။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သံယုတ္တနိကာယေ

သဂါထာဝဂ္ဂ-အဋ္ဌကထာ

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ကရုဏာသီတလဟဒယံ ၊ ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမံ။
သနရာမရလောကဂရုံ၊ ဝန္ဒေ **သုဂတံ** ဂတိဝိမုတ္တံ။

ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ ဘာဝေတွာ စေဝ သစ္ဆိကတွာ စ။
ယံ ဥပဂတော ဂတမလံ၊ ဝန္ဒေ တမနုတ္တရံ **ဓမ္မံ** ။

သုဂတဿ ဩရသာနံ၊ ပုတ္တာနံ မာရသေနမထနာနံ။
အဋ္ဌန္နမ္ပိ သမူဟံ၊ သိရသာ ဝန္ဒေ **အရိယသင်္ဃံ** ။

ဣတိ မေ ပသန္နမတိနော၊ ရတနတ္တယဝန္ဒနာမယံ ပုညံ။
ယံ သုဝိဟတန္တရာယော၊ ဟုတွာ တဿာနုဘာဝေန။

သံယုတ္တဝဂ္ဂပဋိမဏ္ဍိတဿ၊ **သံယုတ္တအာဂမဝရဿ** ။
ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓသံဝဏ္ဏိတဿ၊ ဉာဏပ္ပဘေဒဇနနဿ။

အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ၊ **အဋ္ဌကထာ** အာဒိတော ဝသိသတေဟိ။
ပဉ္စဟိ ယာ သင်္ဂီတာ၊ အနုသင်္ဂီတာ စ ပစ္ဆာပိ။

သီဟဠဒီပံ ပန အာဘတာထ၊ ဝသိနာ မဟာမဟိန္ဒေန။
ဌပိတာ သီဟဠဘာသာယ၊ ဒီပဝါသီနမတ္ထာယ။

အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဠဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
တန္တိနယာနုစ္ဆဝိကံ၊ အာရောပေန္တော ဝိဂတဒေါသံ။

သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသဒီပါနံ။
သုနိပုဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသီနံ။

ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတ-မတ္ထံ၊ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ။
သုဇနဿ စ တုဋ္ဌတ္ထံ၊ စိရဋ္ဌိတတ္ထဉ္စ ဓမ္မဿ။

သာဝတ္ထိပဘုတီနံ၊ နဂရာနံ ဝဏ္ဏနာ ကတာ ဟေဋ္ဌာ။
သင်္ဂီတီနံ ဒွိန္နံ၊ ယာ မေ အတ္ထံ ဝဒန္တေန။

ဝိတ္ထာရဝသေန သုဒံ၊ ဝတ္ထူနိ စ ယာနိ တတ္ထ ဝုတ္တာနိ။
တေသမ္ပိ န ဣဓ ဘိယျော၊ ဝိတ္ထာရကထံ ကရိဿာမိ။

သုတ္တာနံ ပန အတ္ထာ၊ န ဝိနာ ဝတ္ထုပ္ပတ္တိ ယေ ပကာသန္တိ။
တေသံ ပကာသနတ္ထံ၊ ဝတ္ထုနိပ္ပိ ဒဿယိဿာမိ။

သီလကထာ ဓုတဓမ္မာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ စေဝ သဗ္ဗာနိ။
စရိယာဝိဓာနသဟိတော၊ ဈာနသမာပတ္တိဝိတ္ထာရော။

သဗ္ဗာ စ အဘိညာယော၊ ပညာသင်္ကလနနိစ္ဆယော စေဝ။
ခန္ဓာဓာတာယတနိန္ဒြိယာနိ၊ အရိယာနိ စေဝ စတ္တာရိ။

သစ္စာနိ ပစ္စယာကာရဒေသနာ၊ သုပရိသုဒ္ဓနိပုဏနယာ။
အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂါ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ စေဝ။

ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** မယာ သုပရိသုဒ္ဓံ။
ဝုတ္တံ တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိ။

''မဇ္ဈေ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂော၊** ဧသ စတုန္နမ္ပိ အာဂမာနဉှိ။
ဌတွာ ပကာသယိဿတိ၊ တတ္ထ ယထာဘာသိတမတ္ထံ''။

ဣစ္စေဝ ကတော တသ္မာ၊ တမ္ပိ ဂဟေတွာန သဒ္ဓိမေတာယ။
အဋ္ဌကထာယ ဝိဇာနထ၊ သံယုတ္တဝိနိဿိတံ အတ္ထန္တိ။

၁. ဒေဝတာသံယုတ္တံ

၁. နဠဝဂ္ဂေါ

၁. ဩဃတရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

တတ္ထ **သံယုတ္တာဂမော** နာမ သဂါထာဝဂ္ဂေါ, နိဒါနဝဂ္ဂေါ, ခန္ဓကဝဂ္ဂေါ, သဠာယတနဝဂ္ဂေါ, မဟာဝဂ္ဂေါတိ ပဉ္စဝဂ္ဂေါ ဟောတိ။ သုတ္တတော –

“သတ္တ သုတ္တသဟဿာနိ, သတ္တ သုတ္တသတာနိ စ။
ဒွာသဋ္ဌိ စေဝ သုတ္တာနိ, ဧသော သံယုတ္တသင်္ဂဟော”။

ဘာဏဝါရတော ဘာဏဝါရသတံ ဟောတိ။ တဿ ဝဂ္ဂေသု **သဂါထာဝဂ္ဂေါ** အာဒိ, သုတ္တေသု **ဩဃတရဏသုတ္တံ**။ တဿာပိ “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒိ။ သာ ပနေသာ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ အာဒိမ္ဟိ ဝိတ္ထာရိတာ, တသ္မာ သာ တတ္ထ ဝိတ္ထာရိတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁. ယံ ပနေတံ “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိအာဒိကံ နိဒါနံ, တတ္ထ **ဧဝ**န္တိ နိပါတပဒံ။ **မေ**တိအာဒီနိ နာမပဒါနိ။ **သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတီ**တိ ဧတ္ထ **ဝီ**တိ ဥပသဂ္ဂပဒံ, **ဟရတီ**တိ အာချာတပဒန္တိ ဣမိနာ တာဝ နယေန ပဒဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အတ္ထတော ပန **ဧဝံ**သဒ္ဒော တာဝ ဥပမူပဒေသ-သမ္ပဟံသန-ဂရဟဏ-ဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏာဒိ-အနေကတ္ထပ္ပဘေဒော။ တထာ ဟေသ – “ဧဝံ ဇာတေန မစ္စေန, ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ ဗဟု”န္တိ (ဓ. ပ. ၅၃) ဧဝမာဒီသု ဥပမာယံ အာဂတော။ “ဧဝံ တေ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ , ဧဝံ တေ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗ”န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၂၂) ဥပဒေသေ။ “ဧဝမေတံ ဘဂဝ, ဧဝမေတံ သုဂတာ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) သမ္ပဟံသနေ။ “ဧဝမေဝံ ပနာယံ ဝသလီ ယသ္မိံ တ တသ္မိံ တ တဿ မုဏ္ဍကဿ သမဏကဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ”တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၈၇) ဂရဟဏေ။ “ဧဝံ, ဘန္တေတိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသု”န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁) ဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟေ။ “ဧဝံ ဗျာ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၉၈) အာကာရေ။ “ဧဟိ တွံ မာဏဝက, ယေန သမဏော အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန သမဏံ အာနန္ဒံ အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – ‘သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ’တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – ‘သာဓု ကိရ ဘဝံ အာနန္ဒော ယေန သုဘဿ မာဏဝဿ တောဒေယျပုတ္တဿ နိဝေသနံ, တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ’တိ”အာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၅) နိဒဿနေ။ “တံ ကိံ မညထ ကာလာမာ, ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ဝါ အကုသလာ ဝါတိ? အကုသလာ, ဘန္တေ။ သာဝဇ္ဇာ ဝါ အနဝဇ္ဇာ ဝါတိ? သာဝဇ္ဇာ, ဘန္တေ။ ဝိညုဂရဟိတာ ဝါ ဝိညုပ္ပသတ္ထာ ဝါတိ? ဝိညုဂရဟိတာ, ဘန္တေ။ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ ဝါ နော ဝါ, ကထံ ဝော ဧတ္ထ ဟောတီတိ? သမတ္တာ, ဘန္တေ, သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ, ဧဝံ နော ဧတ္ထ ဟောတီ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) အဝဓာရဏေ။ သွာယမိဓ အာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တတ္ထ အာကာရတ္ထေန **ဧဝံ**သဒ္ဒေန ဧတမတ္ထံ ဒီပေတိ – နာနာနယနိပုဏံ အနေကဇ္ဈာသယသမုဋ္ဌာနံ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ ဝိဝိဓပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မတ္ထဒေသနာ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရံ သဗ္ဗသတ္တာနံ သကသကဘာသာနုရူပတော သောတပထမာဂစ္ဆန္တံ တဿ ဘဂဝတော ဝစနံ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ကော သမတ္ထော ဝိညာတုံ? သဗ္ဗထာမေန ပန သောတုကာမတံ ဇနေတွာပိ ဧဝံ မေ သုတံ, မယာပိ ဧကေနာကာရေန သုတန္တိ။

နိဒဿနတ္ထေန – “နာဟံ သယမ္ဘူ, န မယာ ဣဒံ သစ္ဆိကတ”န္တိ အတ္တာနံ ပရိမောစေန္တော – “ဧဝံ မေ သုတံ, မယာပိ ဧဝံ သုတ”န္တိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သကလသုတ္တံ နိဒဿေတိ။

အဝဓာရဏတ္ထေန – ‘‘တေဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော, ဂတိမန္တာနံ, သတိမန္တာနံ, ဓိတိမန္တာနံ, ဥပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော’’တိ (အ. နိ. ၁.၂၂၀-၂၂၃) ဧဝံ ဘဂဝတာ – ‘‘အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္ထကုသလော ဓမ္မကုသလော ဗျဉ္ဇနကုသလော နိရုတ္တိကုသလော ပုဗ္ဗာပရကုသလော’’တိ (အ. နိ. ၅.၁၆၉) ဧဝံ ဓမ္မသေနာပတိနာ စ ပသတ္ထဘာဝါနုရူပံ အတ္တနော ဓာရဏဗလံ ဒဿေန္တော သတ္တာနံ သောတုကာမတံ ဇနေတိ – ‘‘ဧဝံ မေ သုတံ, တဉ္စ ခော အတ္ထတော ဝါ ဗျဉ္ဇနတော ဝါ အနူနမနဓိကံ, ဧဝမေဝ န အညထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗ’’န္တိ။

မေသဒ္ဒော တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟိဿ – ‘‘ဂါထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျ’’န္တိအာဒီသု (သု. နိ. ၈၁) မယာတိ အတ္ထော။ ‘‘သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတု’’ တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၈၈) မယှန္တိ အတ္ထော။ ‘‘ဓမ္မဒါယာဒါ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ’’တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၉) မမာတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန ‘‘မယာ သုတ’’န္တိ စ ‘‘မမ သုတ’’န္တိ စ အတ္ထဒ္ဝယေ ယုဇ္ဇတိ။

သုတန္တိ အယံ **သုတ**သဒ္ဒော သဥပသဂ္ဂေါ အနုပသဂ္ဂေါ စ ဂမန-ဝိဿုတ-ကိလိန္နဥပစိတာနုယောဂ-သောတဝိညေယျ-သောတဒ္ဝါရာနုသာရဝိညာတာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ။ တထာ ဟိဿ – ‘‘သေနာယ ပသုတော’’တိအာဒီသု ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော။ ‘‘သုတဓမ္မဿ ပဿတော’’တိအာဒီသု (ဥဒါ. ၁၁) ဝိဿုတဓမ္မဿာတိ အတ္ထော။ ‘‘အဝဿုတာ အဝဿုတဿာ’’တိအာဒီသု (ပါစိ. ၆၅၇) ကိလိန္နာကိလိန္နဿာတိ အတ္ထော။ ‘‘တုမှေဟိ ပုညံ ပသုတံ အနပ္ပက’’န္တိအာဒီသု (ခု. ပါ. ၇.၁၂) ဥပစိတန္တိ အတ္ထော။ ‘‘ယေ ဈာနပသုတာ ဓီရာ’’တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၁၈၁) ဈာနာနုယုတ္တာတိ အတ္ထော။ ‘‘ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတ’’န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၄၁) သောတဝိညေယျန္တိ အတ္ထော။ ‘‘သုတဓရော သုတသန္နိစယော’’တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၃၉) သောတဒ္ဝါရာနုသာရဝိညာတဓရောတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပနဿ သောတဒ္ဝါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတန္တိ ဝါ ဥပဓာရဏန္တိ ဝါ အတ္ထော။ မေ-သဒ္ဒဿ ဟိ မယာတိ အတ္ထေ သတိ – ‘‘ဧဝံ မယာ သုတံ, သောတဒ္ဝါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတ’’န္တိ ယုဇ္ဇတိ။ မမာတိ အတ္ထေ သတိ – ‘‘ဧဝံ မမ သုတံ, သောတဒ္ဝါရာနုသာရေန ဥပဓာရဏ’’န္တိ ယုဇ္ဇတိ။

ဧဝမေတေသု တီသု ပဒေသု **ဧဝန္တိ** သောတဝိညာဏာဒိဝိညာဏကိစ္စနိဒဿနံ။ **မေတိ** ဝုတ္တဝိညာဏသမင်္ဂီပုဂ္ဂလနိဒဿနံ။ **သုတန္တိ** အဿဝနဘာဝပဋိက္ခေပတော အနူနာနဓိကာဝိပရီတဂ္ဂဟဏနိဒဿနံ။ တထာ **ဧဝန္တိ** တဿ သောတဒ္ဝါရာနုသာရေန ပဝတ္တာယ ဝိညာဏဝီထိယာ နာနပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တိဘာဝပ္ပကာသနံ။ **မေတိ** အတ္တပ္ပကာသနံ။ **သုတန္တိ** ဓမ္မပ္ပကာသနံ။ အယဉှေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ‘‘နာနပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တာယ ဝိညာဏဝီထိယာ မယာ န အညံ ကတံ, ဣဒံ ပန ကတံ, အယံ ဓမ္မော သုတော’’တိ။

တထာ **ဧဝန္တိ** နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗပ္ပကာသနံ။ **မေတိ** ပုဂ္ဂလပ္ပကာသနံ။ **သုတန္တိ** ပုဂ္ဂလကိစ္စပ္ပကာသနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ‘‘ယံ သုတ္တံ နိဒ္ဒိသိဿာမိ, တံ မယာ ဧဝံ သုတ’’န္တိ။

တထာ **ဧဝန္တိ** ယဿ စိတ္တသန္တာနဿ နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနတ္ထဗျဉ္ဇနဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တဿ နာနာကာရနိဒ္ဒေသော ။ **ဧဝန္တိ** ဟိ အယံ အာကာရပညတ္တိ။ **မေတိ** ကတ္တုနိဒ္ဒေသော။ **သုတန္တိ** ဝိသယနိဒ္ဒေသော။ ဧတ္တာဝတာ နာနာကာရပ္ပဝတ္တေန စိတ္တသန္တာနေန တံသမင်္ဂိနော ကတ္တုဝိသယေ ဂဟဏသန္နိဋ္ဌာနံ ကတံ ဟောတိ။

အထ ဝါ **ဧဝန္တိ** ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **သုတန္တိ** ဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **မေတိ** ဥဘယကိစ္စယုတ္တပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ‘‘မယာ သဝနကိစ္စဝိညာဏသမင်္ဂိနာ ပုဂ္ဂလေန ဝိညာဏဝသေန လဒ္ဓသဝနကိစ္စဝေါဟာရေန သုတ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဧဝန္တိ** စ **မေတိ** စ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ကိဉှေတ္ထ တံ ပရမတ္ထတော အတ္ထိ, ယံ ဧဝန္တိ ဝါ မေတိ ဝါ နိဒ္ဒေသံ လဘေထ။ **သုတန္တိ** ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ယဉှိ တံ ဧတ္ထ သောတေန ဥပလဒ္ဓံ, တံ ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနန္တိ။ တထာ **ဧဝန္တိ** စ **မေတိ** စ တံ တံ ဥပါဒါယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပါဒါပညတ္တိ။ **သုတန္တိ** ဒိဋ္ဌာဒီနိ ဥပနိဓာယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပနိဓာပညတ္တိ။

ဧတ္ထ စ **ဧဝ**န္တိ ဝစနေန အသမ္မောဟံ ဒီပေတိ။ န ဟိ သမ္မူဠ္ဟော နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓသမတ္ထော ဟောတိ။
သုတန္တိ ဝစနေန သုတဿ အသမ္မောသံ ဒီပေတိ။ ယဿ ဟိ သုတံ သမ္မုဋ္ဌံ ဟောတိ, န သော ကာလန္တရေန မယာ
သုတန္တိ ပဋိဇာနာတိ။ ဣစ္စဿ အသမ္မောဟေန ပညာသိဒ္ဓိ, အသမ္မောသေန ပန သတိသိဒ္ဓိ။ တတ္ထ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာ
ယ သတိယာ ဗျဉ္ဇနာဝဓာရဏသမတ္ထတာ, သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ အတ္ထပဋိဝေဓသမတ္ထတာ ။ တဒုဘယသမ
တ္ထတာယောဂေန အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နဿ ဓမ္မကောသဿ အနုပါလနသမတ္ထတော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကတ္တ
သိဒ္ဓိ။

အပရော နယော – **ဧဝ**န္တိ ဝစနေန ယောနိသော မနသိကာရံ ဒီပေတိ, အယောနိသော မနသိကရောတော ဟိ နာနပ္
ပကာရပဋိဝေဓာဘာဝတော။ **သုတ**န္တိ ဝစနေန အဝိက္ခေပံ ဒီပေတိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ သဝနာဘာဝတော။ တထာ ဟိ
ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနောပိ “န မယာ သုတံ, ပုန ဘဏထာ”တိ ဘဏတိ။ ယောနိသော
မနသိကာရေန စေတ္ထ အတ္တသမ္မာပဏိဓိံ ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတံ သာဓေတိ, သမ္မာ အပ္ပဏိဟိတတ္တဿ ပုဗ္ဗေ အက
တပုညဿ တ တဒဘာဝတော။ အဝိက္ခေပေန သဒ္ဓမ္မဿဝနံ သပ္ပုရိသူပနိဿယဉ္စ သာဓေတိ။ န ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိ
တ္တော သောတုံ သက္ကောတိ, န စ သပ္ပုရိသေ အနုပနိဿယမာနဿ သဝနံ အတ္ထီတိ။

အပရော နယော – ယသ္မာ “**ဧဝ**န္တိ ယဿ စိတ္တသန္တာနဿ နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနတ္ထဗျဉ္ဇနဂ္ဂဟဏံ
ဟောတိ, တဿ နာနာကာရနိဒ္ဒေသော”တိ ဝုတ္တံ, သော စ ဧဝံ ဘဒ္ဒကော အာကာရော န သမ္မာ အပ္ပဏိဟိတတ္တ
နော ပုဗ္ဗေ အကတပုညဿ တ ဟောတိ, တသ္မာ **ဧဝ**န္တိ ဣမိနာ ဘဒ္ဒကေန အာကာရေန ပစ္ဆိမစက္ကဒွယသမ္ပတ္တိမတ္တ
နော ဒီပေတိ။ **သုတ**န္တိ သဝနယောဂေန ပုရိမစက္ကဒွယသမ္ပတ္တိံ။ န ဟိ အပ္ပတိရူပဒေသေ ဝသတော သပ္ပုရိသူပနိသ္
သယဝိရဟိတဿ တ သဝနံ အတ္ထိ။ ဣစ္စဿ ပစ္ဆိမစက္ကဒွယသိဒ္ဓိယာ အာသယသုဒ္ဓိ သိဒ္ဓါ ဟောတိ, ပုရိမစက္က
ဒွယသိဒ္ဓိယာ ပယောဂသုဒ္ဓိ, တာယ စ အာသယသုဒ္ဓိယာ အဓိဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ, ပယောဂသုဒ္ဓိယာ အာဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ။
ဣတိ ပယောဂာသယသုဒ္ဓဿ အာဂမာဓိဂမသမ္ပန္နဿ ဝစနံ အရုဏုဂ္ဂံ ဝိယ သူရိယဿ ဥဒယတော, ယောနိသော
မနသိကာရော ဝိယ စ ကုသလကမ္မဿ, အရဟတိ ဘဂဝတော ဝစနဿ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဘဝိတုန္တိ ဌာနေ နိဒါနံ ဌပေန္တော
ဧဝံ မေ သုတန္တိအာဒိမာဟ။

အပရော နယော – **ဧဝ**န္တိ ဣမိနာ နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓဒီပကေန ဝစနေန အတ္တနော အတ္ထပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ
သမ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝံ ဒီပေတိ။ **သုတ**န္တိ ဣမိနာ သောတဗ္ဗဘေဒပဋိဝေဓဒီပကေန ဓမ္မနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝံ။
ဧဝန္တိ စ ဣဒံ ယောနိသော မနသိကာရဒီပကဝစနံ ဘာသမာနော – “ဧတေ မယာ ဓမ္မာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္
ပဋိဝိဒ္ဓါ”တိ ဒီပေတိ။ **သုတ**န္တိ ဣဒံ သဝနယောဂဒီပကဝစနံ ဘာသမာနော – “ဗဟူ မယာ ဓမ္မာ သုတာ ဓာတာ ဝစသာ ပ
ရိစိတာ”တိ ဒီပေတိ။ တဒုဘယေနပိ အတ္ထဗျဉ္ဇနပါရိပူရိံ ဒီပေန္တော သဝနေ အာဒရံ ဇနေတိ။ အတ္ထဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္
ဏဉှိ ဓမ္မံ အာဒရေန အဿုဏန္တော မဟတာ ဟိတာ ပရိဗာဟိရော ဟောတီတိ အာဒရံ ဇနေတွာ သက္ကစ္စံ ဓမ္မော
သောတဗ္ဗောတိ။

ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဣမိနာ ပန သကလေန ဝစနေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မံ အတ္တနော အဒ
ဟန္တော အသပ္ပုရိသဘူမိံ အတိက္ကမတိ, သာဝကတ္တံ ပဋိဇာနန္တော သပ္ပုရိသဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ တထာ အသဒ္ဓမ္မာ
စိတ္တံ ဝုဋ္ဌာပေတိ, သဒ္ဓမ္မေ စိတ္တံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ “ကေဝလံ သုတမေဝေတံ မယာ, တဿေဝ ပန ဘဂဝတော
ဝစန”န္တိ ဒီပေန္တော အတ္တာနံ ပရိမောစေတိ, သတ္ထာရံ အပဒိသတိ, ဇိနဝစနံ အပ္ပေတိ, ဓမ္မနေတ္တိံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။

အပိစ “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိ အတ္တနာ ဥပ္ပာဒိတဘာဝံ အပ္ပဋိဇာနန္တော ပုရိမဝစနံ ဝိဝရန္တော – “သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိ
တမိဒံ မယာ တဿ ဘဂဝတော စတုဝေသာရဇ္ဇဝိသာရဒဿ ဒသဗလဓရဿ အာသဘဋ္ဌာနဋ္ဌာယိနော သီဟနာဒနာဒိ
နော သဗ္ဗသတ္တုတ္တမဿ ဓမ္မိဿရဿ ဓမ္မရာဇဿ ဓမ္မာဓိပတိနော ဓမ္မဒီပဿ ဓမ္မသရဏဿ သဒ္ဓမ္မဝရစက္
ကဝတ္တိနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ, န ဧတ္ထ အတ္ထေ တ ဓမ္မေ တ ပဒေ တ ဗျဉ္ဇနေ တ ကင်္ခါ တ ဝိမတိ တ က
တ္တဗ္ဗာ”တိ သဗ္ဗဒေဝမနုဿာနံ ဣမသ္မိံ ဓမ္မေ အဿဒ္ဓိယံ ဝိနာသေတိ, သဒ္ဓါသမ္ပဒံ ဥပ္ပာဒေတီတိ။ တေနေတံ ဝု
စ္စတိ –

“ဝိနာသယတိ အသ္မာဒ္ဓံ၊ သဒ္ဓံ ဝဓေ့တိ သာသနေ။
ဧဝံ မေ သုတမိစ္စေဝံ၊ ဝဒံ ကေတမသာဝကော”တိ။

ဧကန္တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒနိဒ္ဒေသော။ **သမယန္တိ** ပရိစ္ဆိန္နနိဒ္ဒေသော။ **ဧကံ သမယန္တိ** အနိယမိတပရိဒီပနံ။ တတ္ထ **သမယ**သဒ္ဒော –

“သမဝါယေ ခဏေ ကာလေ၊ သမူဟေ ဟေတုဒိဋ္ဌိသု။
ပဋိလာဘေ ပဟာနေ စ၊ ပဋိဝေဓေ စ ဒိဿတိ”။

တထာ ဟိဿ “အပ္ပေဝ နာမ သွေပိ ဥပသင်္ကမေယျာမ ကာလဉ္စ သမယဉ္စ ဥပာဒါယာ”တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၇) သမဝါယော အတ္ထော။ “ဧကောဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ခဏော စ သမယော စ ဗြဟ္မစရိယဝါသာယာ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၈.၂၉) ခဏော။ “ဥဏှသမယော ပရိဠာဟသမယော”တိအာဒီသု (ပါစိ. ၃၅၈) ကာလော။ “မဟာသမယော ပဝနသ္မိ”န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၃၃၂) သမူဟော။ “သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒါလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ, ဘဂဝါ ခေါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ, ဘဂဝါပိ မံ ဇာနိဿတိ – ‘ဘဒ္ဒါလိ, နာမ ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ’တိ။ အယမ္ပိ ခေါ တေ , ဘဒ္ဒါလိ, သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၃၅) ဟေတု။ “တေန ခေါ ပန သမယေန ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော သမယပ္ပဝါဒကေ တိန္ဒုကာစီရေ ဧကသာလကေ မလ္လိကာယ အာရာမေ ပဋိဝသတီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၂၆၀) ဒိဋ္ဌိ။

“ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။
အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတီ”တိ။ –

အာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၂၉) ပဋိလာဘော။ “သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၈) ပဟာနံ။ “ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌော သင်္ခတဋ္ဌော သန္တာပဋ္ဌော ဝိပရိဏာမဋ္ဌော အဘိသမယဋ္ဌော”တိအာဒီသု (ပဋိ. မ. ၂.၈) ပဋိဝေဓော။ ဣဓ ပနဿ ကာလော အတ္ထော။ တေန သံဝစ္ဆရ-ဥတု-မာသဍ္ဍမာသ-ရတ္တိ-ဒိဝ-ပုဗ္ဗဏှ-မဇ္ဈန္ဟိက-သာယန္ဟ-ပဌမမဇ္ဈိမပစ္ဆိမယာမ-မုဟုတ္တာဒီသု ကာလပ္ပဘေဒဘူတေသု သမယေသု ဧကံ သမယန္တိ ဒီပေတိ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဧတေသု သံဝစ္ဆရာဒီသု သမယေသု ယံ ယံ သုတ္တံ ယသ္မိံ ယသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ ဥတုမှိ မာသေ ပက္ခေ ရတ္တိဘာဂေ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗံ တံ ထေရဿ သုဝိဒိတံ သုဝဝတ္ထာပိတံ ပညာယ။ ယသ္မာ ပန “ဧဝံ မေ သုတံ အသုကသံဝစ္ဆရေ အသုကဥတုမှိ အသုကမာသေ အသုကပက္ခေ အသုကရတ္တိဘာဂေ အသုကဒိဝသဘာဂေ ဝါ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ န သက္ကာ သုခေန ဓာရေတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသိတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသာပေတုံ ဝါ, ဗဟု စ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, တသ္မာ ဧကေနေဝ ပဒေန တမတ္ထံ သမောဓာနေတွာ “ဧကံ သမယ”န္တိ အာဟ။

ယေ ဝါ ဣမေ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိသမယော ဇာတိသမယော သံဝေဂသမယော အဘိနိက္ခမနသမယော ဒုက္ကရကာရိကသမယော မာရဝိဇယသမယော အဘိသမ္ဗောဓိသမယော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရသမယော ဒေသနာသမယော ပရိနိဗ္ဗာနသမယောတိ ဧဝမာဒယော ဘဂဝတော ဒေဝမနုဿေသု အတိဝိယ သုပ္ပကာသာ အနေကကာလပ္ပဘေဒာ ဧဝ သမယာ။ တေသု သမယေသု ဒေသနာသမယသင်္ခာတံ ဧကံ သမယန္တိ ဒီပေတိ။ ယော စာယံ ဉာဏကရုဏာကိစ္စသမယေသု ကရုဏာကိစ္စသမယော, အတ္တဟိတပရဟိတပဋိပတ္တိသမယေသု ပရဟိတပဋိပတ္တိသမယော , သန္နိပတိတာနံ ကရဏီယဒွယသမယေသု ဓမ္မိကထာသမယော, ဒေသနာပဋိပတ္တိသမယေသု ဒေသနာသမယော, တေသုပိ သမယေသု အညတရံ သန္ဓာယ “ဧကံ သမယ”န္တိ အာဟ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယထာ အဘိဓမ္မေ “ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရ”န္တိ စ ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု “ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ”တိ စ ဘုမ္မဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော, ဝိနယေ စ “တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ”တိ ကရဏဝစနေန, တထာ အကတွာ “ဧကံ သမယ”န္တိ ဥပယောဂဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတောတိ။ တတ္ထ တထာ, ဣဓ စ အညထာ အတ္ထသမ္ဘဝတော။ တတ္ထ ဟိ အဘိဓမ္မေ ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု စ အဓိကရဏတ္ထော ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ အဓိကရဏဉှိ ကာလတ္ထော သမူဟတ္ထော

ထော စ သမယော, တတ္ထ ဝုတ္တာနံ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ ခဏသမဝါယဟေတုသင်္ခါတဿ စ သမယဿ ဘာဝေန တေသံ ဘာဝေ လက္ခီယတိ။ တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

ဝိနယေ စ ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ ယော ဟိ သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ ဒုဗ္ဗိညေယျော, တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန ကရဏဘူတေန စ သိက္ခာပဒာနိ ပညာပယန္တော သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတုဉ္စ အပေက္ခမာနော ဘဂဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ။ တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ကရဏဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော။

ဣဓ ပန အညသ္မိံ စ ဧဝံဇာတိကေ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ယဉှိ သမယံ ဘဂဝါ ဣမံ အညံ ဝါ သုတ္တန္တံ ဒေသေသိ, အစ္စန္တမေဝ တံ သမယံ ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသိ။ တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ ဣဓ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ။

တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

''တံ တံ အတ္ထမပေက္ခိတွာ, ဘုမ္မေန ကရဏေန စ။
အညတြ သမယော ဝုတ္တော, ဥပယောဂေန သော ဣဓာ''တိ။

ပောရာဏာ ပန ဝဏ္ဏယန္တိ – ''တသ္မိံ သမယေ''တိ ဝါ ''တေန သမယေနာ''တိ ဝါ ''တံ သမယ''န္တိ ဝါ အဘိလာပမတ္တဘေဒော ဧသ, သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝ အတ္ထောတိ။ တသ္မာ ''တံ သမယ''န္တိ ဝုတ္တေပိ ''တသ္မိံ သမယေ''တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘဂဝါတိ ဂရု။ ဂရုံ ဟိ လောကေ ''ဘဂဝါ''တိ ဝဒန္တိ။ အယဉ္စ သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဂရု, တသ္မာ ''ဘဂဝါ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပောရာဏေဟိပိ ဝုတ္တံ –

''ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ၊ ဘဂဝါတိ ဝစနမုတ္တမံ။
ဂရု ဂါရဝယုတ္တော သော၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတီ''တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၄၂)။

အပိစ –

''ဘဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော၊ ဘဂေဟိ စ ဝိဘတ္တဝါ။
ဘတ္တဝါ ဝန္တဂမနော၊ ဘဝေသု ဘဂဝါ တတော''တိ။ –

ဣမိဿာ ဂါထာယ ဝသေနဿ ပဒဿ ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၄၄) ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တောယေဝ။

ဧတ္တာဝတာ စေတ္ထ **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဝစနေန ယထာသုတံ ဓမ္မံ ဒဿေန္တော ဘဂဝတော ဓမ္မသရီရံ ပစ္စက္ခံ ကရောတိ။ တေန ''နယိဒံ အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ ပါဝစနံ, အယံ ဝေါ သတ္ထာ''တိ သတ္ထု အဒဿနေန ဥက္ကဏ္ဌိတံ ဇနံ သမဿာသေတိ။ **ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ**တိ ဝစနေန တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတော အဝိဇ္ဇမာနဘာဝံ ဒဿေန္တော ရူပကာယပရိနိဗ္ဗာနံ သာဓေတိ။ တေန ''ဧဝံဝိဓဿ နာမ အရိယဓမ္မဿ ဒေသကော ဒသဗလဓရော ဝဇိရသင်္ဃာတသမာနကာယော သောပိ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော, ကေန အညေန ဇီဝိတေ အာသာ ဇနေတဗ္ဗာ''တိ ဇီဝိတမဒမတ္တံ ဇနံ သံဝေဇေတိ, သဒ္ဓမ္မေ စဿ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။ **ဧဝ**န္တိ စ ဘဏန္တော ဒေသနာသမ္ပတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ။ **မေ သုတ**န္တိ သာဝကသမ္ပတ္တိံ။ **ဧကံ သမယ**န္တိ ကာလသမ္ပတ္တိံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဒေသကသမ္ပတ္တိံ။

သာဝတ္ထိယန္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ သမီပတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မဝစနံ။ **ဝိဟရတီ**တိ အဝိသေသေန ဣရိယာပထဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေသု အညတရဝိဟာရသမင်္ဂိပရိဒီပနမေတံ။ ဣဓ ပန ဌာနဂမနနိသဇ္ဇာသယနပ္ပဘေဒေသု ဣရိယာပထေသု အညတရဣရိယာပထသမာယောဂပရိဒီပနံ , တေန ဌိတောပိ ဂစ္ဆန္တောပိ နိသိန္နောပိ သယာနောပိ ဘဂဝါ ဝိဟရ

တိစ္စေ၀ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော ဟိ ဇော ကြရိယာပထဗာဓနံ အညေန ကြရိယာပထေန ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ အပရိပတန္တံ အတ္တဘာဝံ ဟရတိ ပဝတ္တေတိ, တသ္မာ ''ဝိဟရတီ''တိ ဝုစ္စတိ။

ဇေတဝနေတိ ဇေတဿ ရာဇကုမာရဿ ဝနေ။ တဉှိ တေန ရောပိတံ သံဝဍ္ဎိတံ ပရိပါလိတံ အဟောသိ, တသ္မာ ''ဇေတဝန''န္တိ သင်္ခံ ဂတံ။ တသ္မိံ ဇေတဝနေ။ **အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ** တိ အနာထပိဏ္ဍိကေန ဂဟပတိနာ စတုပညာသဟိရညကောဋိပရိစ္စာဂေန ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာတိတတ္တာ ''အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမော''တိ သင်္ခံ ဂတေ အာရာမေ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယ သဗ္ဗာသဝသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄) ဝုတ္တော။

တတ္ထ သိယာ – ယဒိ တာဝ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ, ''ဇေတဝနေ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ အထ တတ္ထ ဝိဟရတိ, ''သာဝတ္ထိယ''န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ သက္ကာ ဥဘယတ္ထ ဇော သမယံ ဝိဟရိတုန္တိ။ န ခေါ ပနေတံ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

နနု အဝေါစုမှ ''သမီပတ္ထေ ဘုမ္မဝစန''န္တိ။ တသ္မာ ယထာ ဂင်္ဂါယမုနာဒီနံ သမီပေ ဂေါယူထာနိ စရန္တာနိ ''ဂင်္ဂါယံ စရန္တိ, ယမုနာယံ စရန္တီ''တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပိ ယဒိဒံ သာဝတ္ထိယာ သမီပေ ဇေတဝနံ, တတ္ထ ဝိဟရန္တော ဝုစ္စတိ ''သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ''တိ။ ဂေါစရဂါမနိဒဿနတ္ထံ ဟိဿ သာဝတ္ထိဝစနံ, ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝါသဋ္ဌာနနိဒဿနတ္ထံ သေသဝစနံ။

အညတရာ ဒေဝတာတိ နာမဂေါတ္တဝသေန အပါကဋာ ဧကာ ဒေဝတာတိ အတ္ထော။ ''အဘိဇာနာတိ နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အဟု ဉာတညတရဿ မဟေသက္ခဿ ယက္ခဿ သံခိတ္တေန တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိံ ဘာသိတာ''တိ ဧတ္ထ ပန အဘိညာတော သက္ကောပိ ဒေဝရာဇာ ''အညတရော''တိ ဝုတ္တော။ ''ဒေဝတာ''တိ စ ဣဒံ ဒေဝတာနမ္ပိ ဒေဝဓီတာနမ္ပိ သာဓာရဏဝစနံ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ဒေဝေါ အဓိပ္ပေတော, သော စ ခေါ ရူပါဝစရာနံ ဒေဝတာနံ အညတရော။

အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ တိ ဧတ္ထ အဘိက္ကန္တ-သဒ္ဒေါ ခယသုန္ဒရာဘိရူပအဗ္ဘာနုမောဒနာဒီသု ဒိဿတိ ။ တတ္ထ ''အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော , စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော, ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခ''န္တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၈.၂၀; စူဠဝ. ၃၈၃) ခယေ ဒိဿတိ။ ''အယံ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ''တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၀၀) သုန္ဒရေ။

''ကော မေ ဝန္ဒတိ ပါဒါနိ, ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလံ။
အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန, သဗ္ဗာ ဩဘာသယံ ဒိသာ''တိ။ –

ဧဝမာဒီသု (ဝိ. ဝ. ၈၅၇) အဘိရူပေ။ ''အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမာ''တိ ဧဝမာဒီသု (ပါရာ. ၁၅) အဗ္ဘာနုမောဒနေ။ ဣဓ ပန ခယေ။ တေန အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ, ပရိက္ခီဏာယ ရတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထာယံ ဒေဝပုတ္တော မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ အာဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ နိယာမော ဟိ ဧကိရေသ ဒေဝတာနံ ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓါနံ ဝါ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ဝါ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တာ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေယေဝ အာဂစ္ဆန္တိ။

အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ တိ ဣဓ **အဘိက္ကန္တ** -သဒ္ဒေါ အဘိရူပေ, **ဝဏ္ဏ**-သဒ္ဒေါ ပန ဆဝိထုတိ-ကုလဝဂ္ဂ-ကာရဏ-သဏ္ဌာနပ္ပမာဏ-ရူပာယတနာဒီသု ဒိဿတိ။ တတ္ထ ''သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောသိ ဘဂဝါ''တိ ဧဝမာဒီသု (သု. နိ. ၅၅၃) ဆဝိယာ။ ''ကဒါ သညူဠှာ ပန တေ, ဂဟပတိ, ဣမေ သမဏဿ ဝဏ္ဏာ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၂.၇၇) ထုတိယံ။ ''စတ္တာရောမေ, ဘော ဂေါတမ, ဝဏ္ဏာ''တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၁၁၅) ကုလဝဂ္ဂေ။ ''အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန, ဂန္ဓထေနောတိ ဝုစ္စတီ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၂၃၄) ကာရဏေ။ ''မဟန္တံ ဟတ္ထိရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၃၈) သဏ္ဌာနေ။ ''တယော ပတ္တဿ ဝဏ္ဏာ''တိ ဧဝမာဒီသု (ပါရာ. ၆၀၂) ပမာဏေ။ ''ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ''တိ ဧဝမာဒီသု ရူပါယတနေ။ သော ဣဓ ဆဝိယာ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ အဘိရူပစ္ဆဝိ, ဣဋ္ဌဝဏ္ဏာ မနာပဝဏ္ဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒေဝတာ ဟိ မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆမာနာ ပကတိဝဏ္ဏံ ပကတိဣဒ္ဓိံ ဇဟိတွာ ဩဠာရိကံ အတ္တဘာဝံ ကတွာ အတိရေကဝဏ္ဏံ အတိရေကဣဒ္ဓိံ မာပေတွာ နဋသမဇ္ဇာဒီနိ ဂစ္ဆန္တာ မ

နုသ္သာ ဝိယ အတိသင္ခတေန ကာယေန အာဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ကာမာဝစရာ အနတိသင္ခတေနပိ အာဂန္တုံ သက္ကောန္တိ, ရူပာဝစရာ ပန န သက္ကောန္တိ။ တေသဉှိ အတိသုခုမော အတ္တဘာဝေ, န တေန ဣရိယာပထကပ္ပနံ ဟောတိ။ တသ္မာ အယံ ဒေဝပုတ္တော အတိသင္ခတေနေဝ အာဂတော။ တေန ဝုတ္တံ "အတိက္ကန္တဝဏ္ဏာ"တိ။

ကေဝလကပ္ပ န္တိ တွေ **ကေဝလ**-သဒ္ဒေါ အနဝသေသ-ယေဘုယ္ယာဗျာမိသ္သာနတိရေကဒဠှတ္ထဝိသံယောဂါဒိအနေကတ္ထော။ တထာ ဟိသ္သ "ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယ"န္တိ ဧဝမာဒီသု (ပာရာ. ၁) အနဝသေသတ္ထမတ္ထော။ "ကေဝလကပ္ပာ စ အင်္ဂမဂဓာ ပဟူတံ ခါဒနီယဘောဇနီယံ အာဒာယ ဥပသင်္ကမိဿန္တီ"တိ ဧဝမာဒီသု (မဟာဝ. ၄၃) ယေဘုယ္ယတာ။ "ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ"တိ ဧဝမာဒီသု (ဝိဘ. ၂၂၅) အဗျာမိဿတာ။ "ကေဝလံ သဒ္ဓာမတ္တကံ နူန အယမာယသ္မာ"တိ ဧဝမာဒီသု (မဟာဝ. ၂၄၄) အနတိရေကတာ။ "အာယသ္မတော, ဘန္တေ, အနုရုဒ္ဓဿ ဗာဟိယော နာမ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ကေဝလကပ္ပံ သင်္ဃဘေဒာယ ဌိတော"တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၄.၂၄၃) ဒဠှတ္ထတာ။ "ကေဝလီ ဝုသိတဝာ ဥတ္တမပုရိသောတိ ဝုစ္စတီ"တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၅၇) ဝိသံယောဂေ အတ္ထော။ ဣဓ ပနဿ အနဝသေသတ္ထော အဓိပ္ပေတော။

ကပ္ပ -သဒ္ဒေါ ပနာယံ အဘိသဒ္ဒဟန-ဝေါဟာရ-ကာလ-ပညတ္တိ-ဆေဒန-ဝိကပ္ပ-လေသသမန္တဘာဝါဒိအနေကတ္ထော။ တထာ ဟိသ္သ "ဩကပ္ပနိယမေတံ ဘောတော ဂေါတမဿ, ယထာ တံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ"တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၈၇) အဘိသဒ္ဒဟနမတ္ထော။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတု"န္တိ ဧဝမာဒီသု (စူဠဝ. ၂၅၀) ဝေါဟာရော။ "ယေန သုဒံ နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမီ"တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၈၇) ကာလော။ "ဣစ္စာယသ္မာ ကပ္ပော"တိ ဧဝမာဒီသု ပညတ္တိ။ "အလင်္ကတော ကပ္ပိတကေသမဿူ"တိ ဧဝမာဒီသု (ဝိ. ဝ. ၁၀၉၄, ၁၁၀၁) ဆေဒနံ။ "ကပ္ပတိ ဒွင်္ဂုလကပ္ပော"တိ ဧဝမာဒီသု (စူဠဝ. ၄၄၆) ဝိကပ္ပော။ "အတ္ထိ ကပ္ပော နိပဇ္ဇိတု"န္တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၈.၈၀) လေသော။ "ကေဝလကပ္ပံ ဝေဠုဝနံ ဩဘာသေတွာ"တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၉၄) သမန္တဘာဝေါ။ ဣဓ ပနဿ သမန္တဘာဝတ္ထော အဓိပ္ပေတော။ တသ္မာ **ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝန** န္တိ တွေ "အနဝသေသံ သမန္တတော ဇေတဝန"န္တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဩဘာသေတွာတိ ဝတ္ထာလင်္ကာရသရီရသမုဋ္ဌိတာယ အာဘာယ ဖရိတွာ, စန္ဒိမာ ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ ဧကောဘာသံ ဧကပဇ္ဇောတံ ကရိတွာတိ အတ္ထော။

ယေနာတိ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ** တိ တသ္မာ "ယတ္ထ ဘဂဝါ, တတ္ထ ဥပသင်္ကမီ"တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေန ဝါ ကာရဏေန ဘဂဝါ ဒေဝမနုဿေဟိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော, တေန ကာရဏေန ဥပသင်္ကမီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေန စ ကာရဏေန ဘဂဝါ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော? နာနပ္ပကာရဂုဏဝိသေသာဓိဂမာဓိပ္ပာယေန, သာဒုဖလူပဘောဂါဓိပ္ပာယေန ဒိဇဂဏေဟိ နိစ္စဖလိတမဟာရုက္ခော ဝိယ။ **ဥပသင်္ကမီ**တိ စ ဂတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပသင်္ကမိတွာ** တိ ဥပသင်္ကမနပရိယောသာနဒီပနံ။ အထ ဝါ ဧဝံ ဂတာ တတော အာသန္နတရံ ဌာနံ ဘဂဝတော သမီပသင်္ခါတံ ဂန္တွာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ ယေနတ္ထေန လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဿ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတာ, တံ ပုစ္ဆိတုကာမာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ သိရသိ ပတိဋ္ဌပေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ **ဧကမန္တ** န္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော – "ဝိသမံ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဝတ္တန္တီ"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၇၀) ဝိယ။ တသ္မာ ယထာ ဌိတာ ဧကမန္တံ ဌိတာ ဟောတိ, တထာ အဋ္ဌာသီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ။ **အဋ္ဌာသီ** တိ ဌာနံ ကပ္ပေသိ။ ပဏ္ဍိတာ ဟိ ဒေဝမနုဿာ ဂရုဋ္ဌာနိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာသနကုသလတာယ ဧကမန္တံ တိဋ္ဌန္တိ, အယဉ္စ ဒေဝေ တေသံ အညတရော, တသ္မာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။

ကထံ ဌိတော ပန ဧကမန္တံ ဌိတော ဟောတီတိ? ဆ ဌာနဒေါသေ ဝဇ္ဇေတွာ။ သေယျထိဒံ – အတိဒူရံ, အစ္စာသန္နံ, ဥပရိဝါတံ , ဥန္နတပ္ပဒေသံ, အတိသမ္မုခံ, အတိပစ္ဆာတိ။ အတိဒူရေ ဌိတော ဟိ သစေ ကထေတုကာမော ဟောတိ, ဥစ္စာသဒ္ဒေန ကထေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အစ္စာသန္နေ ဌိတော သင်္ဃဋ္ဋနံ ကရောတိ။ ဥပရိဝါတေ ဌိတော သရီရဂန္ဓေန ဗာဓတိ။ ဥန္နတပ္ပဒေသေ ဌိတော အဂါရဝံ ပကာသေတိ။ အတိသမ္မုခါ ဌိတော သစေ ဒဋ္ဌုကာမော ဟောတိ, စက္ခုနာ စက္ခုံ

အာဟစ္စ ဒဠှဗွံ ဟောတိ။ အတိပဏ္ဍာ ဋ္ဌိတော သစေ ဒဠှကာမော ဟောတိ, ဂီဝံ ပသာရေတွာတ ဒဠှဗွံ ဟောတိ။ တသ္မာ အယမ္ပိ ဧတေ ဆ ဌာနဒေသေ ဝဇ္ဇေတွာတ အဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဧကမန္တံ အဌာသီ"တိ။

ဧတဒဝေါစာတိ ဧတံ အဝေါစ။ **ကထံ နု**တိ ကာရဏပုစ္ဆာ။ ဘဂဝတော ဟိ တိဏ္ဏော ဃာဘာတေ ဒသသဟဿိ လောကဓာတုယာ ဟာကမ္ပော, တေနိမိဿာ ဒေဝတာယ တတ္ထ ကင္ခာ နတ္ထိ, ဣမိနာ ပန ကာရဏေန "တိဏ္ဏော"တိ န ဇာနာတိ, တေန သာ တံ ကာရဏံ ပုစ္ဆမာနာ ဧဝမာဟ။

မာရိသာတိ ဒေဝတာနံ ပိယသမုဒာစာရဝစနမေတံ။ နိဒ္ဒုက္ခာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဒိ ဧဝံ "ယဒာ ခော တေ, မာရိသ, သင်္ကူနာ သင်္ကု ဟဒယေ သမာဂစ္ဆေယျ, အထ နံ တွံ ဇာနေယျာသိ 'ဝဿသဟဿံ မေ နိရယေ ပစ္စမာနဿ သာ'"တိ (မ. နိ. ၁.၅၁၂) ဣဒံ ဝိရုဇ္ဈတိ။ န ဟိ နေရယိကသတ္တော နိဒ္ဒုက္ခော နာမ ဟောတိ။ ကိဉ္စာပိ န နိဒ္ဒုက္ခော, ရုဠှီသဒ္ဒေန ပန ဧဝံ ဝုစ္စတိ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ ပဌမကပ္ပိကာနံ နိဒ္ဒုက္ခာနံ သုခသမပ္ပိတာနံ ဧသ ဝေါဟာရော, အပရဘာဂေ ဒုက္ခံ ဟောတု ဝါ မာ ဝါ, ရုဠှီသဒ္ဒေန အယံ ဝေါဟာရော ဝုစ္စတေဝ နိပ္ပဒုမာပိ နိရုဒကာပိ ဝါ ပေါက္ခရဏီ ပေါက္ခရဏီ ဝိယ။

ဩဃမတရီတိ ဧတ္ထ စတ္တာရော ဩဃာ, ကာမောဃော ဘဝေါဃော ဒိဋ္ဌောဃော အဝိဇ္ဇောဃောတိ။ တတ္ထ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂေါ ကာမောဃော နာမ။ ရူပာရူပဘဝေသု ဆန္ဒရာဂေါ ဈာနနိကန္တိ စ ဘဝေါဃော နာမ။ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ဒိဋ္ဌောဃော နာမ။ စတူသု သစ္စေသု အညာဏံ အဝိဇ္ဇောဃော နာမ။ တတ္ထ ကာမောဃော အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဘဝေါဃော စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တလောဘသဟဂတေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒိဋ္ဌောဃော စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အဝိဇ္ဇောဃော သဗ္ဗာကုသလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

သဗ္ဗောပိ စေသ အဝဟနနဋ္ဌေန ရာသဋ္ဌေန စ ဩဃောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဝဟနနဋ္ဌေနာ** တိ အဓောဂမနဋ္ဌေန။ အယဉှိ အတ္တနော ဝသံ ဂတေ သတ္တေ အဓော ဂမေတိ, နိရယာဒိဘေဒာယ ဒုဂ္ဂတိယံယေဝ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ဥပရိဘာဝံ တ နိဗ္ဗာနံ ဂန္တုံ အဒေန္တော အဓော တီသု ဘဝေသု စတူသု ယောနီသု ပဉ္စသု ဂတီသု သတ္တသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု နဝသု သတ္တာဝါသေသု စ ဂမေတီတိပိ အတ္ထော။ **ရာသဋ္ဌေနာ** တိ မဟန္တဋ္ဌေန။ မဟာ ဟေသော ကိလေသရာသိ အဝီစိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဘဝဂ္ဂ ပတ္ထဋ္ဌော, ယဒိဒံ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂေါ နာမ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝမယံ ရာသဋ္ဌေနာပိ ဩဃောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတရီ**တိ ဣမံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ဩဃံ ကေန နု တွံ, မာရိသ, ကာရဏေန တိဏ္ဏော ဏောတိ ပုစ္ဆတိ။

အထဿာ ဘဂဝါ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **အပ္ပတိဋ္ဌံ ခွါဟံ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပ္ပတိဋ္ဌ** န္တိ အပ္ပတိဋ္ဌဟန္တော။ **အနာယူဟ**န္တိ အနာယူဟန္တော, အဝါယမန္တောတိ အတ္ထော။ ဣတိ ဘဂဝါ ဂူဠှံ ပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ ပဉှံ ကထေသိ။ ဒေဝတာပိ နံ သုတွာ "ဗာဟိရကံ တာဝ ဩဃံ တရန္တာ နာမ ဌာတဗ္ဗဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌန္တာ တရိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ အာယူဟန္တာ တရန္တိ, အယံ ပန အဝီစိတော ယာဝ ဘဝဂ္ဂ ပတ္ထဋ္ဌံ ကိလေသောဃံ ကိလေသရာသိံ အပ္ပတိဋ္ဌဟန္တော အနာယူဟန္တော အတရီန္တိ အာဟ။ ကိံ နု ခေါ ဧတံ? ကထံ နု ခေါ ဧတ"န္တိ? ဝိမတိံ ပက္ခန္တာ ပဉှဿ အတ္ထံ န အညာသိ။

ကိံ ပန ဘဂဝတာ ယထာ သတ္တာ န ဇာနန္တိ, ဧဝံ ကထနတ္ထာယ ဟာရမိယော ပူရေတွာတ သဗ္ဗညုတာ ပဋိဝိဒ္ဓာတိ? န ဧတဒတ္ထာယ ပဋိဝိဒ္ဓာ။ ဒွေ ပန ဘဂဝတော ဒေသနာ နိဂ္ဂဟမုခေန စ အနုဂ္ဂဟမုခေန စ။ တတ္ထ ယေ ပဏ္ဍိတမာနိနော ဟောန္တိ အညာတေပိ ဉာတသညိနော ပဉ္စသတာ ဗြာဟ္မဏပဗ္ဗဇိတာ ဝိယ, တေသံ မာနနိဂ္ဂဟတ္ထံ ယထာ န ဇာနန္တိ, ဧဝံ မူလပရိယာယာဒိသဒိသံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အယံ နိဂ္ဂဟမုခေန ဒေသနာ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "နိဂ္ဂယှ နိဂ္ဂယှာဟံ, အာနန္ဒ, ဝက္ခာမိ, ပဝယှ ပဝယှ, အာနန္ဒ, ဝက္ခာမိ, ယော သာရော, သော ဌဿတီ"တိ (မ. နိ. ၃.၁၉၆)။ ယေ ပန ဥဇုကာ သိက္ခာကာမာ, တေသံ သုဝိညေယျံ ကတွာတ အာကင်္ခေယျသုတ္တာဒိသဒိသံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, "အဘိရမ, တိဿ, အဘိရမ, တိဿ, အဟမောဝဒေန အဟမနုဂ္ဂဟေန အဟမနုသာသနိယာ"တိ (သံ. နိ. ၃.၈၄) စ နေ သမဿာသေတိ။ အယံ အနုဂ္ဂဟမုခေန ဒေသနာ။

အယံ ပန ဒေဝပုတ္တော မာနတ္ထဒ္ဓော ပဏ္ဍိတမာနီ, ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – အဟံ ဩဃံ ဇာနာမိ, တထာဂတဿ
သ ဩဃတိဏ္ဏဘာဝံ ဇာနာမိ, “ကထံ နု ပန ကာရဏေန တိဏ္ဏော”တိ ဧတ္တကမတ္တံ န ဇာနာမိ။ ကထိတေ မယှံ ဉာတ
မေဝ ဗဟု, အပ္ပံ အညာတံ, တမဟံ ကထိတမတ္တမေဝ ဇာနိဿာမီတိ။ ကိဉ္စာပိ နာမ တံ ဘဂဝါ ဝဒေယျ, ယဿာဟံ အတ္
ထံ န ဇာနေယျန္တိ။ အထ သတ္ထာ “အယံ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထံ ဝိယ ရင်္ဂဇာတံ အဘဗ္ဗော ဣမံ မာနံ အပ္ပဟာယ ဒေသနံ သ
မ္ပဋိစ္ဆိတုံ, မာနနိဂ္ဂဟံ တာဝဿ ကတွာ ပုန နီစစိတ္တေန ပုစ္ဆန္တဿ ပကာသေဿာမီ”တိ ပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ
ပဉှံ ကထေသိ။ သောပိ နိဟတမာနော အဟောသိ, သာ စဿ နိဟတမာနတာ ဥတ္တရိပဉှပုစ္ဆနေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
တဿ ပန ပဉှပုစ္ဆနဿ အယမတ္ထော – ကထံ ပန တွံ, မာရိသ, အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟံ ဩဃမတရိ, ယထာဟံ ဇာ
နာမိ, ဧဝံ မေ ကထေဟီတိ။

အထဿ ဘဂဝါ ကထေန္တော **ယဒာ သွာဟံ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယဒာ သွာဟ**န္တိ ယသ္မိံ ကာလေ အဟံ။
သုကာရော နိပါတမတ္တံ။ ယထာ စ ဧတ္ထ, ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု။ **သံသီဒါမီ**တိ ပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ အတရန္တော တတ္ထေဝ
ဩသီဒါမိ။ **နိဗ္ဗုယှာမိ** တိ ဌာတုံ အသက္ကောန္တော အတိဝတ္တာမိ။ ဣတိ ဌာနေ စ ဝါယာမေ စ ဒောသံ ဒိသွာ အတိဋ္ဌ
ဋ္ဌန္တော အဝါယမန္တော ဩဃမတရိန္တိ ဧဝံ ဘဂဝတာ ပဉှော ကထိတော။ ဒေဝတာယပိ ပဋိဝိဒ္ဓော, န ပန ပာကဋော,
တဿ ပာကဋီကရဏတ္ထံ သတ္တ ဒုကာ ဒဿိတာ။ ကိလေသဝသေန ဟိ သန္တိဋ္ဌန္တော သံသီဒတိ နာမ, အဘိသင်္ခါရ
ဝသေန အာယူဟန္တော နိဗ္ဗုယှတိ နာမ။ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ ဝါ သန္တိဋ္ဌန္တော သံသီဒတိ နာမ, အဝသေသကိလေသာန
ဉ္စေဝ အဘိသင်္ခါရာနဉ္စ ဝသေန အာယူဟန္တော နိဗ္ဗုယှတိ နာမ။ တဏှာဝသေန ဝါ သန္တိဋ္ဌန္တော သံသီဒတိ
နာမ, ဒိဋ္ဌိဝသေန အာယူဟန္တော နိဗ္ဗုယှတိ နာမ။ သဿတဒိဋ္ဌိယာ ဝါ သန္တိဋ္ဌန္တော သံသီဒတိ နာမ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ
ယာ အာယူဟန္တော နိဗ္ဗုယှတိ နာမ။ ဩလီယနာဘိနိဝေသော ဟိ ဘဝဒိဋ္ဌိ, အတိဓာဝနာဘိနိဝေသော ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ ။ လီနဝ
သေန ဝါ သန္တိဋ္ဌန္တော သံသီဒတိ နာမ, ဥဒ္ဓစ္စဝသေန အာယူဟန္တော နိဗ္ဗုယှတိ နာမ။ တထာ ကာမသုခလ္လိကာနု
ယောဂဝသေန သန္တိဋ္ဌန္တော သံသီဒတိ နာမ, အတ္တကိလမထာနုယောဂဝသေန အာယူဟန္တော နိဗ္ဗုယှတိ နာမ။ သဗ္
ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရဝသေန သန္တိဋ္ဌန္တော သံသီဒတိ နာမ, သဗ္ဗလောကိယကုသလာဘိသင်္ခါရဝသေန အာယူဟန္
တော နိဗ္ဗုယှတိ နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – “သေယျထာပိ, စုန္ဒ, ယေ ကေစိ အကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ အဓော
ဘာဂင်္ဂမနီယာ, ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ ဥပရိဘာဂင်္ဂမနီယာ”တိ (မ. နိ. ၁.၈၆)။

ဣမံ ပဉှဝိဿဇ္ဇနံ သုတွာဝ ဒေဝတာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ တုဋ္ဌာ ပသန္နာ အတ္တနော တုဋ္ဌိဉ္စ ပ
သာဒဉ္စ ပကာသယန္တီ **စိရဿံ ဝတာ** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **စိရဿ** န္တိ စိရဿ ကာလဿ အစ္စယေနာတိ အတ္
ထော။ အယံ ကိရ ဒေဝတာ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ တဿ ပရိနိဗ္ဗာနတော ပဋ္ဌာယ အန္တရာ အညံ ဗုဒ္ဓံ န ဒိဋ္ဌပုဗ္
ဗာ, တသ္မာ အဇ္ဇ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဧဝမာဟ။ ကိံ ပနိမာယ ဒေဝတာယ ဣတော ပုဗ္ဗေ သတ္ထာ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောတိ။ ဒိဋ္ဌပုဗ္
ဗော ဝါ ဟောတု အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော ဝါ, ဒဿနံ ဥပာဒါယ ဧဝံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဗြာဟ္မဏ** န္တိ ဗာဟိတပါပံ ခီဏာသဝဗြာဟ္
မဏံ။ **ပရိနိဗ္ဗုတ** န္တိ ကိလေသနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတံ။ **လောကေ**တိ သတ္တလောကေ။ **ဝိသတ္တိက**န္တိ ရူပါဒီသု အာရမ္မဏေသု
အာသတ္တဝိသတ္တတာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ဝိသတ္တိကာ ဝုစ္စတိ တဏှာ, တံ ဝိသတ္တိကံ အပ္ပတိဋ္ဌမာနံ အနာယူဟမာနံ တိဏ္ဏံ
နိတ္တိဏ္ဏံ ဥတ္တိဏ္ဏံ စိရဿံ ဝတ ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏံ ပဿာမီတိ အတ္ထော။

သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ တိ တဿာ ဒေဝတာယ ဝစနံ စိတ္တေနေဝ သမနုမောဒိ, ဧကဇ္ဈာသယော အဟော
သိ။ **အန္တရဓာယီ** တိ အဘိသင်္ခတကာယံ ဇဟိတွာ အတ္တနော ပကတိဥပါဒိဏ္ဏကကာယသ္မိံယေဝ ဌတွာ လဒ္ဓါသာ
လဒ္ဓပတိဋ္ဌာ ဟုတွာ ဒသဗလံ ဂန္ဓေဟိ စ မာလေဟိ စ ပူဇေတွာ အတ္တနော ဘဝနံယေဝ အဂမာသီတိ။

ဩဃတရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. နိမောက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယသုတ္တေ ပဌမဿ ပဌမာဂတဉ္စ ဥတ္တာနတ္ထဉ္စ ပဟာယ ယံ ယံ အနုတ္တာနံ, တံ တဒေဝ
ဝဏ္ဏယိဿာမ။ **ဇာနာသိ နော**တိ ဇာနာသိ နု။ **နိမောက္ခ** န္တိအာဒီနိ မဂ္ဂါဒီနံ နာမာနိ ။ မဂ္ဂေန ဟိ သတ္တာ ကိလေသဗန္
ဓနတော နိမုစ္စန္တိ, တသ္မာ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ **နိမောက္ခော** တိ ဝုတ္တော။ ဖလက္ခဏေ ပန တေ ကိလေသဗန္ဓနတော

ပမုတ္တာ, တသ္မာ ဖလံ သတ္တာနံ **ပမောက္ခော** တိ ဝုတ္တံ။ နိဗ္ဗာနံ ပတ္ဝာ သတ္တာနံ သဗ္ဗဒုက္ခံ ဝိဝိစ္စတိ, တသ္မာ နိဗ္ဗာနံ **ဝိဝေကော**တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗာနိ တ တောနိ နိဗ္ဗာနသ္သေဝ နာမာနိ။ နိဗ္ဗာနဉှိ ပတ္ဝာ သတ္တာ သဗ္ဗဒုက္ခတော နိမုစ္စန္တိ ပမုစ္စန္တိ ဝိဝိစ္စန္တိ, တသ္မာ တဒေဝ “နိမောက္ခော ပမောက္ခော ဝိဝေကော”တိ ဝုတ္တံ။ **ဇာနာမိ ခ္ဝါဟန္တိ** ဇာနာမိ ခော အဟံ။ အဝဓာရဏတ္ထော ခောကာရော ။ အဟံ ဇာနာမိယေဝ။ သတ္တာနံ နိမောက္ခာဒိဇာနနတ္ထမေဝ ဟိ မယာ သမတိံသ ပာရမိယော ပူရေတ္ဝာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဒ္ဓန္တိ သီဟနာဒံ နဒတိ။ ဗုဒ္ဓသီဟနာဒံ နာမ ကိရ ဧတံ သုတ္တံ။

နန္ဒီဘဝပရိက္ခယာ တိ နန္ဒီမူလကသ္သ ကမ္မဘဝသ္သ ပရိက္ခယေန။ နန္ဒိယာ စ ဘဝသ္သ စာတိပိ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ ဟိ ပုရိမနယေ နန္ဒီဘဝေန တိဝိဓကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဂဟိတော, သညာဝိညာဏေဟိ တံသမ္ပယုတ္တာ စ ဒွေ ခန္ဓာ။ တေဟိ ပန တီဟိ ခန္ဓေဟိ သမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ တေသံ ဂဟဏေန ဂဟိတာတတိ အနုပာဒိန္နကာနံ စတုန္နံ အရူပက္ခန္ဓာနံ အပ္ပဝတ္တိဝသေန သဥပာဒိသေသံ နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ ဟောတိ။ **ဝေဒနာနံ နိရောဓာ ဥပသမာ**တိ ဥပာဒိန္နကဝေဒနာနံ နိရောဓေန စ ဥပသမေန စ။ တတ္ထ ဝေဒနာဂဟဏေန တံသမ္ပယုတ္တာ တယော ခန္ဓာ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ, တေသံ ဝတ္ထာရမ္မဏဝသေန ရူပက္ခန္ဓောပိ။ ဧဝံ ဣမေသံ ဥပာဒိန္နကာနံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ အပ္ပဝတ္တိဝသေန အနုပာဒိသေသံ နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ ဟောတိ။ ဒုတိယနယေ ပန နန္ဒိဂ္ဂဟဏေန သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဂဟိတော, ဘဝဂ္ဂဟဏေန ဥပပတ္တိဘဝသင်္ခါတော ရူပက္ခန္ဓော, သညာဒီဟိ သရူပေနေဝ တယော ခန္ဓာ။ ဧဝံ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ အပ္ပဝတ္တိဝသေန နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမမေဝ စ နယံ စတုနိကာယိကဘဏ္ဍိကတ္ထေရော ရောစေတိ။ ဣတိ နိဗ္ဗာနဝသေနေဝ ဘဂဝါ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသီတိ။

နိမောက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥပနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. တတိယေ **ဥပနီယတီ**တိ ပရိက္ခီယတိ နိရုဇ္ဈတိ, ဥပဂစ္ဆတိ ဝါ, အနုပုဗ္ဗေန မရဏံ ဥပေတီတိ အတ္ထော။ ယထာ ဝါ ဂေါပာလေန ဂါဝေါ နီယတိ, ဧဝံ ဇရာယ မရဏသန္တိကံ ဥပနီယတီတိ အတ္ထော။ **ဇီဝိတန္တိ** ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ **အပ္ပန္တိ** ပရိတ္တံ ထောကံ။ တသ္သ ဒွီဟာကာရေဟိ ပရိတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ သရသပရိတ္တတာယ စ ခဏပရိတ္တတာယ စ။ သရသပရိတ္တတာယပိ ဟိ “ယော, ဘိက္ခဝေ, စိရံ ဇီဝတိ, သော ဝဿသတံ အပ္ပံ ဝါ ဘိယျော”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၇; သံ. နိ. ၂.၁၄၃) ဝစနတော ပရိတ္တံ။ ခဏပရိတ္တတာယပိ။ ပရမတ္ထတော ဟိ အတိပရိတ္တော သတ္တာနံ ဇီဝိတက္ခဏော ဧကစိတ္တပ္ပဝတ္တိမတ္တောယေဝ ။ ယထာ နာမ ရထစက္ကံ ပဝတ္တမာနမ္ပိ ဧကေနေဝ နေမိပ္ပဒေသေန ပဝတ္တတိ, တိဋ္ဌမာနမ္ပိ ဧကေနေဝ တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝံ ဧကစိတ္တက္ခဏိကံ သတ္တာနံ ဇီဝိတံ, တသ္မိံ စိတ္တေ နိရုဒ္ဓမတ္တေ သတ္တော နိရုဒ္ဓေါတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ – အတီတေ စိတ္တက္ခဏေ ဇီဝိတ္ထ န ဇီဝတိ န ဇီဝိဿတိ, အနာဂတေ စိတ္တက္ခဏေ ဇီဝိဿတိ န ဇီဝတိ န ဇီဝိတ္ထ, ပစ္စုပ္ပန္နေ စိတ္တက္ခဏေ ဇီဝတိ န ဇီဝိတ္ထ န ဇီဝိဿတိ။

“ဇီဝိတံ အတ္တဘာဝေါ စ, သုခဒုက္ခာ စ ကေဝလာ။
ဧကစိတ္တသမာယုတ္တာ, လဟုသော ဝတ္တတေ ခဏော။

“ယေ နိရုဒ္ဓါ မရန္တဿ, တိဋ္ဌမာနဿ ဝါ ဣဓ။
သဗ္ဗေပိ သဒိသာ ခန္ဓာ, ဂတာ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ။

“အနိဗ္ဗတ္တေန န ဇာတော, ပစ္စုပ္ပန္နေန ဇီဝတိ။
စိတ္တဘင်္ဂါ မတော လောကော, ပညတ္တိ ပရမတ္ထိယာ”တိ။ (မဟာနိ. ၁၀)။

ဇရူပနီတဿာ တိ ဇရံ ဥပဂတဿ, ဇရာယ ဝါ မရဏသန္တိကံ ဥပနီတဿ။ **န သန္တိ တာဏာ** တိ တာဏံ လေဏံ သရဏံ ဘဝိတုံ သမတ္ထာ နာမ ကေစိ နတ္ထိ။ **ဧတံ ဘယန္တိ** ဧတံ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ မရဏူပဂမနံ, အာယုပရိတ္တတာ, ဇရူပနီတဿ တာဏာဘာဝေါတိ တိဝိဓံ ဘယံ ဘယဝတ္ထုံ ဘယကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **ပုညာနိ ကယိရာထ သုခါဝဟာနီ**တိ ဝိညူ ပုရိသော သုခါဝဟာနိ သုခဒာယကာနိ ပုညာနိ ကရေယျ။ ဣတိ ဒေဝတာ ရူပါဝစရဇ္ဈာနံ သန္ဓာယ ပုဗ္ဗစေတနံ အပရစေတနံ မုဉ္စစေတနဉ္စ ဂဟေတွာ ဗဟုဝစနဝသေန “ပုညာနိ”တိ အာဟ။ ဈာနဿာဒံ ဈာနနိကန္တိံ ဈာနသုခဉ္စ ဂဟေ

တ္တ “သုခာဝဟာနီ”တိ အာဟ။ တသ္မာ ကိရ ဒေဝတာယ သယံ ဒီဃာယုကတ္တာနေ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ပေဟတ္တာ ကာမာဝစရဒေဝေသု ပရိတ္တာယုကတ္တာနေ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ စ ထုလ္လဖုသိတကေ ဝုဋ္ဌိပာတသဒိသေ သတ္တေ ဒိသွာ တေဒဟောသိ “အပေါဝတိမေ သတ္တာ ဈာနံ ဘာဝေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မလောကေ ဧကကပ္ပ-ဒွေဝကပ္ပ-စတုကပ္ပ-အဋ္ဌကပ္ပ-သောဠသကပ္ပ-ဒွတ္တိံသကပ္ပ-စတုသဋ္ဌိကပ္ပပ္ပမာဏံ အဒ္ဓါနံ တိဋ္ဌေယျု”န္တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

အထ ဘဂဝါ – “အယံ ဒေဝတာ အနိယျာနိကံ ဝဋ္ဋကထံ ကထေတီ”တိ ဝိဝဋ္ဋမသ္သာ ဒဿေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **လောကာမိသ**န္တိ ဒွေ လောကာမိသာ ပရိယာယေန စ နိပ္ပရိယာယေန စ။ ပရိယာယေန တေဘူမကဝဋ္ဋံ လောကာမိသံ, နိပ္ပရိယာယေန စတ္တာရော ပစ္စယာ။ ဣဓ ပရိယာယလောကာမိသံ အဓိပ္ပေတံ။ နိပ္ပရိယာယလောကာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **သန္တိပေက္ခော** တိ နိဗ္ဗာနသင်္ခာတံ အစ္စန္တသန္တိံ ပေက္ခန္တော ဣစ္ဆန္တော ပတ္ထယန္တောတိ။

ဥပနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အစ္စေန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄. စတုတ္ထေ **အစ္စေန္တီ** တိ အတိက္ကမန္တိ။ **ကာလာ**တိ ပုရေဘတ္တာဒယော ကာလာ။ **တရယန္တိ ရတ္တိယော** တိ ရတ္တိယော အတိက္ကမမာနာ ပုဂ္ဂလံ မရဏူပဂမနာယ တရယန္တိ သီဃံ သီဃံ ဂမယန္တိ။ **ဝယောဂုဏာ**တိ ပဌမမဇ္ဈိမပစ္ဆိမဝယာနံ ဂုဏာ, ရာသယောတိ အတ္ထော။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဟတာနံ ဝတ္ထာနံ ဒိဂုဏံ သင်္ဃာဋိ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၈) ဧတ္ထ ဟိ ပဋလဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ “သတဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ”တိ (မ. နိ. ၃.၃၇၉) ဧတ္ထ အာနိသံသဋ္ဌော။ “အန္တံ အန္တဂုဏ”န္တိ ဧတ္ထ ကောဋ္ဌာသဋ္ဌော။ “ကယိရာ မာလာဂုဏေ ဗဟူ”တိ (ဓ. ပ. ၅၃) ဧတ္ထ ရာသဋ္ဌော။ “ပဉ္စ ကာမဂုဏာ”တိ ဧတ္ထ ဗန္ဓနဋ္ဌော။ ဣဓ ပန ရာသဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ တသ္မာ **ဝယောဂုဏာ**တိ ဝယောရာသယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အနုပုဗ္ဗံ ဇဟန္တီ** တိ အနုပဋိပါဋိယာ ပုဂ္ဂလံ ဇဟန္တိ။ မဇ္ဈိမဝယေ ဌိတံ ဟိ ပဌမဝယော ဇဟတိ, ပစ္ဆိမဝယေ ဌိတံ ဒွေ ပဌမမဇ္ဈိမာ ဇဟန္တိ, မရဏက္ခဏေ ပန တယောပိ ဝယာ ဇဟန္တေဝ။ **ဧတံ ဘယ**န္တိ ဧတံ ကာလာနံ အတိက္ကမနံ, ရတ္တိဒိဝါနံ တရိတဘာဝေ, ဝယောဂုဏာနံ ဇဟနဘာဝေတိ တိဝိဓံ ဘယံ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝါတိ။

အစ္စေန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ကတိဆိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅. ပဉ္စမေ **ကတိ ဆိန္ဒေ** တိ ဆိန္ဒန္တော ကတိ ဆိန္ဒေယျ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ “ဆိန္ဒေ ဇဟေ”တိ အတ္ထတော ဧကံ။ ကထာဗန္ဓသ္သ ပန မဋ္ဌဘာဝတ္ထံ အယံ ဒေဝတာ သဒ္ဒပုနရုတ္တိံ ဝဇ္ဇယန္တီ ဧဝမာဟ။ **ကတိ သင်္ဂါတိဂေ** တိ ကတိ သင်္ဂေ အတိဂတော, အတိက္ကန္တောတိ အတ္ထော။ သင်္ဂါတိဂေါတိပိ ပါဌော, အယမေဝ အတ္ထော။ **ပဉ္စ ဆိန္ဒေ** တိ ဆိန္ဒန္တော ပဉ္စ ဩရမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ ဆိန္ဒေယျ။ **ပဉ္စ ဇဟေ**တိ ဇဟန္တော ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ ဇဟေယျ။ ဣဓာပိ ဆိန္ဒနဉ္စ ဇဟနဉ္စ အတ္ထတော ဧကမေဝ, ဘဂဝါ ပန ဒေဝတာယ အာရောပိတဝစနာနုရူပေနေဝ ဧဝမာဟ။ အထ ဝါ ဟဒေသု ဗဒ္ဓဟတ္ထသကုဏော ဝိယ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ ပဟေဋ္ဌာ အာကဍ္ဍမာနာကာရာနိ ဟောန္တိ, တာနိ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ဆိန္ဒေယျာတိ ဝဒတိ။ ဟတ္ထေဟိ ဂဟိတရုက္ခသာခာ ဝိယ ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ ဥပရိ အာကဍ္ဍမာနာကာရာနိ ဟောန္တိ, တာနိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဇဟေယျာတိ ဝဒတိ။ **ပဉ္စ စုတ္တရိ ဘာဝယေ** တိ ဧတေသံ သံယောဇနာနံ ဆိန္ဒနတ္ထာယ စေဝ ပဟာနတ္ထာယ စ ဥတ္တရိ အတိရေကံ ဝိသေသံ ဘာဝေန္တော သဒ္ဓါပဉ္စမာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဘာဝေယျာတိ အတ္ထော။ **ပဉ္စ သင်္ဂါတိဂေ** တိ ရာဂသင်္ဂေ ဒောသသင်္ဂေ မောဟသင်္ဂေ မာနသင်္ဂေ ဒိဋ္ဌိသင်္ဂေတိ ဣမေ ပဉ္စ သင်္ဂေ အတိက္ကန္တော။ **ဩဃတိဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတီ** တိ စတုရောဃတိဏ္ဏောတိ ကထီယတိ။ ဣမာယ ပန ကထာယ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ လောကိယလောကုတ္တရာနိ ကထိတာနီတိ။

ကတိဆိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဇာဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆. ဆဋ္ဌေ **ဇာဂရတန္တိ** ဇာဂရန္တာနံ။ **ပဉ္စ ဇာဂရတန္တိ** ဝိသ္သဇ္ဇနကထာယံ ပန သဒ္ဓာဒီသု ပဉ္စသု ဣန္ဒြိယေသု ဇာဂရန္တေသု ပဉ္စ နီဝရဏာ သုတ္တာ နာမ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိသိန္နော တ ဌိ တော တ အရုဏံ ဥဋ္ဌပေန္တောပိ ပမာဒတာယ အကုသလသမင်္ဂိတာယ သုတ္တော နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ သုတ္တေသု ပဉ္စသု နီဝရဏေသု ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဇာဂရာနိ နာမ။ ကသ္မာ ? ယသ္မာ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒံ ယန္တောပိ အပ္ပမာဒတာယ ကုသလသမင်္ဂိတာယ ဇာဂရော နာမ ဟောတိ။ ပဉ္စဟိ ပန နီဝရဏေဟေဝ ကိလေသရဇံ အာဒိ ယတိ ဂဏှာတိ ပရာမသတိ။ ပုရိမာ ဟိ ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော ပစ္ဆိမာနံ ပစ္စယာ ဟောန္တီတိ ပဉ္စဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ ပရိသု ဇ္ဈတီတိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ ဣမာပိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ လောကိယလောကုတ္တရာနေဝ ကထိတာနီတိ။

ဇာဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အပ္ပဋိဝိဒိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇. သတ္တမေ **ဓမ္မာ** တိ စတုသစ္စဓမ္မာ။ **အပ္ပဋိဝိဒိတာ**တိ ဉာဏေန အပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ **ပရဝါဒေသူ**တိ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတဝါ ဒေသု။ တေ ဟိ ဣတော ပရေသံ တိတ္ထိယာနံ ဝါဒတ္တာ ပရဝါဒါ နာမ။ **နီယရေ**တိ အတ္တနော ဓမ္မတာယပိ ဂစ္ဆန္တိ, ပရေန ပိ နီယန္တိ။ တတ္ထ သယမေဝ သဿတာဒီနိ ဂဏှန္တာ ဂစ္ဆန္တိ နာမ, ပရဿ ဝစနေန တာနိ ဂဏှန္တာ နီယန္တိ နာမ။ **ကာလော တေသံ ပဗုဇ္ဈိတု** န္တိ တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ပဗုဇ္ဈိတုံ အယံ ကာလော။ လောကသ္မိဉှိ ဗုဒ္ဓေ ဥပ္ပန္နေ, ဓ မ္မေ ဒေသိယတိ, သင်္ဃေ သုပ္ပဋိပန္နေ, ပဋိပဒာ ဘဒ္ဒိကာ, ဣမေ စ ပန မဟာဇနာ ဝဋ္ဋေ သုတ္တာ နပ္ပဗုဇ္ဈန္တီတိ ဒေဝတာ အာဟ။ **သမ္ဗုဒ္ဓါ** တိ သမ္မာ ဟေတုနာ ကာရဏေန ဗုဒ္ဓါ။ စတ္တာရော ဟိ ဗုဒ္ဓါ – သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ, စတု သစ္စဗုဒ္ဓေါ, သုတဗုဒ္ဓေါတိ။ တတ္ထ သမတိံသပါရမိယော ပူရေတွာ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတ္တော သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ နာမ။ ကပ္ပ သတသဟဿာဓိကာနိ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ပါရမိယော ပူရေတွာ သယမ္ဘုတံ ပတ္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ နာမ။ အဝသေသာ ခီဏာသဝါ စတုသစ္စဗုဒ္ဓါ နာမ။ ဗဟုဿုတော သုတဗုဒ္ဓေါ နာမ။ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ တယောပိ ပုရိမာ ဝဋ္ဋန္တိ။ **သမ္မဒညာ** တိ သမ္မာ ဟေတုနာ ကာရဏေန ဇာနိတွာ။ **စရန္တိ ဝိသမေ သမ** န္တိ ဝိသမေ ဝါ လောကသန္နိဝါသေ ဝိသ မေ ဝါ သတ္တနိကာယေ ဝိသမေ ဝါ ကိလေသဇာတေ သမံ စရန္တီတိ။

အပ္ပဋိဝိဒိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သုသမ္မုဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈. အဋ္ဌမေ **သုသမ္မုဋ္ဌာ** တိ ပညာယ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓဘာဝေနေဝ သုနဋ္ဌာ။ ယထာ ဟိ ဒွေဝ ခေတ္တာနိ ကသိတွာ, ဇေကံ ဝပိတွာ, ဗဟုဓညံ အဓိဂတဿ အတပိတခေတ္တတော အလဒ္ဓံ သန္ဓာယ ''ဗဟုံ မေ ဓညံ နဋ္ဌ''န္တိ ဝဒန္တော အလဒ္ဓ မေဝ ''နဋ္ဌ''န္တိ ဝဒတိ, ဧဝမိဓာပိ အပ္ပဋိဝိဒိတာဝ သုသမ္မုဋ္ဌာ နာမ။ **အသမ္မုဋ္ဌာ** တိ ပညာယ ပဋိဝိဒ္ဓဘာဝေနေဝ အနဋ္ဌာ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝါတိ။

သုသမ္မုဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. မာနကာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. နဝမေ **မာနကာမဿာ** တိ မာနံ ကာမေန္တဿ ပတ္ထေန္တဿ။ **ဒမော**တိ ဧဝရူပဿ ပုဂ္ဂလဿ သမာဓိပ က္ခိကော ဒမော နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ ''သစ္စေန ဒန္တော ဒမသာ ဥပေတော, ဝေဒန္တဂူ ဝုသိတဗြဟ္မစရိယော''တိ (သံ. နိ. ၁.၁၉၅) ဧတ္ထ ဟိ ဣန္ဒြိယသံဝရော ဒမောတိ ဝုတ္တော။ ''ယဒိ သစ္စာ ဒမာ စာဂါ, ခန္တျာ ဘိယ္ယောဓ ဝိဇ္ဇတီ''တိ (သံ. နိ. ၁.၂၄၆; သု. နိ. ၁၉၁) ဧတ္ထ ပညာ။ ''အနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေန အတ္ထိ ပုညံ, အတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော''တိ (သံ. နိ. ၄.၃၆၅) ဧတ္ထ ဥပေါသထကမ္မံ။ ''သက္ခိဿသိ ခော တွံ, ပုဏ္ဏ, ဣမိနာ ဒမူပသမေန သမန္န ာဂတော သုနာပရန္တသ္မိံ ဇနပဒေ ဝိဟရိတု''န္တိ (သံ. နိ. ၄.၈၈; မ. နိ. ၃.၃၉၆) ဧတ္ထ အဓိဝါသနခန္တိ။ ဣမသ္မိံ ပန

သုတ္တေ ဒမောတိ သမာဓိပက္ခိကမ္မောနံ ဇေတံ နာမံ။ တေနေတဟ – ''န မောနမတ္တိ အသမာဟိတဿာ''တိ။ တတ္ထ **မောနန္တိ** စတုမဂ္ဂဉာဏံ, တဉှိ မုနာတီတိ မောနံ, စတုသစ္စဓမ္မေ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ **မစ္စုဓေယျဿာ** တိ တေ ဘူမကဝဋ္ဋဿ။ တဉှိ မစ္စုနော ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန မစ္စုဓေယျန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဟရန္တိ** တဿေဝ ဟာရံ နိဗ္ဗာနံ။ **တရေယျာ**တိ ပဋိဝိဇ္ဈေယျ ဟာပုဏေယျ တ။ ကြဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဧကော အရညေ ဝိဟရန္တော ပမတ္တော ပုဂ္ဂလော မစ္စုဓေယျဿ ဟာရံ န တရေယျ န ပဋိဝိဇ္ဈေယျ န ဟာပုဏေယျာတိ။

မာနံ ပဟာယာတိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန နဝဝိဓမာနံ ပဇဟိတွာ။ **သုသမာဟိတတ္တော** တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဟိ သုဋ္ဌု သမာဟိတတ္တော။ **သုစေတသော**တိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တတာယ သုန္ဒရစိတ္တော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဟိ သုစေတသောတိ န ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေန သုစေတသော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗဓိ ဝိပ္ပမုတ္တော** တိ သဗ္ဗေသု ခန္ဓာယတနာဒီသု ဝိပ္ပမုတ္တော ဟုတွာ။ **တရေယျာ** တိ ဧတ္ထ ဧတေဘူမကဝဋ္ဋံ သမတိက္ကမန္တော နိဗ္ဗာနံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော တရတီတိ ပဋိဝေဓတရဏံ နာမ ဝုတ္တံ။ ကြတိ ကြမာယ ကထာယ တိဿော သိက္ခာ ကထိတာ ဟောန္တိ။ ကထံ – မာနော နာမာယံ သီလဘေဒနော, တသ္မာ ''မာနံ ပဟာယာ''တိ ကြမိနာ အဓိသီလသိက္ခာ ကထိတာ ဟောတိ။ ''သုသမာဟိတတ္တော''တိ ကြမိနာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ။ ''သုစေတသော''တိ ဧတ္ထ စိတ္တေန ပညာ ဒဿိတာ, တသ္မာ ကြမိနာ အဓိပညာသိက္ခာ ကထိတာ။ အဓိသီလဉ္စ နာမ သီလေ သတိ ဟောတိ, အဓိစိတ္တံ စိတ္တေ သတိ, အဓိပညာ ပညာယ သတိ။ တသ္မာ သီလံ နာမ ပဉ္စပိ ဒသပိ သီလာနိ, ဟတိမောက္ခသံဝရော အဓိသီလံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စိတ္တံ, ဝိပဿနာပာဒကဈာနံ အဓိစိတ္တံ။ ကမ္မဿကတဉာဏံ ပညာ, ဝိပဿနာ အဓိပညာ။ အနုပ္ပန္နေပိ ဟိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ပဝတ္တတီတိ ပဉ္စသီလံ ဒသသီလံ သီလမေဝ, ဟတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေယေဝ ပဝတ္တတီတိ အဓိသီလံ။ စိတ္တပညာသုပိ ဧသေဝ နယော။ အပိစ နိဗ္ဗာနံ ပတ္ထယန္တေန သမာဒိန္နံ ပဉ္စသီလမ္ပိ ဒသသီလမ္ပိ အဓိသီလမေဝ။ သမာပန္နာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယောပိ အဓိစိတ္တမေဝ။ သဗ္ဗမ္ပိ တ လောကိယသီလံ သီလမေဝ, လောကုတ္တရံ အဓိသီလံ။ စိတ္တပညာသုပိ ဧသေဝ နယောတိ။ ကြတိ ကြမာယ ကထာယ သမောဓာနေတွာ တိဿော သိက္ခာ သကလသာသနံ ကထိတံ ဟောတီတိ။

မာနကာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. အရညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဒသမေ **သန္တာနန္တိ** သန္တကိလေသာနံ, ပဏ္ဍိတာနံ တ။ ''သန္တော ဟဝေ သဗ္ဘိ ပဝေဒယန္တိ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၁၃), ဒူရေ သန္တော ပကာသန္တိ''တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၃၀၄) ဟိ ပဏ္ဍိတာပိ သန္တောတိ ဝုတ္တော။ **ဗြဟ္မစာရိန** န္တိ သေဋ္ဌစာရိနံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယတသံ ဝသန္တာနံ။ **ကေန ဝဏ္ဏော ပသီဒတီ**တိ ကေန ကာရဏေန ဆဝိဝဏ္ဏော ပသီဒတီတိ ပုစ္ဆတိ။ ကသ္မာ ပနေသာ ဧဝံ ပုစ္ဆတိ? သော ကိရ ဝနသဏ္ဍတသိကာ ဘုမ္မဒေဝတာ အာရညကေ ဘိက္ခူ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တေ အရညံ ပဝိသိတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိတဋ္ဌာနေသု မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသိန္နေ ပဿတိ။ တေသဉ္စ ဧဝံ နိသိန္နာနံ ဗလဝစိတ္တေကဂ္ဂတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတော ဝိသဘာဂသန္တတိ ဝူပသမ္မတိ, သဘာဂသန္တတိ ဩက္ကမတိ, စိတ္တံ ပသီဒတိ။ စိတ္တေ ပသန္နေ လောဟိတံ ပသီဒတိ, စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ ဥပာအရူပာနိ ပရိသုဒ္ဓာနိ ဟောန္တိ, ဝဏ္ဍာ ပမုတ္တတာလဖလဿ ဝိယ မုခဿ ဝဏ္ဏော ဟောတိ။ တံ ဒိသွာ ဒေဝတာ စိန္တေသိ – ''သရီရဝဏ္ဏော နာမာယံ ပဏီတာနိ ရသသမ္ပန္နာနိ ဘောဇနာနိ သုခသမ္ဖဿာနိ နိဝာသနပာပုရဏသယနာနိ ဥတုသုခေ ဧတဘူမိကာဒိဘေဒေ စ ဟာသာဒေ မာလာဂန္ဓဝိလေပနာဒီနိ စ လဘန္တာနံ ပသီဒတိ, ကြမေ ပန ဘိက္ခူ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ မိဿကဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တိ, ဝိရဠမူလကေ တ ဖလကေ တ သိလာယ တ သယနာနိ ကပ္ပေန္တိ, ရုက္ခမူလာဒီသု တ အဗ္ဘောကာသေ တ ဝသန္တိ, ကေန နု ခေါ ကာရဏေန ဧတေသံ ဝဏ္ဏော ပသီဒတီ''တိ။ တသ္မာ ပုစ္ဆိ။

အထဿာ ဘဂဝါ ကာရဏံ ကထေန္တော ဒုတိယံ ကထံ အာဟ။ တတ္ထ **အတီတန္တိ** အတီတေ အသုကော နာမ ရာဇာ ဓမ္မိကော အဟောသိ, သော အမ္ဟာကံ ပဏီတေ ပစ္စယေ အဒါသိ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ လာဘိနော အဟေသုံ။ အထ မယံ ဧဝရူပာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိမှာ, စီဝရာနိ ဟာရုပိမှာတိ ဧဝံ ဂေဟေဿိတပစ္စယဇာဟုလ္လိကာ ဝိယ ကြမေ ဘိက္ခူ အတီတံ နာနုသောစန္တိ။ **နပ္ပဇပ္ပန္တိ နာဂတ** န္တိ အနာဂတေ ဓမ္မိကော ရာဇာ ဘဝိဿတိ, ဖီတာ ဇနပဒါ ဘဝိဿန္တိ, ဗဟူနိ သပ္ပိနဝနီတာဒီနိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, ''ခါဒထ ဘုဉ္ဇထာ''တိ တတ္ထ တတ္ထ ဝတ္တာရော ဘဝိဿန္တိ,

တအာ မယံ ဝေရူပါနိ ဘောဇနာနိ ဘုဥ္ဇိဿာမ, စီဝရာနိ ပါရုပိဿာမာတိ ဧဝံ အနာဂတံ န ပဋ္ဌေန္တိ။ **ပစ္စုပ္ပန္နေနာ**တိ ယေန ကေနစိ တင္ခဏေ လဒ္ဓေန ယာပေန္တိ။ **တေနာ**တိ တေန တိဝိဓေနာပိ ကာရဏေန။

ဧဝံ ဝဏ္ဏာသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဿေဝ ဝဏ္ဏဿ ဝိနာသံ ဒဿေန္တော အနန္တရံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **အနာဂတပ္ပဇပ္ပာယာ**တိ အနာဂတဿ ပတ္ထနာယ။ **ဧတေနာ**တိ ဧတေန ကာရဏဒွယေန။ **နဠော ဝ ဟရိတော လုတော**တိ ယထာ ဟရိတော နဠော လာယိတွာ ဥဏှပဟာသာဏေ ပက္ခိတ္တော သုဿတိ, ဧဝံ သုဿန္တီတိ။

အရညသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။ နဠဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. နန္ဒနဝဂ္ဂေါ

၁. နန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁. နန္ဒနဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **တတြာ** တိ တသ္မိံ အာရာမေ။ **ခေါ**တိ ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာဝသေန နိပါတမတ္တံ။ **ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ**တိ ပရိသဇေဋ္ဌကေ ဘိက္ခူ ဇာနာပေသိ။ **ဘိက္ခဝေ** တိ တေသံ အာမန္တနာကာရဒီပနံ။ **ဘဒန္တေ** တိ ပတိဝစနအနံ။ **တေ ဘိက္ခူ** တိ ယေ တတ္ထ သမ္မုခီဘူတာ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကာ ဘိက္ခူ။ **ဘဂဝတော ပစ္စဿောသု** န္တိ ဘဂဝတော ဝစနံ ပတိအဿောသုံ, အဘိမုခါ ဟုတွာ သုဏိံသု သမ္ပဋိစ္ဆိံသူတိ အတ္ထော။ **ဧတဒဝေါစာ**တိ ဧတံ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ ''ဘူတပုဗ္ဗ''န္တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ တတ္ထ **တာဝတိံသကာယိကာ**တိ တာဝတိံသကာယေ နိဗ္ဗတ္တာ။ တာဝတိံသကာယော နာမ ဒုတိယဒေဝလောကော ဝုစ္စတိ။ မဃေန မာဏဝေန သဒ္ဓိံ မစလဂါမေ ကာလံ ကတွာ တတ္ထ ဥပ္ပန္နေ တေတ္တိံသ ဒေဝပုတ္တေ ဥပါဒါယ ကိရ တဿ ဒေဝလောကဿ အယံ ပဏ္ဏတ္တိ ဇာတာတိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ ပန သေသစက္ကဝာဠေသုပိ ဆ ကာမာဝစရဒေဝလောကာ အတ္ထိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ''သဟဿံ စာတုမဟာရာဇိကာနံ သဟဿံ တာဝတိံသာန''န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၉), တသ္မာ နာမပဏ္ဏတ္တိယေဝေသာ တဿ ဒေဝလောကဿာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝေဠုပ္ပိ နိဒ္ဒေသံ ပဒံ ဟောတိ။

နန္ဒနေ ဝနေ တိ ဧတ္ထ တံ ဝနံ ပဝိဋ္ဌေ ပဝိဋ္ဌေ နန္ဒယတိ တောသေတီတိ နန္ဒနံ။ ပဥ္စသု ဟိ မရဏနိမိတ္တေသု ဥပ္ပန္နေသု ''သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ စဝိဿာမာ''တိ ပရိဒေဝမာနာ ဒေဝတာ သက္ကော ဒေဝာနမိန္ဒော ''မာ ပရိဒေဝိတ္ထ, အဘိဇ္ဇနဓမ္မာ နာမ သင်္ခါရာ နတ္ထီ''တိ ဩဝဒိတွာ တတ္ထ ပဝေသာပေတိ။ တာသံ အညာဟိ ဒေဝတာဟိ ဗာဟာသု ဂဟေတွာ ပဝေသိတာနမ္ပိ တဿ သမ္ပတ္တိ ဒိသွာဝ မရဏသောကော ဝူပသမ္မတိ, ပီတိပါမောဇ္ဇမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အထ တသ္မိံ ကီဠမာနာ ဝေ ဥဏှပဟသန္တတ္တော ဟိမပိဏ္ဍော ဝိယ ဝိလီယန္တိ, ဝာတာပဟတဒီပသိခါ ဝိယ ဝိဇ္ဈာယန္တီတိ ဧဝံ ယံကိဉ္စိ အန္တော ပဝိဋ္ဌံ နန္ဒယတိ တောသေတိယေဝါတိ နန္ဒနံ, တသ္မိံ နန္ဒနေ။ **အစ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတာ** တိ **အစ္ဆရာ** တိ ဒေဝဓီတာနံ နာမံ, တာသံ သမူဟေန ပရိဝုတာ။

ဒိဗ္ဗေဟီ တိ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တေဟိ။ **ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟီ**တိ မနာပိယရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗသင်္ခါတေဟိ ပဉ္စဟိ ကာမဗန္ဓနေဟိ ကာမကောဋ္ဌာသေဟိ တ ။ **သမပ္ပိတာ** တိ ဥပေတာ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပရိစာရယမာနာ**တိ ရမမာနာ, တေသု တေသု တ ရူပါဒီသု ဣန္ဒြိယာနိ သဉ္စာရယမာနာ။ **တာယံ ဝေလာယ**န္တိ တသ္မိံ ပရိစာရဏကာလေ။ သော ပနဿ ဒေဝပုတ္တဿ အစုနာ အဘိနိဗ္ဗတ္တကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တဿ ဟိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေယေဝ ရတ္တသုဝဏ္ဏက္ခန္ဓော ဝိယ ဝိရောစယမာနော တိကဂုတပ္ပမာဏော အတ္တဘာဝေါ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဒိဗ္ဗဝတ္ထနိဝတ္ထော ဒိဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော ဒိဗ္ဗမာလာဝိလေပနဓရော ဒိဗ္ဗေဟိ စန္ဒနစုဏ္ဏေဟိ သမံ ဝိကိရိယမာနော ဒိဗ္ဗေဟိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ ဩဝုတော နိဝုတော ပရိယောနဒ္ဓော လောဘာဘိဘူတော ဟုတွာ လောဘနိဿရဏံ နိဗ္ဗာနံ အပဿန္တော အာသဘိံ တစံ ဘာသန္တော ဝိယ မဟာသဒ္ဒေန ''န တေ သုခံ ပဇာနန္တီ''တိ ဣမံ ကထံ ကယမာနော နန္ဒနေ ဝိစရိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ကထံ အဘာသီ''တိ။

ယေ န ပဿန္တိ နန္ဒန န္တိ ယေ တတ္ထ ပဉ္စကာမဂုဏာနုဘာဝနဝသေန နန္ဒနဝနံ န ပဿန္တိ။ **နရဒေဝါန**န္တိ ဒေဝနရာနံ, ဒေဝပုရိသာနန္တိ အတ္ထော။ **တိဒသာန**န္တိ တိက္ခတ္တုံ ဒသန္နံ။ **ယသဿိန** န္တိ ပရိဝါရသမ္ပတ္တိသင်္ခါတေန ယသေန သမ္ပန္နာနံ။

အညတရာ ဒေဝတာတိ ကော အရိယသာဝိကာ ဒေဝတာ။ **ပစ္စဘာသီ** တိ ''အယံ ဗာလဒေဝတာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ နိစ္စံ အစလံ မညတိ, နာဿာ ဆေဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မတံ ဇာနာတီ''တိ အဓိပ္ပာယံ ဝိဝဋ္ဋေတ္ဝာ ဒဿေန္တီ ''န တွံ ဗာလေ''တိ ဣမာယ ဂါထာယ ပတိအဘာသိ။ **ယထာ အရဟတံ ဝစော**တိ ယထာ အရဟန္တာနံ ဝစနံ, တထာ တွံ န ဇာနာသီတိ။ ဧဝံ တဿာ အဓိပ္ပာယံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဣဒာနိ အရဟန္တာနံ ဝစနံ ဒဿေန္တီ **အနိစ္စာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ**တိ သဗ္ဗေ တေဘူမကသင်္ခါရာ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ။ **ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မိနော** တိ ဥပ္ပာဒဝယသဘာဝာ။ **ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ** တိ ဣဒံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။ ယသ္မာ တ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ, တသ္မာ ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မိနောတိ။ ဥပ္ပာဒဝယဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ တဒနန္တရာ ဝေမဇ္ဈဋ္ဌာနံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ **တေသံ ဝူပသမော သုခေါ**တိ တေသံ သင်္ခါရာနံ ဝူပသမသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနမေဝ သုခံ။ ဣဒံ အရဟတံ ဝစောတိ။

နန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. နန္ဒတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယေ **နန္ဒတီ** တိ တုဿတိ အတ္တမနော ဟောတိ။ **ပုတ္တိမာ** တိ ဗဟုပုတ္တော။ တဿ ဟိ ကေစ္စေ ပုတ္တာ ကသိကမ္မံ ကတွာ ဓညဿ ကောဋ္ဌေ ပူရေန္တိ, ကေစ္စေ ဝဏိဇ္ဇံ ကတွာ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အာဟရန္တိ, ကေစ္စေ ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ ယာနဝာဟနဂါမနိဂမာဒီနိ လဘန္တိ။ အထ တေသံ အာနုဘာဝသင်္ခါတံ သိရိံ အနုဘဝမာနာ မာတာ တ ပိတာ တ နန္ဒတိ။ ဆဏာဒိဝသာဒီသု တ မဏ္ဍိတပသာဓိတေ ပုတ္တေ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနေ ဒိသွာ နန္ဒတီတိ, ''နန္ဒတိ ပုတ္တေဟိ ပုတ္တိမာ''တိ အာဟ။ **ကေဟိ တထေဝ**တိ ယထာ ပုတ္တိမာ ပုတ္တေဟိ, တထာ ကေသာမိကောပိ သမ္ပန္နံ ကေမဏ္ဍလံ ဒိသွာ ကတေ နိဿာယ ကေရသသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနော ကေဟိ နန္ဒတိ။ **ဥပဓီ ဟိ နရဿ နန္ဒနာ**တိ, တတ္ထ **ဥပဓီ**တိ စတ္တာရော ဥပဓီ – ကာမူပဓိ, ခန္ဓူပဓိ, ကိလေသူပဓိ, အဘိသင်္ခါရူပဓီတိ။ ကာမာပိ ဟိ ''ယံ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ကာမာနံ အဿာဒေါ''တိ (မ. နိ. ၁.၁၆၆) ဧဝံ ဝုတ္တဿ သုခဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော ''ဥပဓိယတိ ဧတ္ထ သုခ''န္တိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန ဥပဓီတိ ဝုစ္စတိ။ ခန္ဓာပိ ခန္ဓမူလကဿ ဒုက္ခဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော, ကိလေသာပိ အပာယဒုက္ခဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော, အဘိသင်္ခါရာပိ ဘဝဒုက္ခဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတောတိ။ ဣဓ ပန ကာမူပဓိ အဓိပ္ပေတော။ ပဉ္စ ဟိ ကာမဂုဏာ တေဘူမိကာဒိဟသာဒ-ဥဋ္ဌာရသယန-ဝတ္ထာလင်္ကာရ-နာဋကပရိဝါရာဒိဝသေန ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ပီတိသောမနဿံ ဥပသံဟရမာနာ နရံ နန္ဒယန္တိ။ တသ္မာ ယထာ ပုတ္တာ စ ကတေ စ, ဧဝံ ဣမေပိ ဥပဓီ ဟိ နရဿ နန္ဒနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **န ဟိ သော နန္ဒတိ ယော နိရူပဓီ** တိ ယော ကာမဂုဏသမ္ပတ္တိရဟိတော ဒလိဒ္ဒော ဒုလ္လဘဃာသစ္ဆာဒနော , န ဟိ သော နန္ဒတိ။ ဧဝရူပော မနုဿပေတော စ မနုဿနေရယိကော စ ကိံ နန္ဒိဿတိ ဘဂဝတိ အာဟ။

ဣဒံ သုတွာ သတ္ထာ စိန္တေသိ – ''အယံ ဒေဝတာ သောကဝတ္ထုမေဝ နန္ဒဝတ္ထုံ ကရောတိ, သောကဝတ္ထုဘာဝမဿာ ဒီပေဿာမီ''တိ ဖလေန ဖလံ ဟတေန္တော ဝိယ တာယေဝ ဥပမာယ တဿာ တဒံ ဘိန္ဒန္တော တမေဝ ကထံ ပရိဝတ္တေတွာ **သောစတီ**တိ အာဟ။ တတ္ထ **သောစတိ ပုတ္တေဟီ** တိ ဝိဒေသဂမနာဒိဝသေန ပုတ္တေသု နဋ္ဌေသုပိ နသ္သန္တေသုပိ ဣဓာနိ နဿိဿန္တီတိ နာသသင်္ကိပိ သောစတိ, တထာ မတေသုပိ မရန္တေသုပိ စောရေဟိ ရာဇပုရိသေ ဟိ ဂဟိတေသု တ ပစ္စတ္ထိကာနံ ဟတ္ထံ ဥပဂတေသု တ မရဏသင်္ကိပိ ဟုတွာ သောစတိ။ ရုက္ခပဗ္ဗတာဒီဟိ ပတိတွာ တ ဟတ္ထပာဒါနံ ဘေဒဝသေန ဘိန္နေသုပိ ဘိဇ္ဇန္တေသုပိ ဘေဒသင်္ကိပိ ဟုတွာ သောစတိ။ ယထာ စ ပုတ္တေဟိ ပုတ္တိမာ, ကေသာမိကောပိ တထေဝ နဝဟာကာရေဟိ ကေဟိ သောစတိ။ **ဥပဓီ ဟိ နရဿ သောစနာ** တိ ယထာ စ ပုတ္တာ ကတေ, ဧဝံ ပဉ္စ ကာမဂုဏောပဓိပိ –

> ''တဿ စေ ကာမယာနဿ၊ ဆန္ဒဇာတဿ ဇန္တုနော။
> တေ ကာမာ ပရိဟာယန္တိ၊ သလ္လဝိဒ္ဓောဝ ရုပ္ပတီ''တိ။ (သု. နိ. ၇၇၃) –

ဝုတ္တနယေန နရံ သောစန္တိ။ တသ္မာ နရဿ သောစနာ သောကဝတ္ထုကမေဝတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **န ဟိ သော သောစတိ, ယော နိရူပဓီ**တိ ယဿ ပန စတုဗ္ဗိဓာပေတေ ဥပဓိယော နတ္ထိ, သော နိရုပဓိ မဟာခီဏာသဝေ ကိံ သောစိဿတိ, န သောစတိ ဒေဝတေတိ။

နန္ဒတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. နတ္ထိပုတ္တသမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃. တတိယေ **နတ္ထိ ပုတ္တသမံ ပေမ** န္တိ ဝိရူပေပိ ဟိ အတ္တနော ပုတ္တကေ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗကံ ဝိယ မညန္တိ, မာလာဂုဠေ ဝိယ သီသာဒီသု ကတ္ွာ ပရိဟရမာနာ တေဟိ ဩဟဒိတာပိ ဩမုတ္တိကာပိ ဂန္ဓဝိလေပနပတိတာ ဝိယ သောမနဿံ အာပဇ္ဇန္တိ။ တေနာဟ – “နတ္ထိ ပုတ္တသမံ ပေမ”န္တိ ။ ပုတ္တပေမသမံ ပေမံ နာမ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကောသမိတံ ဓန** န္တိ ကေဟိ သမံ ကေဓနေသမံ ကေဓနေသဒိသံ အညံ ဓနံ နာမ နတ္ထိ ဘဂဝတိ အာဟ။ **သူရိယသမာ အာဘာ**တိ သူရိယာဘာယ သမာ အညာ အာဘာ နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **သမုဒ္ဒပရမာ** တိ ယေ ကေစိ အညေ သရာ နာမ, သဗ္ဗေ တေ သမုဒ္ဒပရမာ, သမုဒ္ဒော တေသံ ဥတ္တမော, သမုဒ္ဒသဒိသံ အညံ ဥဒကနိဓာနံ နာမ နတ္ထိ, ဘဂဝတိ။

ယသ္မာ ပန အတ္တပေမေန သမံ ပေမံ နာမ နတ္ထိ။ မာတာပိတာဒယော ဟိ ဆဍ္ဍေတ္ွာပိ ပုတ္တဓီတာဒယော စ အပေါသေတ္ွာပိ သတ္တာ အတ္တာနမေဝ ပောသေန္တိ။ ဓညေန စ သမံ ဓနံ နာမ နတ္ထိ။ (ယအာ ဟိ သတ္တာ ဒုဗ္ဘိက္ခာ ဟောန္တိ), တထာရူပေ ဟိ ကာလေ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒီနိ ကေမဟိံသာဒီနိပိ ဓညဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဓညသာမိကာနမေဝ သန္တိကံ ဂ ဟေတ္ွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ပညာယ စ သမာ အာဘာ နာမ နတ္ထိ။ သူရိယာဒယော ဟိ ဧကဒေသံယေဝ ဩဘာသန္တိ, ပစ္စုပ္ပန္နမေဝ စ တမံ ဝိနောဒေန္တိ။ ပညာ ပန ဒသသဟဿိမ္ပိ လောကဓာတုံ ဧကပ္ပဇ္ဇောတံ ကာတုံ သက္ကောတိ, အတီတံသာဒိပဋိစ္ဆာဒကမ္ပိ တမံ ဝိဓမတိ။ မေဃဝုဋ္ဌိယာ စ သမော သရော နာမ နတ္ထိ။ နဒီတပိ ဟောတု တလာကာဒီနိ တ, ဝုဋ္ဌိသမော သရော နာမ နတ္ထိ။ မေဃဝုဋ္ဌိယာ ဟိ ပစ္ဆိန္နာယ မဟာသမုဒ္ဒေ အင်္ဂုလိပဗ္ဗတေမနမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ န ဟောတိ, ဝုဋ္ဌိယာ ပန ပဝတ္တမာနာယ ယာဝ အာဘဿရဘဝနာပိ ဧကောဒကံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဘဂဝတ ဒေဝတာယ ပဋိကထံ ဝဒန္တော **နတ္ထိ အတ္တသမံ ပေမ**န္တိအာဒိမာဟာတိ။

နတ္ထိပုတ္တသမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ခတ္တိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄. စတုတ္ထေ **ခတ္တိယော ဒွိပဒ** န္တိ ဒွိပဒါနံ ရာဇာ သေဋ္ဌော။ **ကောမာရီ**တိ ကုမာရိကာလေ ဂဟိတာ။ အယံ သေသဘရိယာနံ သေဋ္ဌာတိ ဝဒတိ။ **ပုဗ္ဗဇော**တိ ပဌမံ ဇာတော ကာဏော တပိ ဟောတု ကုဏိအာဒီနံ တ အညတရော, ယော ပဌမံ ဇာတော, အယမေဝ ပုတ္တော ဣမိဿာ ဒေဝတာယ တဒေ သေဋ္ဌော နာမ ဟောတိ။ ယသ္မာ ပန ဒွိပဒါဒီနံ ဗုဒ္ဓါဒယော သေဋ္ဌာ, တသ္မာ ဘဂဝတ ပဋိကထံ အာဟ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဘဂဝတ သဗ္ဗေသံယေဝ အပဒါဒိဘေဒါနံ သတ္တာနံ သေဋ္ဌော, ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ပနေသ သဗ္ဗသတ္တသေဋ္ဌော ဒွိပဒေသုယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ **သမ္ဗုဒ္ဓော ဒွိပဒံ သေဋ္ဌော**တိ အာဟ။ ဒွိပဒေသု ဥပ္ပန္နဿ စဿ သဗ္ဗသတ္တသေဋ္ဌဘာဝေ အပ္ပဋိဟတော ဝ ဟောတိ။ **အာဇာနီယော**တိ ဟတ္ထိတ ဟောတု အဿာဒီသု အညတရော တ, ယော ကာရဏံ ဇာနာတိ, အယံ အာဇာနီယော ဝ စတုပ္ပဒါနံ သေဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ ကူဋ္ဋကဏ္ဏရညော ဂုဠဝဏ္ဏအဿော ဝိယ။ ရာဇာ ကိရ ဟာစိနဒွာတရေန နိက္ခမိတ္ွာ စေတိယပဗ္ဗတံ ဂမိဿာမီတိ ကလမ္ဗနဒီတီရံ သမ္ပတ္တော, အဿော တီရေ ဌတ္ွာ ဥဒကံ ဩတရိတုံ န ဣစ္ဆတိ , ရာဇာ အဿာစရိယံ အာမန္တေတ္ွာ, “အဟော ဝတ တယာ အဿော သိက္ခာပိတော ဥဒကံ ဩတရိတုံ န ဣစ္ဆတီ”တိ အာဟ။ အာစရိယော “သုသိက္ခာပိတော ဒေဝ အဿော, ဧတဿ ဟိ စိတ္တံ – ‘သစာဟံ ဥဒကံ ဩတရိဿာမိ, တလံ တေမိဿတိ, တလေ တိန္တေ ရညော အင်္ဂေ ဥဒကံ ဟာတေယျာ’တိ, ဧဝံ တုမ္ွဟာကံ သရီရေ ဥဒကဟာတနဘယေန န ဩတရတိ, တလံ ဂဏ္ွဟာပေထာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။ အဿော ဝေဂေန ဩတရိတ္ွာ ဟာရံ ဂတော။ **သုဿူသာ** တိ သုဿူသမာနာ။ ကုမာရိကာလေ တ ဂဟိတာ ဟောတု ပစ္ဆာ တ, သုရူပာ တ ဝိရူပာ တ, ယာ သာမိကံ သုဿူသတိ ပရိစရတိ တောသေတိ, သာ ဘရိယာနံ သေဋ္ဌာ။ **အဿဝေ** တိ အာသုဏမာနော။ ဇေဋ္ဌော တ ဟိ ဟောတု ကနိဋ္ဌော တ, ယော မာတာပိတူနံ ဝစနံ သုဏာတိ, သမ္ပဋိစ္ဆတိ, ဩတဒပဋိကရော ဟောတိ, အယံ ပုတ္တာနံ သေဋ္ဌော, အညေဟိ သန္ဓိစ္ဆေဒကာဒိစောရေဟိ ပုတ္တေဟိ ကော အတ္ထော ဒေဝတေတိ။

ခတ္တိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သဏ္ဍမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅. ပဉ္စမေ **ဋ္ဌိတေ မဇ္ဈန္ဟိကေ** တိ ဋ္ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကေ။ **သန္နိသီဝေသူ** တိ ယထာ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဥပဂန္တွာ သန္နိသိန္နေသု ဝိဿမမာနေသု။ ဋ္ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကကာလော နာမေသ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဣရိယာပထဒုဗ္ဗလ္လကာလော။ ဣဓ ပန ပက္ခီနံယေဝ ဝသေန ဒဿိတော။ **သဏ္ဍတေတတ**ိ သဏ္ဍတိ ဝိယ မဟာဝိရဝံ ဝိယ မုစ္စတိ။ သဏ္ဍမာနမေဝ စေတ္ထ "သဏ္ဍတေတ"တိ ဝုတ္တံ။ တပ္ပဋိဘာဂံ နာမေတံ။ နိဒာဃသမယသ္မိဉှိ ဋ္ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကကာလေ စတုပ္ပဒဂဏေသု စေဝ ပက္ခိဂဏေသု စ သန္နိသိန္နေသု တတပူရိတာနံ သုသိရရုက္ခာနဉ္စေဝ ဆိဒ္ဒဝေဏုပဗ္ဗာနဉ္စ ခန္ဓေန ခန္ဓံ သာခာယ သာခံ သင်္ဃဋ္ဋယန္တာနံ ဟာဒဟာနဉ္စ အရညမဇ္ဈေ မဟာသဒ္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **တံ ဘယံ ပဋိဘာတိ မန္**တိ တံ ဧဝရူပေ ကာလေ မဟာအရညသ္မိံ သဏ္ဍမာနံ မယ္ဟံ ဘယံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဒန္ဓပညာ ကိရေသော ဒေဝတာ တသ္မိံ ခဏေ အတ္တနော နိသဇ္ဇဖာသုကံ ကထာဖာသုကံ ဒုတိယကံ အလဘန္တီ ဧဝမာဟ။ ယသ္မာ ပန တာဒိသေ ကာလေ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တဿ ဝိဝိတ္တေ အရညာယတနေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော အနပ္ပကံ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

> "သုညာဂာရံ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
> အမာနုသီ ရတီ ဟောတိ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော"တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၃) စ၊

> "ပုရတော ပစ္ဆတော တပိ၊ အပရော စေ န ဝိဇ္ဇတိ။
> အတီဝ ဖာသု ဘဝတိ၊ ဧကဿ ဝသတော ဝနေ"တိ။ (ထေရဂ. ၅၃၇) စ။

တသ္မာ ဘဂဝတ ဒုတိယံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **သာ ရတိ ပဋိဘာတိ မန္**တိ ယာ ဧဝရူပေ ကာလေ ဧကကဿ နိသဇ္ဇာ နာမ, သာ ရတိ မယ္ဟံ ဥပဋ္ဌာတီတိ အတ္ထော။ သေသံ တာဒိသမေဝတိ။

သဏ္ဍမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. နိဒ္ဒာတန္ဒီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆. ဆဋ္ဌေ **နိဒ္ဒာ** တိ, "အဘိဇာနာမဟံ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတာ"တိ (မ. နိ. ၁.၃၈၇) ဧဝရူပာယ အဗ္ဗောကတနိဒ္ဒာယ ပုဗ္ဗဘာဂကပရဘာဂေသု သေခပုထုဇ္ဇနာနံ သသင်္ခါရိကအကုသလေ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နံ ထိနမိဒ္ဓံ။ **တန္ဒီ** တိ အတိစ္ဆာတာတိသီတာဒိကာလေသု ဥပ္ပန္နံ အာဂန္တုကံ အာလသိယံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – "တတ္ထ ကတမာ တန္ဒီ? ယာ တန္ဒီ တန္ဒိယနာ တန္ဒိမနတာ အာလသ္သံ အာလသ္သာယနာ အာလသ္သာယိတတ္တံ, အယံ ဝုစ္စတိ တန္ဒီ"တိ (ဝိဘ. ၈၅၇)။ **ဝိဇမ္ဘိတာ** တိ ကာယဝိဇမ္ဘနာ။ **အရတီ**တိ အကုသလပက္ခာ ဥက္ကဏ္ဌိတတာ။ **ဘတ္တသမ္မဒေါ**တိ ဘတ္တမုစ္ဆာ ဘတ္တကိလမထော။ ဝိတ္ထာရော ပန တေသံ – "တတ္ထ ကတမာ ဝိဇမ္ဘိတာ? ယာ ကာယဿ ဇမ္ဘနာ ဝိဇမ္ဘနာ"တိအာဒိနာ နယေန အဘိဓမ္မေ အာဂတောဝ။ **ဧတေနာ**တိ ဧတေန နိဒ္ဒာဒိနာ ဥပက္ကိလေသေန ဥပက္ကိလိဋ္ဌော နိတရိတဟတုဘာဝေ။ **နပ္ပကာသတီ** တိ န ဇောတတိ, န ဟုတုဘဝတီတိ အတ္ထော။ **အရိယမဂ္ဂေ** တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ။ **ဣဏာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ။ **ဟဏိန္**တိ သတ္တာနံ။ **ဝီရိယေနာ**တိ မဂ္ဂသဟဇာတဝီရိယေန။ **နံ ပဏာမေတွာ**တိ ဧတံ ကိလေသဇာတံ နီဟရိတွာ။ **အရိယမဂ္ဂေ** တိ လောကိယလောကုတ္တရမဂ္ဂေ။ ဣတိ မဂ္ဂေနေဝ ဥပက္ကိလေသေ နီဟရိတွာ မဂ္ဂဿ ဝိသုဒ္ဓိ ဝုတ္တာတိ။

နိဒ္ဒာတန္ဒီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဒုက္ကရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇. သတ္တမေ **ဒုတ္တိတိက္ခ** န္တိ ဒုက္ခမံ ဒုအဓိဝါသိယံ။ **အဗ္ယတ္တေနာ** တိ ဗာလေန။ **သာမညန္**တိ သမဏဓမ္မော။ ဣမိနာ ဒေဝတာ ဣဒံ ဒဿေတိ – ယံ ပဏ္ဍိတာ ကုလပုတ္တာ ဒသပိ ဝဿာနိ ဝီသတိပိ သဋ္ဌိပိ ဝဿာနိ ဒန္တေ အဘိဒန္တမာဓာယ ဇိဝှာယ တာလုံ အာဟစ္စပိ စေတသာ စိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှိတွာပိ ဧကာသနံ ဧကဘတ္တံ ပဋိသေဝမာ

နာ အာဟဏကောဋ္ဌိကံ ဗ္ဗဟ္မစရိယံ စရန္တာ သာမညံ ကရောန္တိ။ တံ ဘဂဝတ ဗာလော အဗ္ဗုဏ္တော ကာတုံ န သက္ကောတီတိ။ **ဗဟူ ဟိ တတ္ထ သမ္မာဓာ** တိ တသ္မိံ သာမညသင်္ခါတေ အရိယမဂ္ဂေ ဗဟူ သမ္ဗာဓာ မဂ္ဂာဓိဂမာယ ပဋိပန္နသ္သ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဗဟူ ပရိဿယာတိ ဒဿေတိ။

စိတ္တဉ္စေ န နိဝါရယေ တိ ယဒိ အယောနိသော ဥပ္ပန္နံ စိတ္တံ န နိဝါရေယျ, ကတိ အဟာနိ သာမညံ စရေယျ? ဧကေဒိဝသမ္ပိ န စရေယျ။ စိတ္တဝသိကော ဟိ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ **ပဒေ ပဒေ**တိ အာရမ္မဏေ အာရမ္မဏေ။ အာရမ္မဏဉှိ ဣဓ ပဒန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဟိ အာရမ္မဏေ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ တတ္ထ ဗာလော ဝိသီဒတိ နာမ။ ဣရိယာပထပဒမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဂမနာဒီသု ဟိ ယတ္ထ ယတ္ထ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဝိသီဒတိ နာမ။ **သင်္ကပ္ပာန** န္တိ ကာမသင်္ကပ္ပာဒီနံ။

ကုမ္မော ဝ တိ ကစ္ဆပေါ ဝိယ။ **အင်္ဂါနီ** တိ ဂီဝပဉ္စမာနိ အင်္ဂါနိ။ **သမောဒဟ**န္တိ သမောဒဟန္တော, သမောဒဟိတ္ဝာ ဝါ။ **မနောဝိတက္ကေ** တိ မနမှိ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကေ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ကုမ္မော သောဏ္ဍိပဉ္စမာနိ အင်္ဂါနိ သကေ ကပါလေ သမောဒဟန္တော သိင်္ဂါလဿ ဩတာရံ န ဒေတိ, သမောဒဟိတ္ဝာ ဝါ စသ္သ အပ္ပသယ္ဟတံ အာပဇ္ဇတိ, ဧဝမေဝံ ဘိက္ခု မနမှိ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကေ သကေ အာရမ္မဏကပါလေ သမောဒဟံ မာရဿ ဩတာရံ န ဒေတိ, သမောဒဟိတ္ဝာ ဝါ စသ္သ အပ္ပသယ္ဟတံ အာပဇ္ဇတီတိ။ **အနိဿိတော** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိနိဿယေဟိ အနိဿိတော ဟုတ္ဝာ။ **အဟေဌယာနော**တိ အဝိဟိံသမာနော။ **ပရိနိဗ္ဗုတော** တိ ကိလေသနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။ **နူပဝဒေယျ ကဉ္စီ**တိ ယံကိဉ္စိ ပုဂ္ဂလံ အာစာရဝိပတ္တိအာဒီသု ယာယ ကာယစိ မင်္ကုံ ကာတုကာမော ဟုတ္ဝာ န ဝဒေယျ, ''ကာလေန ဝက္ခာမိ နော အကာလေနာ''တိအာဒယော ပန ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာ ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတေန စိတ္တေန ကာရုညတံ ပဋိစ္စ ဝဒေယျာတိ။

ဒုက္ကရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဟိရီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈. အဋ္ဌမေ **ဟိရီနိသေဓော**တိ ဟိရိယာ အကုသလေ ဓမ္မေ နိသေဓေတီတိ ဟိရီနိသေဓော။ **ကောစိ လောကသ္မိံ ဝိဇ္ဇတီ**တိ ကောစိ ဧဝရူပေါ ဝိဇ္ဇတီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ယော နိန္ဒံ အပဗောဓတီ** တိ ယော ဂရဟံ အပဟရန္တော ဗုဇ္ဈတိ။ **အဿော ဘဒြော ကသာမိဝ**တိ ယထာ ဘဒြော အဿာဇာနီယော ကသံ အပဟရန္တော ဗုဇ္ဈတိ, ပတောဒစ္ဆာယံ ဒိသ္ဝာ သံဝိဇ္ဇန္တော ဝိယ ကသာယ အတ္တနိ နိပါတံ န ဒေတိ, ဧဝမေဝ ယော ဘိက္ခု ဘူတဿ ဒသအက္ကောသဝတ္ထုနော အတ္တနိ နိပါတံ အဒဒန္တော နိန္ဒံ အပဗောဓတိ အပဟရန္တော ဗုဇ္ဈတိ, ဧဝရူပေါ ကောစိ ခီဏာသဝေါ ဝိဇ္ဇတီတိ ပုစ္ဆတိ။ အဘူတက္ကောသေန ပန ပရိမုတ္တော နာမ နတ္ထိ။ **တနုယာ**တိ တနုကာ, ဟိရိယာ အကုသလေ ဓမ္မေ နိသေဓေတွာ စရန္တာ ခီဏာသဝ နာမ အပ္ပကာတိ အတ္ထော။ **သဒာ သတာ**တိ နိစ္စကာလံ သတိဝေပုလ္လေန သမန္နာဂတာ။ **အန္တံ ဒုက္ခဿ ပပ္ပုယျာ**တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ကောဋိံ အန္တဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ပာပုဏိတွာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဟိရီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ကုဋိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉. နဝမေ **ကစ္စိ တေ ကုဋိကာ** တိ အယံ ဒေဝတာ ဒသ မာသေ အန္တောဝသနဋ္ဌာနဋ္ဌေန မာတရံ ကုဋိကံ ကတွာ, ယထာ သကုဏာ ဒိဝသံ ဂေါစရပသုတာ ရတ္တိံ ကုလာဝကံ အလ္လီယန္တိ, ဧဝမေဝံ သတ္တာ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာပိ မာတုကမဿ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တိ, အာလယဝသေန ဘရိယံ ကုလာဝကံ ကတွာ။ ကုလပဝေဏိံ သန္တာနကဋ္ဌေန ပုတ္တေ သန္တာနကေ ကတွာ, တဏှံ ဗန္ဓနံ ကတွာ, ကထာဗန္ဓနေန ဣမေ ပဉ္စေဟ သမောဓာနေတွာ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိ, ဘဂဝါပိဿာ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **တဂ္ဃ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တဂ္ဃ** တိ ဧကံသဝစနေ နိပါတော။ **နတ္ထီ** တိ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ဝဋ္ဋသ္မိံ ဝါ ပုန မာတုကုစ္ဆိဝါသဿ အရဟာဘာဝါ ပုတ္တာနိဗ္ဗတ္တိယာ ဝါ အဘာဝတော နတ္ထိ။

ဒေဝတာ ''မယာ သန္နာဟံ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဂုဠ္ဟာ ပဠ္ဟာ ပုစ္ဆိတာ, အယမ္ပိ သမဏော ပုစ္ဆိတမတ္တေယေဝ ဝိဿဇ္ဇေသိ, ဇာနံ နု ခေါ မေ အဇ္ဈာသယံ ကထေသိ, ဥဒာဟု အဇာနံ ယံ တ တံ တ မုခါရုဠ္ဟံ ကထေသီ''တိ စိန္တေတွာ ပုန **ကိန္တာဟန္တို**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကိန္တာဟ** န္တိ ကိံ တေ အဟံ။ အထဿာ ဘဂဝါ အာစိက္ခန္တော **မာတရန္တို**အာဒိမာဟ။ **သာဟု တေ**တိ ကထာယ အနုမောဒိတွာ သမ္ပဟံသိတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ အတ္တနော ဒေဝဋ္ဌာနမေဝ ဂတာတိ။

ကုဋ္ဌိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သမိဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀. ဒသမေ **တပောဒါရာမေ**တိ တပောဒဿ တတ္တောဒကဿ ရဟဒဿ ဝသေန ဧဝံ လဒ္ဓနာမေ အာရာမေ။ ဝေဘာရပဗ္ဗတဿ ကိရ ဟေဋ္ဌာ ဘုမ္မဋ္ဌကနာဂါနံ ပဉ္စယောဇနသတိကံ နာဂဘဝနံ ဒေဝလောကသဒိသံ မဏိမယေန တလေန အာရာမုယျာနေဟိ စ သမန္နာဂတံ။ တတ္ထ နာဂါနံ ကီဠနဋ္ဌာနေ မဟာဥဒကရဟဒေါ, တတော တပောဒါ နာမ နဒီ သန္ဒတိ ကုထိတာ ဥဏှောဒကာ။ ကသ္မာ ပနေသာ ဧဒိသာ? ရာဇဂဟံ ကိရ ပရိဝါရေတွာ မဟာပေတလောကော တိဋ္ဌတိ, တတ္ထ ဒွိန္နံ မဟာလောဟကုမ္ဘိနိရယာနံ အန္တရေန အယံ တပောဒါ အာဂစ္ဆတိ, တသ္မာ ကုထိတာ သန္ဒတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''ယတာယံ, ဘိက္ခဝေ, တပောဒါ သန္ဒတိ, သော ဒဟော အစ္ဆောဒကော သီတောဒကော သာတောဒကော သေတောဒကော သုပ္ပတိတ္ထော ရမဏီယော ပဟူတမစ္ဆကစ္ဆပေါ, စက္ကမတ္တာနိ စ ပဒုမာနိ ပုပ္ဖန္တိ။ အပိစာယံ, ဘိက္ခဝေ, တပောဒါ ဒွိန္နံ မဟာနိရယာနံ အန္တရိကာယ အာဂစ္ဆတိ, တေနာယံ တပောဒါ ကုထိတာ သန္ဒတီ''တိ (ပါရာ. ၂၃၁)။

ဣမဿ ပန အာရာမဿ အဘိမုခဋ္ဌာနေ တတော မဟာဥဒကရဟဒေါ ဇာတော, တဿ ဝသေနာယံ ဝိဟာရော ''တပောဒါရာမော''တိ ဝုစ္စတိ။

သမိဒ္ဓီ တိ တဿ ကိရ ထေရဿ အတ္တဘာဝေါ သမိဒ္ဓေါ အဘိရူပေါ ပါသာဒိကော, တသ္မာ ''သမိဒ္ဓီ''တွေဝ သင်္ခံ ဂတော။ **ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတုံ** န္တိ ပဓာနိကတ္တေရော ဧသ, ဗလဝပစ္စူသေ ဥဋ္ဌာယာသနာ သရီရံ ဥတုံ ဂဟာပေတွာ ဗဟိ သဋ္ဌိဟတ္ထမတ္တေ မဟာစင်္ကမေ အပရာပရံ စင်္ကမိတွာ ''သေဒဂဟိတေဟိ ဂတ္တေဟိ ပရိဘုဉ္ဇမာနံ သေနာသနံ ကိလိဿတီ''တိ မညမာနော ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စနတ္ထံ သရီရဓောဝနတ္ထံ ဥပသင်္ကမိ။ **ဧကစီဝရော အဋ္ဌာသီ**တိ နိဝတ္ထနံ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ စီဝရံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။

ဂတ္တာနိ ပုဗ္ဗာပယမာနော တိ ဂတ္တာနိ ပုဗ္ဗသဒိသာနိ တေဒကာနိ ကုရုမာနော။ အလ္လသရီရေ ဟိ ရတ္တံ ဟိ စီဝရံ ကိလိဿတိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ, န စေတံ ဝတ္တံ။ ထေရော ပန ဝတ္တသမ္ပန္နော, တသ္မာ ဝတ္တေ ဌိတောဝ နှာယိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ တတ္ထ ဣဒံ နှာနဝတ္တံ – ဥဒကတိတ္ထံ ဂန္တွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ စီဝရာနိ နိက္ခိပိတွာ ဝေဂေန ဌိတကေနေဝ န ဩတရိတဗ္ဗံ, သဗ္ဗဒိသာ ပန ဩလောကေတွာ ဝိဝိတ္တဘာဝံ ဥတွာ ခာဏုဂုမ္ဗလတာဒီနိ ဝဝတ္ထပေတွာ တိက္ခတ္တုံ ဥက္ကာသိတွာ အဝကုဇ္ဇ ဌိတေန ဥတ္တရာသင်္ဂစီဝရံ အပနေတွာ ပသာရေတဗ္ဗံ, ကာယဗန္ဓနံ မောစေတွာ စီဝရပိဋ္ဌေယေဝ ဌပေတဗ္ဗံ။ သစေ ဥဒကသာဋိကာ နတ္ထိ, ဥဒကန္တေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ နိဝါသနံ မောစေတွာ သစေ သိန္နဋ္ဌာနံ အတ္ထိ, ပသာရေတဗ္ဗံ။ နော စေ အတ္ထိ, သံဟရိတွာ ဌပေတဗ္ဗံ။ ဥဒကံ ဩတရန္တေန သဏိကံ နာဘိပ္ပမာဏမတ္တံ ဩတရိတွာ ဝီစိံ အနုဋ္ဌာပေန္တေန သဒ္ဒံ အကရောန္တေန နိဝတ္တိတွာ အာဂတဒိသာဘိမုခေန နိမုဇ္ဇိတဗ္ဗံ, ဧဝံ စီဝရံ ရက္ခိတံ ဟောတိ။ ဥမ္မုဇ္ဇန္တေနပိ သဒ္ဒံ အကရောန္တေန သဏိကံ ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ နှာနပရိယောသာနေ ဥဒကန္တေ ဥက္ကုဋိကေန နိသီဒိတွာ နိဝါသနံ ပရိက္ခိပိတွာ ဥဋ္ဌာယ သုပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ စီဝရံ အပာရုပိတွာဝ ဌာတဗ္ဗန္တိ။

ထေရောပိ တထာ နှာယိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဝိဂစ္ဆမာနဥဒကံ ကာယံ ဩလောကယမာနော အဋ္ဌာသိ။ တဿ ပကတိယာပိ ပါသာဒိကဿ ပစ္စူသသမယေ သမ္မာ ပရိဏတာဟာရဿ ဥဏှောဒကေန နှာတဿ အတိဝိယ မုခ

ဝဏ္ဏော ဝိရောစိ, ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တတာလဖလံ ဝိယ ပဘာသမ္ပန္နော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ တင္ခဏဝိကသိတပဒုမံ ဝိယ မုခံ သသ္သိရိကံ အဟောသိ, သရီရဝဏ္ဏောပိ ဝိပ္ပသီဒိ။ တသ္မိံ သမယေ ဝနသဏ္ဍေ အဓိဝတ္ထာ ဘုမ္မဒေဝတာ ဟသာဒိကံ ဘိက္ခုံ ဩလောကယမာနာ သမနံ နိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တီ ကာမပရိဗ္ဘောဟာဘိဘူတာ ဟုတွာ, "ထေရံ ပလောဘေဿာမိ"တိ အတ္တဘာဝံ ဥဋ္ဌာရေန အလင္ကာရေန အလင်္ကရိတွာ သဟဿဝဋ္ဋိပဒီပံ ပဇ္ဇလမာနာ ဝိယ စန္ဒံ ဥဋ္ဌာပယမာနာ ဝိယ သကလာရာမံ ဧကောဘာသံ ကတွာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဝန္ဒိတွာဝ ဝေဟာသေ ဌိတာ ကထံ အဘာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – "အထ ခော အညတရာ ဒေဝတာ။ပေ။ အဇ္ဈဘာသီ"တိ။

အဘုတွာတိ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ။ **ဘိက္ခသိ** တိ ပိဏ္ဍာယ စရသိ။ **မာ တံ ကာလော ဥပစ္စဂါ** တိ ဧတ္ထ ကာလော နာမ ပဉ္စကာမဂုဏပရိဘောဂယောဂ္ဂေါ ဒဟရယောဗ္ဗနကာလော။ ဇရာဇိဏ္ဏောန ဟိ ဩဘဂ္ဂေန ဒဏ္ဍပရာယဏေန ပဝေဓမာနေန ကာယသာသာဘိဘူတေန န သက္ကာ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။ ဣတိ ဣမံ ကာလံ သန္ဓာယ ဒေဝတာ "မာ တံ ကာလော ဥပစ္စဂါ"တိ အာဟ။ တတ္ထ **မာ ဥပစ္စဂါ** တိ မာ အတိက္ကမိ။

ကာလံ ဝေါဟံ န ဇာနာမီတိ ဧတ္ထ **ဝေါ**တိ နိပါတမတ္တံ။ **ကာလံ န ဇာနာမီ**တိ မရဏကာလံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ သတ္တာနဉှိ –

> "ဇီဝိတံ ဗျာဓိ ကာလော စ၊ ဒေဟနိက္ခေပနံ ဂတိ။
> ပဉ္စေတေ ဇီဝလောကသ္မိံ၊ အနိမိတ္တာ န နာယရေ"။

တတ္ထ **ဇီဝိတံ** တာဝ "ဧတ္တကမေဝ, န ဣတော ပရ"န္တိ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော အနိမိတ္တံ။ ကလလကာလေပိ ဟိ သတ္တာ မရန္တိ, အဗ္ဗုဒ-ပေသိ-ဃန-အမုမာသ-ဧကမာသ-ဒွေမာသ-တေမာသ-စတုမာသပဉ္စမာသ။ပေ။ ဒသမာသကာလေပိ, ကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တသမယေပိ, တတော ပရံ ဝဿသတဿ အန္တောပိ ဗဟိပိ မရန္တိယေဝ။ **ဗျာဓိ** ပိ "ဣမိနာဝ ဗျာဓိနာ သတ္တာ မရန္တိ, န အညေနာ"တိ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော အနိမိတ္တော။ စက္ခုရောဂေနပိ ဟိ သတ္တာ မရန္တိ သောတရောဂါဒီနံ အညတရေနပိ။ **ကာလော**ပိ, "ဣမသ္မိံယေဝ ကာလေ မရိတဗ္ဗံ, န အညသ္မိ"န္တိ ဧဝံ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော အနိမိတ္တော။ ပုဗ္ဗဏှေပိ ဟိ သတ္တာ မရန္တိ မဇ္ဈန္ဟိကာဒီနံ အညတရသ္မိမ္ပိ။ **ဒေဟနိက္ခေပနမ္ပိ**, "ဣဓေဝ မီယမာနာနံ ဒေဟေန ပတိတဗ္ဗံ, န အညတြာ"တိ ဧဝံ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော အနိမိတ္တံ။ အန္တောဂါမေ ဇာတာနဉှိ ဗဟိဂါမေပိ အတ္တဘာဝေ ပတတိ, ဗဟိဂါမေပိ ဇာတာနံ အန္တောဂါမေပိ။ တထာ ထလဇာနံ ဇလေ, ဇလဇာနံ ထလေတိ အနေကပ္ပကာရတော ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ **ဂတိ**ပိ, "ဣတော စုတေန ဣဓ နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော အနိမိတ္တာ။ ဒေဝလောကတော ဟိ စုတာ မနုဿေသုပိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, မနုဿလောကတော စုတာ ဒေဝလောကာဒီနံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ ဧဝံ ယန္တေ ယုတ္တဂေါဏော ဝိယ ဂတိပဉ္စကေ လောကော သမ္ပရိဝတ္တတိ။ တသ္မာဝံ သမ္ပရိဝတ္တတော "ဣမသ္မိံ နာမ ကာလေ မရဏံ ဘဝိဿတီ"တိ ဣမံ မရဏဿ ကာလံ ဝေါဟံ န ဇာနာမိ။

ဆန္နော ကာလော န ဒိဿတီ တိ အယံ ကာလော မယှံ ပဋိစ္ဆန္နော အဝိဘူတော န ပညာယတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ အယံ ကာလော ပဋိစ္ဆန္နော န ပညာယတိ, တသ္မာ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ အဘုတွာဝ ဘိက္ခာမိ။ **မာ မံ ကာလော ဥပစ္စဂါ**တိ ဧတ္ထ သမဏဓမ္မကရဏကာလံ သန္ဓာယ "ကာလော"တိ အာဟ။ အယဉှိ သမဏဓမ္မော နာမ ပစ္ဆိမေ ကာလေ တိဿော ဝယောသီမာ အတိက္ကန္တေန ဩဘဂ္ဂေန ဒဏ္ဍပရာယဏေန ပဝေဓမာနေန ကာယသာသာဘိဘူတေန န သက္ကာ ကာတုံ။ တဒါ ဟိ န သက္ကာ ဟောတိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ တ ဂဏှိတုံ, ဓုတင်္ဂံ တ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, အရညတံ တ ဝသိတုံ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပတ္တိံ တ သမာပဇ္ဇိတုံ, ပဒဘာဏ-သရဘညဓမ္မကထာ-အနုမောဒနာဒီနိ တ ကာတုံ, တရုဏယောဗ္ဗနကာလေ ပနေတံ သဗ္ဗံ သက္ကာ ကာတုန္တိ အယံ သမဏဓမ္မကရဏဿ ကာလော မာ မံ ဥပစ္စဂါ, ယာဝ မံ နာတိက္ကမတိ, တာဝ ကာမေ အဘုတွာဝ သမဏဓမ္မံ ကရောမီတိ အာဟ။

ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွာ တိ သာ ကိရ ဒေဝတာ – "အယံ ဘိက္ခု သမဏဓမ္မကရဏဿ ကာလံ နာမ ကထေတိ, အကာလံ နာမ ကထေတိ, သဟေတုကံ ကထေတိ သာနိသံသ"န္တိ ဧတ္တာဝတာဝ ထေရေ လဒ္ဓ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ မဟာဗ္ရဟ္မံ ဝိယ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ စ နံ မညမာနာ ကရဝဇာတာ အာကာသာ ဩရုယှ ပထဝိယံ အဋ္ဌာသိ, တံ သန္ဓာယေ

တံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ပထဝိယံ ဌိတာ, ယေန ပနတ္ထေန အာဂတာ, ပုနပိ တမေဝ ဂဟေတွာ **ဒဟရော တွံဝန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုသူ**တိ တရုဏော။ **ကာဠကေသော**တိ သုဋ္ဌု ကာဠကေသော။ **ဘဒ္ဒေနာ** တိ ဘဒ္ဒကေန။ ဧကစ္စော ဟိ ဒဟရောပိ သမာနော ကာဏော ဝါ ဟောတိ ကုဏိအာဒီနံ ဝါ အညတရော, သော ဘဒ္ဒေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော နာမ န ဟောတိ။ ယော ပန အဘိရူပေါ ဟောတိ ဒဿနီယော ပါသာဒိကော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နော, ယံ ယဒေဝ အလင်္ကာရပရိဟာရံ ဣစ္ဆတိ, တေန တေန အလင်္ကတော ဒေဝပုတ္တော ဝိယ စရတိ, အယံ ဘဒ္ဒေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော နာမ ဟောတိ။ ထေရော စ ဥတ္တမရူပသမ္ပန္နော, တေန နံ ဧဝမာဟ။

အနိက္ကီဠိတာဝီ ကာမေသူတိ ကာမေသု အကီဠိတကီဠော အဘုတ္တာဝီ, အကတကာမကီဠောတိ အတ္ထော။ **မာ သန္ဒိဋ္ဌိကံ ဟိတွာ**တိ ယေဘုယျေန ဟိ တာ အဒိဋ္ဌသစ္စာ အဝီတရာဂ အပရိစိတ္တဝိဒူနိယော ဒေဝတာ ဘိက္ခူ ဒိသွာပိ ဝတ္ထုသာနိ ဝီသတိမ္ပိ။ပေ.။ သဋ္ဌိမ္ပိ ဝဿာနိ ပရိသုဒ္ဓံ အခဏ္ဍံ ဗြဟ္မစရိယံ စရမာနေ ဒိသွာ – “ဣမေ ဘိက္ခူ မာနုသကေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဟာယ ဒိဗ္ဗေ ကာမေ ပတ္ထယန္တာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တီ”တိ သညံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, အယမ္ပိ တတ္ထေဝ ဥပ္ပာဒေသိ။ တသ္မာ မာနုသကေ ကာမေ သန္ဒိဋ္ဌိကေ, ဒိဗ္ဗေ စ ကာလိကေ ကတွာ ဧဝမာဟ။

န ခွာဟံ, အာဝုသောတိ, အာဝုသော, အဟံ သန္ဒိဋ္ဌိကေ ကာမေ ဟိတွာ ကာလိကေ ကာမေ န အနုဓာဝါမိ န ပတ္ထေမိ န ပိဟေမိ။ **ကာလိကဉ္စ ခွာဟံ, အာဝုသော** တိ အဟံ ခေါ, အာဝုသော, ကာလိကံ ကာမံ ဟိတွာ သန္ဒိဋ္ဌိကံ လောကုတ္တရဓမ္မံ အနုဓာဝါမိ။ ဣတိ ထေရော စိတ္တာနန္တရံ အလဒ္ဓဗ္ဗတာယ ဒိဗ္ဗေပိ မာနုသကေပိ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ **ကာလိကာ**တိ အကာသိ, စိတ္တာနန္တရံ လဒ္ဓဗ္ဗတာယ လောကုတ္တရဓမ္မံ **သန္ဒိဋ္ဌိက** န္တိ။ ပဉ္စကာမဂုဏေသု သမောဟိတေသုပိ သမ္ပန္နကာမဿာပိ ကာမိနော စိတ္တာနန္တရံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတာရမ္မဏာနုဘဝနံ န သမ္ပဇ္ဇတိ။ စက္ခုဒွာရေ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ အနုဘဝိတုကာမေန ဟိ စိတ္တကာရပေါတ္ထကာရရူပကာရာဒယော ပက္ကောသာပေတွာ, “ဣဒံ နာမ သဇ္ဇေထာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ တေတ္တကေန အနေကကောဋိသတသဟဿာနိ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ အထ ပစ္ဆာ တံ အာရမ္မဏံ သမ္ပာပုဏာတိ ။ သေသဒွါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါနန္တရံ ပန သောတာပတ္တိဖလမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အန္တရာ အညဿ စိတ္တဿ ဝါရော နတ္ထိ။ သေသဖလေသုပိ ဧသေဝ နယောတိ။

သော တမေဝတ္ထံ ဂဟေတွာ **ကာလိကာ ဟိ, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကာလိကာ**တိ ဝုတ္တနယေန သမောဟိတသမ္ပတ္တိနာပိ ကာလန္တရေ ပတ္တဗ္ဗာ။ **ဗဟုဒုက္ခာ** တိ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ နိဿာယ ပတ္တဗ္ဗဒုက္ခဿ ဗဟုတာယ ဗဟုဒုက္ခာ။ တံဝတ္ထုကဿေဝ ဥပာယာသဿ ဗဟုတာယ **ဗဟုပါယာသာ။ အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော** တိ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ နိဿာယ လဒ္ဓဗ္ဗသုခတော အာဒီနဝေါ ဘိယျော, ဒုက္ခမေဝ ဗဟုတရန္တိ အတ္ထော။ **သန္ဒိဋ္ဌိကော အယံ ဓမ္မော**တိ အယံ လောကုတ္တရဓမ္မော ယေန ယေန အဓိဂတော ဟောတိ, တေန တေန ပရသဒ္ဓါယ ဂန္တဗ္ဗတံ ဟိတွာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေန သယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ **သန္ဒိဋ္ဌိကော** ။ အတ္တနော ဖလဒာနံ သန္ဓာယ နာဿ ကာလောတိ အကာလော, အကာလောယေဝ **အကာလိကော**။ ယော ဧတ္ထ အရိယမဂ္ဂဓမ္မော, သော အတ္တနော ပဝတ္တိသမနန္တရမေဝ ဖလံ ဒေတီတိ အတ္ထော။ “ဧဟိ ပဿ ဣမံ ဓမ္မ”န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ ဧဟိပဿဝိဓိံ အရဟတီတိ **ဧဟိပဿိကော** ။ အာဒိတ္တံ စေလံ ဝါ သီသံ ဝါ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာပိ ဘာဝနာဝသေန အတ္တနော စိတ္တေ ဥပနယံ အရဟတီတိ **ဩပနေယျိကော**။ သဗ္ဗေဟိ ဥဂ္ဃဋိတညူအာဒီဟိ ဝိညူဟိ “ဘာဝိတော မေ မဂ္ဂေါ, အဓိဂတံ ဖလံ, သစ္ဆိကတော နိရောဓော”တိ အတ္တနိ အတ္တနိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ **ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ** တိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၄၆ အာဒယော) ဓမ္မာနုဿတိဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တော။

ဣအာနိ သာ ဒေဝတာ အန္ဓော ဝိယ ရူပဝိသေသံ ထေရေန ကထိတဿ အတ္ထေ အဇာနန္တီ **ကထဉ္စ ဘိက္ခူ** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကထဉ္စာ** တိပဒဿ “ကထဉ္စ ဘိက္ခု ကာလိကာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, ကထံ ဗဟုဒုက္ခာ, ကထံ ဗဟုပါယာသာ”တိ? ဧဝံ သဗ္ဗပဒေဟိ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

နဝေါတိ အပရိပုဏ္ဏပဉ္စဝဿော ဟိ ဘိက္ခု နဝေါ နာမ ဟောတိ, ပဉ္စဝဿတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဈိမော, ဒသဝဿတော ပဋ္ဌာယ ထေရော။ အပရော နယော – အပရိပုဏ္ဏဒသဝဿော နဝေါ, ဒသဝဿတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဈိမော, ဝီသတိဝဿတော ပဋ္ဌာယ ထေရော။ တေသံ အဟံ နဝေါတိ ဝဒတိ။

နတောပိ ကေစ္စော သတ္တဥ္စဝသ္သကာလေ ပဗ္ဗဇိတွ တ ဒုတဒသတေရသဝသ္သာနိ သာမဏေရဘာဝေနေဝ အတိ က္ကန္တော စိရပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, အဟံ ပန အစိရပဗ္ဗဇိတောတိ ဝဒတိ။ **ဣမံ ခမ္မဝိနယန္တိ** ဣမံ ခမ္မဥ္စ ဝိနယဥ္စ။ ဉ ဘယမ္ပေတံ သာသနဿေဝ နာမံ။ ဓမ္မေန ဟေတ္ထ ဒွေ ပိဋကာနိ ဝုတ္တာနိ, ဝိနယေန ဝိနယပိဋကံ, ဣတိ တီဟိ ပိဋ္ ကေဟိ ပကာသိတံ ပဋိပတ္တိ အခုနာ အာဂတောမှဟီတိ ဝဒတိ။

မဟေသက္ခာဟီ တိ မဟာပရိတရာဟိ။ ဧကေကဿ ဟိ ဒေဝရညော ကောဋိသတမ္ပိ ကောဋိသဟဿမ္ပိ ပရိတ ရော ဟောတိ, တေ အတ္တာနံ မဟန္တေ ဌာနေ ဌပေတွ တထာဂတံ ပဿန္တိ။ တတ္ထ အမှဟာဒိသာနံ အပ္ပေသက္ ခာနံ မာတုကမဇာတိကာနံ ကုတော ဩကာသောတိ ဒဿေတိ။

မယမ္ပိ အာဂန္တွေယ္ယာမာ တိ ဣဒံ သာ ဒေဝတာ "သစေပိ စက္ကတဌဝ္ ပူရေတွ တ ပရိသာ နိသိန္နာ ဟောတိ, မဟ တိယာ ဗုဒ္ဓဝီထိယာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တုံ လဘာတိ"တိ ဥတွ တ အာဟ။ **ပုစ္ဆ ဘိက္ခု, ပုစ္ဆ ဘိက္ခူ** တိ ထိရကရဏဝသေ န အာမေဍိတံ ကတံ။

အက္ခေယ္ယသညိနော တိ ဧတ္ထ "ဒေဝတေ, မနုဿော, ဂဟဌော, ပဗ္ဗဇိတော, သတ္တော, ပုဂ္ဂလော, တိဿ သော, ဖုဿော"တိအာဒိနာ နယေန အက္ခေယ္ယတော သဗ္ဗေသံ အက္ခာနာနံ သဗ္ဗာသံ ကထာနံ ဝတ္ထုဘူတတော ပဥ္စ က္ခန္ဓာ "အက္ခေယ္ယာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ "သတ္တော နရော ဟေသော ပုဂ္ဂလော ဣတ္ထီ ပုရိသော"တိ ဧဝံ သညာ ဧတေ သံ အတ္ထီတိ သညိနော, အက္ခေယ္ယေသွေဝ သညိနောတိ **အက္ခေယ္ယသညိနော,** ပဥ္စသု ခန္ဓေသု သတ္တပုဂ္ဂလာဒိသ ညိနောတိ အတ္ထော။ **အက္ခေယ္ယသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတာ** တိ ပဥ္စသု ခန္ဓေသု အဋ္ဌဟာကာရေဟိ ပတိဋ္ဌိတာ။ ရတ္တော ဟိ ရာဂဝသေန ပတိဋ္ဌိတော ဟောတိ, ဒုဋ္ဌော ဒောသဝသေန, မူဠှော မောဟဝသေန, ပရာမဋ္ဌော ဒိဋ္ဌိဝသေန, ထာမဂတော အနုသယဝသေန, ဝိနိဗဒ္ဓေါ မာနဝသေန, အနိဋ္ဌင်္ဂတော ဝိစိကိစ္ဆာဝသေန, ဝိက္ခေပဂတော ဥဒ္ဓစ္စဝသေန ပတိဋ္ဌိတော ဟောတိ။ **အက္ခေယ္ယံ အပရိညာယာ** တိ ပဥ္စက္ခန္ဓေ တီဟိ ပရိညာဟိ အပရိဇာနိတွ တ။ **ယောဂမာယန္တိ မစ္စုနော** တိ မစ္စုနော ယောဂံ ပယောဂံ ပက္ခေပံ ဥပက္ခေပံ ဥပက္ကမံ အဗ္ဘုန္တရံ အာဂစ္ဆန္တိ, မရဏဝသံ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ ဧဝမိမာယ ကထာယ ကာလိကာ ကာမာ ကထိတာ။

ပရိညာယာတိ ဉာတပရိညာ, တီရဏပရိညာ, ပဟာနပရိညာတိ ဣမာဟိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနိတွ တ။ တတ္ထ က တမာ **ဉာတပရိညာ?** ပဥ္စက္ခန္ဓေ ပရိဇာနာတိ – "အယံ ရူပက္ခန္ဓော, အယံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, အယံ သညာက္ခန္ဓော, အယံ သင်္ခါရက္ခန္ဓော, အယံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော, ဣမာနိ တေသံ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာနီ"တိ, အယံ ဉာတ ပရိညာ။ ကတမာ **တီရဏပရိညာ?** ဧဝံ ဉာတံ ကတွ တ ပဥ္စက္ခန္ဓေ တီရေတိ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတောတိ ဒွ တစတ္ တာလီသာယ အာကာရေဟိ။ အယံ တီရဏပရိညာ။ ကတမာ **ပဟာနပရိညာ?** ဧဝံ တီရယိတွ တ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပဥ္စသု ခန္ဓေ သု ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟတိ။ အယံ ပဟာနပရိညာ။

အက္ခာတာရံ န မညတီ တိ ဧဝံ တီဟိ ပရိညာဟိ ပဥ္စက္ခန္ဓေ ပရိဇာနိတွ တ ခီဏာသဝေ ဘိက္ခု အက္ခာတာရံ ပုဂ္ဂ လံ န မညတိ။ **အက္ခာတာရ** န္တိ ကမ္မဝသေန ကာရကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အက္ခာတဗ္ဗံ ကထေတဗ္ဗံ ပုဂ္ဂလံ န မညတိ, န ပဿ သတီတိ အတ္ထော ။ ကိန္တိ အက္ခာတဗ္ဗန္တိ? "တိဿော"တိ တ "ဖုဿော"တိ တ ဧဝံ ယေန ကေနစိ နာမေန တ ကေတ္တေန တ ပကာသေတဗ္ဗံ။ **တဥ္စဟိ တဿ န ဟောတီ** တိ တံ တဿ ခီဏာသဝဿ န ဟောတိ။ **ယေန နံ ဝဇ္ဇ ဇာ**တိ ယေန နံ "ရာဂေန ရတ္တော"တိ တ "ဒောသေန ဒုဋ္ဌော"တိ တ "မောဟေန မူဠှော"တိ တတိ ကောစိ ဝဒေယ္ယ, တံ ကာရဏံ တဿ ခီဏာသဝဿ နတ္ထိ။

သစေ ဝိဇာနာသိ ဝဒေဟီတိ သစေ ဧဝရူပံ ခီဏာသဝံ ဇာနာသိ, "ဇာနာမီ"တိ ဝဒေဟိ။ နော စေ ဇာနာသိ, အထ "န ဇာ နာမီ"တိ ဝဒေဟိ။ **ယက္ခာ** တိ ဒေဝတံ အာလပန္တော အာဟ။ ဣတိ ဣမာယ ကထာယ သန္ဒိဋ္ဌိကော နဝဝိဓော လောကုတ္ တရခမ္မော ကထိတော။ **သာခူ**တိ အာယာစနတ္ထေ နိပါတော။

ယော မညတီတိ ယော အတ္တာနံ "အဟံ သမော"တိ တ "ဝိသေသီ"တိ တ "နိဟီနော"တိ တ မညတိ။ ဧတေန "သေယ္ယောဟမသ္မီ"တိအာဒယော တယော မာနာ ဂဟိတာဝ။ တေသု ဂဟိတေသု နဝ မာနာ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ **သော ဝိဝဒေထ တေနာ**တိ သော ပုဂ္ဂလော တေနေဝ မာနေန ယေန ကေနစိ ပုဂ္ဂလေန သဒ္ဓိံ – "ကေန မံ တွံ ဟာပုဏာသိ, ကိံ

ဓာတိယာ ဟပုဏ္ဏာသိ, ဥဒာဟု ကေဟတွေနေ, ကုလပဒေသေန, ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ, ဗာဟုသစ္စေန, ဓုတဂုဏေနာ''တိ ဇာဝံ ဝိဝဒေယျ။ ဣတိ ဣမာယပိ ဥပမုကထာယ ကာလိကာ ကာမာ ကထိတာ။

တီသု ဝိဓာသူတိ တီသု မာနေသု။ ''ကောဝိဓေန ရူပသဂ္ဂဟော''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၅၈၄) ဟိ ကောဋ္ဌာသော ''ဝိဓော''တိ ဝုတ္တော။ ''ကထံဝိဓံ သီလဝန္တံ ဝဒန္တိ, ကထံဝိဓံ ပညဝန္တံ ဝဒန္တိ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၉၅) အာကာရော။ ''တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဓာ။ ကတမာ တိဿော ? သေယျောဟမသ္မီတိ ဝိဓာ, သဒိသောဟမသ္မီတိ ဝိဓာ, ဟီနောဟမသ္မီတိ ဝိဓာ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၁၆၂) မာနော ''ဝိဓာ''တိ ဝုတ္တော။ ဣဓာပိ မာနောဝ။ တေန ဝုတ္တံ ''တီသု ဝိဓာသူတိ တီသု မာနေသူ''တိ။ **အဝိကမ္ပမာနော** တိ သော ပုဂ္ဂလော ဧတေသု သင္ခေပတော တီသု , ဝိတ္ထာရတော နဝသု မာနေသု န ကမ္ပတိ, န စလတိ။ **သမော ဝိသေသီတိ န တဿ ဟောတီ** တိ တဿ ပဟီနမာနဿ ခီဏာသဝဿ ''အဟံ သဒိသော''တိ ဝါ ''သေယျော''တိ ဝါ ''ဟီနော''တိ ဝါ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ပစ္ဆိမပဒံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣတိ ဣမာယပိ ဥပမုကထာယ နဝဝိဓော သန္ဒိဋ္ဌိကော လောကုတ္တရဓမ္မော ကထိတော။

ပဟာသိ သင္ခံ န္တိ, ''ပဋိသင္ခာ ယောနိသော အာဟာရံ အာဟာရေတီ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၁၂၀, ၂၃၉) ပညာ ''သင်္ခာ''တိ အာဂတာ။ ''အတ္ထိ တေ ကောစိ ဂဏကော တ မုဒ္ဒိကော တ သင်္ခာယကော တ, ယော ပဟောတိ ဂင်္ဂါယ တလုကံ ဂဏေတု''န္တိ (သံ. နိ. ၄.၄၁၀) ဧတ္ထ ဂဏနာ။ ''သညာနိဒာနာ ဟိ ပပဉ္စသင်္ခာ''တိအာဒီသု (သု. နိ. ၈၈၀) ကောဋ္ဌာသော။ ''ယာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ သင်္ခာ သမညာ''တိ (ဓ. သ. ၁၃၁၃-၁၃၁၅) ဧတ္ထ ပဏ္ဏတ္တိ ''သင်္ခာ''တိ အာဂတာ။ ဣဓာပိ အယမေဝ အဓိပ္ပေတာ။ **ပဟာသိ သင္ခံ** န္တိ ပဒဿ ဟိ အယမေဝတ္ထော – ရတ္တော ဒုဋ္ဌော မူဠ္ဟောတိ ဣတိ ဣမံ ပဏ္ဏတ္တိံ ခီဏာသဝေါ ပဟာသိ ဇဟိ ပဇဟီတိ။

န ဝိမာနမဇ္ဈဂါ တိ နဝဘေဒံ တိဝိဓမာနံ န ဥပဂတော။ နိတသဒ္ဒေန တ မာတုကုစ္ဆိ ''ဝိမာန''န္တိ ဝုစ္စတိ, တံ အာယတိံ ပဋိသန္ဓိဝသေန န ဥပဂစ္ဆီတိပိ အတ္ထော။ အနာဂတတ္ထေ အတီတဝစနံ။ **အစ္ဆေစ္ဆိ** တိ ဆိန္ဒိ။ **ဆိန္နဂန္ထ** န္တိ စတ္တာရော ဂန္ထေ ဆိန္ဒိတွာ ဋ္ဌိတံ။ **အနီဃ**န္တိ နိဒ္ဒုက္ခံ။ **နိရာသ**န္တိ နိတ္တဏှံ။ **ပရိယေသမာနာ**တိ ဩလောကယမာနာ။ **နာဇ္ဈဂမု** န္တိ န အဓိဂစ္ဆန္တိ န ဝိန္ဒန္တိ န ပဿန္တိ။ ဝတ္တမာနတ္ထေ အတီတဝစနံ။ **ဣဓ တ ဟုရံ တ**တိ ဣဓ လောကေ တ ပရလောကေ တ။ **သဗ္ဗနိဝေသနေသူ**တိ တယော ဘဝါ, စတဿော ယောနိယော, ပဉ္စ ဂတိယော, သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော, နဝ သတ္တာဝါသာ, ဣတိ ဣမေသုပိ သဗ္ဗေသု သတ္တနိဝေသနေသု ဧဝရူပံ ခီဏာသဝံ ကာယဿ ဘေဒါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ တ ဥပ္ပန္နံ တ န ပဿန္တီတိ အတ္ထော။ ဣမာယ ကထာယ သန္ဒိဋ္ဌိကံ လောကုတ္တရဓမ္မမေဝ ကထေသိ။

ဣမဉ္စ ကထံ သုတွာ သာပိ ဒေဝတာ အတ္တံ သလ္လက္ခေသိ, တေနေဝ ကာရဏေန **ဣမဿ ခွာဟံ, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟပံ န ကယိရာ**တိ ကထာယ ဒသကုသလကမ္မပထဝသေနပိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဝသေနပိ။ ဒသကုသလကမ္မပထဝသေန တာဝ **ဝစသာ**တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီသုစရိတံ ဂဟိတံ။ **မနသာ**တိ တိဝိဓံ မနောသုစရိတံ ဂဟိတံ။ **ကာယေန တ ကိဉ္စန သဗ္ဗလောကေ** တိ တိဝိဓံ ကာယသုစရိတံ ဂဟိတံ။ ဣမေ တာဝ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မာ ဟောန္တိ။ **ကာမေ ပဟာယာ**တိ ဣမိနာ ပန ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေ ပဋိက္ခိတ္တော။ **သတိမာ သမ္ပဇာနော** တိ ဣမိနာ ဒသကုသလကမ္မပထကာရကာ သတိသမ္ပဇည ဂဟိတံ။ **ဒုက္ခံ န သေဝေထ အနတ္ထသံဟိတ** န္တိ ဣမိနာ အတ္တကိလမထာနုယောဂေ ပဋိသိဒ္ဓေ။ ဣတိ ဒေဝတာ ''ဥဘော အန္တေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ ကာရဏေဟိ သတိသမ္ပဇညေဟိ သဒ္ဓိံ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မေ တုမှေဟိ ကထိတေ အာဇာနာမိ ဘဂဝါ''တိ ဝဒတိ။

အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဝသေန ပန အယံ နယော – တသ္မိံ ကိရ ဌာနေ မဟတီ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဒေဝတာ ယထာဌာနေ ဌိတာဝ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အတ္တနာ အဓိဂတံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဒဿေန္တီ ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **ဝစသာ**တိ သမ္မာဝါစာ ဂဟိတာ, မနော ပန အင်္ဂံ န ဟောတီတိ **မနသာ**တိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တကံ စိတ္တံ ဂဟိတံ။ **ကာယေန တ ကိဉ္စန သဗ္ဗလောကေ** တိ သမ္မာကမ္မန္တော ဂဟိတော, အာဇီဝေါ ပန တဗ္ဗကမ္မန္တပက္ခိကတ္တာ ဂဟိတောဝ ဟောတိ။ **သတိမာ**တိ ဣမိနာ တယာမသတိသမာဓယော ဂဟိတာ။ **သမ္ပဇာနော**တိပဒေန သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္မာသင်္ကပ္ပာ။ **ကာမေ ပဟာယ, ဒုက္ခံ န သေဝေထာ** တိပဒဒွယေန အန္တဒွယဝဇ္ဇနံ။ ဣတိ ဣမေ ဒွေ အန္တေ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမံ ပဋိပဒံ တုမှေဟိ ကထိတံ, အာဇာနာမိ ဘဂဝါတိ ဝတွာ တထာဂတံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမီတိ။

နန္ဒနဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. သတ္တိဝဂ္ဂေါ

၁. သတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁. သတ္တိဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သတ္တိယာ**တိ ဒေသနာသီသမေတံ။ ဧကတောဓာရာဒိနာ သတ္ထေနာတိ အတ္ထော။ **ဩမဋ္ဌော**တိ ပဟတော။ စတ္တာရော ဟိ ပဟာရာ ဩမဋ္ဌော ဥမ္မဋ္ဌော မဋ္ဌော ဝိမဋ္ဌောတိ။ တတ္ထ ဥပရိ ဌတွာ အဓောမုခံ ဒိန္နပဟာရော ဩမဋ္ဌော နာမ; ဟေဋ္ဌာ ဌတွာ ဥဒ္ဓံမုခံ ဒိန္နော ဥမ္မဋ္ဌော နာမ; အဂ္ဂဠသူစိ ဝိယ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂတော မဋ္ဌော နာမ; သေသော သဗ္ဗောပိ ဝိမဋ္ဌော နာမ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဩမဋ္ဌော ဂဟိတော။ သော ဟိ သဗ္ဗအရုဏော ဒုရုဒ္ဓရသလ္လော ဒုတ္တိကိစ္ဆော အန္တောဒောသော အန္တောပုဗ္ဗလောဟိတောဝ ဟောတိ , ပုဗ္ဗလောဟိတံ အနိက္ခမိတွာ ဝဏမုခံ ပရိယောနန္ဓိတွာ တိဋ္ဌတိ။ ပုဗ္ဗလောဟိတံ နီဟရိတုကာမေဟိ မဉ္စေန သဒ္ဓိံ ဗန္ဓိတွာ အဓောသိရော ကာတဗ္ဗော ဟောတိ, မရဏံ တ မရဏမတ္တံ တ ဒုက္ခံ ဟပုဏာတိ။ **ပရိဗ္ဗဇေ** တိ ဝိဟရေယျ။

ဣမာယ ကထာယ ကိံ ကထေတိ? ယထာ သတ္တိယာ ဩမဋ္ဌော ပုရိသော သလ္လုဗ္ဗဟန-ဝဏတိကိစ္ဆနာနံ အတ္ထာယ ဝီရိယံ အာရဘတိ, ပယောဂံ ကရောတိ ပရက္ကမတိ။ ယထာ စ ဍယှမာနော မတ္ထကေ အာဒိတ္တသီသော တဿ နိဗ္ဗာပနတ္ထာယ ဝီရိယံ အာရဘတိ, ပယောဂံ ကရောတိ ပရက္ကမတိ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခု ကာမရာဂံ ပဟာနာယ သတော အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ ဝိဟရေယျ ဘဂဝတိ ကထေသိ။

အထ ဘဂဝတ စိန္တေသိ – ဣမာယ ဒေဝတာယ ဥပမာ တာဝ ဒဠှံ ကတွာ အာနီတာ, အတ္ထံ ပန ပရိတ္တကံ ဂဟေတွာ ဌိတာ, ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တိပိ ဟေသာ ကာမရာဂဿ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနမေဝ ကထေယျ။ ယာဝ စ ကာမရာဂေါ မဂ္ဂေန န သမုဂ္ဃာဋိယတိ, တာဝ အနုဗန္ဓောဝ ဟောတိ။ ဣတိ တမေဝ ဩပမ္မံ ဂဟေတွာ ပဌမမဂ္ဂဝသေန ဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ ဒေသေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော ပုရိမာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ ပဌမံ။

၂. ဖုသတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဒုတိယေ **နာဖုသန္တံ ဖုသတီ** တိ ကမ္မံ အဖုသန္တံ ဝိပာကော န ဖုသတိ, ကမ္မမေဝ တ အဖုသန္တံ ကမ္မံ န ဖုသတိ။ ကမ္မဉ္ဟိ နာကရောတော ကရိယတိ။ **ဖုသန္တဉ္စ တတော ဖုသေ**တိ ကမ္မံ ဖုသန္တံ ဝိပာကော ဖုသတိ, ကမ္မမေဝ တ ဖုသတိ။ ကမ္မဉ္ဟိ ကရောတော ကရိယတိ။ **တသ္မာ ဖုသန္တံ ဖုသတိ, အပ္ပဒုဋ္ဌပဒေါသိန** န္တိ ယသ္မာ န အဖုသန္တံ ဖုသတိ, ဖုသန္တဉ္စ ဖုသတိ, အယံ ကမ္မဝိပာကာနံ ဓမ္မတာ, တသ္မာ ယော "အပ္ပဒုဋ္ဌဿ နရဿ ဒုဿတိ, သုဒ္ဓဿ ပေါသဿ အနင်္ဂဏဿာ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တော အပ္ပဒုဋ္ဌပဒေါသီ ပုဂ္ဂလော, တံ ပုဂ္ဂလံ ကမ္မံ ဖုသန္တမေဝ ကမ္မံ ဖုသတိ, ဝိပာကော တ ဖုသတိ။ သော ဟိ ပရဿ ဥပဃာတံ ကာတုံ သက္ကောတိ တ မာ တ, အတ္တာ ပနာနေန စတူသု အပါယေသု ဌပိတော နာမ ဟောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝတ – "တမေဝ ဗာလံ ပစ္စေတိ ပာပံ, သုခုမော ရဇော ပဋိဝာတံဝ ခိတ္တော"တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဇဋာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. တတိယေ **အန္တောဇဋာ** တိ ကထာယံ **ဇဋာ**တိ တဏှာယ ဇာလိနိယာ အဓိဝစနံ။ သာ ဟိ ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေန ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော သံသိဗ္ဗနဋ္ဌေန ဝေဠုဂုမ္ဗာဒီနံ သာခါဇာလသင်္ခာတာ ဇဋာ ဝိယာတိ ဇဋာ။ သာ ပနေသာ သကပရိက္ခာရပရပရိက္ခာရေသု သကအတ္တဘာဝ-ပရအတ္တဘာဝေသု အဇ္ဈတ္တိကာယတန-ဗာဟိရာယတနေသု စ ဥပ္ပဇ္ဇနတော **အန္တောဇဋာ ဗဟိဇဋာ** တိ ဝုစ္စတိ။ တာယ ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ **ဇဋာယ ဇဋိတာ ပဇာ**။ ယထာ နာမ ဝေဠုဇဋာဒီဟိ ဝေဠုအာဒယော, ဧဝံ တာယ တဏှာဇဋာယ သဗ္ဗာပိ အယံ သတ္တနိကာယသင်္ခာတာ ပဇာ ဇဋိတာ ဝိနဒ္ဓါ, သံသိဗ္ဗိတာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ စ ဧဝံ ဇဋိတာ, **တံ တံ ဂေါတမ ပုစ္ဆာမီ**တိ တသ္မာ တံ ပုစ္ဆာမိ။ **ဂေါတမာ**တိ ဘဂဝန္တံ

ဂေါတ္တေန အာလပတိ။ **ကော ဣမံ ဝိဇဋယေ ဇဋန္တိ** ဣမံ ဧဝံ တေဓာတုကံ ဇဋေတွာ ဌိတံ ဇဋံ ကော ဝိဇဋေယျ, ဝိဇဋေတုံ ကော သမတ္ထောတိ ပုစ္ဆတိ။

အထဿ ဘဂဝါ တမတ္ထံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **သီလေ ပတိဋ္ဌာယာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သီလေ ပတိဋ္ဌာယာ**တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ ဌတွာ။ ဧတ္ထ စ ဘဂဝါ ဇဋာဝိဇဋနံ ပုစ္ဆိတော သီလံ အာရဘန္တော န "အညံ ပုဋ္ဌော အညံ ကထေတီ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဇဋာဝိဇဋကဿ ဟိ ပတိဋ္ဌာဒဿနတ္ထမေတ္ထ သီလံ ကထိတံ။

နရောတိ သတ္တော။ **သပညော**တိ ကမ္မဇတိဟေတုကပဋိသန္ဓိပညာယ ပညဝါ။ **စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယ**န္တိ သမာဓိဉ္စေဝ ဝိပဿနဉ္စ ဘာဝယမာနော။ စိတ္တသီသေန ဟေတ္ထ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ကထိတာ, ပညာနာမေန ဝိပဿနာ။ **အာတာပီ**တိ ဝီရိယဝါ။ ဝီရိယဉှိ ကိလေသာနံ အာတာပနပရိတာပနဋ္ဌေန "အာတာပော"တိ ဝုစ္စတိ, တဒဿ အတ္ထီတိ အာတာပီ။ **နိပကော**တိ နေပက္ကံ ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ပဒေန ပါရိဟာရိယပညံ ဒဿေတိ။ **ပါရိဟာရိယပညာ** နာမ "အယံ ကာလော ဥဒ္ဒေသဿ, အယံ ကာလော ပရိပုစ္ဆာယာ"တိအာဒိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ ကာရာပိတာ ပရိဟရိတဗ္ဗပညာ။ ဣမသ္မိဉှိ ပဉှာဗျာကရဏေ တိက္ခတ္တုံ ပညာ အာဂတာ။ တတ္ထ ပဌမာ ဇာတိပညာ, ဒုတိယာ ဝိပဿနာပညာ, တတိယာ သဗ္ဗကိစ္စပရိဏာယိကာ ပါရိဟာရိယပညာ။

သော ဣမံ ဝိဇဋယေ ဇဋန္တိ သော ဣမေဟိ သီလာဒီဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု။ ယထာ နာမ ပုရိသော ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ သုနိသိတံ သတ္ထံ ဥက္ခိပိတွာ မဟန္တံ ဝေဠုဂုမ္ဗံ ဝိဇဋေယျ, ဧဝမေဝံ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ သမာဓိသိလာယံ သုနိသိတံ ဝိပဿနာပညာသတ္ထံ ဝီရိယဗလပဂ္ဂဟိတေန ပါရိဟာရိယပညာဟတ္ထေန ဥက္ခိပိတွာ သဗ္ဗမ္ပိ တံ အတ္တနော သန္တာနေ ပတိတံ တဏှာဇဋံ ဝိဇဋေယျ သဉ္ဆိန္ဒေယျ သမ္ပဒာလေယျာတိ။

ဧတ္တာဝတာ သေခဘူမိံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဇဋံ ဝိဇဋေတွာ ဌိတံ မဟာခီဏာသဝံ ဒဿေန္တော **ယေသ**န္တိအာဒိမာဟ။ ဧဝံ ဇဋံ ဝိဇဋေတွာ ဌိတံ ခီဏာသဝံ ဒဿေတွာ ပုန ဇဋာယ ဝိဇဋနောကာသံ ဒဿေန္တော **ယတ္ထ နာမဉ္စာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နာမ**န္တိ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ။ **ပဋိဃံ ရူပသညာ စာ**တိ ဧတ္ထ ပဋိဃသညာဝသေန ကာမဘဝော ဂဟိတော, ရူပသညာဝသေန ရူပဘဝော။ တေသု ဒွီသု ဂဟိတေသု အရူပဘဝော ဂဟိတောဝ ဟောတိ ဘဝသင္ခေပေနာတိ။ **ဧတ္ထေသာ ဆိဇ္ဇတေ ဇဋာ**တိ ဧတ္ထ တေဘူမကဝဋ္ဋဿ ပရိယာဒိယနဋ္ဌာနေ သော ဇဋာ ဆိဇ္ဇတိ, နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ ဆိဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတီတိ အယံ အတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ။ တတိယံ။

၄. မနောနိဝါရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. စတုတ္ထေ **ယတော ယတော**တိ ပါပတော ဝါ ကလျာဏတော ဝါ။ အယံ ကိရ ဒေဝတာ "ယံကိဉ္စိ ကုသလာဒိဘေဒံ လောကိယံ ဝါ လောကုတ္တရံ ဝါ မနော, တံ နိဝါရေတဗ္ဗမေဝ, န ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံလဒ္ဓိကာ ။ **သ သဗ္ဗတော**တိ သော သဗ္ဗတော။ အထ ဘဂဝါ – "အယံ ဒေဝတာ အနိယျာနိကကထံ ကထေတိ, မနော နာမ နိဝါရေတဗ္ဗမ္ပိ အတ္ထိ ဘာဝေတဗ္ဗမ္ပိ, ဝိဘဇိတွာ နမဿာ ဒဿေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ဒုတိယကထံ အာဟ။ တတ္ထ **န မနော သံယတတ္တမာဂတ**န္တိ, ယံ ဝုတ္တံ "န သဗ္ဗတော မနော နိဝါရယေ"တိ, ကတရံ တံ မနော, ယံ တံ သဗ္ဗတော န နိဝါရေတဗ္ဗန္တိ စေ။ မနော သံယတတ္တံ အာဂတံ, ယံ မနော ယတ္ထ သံယတဘာဝံ အာဂတံ, "ဒါနံ ဒဿာမိ, သီလံ ရက္ခိဿာမီ"တိ အာဒိနာ နယေန ဥပ္ပန္နံ, ဧတံ မနော န နိဝါရေတဗ္ဗံ, အညဒတ္ထု ဗြူဟေတဗ္ဗံ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗံ။ **ယတော ယတော စ ပါပက**န္တိ ယတော ယတော အကုသလံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတော တတော စ တံ နိဝါရေတဗ္ဗန္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅. ပဉ္စမေ **ကတာဝီ**တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကတကိစ္စော။ **အဟံ ဝဒါမီ**တိ အယံ ဒေဝတာ ဝနသဏ္ဍဝါသိနီ, သာ အာရညကာနံ ဘိက္ခူနံ "အဟံ ဘုဉ္ဇာမိ, အဟံ နိသီဒါမိ, မမ ပတ္တော, မမ စီဝရ"န္တိအာဒိကထာဝေါဟာရံ သုတွာ စိန္တေသိ – "အဟံ ဣမေ ဘိက္ခူ 'ခီဏာသဝါ'တိ မညာမိ, ခီဏာသဝါနဉ္စ နာမ ဧဝရူပါ အတ္တုပလဒ္ဓိနိဿိတကထာ ဟောတိ, န ဟောတိ နု ခေါ"တိ ဇာနနတ္ထံ ဧဝံ ပုစ္ဆတိ။

သာမညန္တိ လောကနိရုတ္တိံ လောကတေဟာရံ။ **ကုသလောတိ** ခန္ဓာဒီသု ကုသလော။ **တေဟာရမတ္တေနာ** တိ ဥပလဒ္ဓိနိဿိတကထံ ဟိတ္ဝာ တေဟာရဘေဒံ အကရောန္တော ''အဟံ, မမာ''တိ ဝဒေယျ။ ''ခန္ဓာ ဘုဉ္ဇန္တိ, ခန္ဓာ နိသီဒန္တိ, ခန္ဓာနံ ပတ္တော, ခန္ဓာနံ စီဝရ''န္တိ ဟိ ဝုတ္တေ တေဟာရဘေဒော ဟောတိ, န ကောစိ ဇာနာတိ။ တသ္မာ ဧဝံ အဝတ္ဝာ လောကတေဟာရေန တေဟရတီတိ။

အထ ဒေဝတာ – ''ယဒိ ဒိဋ္ဌိယာ ဝသေန န ဝဒတိ, မာနဝသေန နု ခော ဝဒတီ''တိ စိန္တေတွာ ပုန **ယော ဟောတီ**တိ ပုစ္ဆိ။ တတ္ထ **မာနံ နု ခော**တိ သော ဘိက္ခု မာနံ ဥပဂန္တွာ မာနဝသေန ဝဒေယျ နု ခောတိ။ အထ ဘဂဝါ – ''အယံ ဒေဝတာ ခီဏာသဝံ သမာနံ ဝိယ ကရောတီ''တိ စိန္တေတွာ, ''ခီဏာသဝဿ နဝဝိဓောပိ မာနော ပဟီနော''တိ ဒဿေန္တော ပဋိကထံ အာဟ။ တတ္ထ **ဝိဓူပိတာ**တိ ဝိဓမိတာ။ **မာနဂန္ထဿာ** တိ မာနာ စ ဂန္ထာ စ အဿ။ **မညတ**န္တိ မညနံ။ တိဝိဓမ္ပိ တဏှာ-ဒိဋ္ဌိ-မာန-မညနံ သော ဝီတိဝတ္တော, အတိက္ကန္တောတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ပဇ္ဇောတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆. ဆဋ္ဌေ **ပုဋ္ဌု** န္တိ ပုစ္ဆိတုံ။ **ကထံ ဇာနေမု**တိ ကထံ ဇာနေယျာမ။ **ဒိဝါရတ္တိ** န္တိ ဒိဝါ စ ရတ္တိဉ္စ။ **တတ္ထ တတ္ထာ**တိ ယတ္ထ ယတ္ထေဝ ပဇ္ဇလိတော ဟောတိ, တတ္ထ တတ္ထ။ **သော အာဘာ**တိ သော ဗုဒ္ဓါဘာ။ ကတမာ ပန သာတိ? ဉာဏာလောကော ဝါ ဟောတု ပီတိအာလောကော ဝါ ပသာဒာလောကော ဝါ ဓမ္မကထာအာလောကော ဝါ, သဗ္ဗောပိ ဗုဒ္ဓါနံ ဟတုဘာဝါ ဥပ္ပန္နော အာလောကော **ဗုဒ္ဓါဘာ** နာမ။ အယံ အနုတ္တရာ သဗ္ဗသေဋ္ဌာ အသဒိသာတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇. သတ္တမေ **ကုတော သရာ နိဝတ္တန္တိ** တိ ကုမေ သံသာရသရာ ကုတော နိဝတ္တန္တိ, ကိံ အာဂမ္မ နပ္ပဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ **န ဂါဓတီ**တိ န ပတိဋ္ဌာတိ။ **အတော**တိ အတော နိဗ္ဗာနတော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။ သတ္တမံ။

၈. မဟဒ္ဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈. အဋ္ဌမေ နိဓာနဂတံ မုတ္တသာရာဒိ မဟန္တံ ဓနမေတေသန္တိ **မဟဒ္ဓနာ** ။ သုဝဏ္ဏရဇတဘာဇနာဒိ မဟာဘောဂေ ဧတေသန္တိ **မဟာဘောဂ။ အညမညာဘိဂိဇ္ဈန္တီ** တိ အညမညံ အဘိဂိဇ္ဈန္တိ ပတ္ထေန္တိ ပိဟေန္တိ။ **အနလင်္ကတာ** တိ အတိတ္တာ အပရိယတ္တဇာတာ။ **ဥဿုက္ကဇာတေသူ** တိ နာနာကိစ္စဇာတေသု အနုပ္ပန္နာနံ ရူပာဒီနံ ဥပ္ပာဒနတ္ထာယ ဥပ္ပန္နာနံ အနုဘဝနတ္ထာယ ဥဿုက္ကေသု။ **ဘဝသောတာနုသာရိသူ**တိ ဝဋ္ဋသောတံ အနုသရန္တေသု။ **အနုဿုကာ**တိ အတဝဋ္ဋာ။ **အကရ**န္တိ မာတုကမေန သဒ္ဓိံ ဂေဟံ။ **ဝိရာဇိယာ**တိ ဝိရာဇေတွာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. စတုစက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉. နဝမေ **စတုစက္က** န္တိ စတုဣရိယာပထံ။ ဣရိယာပထော ဟိ ဣဓ စက္ကန္တိ အဓိပ္ပေတော။ **နဝဒွါရ**န္တိ နဝ ဟိ ဝဏမုခေဟိ နဝဒွါရံ။ **ပုဏ္ဏ** န္တိ အသုစိပူရံ။ **လောဘေန သံယုတ**န္တိ တဏှာယ သံယုတ္တံ။ **ကထံ ယာတ္ရာ ဘဝိဿတီ**တိ ဧတဿ ဧဝရူပဿ သရီရဿ ကထံ နိဂ္ဂမနံ ဘဝိဿတိ, ကထံ မုတ္တိ ပရိမုတ္တိ သမတိက္ကမော ဘဝိဿတီတိ ပုစ္ဆတိ။ **နဒ္ဓိ** န္တိ ဥပနာဟံ, ပုဗ္ဗကာလေ ကောဓော, အပရကာလေ ဥပနာဟောတိ ဧဝံ ပဝတ္တံ ဗလဝကောဓန္တိ အတ္ထော။ **ဝရတ္တ** န္တိ ''ဆေတွာ နဒ္ဓိံ ဝရတ္တဉ္စ, သန္ဒာနံ သဟနုက္ကမ''န္တိ ကထာယ (ဓ. ပ. ၃၉၈; သု. နိ. ၆၂၇) တဏှာ **ဝရတ္တာ,** ဒိဋ္ဌိ **သန္ဒာနံ** နာမ ဇာတံ။ ဣဓ ပန ဟဋ္ဌိနိဒ္ဒိဋ္ဌေ ကိလေသေ ဌပေတွာ အဝသေသာ ''ဝရတ္တာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဣတိ ကိလေသဝရတ္တဉ္စ ဆေတွာတိ အတ္ထော။ **ဣစ္ဆာ လောဘ** န္တိ ဧကောယေဝ ဓမ္မော ဣစ္ဆနဋ္ဌေန ဣစ္ဆာ, လုဗ္ဘနဋ္ဌေန လောဘောတိ ဝုတ္တော။ ပဌမုပ္ပတ္တိကာ ဝါ ဒုဗ္ဗလာ ဣစ္ဆာ, အပရာပရုပ္ပတ္တိကော ဗလဝါ လောဘော။ အလဒ္ဓပတ္ထနာ ဝါ ဣစ္ဆာ, ပဋိလဒ္ဓဝတ္ထုမှိ လောဘော။ **သမူလံ တဏှ**န္တိ အဝိဇ္ဇာမူလေန သမူလကံ တဏှံ။ **အဗ္ဗုယှ** တိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ဥပ္ပာဋေတွာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ နဝမံ။

၁၀. ဇာဝိဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀. ဒသမေ **ဇာဝိဇ္ဇ**န္တိ ဇာဝိမိဂဿ ဝိယ သုဝင္ဂိတဇဝံ။ **ကိသ**န္တိ အထူလံ သမသရီရံ။ အထ တ အာတပေန မိလာတံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနေဟိ အနုပဗျူဟိတသရီရန္တိပိ အတ္ထော။ **ဝီရ**န္တိ ဝီရိယဝန္တံ။ **အပ္ပာဟာရ**န္တိ ဘောဇနေ မတ္တညုတာယ မိတာဟာရံ, ဝိကာလဘောဇနပဋိက္ခေပဝသေန တ ပရိတ္တာဟာရံ။ **အလောလုပ**န္တိ စတူသု ပစ္စယေသု လောလုပ္ပဝိရဟိတံ။ ရသတဏှာပဋိက္ခေပေ တ သေ။ **သီဟံဝေကစရံ နာဂ**န္တိ ဧကစရံ သီဟံ ဝိယ, ဧကစရံ နာဂံ ဝိယ။ ဂဏာတသိနော ဟိ ပမတ္တာ ဟောန္တိ, ဧကစရာ အပ္ပမတ္တာ, တသ္မာ ဧကစရာဝ ဂဟိတာတိ။ **ပဝေဒိတာ**တိ ပကာသိတာ ကထိတာ။ **တ္ထော**တိ တေသိံ နာမရူပေ။ ပဉ္စကာမဂုဏဝသေန ဟိ ရူပံ ဂဟိတံ, မနေန နာမံ, ဥဘယေဟိ ပန အဝိနိဘုတ္တာ ဓမ္မေ ဂဟေတ္ဝာ ပဉ္စက္ခန္ဓာဒိဝသေနပေတ္ထ ဘုမ္မံ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ။ ဒသမံ။

သတ္တိဝဂ္ဂေ တတိယော။

၄. သတုလ္လပကာယိကဝဂ္ဂေါ

၁. သဗ္ဘိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. သတုလ္လပကာယိကဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သတုလ္လပကာယိကာ**တိ သတံ ဓမ္မံ သမာဒာနဝသေန ဥလ္လပေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာတိ သတုလ္လပကာယိကာ။ တတ္ရိဒံ ဝတ္ထု – သမ္ဗဟုလာ ကိရ သမုဒ္ဒတဏိဇာ နာဝာယ သမုဒ္ဒံ ပက္ခန္ဒိံသု။ တေသံ ခိတ္တသရဝေဂေန ဂစ္ဆန္တိယာ နာဝာယ သတ္တမေ ဒိဝသေ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ မဟန္တံ ဥပ္ပာတိကံ ဟာတုဘူတံ, မဟာဦမိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ နာဝံ ဥဒကဿ ပူရေန္တိ။ နာဝာယ နိမုဇ္ဇမာနာယ မဟာဇနော အတ္တနော အတ္တနော ဒေဝတာနံ နာမာနိ ဂဟေတွာ အာယာစနာဒီနိ ကရောန္တော ပရိဒေဝိ။ တေသံ မဇ္ဈေ ဧကော ပုရိသော – “အတ္ထိ နု ခော မေ ဝေရူပေ ဘယေ ပတိဋ္ဌာ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော အတ္တနော ပရိသုဒ္ဓာနိ သရဏာနိ စေဝ သီလာနိ စ ဒိသွာ ယောဂီ ဝိယ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ တမေနံ ဣတရေ သဘယကာရဏံ ပုစ္ဆိံသု။ သော တေသံ ကထေသိ – “အမ္ဘော အဟံ နာဝံ အဘိရူဟနဒိဝသေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အနံ ဒတွာ သရဏာနိ စေဝ သီလာနိ စ အဂ္ဂဟေသိံ, တေန မေ ဘယံ နတ္ထီ”တိ။ ကိံ ပန သာမိ တေသံ အညေသမ္ပိ ဝတ္တန္တီတိ? အာမ ဝတ္တန္တီတိ တေန ဟိ အမှာကမ္ပိ ဒေထာတိ။ သော တေ မနုဿေ သတံ သတံ ကတွာ သတ္တ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ, တတော ပဉ္စသီလာနိ အဒါသိ။ တေသု ပဌမံ ဇင်္ဃသတံ ကေပ္ ဖကမတ္တေ ဥဒကေ ဌိတံ အဂ္ဂဟေသိ, ဒုတိယံ ဇာဏုမတ္တေ, တတိယံ ကဋိမတ္တေ, စတုတ္ထံ နာဘိမတ္တေ, ပဉ္စမံ ထနမတ္တေ, ဆဋ္ဌံ ဂလပ္ပမာဏေ, သတ္တမံ မုခေန လောဏောဒကေ ပဝိသန္တေ အဂ္ဂဟေသိ။ သော တေသံ သီလာနိ ဒတွာ – “အညံ တုမှာကံ ပဋိသရဏံ နတ္ထိ, သီလမေဝ အာဝဇ္ဇေထာ”တိ ဥစ္စေသေသိ။ တာနိ သတ္တပိ ဇင်္ဃသတာနိ တတ္ထ ကာလံ ကတွာ အာသန္နကာလေ ဂဟိတသီလံ နိဿာယ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိံသု, တေသံ ဃဋ္ဌာဝသေနေဝ ဝိမာနာနိ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ သဗ္ဗေသံ မဇ္ဈေ အာစရိယဿ ယောဇနသတိကံ သုဝဏ္ဏဝိမာနံ နိဗ္ဗတ္တိ, အဝသေသာနိ တဿ ပရိတရာနိ ဟုတွာ သဗ္ဗဟေဋ္ဌိမံ ဒွါဒသယောဇနိကံ အဟောသိ။ တေ နိဗ္ဗတ္တက္ခဏေယေဝ ကမ္မံ အာဝဇ္ဇေန္တာ အာစရိယံ နိဿာယ သမ္ပတ္တိလာဘံ ဥတွာ, “ဂစ္ဆာမ တာဝ, ဒသဗလဿ သန္တိကေ အမှာကံ အာစရိယဿ ဝဏ္ဏံ ကထေဿာမာ”တိ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိံသု, တာ ဒေဝတာ အာစရိယဿ ဝဏ္ဏဘဏနတ္ထံ ဧကေကံ ကထံ အဘာသိံသု။

တတ္ထ **သဗ္ဘိရေဝ**တိ ပဏ္ဍိတေဟိ, သပ္ပုရိသေဟိ ဧဝ။ ရ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ **သမာသေထာ**တိ သဟ နိသီဒေယျ။ ဒေသနာသီသမေဝ စေတံ, သဗ္ဗကိရိယာပထေ သဗ္ဘိရေဝ သဟ ကုဗ္ဗေယျာတိ အတ္ထော။ **ကုဗ္ဗေထာ**တိ ကရေယျ။ **သန္ထဝ**န္တိ မိတ္တသန္ထဝံ။ တဏှာသန္ထဝေ ပန န ကေနစိ သဒ္ဓိံ ကာတဗ္ဗော, မိတ္တသန္ထဝေ ဗုဒ္ဓ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓ-ဗုဒ္ဓသာဝကေဟိ သဟ ကာတဗ္ဗော။ ကြဒံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **သတ**န္တိ ဗုဒ္ဓာဒီနံ သပ္ပုရိသာနံ။ **သဒ္ဓမ္မ**န္တိ ပဉ္စသီလဒသသီလစတုသတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒံ သဒ္ဓမ္မံ, ဣဓ ပန ပဉ္စသီလံ အဓိပ္ပေတံ။ **သေယျော ဟောတီ**တိ ဝဍ္ဎိ ဟောတိ။ **န ပာပိယော**တိ လာမကံ ကိဉ္စိ န ဟောတိ။ **နာညတော**တိ တလိကာဒီဟိ တေလာဒီနိ ဝိယ အညတော အန္ဓဗာလတော ပညာ နာမ န လဗ္ဘတိ, တိလာဒီဟိ ပန တေလာဒီနိ ဝိယ သတံ ဓမ္မံ ဉတွာ ပဏ္ဍိတမေဝ သေဝန္တော ဘဇန္တော လဘတီတိ။ **သောကမဇ္ဈေ**တိ သောကဝတ္ထူနံ သောကာနုဂတာနံ တ သတ္တာနံ မဇ္ဈဂတော န သောစတိ ဗန္ဓုလမလ္လသေနာပ

တိဿ ဥပဟသိကာ ဝိယ, ပဋ္ဌနံ့ စောရသတာနံ မဇ္ဈေ ဓမ္မသေနာပတိဿ သဒ္ဒိဝိဟာရိကော သံကိစ္စသာမဏေရော ဝိယ စ။

ဉာတိမဇ္ဈေ ဝိရောစတီ တိ ဉာတိဂဏမဇ္ဈေ သံကိစ္စထေရဿ သဒ္ဒိဝိဟာရိကော အဓိမုတ္တကသာမဏေရော ဝိယ သောဘတိ။ သော ကိရ ထေရဿ ဘာဂိနေယျော ဟောတိ, အထ နံ ထေရော အာဟ – ''သာမဏေရ, မဟလ္လကောသိ ဇာတော, ဂစ္ဆ, ဝဿာနိ ပုစ္ဆိတွာ ဧဟိ, ဥပသမ္ပာဒေဿာမိ တ''န္တိ။ သော ''သာဓူ''တိ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ စောရအဋ္ဋဝိယာ သြရဘာဂေ ဘဂိနိကမံ ဂန္တွာ ပိဏ္ဍာယ စရိ, တံ ဘဂိနီ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ ဂေဟေ နိသီဒာပေတွာ ဘောဇေသိ။ သော ကတဘတ္တကိစ္စော ဝဿာနိ ပုစ္ဆိ။ သာ ''အဟံ န ဇာနာမိ, မာတာ မေ ဇာနာတီ''တိ အာဟ။ အထ သော ''တိဋ္ဌထ တုမှေ, အဟံ မာတုသန္တိကံ ဂမိဿာမီ''တိ အဋ္ဋဝိံ သြတိဏ္ဏော။ တမေနံ ဒူရတောဝ စောရပုရိသော ဒိသွာ စောရာနံ အာရောစေသိ။ စောရာ ''သာမဏေရော ကိရေကော အဋ္ဋဝိံ သြတိဏ္ဏော, ဂစ္ဆထ နံ အာနေထာ''တိ အာဏာပေတွာ ဧကစ္စေ ''မာရေမ န''န္တိ အာဟံသု, ဧကစ္စေ ဝိဿဇ္ဇေမာတိ။ သာမဏေရော စိန္တေသိ – ''အဟံ သေခော သကရဏီယော, ဣမေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ သောတ္ထိမတ္တာနံ ကရိဿာမီ''တိ စောရဇေဋ္ဌကံ အာမန္တေတွာ, ''ဥပမံ တေ, အာဝုသော, ကရိဿာမီ''တိ ဣမာ ကထာ အဘာသိ –

''အဟု အတီတမဒ္ဓါနံ၊ အရညသ္မိံ ဗ္ရဟာဝနေ။
ဧစေတော ကူဋ္ဋာနိ သြဍ္ဍေတွာ၊ သသကံ အဝဓိ တဒါ။

''သသကဥ္စ မတံ ဒိသွာ၊ ဥဗ္ဗိဂ္ဂါ မိဂပက္ခိနော။
ဧကရတ္တိံ အပက္ကာမုံ၊ 'အကိစ္စံ ဝတ္တတေ ဣဓ'။

''တထေဝ သမဏံ ဟန္တွာ၊ အဓိမုတ္တံ အကိဥ္စနံ။
အဒ္ဓိကာ နာဂမိဿန္တိ၊ ဓနဇာနိ ဘဝိဿတီ''တိ။

''သစ္စံ ခေါ သမဏော အာဟ၊ အဓိမုတ္တော အကိဥ္စနော။
အဒ္ဓိကာ နာဂမိဿန္တိ၊ ဓနဇာနိ ဘဝိဿတိ။

''သစေ ပဋိပထေ ဒိသွာ၊ နာရောစေဿသိ ကဿစိ။
တဝ သစ္စမနုရက္ခန္တော၊ ဂစ္ဆ ဘန္တေ ယထာသုခ''န္တိ။

သော တေဟိ စောရေဟိ ဝိဿဇ္ဇိတော ဂစ္ဆန္တော ဉာတယောပိ ဒိသွာ တေသမ္ပိ န အာရောစေသိ။ အထ တေ အနုပ္ပတ္တေ စောရာ ဂဟေတွာ ဝိဟေဌယိံသု, ဥရံ ပဟရိတွာ ပရိဒေဝမာနဥ္စဿ မာတရံ စောရာ တေဒတေစုံ –

''ကိံ တေ ဟောတိ အဓိမုတ္တော၊ ဥဒရေ ဝသိကော အသိ။
ပုဋ္ဌာ မေ အမ္မ အက္ခာဟိ၊ ကထံ ဇာနေမု တံ မယ''န္တိ။

''အဓိမုတ္တဿ အဟံ မာတာ၊ အယဥ္စ ဇနကော ပိတာ။
ဘဂိနီ ဘာတရော စာပိ၊ သဗ္ဗေဝ ဣဓ ဉာတယော။

''အကိစ္စကာရီ အဓိမုတ္တော၊ ယံ ဒိသွာ န နိဝာရယေ။
ဧတံ ခေါ ဝတ္တံ သမဏာနံ၊ အရိယာနံ ဓမ္မဇီဝိနံ။

''သစ္စဝါဒီ အဓိမုတ္တော၊ ယံ ဒိသွာ န နိဝာရယေ။
အဓိမုတ္တဿ သုစိဏ္ဏေန၊ သစ္စဝါဒိဿ ဘိက္ခုနော။
သဗ္ဗေဝ အဘယံ ပတ္တာ၊ သောတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တု ဉာတယော''တိ။

ဧဝံ တေ စောရေဟိ ဝိဿဇ္ဇိတာ ဂန္တွာ အဓိမုတ္တံ အာဟံသု –

“တဝ တာတ သုစိဏ္ဏေန၊ သစ္စတဒိဿ ဘိက္ခုနော။
သဗ္ဗေဝ အဘယံ ပတ္တာ၊ သောတ္ထိံ ပစ္စာဂမမှသေ”တိ။

တေပိ ပဉ္စသတာ စောရာ ပသာဒံ အာပဇ္ဇိတွာ အဓိမုတ္တဿ သာမဏေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ သော တေ
အာဒာယ ဥပဇ္ဈာယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဌမံ အတ္တနာ ဥပသမ္ပန္နော ပစ္ဆာ တေ ပဉ္စသတေ အတ္တနော အန္တေဝါ
သိကေ ကတွာ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ တေ အဓိမုတ္တထေရဿ ဩဝါဒေ ဌိတာ သဗ္ဗေ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ ဣ
မမတ္ထံ ဂဟေတွာ ဒေဝတာ “သတံ သဒ္ဓမ္မမညာယ ဉာတိမဇ္ဈေ ဝိရောစတီ”တိ အာဟ။

သာတတန္တိ သတတံ သုခံ ဝါ စိရံ တိဋ္ဌန္တီတိ ဝဒတိ။ **သဗ္ဗာသံ ဝေ**တိ သဗ္ဗာသံ တုမှာကံ။ **ပရိယာယေနာ**တိ
ကာရဏေန။ **သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ**တိ, န ကေဝလံ သေယျောဝ ဟောတိ, န စ ကေဝလံ ပညံ လဘတိ, သောကမဇ္ဈေ န
သောစတိ, ဉာတိမဇ္ဈေ ဝိရောစတိ, သုဂတိယံ နိဗ္ဗတ္တတိ, စိရံ သုခံ တိဋ္ဌတိ, သကလသ္မာ ပန ဝဋ္ဋဒုက္ခာပိ မုစ္စတီတိ။
ပဌမံ။

၂. မစ္ဆရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဒုတိယေ **မစ္ဆေရာ စ ပမာဒါ စာ**တိ အတ္တသမ္ပတ္တိနိဂူဟနလက္ခဏေန မစ္ဆေရေန စေဝ သတိဝိပ္ပဝါသလက္ခ
ဏေန ပမာဒေန စ။ ဧကစ္စော ဟိ ‘ဣဒံ မေ ဒေန္တဿ ပရိက္ခယံ ဂမိဿတိ, မယှံ ဝါ ဃရမာနုသကာနံ ဝါ န ဘဝိဿ
တီ”တိ မစ္ဆရိယေန အန္နံ န ဒေတိ။ ဧကစ္စော ခိဍ္ဍာဒိပသုတတ္တာ ‘အန္နံ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပါဒေတိ။ **ဧဝံ
အန္နံ န ဒီယတီ**တိ ဧဝမေတံ ယသအာယကံ သိရီအာယကံ သမ္ပတ္တိအာယကံ သုခအာယကံ အန္နံ နာမ န ဒီယတီတိအာဒိနာ ကာ
ရဏံ ကထေသိ။ **ပုညံ အာကင်္ခမာနေနာ**တိ ပုဗ္ဗစေတနာဒိဘေဒံ ပုညံ ဣစ္ဆမာနေန။ **ဒေယျံ ဟောတိ ဝိဇာနတာ**တိ အတ္
ထိ အန္နဿ ဖလန္တိ ဇာနန္တေန ဒါတဗ္ဗမေဝါတိ ဝဒတိ။

တမေဝ ဗာလံ ဖုသတီတိ တံယေဝ ဗာလံ ဣဓလောကပရလောကေသု ဇိဃစ္ဆာ စ ပိပါသာ စ ဖုသတိ အနုဗန္ဓတိ န ဝိ
ဇဟတိ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ တမေဝ ဖုသတိ, တသ္မာ။ **ဝိနေယျ မစ္ဆေရ**န္တိ မစ္ဆေရမလံ ဝိနေတွာ။ **ဒဇ္ဇာ အန္နံ မ
လာဘိဘူ**တိ မလာဘိဘူ ဟုတွာ တံ မစ္ဆေရမလံ အဘိဘဝိတွာ အန္နံ ဒဒေယျ။

တေ မတေသု န မီယန္တီတိ အဒါနသီလတာယ မရဏေန မတေသု န မီယန္တိ။ ယထာ ဟိ မတော သမ္ပရိဝတ္တေတွာ
ဌပိတေ ဗဟုမှိပိ အန္နပါနာဒိမှိ “ဣဒံ ဣမဿ ဟောတု, ဣဒံ ဣမဿာ”တိ ဥဋ္ဌဟိတွာ သံဝိဘာဂံ န ကရောတိ,
ဧဝံ အဒါနသီလောပီတိ မတကဿ စ အဒါနသီလဿ စ ဘောဂါ သမသမာ နာမ ဟောန္တိ။ တေန အဒါနသီလာ ဧဝရူပေ
သု မတေသု န မီယန္တီတိ အတ္ထော။ **ပန္ထာနံဝ သဟ ဝဇံ, အပ္ပသ္မိံ ယေ ပဝေစ္ဆန္တီ**တိ ယထာ အဒ္ဓာနံ ကန္တာရမဂ္ဂံ
သဟ ဝဇန္တာ ပထိကာ သဟ ဝဇန္တာနံ ပထိကာနံ အပ္ပသ္မိံ ပါထေယျေ သံဝိဘာဂံ ကတွာ ပဝေစ္ဆန္တိ ဒဒန္တိယေ
ဝ, ဧဝမေဝံ ယေ ပန အနမတဂ္ဂံ သံသာရကန္တာရံ သဟ ဝဇန္တာ သဟ ဝဇန္တာနံ အပ္ပသ္မိမ္ပိ ဒေယျဓမ္မေ သံဝိဘာဂံ
ကတွာ ဒဒန္တိယေဝ, တေ မတေသု န မီယန္တိ။

ဧသ ဓမ္မော သနန္တနောတိ ဧသ ပေါရာဏကော ဓမ္မော, သနန္တနာနံ ဝါ ပဏ္ဍိတာနံ ဧသ ဓမ္မောတိ။ **အပ္ပသ္မေ
ကေ**တိ အပ္ပသ္မိံ ဒေယျဓမ္မေ ဧကေ။ **ပဝေစ္ဆန္တီ**တိ ဒဒန္တိ။ **ဗဟုနေကေ န ဒိစ္ဆရေ**တိ ဗဟုနာပိ ဘောဂေန သမနွ
ာဂတာ ဧကစ္စေ န ဒဒန္တိ။ **သဟဿေန သမံ မိတာ**တိ သဟဿေန သဒ္ဓိံ မိတာ, သဟဿ အနသဒိသာ ဟောတိ။

ဒုရနွယောတိ ဒုရနုဂမနော, ဒုပ္ပူရောတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မံ စရေ**တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မံ စရတိ။ **ယောပိ သမုဉ္ဆ
ကံ စရေ**တိ ယော အပိ ခလမဏ္ဍလာဒိသောဓနေပလာလဟေဠနာဒိဝသေန သမုဉ္ဆကံ စရတိ။ **ဒါရဉ္စ ပေါသ**န္တိ ဒါရဉ္စ
ပေါသေန္တော။ **ဒဒံ အပ္ပကသ္မိ**န္တိ အပ္ပကသ္မိံ ပဏ္ဏသာကမတ္တသ္မိမ္ပိ သံဝိဘာဂံ ကတွာ ဒဒန္တောဝ သော ဓမ္မံ စ
ရတိ။ **သတံ သဟဿာန**န္တိ သဟဿံ သဟဿံ ကတွာ ဂဏိတာနံ ပုရိသာနံ သတံ, သတသဟဿန္တိ အတ္ထော။
သဟဿယာဂိနန္တိ ဘိက္ခုသဟဿဿ ဝါ ယာကေ ကဟာပဏသဟဿေန ဝါ နိဗ္ဗတ္တိတော ယာကေပိ သဟဿ
ယာကေ။ သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ သဟဿယာဂိနော, တေသံ သဟဿယာဂီနံ။ ဧတေန ဒသန္နံ ဝါ ဘိက္ခုကောဋီနံ
ဒသန္နံ ဝါ ကဟာပဏကောဋီနံ ပိဏ္ဍပါတော ဒဿိတော ဟောတိ။ ယေ တွေကံ ဒဒန္တိ, တေ ကလမ္ပိ နဃ္ဃန္တိ ဝါ

ထာဝိဓေသ္သာတိ အာဟ။ ယွတယံ သမုဒ္ဒကံ စရန္တောပိ ဓမ္မံ စရတိ, အာရံ ပောသေန္တောပိ, အပ္ပကသ္မိံ ဒဒန္တောပိ, တ
ထာဝိဓေသ္သ ဇေတေ သဟဿယာဂိနော ကလမ္ပိ နဂ္ဃန္တိ။ ယံ တေန ဒလိဒ္ဒေန ဧကပဋိဝိသကမတ္တမ္ပိ သလာကဘတ္တ
တမတ္တမ္ပိ တ ဒိန္နံ, တဿ အနဿ သဗ္ဗေသမ္ပိ တေသံ အနံ ကလံ နဂ္ဃတီတိ။ **ကလံ** နာမ သောဠသဘာဂေပိ သ
တဘာဂေပိ သဟဿဘာဂေပိ။ ဣဓ သတဘာဂေ ဂဟိတော။ ယံ တေန အနံ ဒိန္နံ, တသ္မိံ သတဓာ ဝိဘတ္တေ ဣတ
ရေသံ ဒသကောဋိသဟဿအနံ တတော ဧကကောဋ္ဌာသမ္ပိ နဂ္ဃတီတိ အာဟ။

ဇဝံ တထာဂတေ အနဿ အဂ္ဃံ ကရောန္တေ သမီပေ ဌိတာ ဒေဝတာ စိန္တေသိ – “ဇဝံ ဘဂဝါ မဟန္တံ အနံ ဟ
ဒေန ပဝဋ္ဋေတ္ဝာ ရတနသတိကေ ဝိယ နရကေ ပက္ခိပန္တော ဣဒံ ဇဝံ ပရိတ္တကံ အနံ စန္ဒမဏ္ဍလေ ပဟရန္တော ဝိယ
ဥက္ခိပတိ, ကထံ နု ခော ဇတံ မဟပ္ဖလတရ”န္တိ ဇာနနတ္ထံ ကထာယ အဇ္ဈဘာသိ။ တတ္ထ **ကေနာ**တိ ကေန ကာရ
ဏေန။ **မဟဂ္ဂတော** တိ မဟတ္တံ ဂတော, ဝိပုလဿေတံ ဝေဝစနံ။ **သမေန ဒိန္နဿာ** တိ သမေန ဒိန္နဿ အနဿ။
အထဿာ ဘဂဝါ အနံ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿေန္တော **ဒဒန္တိ ဟေကေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌာ** တိ ဝိသမေ
ကာယဝစီမနောကမ္မေ ပတိဋ္ဌိတာ ဟုတ္ဝာ။ **ဆေတ္ဝာ**တိ ပောထေတ္ဝာ။ **ဝဓိတ္ဝာ**တိ မာရေတ္ဝာ။ **သောစယိတ္ဝာ**တိ ပရံ
သောကသမပ္ပိတံ ကတ္ဝာ။ **အဿုမုခါ** တိ အဿုမုခသမ္မိဿာ။ ပရံ ရောအပေတ္ဝာ ဒိန္နအနဉှိ အဿုမုခအနန္တ
တိ ဝုစ္စတိ။ **သဒဏ္ဍာ** တိ ဒဏ္ဍေန တဇ္ဇေတ္ဝာ ပဟရိတ္ဝာ ဒိန္နဒက္ခိဏာ သဒဏ္ဍာတိ ဝုစ္စတိ။ **ဇဝန္တိ** နာဟံ သမ္မာသမ္
ဗုဒ္ဓတာယ မဟာအနံ ဂဟေတ္ဝာ အပ္ပဖလံ နာမ ကာတုံ သက္ကောမိ ပရိတ္တကအနံ တ မဟပ္ဖလံ နာမ။ ဣဒံ ပန မဟာအနံ
အတ္တနော ဥပ္ပတ္တိယာ အပရိသုဒ္ဓတာယ ဇဝံ အပ္ပဖလံ နာမ ဟောတိ, ဣတရံ ပရိတ္တအနံ အတ္တနော ဥပ္ပတ္တိယာ ပရိ
သုဒ္ဓတာယ ဇဝံ မဟပ္ဖလံ နာမာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **ဇဝန္တိ**အာဒိမာဟာတိ။ ဒုတိယံ။

၃. သာဓုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃. တတိယေ **ဥအနံ ဥအနေသီ**တိ ဥအဟာရံ ဥအဟရိ။ ယထာ ဟိ ယံ တေလံ မာနံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ ဝိဿန္
ဒိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ, တံ အဝသေသကောတိ ဝုစ္စတိ။ ယဉ္စ ဇလံ တဠာကံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ ဂစ္
ဆတိ, တံ ဩဃောတိ ဝုစ္စတိ, ဇဝမေဝံ ယံ ပီတိဝစနံ ဟဒယံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, အဓိကံ ဟုတ္ဝာ အန္တော အသဏ္ဌ
ဟိတ္ဝာ ဗဟိ နိက္ခမတိ, တံ **ဥအန**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဇဝရူပံ ပီတိမယံ ဝစနံ နိစ္ဆာရေသီတိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓာယပိ သာဟု
အန**န္တိ ကမ္မဉ္စ ကမ္မဖလဉ္စ သဒ္ဒဟိတ္ဝာပိ ဒိန္နအနံ သာဟု လဒ္ဓကံ ဘဒ္ဒကမေဝ။ **အာဟူ**တိ ကထေန္တိ။ ကထံ ပနေ
တံ ဥဘယံ သမံ နာမ ဟောတီတိ? ဇီဝိတဘီရုကော ဟိ ယုဇ္ဈိတုံ န သက္ကောတိ, ခယဘီရုကော အတုံ န သက္ကောတိ။ “ဇီ
ဝိတဉ္စ ရက္ခိဿာမိ ယုဇ္ဈိဿာမိ စာ”တိ ဟိ ဝဒန္တော န ယုဇ္ဈတိ။ ဇီဝိတေ ပန အာလယံ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာ, “ဆေဇ္ဇံ
တ ဟောတု မရဏံ တ, ဂဏ္ဟိဿာမေတံ ဣဿရိယ”န္တိ ဥဿဟန္တောဝ ယုဇ္ဈတိ။ “ဘောဂေ စ ရက္ခိဿာမိ,
အနဉ္စ ဒဿာမီ”တိ ဝဒန္တော န ဒအာတိ။ ဘောဂေသု ပန အာလယံ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာ မဟာအနံ ဒဿာမီတိ ဥဿဟန္
တောဝ ဒေတိ။ ဇဝံ အနဉ္စ ယုဒ္ဓဉ္စ သမံ ဟောတိ။ ကိဉ္စ ဘိယျော? **အပ္ပာပိ သန္တာ ဗဟုကေ ဇိနန္တိ** တိ ယထာ စ ယုဒ္
ဓေ အပ္ပကာပိ ဝီရပုရိသာ ဗဟုကေ ဘီရုပုရိသေ ဇိနန္တိ, ဇဝံ သဒ္ဓါဒိသမ္ပန္နော အပ္ပကမ္ပိ အနံ ဒဒန္တော ဗဟုမစ္ဆေရံ မ
ဒ္ဒတိ, ဗဟုဉ္စ အနဝိပါကံ အဓိဂစ္ဆတိ။ ဇဝမ္ပိ အနဉ္စ ယုဒ္ဓဉ္စ သမာနံ။ တေနေတံ ဟ –

“အပ္ပမ္ပိ စေ သဒ္ဒဟာနော ဒအာတိ၊
တေနေဝ သော ဟောတိ သုခီ ပရတ္ထာ”တိ။

ဣမဿ စ ပနတ္ထဿ ပကာသနတ္ထံ ဧကသာဋကဗြာဟ္မဏဝတ္ထု စ အင်္ကုရဝတ္ထု စ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

ဓမ္မလဒ္ဓဿာ တိ ဓမ္မေန သမေန လဒ္ဓဿ ဘောဂဿ ဓမ္မလဒ္ဓဿ စ ပုဂ္ဂလဿ။ ဧတ္ထ ပုဂ္ဂလော လဒ္ဓ
ဓမ္မော နာမ အဓိဂတဓမ္မော အရိယပုဂ္ဂလော။ ဣတိ ယံ ဓမ္မလဒ္ဓဿ ဘောဂဿ အနံ ဓမ္မလဒ္ဓဿ အရိယပုဂ္ဂလ
ဿ ဒီယတိ, တမ္ပိ သာဓူတိ အတ္ထော။ **ယော ဓမ္မလဒ္ဓဿာ** တိ ဣမသ္မိမ္ပိ ကထာပဒေ အယမေဝ အတ္ထော။ **ဥဋ္ဌာ
နဝီရိယာဓိဂတဿာ**တိ ဥဋ္ဌာနေန စ ဝီရိယေန စ အဓိဂတဿ ဘောဂဿ။ **ဝေတရဏိန္တိ** ဒေသနာသီသမတ္တမေတံ။
ယမဿ ပန ဝေတရဏိမ္ပိ သဉ္ဇီဝကာဠသုတ္တာဒယောပိ ဧကတိံသမဟာနိရယေပိ သဗ္ဗသောဝ အတိက္ကမိတ္ဝာတိ အ
တ္ထော။

ဝိစေယျ အန န္တိ ဝိစိနိတ္ဝာ ဒိန္နအနံ။ တတ္ထ ဒွေ ဝိစိနနာ ဒက္ခိဏာဝိစိနနံ ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနဉ္စ။ တေသု လာမကလာမကေ ပစ္စယေ အပနေတွာ ပဏီတပဏီတေ ဝိစိနိတွာ တေသံ အနံ ဒက္ခိဏာဝိစိနနံ နာမ။ ဝိပန္နသီလေ ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ပဥ္စနဝုတိပါသဏ္ဍဘေဒေ တ ဒက္ခိဏေယျေ ပဟာယ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နာနံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတာနံ အနံ ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနံ နာမ။ ဧဝံ ဒွိဝိဟာကာရေဟိ ဝိစေယျ အနံ။ **သုဂတပ္ပသတ္ထ** န္တိ သုဂတေန ဝဏ္ဏိတံ။ တတ္ထ ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနံ ဒဿေန္တော **ယေ ဒက္ခိဏေယျာ** တိအာဒိမာဟ။ **ဗီဇာနိ ဝုတ္တာနိ ယထာ** တိ ဣမိနာ ပန ဒက္ခိဏာဝိစိနနံ အာဟ။ အဝိပန္နဗီဇသဒိသာ ဟိ ဝိစိနိတွာ ဂဟိတာ ပဏီတပဏီတာ ဒေယျဓမ္မာတိ။

ဟဏေသုပိ သာခု သံယမောတိ ဟဏေသု သံယတဘာဝေပိ ဘဒ္ဒကော။ အယံ ဒေဝတာ ဣတရာဟိ ကထိတံ အနာနိ သံသံ အတိက္ကမိတွာ သီလာနိသံသံ ကထေတုမာရဒ္ဓါ။ **အဟေဌယံ စရန္တိ** အဝိဟိံသန္တော စရမာနော။ **ပရူပတာအတိ** ပရဿ ဥပတာဒဘယေန။ **ဘယာတိ** ဥပတာဒဘယာ။ **အနာ စ ခော ဓမ္မပဒံဝ သေယျော** တိ အနတော နိဗ္ဗာနသင်္ခာတံ ဓမ္မပဒမေဝ သေယျော။ **ပုဗ္ဗေ စ ဟိ ပုဗ္ဗတရေ စ သန္တော** တိ ပုဗ္ဗေ စ ကဿပဗုဒ္ဓာဒိကာလေ ပုဗ္ဗတရေ စ ကောဏာဂမန ဗုဒ္ဓါဒိကာလေ, သဗ္ဗေပိ တ ဧတေ ပုဗ္ဗေ စ ပုဗ္ဗတရေ စ သန္တော နာမာတိ။ တတိယံ။

၄. နသန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. စတုတ္ထေ **ကမနီယာနီ**တိ ရူပာဒီနိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏာနိ။ **အပုနာဂမနံ အနာဂန္တွာ ပုရိသော မစ္စုဓေယျာ** တိ တေဘူမကဝဋ္ဋသင်္ခာတာ မစ္စုဓေယျာ အပုနာဂမနသင်္ခာတံ နိဗ္ဗာနံ အနာဂန္တွာ။ နိဗ္ဗာနဉှိ သတ္တာ န ပုနာဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ တံ အပုနာဂမနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ကာမေသု ဗဒ္ဓော စ ပမတ္တော စ အနာဂန္တွာ နာမ ဟောတိ, သော တံ ဟာပုဏိတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဆန္ဒဇန္တိ** တဏှာဟာဆန္ဒတော ဇာတံ။ **အဃန္တိ** ပဥ္စက္ခန္ဓဒုက္ခံ။ ဒုတိယပဒံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဆန္ဒဝိနယာ အဃဝိနယောတိ** တဏှာဟာဝိနယေန ပဥ္စက္ခန္ဓဝိနယော ။ **အဃဝိနယာ ဒုက္ခဝိနယောတိ** ပဥ္စက္ခန္ဓဝိနယေန ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ဝိနီတမေဝ ဟောတိ။ **စိတြာနီ** တိ အာရမ္မဏစိတ္တာနိ။ **သင်္ကပ္ပရာဂေ** တိ သင်္ကပ္ပိတရာဂေ။ ဧဝမေတ္ထ ဝတ္ထုကာမံ ပဋိက္ခိပိတွာ ကိလေသကာမော ကာမောတိ ဝုတ္တော။ အယံ ပနတ္ထော **ပသူရသုတ္တေန** (သု. နိ. ၈၃၀ အာဒယော) ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ ပသူရပရိဗ္ဗာဇကော ဟိ ထေရေန "သင်္ကပ္ပရာဂေ ပုရိသဿ ကာမော"တိ ဝုတ္တေ –

> "န တေ ကာမာ ယာနိ စိတြာနိ လောကေ၊
> သင်္ကပ္ပရာဂဉ္စ ဝဒေသိ ကာမံ။
> သင်္ကပ္ပယံ အကုသလေ ဝိတက္ကေ၊
> ဘိက္ခူပိ တေ ဟေဟိန္တိ ကာမဘောဂီ"တိ။ –

အာဟ။ အထ နံ ထေရော အဝေစ –

> "တေ စေ ကာမာ ယာနိ စိတြာနိ လောကေ၊
> သင်္ကပ္ပရာဂံ န ဝဒေသိ ကာမံ။
> ပဿန္တော ရူပာနိ မနောရမာနိ၊
> သတ္ထာပိ တေ ဟေဟိတိ ကာမဘောဂီ။
>
> သုဏန္တော သဒ္ဒါနိ၊ ဃာယန္တော ဂန္ဓာနိ။
> သာယန္တော ရသာနိ၊ ဖုသန္တော ဖဿာနိ မနောရမာနိ။
> သတ္ထာပိ တေ ဟေဟိတိ ကာမဘောဂီ"တိ။

အထေတ္ထ ဓီရာ တိ အထ ဧတေသု အာရမ္မဏေသု ပဏ္ဍိတာ ဆန္ဒရာဂံ ဝိနယန္တိ။ **သံယောဇနံ သဗ္ဗန္တိ** ဒသဝိဓမ္ပိ သံယောဇနံ။ **အကိဉ္စန** န္တိ ရာဂကိဉ္စနာဒိဝိရဟိတံ။ **နာနုပတန္တိ ဒုက္ခာ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခာ ပန တဿ ဥပရိ န ပတန္တိ။ **ဣစ္စာယသ္မာ မောဃရာဇာတိ**, "ပဟာသိ သင်္ခ"န္တိ ကထံ သုတွာ တဿံ ပရိသတိ အနုသန္ဓိကုသလော မောဃရာဇာ နာမ ထေရော "ဣမိဿာ ကထာယ အတ္ထော န ယထာနုသန္ဓိံ ဂတော"တိ စိန္တေတွာ ယထာနုသန္ဓိံ ဃဋေန္တော ဧဝ

မာဟ။ တတ္ထ **ဣမဲ့ စ တ ဟုရံ့ တ**တိ ဣဓလောကေ စ ပရလောကေ စ။ **နရုတ္တမံ အတ္ထစရံ့ နရာန**န္တိ ကိဉ္စာပိ သဗ္ဗေ ခီဏာသဝေ နရုတ္တမာ စေဝ အတ္ထစရာ စ နရာနံ, ထေရော ပန ဒသဗလံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ယေ တံ နမဿန္တိ ပသံသိယာ စေ**တိ ယဒိ တထာဝိမုတ္တံ ဒေဝမနုဿာ နမဿန္တိ, အထ ယေ တံ ဘဂဝန္တံ ကာယေန စ ဝါစာယ စ အနုပဋိပတ္တိယာ စ နမဿန္တိ, တေ ကိံ ပသံသိယာ, ဥဒာဟု အပသံသိယာတိ။ **ဘိက္ခူတိ** မောဃရာဇတ္ထေရံ့ အာလပတိ။ **အညာယ ဓမ္မ**န္တိ စတုသစ္စဓမ္မံ ဇာနိတွာ။ **သင်္ကာတိက တေပိ ဘဝန္တီ**တိ ယေ တံ ကာယေန စ ဝါစာယ စ အနုပဋိပတ္တိယာ စ နမဿန္တိ၊ တေ စတုသစ္စဓမ္မံ အညာယ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ သင်္ဂါတိကာပိ ဟောန္တိ, ပသံသိယာပိ ဟောန္တီတိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဥဇ္ဇာနသညိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. ပဉ္စမေ **ဥဇ္ဇာနသညိကာ**တိ ဥဇ္ဇာနသညီ ဒေဝလောကော နာမ ဟဋ္ဌိယေဝ်ကော နတ္ထိ, ဣမာ ပန ဒေဝတာ တထာဂတဿ စတုပစ္စယပရိဘောဂံ နိဿာယ ဥဇ္ဈာယမာနာ အာဂတာ။ တာသံ ကိရ ဧဝံ အဟောသိ – ''သမဏော ဂေါတမော ဘိက္ခူနံ ပံသုကူလစီဝရ-ပိဏ္ဍိယာလောပ-ရုက္ခမူလသေနာသနပူတိမုတ္တဘေသဇ္ဇေဟိ သန္တောသဿေဝ ပရိယန္တကာရိတံ ဝဏ္ဏေတိ, သယံ ပန ပတ္တုဏ္ဏဒုကူလ ခောမာဒီနိ ပဏီတစီဝရာနိ ဓာရေတိ, ရာဇာရဟံ ဥတ္တမံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ, ဒေဝဝိမာနကပ္ပာယ ဂန္ဓကုဋိယာ ဝရသယနေ သယတိ, သပ္ပိနဝနီတာဒီနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ပဋိသေဝတိ, ဒိဝသံ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဝစနမဿ အညထာ ဂစ္ဆတိ, ကိရိယာ အညထာ''တိ ဥဇ္ဈာယမာနာ အာဂမိံသု။ တေန တာသံ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ ''ဥဇ္ဇာနသညိကာ''တိ နာမံ ဂဟိတံ။

အညထာ သန္တန္တိ အညေနာကာရေန ဘူတံ။ **နိကစ္စာ**တိ နိကတိယာ ဝဉ္စနာယ, ဝဉ္စေတွာတိ အတ္ထော။ **ကိတဝဿေဝ**တိ ကိတဝေ ဝုစ္စတိ သာကုဏိကော။ သော ဟိ အဂုမ္ဗေဝ သမာနော သာခပဏ္ဏာဒိပဋိစ္ဆာဒနေန ဂုမ္ဗဝဏ္ဏံ ဒဿေတွာ ဥပဂတေ မောရတိတ္တိရာဒယော သကုဏေ မာရေတွာ အရဉ္ဇရဏံ ကရောတိ။ ဣတိ တဿ ကိတဝဿ ဣမာယ ဝဉ္စနာယ ဧဝံ ဝဉ္စေတွာ သကုဏမံသဘောဇနံ ဝိယ ကုဟကဿာပိ ပံသုကူလေန အတ္တာနံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ကထာဆေကတာယ မဟာဇနံ ဝဉ္စေတွာ ခာဒမာနဿ ဝိစရတော။ **ဘုတ္တံ ထေယျေန တဿ တ**န္တိ သဗ္ဗောပိ တဿ စတုပစ္စယပရိဘောဂေ ထေယျေန ပရိဘုတ္တော နာမ ဟောတီတိ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ**တိ အယံ ကာရကော စ အကာရကော စာတိ ပဏ္ဍိတာ ဇာနန္တိ။ ဣတိ တာ ဒေဝတာ ''တထာဂတောပိ မယမေဝ ပဏ္ဍိတာ''တိ မညမာနာ ဧဝမာဟံသု။

အထ ဘဂဝါ **နယိဒ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယာယံ ပဋိပဒါ ဒဠှာ**တိ အယံ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒါ ဒဠှာ ထိရာ။ ယာယ ပဋိပဒါယ ဓီရာ ပဏ္ဍိတာ အာရမ္ဘဏုပနိဇ္ဈာနေန လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန စာတိ ဒွီဟိ ဈာနေဟိ ဈာယိနော မာရဗန္ဓနာ ပမုစ္စန္တိ, တံ ပဋိပဒံ ဘာသိတမတ္တေန စ သဝနမတ္တေန စ ဩက္ကမိတုံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ န သက္ကာတိ အတ္ထော။ **န ဝေ ဓီရာ ပကုဗ္ဗန္တီ**တိ ဓီရာ ပဏ္ဍိတာ ဝိဒိတွာ လောကပရိယာယံ သင်္ခါရလောကဿ ဥဒယဗ္ဗယံ ဉတွာ စတုသစ္စဓမ္မဉ္စ အညာယ ကိလေသနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတာ လောကေ ဝိသတ္တိကံ တိဏ္ဏာ ဧဝံ န ကုဗ္ဗန္တိ, မယံ ဧဝရူပါနိ န ကထေမာတိ အတ္ထော။

ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွာတိ ''အယုတ္တံ အမှေဟိ ကတံ, အကာရကမေဝ မယံ ကာရကတာဒေန သမုဒာစရိမှာ''တိ လဇ္ဇမာနာ မဟာဗ္ရဟ္မာနိ ဝိယ ဘဂဝတိ ကရဝံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ ဘဂဝန္တံ ဒုရာသဒံ ကတွာ ပဿမာနာ အာကာသတော ဩတရိတွာ ဘူမိယံ ဌတွာတိ အတ္ထော။ **အစ္စယော**တိ အပရာဓော။ **နော, ဘန္တေ, အစ္စဂမာ**တိ အမှေ အတိက္ကမ္မ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တော။ **အာသာဒေတဗ္ဗ**န္တိ ဃဋ္ဋေယိတဗ္ဗံ။ တာ ကိရ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ကာယေန စ ဝါစာယာတိ ဒွီဟိပိ ဃဋ္ဋယိံသု။ တထာဂတံ အဝန္ဒိတွာ အာကာသေ ပတိဋ္ဌမာနာ ကာယေန ဃဋ္ဋယိံသု, ကိတဝေပမံ အာဟရိတွာ နာနပ္ပကာရကံ အသဗ္ဘိတဒံ ဝဒမာနာ ဝါစာယ ဃဋ္ဋယိံသု။ တသ္မာ အာသာဒေတဗ္ဗံ အမညိမှာတိ အာဟံသု။ **ပဋိဂ္ဂဏှာတူ**တိ ခမတု။ **အာယတိံ သံဝရာယာ**တိ အနာဂတေ သံဝရဏတ္ထာယ, ပုန ဧဝရူပဿ အပရာဓဿ အေသဿ အကရဏတ္ထာယ။

သိတံ ပါတွာကာသီတိ အဂ္ဂဒန္တေ ဒဿေန္တော ပဟဋ္ဌာကာရံ ဒဿေသိ။ ကသ္မာ? တာ ကိရ ဒေဝတာ န သဘာဝေန ခမာပေန္တိ, လောကိယမဟာဇနဿ သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ တထာဂတဉ္စ ကေသဒိသံ ကရောန္တိ။ အထ ဘဂဝါ "ပရတော ကထာယ ဥပ္ပန္နာယ ဗုဒ္ဓဗလံ ဒီပေတွာ ပစ္ဆာ ခမိဿာမီ"တိ သိတံ ပါတွာကာသိ။ **ဘိယျောသော မတ္တာယာ**တိ အတိရေကပ္ပမာဏေန။ **ဣမံ ကထံ အဘာသီ**တိ ကုပိတော သော အမှာကန္တိ မညမာနာ အဘာသိ။

န ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ န ခမတိ နာဓိဝါသေတိ။ **ကောပန္တရော**တိ အဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပန္နကောပေါ။ **ဒေါသဂရူ**တိ ဒေါသံ ဂရုံ ကတွာ အာဒာယ ဝိဟရန္တော။ **သ ဝေရံ ပဋိမုဉ္စတီ**တိ သော ဝေရူပေါ ဂဏ္ဌိကံ ပဋိမုဉ္စန္တော ဝိယ တံ ဝေရံ အတ္တနိ ပဋိမုဉ္စတိ ဌပေတိ, န ပဋိနိဿဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **အစ္စယော စေ န ဝိဇ္ဇေထာ**တိ သစေ အစ္စာယိကကမ္မံ န ဘဝေယျ။ **နော စိဓာပဂတံ သိယာ**တိ ယဒိ အပရာဓော နာမ န ဘဝေယျ။ **ကေနီဓ ကုသလော သိယာ**တိ ယဒိ ဝေရာနိ န သမ္မေယျုံ, ကေန ကာရဏေန ကုသလော ဘဝေယျ။

ကဿစ္စယာတိ ကထာယ ကဿ အတိက္ကမော နတ္ထိ? ကဿ အပရာဓော နတ္ထိ? ကော သမ္မောဟံ နာပဇ္ဇတိ? ကော နိစ္စမေဝ ပဏ္ဍိတော နာမာတိ အတ္ထော? ဣမံ ကိရ ကထံ ဘဏာပနတ္ထံ ဘဂဝတော သိတပါတုကမ္မံ။ တသ္မာ ဣဒါနိ ဒေဝတာနံ ဗုဒ္ဓဗလံ ဒီပေတွာ ခမိဿာမီတိ **တထာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တထာဂတဿာ**တိ တထာ အာဂတောတိ ဧဝမာဒီဟိ ကာရဏေဟိ တထာဂတဿ။ **ဗုဒ္ဓဿာ**တိ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ဝိမောက္ခန္တိကပဏ္ဏတ္တိဝသေန ဧဝံ လဒ္ဓနာမဿ။ **အစ္စယံ ဒေသယန္တီန**န္တိ ယံ ဝုတ္တံ တုမှေဟိ "အစ္စယံ ဒေသယန္တီနံ။ပေ။ သ ဝေရံ ပဋိမုဉ္စတီ"တိ, တံ သာဓု ဝုတ္တံ, အဟံ ပန တံ ဝေရံ နာဘိနန္ဒာမိ န ပဋိဂ္ဂဏှာမီတိ အတ္ထော။ **ပဋိဂ္ဂဏှာမိ ဝေါစ္စယ**န္တိ တုမှာကံ အပရာဓံ ခမာမီတိ။ ပဌမံ။

၆. သဒ္ဓါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆. ဆဋ္ဌေ **သဒ္ဓါ ဒုတိယာ ပုရိသဿ ဟောတီ**တိ ပုရိသဿ ဒေဝလောကေ မနုဿလောကေ စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဂစ္ဆန္တဿ သဒ္ဓါ ဒုတိယာ ဟောတိ, သဟာယကိစ္စံ သာဓေတိ။ **နော စေ အဿဒ္ဓိယံ အဝတိဋ္ဌတီ**တိ ယဒိ အဿဒ္ဓိယံ န တိဋ္ဌတိ။ **ယသော**တိ ပရိဝါရော။ **ကိတ္တီ**တိ ဝဏ္ဏဘဏနံ။ **တတွဿ ဟောတီ**တိ တတော အဿ ဟောတိ။ **နာနုပတန္တိ သင်္ဂါ**တိ ရာဂသင်္ဂါဒယော ပဉ္စ သင်္ဂါ န အနုပတန္တိ။ **ပမာဒမနုယုဉ္ဇန္တီ**တိ ယေ ပမာဒံ ကရောန္တိ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, တေ တံ အနုယုဉ္ဇန္တိ နာမ။ **ဓနံ သေဋ္ဌံဝ ရက္ခတီ**တိ မုတ္တာမဏိသာရာဒိဥတ္တမဓနံ ဝိယ ရက္ခတိ။ **ဈာယန္တော**တိ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန စ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေန စ ဈာယန္တော။ တတ္ထ **လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ** နာမ ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနိ။ ဝိပဿနာ ဟိ တီဏိ လက္ခဏာနိ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ။ မဂ္ဂေါ ဝိပဿနာယ အာဂတကိစ္စံ သာဓေတီတိ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ။ ဖလံ တထလက္ခဏံ နိရောဓသစ္စံ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ။ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပန ကသိဏာရမ္မဏဿ ဥပနိဇ္ဈာယနတော **အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပရမံ** နာမ အရဟတ္တသုခံ အဓိပ္ပေတန္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သမယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇. သတ္တမေ **သက္ကေသူ**တိ "သက္ယာ ဝတ, ဘော ကုမာရာ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၆၇) ဥဒာနံ ပဋိစ္စ သက္ကာတိ လဒ္ဓနာမာနံ ရာဇကုမာရာနံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေါ ရုဠှိသဒ္ဒေန သက္ကာတိ ဝုစ္စတိ ။ တသ္မိံ သက္ကေသု ဇနပဒေ။ **မဟာဝနေ**တိ သယံဇာတေ အရောပိမေ ဟိမဝန္တေန သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓေ မဟတိ ဝနေ။ **သဗ္ဗေဟေဝ အရဟန္တေဟီ**တိ ဣမံ သုတ္တံ ကထိတဒိဝသေယေဝ ပတ္တအရဟန္တေဟိ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – သာကိယကောလိယာ ကိရ ကပိလဝတ္ထုနဂရဿ စ ကောလိယနဂရဿ စ အန္တရေ ရောဟိဏီ နာမ နဒိံ ဧကေနေဝ အာဝရဏေန ဗန္ဓာပေတွာ သဿာနိ ကာရေန္တိ။ အထ ဇေဋ္ဌမူလမာသေ သဿေသု မိလာယန္တေသု ဥဘယနဂရဝါသိနောပိ ကမ္မကာရာ သန္နိပတိံသု။ တတ္ထ ကောလိယနဂရဝါသိနော အာဟံသု – "ဣဒံ ဥဒကံ ဥဘယတော အာဟရိယမာနံ န တုမှာကံ, န အမှာကံ ပဟောဿတိ , အမှာကံ ပန သဿံ ဧကေန ဥဒကေနေဝ နိပ္ဖဇ္ဇိဿတိ, ဣဒံ ဥဒကံ အမှာကံ ဒေထာ"တိ။ ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော အာဟံသု – "တုမှေသု ကောဋ္ဌေ ပူ

ရေတွာ ဌိတေသု မယံ ရတ္တာသုဝဏ္ဏနီလမဏိကာဠဣကဟာပဏေ စ ဂဟေတွာ ပစ္ဆိပသိဗ္ဗကာဒိဟတ္ထာ န သက္ခိဿာမ တုမှာကံ ဃရဒ္ဒါရေ ဝိစရိတုံ, အမှာကမ္ပိ သဿံ ဧကေနေဝ ဥဒကေန နိပ္ဖဇ္ဇိဿတိ, ဣဒံ ဥဒကံ အမှာကံ ဒေထာ”တိ။ “န မယံ ဒဿာမာ”တိ။ “မယမ္ပိ န ဒဿာမာ”တိ။ ဧဝံ ကထံ ဝဍ္ဎေတွာ ဧကော ဥဋ္ဌာယ ဧကဿ ပဟာရံ အဒါသိ, သောပိ အညဿာတိ ဧဝံ အညမညံ ပဟရိတွာ ရာဇကုလာနံ ဇာတိံ ဃဋ္ဋေတွာ ကလဟံ ဝဍ္ဎယိံသု။

ကောလိယကမ္မကာရာ ဝဒန္တိ – “တုမှေ ကပိလဝတ္ထုဝါသိကေ ဒါရကေ ဂဟေတွာ ဂဇ္ဇထ, ယေ သောဏသိင်္ဂါလာဒယော ဝိယ အတ္တနော ဘဂိနီဟိ သဒ္ဓိံ သံဝသိံသု, ဧတေသံ ဟတ္ထိနော စ အဿာ စ ဖလကာဝုဓာနိ စ အမှာကံ ကိံ ကရိဿန္တီ”တိ? သာကိယကမ္မကာရာ ဝဒန္တိ – “တုမှေ ဣဒါနိ ကုဋ္ဌိနော ဒါရကေ ဂဟေတွာ ဂဇ္ဇထ, ယေ အနာထာ နိဂ္ဂတိကာ တိရစ္ဆာနာ ဝိယ ကောလရုက္ခေ ဝသိံသု, ဧတေသံ ဟတ္ထိနော စ အဿာ စ ဖလကာဝုဓာနိ စ အမှာကံ ကိံ ကရိဿန္တီ”တိ? တေ ဂန္တွာ တသ္မိံ ကမ္မေ နိယုတ္တအမစ္စာနံ ကထေသုံ, အမစ္စာ ရာဇကုလာနံ ကထေသုံ။ တတော သာကိယာ – “ဘဂိနီဟိ သဒ္ဓိံ သံဝသိတကာနံ ထာမဉ္စ ဗလဉ္စ ဒဿေဿာမာ”တိ ယုဒ္ဓသဇ္ဇာ နိက္ခမိံသု။ ကောလိယာပိ – “ကောလရုက္ခဝါသီနံ ထာမဉ္စ ဗလဉ္စ ဒဿေဿာမာ”တိ ယုဒ္ဓသဇ္ဇာ နိက္ခမိံသု။

ဘဂဝတာပိ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယေဝ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဥဋ္ဌာယ လောကံ ဝေါလောကေန္တော ဣမေ ဧဝံ ယုဒ္ဓသဇ္ဇေ နိက္ခမန္တေ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာ စ – “မယိ ဂတေ အယံ ကလဟော ဝူပသမိဿတိ နု ခေါ ဥဒာဟု နော”တိ ဥပဓာရေန္တော – “အဟမေတ္ထ ဂန္တွာ ကလဟဝူပသမနတ္ထံ တီဏိ ဇာတကာနိ ကထေဿာမိ, တတော ကလဟော ဝူပသမိဿတိ။ အထ သာမဂ္ဂီဒီပနတ္ထာယ ဒွေ ဇာတကာနိ ကထေတွာ **အတ္တဒဏ္ဍသုတ္တံ** ဒေသေဿာမိ။ ဒေသနံ သုတွာ ဥဘယနဂရဝါသိနောပိ အဍ္ဎတိယာနိ အဍ္ဎတိယာနိ ကုမာရသတာနိ ဒဿန္တိ, အဟံ တေ ပဗ္ဗာဇေဿာမိ, တဒါ မဟာသမာဂမော ဘဝိဿတီ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ အကာသိ။ တသ္မာ ဣမေသု ယုဒ္ဓသဇ္ဇေသု နိက္ခမန္တေသု ကဿစိ အနာရောစေတွာ သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ဂန္တွာ ဒွိန္နံ သေနာနံ အန္တရေ အာကာသေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိသီဒိ။

ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာဝ, “အမှာကံ ဉာတိသေဋ္ဌော သတ္ထာ အာဂတော။ ဒိဋ္ဌော နု ခော တေန အမှာကံ ကလဟကရဏဘာဝေါ”တိ စိန္တေတွာ, “န ခော ပန သက္ကာ ဘဂဝတိ အာဂတေ အမှေဟိ ပရဿ သရီရေ သတ္ထံ ပါတေတုံ။ ကောလိယနဂရဝါသိနော အမှေ ဟနန္တု ဝါ ပစန္တု ဝါ”တိ။ အာဝုဓာနိ ဆဍ္ဍေတွာ, ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ, နိသီဒိံသု။ ကောလိယနဂရဝါသိနောပိ တထေဝ စိန္တေတွာ အာဝုဓာနိ ဆဍ္ဍေတွာ, ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ, နိသီဒိံသု။

ဘဂဝါ ဇာနန္တောဝ, “ကသ္မာ အာဂတတ္ထ, မဟာရာဇာ”တိ ပုစ္ဆိ? “န, ဘဂဝါ, တိတ္ထကီဠာယ န ပဗ္ဗတကီဠာယ, န နဒီကီဠာယ, န ဂိရိဒဿနတ္ထံ, ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ သင်္ဂါမံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ အာဂတမှာ”တိ။ “ကိံ နိဿာယ တေ ကလဟော, မဟာရာဇာ”တိ? ဥဒကံ, ဘန္တေတိ။ ဥဒကံ ကိံ အဂ္ဃတိ, မဟာရာဇာတိ? အပ္ပံ, ဘန္တေတိ။ ပထဝီ နာမ ကိံ အဂ္ဃတိ, မဟာရာဇာတိ? အနဂ္ဃာ, ဘန္တေတိ။ ခတ္တိယာ ကိံ အဂ္ဃန္တီတိ? ခတ္တိယာ နာမ အနဂ္ဃာ, ဘန္တေတိ။ အပ္ပမူလံ ဥဒကံ နိဿာယ ကိမတ္ထံ အနဂ္ဃေ ခတ္တိယေ နာသေထ, မဟာရာဇ, ကလဟေ အဿာဒော နာမ နတ္ထိ, ကလဟဝသေန, မဟာရာဇ, အဋ္ဌာနေ ဝေရံ ကတွာ ဧကာယ ရုက္ခဒေဝတာယ ကာဠသီဟေန သဒ္ဓိံ ဗဒ္ဓါဃာတော သကလမ္ပိ ဣမံ ကပ္ပံ အနုပ္ပတ္တောယေဝါတိ ဝတွာ **ဖန္ဒနဇာတကံ** (ဇာ. ၁.၁၃.၁၄ အာဒယော) ကထေသိ”။ တတော “ပရပတ္တိယေန နာမ, မဟာရာဇ, န ဘဝိတဗ္ဗံ။ ပရပတ္တိယာ ဟုတွာ ဟိ ဧကဿ သသကဿ ကထာယ တိယောဇနသဟဿဝိတ္ထတေ ဟိမဝန္တေ စတုပ္ပဒဂဏာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပက္ခန္ဒိနော အဟေသုံ။ တသ္မာ ပရပတ္တိယေန န ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာ, **ပထဝီဥန္ဒြိယဇာတကံ** ကထေသိ။ တတော “ကဒါစိ, မဟာရာဇ, ဒုဗ္ဗလောပိ မဟာဗလဿ ရန္ဓံ ဝိဝရံ ပဿတိ, ကဒါစိ မဟာဗလော ဒုဗ္ဗလဿ။ လဋုကိကာပိ ဟိ သကုဏိကာ ဟတ္ထိနာဂံ ဃာတေသီ”တိ **လဋုကိကဇာတကံ** (ဇာ. ၁.၅.၃၉ အာဒယော) ကထေသိ။ ဧဝံ ကလဟဝူပသမနတ္ထာယ တီဏိ ဇာတကာနိ ကထေတွာ သာမဂ္ဂိပရိဒီပနတ္ထာယ ဒွေ ဇာတကာနိ ကထေသိ။ ကထံ? “သမဂ္ဂါနဉ္ဟိ, မဟာရာဇ, ကောစိ ဩတာရံ နာမ ပဿိတုံ န သက္ကောတီ”တိ ဝတွာ, **ရုက္ခဓမ္မဇာတကံ** (ဇာ. ၁.၁.၇၄) ကထေသိ ။ တတော “သမဂ္ဂါနံ, မဟာရာဇ, ကောစိ ဝိဝရံ ဒဿိတုံ န သက္ခိ။ ယဒာ ပန အညမညံ ဝိဝါဒမကံသု, အထ တေ နေသာဒပုတ္တော ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတွာ အာဒါယ ဂတောတိ ဝိဝါဒေ အ

ဿာအေ နာမ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ, **ဝဋ္ဋကဇာတကံ** (ဇာ. ၁.၁.၁၁၈) ကထေသိ။ ဧဝံ ကမာနိ ပဉ္စ ဇာတကာနိ ကထေတွာ အဝသာနေ **အတ္တဒတ္ထသုတ္တံ** (သု. နိ. ၉၄၁ အာဒယော) ကထေသိ။

ရာဇာနော ပသန္နာ – “သစေ သတ္ထာ နာဂမိဿ, မယံ သဟတ္ထာ အညမညံ ဝဓိတွာ လောဟိတနဒိံ ပဝတ္တယိဿာမ။ အမှာကံ ပုတ္တဘာတရော စ ဂေဟဒ္ဒါရေ န ပဿေယျာမ, သာသနပဋိသာသနမ္ပိ နော အာဟရဏကော နာဘဝိဿ။ သတ္ထာရံ နိဿာယ နော ဇီဝိတံ လဒ္ဓံ။ သစေ ပန သတ္ထာ အာကရံ အဇ္ဈာဝသိဿ ဒီပသဟဿဒွယပရိဝါရံ စတုမဟာဒီပရဇ္ဇမဿ ဟတ္ထဂတံ အဘဝိဿ, အတိရေကသဟဿံ ခော ပနဿ ပုတ္တာ အဘဝိဿံသု, တတော ခတ္တိယပရိဝါရောဝ အဝိစရိဿ။ တံ ခော ပနေသ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ နိက္ခမိတွာ သမ္ဗောဓိံ ပတ္တော။ ဣဒါနိပိ ခတ္တိယပရိဝါရောယေဝ ဝိစရတူ”တိ ဥဘယနဂရဝါသိနော အဍ္ဍတိယာနိ အဍ္ဍတိယာနိ ကုမာရသတာနိ အဒံသု။ ဘဂဝတာပိ တေ ပဗ္ဗာဇေတွာ မဟာဝနံ အဂမာသိ။ တေသံ ဂရုကရဏေန န အတ္တနော ရုစိယာ ပဗ္ဗဇိတာနံ အနဘိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ပုရာဏဒုတိယိကာယောပိ တေသံ – “အယျပုတ္တာ ဥက္ကဏ္ဌန္တု, ဃရာဝါသော န သဏ္ဌာတီ”တိအာဒီနိ ဝတွာ သာသနံ ပေသေန္တိ။ တေ စ အတိရေကတရံ ဥက္ကဏ္ဌိံသု။

ဘဂဝါ အာဝဇ္ဇေန္တော တေသံ အနဘိရတိဘာဝံ ဉတွာ – “ဣမေ ဘိက္ခူ မာဒိသေန ဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဝသန္တာ ဥက္ကဏ္ဌန္တိ, ဟန္ဒ နေသံ ကုဏာလဒဟဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ တတ္ထ နေတွာ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေမီ”တိ ကုဏာလဒဟဿ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။ တေ တံ ဒဋ္ဌုကာမာ အဟေသုံ။ ဒဋ္ဌုကာမတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ကုဏာလဒဟန္တိ? အာမ ဘဂဝါတိ။ ယဒိ ဧဝံ ဧထ ဂစ္ဆာမာတိ။ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ဘဂဝါ ဂမနဋ္ဌာနံ မယံ ကထံ ဂမိဿာမာတိ။ တုမှေ ဂန္တုကာမာ ဟောထ, အဟံ မမာနုဘာဝေန ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီတိ။ သာဓု, ဘန္တေတိ။ ဘဂဝါ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ကုဏာလဒဟေ ပတိဋ္ဌာယ တေ ဘိက္ခူ အာဟ – “ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ကုဏာလဒဟေ ယေသံ မစ္ဆာနံ နာမံ န ဇာနာထ မမံ ပုစ္ဆထာ”တိ။

တေ ပုစ္ဆိံသု။ ဘဂဝါ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ ကထေသိ။ န ကေဝလဉ္စ, မစ္ဆာနံယေဝ, တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ရုက္ခာနမ္ပိ ပဗ္ဗတပါဒေ ဒွိပဒစတုပ္ပဒသကုဏာနမ္ပိ နာမာနိ ပုစ္ဆာပေတွာ ကထေသိ။ အထ ဒွီဟိ သကုဏေဟိ မုခတုဏ္ဍကေန ဍံသိတွာ ဂဟိတဒဏ္ဍကေ နိသိန္နော ကုဏာလသကုဏရာဇာ ပုရတော ပစ္ဆတော ဥဘောသု စ ပဿေသု သကုဏသင်္ဃပရိဝုတော အာဂစ္ဆတိ။ ဘိက္ခူ တံ ဒိသွာ – “ဧသ, ဘန္တေ, ဣမေသံ သကုဏာနံ ရာဇာ ဘဝိဿတိ, ပရိဝါရာ ဧတေ ဧတဿာ”တိ မညာမာတိ။ ဧဝမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အယမ္ပိ မမေဝ ဝံသော မမ ပဝေဏီတိ။ ဣဒါနိ တာဝ မယံ, ဘန္တေ, ဧတေ သကုဏေ ပဿာမ။ ယံ ပန ဘဂဝါ “အယမ္ပိ မမေဝ ဝံသော မမ ပဝေဏီ”တိ အာဟ, တံ သောတုကာမမှာတိ။ သောတုကာမတ္ထ, ဘိက္ခဝေတိ? အာမ ဘဂဝါတိ။ တေန ဟိ သုဏာထာတိ တီဟိ ကထာသတေဟိ မဏ္ဍေတွာ **ကုဏာလဇာတကံ** (ဇာ. ၂.၂၁.ကုဏာလဇာတက) ကထေန္တော အနဘိရတိံ ဝိနောဒေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗေပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု, မဂ္ဂေနေဝ စ နေသံ ဣဒ္ဓိပိ အာဂတာ။ ဘဂဝါ “ဟောတု တာဝ ဧတ္တကံ တေသံ ဘိက္ခူန”န္တိ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ မဟာဝနမေဝ အဂမာသိ။ တေပိ ဘိက္ခူ ဂမနကာလေ ဒသဗလဿ အာနုဘာဝေန ဂန္တွာ အာဂမနကာလေ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ မဟာဝနေ ဩတရိံသု။

ဘဂဝါ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ တေ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ – “ဧထ, ဘိက္ခဝေ, နိသီဒထ။ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယဝဇ္ဈာနံ တေ ကိလေသာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေဿာမီ”တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ ဘိက္ခူ စိန္တယိံသု – “ဘဂဝါ အမှာကံ အနဘိရတဘာဝံ ဉတွာ ကုဏာလဒဟံ နေတွာ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေသိ, တတ္ထ သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တာနံ နော ဣဒါနိ ဣဓ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဒါသိ, န ခော ပန အမှေဟိ ‘သောတာပန္နာ မယ’န္တိ ဝီတိနာမေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပုရိသပုရိသေဟိ နော ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တေ ဒသဗလဿ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယ နိသီဒနံ ပပ္ဖောဋေတွာ ဝိသုံ ဝိသုံ ပဗ္ဘာရရုက္ခမူလေသု နိသီဒိံသု။

ဘဂဝါ စိန္တေသိ – “ဣမေ ဘိက္ခူ ပကတိယာပိ အဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနာ, လဒ္ဓုပါယဿ ပန ဘိက္ခုနော ကိလမနကာရဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဂစ္ဆန္တာ ဂစ္ဆန္တာ စ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ‘အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏံ အာရောစေဿာမာ’တိ မမ သန္တိကံ အာဂမိဿန္တိ။ ဧတေသု အာဂတေသု ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ ဧကစက္ကဝါဠ

ဌေ သန္နိပတိသ္သန္တိ, မဟာသမယော ဘဝိသ္သတိ, ဝိဝိတ္တေ ဩကာသေ မယာ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ တတော ဝိဝိတ္
တေ ဩကာသေ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညာပေတ္ဝာ နိသီဒိ။

သဗ္ဗပဌမံ ကမ္ဗဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ ဂတတ္ထေရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ **တတော အပရော တ
တော အပရော**တိ ပဉ္စသတာပိ ပဒုမိနိယံ ပဒုမာနိ ဝိယ ဝိကသိံသု။ သဗ္ဗပဌမံ အရဟတ္တံ ပတ္တဘိက္ခု ''ဘဂဝတော အာရော
စေဿာမီ''တိ ပလ္လင်္ကံ ဝိနိဗ္ဘုဇိတ္ဝာ နိသီဒနံ ပဖ္ဖောဋေတ္ဝာ ဥဋ္ဌာယ ဒသဗလာဘိမုခော အဟောသိ။ **ဧဝံ အပရောပိ
အပရောပီ**တိ ပဉ္စသတာ ဘတ္တသာလံ ပဝိသန္တာ ဝိယ ပဋိပာဋိယာဝ အာဂမိံသု။ ပဌမံ အာဂတော ဝန္ဒိတ္ဝာ နိသီဒနံ ပညာပေ
တ္ဝာ, ဧကမန္တံ နိသီဒိတ္ဝာ, ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏံ အာရောစေတုကာမော ''အတ္ထိ နု ခော အညော ကောစိ? နတ္ထီ''တိ နိဝတ္တိ
တ္ဝာ အာဂတမဂ္ဂံ ဩလောကေန္တော အပရမ္ပိ အဒ္ဒသ အပရမ္ပိ အဒ္ဒသယေဝါတိ သဗ္ဗေပိ တေ အာဂန္တွာ ဧကမန္
တံ နိသီဒိတ္ဝာ, အယံ ဣမဿ ဟရာယမာနော န ကထေသိ, အယံ ဣမဿ ဟရာယမာနော န ကထေသိ။ ခီဏာသဝါနံ
ကိရ ဒွေဝ အာကာရာ ဟောန္တိ – ''အဟော ဝတ မယာ ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏံ သဒေဝကော လောကော ခိပ္ပမေဝ ပဋိဝိဇ္ဈေယ္
ယာ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဋိဝိဒ္ဓဘာဝံ ပန နိဓိလဒ္ဓပုရိသော ဝိယ န အညဿ အာရောစေတုကာမာ ဟောန္တိ။

ဧဝံ ဩသဋ္ဌမတ္တေ ပန တသ္မိံ အရိယမဏ္ဍလေ ဟာစီနယုဂန္ဓရပရိက္ခေပတော အဗ္ဘာ မဟိကာ ဓူမော ရဇော ရာဟူ
တိ, ဣမေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဝိပ္ပမုတ္တံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒပဋိမဏ္ဍိတဿ လောကဿ ရာမဏေယ္ယကဒဿနတ္ထံ ဟ
စီနဒိသာယ ဥက္ခိတ္တရဇတမယမဟာအာဒါသမဏ္ဍလံ ဝိယ, နေမိဝဋ္ဋိယံ ဂဟေတ္ဝာ, ပရိဝတ္တိယမာနရဇတစက္ကသ
ဿိရိကံ ပုဏ္ဏစန္ဒမဏ္ဍလံ ဥလ္လင်္ဃိတ္ဝာ, အနိလပထံ ပဋိပဇ္ဇိတ္ထ။ ဣတိ ဧဝရူပေ ခဏေ လယေ မုဟုတ္တေ ဘဂ
တ သက္ကေသု ဝိဟရတိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ မဟာဝနေ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သ
ဗ္ဗေဟေဝ အရဟန္တေဟိ။

တတ္ထ ဘဂဝတာပိ မဟာသမ္မတဿ ဝံသေ ဥပ္ပန္နော, တေပိ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ မဟာသမ္မတဿ ကုလေ ဥပ္ပန္
နာ။ ဘဂဝတာပိ ခတ္တိယဂဗ္ဘေ ဇာတော, တေပိ ခတ္တိယဂဗ္ဘေ ဇာတာ။ ဘဂဝတာပိ ရာဇပဗ္ဗဇိတော, တေပိ ရာဇပဗ္ဗဇိတာ။ ဘဂ
ဝတာပိ သေတစ္ဆတ္တံ ပဟာယ ဟတ္ထဂတံ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ နိဿဇ္ဇိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတော, တေပိ သေတစ္ဆတ္တံ ပ
ဟာယ ဟတ္ထဂတာနိ ရဇ္ဇာနိ ဝိဿဇ္ဇိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတာ။ ဣတိ ဘဂဝတာ ပရိသုဒ္ဓေ ဩကာသေ, ပရိသုဒ္ဓေ ရတ္တိဘာ
ဂေ, သယံ ပရိသုဒ္ဓော ပရိသုဒ္ဓပရိဝါရော, ဝီတရာဂေ ဝီတရာဂပရိဝါရော, ဝီတဒေါသော ဝီတဒေါသပရိဝါရော, ဝီတမော
ဟော ဝီတမောဟပရိဝါရော, နိတ္တဏှော နိတ္တဏှပရိဝါရော, နိက္ကိလေသော နိက္ကိလေသပရိဝါရော, သန္တော
သန္တပရိဝါရော, ဒန္တော ဒန္တပရိဝါရော, မုတ္တော မုတ္တပရိဝါရော, အတိဝိယ ဝိရောစတီတိ။ ဝဏ္ဏဘူမိ နာမေသာ, ယတ္
တကံ သက္ကောတိ, တတ္တကံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဣတိ ဣမေ ဘိက္ခူ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ''ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဗ္
ဗေဟေဝ အရဟန္တေဟီ''တိ။

ယေဘုယျေနာ တိ ဗဟုတရာ သန္နိပတိတာ, မန္ဒာ န သန္နိပတိတာ အသညီ အရူပါဝစရဒေဝတာ သမာပန္နဒေဝ
တာယော စ။ တတြာယံ သန္နိပါတက္ကမော – မဟာဝနဿ ကိရ သာမန္တာ ဒေဝတာ စလိံသု, ''အာယာမ ဘော! ဗုဒ္ဓဒဿ
သနံ နာမ ဗဟူပကာရံ, ဓမ္မဿဝနံ ဗဟူပကာရံ, ဘိက္ခုသင်္ဃဒဿနံ ဗဟူပကာရံ။ အာယာမ အာယာမာ''တိ! မဟာသဒ္ဒံ
ကုရုမာနာ အာဂန္တွာ ဘဂဝန္တဉ္စ တံမုဟုတ္တံ အရဟတ္တပ္ပတ္တခီဏာသဝေ စ ဝန္ဒိတ္ဝာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ ဧ
တေနေဝ ဥပါယေန တာသံ တာသံ သဒ္ဒံ သုတ္ဝာ သဒ္ဒန္တရအမှုကဝုတကဝုတအမှုယောဇနယောဇနာဒိဝသေန တိ
ယောဇနသဟဿိဝိတ္ထတေ ဟိမဝန္တေ, တိက္ခတ္တုံ တေသဋ္ဌိယာ နဂရသဟဿေသု, နဝနဝုတိယာ ဒေါဏမုခသ
တသဟဿေသု, ဆနဝုတိယာ ပဋ္ဋနကောဋိသတသဟဿေသု, ဆပဏ္ဏာသာယ ရတနာကရေသူတိ သကလဇမ္ဗုဒီပေ,
ပုဗ္ဗဝိဒေဟေ, အပရဂေါယာနေ, ဥတ္တရကုရုမှိ, ဒွိသု ပရိတ္တဒီပသဟဿေသူတိ သကလစက္ကဝါဠေ, တတော
ဒုတိယတတိယစက္ကဝါဠေတိ ဧဝံ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေသု ဒေဝတာ သန္နိပတိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒသသဟဿ
စက္ကဝါဠဥ္ဟိ ဣဓ ဒသလောကဓာတုယောတိ အဓိပ္ပေတံ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဒသဟိ စ လောကဓာတူဟိ ဒေဝတာ ယေဘု
ယျေန သန္နိပတိတာ ဟောန္တီ''တိ။

ဧဝံ သန္နိပတိတာဟိ ဒေဝတာဟိ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သူစိဃရေ နိရန္တရံ ပက္ခိတ္တ
သူစီဟိ ဝိယ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဗြဟ္မလောကဿ ဧဝံ ဥစ္စတ္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – လောဟပါသာဒေ ကိရ သတ္တ

ကူဋ္ဌာကရသမော ဟသာဏော ဗြဟ္မလောကေ ဌတွာ အဓော ခိတ္တော စတူဟိ မာသေဟိ ပထဝိံ ဟာပုဏာတိ။ ဧဝံ မဟန္တေ သြကာသေ ယထာ ဟေဋ္ဌာ ဌတွာ ခိတ္တာနိ ပုပ္ဖာနိ တ ဓူမော တ ဥပရိ ဂန္တုံ, ဥပရိ တ ဌတွာ ခိတ္တသာသဟ ဟေဋ္ဌာ သြတရိတုံ အန္တရံ န လဘန္တိ, ဧဝံ နိရန္တရာ ဒေဝတာ အဟေသုံ။ ယထာ ခော ပန စက္ကဝတ္တိရညော နိသိန္နဋ္ဌာနံ အသမ္ဗာခံ ဟောတိ, အာဂတာဂတာ မဟေသက္ခာ ခတ္တိယာ သြကာသံ လဘန္တိယေဝ, ပရတော ပရတော ပန အတိသမ္ဗာခံ ဟောတိ။ ဧဝမေဝ ဘဂဝတော နိသိန္နဋ္ဌာနံ အသမ္ဗာခံ, အာဂတာဂတာ မဟေသက္ခာ ဒေဝတ စ ဗြဟ္မာနော စ သြကာသံ လဘန္တိယေဝ။ အပိ သုဒံ ဘဂဝတော အာသန္နာသန္နဋ္ဌာနေ တလဂ္ဂနိတ္တုဒနမတ္တေ ပဒေသေ ဒသပိ ဝီသတိပိ ဒေဝတ သုခုမေ အတ္တဘာဝေ မာပေတွာ အဋ္ဌံသု။ သဗ္ဗပရတော သဋ္ဌိ သဋ္ဌိ ဒေဝတာ အဋ္ဌံသု။

သုဒ္ဓာဝါသကာယိကာနန္တိ သုဒ္ဓာဝါသဝါသီနံ။ သုဒ္ဓာဝါသာ နာမ သုဒ္ဓာနံ အနာဂါမိခီဏာသဝါနံ အာဝါသာ ပဉ္စ ဗြဟ္မလောကာ။ **ဧတဒဟောသီ**တိ ကသ္မာ အဟောသိ? တေ ကိရ ဗြဟ္မာနော သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ ယထာ ပရိစ္ဆေဒေန ဝုဋ္ဌိတာ ဗြဟ္မဘဝနံ သြလောကေန္တာ ပစ္ဆာဘတ္တေ ဘတ္တဂေဟံ ဝိယ သုညံ အဒ္ဒသံသု။ တတော “ကုဟိံ ဗြဟ္မာနော ဂတာ”တိ အာဝဇ္ဇန္တာ မဟာသမာဂမံ ဉတွာ – “အယံ သမာဂမော မဟာ, မယံ သြဟီနာ, သြဟီနကာနံ ပန သြကာသော ဒုလ္လဘော ဟောတိ, တသ္မာ ဂစ္ဆန္တာ အတုစ္ဆဟတ္ထာ ဟုတွာ ဧကေကံ ဂါထံ အဘိသင်္ခရိတွာ ဂစ္ဆာမ။ တာယ မဟာသမာဂမေ စ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေဿာမ, ဒသဗလဿ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသိဿာမာ”တိ။ ဣတိ တေသံ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ အာဝဇ္ဇိတတ္တာ ဧတဒဟောသိ။

ဘဂဝတော ပုရတော ပာတုရဟေသုန္တိ ဟဋ္ဌိယံ ဘဂဝတော သန္တိကေ အဘိမုခဋ္ဌာနေယေဝ သြတိဏ္ဏာ ဝိယ ကတွာ ဝုတ္တာ, န ခော ပနေတ္ထ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေ ပန ဗြဟ္မလောကေ ဌိတာယေဝ ကထာ အဘိသင်္ခရိတွာ ဧကော ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ သြတရိ, ဧကော ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ, ဧကော ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ, ဧကော ဥတ္တရစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ သြတရိ။ တတော ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ သြတိဏ္ဏဗြဟ္မာ နီလကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ နီလရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာနံ မဏိဝမ္မံ ပဋိမုဉ္စန္တော ဝိယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတွာ ဗုဒ္ဓဝီထိ နာမ ကေနစိ ဥတ္တရိတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ မဟာဝီထိယာ ဗုဒ္ဓဝီထိယာဝ အာဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခော အတ္တနာ အဘိသင်္ခတံ ဂါထံ အဘာသိ။

ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ သြတိဏ္ဏဗြဟ္မာ ပီတကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ သုဝဏ္ဏပဘံ မုဉ္စိတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာနံ သုဝဏ္ဏပဋံ ပါရုပန္တော ဝိယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတွာ တထေဝ အကာသိ။ ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ သြတိဏ္ဏဗြဟ္မာ လောဟိတကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ လောဟိတကရသ္မိယော မုဉ္စိတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာနံ ရတ္တဝရကမ္ဗလေန ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတွာ တထေဝ အကာသိ။ ဥတ္တရစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ သြတိဏ္ဏဗြဟ္မာ သြဒါတကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ သြဒါတရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာနံ သုမနကုသုမပဋံ ပါရုပန္တော ဝိယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတွာ တထေဝ အကာသိ။

ဟဋ္ဌိယံ ပန **ဘဂဝတော ပုရတော ပာတုရဟေသုံ။ အထ ခော တာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသူ**တိ ဧဝံ ဧကက္ခဏေ ဝိယ ပုရတော ပာတုဘာဝေ စ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ ဌိတဘာဝေ စ ဝုတ္တော, သော ဣမိနာ အနုက္ကမေန အဟောသိ, ဧကတော ကတွာ ပန ဒဿိတော။ ကထာဘာသနံ ပန ဟဋ္ဌိယမ္ပိ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **မဟာသမယော**တိ မဟာသမူဟော။ **ပဝနံ** ဝုစ္စတိ ဝနသဏ္ဍော။ ဥဘယေနပိ ဘဂဝတ “ဣမသ္မိံ ပန ဝနသဏ္ဍေ အဇ္ဇ မဟာသမူဟော သန္နိပါတော”တိ အာဟ။ တတော ယေသံ သော သန္နိပါတော, တေ ဒဿေတုံ **ဒေဝကာယာ သမာဂတာ**တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဒေဝကာယာ**တိ ဒေဝဃဋာ။ **အာဂတမှ ဣမံ ဓမ္မသမယ**န္တိ ဧဝံ သမာဂတေ ဒေဝကာယေ ဒိသွာ မယမ္ပိ ဣမံ ဓမ္မသမူဟံ အာဂတာ။ ကိံ ကာရဏာ? **ဒက္ခိတာယေ အပရာဇိတသင်္ဃ**န္တိ ကေနစိ အပရာဇိတံ အဇ္ဇ ဧဝ တယော မာရေ မဒ္ဒိတွာ ဝိဇိတသင်္ဂါမံ ဣမံ အပရာဇိတသင်္ဃံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတမှာတိ အတ္ထော။

သော ပန, ဗှုပ္ပာ, ဣမံ ကထံ ဘာသိတ္တ, ဘဂဝန္တံ အဘိတဒေတ္တ, ပုရတ္ထိမစက္ကတဋ္ဌမုခဝဋ္ဋိယံယေဝ အဋ္ဌာသိ။

အထ ဒုတိယော ဝုတ္တနယေနေဝ အာဂန္တွာ အဘာသိ။ တတ္ထ **တတ္ရ ဘိက္ခုတေ** တိ တသ္မိံ သန္နိပာတဋ္ဌာနေ ဘိက္ခူ။ **သမာဒဟံသူ**တိ သမာဓိနာ ယောဇေသုံ။ **စိတ္တမတ္တနော ဥဇုကံ အကံသူ** တိ အတ္တနော စိတ္တေ သဗ္ဗေ ဝင္ကကုဋိလဇိမ္ဟဘာဝေ ဟရိတွာ ဥဇုကံ အကရိံသု။ **သာရထီဝ နေတ္တာနိ ဂဟေတွာ** တိ ယထာ သမပ္ပဝတ္တေသု သိန္ဓဝေသု ဩဓဝလ္လပတောဒေ သာရထိ သဗ္ဗယောတ္တာနိ ဂဟေတွာ အစောဒေန္တော အတရေန္တော တိဋ္ဌတိ, ဇဝံ ဆဋ္ဌင္ဂုပေက္ခာယ သမန္နာဂတာ ဂုတ္တဒွါရာ သဗ္ဗေပေတေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ ကုန္ဒိယာနိ ရက္ခန္တိ ပဏ္ဍိတာ, တေ ဒဋ္ဌုံ ဣဓာ ဂတမှာ ဘဂဝတိ, သောပိ ဂန္တွာ ယထာဋ္ဌာနေယေဝ အဋ္ဌာသိ။

အထ တတိယော ဝုတ္တနယေနေဝ အာဂန္တွာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဆေတွာ ခီလန္တိ** ရာဂဒေါသမောဟခီလံ ဆိန္ဒိတွာ။ **ပလိဃန္တိ** ရာဂဒေါသမောဟပလိဃမေဝ။ **ဣန္ဒခီလ န္တိ** ရာဂဒေါသမောဟဣန္ဒခီလမေဝ ။ **ဦဟစ္စ မနေဇာ** တိ တေ တဏှာဟာဇေယ အနေဇာ ဘိက္ခူ ဣန္ဒခီလံ ဦဟစ္စ သမူဟနိတွာ စတူသု ဒိသာသု အပ္ပဋိဟတစာရိကံ စရန္တိ။ **သုဒ္ဓာ**တိ နိရုပက္ကိလေသာ။ **ဝိမလာ**တိ နိမ္မလာ။ ဣဒံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **စက္ခုမတာ**တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမန္တေန။ **သုဒန္တာ**တိ စက္ခုတောပိ ဒန္တာ သောတတောပိ ဃာနတောပိ ဇိဝှာတောပိ ကာယတောပိ မနတောပိ ဒန္တာ။ **သုသုနာဂာ**တိ တရုဏနာဂာ။ တတ္ထာယံ ဝစနတ္ထော – ဆန္ဒာဒီဟိ န ဂစ္ဆန္တီတိ **နာဂာ,** တေန တေန မဂ္ဂေန ပဟီနေ ကိလေသေ န အာဂစ္ဆန္တီတိ နာဂာ, နာနပ္ပကာရံ အာဂုံ န ကရောန္တီတိ နာဂါ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန မဟာနိဒ္ဒေသေ (မဟာနိ. ၈၀) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိစ –

> ''အာဂုံ န ကရောတိ ကိဉ္စိ လောကေ၊
> သဗ္ဗသံယောဂ ဝိသဇ္ဇ ဗန္ဓနာနိ။
> သဗ္ဗတ္ထ န သဇ္ဇတီ ဝိမုတ္တော၊
> နာဂေ တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ''တိ။ –

ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သုသုနာဂာ**တိ သုသူ နာဂါ, သုသုနာဂဘာဝသမ္ပတ္တိံ ပတ္တာတိ အတ္ထော။ တေ ဧဝရူပေ အနုတ္တရေန ယောဂ္ဂစရိယေန ဒမိတေ တရုဏနာဂေ ဒဿနာယ အာဂတမှ ဘဂဝတိ။ သောပိ ဂန္တွာ ယထာဋ္ဌာနေယေဝ အဋ္ဌာသိ။

အထ စတုတ္ထော ဝုတ္တနယေနေဝ အာဂန္တွာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဂတာသေ**တိ နိဗ္ဗေမတိကသရဏဂမနေန ဂတာ။ သောပိ ဂန္တွာ ယထာဋ္ဌာနေယေဝ အဋ္ဌာသီတိ။ သတ္တမံ။

၈. သကလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈. အဋ္ဌမေ **မဒ္ဒကုစ္ဆိသ္မိ** န္တိ ဧဝံနာမကေ ဥယျာနေ။ တဉှိ အဇာတသတ္တုမ္ပိ ကုစ္ဆိဂတေ တဿ မာတရာ – ''အယံ မယှံ ကုစ္ဆိဂတော ဂဗ္ဘော ရညော သတ္တု ဘဝိဿတိ။ ကိံ မေ ဣမိနာ''တိ? ဂဗ္ဘပါတနတ္ထံ ကုစ္ဆိ မဒ္ဒာပိတာ။ တသ္မာ ''မဒ္ဒကုစ္ဆီ''တိ သင်္ခံ ဂတံ။ မိဂါနံ ပန အဘယတ္ထာယ ဒိန္နတ္တာ **မိဂဒာယော**တိ ဝုစ္စတိ။

တေန ခေါ ပန သမယေနာတိ ဧတ္ထ အယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – ဒေဝဒတ္တော ဟိ အဇာတသတ္တုံ နိဿာယ ဓနုဂ္ဂဟေ စ ဓနပါလကဉ္စ ပယောဇေတွာပိ တထာဂတဿ ဇီဝိတန္တရာယံ ကာတုံ အသက္ကောန္တော ''သဟတ္ထေနေဝ မာရေဿာမီ''တိ ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ မဟန္တံ ကူဋာဂါရပ္ပမာဏံ သိလံ ဥက္ခိပိတွာ, ''သမဏော ဂေါတမော စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏော ဟောတူ''တိ ပဝိဇ္ဈိ။ မဟာထေရာ ကိရေသ ပဉ္စန္နံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေတိ။ အဋ္ဌာနံ ခေါ ပနေတံ, ယံ ဗုဒ္ဓါနံ ပရူပက္ကမေန ဇီဝိတန္တရာယော ဘဝေယျာတိ တံ တထာဂတဿ သရီရာဘိမုခံ အာဂစ္ဆန္တံ အာကာသေ အညာ သိလာ ဥဋ္ဌဟိတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ဒွိန္နံ သိလာနံ သမ္ပဟာရေန မဟန္တော ပာသာဏဿ သကလိကာ ဥဋ္ဌဟိတွာ

တ ဘဂဝတော ပိဋ္ဌိပါဒပရိယန္တံ အဘိဟနိ, ပါဒေ မဟာဖရသုနာ ပဟတော ဝိယ သမုဂ္ဂတလောဟိတေန လာခါရသမက္ခိတော ဝိယ အဟောသိ။ ဘဂဝါ ဥဒ္ဓံ ဥလ္လောကေတွာ ဒေဝဒတ္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဗဟုံ တယာ မောဃပုရိသ, အပုညံ ပသုတံ, ယော တွံ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော ဝဓကစိတ္တော တထာဂတဿ လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေသီ"တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဘဂဝတော အဖာသု ဇာတံ။ ဘိက္ခူ စိန္တယိံသု – "အယံ ဝိဟာရော ဥဇ္ဇင်္ဂလော ဝိသမော, ဗဟူနံ ခတ္တိယာဒီနဉ္စေဝ ပဗ္ဗဇိတာနဉ္စ အနောကာသော"တိ။ တေ တထာဂတံ မဉ္စသိဝိကာယ အာဒာယ မဒ္ဒကုစ္ဆိံ နယိံသု။ တေန ဝုတ္တံ – "တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝတော ပါဒေ သကလိကာယ ခတော ဟောတီ"တိ။

ဘုသာတိ ဗလဝတိယော။ **သုဒန္တိ** နိပါတမတ္တံ။ **ဒုက္ခန္တိ** သုခပဋိက္ခေပေါ။ **တိဗ္ဗာ** တိ ဗဟလာ။ **ခရာ**တိ ဖရုသာ။ **ကဋုကာ**တိ တိခိဏာ။ **အသာတာ**တိ အမဓုရာ။ န တာသု မနော အပ္ပေတိ, န တာ မနံ အပ္ပါယန္တီတိ **အမနာပါ**။ **သတော သမ္ပဇာနော**တိ ဝေဒနာဓိဝါသနသတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော ဟုတွာ။ **အဝိဟညမာနော**တိ အပီဠိယမာနော, သမ္ပရိဝတ္တသာယိတာယ ဝေဒနာနံ ဝသံ အဂစ္ဆန္တော။

သီဟသေယျ န္တိ ဧတ္ထ ကာမဘောဂိသေယျာ, ပေတသေယျာ, သီဟသေယျာ, တထာဂတသေယျာတိ စတဿော သေယျာ။ တတ္ထ "ယေဘုယျေန, ဘိက္ခဝေ, ကာမဘောဂီ သတ္တာ ဝါမေန ပဿေန သေန္တီ"တိ အယံ ကာမဘောဂိသေယျာ။ တေသု ဟိ ယေဘုယျေန ဒက္ခိဏပဿေန သယာနော နာမ နတ္ထိ။ "ယေဘုယျေန, ဘိက္ခဝေ, ပေတာ ဥတ္တာနာ သေန္တီ"တိ အယံ ပေတသေယျာ။ အပ္ပမံသလောဟိတတ္တာ ဟိ အဋ္ဌိသင်္ဃာဋဇဋိတာ ဧကေန ပဿေန သယိတုံ န သက္ကောန္တိ, ဥတ္တာနာဝ သေန္တိ။ "ယေဘုယျေန, ဘိက္ခဝေ, သီဟော မိဂရာဇာ နင်္ဂုဋ္ဌံ အန္တရသတ္ထိမှိ အနုပက္ခိပိတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သေတီ"တိ အယံ သီဟသေယျာ။ တေဇုဿဒတ္တာ ဟိ သီဟော မိဂရာဇာ ဒွေ ပုရိမပါဒေ ဧကသ္မိံ, 'ပစ္ဆိမပါဒေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတွာ နင်္ဂုဋ္ဌံ အန္တရသတ္ထိမှိ ပက္ခိပိတွာ ပုရိမပါဒပစ္ဆိမပါဒနင်္ဂုဋ္ဌာနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတွာ ဒွိန္နံ ပုရိမပါဒါနံ မတ္ထကေ သီသံ ဌပေတွာ သယတိ, ဒိဝသမ္ပိ သယိတွာ ပဗုဇ္ဈမာနော န ဥတြသန္တော ပဗုဇ္ဈတိ, သီသံ ပန ဥက္ခိပိတွာ ပုရိမပါဒါဒီနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတိ'။ သစေ ကိဉ္စိ ဌာနံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတံ ဟောတိ, "နယိဒံ တုယှံ ဇာတိယာ, န သူရဘာဝဿ အနုရူပ"န္တိ အနတ္တမနော ဟုတွာ တတ္ထေဝ သယတိ, န ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ။ အဝိဇဟိတွာ ဌိတေ ပန "တုယှံ ဇာတိယာ စ သူရဘာဝဿ စ အနုရူပမိဒ"န္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဥဋ္ဌာယ သီဟဝိဇမ္ဘိတံ ဝိဇမ္ဘိတွာ ကေသရဘာရံ ဝိဓုနိတွာ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိတွာ ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနသေယျာ ပန "တထာဂတသေယျာ"တိ ဝုစ္စတိ။ တာသု ဣဓ သီဟသေယျာ အာဂတာ။ အယဉှိ တေဇုဿဒဣရိယာပထတ္တာ ဥတ္တမသေယျာ နာမ။

ပါဒေ ပါဒန္တိ ဒက္ခိဏပါဒေ ဝါမပါဒံ။ **အစ္စာဓာယ** တိ အတိအာဓာယ, ဤသကံ အတိက္ကမ္မ ဌပေတွာ ။ ဂေါပ္ဖကေန ဟိ ဂေါပ္ဖကေ ဇာဏုနာ စ ဇာဏုမှိ သင်္ဃဋ္ဋိယမာနေ အဘိဏှံ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န ဟောတိ, သေယျာ အဖာသုကာ ဟောတိ။ ယထာ န သင်္ဃဋ္ဋေတိ, ဧဝံ အတိက္ကမ္မ ဌပိတေ ဝေဒနာ နုပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, သေယျာ ဖာသု ဟောတိ။ တသ္မာ ဧဝံ နိပဇ္ဇိ။ **သတော သမ္ပဇာနော** တိ သယနပရိဂ္ဂါဟကသတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော။ "ဥဋ္ဌာနသည"န္တိ ပနေတ္ထ န ဝုတ္တံ, ဂိလာနသေယျာ ဟေသာ တထာဂတဿ။

သတ္တသတာတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သဗ္ဗာပိ တာ ဒေဝတာ ဂိလာနသေယျဋ္ဌာနံ အာဂတာ။ **ဥဒါနံ ဥဒါနေသီ**တိ ဂိလာနသေယျံ အာဂတာနံ သောမနဿေန ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ။ ဣမာသံ ပန တထာဂတဿ ဝေဒနာဓိဝါသနံ ဒိသွာ, "အဟော ဗုဒ္ဓါနံ မဟာနုဘာဝတာ! ဧဝရူပါသု နာမ ဝေဒနာသု ဝတ္တမာနာသု ဝိကာရမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ, သိရိသယနေ အလင်္ကရိတွာ ဌပိတသုဝဏ္ဏရူပကံ ဝိယ အနိဉ္ဇမာနေန ကာယေန နိပန္နော, ဣဒါနိဿ အဓိကတရံ မုခဝဏ္ဏော ဝိရောစတိ, အာဘာသမ္ပန္နော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ သမ္ပတိ ဝိကသိတံ ဝိယ စ အရဝိန္ဒံ အဿ မုခံ သောဘတိ, ကာယေပိ ဝဏ္ဏာယတနံ ဣဒါနိ သုသမ္မဋ္ဌကဉ္စနံ ဝိယ ဝိပ္ပသီဒတီ"တိ ဥဒါနံ ဥဒပါဒိ။

နာဂေ ဝတ ဘောတိ, ဧတ္ထ **ဘော**တိ ဓမ္မာလပနံ။ ဗလဝန္တဋ္ဌေန **နာဂေ။ နာဂဝတာ**တိ နာဂဘာဝေန။ **သီဟော ဝတာ**တိအာဒီသု အသန္တာသနဋ္ဌေန **သီဟော**။ ဗျတ္တပရိစယဋ္ဌေန ကာရဏာကာရဏဇာနနဋ္ဌေန တ **အာဇာနီယော**။ အပ္ပဋိသမဋ္ဌေန **နိသဘော**။ ဂဝသတဇေဋ္ဌကော ဟိ ဥသဘော, ဂဝသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော, ဂဝသတသဟဿဇေဋ္ဌ

ကော နိသဘောတိ ဝုစ္စတိ။ ဘဂဝတ ပန အပ္ပဋိသမဋ္ဌေန အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ။ တေနေဝတ္ထေန ကွေ "နိသဘော"တိ ဝုတ္တော။ ခုရတာဟဋ္ဌေန **ဓောရယှော**။ နိဗ္ဗိသေဝနဋ္ဌေန **ဒန္တော**။

ပသ္သာ တိ အနိယမိတာဏတ္တိ။ **သမာဓိန္တိ** အရဟတ္တဖလသမာဓိံ။ **သုဝိမုတ္တန္တိ** ဖလဝိမုတ္တိယာ သုဝိမုတ္တံ။ ရာကနုဂတံ ပန စိတ္တံ အဘိနတံ နာမ ဟောတိ, ဒေါသာနုဂတံ အပနတံ။ တဒုဘယပဋိက္ခေပေန **န စာဘိနတံ န စာပနတန္တိ** အာဟ။ **န စ သသင်္ခာရနိဂ္ဂယှဝါရိတဂတ** န္တိ န သသင်္ခာရေန သပ္ပယောဂေန ကိလေသေ နိဂ္ဂဟေတွာ တရိတဝတံ, ကိလေသာနံ ပန ဆိန္နတ္တာ ဝတံ ဖလသမာဓိနာ သမာဟိတန္တိ အတ္ထော။ **အတိက္ကမိတဗ္ဗ** န္တိ ဝိဟေဌေတဗ္ဗံ ဃဋ္ဋေတဗ္ဗံ။ **အဒဿနာ** တိ အညာဏာ။ အညာဏီ ဟိ အန္ဓဗာလော ဧဝရူပေ သတ္တရိ အပရဇ္ဈေယျာတိ ဒေဝဒတ္တံ ဃဋ္ဋယမာနာ ဝဒန္တိ။

ပဉ္စဝေဒါတိ ကွတိဟာသပဉ္စမာနံ ဝေဒါနံ ဓာရကာ။ **သတံ သမန္တိ** ဝဿသတံ။ **တပဿီ** တိ တပနိဿိတကာ ဟုတွာ။ **စရန္တိ** စရန္တာ။ **န သမ္မာဝိမုတ္တန္တိ** သစေပိ ဧဝရူပာ ဗြာဟ္မဏာ ဝဿသတံ စရန္တိ, စိတ္တဉ္စ နေသံ သမ္မာ ဝိမုတ္တံ န ဟောတိ။ **ဟီနတ္တရူပါ န ပါရံ ဂမာ တေ** တိ ဟီနတ္တသဘာဝါ တေ နိဗ္ဗာနင်္ဂမာ န ဟောန္တိ။ "ဟီနတ္တရူပါ"တိပိ ပါဠော, ဟီနတ္တဇာတိကာ ပရိဟီနတ္တာတိ အတ္ထော။ **တဏှာဓိပန္နာ** တိ တဏှာယ အဇ္ဈောတ္ထဋာ။ **ဝတသီလဗဒ္ဓါ**တိ အဇဝတကုက္ကုရဝတာဒီဟိ စ ဝတေဟိ တာဒိသေဟေဝ စ သီလေဟိ ဗဒ္ဓါ။ **လူခံ တပန္တိ** ပဉ္စာတပတာပနံ ကဏ္ဋကသေယျာဒိကံ တပံ။ ကွအနိ သာ ဒေဝတာ သာသနဿ နိယ္ယာနိကဘာဝံ ကထေန္တီ **န မာနကာမဿာ** တိ အာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝါတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမပဇ္ဇုန္နဓီတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉. နဝမေ **ပဇ္ဇုန္နဿ ဓီတာ** တိ ပဇ္ဇုန္နဿ နာမ ဝဿဝလာဟကဒေဝရညော စာတုမဟာရာဇိကဿ ဓီတာ။ **အဘိဝန္ဒေ** တိ ဘဂဝတ တုမှာကံ ဟဒေ ဝန္ဒာမိ။ **စက္ခုမတာ**တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမန္တေန တထာဂတေန။ **ဓမ္မော အနုဗုဒ္ဓေါ**တိ, "ကွဒံ မယာ ပုဗ္ဗေ ပရေသံ သန္တိကေ ကေဝလံ သုတံယေဝ အာသိ"တိ ဝဒတိ။ **သာဟံ အနီ**တိ, သာ အဟံ ကွအနိ။ **သက္ခိ ဇာနာမိ** တိ, ပဋိဝေဓဝသေန ပစ္စက္ခမေဝ ဇာနာမိ။ **ဝိဂရဟန္တာ**တိ, "ဟီနက္ခရပဒဗျဉ္ဇနော"တိ တ "အနိယျာနိကော"တိ တ ဇဝံ ဂရဟန္တာ။ **ရောရုဝန္တိ**, ဒွေ ရောရုဝာ – ဓူမရောရုဝေါ စ ဇာလရောရုဝေါ စ။ တတ္ထ ဓူမရောရုဝေါ ဝိသုံ ဟောတိ, ဇာလရောရုဝေါတိ ပန အဝီစိမဟာနိရယဿေဝေတံ နာမံ။ တတ္ထ ဟိ သတ္တာ အဂ္ဂိမှိ ဇလန္တေ ဇလန္တေ ပုနပ္ပုနံ ရဝံ ရဝန္တိ, တသ္မာ သော "ရောရုဝေါ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဃောရန္တိ** အရုဏံ။ **ခန္တိယာ ဥပသမေန ဥပေတာ** တိ ရုစ္စိတွာ ခမာပေတွာ ဂဟဏခန္တိယာ စ ရာကဒိဥပသမေန စ ဥပေတာတိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယပဇ္ဇုန္နဓီတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀. ဒသမေ **ဓမ္မဉ္စ** တိ စ သဒ္ဒေန သင်္ဃဉ္စ, ကွတိ တီဏိ ရတနာနိ နမဿမာနာ ကွဓာဂတာတိ ဝဒတိ။ **အတ္ထဝတီ**တိ, အတ္ထဝတိယော။ **ဗဟုနာပိ ခေါ တန္တိ** ယံ ဓမ္မံ သာ အဘာသိ, တံ ဓမ္မံ ဗဟုနာပိ ပရိယာယေန အဟံ ဝိဘဇေယျံ။ **တာဒိသော ဓမ္မော** တိ, တာဒိသော ဟိ အယံ ဘဂဝတ ဓမ္မော, တံသဏ္ဌိတော တပ္ပဋိဘာဂေ ဗဟူဟိ ပရိယာယေဟိ ဝိဘဇိတဗ္ဗယုတ္တကောတိ ဒဿေတိ။ **လပယိဿာမိ** တိ, ကထယိဿာမိ။ **ယာဝတာ မေ မနသာ ပရိယတ္တ** န္တိ ယတ္တကံ မယာ မနသာ ပရိယာပုဋံ, တဿတ္ထံ ဒိဝသံ အဝတွာ မခုပဋလံ ပီဠေန္တီ ဝိယ မုဟုတ္တေနေဝ သံခိတ္တေန ကထေဿာမိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ဒသမံ။

သတုလ္လပကာယိကဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. အာဒိတ္တဝဂ္ဂေါ

၁. အာဒိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁. အာဒိတ္တဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဇရာယ မရဏေန စာ**တိ ဒေသနာသီသမေတံ, ရာဂါဒီဟိ ပန ဧကာဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ လောကော အာဒိတ္တောဝ။ **ဒါနေနာ**တိ ဒါနစေတနာယ။ **ဒိန္နံ ဟောတိ သုနီဟတ**န္တိ ဒါနပုညစေတနာဟိ ဒါယကဿေဝ ဟောတိ ဃရသာမိကဿ ဝိယ နီဟတဘဏ္ဍကံ, တေနေတံ ဝုတ္တံ။ **စောရာ ဟရန္တီ**တိ အဒိန္နေ ဘောဂေ စောရာပိ ဟရန္တိ ရာဇာနောပိ, အဂ္ဂိပိ ဍဟတိ, ဌပိတဋ္ဌာနေပိ နဿန္တိ။ **အန္တေနာ**တိ မရဏေန။ **သရီရံ သပရိဂ္ဂဟ**န္တိ သရီရဉ္စေဝ စောရာဒီနံ ဝသေန အဝိနဋ္ဌဘောဂေ စ။ **သဂ္ဂမုပေတီ**တိ ဝေဿန္တရမဟာရာဇာဒယော ဝိယ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတီတိ။ ပဌမံ။

၂. ကိံဒဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂. ဒုတိယေ **အန္နဒေါ**တိ ယသ္မာ အတိဗလဝတောပိ ဒွေဝ တီဏိ ဘတ္တာနိ အဘုတွာ ဥဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ, ဘုတွာ ပန ဒုဗ္ဗလောပိ ဟုတွာ ဗလသမ္ပန္နော ဟောတိ, တသ္မာ “အန္နဒေါ ဗလဒေါ”တိ အာဟ။ **ဝတ္ထဒေါ**တိ ယသ္မာ သုရူပေါပိ ဒုစ္စောဠော ဝါ အစောဠော ဝါ ဝိရူပေါ ဟောတိ ဩဟီဠိတော ဒုဒ္ဒသိကော, ဝတ္ထစ္ဆန္နော ဒေဝပုတ္တော ဝိယ သောဘတိ, တသ္မာ “ဝတ္ထဒေါ ဟောတိ ဝဏ္ဏဒေါ”တိ အာဟ။ **ယာနဒေါ**တိ ဟတ္ထိယာနာဒီနံ ဒါယကော။ တေသု ပန –

“န ဟတ္ထိယာနံ သမဏဿ ကပ္ပတိ,
န အဿယာနံ, န ရထေန ယာတုံ။
ဣဒဉ္စ ယာနံ သမဏဿ ကပ္ပတိ,
ဥပါဟနာ ရက္ခတော သီလခန္ဓ”န္တိ။

တသ္မာ ဆတ္တုပါဟနကတ္တရယဋ္ဌိမဉ္စပီဌာနံ ဒါယကော, ယော စ မဂ္ဂံ သောဓေတိ, နိဿေဏိံ ကရောတိ, သေတုံ ကရောတိ, နာဝံ ပဋိယာဒေတိ, သဗ္ဗောပိ ယာနဒေါဝ ဟောတိ။ **သုခဒေါ ဟောတီ**တိ ယာနဿ သုခါဝဟနတော သုခဒေါ နာမ ဟောတိ။ **စက္ခုဒေါ**တိ အန္ဓကာရေ စက္ခုမန္တာနမ္ပိ ရူပဒဿနာဘာဝတော ဒီပဒေါ စက္ခုဒေါ နာမ ဟောတိ, အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခု သမ္ပဒမ္ပိ လဘတိ။

သဗ္ဗဒဒေါ ဟောတီတိ သဗ္ဗေသံယေဝ ဗလာဒီနံ ဒါယကော ဟောတိ။ ဒွေဝ တယော ဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကိဉ္စိ အလဒ္ဓါ အာဂတဿာပိ သီတလာယ ပေါက္ခရဏိယာ နှာယိတွာ ပတိဿယံ ပဝိသိတွာ မုဟုတ္တံ မဉ္စေ နိပဇ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယ နိသိန္နဿ ဟိ ကာယေ ဗလံ အာဟရိတွာ ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ ဗဟိ ဝိစရန္တဿ စ ကာယေ ဝဏ္ဏဓာတု ဝါတာတပေဟိ ဈာယတိ, ပတိဿယံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ မုဟုတ္တံ နိပန္နဿ စ ဝိသဘာဂသန္တတိ ဝူပသမ္မတိ, သဘာဂသန္တတိ ဩက္ကမတိ, ဝဏ္ဏဓာတုံ အာဟရိတွာ ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ ဗဟိ ဝိစရန္တဿ ပါဒေ ကဏ္ဋကော ဝိဇ္ဈတိ, ခါဏု ပဟရတိ, သရီသပါဒိပရိဿယော စေဝ စောရဘယဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပတိဿယံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ နိပန္နဿ သဗ္ဗေတေ ပရိဿယာ န ဟောန္တိ, ဓမ္မံ သဇ္ဈာယန္တဿ ဓမ္မပီတိသုခံ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တဿ ဥပသမသုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တထာ ဗဟိ ဝိစရန္တဿ စ သေဒါ မုစ္စန္တိ, အက္ခီနိ ဖန္ဒန္တိ, သေနာသနံ ပဝိသနက္ခဏေ ကူပေ ဩတိဏ္ဏော ဝိယ ဟောတိ, မဉ္စပီဌာဒီနိ န ပညာယန္တိ။ မုဟုတ္တံ နိသိန္နဿ ပန အက္ခိပသာဒေါ အာဟရိတွာ ပက္ခိတ္တော ဝိယ ဟောတိ, ဒွါရကဝါဋဝါတပါနမဉ္စပီဌာဒီနိ ပညာယန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – “သော စ သဗ္ဗဒဒေါ ဟောတိ, ယော ဒဒါတိ ဥပဿယ”န္တိ။

အမတံဒဒေါ စ သော ဟောတီတိ ပဏီတဘောဇနဿ ပတ္တံ ပူရေန္တော ဝိယ အမရဏဒါနံ နာမ ဒေတိ။ **ယော ဓမ္မမနုသာသတီ**တိ ယော ဓမ္မံ အနုသာသတိ, အဋ္ဌကထံ ကထေတိ, ပါဠိံ ဝါစေတိ, ပုစ္ဆိတပဉ္ဟံ ဝိဿဇ္ဇေတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခတိ, ဓမ္မဿဝနံ ကရောတိ, သဗ္ဗောပေသ ဓမ္မံ အနုသာသတိ နာမ။ သဗ္ဗဒါနာနဉ္စ ဣဒံ ဓမ္မဒါနမေဝ အဂ္ဂန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ,
သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ။
သဗ္ဗရတိံ ဓမ္မရတိ ဇိနာတိ,

တဏှက္ခယော သဗ္ဗဒုက္ခံ ဇိနာတီ”တိ။ (ဓ. ပ. ၃၅၄)။ ဒုတိယံ။

၃. အန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃. တတိယေ **အဘိနန္ဒန္တီ**တိ ပဝတ္တေန္တိ။ **ဘဇတီ**တိ ဥပဂစ္ဆတိ, စိတ္တဂဟပတိသီဝလိတ္ထေရာဒိကေ ဝိယ ပစ္ဆတော အနုဗန္ဓတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဣဓလောကေ ပရလောကေ စ အနတ္ထာယကမေဝ အနုဂစ္ဆတိ, တသ္မာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ တတိယံ။

၄. ကေမူလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄. စတုတ္ထေ **ကေမူလ**န္တိ အဝိဇ္ဇာ တဏှာယ မူလံ, တဏှာ အဝိဇ္ဇာယ။ ကထံ ပန တဏှာ အဓိပ္ပေတာ။ ဒွီဟိ သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌီဟိ အာဝဋ္ဋတီတိ **ဒွိဝိရာဝဋ္ဋာ**။ သာ စ ရာဂါဒီဟိ တီဟိ မလေဟိ **တိမလာ**။ တတြာဿာ မောဟော သဟဇာတကောဋိယာ မလံ ဟောတိ, ရာဂဒေါသာ ဥပနိဿယကောဋိယာ။ ပဉ္စ ပန ကာမဂုဏာ အဿာ ပတ္ထရဏဋ္ဌာနာ, တေသု သာ ပတ္ထရတီတိ **ပဉ္စပတ္ထရာ**။ သာ စ အပူရဏီယဋ္ဌေန **သမုဒ္ဒေါ**။ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု ပနေသာ ဒွါဒသာယတနေသု အာဝဋ္ဋတိ ပရိဝဋ္ဋတီတိ **ဒွါဒသာဝဋ္ဋာ**။ အပတိဋ္ဌဋ္ဌေန ပန **ပါတာလော**တိ ဝုစ္စတီတိ။ ကေမူလံ။ပေ။ ပါတာလံ, အတရိ ဣသိ, ဥတ္တရိ သမတိက္ကမီတိ အတ္ထော။ စတုတ္ထံ။

၅. အနောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅. ပဉ္စမေ **အနောမနာမ**န္တိ သဗ္ဗဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ အဝေကလ္လနာမံ, ပရိပူရနာမန္တိ အတ္ထော။ **နိပုဏတ္ထဒဿိ**န္တိ ဘဂဝတ သဏှသုခုမေ ခန္ဓန္တရာဒယော အတ္ထေ ပဿတီတိ နိပုဏတ္ထဒဿီ။ **ပညာဒဒ**န္တိ အနွယပညာဓိဂမာယ ပဋိပဒံ ကထနဝသေန ပညာယ ဒါယကံ။ **ကာမာလယေ အသတ္တ**န္တိ ပဉ္စကာမဂုဏာလယေ အလဂ္ဂံ။ **ကမမာန**န္တိ ဘဂဝတ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ အရိယမဂ္ဂေန ဂတော, န ဣဒါနိ ဂစ္ဆတိ, အတီတံ ပန ဥပါဒါယ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ **မဟေသိ**န္တိ မဟန္တာနံ သီလက္ခန္ဓာဒီနံ ဧသိတာရံ ပရိယေသိတာရန္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. အစ္ဆရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆. ဆဋ္ဌေ **အစ္ဆရာဂဏသင်္ဃုဋ္ဌ**န္တိ အယံ ကိရ ဒေဝပုတ္တော သတ္ထုသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ပူရယမာနော ပဉ္စဝဿကာလေ ပတရေတွာ ဒွေမာတိကံ ပဂုဏံ ကတွာ ကမ္မာကမ္မံ ဥဂ္ဂဟေတွာ စိတ္တရုစိတံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သလ္လဟုကဝုတ္တိကော အရညံ ပဝိသိတွာ ယော ဘဂဝတာ မဇ္ဈိမယာမော သယနဿ ကောဋ္ဌာသောတိ အနုညာတော။ တသ္မိမ္ပိ သမယေ “ပမာဒဿ ဘာယာမီ”တိ မဉ္စကံ ဥက္ခိပိတွာ ရတ္တိဉ္စ ဒိဝါ စ နိရာဟာရော ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ မနသာကာသိ။

အထဿ အဗ္ဘန္တရေ သတ္ထကဝါတာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဇီဝိတံ ပရိယာဒိယိံသု။ သော ဓုရသ္မိံယေဝ ကာလမကာသိ။ ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခု စင်္ကမေ စင်္ကမမာနော ဝါ အာလမ္ဗနတ္ထမ္ဘံ နိဿာယ ဌိတော ဝါ စင်္ကမကောဋိယံ စီဝရံ သီသေ ဌပေတွာ နိသိန္နော ဝါ နိပန္နော ဝါ ပရိသမဇ္ဈေ အလင်္ကတဓမ္မာသနေ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဝါ ကာလံ ကရောတိ, သဗ္ဗော သော ဓုရသ္မိံ ကာလံ ကရောတိ နာမ။ ဣတိ အယံ စင်္ကမနေ ကာလံ ကတွာ ဥပနိဿယမန္ဒတာယ အာသဝက္ခယံ အပ္ပတ္တော တာဝတိံသဘဝနေ မဟာဝိမာနဒွါရေ နိဒ္ဒါယိတွာ ပဗုဇ္ဈန္တော ဝိယ ပဋိသန္ဓိံ အဂ္ဂဟေသိ။ တာဝဒေဝဿ သုဝဏ္ဏတောရဏံ ဝိယ တိဂါဝုတော အတ္တဘာဝေါ နိဗ္ဗတ္တိ။

အန္တောဝိမာနေ သဟဿမတ္တာ အစ္ဆရာ တံ ဒိသွာ, “ဝိမာနသာမိကော ဒေဝပုတ္တော အာဂတော, ရမယိဿာမ န”န္တိ တူရိယာနိ ဂဟေတွာ ပရိဝါရယိံသု။ ဒေဝပုတ္တော န တာဝ စုတဘာဝံ ဇာနာတိ, ပဗ္ဗဇိတသညီယေဝ အစ္ဆရာ ဩလောကေတွာ ဝိဟာရစာရိကံ အာဂတံ မာတုဂါမံ ဒိသွာ လဇ္ဇီ။ ပံသုကူလိကော ဝိယ ဥပရိ ဌိတံ ဃနဒုကူလံ ဧကံသံ ကရောန္တော အံသကူဋံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဣန္ဒြိယာနိ ဩက္ခိပိတွာ အဓောမုခော အဋ္ဌာသိ။ တဿ ကာယဝိကာရေနေဝ တာ ဒေဝတာ “သမဏဒေဝပုတ္တော အယ”န္တိ ဉတွာ ဧဝမာဟံသု – “အယျ, ဒေဝပုတ္တ, ဒေဝလောကော နာ

မာယံ, န သမဏာမေ့သ္မ ကရဏောကာသော, သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝနောကာသော’’တိ။ သော တထေဝ အဋ္ဌာသိ။ ဒေဝတာ ‘‘န တာတယံ သလ္လက္ခေတီ’’တိ တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှိံသု။ သော တထာပိ အနောလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။

အထဿ သဗ္ဗကာယိကံ အာအာသံ ပုရတော ဌပယိံသု။ သော ဆာယံ ဒိသွာ စုတဘာဝံ ဉတွာ, ‘‘န မယာ က္လမံ ဌာနံ ပ တ္တေတွာ သမဏာမေ့ော ကတော, ဥတ္တမတ္ထံ အရဟတ္တံ ပတ္တေတွာ ကတော’’တိ သမ္ပတ္တိယာ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသိ, ‘‘သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ ပဋိလဘိဿာမီ’’တိ တက္ကယိတွာ ယုဒ္ဓဌာနံ ဩတိဏ္ဏမလ္လော မူလကမုဋ္ဌိံ လဘိတွာ ဝိယ။ သော – ‘‘အယံ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိ နာမ သုလဘာ, ဗုဒ္ဓာနံ ဟတုဘာဝေ ဒုလ္လဘော’’တိ စိန္တေတွာ ဝိမာနံ အပဝိသိတွာ ဝ အသမ္ဘိန္နေနေဝ သီလေန အစ္ဆရာသင္ဃပရိဝုတော ဒသဗလဿ သန္တိကံ အာဂမ္မ အဘိတဒေတွာ ဧကမန္တံ ဋ္ဌိ တော က္လမံ ကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **အစ္ဆရာဂဏသင်္ဃုဋ္ဌ**န္တိ အစ္ဆရာဂဏေန ဂီတတဒိတသဒ္ဒေဟိ သင်္ဃောသိတံ။ **ပိသာစဂဏသေဝိတ**န္တိ တမေဝ အစ္ဆရာဂဏံ ပိသာစဂဏံ ကတွာ ဝဒတိ။ **ဝန**န္တိ နန္ဒနဝနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ အယဉှိ နိယာမစိတ္တတာယ အတ္တနော ဂရုဘာဝေန ဒေဝဂဏံ ‘‘ဒေဝဂဏော’’တိ ဝတ္တုံ န ရောစေတိ။ ‘‘ပိသာစဂဏော’’တိ ဝဒတိ။ နန္ဒနဝနဉ္စ ‘‘နန္ဒန’’န္တိ အဝတွာ ‘‘မောဟန’’န္တိ ဝဒတိ ။ **ကထံ ယာတ္ရာ ဘဝိဿတီ** တိ ကထံ နိဂ္ဂမနံ ဘဝိဿတိ, ကထံ အတိက္က မော ဘဝိဿတိ, အရဟတ္တဿ မေ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ ဝိပဿနံ အာစိက္ခထ ဘဂဝတတိ ဝဒတိ။

အထ ဘဂဝတ ‘‘အတိသလ္လိခတေဝ အယံ ဒေဝပုတ္တော, ကိံ နု ခော က္လာဒ’’န္တိ? အာဝဇ္ဇေန္တော အတ္တနော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဉတွာ – ‘‘အယံ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယတာယ ကာလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, အဇ္ဇာပိဿ စင်္ကမနသိမ်ယေဝ အတ္တဘာဝေ အသမ္ဘိန္နေန သီလေန အာဂတော’’တိ စိန္တေသိ။ ဗုဒ္ဓာ စ အကတာဘိနိဝေသဿ အာဒိကမ္မိကဿ အကတပရိကမ္မဿ အန္တေတသိနော စိတ္တကာရော ဘိတ္တိပရိကမ္မံ ဝိယ – ‘‘သီလံ တာဝ သော ဓေဟိ, သမာဓိံ ဘာဝေဟိ, ကမ္မဿကတပညံ ဥဇုံ ကရောဟီ’’တိ ပဌမံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ အာစိက္ခန္တိ, ကာရကဿ ပန ယုတ္တပယုတ္တဿ အရဟတ္တမဂ္ဂပဒဋ္ဌာနဘူတံ သဏှသုခုမံ သုညတာဝိပဿနံယေဝ အာစိက္ခန္တိ, အယဉ္စ ဒေဝပုတ္တော ကာရကော အဘိန္နသီလော, ဧကော မဂ္ဂေ အဿ အနာဂတောတိ သုညတာဝိပဿနံ အာစိက္ခန္တော **ဥဇုကော နာမာ**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဥဇုကော**တိ ကာယဝင်္ကာဒီနံ အဘာဝတော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ ဥဇုကော နာမ။ **အဘယာ နာမ သာ ဒိသာ**တိ နိဗ္ဗာနံ သန္ဓာယာဟ။ တသ္မိံ ဟိ ကိဉ္စိ ဘယံ နတ္ထိ, တံ တ ပတ္တဿ ဘယံ နတ္ထီတိ ‘‘အဘယာ နာမ သာ ဒိ သာ’’တိ ဝုတ္တံ။ **ရထော အကူဇနော**တိ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေဝ အဓိပ္ပေတော။ ယထာ ဟိ ပာကတိကရထော အက္ခေ တ အနုပ္ပဉ္စိတေ အတိရေကေသု တ မနုဿေသု အဘိရုဠှေသု ကူဇတိ ဝိရဝတိ, န ဇေဝံ အရိယမဂ္ဂေ။ သော ဟိ ဧကပ္ပ ဟာရေန စတုရာသီတိယာပိ ပာဏသဟဿေသု အဘိရုဟန္တေသု န ကူဇတိ န ဝိရဝတိ။ တသ္မာ ‘‘အကူဇနော’’တိ ဝုတ္တော။ **ဓမ္မစက္ကေဟိ သံယုတော** တိ ကာယိကစေတသိကဝီရိယသင်္ခာတေဟိ ဓမ္မစက္ကေဟိ သံယုတ္တော။

ဟိရီတိ ဧတ္ထ ဟိရိဂ္ဂဟဏေန ဩတ္တပ္ပမ္ပိ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ **တဿ အပာလမ္ဗော** တိ ယထာ ဗာဟိရကရ ထဿ ရထေ ဌိတာနံ ယောဓာနံ အပတနတ္ထာယ အရုမယံ အပာလမ္ဗနံ ဟောတိ, ဧဝံ က္လမဿ မဂ္ဂရထဿ အဇ္ဈတ္တဗ ဟိဒ္ဓာသမုဋ္ဌာနံ ဟိရောတ္တပ္ပံ အပာလမ္ဗနံ။ **သတျဿ** **ပရိဝါရဏ**န္တိ ရထဿ သီဟစမ္မာဒိပရိဝါရော ဝိယ က္လမ ဿာပိ မဂ္ဂရထဿ သမ္ပယုတ္တာ သတိ ပရိဝါရဏံ။ **ဓမ္မ**န္တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂံ ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိပုရေဇဝ** န္တိ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိပုရေဇဝ အဿ ပုဗ္ဗယာယိကာတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိပုရေဇဝတော, တံ သမ္မာဒိဋ္ဌိပုရေဇဝံ။ ယထာ ဟိ ပဌမတရံ ရာဇပုရိ သေဟိ ကာဏကုဏိအာဒီနံနီဟရဏေန မဂ္ဂေ သောဓိတေ ပစ္ဆာ ရာဇာ နိက္ခမတိ, ဧဝမေဝံ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ အနိစ္ စာဒိဝသေန ခန္ဓာဒီသု သောဓိတေသု ပစ္ဆာ ဘူမိလဒ္ဓဝဋ္ဋံ ပရိဇာနမာနာ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘ဓမ္မာ ဟံ သာရထိံ ဗြူမိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိပုရေဇဝ’’န္တိ။

က္လာတိ ဘဂဝတ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေတွာ အဝသာနေ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဒီပေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဒေဝပုတ္တော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ယထာ ဟိ ရညော ဘောဇနကာလေ အတ္တနော မုခပ္ပမာဏေ ကဗဠေ ဥက္ခိတ္တေ အင် ကေ နိသိန္နော ပုတ္တော အတ္တနော မုခပ္ပမာဏေနေဝ တတော ကဗဠံ ကရောတိ, ဧဝမေဝံ ဘဂဝတိ အရဟတ္တနိကူဋ္ဌေန

ဒေသနံ ဒေသေန္တေပိ သတ္တာ အတ္တနော ဥပနိဿယာနုရူပေန သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏန္တိ။ အယမ္ပိ ဒေဝပုတ္တော သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာ ဘဂဝန္တံ ဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇေတွာ ပက္ကာမီတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဝနရောပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇. သတ္တမေ **ဓမ္မဋ္ဌာ သီလသမ္ပန္နာ** တိ ကေ ဓမ္မဋ္ဌာ, ကေ သီလသမ္ပန္နာတိ ပုစ္ဆတိ။ ဘဂဝတာ ဣမံ ပဉှံ ထာဝရဝတ္ထုနာ ဒီပေန္တော **အာရာမရောပါ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာရာမရောပါ**တိ ပုပ္ဖာရာမဖလာရာမရောပကာ။ **ဝနရောပါ**တိ သယံဇာတေ အရောပိမဝနေ သီမံ ပရိက္ခိပိတွာ စေတိယဗောဓိစင်္ကမနမဏ္ဍပကုဋိလေဏရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနံ ကာရကာ ဆာယူပဂေ ရုက္ခေ ရောပေတွာ ဒဒမာနာပိ ဝနရောပါယေဝ နာမ။ **သေတုကာရကာ**တိ ဝိသမေ သေတုံ ကရောန္တိ, ဥဒကေ နာဝံ ပဋိယာဒေန္တိ ။ **ပပ**န္တိ ပါနီယဒါနသာလံ။ **ဥဒပါန**န္တိ ယံကိဉ္စိ ပေါက္ခရဏီတဠာကာဒိံ။ **ဥပဿယ**န္တိ ဝါသာဂါရံ။ “ဥပါသယ”န္တိပိ ပါဌော။

သဒါ ပုညံ ပဝဍ္ဎတီ တိ န အကုသလဝိတက္ကံ ဝါ ဝိတက္ကေန္တဿ နိဒ္ဒါယန္တဿ ဝါ ပဝဍ္ဎတိ။ ယဒါ ယဒါ ပန အနုဿရတိ, တဒါ တဒါ တဿ ဝဍ္ဎတိ။ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ “သဒါ ပုညံ ပဝဍ္ဎတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဓမ္မဋ္ဌာ သီလသမ္ပန္နာ**တိ တသ္မိံ ဓမ္မေ ဌိတတ္တာ တေနပိ သီလေန သမ္ပန္နတ္တာ ဓမ္မဋ္ဌာ သီလသမ္ပန္နာ။ အထ ဝါ ဧဝရူပါနိ ပုညာနိ ကရောန္တာနံ ဒသ ကုသလာ ဓမ္မာ ပူရေန္တိ, တေသု ဌိတတ္တာ ဓမ္မဋ္ဌာ။ တေနေဝ စ သီလေန သမ္ပန္နတ္တာ သီလသမ္ပန္နာတိ။ သတ္တမံ။

၈. ဇေတဝနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈. အဋ္ဌမေ **ဣဒံ ဟိ တံ ဇေတဝန**န္တိ အနာထပိဏ္ဍိကော ဒေဝပုတ္တော ဇေတဝနဿ စေဝ ဗုဒ္ဓါဒီနဉ္စ ဝဏ္ဏဘဏနတ္ထံ အာဂတော ဧဝမာဟ။ **ဣသိသင်္ဃနိသေဝိတ**န္တိ ဘိက္ခုသင်္ဃနိသေဝိတံ။

ဧဝံ ပဌမဂါထာယ ဇေတဝနဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အရိယမဂ္ဂဿ ကထေန္တော **ကမ္မံ ဝိဇ္ဇာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကမ္မ**န္တိ မဂ္ဂစေတနာ။ **ဝိဇ္ဇာ**တိ မဂ္ဂပညာ။ **ဓမ္မော** တိ သမာဓိပက္ခိကာ ဓမ္မာ။ **သီလံ ဇီဝိတမုတ္တမ**န္တိ သီလေ ပတိဋ္ဌိတဿ ဇီဝိတံ ဥတ္တမန္တိ ဒဿေတိ။ အထ ဝါ **ဝိဇ္ဇာ**တိ ဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပါ။ **ဓမ္မော** တိ ဝါယာမသတိသမာဓယော။ **သီလ**န္တိ ဝါစာကမ္မန္တာဇီဝါ။ **ဇီဝိတမုတ္တမ**န္တိ ဧတသ္မိံ သီလေ ဌိတဿ ဇီဝိတံ နာမ ဥတ္တမံ။ **ဧတေန မစ္စာ သုဇ္ဈန္တီ**တိ ဧတေန အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂေန သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ မဂ္ဂေန သုဇ္ဈန္တိ, န ဂေါတ္တဓနေဟိ, တသ္မာ။ **ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မ**န္တိ ဥပါယေန သမာဓိပက္ခိယဓမ္မံ ဝိစိနေယျ။ **ဧဝံ တတ္ထ ဝိသုဇ္ဈတီ** တိ ဧဝံ တသ္မိံ အရိယမဂ္ဂေ ဝိသုဇ္ဈတိ။ အထ ဝါ **ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မ**န္တိ ဥပါယေန ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မံ ဝိစိနေယျ။ **ဧဝံ တတ္ထ ဝိသုဇ္ဈတီ** တိ ဧဝံ တေသု စတူသု သစ္စေသု ဝိသုဇ္ဈတိ။

ဣဒါနိ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တော **သာရိပုတ္တောဝ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သာရိပုတ္တောဝ**တိ အဝဓာရဏဝစနံ, ဧတေဟိ ပညာဒီဟိ သာရိပုတ္တောဝ သေယျောတိ ဝဒတိ။ **ဥပသမေနာ**တိ ကိလေသဥပသမေန ။ **ပါရံ ဂတော**တိ နိဗ္ဗာနံ ဂတော။ ယော ကောစိ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တော ဘိက္ခု, သော **ဧတာဝပရမော သိယာ,** န ထေရေန ဥတ္တရိတရော နာမ အတ္ထီတိ ဝဒတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. မစ္ဆရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉. နဝမေ **မစ္ဆရိနော** တိ မစ္ဆေရေန သမန္နာဂတာ။ ဧကစ္စော ဟိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဘိက္ခုံ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာပိ န ဝန္ဒတိ, အညတ္ထ ဂတော ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ သက္ကစ္စံ ဝန္ဒိတွာ မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ – “ဘန္တေ, အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနံ နာဂစ္ဆထ, သမ္ပန္နော ပဒေသော, ပဋိဗလာ မယံ အယျာနံ ယာဂုဘတ္တာဒီဟိ ဥပဋ္ဌာနံ ကာတု”န္တိ။ ဘိက္ခူ “သဒ္ဓော အယံ ဥပါသကော”တိ ယာဂုဘတ္တာဒီဟိ သင်္ဂဏှန္တိ။ အထေကော ထေရော တဿ

သ ကမံ ဂန္တွာ ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ သော တံ ဒိသွာ အညေန တ ဂစ္ဆတိ, ဃရံ တ ပဝိသတိ။ သစေပိ သမ္မုခီဘာဝံ အာဂစ္ဆတိ, ဟတ္ထေန ဝဉ္စိတွာ – "အယျသ္သ ဘိက္ခံ ဒေထ, အဟံ ဧကေန ကမ္မေန ဂစ္ဆာမီ"တိ ပက္ကမတိ။ ထေရောသကလကမံ စရိတွာ တုစ္ဆပတ္တောဝ နိက္ခမတိ။ ဣဒံ တာဝ မုဒုမစ္ဆရိယံ နာမ, ယေန သမန္နာဂတော အအာယကောပိ အာယကော ဝိယ ပညာယတိ။ ဣမဲ ပန ထဒ္ဓမစ္ဆရိယံ အဓိပ္ပေတံ, ယေန သမန္နာဂတော ဘိက္ခုံသု ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌေသု, "ထေရာ ဋ္ဌိတာ"တိ ဝုတ္တေ, "ကိံ မယှံ ဟအာ ရုဇ္ဇန္တိ"တိအာဒီနိ ဝတွာ သိလာထမ္ဘော ဝိယ ခါဏုကော ဝိယ စ ထဒ္ဓော ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ, သာမီစိမ္ပိ န ကရောတိ။ **ကဒရိယာ**တိ ဣဒံ မစ္ဆရိနောတိ ပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ မုဒုကမ္ပိ ဟိ မစ္ဆရိယံ "မစ္ဆရိယ"န္တေဝ ဝုစ္စတိ, ထဒ္ဓံ ပန ကဒရိယံ နာမ။ **ပရိဘာသကာ**တိ ဘိက္ခူ ဃရဒ္ဓာရေ ဋ္ဌိတေ ဒိသွာ, "ကိံ တုမှေ ကသိတွာ အာဂတာ, ဝပိတွာ, လာယိတွာ? မယံ အတ္တနောပိ န လဘာမ, ကုတော တုမှာကံ, သီဃံ နိက္ခမထာ"တိ အာဒီဟိ သံတဇ္ဇကာ။ **အန္တရာယကရာ** တိ အာယကဿ သဂ္ဂန္တရာယော, ပဋိဂ္ဂာဟကာနံ လာဘန္တရာယော, အတ္တနော ဥပဃာတောတိ ဣမေသံ အန္တရာယာနံ ကာရကာ။

သမ္ပရာယော တိ ပရလောကော။ **ရတီ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏရတိ။ **ခိဍ္ဍာ** တိ ကာယိကခိဍ္ဍာဒိကာ တိဝိဓာ ခိဍ္ဍာ။ **ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ သ ဝိပါကော**တိ တသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တဘာဝေ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ သ ဝိပါကော။ **သမ္ပရာယေ စ ဒုဂ္ဂတီ** တိ "ယမလောကံ ဥပပဇ္ဇရေ"တိ ဝုတ္တေ သမ္ပရာယေ စ ဒုဂ္ဂတိ။

ဝဒညူတိ ဘိက္ခူ ဃရဒ္ဓာရေ ဋ္ဌိတာ ကိဉ္စာပိ တုဏှီဘူတာ ဟောန္တိ, အတ္ထတော ပန – "ဘိက္ခံ ဒေထာ"တိ ဝဒန္တိ နာမ။ တတ္ထ ယေ "မယံ ပစာမ, ဣမေ ပန န ပစန္တိ, ပစမာနေ ပတွာ အလဘန္တာ ကုဟိံ လဘိဿန္တီ"တိ? ဒေယျဓမ္မံ သံဝိဘဇန္တိ, တေ ဝဒညူ နာမ။ **ပကာသန္တိ** တိ ဝိမာနပ္ပဘာယ ဇောတန္တိ။ **ပရသမ္ဘတေသု** တိ ပရေဟိ သမ္ဘတ္တေသု။ **သမ္ပရာယေ စ သုဂ္ဂတီ** တိ, "ဧတေ သဂ္ဂ"တိ ဇဝံ ဝုတ္တသမ္ပရာယေ သုဂတိ။ ဥဘိန္နမ္ပိ တ ဧတေသံ တတော စဝိတွာ ပုန သမ္ပရာယေပိ ဒုဂ္ဂတိသုဂတိယေဝ ဟောတီတိ။ နဝမံ။

၁၀. ဃဋီကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀. ဒသမေ **ဥပပန္နာသေ** တိ နိဗ္ဗတ္တိဝသေန ဥပဂတာ။ **ဝိမုတ္တာ** တိ အဝိဟာဗြဟ္မလောကသ္မိံ ဥပပတ္တိသမနန္တရမေဝ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တာ။ **မာနုသံ ဒေဟန္တိ** ဣဓ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ ဧဝ ဝုတ္တာနိ။ **ဒိဗ္ဗယောဂ** န္တိ ပဉ္စ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ။ **ဥပစ္စဂု** န္တိ အတိက္ကမိံသု။ **ဥပကော**တိအာဒီနိ တေသံ ထေရာနံ နာမာနိ။ **ကုသလီ ဘာသသီ တေသန္တိ**, "ကုသလ"န္တိ ဣဒံ ဝစနံ ဣမဿ အတ္ထီတိ **ကုသလီ,** တေသံ ထေရာနံ တွံ ကုသလံ အနဝဇ္ဇံ ဘာသသိ, ထောမေသိ ပသံသသိ , ပဏ္ဍိတောသိ ဒေဝပုတ္တာတိ ဝဒတိ။ **တံ တေ ဓမ္မံ ဣဓညာယာ** တိ တေ ထေရာ တံ ဓမ္မံ ဣဓ တုမှာကံ သာသနေ ဇာနိတွာ။ **ဂမ္ဘီရ** န္တိ ဂမ္ဘီရတ္ထံ။ **ဗြဟ္မစာရီ နိရာမိသော** တိ နိရာမိသဗြဟ္မစာရီ နာမ အနာကာမီ, အနာကာမီ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **အဟုဝ**တိ အဟောသိ။ **သကာမေယျော** တိ ဧကကမတသီ။ ပရိယောသာနကထာ သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဋ္ဌပိတာတိ။ ဒသမံ။

အာဒိတ္တဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆. ဇရာဝဂ္ဂေါ

၁. ဇရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁. ဇရာဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သာဓူ**တိ လဒ္ဓကံ ဘဒ္ဒကံ။ **သီလံ ယာဝ ဇရာ**တိ ဣမိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ – ယထာ မုတ္တာမဏိရတ္တဝတ္ထာဒီနိ အာဘရဏာနိ တရုဏကာလေယေဝ သောဘန္တိ, ဇရာဇိဏ္ဏကာလေ တာနိ ဓာရေန္တော "အယံ အဇ္ဇာပိ ဗာလဘာဝံ ပတ္ထေတိ, ဥမ္မတ္တကော မညေ"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ , န ဧဝံ သီလံ။ သီလဉှိ နိစ္စကာလံ သောဘတိ။ ဗာလကာလေပိ ဟိ သီလံ ရက္ခန္တံ "ကိံ ဣမဿ သီလေနာ"တိ? ဝတ္တာရော နတ္ထိ။ မဇ္ဈိမကာလေပိ မဟလ္လကကာလေပီတိ။

သဒ္ဓာ သာဓု ပတိဋ္ဌိတာ တိ ဟတ္ထာဒ္ဗောကစိတ္တဂဟပတိအာဒီနံ ဝိယ မဂ္ဂေန အာဂတာ ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဓာ နာမ သာဓု။ **ပညာ နရာနံ ရတန**န္တိ ဇွတ္ထေ စိတ္တီကတဋ္ဌာဒီဟိ ရတနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

> ''ယဒိ စိတ္တီကတန္တိ ရတနံ, နနု ဘဂဝတ စိတ္တီကတော ပုရိသသီဟော, ယေ စ လောကေ စိတ္တီကတာ, တေသံ စိတ္တီကတော ဘဂဝတ။ ယဒိ ရတိကရန္တိ ရတနံ, နနု ဘဂဝတ ရတိကရော ပုရိသသီဟော, တဿ ဝစနေန စရန္တာ ဈာနရတိသုခေန အဘိရမန္တိ။ ယဒိ အတုလ္ယန္တိ ရတနံ, နနု ဘဂဝတ အတုလော ပုရိသသီဟော။ န ဟိ သက္ကာ တုလေတုံ ဂုဏေဟိ ဂုဏဟရမိံ ဂတော။ ယဒိ ဒုလ္လဘန္တိ ရတနံ, နနု ဘဂဝတ ဒုလ္လဘော ပုရိသသီဟော။ ယဒိ အနောမသတ္တပရိဘောဂန္တိ ရတနံ, နနု ဘဂဝတ အနောမော သီလေန သမာဓိနာ ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေနာ''တိ။

ဣဓ ပန ဒုလ္လဘဟတုဘာဝဋ္ဌေန ပညာ ''ရတန''န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပုညာ**န္တိ ပုညစေတနာ, သာ ဟိ အရူပတ္တာ ပရိဟရိတုံ န သက္ကာတိ။ ပဌမံ။

၂. အဇရသာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂. ဒုတိယေ **အဇရသာ**တိ အဇီရဏေန, အဝိပတ္တိယာတိ အတ္ထော။ သီလဥဟိ အဝိပန္နမေဝ သာဓု ဟောတိ, ဝိပန္နသီလံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒယောပိ န သင်္ဂဏှန္တိ, ဂတဂတဋ္ဌာနေ နိဒ္ဒမိတဗ္ဗောဝ ဟောတီတိ။ ဒုတိယံ။

၃. မိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၃. တတိယေ **သတ္ထော** တိ သဒ္ဓိံစရော, ဇင်္ဃသတ္ထော တ သကဋသတ္ထော တ။ **မိတ္တ** န္တိ ရောဂေ ဥပ္ပန္နေ ဟဋ္ဌင်္ဂိယာ တ အညေန တ ယာနေန ဟရိတွာ ခေမန္တသမ္ပာပနေန မိတ္တံ။ **သကေ ဃရေ**တိ အတ္တနော ဂေဟေ ။ တ ထာရူပေ ရောဂေ ဇာတေ ပုတ္တဘရိယာဒယော ဇိဂုစ္ဆန္တိ, မာတာ ပန အသုစိမ္ပိ စန္ဒနံ ဝိယ မညတိ။ တသ္မာ သာ သကေ ဃရေ မိတ္တံ။ **သဟာယော အတ္ထဇာတဿ** တိ ဥပ္ပန္နကိစ္စဿ ယော တံ ကိစ္စံ ဝဟတိ နိတ္ထရတိ, သော ကိစ္စေသု သဟ အယနဘာဝေန သဟာယော မိတ္တံ, သုရာပာနာဒိသဟာယာ ပန န မိတ္တာ။ **သမ္ပရာယိက** န္တိ သမ္ပရာယဟိတံ။ တတိယံ။

၄. ဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၄. စတုတ္ထေ **ပုတ္တာ ဝတ္ထု** တိ မဟလ္လကကာလေ ပဋိဇဂ္ဂနဋ္ဌေန ပုတ္တာ ပတိဋ္ဌာ။ **ပရမော**တိ အညေသံ အကထေတဗ္ဗဿပိ ဂုယှဿ ကထေတဗ္ဗယုတ္တတာယ ဘရိယာ ပရမော သခါ နာမ။ စတုတ္ထံ။

၅-၇. ပဌမဇနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၅၅. ပဉ္စမေ **ဝိဓာဝတီ**တိ ပရသမုဒ္ဒာဒိဂမနဝသေန ဣတော စိတော စ ဝိဓာဝတိ။ ပဉ္စမံ။

၅၆. ဆဋ္ဌေ **ဒုက္ခာ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော။ ဆဋ္ဌံ။

၅၇. သတ္တမေ **ပရာယဏ**န္တိ နိပ္ဖတ္တိ အဝဿယော။ သတ္တမံ။

၈. ဥပ္ပထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၈. အဋ္ဌမေ **ရာဂေ ဥပ္ပထော** တိ သုဂတိဥ္စ နိဗ္ဗာနဥ္စ ဂစ္ဆန္တဿ အမဂ္ဂေါ။ **ရတ္တိန္ဒိဝက္ခယော** တိ ရတ္တိဒိဝေဟိ, ရတ္တိဒိဝေသု တ ခီယတိ။ **ဣတ္ထီ မလ** န္တိ သေသံ ဗာဟိရမလံ ဘသ္မခါရာဒီဟိ ဓောဝိတွာ သက္ကာ သောဓေတုံ, မာတုကမမလေန ဒုဋ္ဌော ပန န သက္ကာ သုဒ္ဓော နာမ ကာတုန္တိ ဣတ္ထီ ''မလ''န္တိ ဝုတ္တာ။ **ထွော** တိ တွေ

ထ ဣတ္ထိယံ ပဇာ သဇ္ဇတိ။ **တပေတ**တိ ဣန္ဒြိယသံဝရဓုတင်္ဂဂုဏဝီရိယဒုက္ကရကာရိကာနံ နာမံ, ဣဓ ပန ဌပေတွာ ဒုက္ကရကာရိကံ သဗ္ဗာပိ ကိလေသသန္တာပိကာ ပဋိပဒါ ဝဋ္ဋတိ။ **ဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ မေထုနဝိရတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဒုတိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၉. နဝမေ **ကိံသု စာဘိရတော** တိ ကိံသိံ့ အဘိရတော။ **ဒုတိယာ**တိ သုဂတိဥ္စေဝ နိဗ္ဗာနဥ္စ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုတိယိကာ။ **ပညာ စေနံ ပသာသတီ**တိ ပညာ ဇေတံ ပုရိသံ ''ဣဒံ ကရောဟိ, ဣဒံ မာကရီ''တိ အနုသာသတိ။ နဝမံ။

၁၀. ကဝိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀. ဒသမေ **ဆန္ဒော နိဒါန** န္တိ ကယတ္တိအာဒိကော ဆန္ဒော ကထာနံ နိဒါနံ။ ပုဗ္ဗပဋ္ဌာပနကထာ အာရဘာန္တော ဟိ ''ကတရစ္ဆန္ဒေန ဟောတူ''တိ အာရဘတိ ။ **ဝိယဥ္ဇန** န္တိ ဇနနံ။ အက္ခရံ ဟိ ပဒံ ဇနေတိ, ပဒံ ကထံ ဇနေတိ, ကထာ အတ္ထံ ပကာသေတီတိ။ **နာမသန္နိဿိတာ** တိ သမုဒ္ဒာဒိပဏ္ဏတ္တိနိဿိတာ။ ကထာ အာရဘာန္တော ဟိ သမုဒ္ဒံ ဝါ ပထဝိံ ဝါ ယံ ကိဉ္စိ နာမံ နိဿာယိတွာဝ အာရဘတိ။ **အာသယော**တိ ပတိဋ္ဌာ။ ကဝိတော ဟိ ကထာ ပဝတ္တန္တိ၊ သော တာသံ ပတိဋ္ဌာ ဟောတီတိ။ ဒသမံ။

ဇရာဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. အဒ္ဓဝဂ္ဂေါ

၁. နာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၁. အဒ္ဓဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **နာမံ သဗ္ဗံ အဒ္ဓဘဝီ** တိ နာမံ သဗ္ဗံ အဘိဘဝတိ အနုပတတိ။ သြပပာတိကေန ဝါ ဟိ ကိတ္တိမေန ဝါ နာမေန မုတ္တော သတ္တော ဝါ သင်္ခါရော ဝါ နတ္ထိ။ ယဿပိ ဟိ ရုက္ခဿ ဝါ ပာသာဏဿ ဝါ ''ဣဒံ နာမ နာမ''န္တိ န ဇာနန္တိ, အနာမကောတွေဝ တဿ နာမံ ဟောတိ။ ပဌမံ။

၂-၃. စိတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၂. ဒုတိယေ **သဗ္ဗေဝ ဝသမန္ဝဂူ** တိ ယေ စိတ္တဿ ဝသံ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံယေဝ အနုဝသေသပရိယာအနမေတံ။ ဒုတိယံ။

၆၃. တတိယေပိ ဧသေဝ နယော။ တတိယံ။

၄-၅. သံယောဇနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၄. စတုတ္ထေ **ကိံ သု သံယောဇနော**တိ ကိံ သံယောဇနော ကိံ ဗန္ဓနော? **ဝိစာရဏ**န္တိ ဝိစရဏာ ပာအနိ။ ဗဟုဝစနေ ဧကဝစနံ ကတံ။ **ဝိတက္ကဿ ဝိစာရဏ** န္တိ ဝိတက္ကော တဿ ပာအာ။ စတုတ္ထံ။

၆၅. ပဉ္စမေပိ ဧသေဝ နယော။ ပဉ္စမံ။

၆. အတ္တဟတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆. ဆဋ္ဌေ **ကေနဿုဗ္ဘာဟတော** တိ ကေန အဗ္ဘာဟတော။ သု-ကာရော နိပာတမတ္တံ။ **ကိစ္ဆာဓူပာယိတော** တိ ကိစ္ဆာယ အာဒိတ္တော။ ဆဋ္ဌံ။

၇-၉. ဥဍ္ဍိတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၇. သတ္တမေ **တဏှာပဟာယ ဥဒ္ဒိတော** တိ တဏှာပဟာယ ဥလ္လင်္ဃိတော။ စက္ခုဥပါဒိ တဏှာပဟာရဇ္ဇုနာ အာဝုနိတွာ ရူပ နာဂဒန္တေ ဥဒ္ဒိတံ, သောတာဒီနိ သဒ္ဒါဒီသူတိ တဏှာပဟာယ ဥဒ္ဒိတော လောကော။ **မစ္စုနာ ပိဟိတော**တိ အနန္တရေ အတ္တ ဘာဝေ ကတံ ကမ္မံ န ဒူရံ ဧကစိတ္တန္တရံ, ဗလဝတိယာ ပန မာရဏန္တိကဝေဒနာယ ပဗ္ဗတေန ဝိယ ဩတ္ထဋ္ဌတ္တာ သ တ္တာ တံ န ဗုဇ္ဈန္တီတိ "မစ္စုနာ ပိဟိတော လောကော"တိ ဝုတ္တံ။ သတ္တမံ။

၆၈. အဋ္ဌမေ သေ့ဝဝ ပဋ္ဌော ဒေဝတာယ ပေဠပရိယာယဝသေန ပုစ္ဆိတော။ အဋ္ဌမံ။

၆၉. နဝမေ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ နဝမံ။

၁၀. လောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀. ဒသမေ **ကိသ္မိံ လောကော သမုပ္ပန္နော** တိ ကိသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ လောကော ဥပ္ပန္နောတိ ပုစ္ဆတိ။ **ဆသူ**တိ ဆသု အဇ္ဈတ္တိကေသု အာယတနေသု ဥပ္ပန္နေသု ဥပ္ပန္နောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဆသု ကုဗ္ဗတီ** တိ တေသုယေဝ ဆသု သန္ထဝံ က ရောတိ။ **ဥပာဒါယာ**တိ တာနိယေဝ စ ဥပါဒါယ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ ပဝတ္တတိ။ **ဝိဟညတီ**တိ တေသုယေဝ ဆသု ဝိဟညတိ ပီ ဠိယတိ။ ဣတိ အဇ္ဈတ္တိကာယတနဝသေန အယံ ပဋ္ဌော အာဂတော, အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနံ ပန ဝသေန အာဟရိတုံ ဝဋ္ဋ တိ။ ဆသု ဟိ အဇ္ဈတ္တိကာယတနေသု ဥပ္ပန္နေသု အယံ ဥပ္ပန္နော နာမ ဟောတိ, ဆသု ဗာဟိရေသု သန္ထဝံ ကရော တိ, ဆန္နံ အဇ္ဈတ္တိကာနံ ဥပါဒါယ ဆသု ဗာဟိရေသု ဝိဟညတီတိ။ ဒသမံ။

အဒ္ဓဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

၈. ဆေတွာဝဂ္ဂေါ

၁. ဆေတွာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၁. ဆေတွာဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဆေတွာ**တိ ဝဓိတွာ။ **သုခံ သေတီ**တိ ကောဓပရိဠာဟေန အပရိဒယှမာနတ္တာ သုခံ သယတိ။ **န သောစတီ**တိ ကောဓဝိနာသေန ဝိနဋ္ဌဒေါမနဿတ္တာ န သောစတိ။ **ဝိသမူလဿာ** တိ ဒုက္ခဝိပါကဿ ။ **မဓုရဂ္ဂဿာ** တိ ကုဒ္ဓဿ ပဋိကုဇ္ဈိတွာ, အက္ကုဋ္ဌဿ ပစ္စက္ကောသိတွာ, ပဟဋဿ စ ပဋိပဟရိတွာ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ သန္ဓာယ မဓုရဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော။ ဣမသ္မိံ ဟိ ဌာနေ ပရိယောသာနံ အဂ္ဂန္တိ ဝုတ္တံ။ **အရိယာ**တိ ဗုဒ္ဓါဒယော။ ပဌမံ။

၂. ရထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၂. ဒုတိယေ ပညာယတိ ဧတေနာတိ **ပညာဏံ။ ဓဇော ရထဿာ** တိ မဟန္တသ္မိံ ဟိ သင်္ဂါမသီသေ ဒူရတောဝ ဓဇံ ဒိသွာ "အသုကရညော နာမ အယံ ရထော"တိ ရထော ပာကဋော ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဓဇော ရထဿ ပညာဏ"န္တိ။ **အဂ္ဂိ** ပိ ဒူရတောဝ ဓူမေန ပညာယတိ။ ဧောဋ္ဌရဉ္ဇံ ပဏ္ဏာရဋ္ဌန္တိ ဧဝံ **ရဋ္ဌ** မ္ပိ ရညာ ပညာယတိ။ စက္ကဝတ္တိရညော ဓီတာပိ ပန **ဣတ္ထီ** "အသုကဿ နာမ ဘရိယာ"တိ ဘတ္တာရံ ပတွာဝ ပညာယတိ။ တသ္မာ **ဓူမော ပညာဏမဂ္ဂိနော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယံ။

၃. ဝိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၃. တတိယေ **သဒ္ဓီဓ ဝိတ္တ** န္တိ ယသ္မာ သဒ္ဓော သဒ္ဓါယ မုတ္တမဏိအာဒီနိပိ ဝိတ္တာနိ လဘတိ, တိဿောပိ ကုလသမ္ပဒါ, ဆ ကာမသဂ္ဂါနိ, နဝ ဗြဟ္မလောကေ ပတွာ ပရိယောသာနေ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဒဿနမ္ပိ လဘတိ, တသ္မာ မဏိမုတ္တာဒီဟိ ဝိတ္တေဟိ သဒ္ဓါဝိတ္တမေဝ သေဋ္ဌံ။ **ဓမ္မော** တိ ဒသကုသလကမ္မပထော။ **သုခမာဝဟတီ**တိ သဗ္ဗမ္ပိ သာသတနာသဝံ အသံကိလိဋ္ဌသုခံ အာဝဟတိ။ **သာဒုတရ**န္တိ လောကသ္မိံ လောဏမ္ဗိလာဒီနံ သဗ္ဗရသာနံ သစ္စ မေဝ မဓုရတရံ။ သစ္စသ္မိံ ဟိ ဌိတာ သီဃဝေဂံ နဒိမ္ပိ နိဝတ္တေန္တိ, ဝိသမ္ပိ နိမ္မဒ္ဒေန္တိ, အဂ္ဂိမ္ပိ ပဋိဗာဟန္တိ, ဒေဝ မ္ပိ ဝဿာပေန္တိ, တသ္မာ တံ သဗ္ဗရသာနံ မဓုရတရန္တိ ဝုတ္တံ။ **ပညာဇီဝိံ ဇီဝိတမာဟု သေဋ္ဌ** န္တိ ယော ပညာဇီဝီ ဂဟ

ဋ္ဌော သမာနော ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာယ သလာကဘတ္တာဒီနိ ပဋ္ဌပေတွာ ပညာယ ဇီဝတိ, ပဗ္ဗဇိတော တ ပန ဓမ္မေန ဥပ္ပန္နေ ပစ္စယေ "ဣဒမတ္ထ"န္တိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဒာယ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရိယဖလာဓိဂမဝသေန ပညာယ ဇီဝတိ, တံ ပညာဇီဝိံ ပုဂ္ဂလံ သေဋ္ဌံ ဇီဝိတံ ဇီဝတီတိ အာဟု။ တတိယံ။

၄. ဝုဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၄. စတုတ္ထေ **ဗီဇ**န္တိ ဥပ္ပတန္တာနံ သတ္တဝိဓံ ဓညဗီဇံ သေဋ္ဌံ။ တသ္မိဉှိ ဥဂ္ဂတေ ဇနပဒော ခေမော ဟောတိ သုဘိက္ခော။ **နိပတတ**န္တိ နိပတန္တာနံ မေဃဝုဋ္ဌိ သေဋ္ဌာ။ မေဃဝုဋ္ဌိယဉှိ သတိ ဝိဝိဓာနိ သဿာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဇနပဒါ ဖီတာ ဟောန္တိ ခေမာ သုဘိက္ခာ။ **ပဝဇမာနာန**န္တိ ဇင်္ဂမာနံ ပဒသာ စရမာနာနံ ကတေ သေဋ္ဌာ။ တာ နိဿာယ ဟိ သတ္တာ ပဉ္စ ဂေါရသေ ပရိဘုဉ္ဇမာနာ သုခံ ဝိဟရန္တိ။ **ပဝဒတ**န္တိ ရာဇကုလမဇ္ဈာဒီသု ဝဒန္တာနံ ပုတ္တော ဝရော။ သော ဟိ မာတာပိတူနံ အနတ္ထာဝဟံ န ဝဒတိ။

ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပတတံ သေဋ္ဌာ တိ ပုရိမပဉှံ ကိရ သုတွာ သမီပေ ဌိတာ ဧကာ ဒေဝတာ "ဒေဝတေ, ကသ္မာ တွံ ဧတံ ပဉှံ ဒသဗလံ ပုစ္ဆသိ? အဟံ တေ ကထေဿာမီ"တိ အတ္တနော ခန္တိယာ လဒ္ဓိယာ ပဉှံ ကထေသိ။ အထ နံ ဣတရာ ဒေဝတာ အာဟ – "ယာဝ ပဓံသိ ဝဒေသိ ဒေဝတေ ယာဝ ပဂဗ္ဘာ မုခရာ, အဟံ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆာမိ။ တွံ မယှံ ကသ္မာ ကထေသီ"တိ? နိဝတ္တေတွာ တဒေဝ ပဉှံ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိ။ အထဿာ သတ္ထာ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပတတ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဇ္ဇာ**တိ စတုမဂ္ဂဝိဇ္ဇာ။ သာ ဟိ ဥပ္ပတမာနာ သဗ္ဗာကုသလဓမ္မေ သမုဂ္ဃာတေတိ။ တသ္မာ "ဥပ္ပတတံ သေဋ္ဌာ"တိ ဝုတ္တာ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ ဝဋ္ဋမူလကမဟာအဝိဇ္ဇာ။ သာ ဟိ နိပတန္တာနံ ဩသီဒန္တာနံ ဝရာ။ **ပဝဇမာနာန**န္တိ ပဒသာ စရမာနာနံ ဇင်္ဂမာနံ အနောမပုညက္ခေတ္တဘူတော သင်္ဃော ဝရော။ တဉှိ တတ္ထ တတ္ထ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တာ သတ္တာ သောတ္ထိံ ပာပုဏန္တိ။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ယာဒိသော ပုတ္တော တ ဟောတု အညော တ, ယေသံ ကေသဉ္စိ ဝဒမာနာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဝရော။ တဿ ဟိ ဓမ္မဒေသနံ အာဂမ္မ အနေကသတသဟဿာနံ ပါဏာနံ ဗန္ဓနမောက္ခော ဟောတီတိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဘီတာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၅. ပဉ္စမေ **ကိံသူဓ ဘီတာ**တိ ကိံ ဘီတာ? **မဂ္ဂော စနေကာယတနပ္ပဝုတ္တော** တိ အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏဝသေန အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ ကထိတော။ ဧဝံ သန္တေ ကိဿ ဘီတာ ဟုတွာ အယံ ဇနတာ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော အဂ္ဂဟေသီတိ ဝဒတိ။ **ဘူရိပညာ**တိ ဗဟုပည ဥဿန္နပည။ **ပရလောကံ န ဘာယေ**တိ ဣမသ္မာ လောကာ ပရံ လောကံ ဂစ္ဆန္တော န ဘာယေယျ။ **ပဏိဓာယာ**တိ ဌပေတွာ။ **ဗဟွန္နဟာနံ ဃရမာဝသန္တော**တိ အနာထပိဏ္ဍိကာဒယော ဝိယ ဗဟွန္နဟာနေ ဃရေ ဝသန္တော။ **သံဝိဘာဂီ**တိ အစ္ဆရာယ ဂဟိတမ္ပိ နခေန ဖာလေတွာ ပရဿ ဒတွာဝ ဘုဉ္ဇနသီလော။ **ဝဒညူ**တိ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

ဣဒါနိ ကထာယ အင်္ဂါနိ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေတဗ္ဗာနိ – "တစ"န္တိ ဟိ ဣမိနာ စတ္တာရိ ဝစီသုစရိတာနိ ဂဟိတာနိ, "မနေနာ"တိပဒေန တီဏိ မနောသုစရိတာနိ, "ကာယေနာ"တိ ပဒေန တီဏိ ကာယသုစရိတာနိ။ ဣတိ ဣမေ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ ပုဗ္ဗသုဒ္ဓိအင်္ဂံ နာမ။ **ဗဟွန္နဟာနံ ဃရမာဝသန္တော** တိ ဣမိနာ ယညဥပက္ခရော ဂဟိတော။ **သဒ္ဓေါ**တိ ဧကမင်္ဂံ, **မုဒူ**တိ ဧကံ, **သံဝိဘာဂီ**တိ ဧကံ, **ဝဒညူ**တိ ဧကံ။ ဣတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ သန္ဓာယ "ဧတေသု ဓမ္မေသု ဌိတော စတူသူ"တိ အာဟ။

အပရောပိ ပရိယာယော – တစန္တိအာဒီနိ တီဏိ အင်္ဂါနိ, ဗဟွန္နဟာနန္တိ ဣမိနာ ယညဥပက္ခရောဝ ဂဟိတော, သဒ္ဓေါ မုဒူ သံဝိဘာဂီ ဝဒညူတိ ဧကံ အင်္ဂံ။ အပရော ဒုကနယော နာမ ဟောတိ။ "တစံ မနဉ္စာ"တိ ဣဒမေကံ အင်္ဂံ, "ကာယေန ဟာဟာနိ အကုဗ္ဗမာနော, ဗဟွန္နဟာနံ ဃရမာဝသန္တော"တိ ဧကံ, "သဒ္ဓေါ မုဒူ"တိ ဧကံ, "သံဝိဘာဂီ ဝဒညူ"တိ ဧကံ။ ဧတေသု စတူသု ဓမ္မေသု ဌိတော ဓမ္မေ ဌိတော နာမ ဟောတိ။ သော ဣတော ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တော န ဘာယတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. နဇီရတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၆. ဆဋ္ဌေ **နာမကေတ္တံ န ဇီရတီ** တိ အတီတဗုဒ္ဓါနံ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ နာမကေတ္တံ ကထိယတိ, တသ္မာ န ဇီရတီ
တိ ဝုစ္စတိ။ ပေါရာဏာ ပန ''အဒ္ဓါနေ ဂစ္ဆန္တေ န ပညာယိဿတိ, ဇီရဏသဘာဝေါ ပန န ဟောတိယေဝါ''တိ ဝဒန္
တိ။ **အာလဿ** န္တိ အာလသိယံ, ယေန ဌိတဋ္ဌာနေ ဌိတောဝ, နိသိန္နဋ္ဌာနေ နိသိန္နောဝ ဟောတိ, တေလေပိ ဥတ္တရန္
တေ ဌိတိံ န ကရောတိ။ **ပမာဒော**တိ နိဒ္ဒါယ ဝါ ကိလေသဝသေန ဝါ ပမာဒေါ။ **အနုဋ္ဌာန** န္တိ ကမ္မသမယေ ကမ္မကရဏဝီရိ
ယာဘာဝေါ။ **အသံယမော**တိ သီလသညမာဘာဝေါ ဝိဿဋ္ဌာစာရတာ။ **နိဒ္ဒာ** တိ သောပ္ပဗဟုလတာ။ တာယ ဂစ္ဆန္
တောပိ ဌိတောပိ နိသိန္နောပိ နိဒ္ဒာယတိ, ပဂေဝ နိပန္နော။ **တန္ဒီ** တိ အတိစ္ဆာတာဒိဝသေန အာဂန္တုကာလသိယံ။ **တေ ဆိဒ္
ဒေ**တိ တာနိ ဆ ဆိဒ္ဒါနိ ဝိဝရာနိ။ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗာကာရေန။ **တန္တိ** နိပါတမတ္တံ။ **ဝိဝဇ္ဇယေ** တိ ဝဇ္ဇေယျ ဇဟေ
ယျ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဣဿရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၇. သတ္တမေ **သတ္ထမလ** န္တိ မလဂ္ဂဟိတသတ္ထံ။ **ကိံ သု ဟရန္တံ ဝါရေန္တိ** တိ ကိံ ဟရန္တံ နိသေဓေန္တိ။ **ဝ
သော**တိ အာဏာပဝတ္တနံ။ **ဣတ္ထီ** တိ အဝိဿဇ္ဇနီယဘဏ္ဍတ္တာ ''ဣတ္ထီ ဘဏ္ဍာနမုတ္တမံ, ဝရဘဏ္ဍ''န္တိ အာဟ။
အထ ဝါ သဗ္ဗေပိ ဗောဓိသတ္တာ စ စက္ကဝတ္တိနော စ မာတုကုစ္ဆိယံယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ ''ဣတ္ထီ ဘဏ္ဍာနမုတ္တ
မ''န္တိ အာဟ။ **ကောဓော သတ္ထမလ** န္တိ ကောဓော မလဂ္ဂဟိတသတ္ထသဒိသော, ပညာသတ္ထဿ ဝါ မလန္တိ သ
တ္ထမလံ။ **အဗ္ဗုဒ** န္တိ ဝိနာသကာရဏံ, စောရာ လောကသ္မိံ ဝိနာသကာတိ အတ္ထော။ **ဟရန္တော** တိ သလာကဘတ္တာဒီ
နိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော။ သလာကဘတ္တာဒီနိ ဟိ ပဋ္ဌပိတကာလေယေဝ မနုဿေဟိ ပရိစ္စတ္တာနိ။ တေသံ တာနိ
ဟရန္တော သမဏော ပိယော ဟောတိ, အနာဟရန္တေ ပုညဟာနိံ နိဿာယ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဟောန္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ကာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၈. အဋ္ဌမေ **အတ္တာနံ န ဒဒေ** တိ ပရဿ အသံ ကတွာ အတ္တာနံ န ဒဒေယျ ဥပေတွာ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တေ
တိ ဝုတ္တံ။ **န ပရိစ္စဇေ** တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒီနံ န ပရိစ္စဇေယျ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တေ ဥပေတွာယေဝါတိ ဝုတ္တံ။ **ကလျာ
ဏ**န္တိ သဏှံ မုဒုကံ။ **ပါပိက**န္တိ ဖရုသံ တစံ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပါထေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၉. နဝမေ **သဒ္ဓါ ဗန္ဓတိ ပါထေယျ** န္တိ သဒ္ဓံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဒါနံ ဒေတိ, သီလံ ရက္ခတိ, ဥပေါသထကမ္မံ က
ရောတိ, တေနေတံ ဝုတ္တံ။ **သိရီ**တိ ဣဿရိယံ။ **အာသယော**တိ ဝသနဋ္ဌာနံ။ ဣဿရိယေ ဟိ အဘိမုခီဘူတေ ထလ
တောပိ ဇလတောပိ ဘောဂါ အာဂစ္ဆန္တိယေဝ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။ **ပရိကဿတီ** တိ ပရိကမုတိ။ နဝမံ။

၁၀. ပဇ္ဇောတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၀. ဒသမေ **ပဇ္ဇောတော** တိ ပဒီပေါ ဝိယ ဟောတိ။ **ဇာဂရော**တိ ဇာဂရဗြာဟ္မဏော ဝိယ ဟောတိ။ **ကတေ ကမ္မေ
သဇီဝါန**န္တိ ကမ္မေန သဟ ဇီဝန္တာနံ ကတေဝ ကမ္မေ ကမ္မသဟာယာ ကမ္မဒုတိယကာ နာမ ဟောန္တိ။ ဂေါမဏ္ဍလေဟိ
သဒ္ဓိံ ကသိကမ္မာဒီနိ နိပ္ဖဇ္ဇန္တိ။ **သီတဿ ဣရိယာပထော** တိ သီတံ အဿ သတ္တကာယဿ ဣရိယာပထော ဇီဝိတ
ဝုတ္တိ။ **သီတ**န္တိ နင်္ဂလံ။ ယဿ ဟိ နင်္ဂလေဟိ ခေတ္တံ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကဋ္ဌံ န ဟောတိ, သော ကထံ ဇီဝိဿတီတိ
ဝဒတိ။ ဒသမံ။

၁၁. အရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁. ဧကာဒသမေ **အရဏာ**တိ နိက္ကိလေသာ။ **ဝုသိတ**န္တိ ဝုသိတဝါသော။ **ဘောဇိဿိယ** န္တိ အဒါသဘာဝေါ။ **သ
မဏာ**တိ ခီဏာသဝသမဏာ။ တေ ဟိ ဧကန္တေန အရဏာ နာမ။ **ဝုသိတံ န နဿတီ** တိ တေသံ အရိယမဂ္ဂဝါသော န နဿ
တိ။ **ပရိဇာနန္တိ** တိ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကတော ပဋ္ဌာယ သေခါ လောကိယလောကုတ္တရာယ ပရိညာယ ပရိဇာနန္တိ။
ဘောဇိဿိယ န္တိ ခီဏာသဝသမဏာနံယေဝ နိစ္စံ ဘုဇိဿဘာဝေါ နာမ။ **ဝန္ဒန္တိ** တိ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝန္

ဒန္တိ။ **ပတိဋ္ဌိတ**န္တိ သီလေ ပတိဋ္ဌိတံ ။ **သမဏီဓ**တိ သမဏံ ဣဓ။ **ဇာတိဟီန**န္တိ အပိ စဏ္ဍာလကုလာ ပဗ္ဗဇိတံ။ **ခတ္တိယာ**တိ န ကေဝလံ ခတ္တိယာဝ, ဒေဝတာပိ သီလသမ္ပန္နံ သမဏံ ဝန္ဒန္တိယေဝါတိ။ ဧကာဒသမံ။

ဆေတ္တတာဝဂ္ဂေ အဋ္ဌမော။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဒေဝတာသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒေဝပုတ္တသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၂. ဒေဝပုတ္တသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ဒေဝပုတ္တော** တိ ဒေဝတနဥ္စဟိ အင်္ကေ နိဗ္ဗတ္တာ ပုရိသာ ဒေဝပုတ္တာ နာမ, ဣတ္ထိယော ဒေဝဓီတရော နာမ ဟောန္တိ။ နာမဝသေန အပာကဋာဝ "အညတရာ ဒေဝတာ"တိ ဝုစ္စတိ, ပာကဋော "ဣတ္ထန္နာမော ဒေဝပုတ္တော"တိ။ တသ္မာ ဟေဋ္ဌာ "အညတရာ ဒေဝတာ"တိ ဝတွာ ဣဓ "ဒေဝပုတ္တော"တိ ဝုတ္တံ။ **အနုသာသ**န္တိ အနုသိဋ္ဌိံ။ အယံ ကိရ ဒေဝပုတ္တော ဘဂဝတာ သမ္ဗောဓိတော သတ္တမေ ဝဿေ ယမကပာဋိဟာရိယံ ကတွာ တိဒသပုရေ ဝဿံ ဥပဂမ္မ အဘိဓမ္မံ ဒေသေန္တေန ဇ္ဈာနဝိဘင်္ဂေ – "ဘိက္ခုတိ သမညာယ ဘိက္ခု, ပဋိညာယ ဘိက္ခူ"တိ (ဝိဘ. ၅၁၀)။ ဧဝံ ဘိက္ခုနိဒ္ဒေသံ ကထိယမာနံ အဿောသိ။ "ဧဝံ ဝိတက္ကေထ, မာ ဧဝံ ဝိတက္ကယိတ္ထ, ဧဝံ မနသိကရောထ, မာ ဧဝံ မနသာကတ္ထ။ ဣဒံ ပဇဟထ, ဣဒံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ"တိ (ပာရာ. ၁၉)။ ဧဝရူပံ ပန ဘိက္ခုဩဝါဒံ ဘိက္ခုအနုသာသနံ န အဿောသိ။ သော တံ သန္ဓာယ – "ဘိက္ခုံ ဘဂဝါ ပကာသေသိ, နော စ ဘိက္ခုနော အနုသာသ"န္တိ အာဟ။

တေန ဟီတိ ယသ္မာ မယာ ဘိက္ခုနော အနုသိဋ္ဌိ န ပကာသိတာတိ ဝဒသိ, တသ္မာ။ **တညေဝေတ္ထ ပဋိဘာတူ** တိ တုယှေဝေသော အနုသိဋ္ဌိပကာသနာ ဥပဋ္ဌာတူတိ။ ယော ဟိ ပဉှံ ကထေတုကာမော ဟောတိ, န စ သက္ကောတိ သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိတွာ ကထေတုံ။ ယော တ န ကထေတုကာမော ဟောတိ, သက္ကောတိ ပန ကထေတုံ။ ယော တ နေဝ ကထေတုကာမော ဟောတိ, ကထေတုံ န စ သက္ကောတိ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ တေသံ ဘဂဝါ ပဉှံ ဘာရံ န ကရောတိ။ အယံ ပန ဒေဝပုတ္တော ကထေတုကာမော စေဝ, သက္ကောတိ စ ကထေတုံ။ တသ္မာ တဿေဝ ဘာရံ ကရောန္တော ဘဂဝါ ဧဝမာဟ။ သောပိ ပဉှံ ကထေသိ။

တတ္ထ **သုဘာသိတဿ သိက္ခေထာ** တိ သုဘာသိတံ သိက္ခေယျ, စတုသစ္စနိဿိတံ ဒသကထာဝတ္ထုနိဿိတံ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယနိဿိတံ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီသုစရိတမေဝ သိက္ခေယျ။ **သမဏူပာသနဿ စာ** တိ သမဏေဟိ ဥပာသိတဗ္ဗံ သမဏူပာသနံ နာမ အဋ္ဌတိံသဘေဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ, တမ္ပိ သိက္ခေယျ ဘာဝေယျာတိ အတ္ထော။ ဗဟုဿုတာနံ တ ဘိက္ခူနံ ဥပာသနမ္ပိ သမဏူပာသနံ။ တမ္ပိ 'ကိံ, ဘန္တေ, ကုသလ"န္တိအာဒိနာ ပဉှာပုစ္ဆနေန ပညာဝုဒ္ဓိတ္ထံ သိက္ခေယျ။ **စိတ္တဝူပသမဿ စာ** တိ အဋ္ဌသမာပတ္တိဝသေန စိတ္တဝူပသမံ သိက္ခေယျ။ ဣတိ ဒေဝပုတ္တေန တိဿော သိက္ခာ ကထိတာ ဟောန္တိ။ ပုရိမပဒေန ဟိ အဓိသီလသိက္ခာ ကထိတာ, ဒုတိယပဒေန အဓိပညာသိက္ခာ, စိတ္တဝူပသမေန အဓိစိတ္တသိက္ခာတိ ဧဝံ ဣမာယ ကထာယ သကလမ္ပိ သာသနံ ပကာသိတမေဝ ဟောတိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃. ဒုတိယေ **ဈာယီ**တိ ဒွီဟိ ဈာနေဟိ ဈာယီ။ **ဝိမုတ္တစိတ္တော** တိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တစိတ္တော။ **ဟဒယဿာနုပတ္တိ**န္တိ အရဟတ္တံ။ **လောကဿာ** တိ သင်္ခါရလောကဿ။ **အနိဿိတော** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ အနိဿိတော, တဏှာဒိဋ္ဌိယော တ အနိဿိတော။ **တဒာနိသံသော**တိ အရဟတ္တာနိသံသော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အရဟတ္တာနိသံသော ဘိက္ခု အရဟတ္တံ ပတ္ထေန္တော ဈာယီ ဘဝေယျ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဘဝေယျ, လောကဿ ဥဒယဗ္ဗယံ ဉတွာ အနိဿိတော ဘဝေယျ။ တန္တိဓမ္မော ပန ဣမဿိံ သာသနေ ပုဗ္ဗဘာဂေတိ။ ဒုတိယံ။

၃-၄. မာဃသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၄. တတိယေ **မာဃော**တိ သက္ကဿေတံ နာမံ။ သေ့ဝ ဝတ္တေန အညေ အဘိဘဝိတွာ ဒေဝိဿရိယံ ပတ္တောတိ **ဝတြဘူ,** ဝတြနာမကံ တ အသုရံ အဘိဘဝတီတိ ဝတြဘူ။ တတိယံ။

၈၅. စတုတ္ထံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ စတုတ္ထံ။

၅. အမလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆. ပဉ္စမေ **န တေနာသီသတေ ဘဝ**န္တိ တေန ကာရဏေန ယံ ကိဉ္စိ ဘဝံ န ပတ္ထေတိ။ အာယတပဂ္ဂဟော နာမေသ ဒေဝပုတ္တော, ခီဏာသဝဿ ကိစ္စတေသာနံ နတ္ထိ။ ခီဏာသဝေန ဟိ အာဒိတော အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ ဝီရိယံ ကတံ , အပရဘာဂေ မယာ အရဟတ္တံ ပတ္တန္တိ မာ တုဏှီ ဘဝတု, တထေဝ ဝီရိယံ ဒဠှံ ကရောတု ပရက္ကမတူတိ စိန္တေတွာ ဧဝမာဟ။

အထ ဘဂဝတ “အယံ ဒေဝပုတ္တော ခီဏာသဝဿ ကိစ္စတေသာနံ အကထေန္တော မမ သာသနံ အနိယျာနိကံ ကထေတိ, ကိစ္စတေသာနမဿ ကထေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ **နတ္ထိ ကိစ္စ**န္တိအာဒိမာဟ။ တီသု ကိရ ပိဋကေသု အယံ ကထာ အသံကိဏ္ဏာ။ ဘဂဝတာ ဟိ အညတ္ထ ဝီရိယဿ ဒေသော နာမ ဒဿိတော နတ္ထိ။ ဣဓ ပန ဣမံ ဒေဝပုတ္တံ ပဋိဗာဟိတွာ “ခီဏာသဝေန ပုဗ္ဗဘာဂေ အာသဝက္ခယတ္ထာယ အရညေ ဝသန္တေန ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဒါယ ဝီရိယံ ကတံ, အပရဘာဂေ သစေ ဣစ္ဆတိ, ကရောတု, နော စေ ဣစ္ဆတိ, ယထာသုခံ ဝိဟရတူ”တိ ခီဏာသဝဿ ကိစ္စတေသာနဒဿနတ္ထံ ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **ဂါဓ**န္တိ ပတိဋ္ဌံ။ ပဉ္စမံ။

၆. ကာမဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. ဆဋ္ဌေ **ဒုက္ကရ**န္တိ အယံ ကိရ ဒေဝပုတ္တော ပုဗ္ဗယောဂါဝစရော ဗဟလကိလေသတာယ သပ္ပယောဂေန ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော သမဏဓမ္မံ ကတွာ ပုဗ္ဗူပနိဿယမန္ဒတာယ အရိယဘူမိံ အပ္ပတွာဝ ကာလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ သော “တထာဂတဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဒုက္ကရဘာဝံ အာရောစေဿာမီ”တိ အာဂန္တွာ ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **ဒုက္ကရ**န္တိ ဒသပိ ဝဿာနိ။ပေ.။ သဋ္ဌိပိ ယဒေတံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သမဏဓမ္မံ ကရဏံ နာမ, တံ ဒုက္ကရံ။ **သေခါ**တိ သတ္တ သေခါ။ **သီလသမာဟိတာ**တိ သီလေန သမာဟိတာ သမုပေတာ။ **ဌိတတ္တာ**တိ ပတိဋ္ဌိတသဘာဝါ။ ဧဝံ ပုစ္ဆိတပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣဒါနိ ဥပရိပဉှာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ **အနကာရိယုပေတဿာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနကာရိယုပေတဿာ**တိ အနကာရိယံ နိဂ္ဂေဟဘာဝံ ဥပေတဿ။ သတ္တဘူမိကေပိ ဟိ ပါသာဒေ ဝသန္တော ဘိက္ခု ဝုဍ္ဎတရေန အာဂန္တွာ “မယှံ ဣဒံ ပါပုဏာတီ”တိ ဝုတ္တေ ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ နိက္ခမတေဝ။ တသ္မာ “အနကာရိယုပေတော”တိ ဝုစ္စတိ။ **တုဋ္ဌီ**တိ စတုပစ္စယသန္တောသော။ **ဘာဝနာယာ**တိ စိတ္တဝူပသမဘာဝနာယ။

တေ ဆေတွာ မစ္စုနော ဇာလန္တိ ယေ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဣန္ဒြိယူပသမေ ရတာ, တေ ဒုဿမာဒဟံ စိတ္တံ သမာဒဟန္တိ။ ယေ စ သမာဟိတစိတ္တာ, တေ စတုပစ္စယသန္တောသံ ပူရေန္တာ န ကိလမန္တိ။ ယေ သန္တုဋ္ဌာ, တေ သီလံ ပူရေန္တာ န ကိလမန္တိ ။ ယေ သီလေ ပတိဋ္ဌိတာ သတ္တ သေခါ, တေ အရိယာ မစ္စုနော ဇာလသင်္ခာတံ ကိလေသဇာလံ ဆိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဒုဂ္ဂမော**တိ “သစ္စမေတံ, ဘန္တေ, ယေ ဣန္ဒြိယူပသမေ ရတာ, တေ ဒုဿမာဒဟံ သမာဒဟန္တိ။ပေ.။ ယေ သီလေ ပတိဋ္ဌိတာ, တေ မစ္စုနော ဇာလံ ဆိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တိ”။ ကိံ န ဂစ္ဆိဿန္တိ? အယံ ပန ဒုဂ္ဂမော ဘဂဝါ ဝိသမော မဂ္ဂေါတိ အာဟ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အရိယမဂ္ဂေါ နေဝ ဒုဂ္ဂမော န ဝိသမော, ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါယ ပနဿ ဗဟူ ပရိဿယာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တော။ **အဝံသိရာ**တိ ဉာဏသိရေန အဓောသိရာ ဟုတွာ ပပတန္တိ။ အရိယမဂ္ဂံ အာရောဟိတုံ အသမတ္ထတာယေဝ စ တေ အနရိယမဂ္ဂေ ပပတန္တီတိ စ ဝုစ္စန္တိ။ **အရိယာနံ သမော မဂ္ဂေါ**တိ သွေဝ မဂ္ဂေါ အရိယာနံ သမော ဟောတိ။ **ဝိသမေ သမာ**တိ ဝိသမေပိ သတ္တကာယေ သမာယေဝ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဉ္စာလစဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၈. သတ္တမေ **သမ္ဗာဓေ**တိ နီဝရဏသမ္ဗာဓံ ကာမဂုဏသမ္ဗာဓန္တိ ဒွေဝ သမ္ဗာဓာ။ တေသု ဣဓ နီဝရဏသမ္ဗာဓံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဩကာသ**န္တိ ဈာနဿေတံ နာမံ။ **ပဋိလီနနိသဘော**တိ ပဋိလီနသေဋ္ဌော။ ပဋိလီနော နာမ ပဟီနမာနော ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ – “ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိလီနော ဟောတိ ။ ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အသ္မိမာနော ပဟီနော ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော”တိ (အ. နိ. ၄.၃၈; မဟာနိ.

၈၇)။ **ပစ္စလတ္ထံသူ** တိ ပဋိလဘိံသု။ **သမ္မာ တေတိ** ယေ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ သတိံ ပဋိလဘိံသု, တေ လောကုတ္တရသမာဓိ နာပိ သုသမာဟိတာတိ မိဿကဈွာနံ ကထိတံ။ သတ္တမံ။

၈. တာယနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. အဋ္ဌမေ **ပုရာဏတိတ္ထကရော** တိ ပုဗ္ဗေ တိတ္ထကရော။ ဇေတ္တ စ တိတ္ထံ နာမ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော, တိတ္ထကရော နာမ တာသံ ဥပ္ပာဒကော သတ္ထာ။ သေယျထိဒံ နန္ဒော, ဝစ္ဆော, ကိသော, သံကိစ္စော။ ပုရာဏာဒယော ပန တိတ္ထိယာ နာမ။ အယံ ပန ဒိဋ္ဌိံ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ ကထံ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တောတိ? ကမ္မဝါဒိတာယ။ သော ကိရ ဥပေါသထဘတ္တာဒီနိ အဒာသိ, အနာထာနံ ဝတ္တံ ပဋ္ဌပေသိ, ပတိဿယေ အကာသိ, ပေါက္ခရဏိယော ခဏာပေသိ, အညမ္ပိ ဗဟုံ ကလျာဏံ အကာသိ။ သော တဿ နိဿန္ဒေန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော, သာသနဿ ပန နိယျာနိကဘာဝံ ဇာနာတိ။ သော တထာဂတဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ သာသနာနုစ္ဆဝိကာ ဝီရိယပ္ပဋိသံယုတ္တာ ကထာ ဝက္ခာမီတိ အာဂန္တွာ **ဆိန္ဒ သောတန္တိ**အာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဆိန္ဒာ** တိ အနိယမိတအာဏတ္တိ။ **သောတန္တိ** တဏှာသောတံ။ **ပရက္ကမ္မာ** တိ ပရက္ကမိတွာ ဝီရိယံ ကတွာ။ **ကာမေ**တိ ကိလေသကာမေပိ ဝတ္ထုကာမေပိ။ **ပနုဒာ**တိ နီဟရ၊ **ကေတ္တ** န္တိ ဈာနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကာမေ အဇဟိတွာ မုနိ ဈာနံ န ဥပပဇ္ဇတိ, န ပဋိလဘတီတိ အတ္ထော။ **ကယိရာ စေ ကယိရာထေန**န္တိ ယဒိ ဝီရိယံ ကရေယျ, ကရေယျာထ, တံ ဝီရိယံ န ဩသက္ကေယျ။ **ဒဠှမေနံ ပရက္ကမေ** တိ ဒဠှံ ဧနံ ကရေယျ။ **သိထိလော ဟိ ပရိဗ္ဗာဇော**တိ သိထိလဂဟိတာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ **ဘိယျော အာကိရတေ ရဇ** န္တိ အတိရေကံ ဥပရိ ကိလေသရဇံ အာကိရတိ။ **အကတံ ဒုက္ကဋံ သေယျော**တိ ဒုက္ကဋံ အကတမေဝ သေယျော။ **ယံ ကိဉ္စိ** တိ န ကေဝလံ ဒုက္ကဋံ ကတွာ ကတသာမညမေဝ, အညမ္ပိ ယံ ကိဉ္စိ သိထိလံ ကတံ ဧဝရူပမေဝ ဟောတိ။ **သံကိလိဋ္ဌ** န္တိ ဒုက္ကရကာရိကဝတံ။ ဣမသ္မိံ ဟိ သာသနေ ပစ္စယဟေတု သမာဒိန္နဓုတင်္ဂဝတံ သံကိလိဋ္ဌမေဝ။ **သင်္ကဿရ** န္တိ သင်္ကာယ သရိတံ, "ဣဒမ္ပိ ဣမိနာ ကတံ ဘဝိဿတိ, ဣဒမ္ပိ ဣမိနာ"တိ ဧဝံ အာသင်္ကိတပရိသင်္ကိတံ။ **အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာ** တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာ ပုဗ္ဗပဓာနဘူတာ။ အဋ္ဌမံ။

၉. စန္ဒိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀. နဝမေ **စန္ဒိမာ** တိ စန္ဒဝိမာနတသိ ဒေဝပုတ္တော။ **သဗ္ဗဓိ** တိ သဗ္ဗေသု ခန္ဓအာယတနာဒီသု။ **လောကာနုကမ္ပကာ**တိ တုယှမ္ပိ ဧတဿပိ တာဒိသာ ဧဝ။ **သန္တရမာနောဝ** တိ တုရိတော ဝိယ။ **ပမုဉ္စသီ** တိ အတီတတ္တေ ဝတွာ တမာနဝစနံ။ နဝမံ။

၁၀. သူရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၁. ဒသမေ **သူရိယော**တိ သူရိယဝိမာနတသိ ဒေဝပုတ္တော။ **အန္ဓကာရေ**တိ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိနိဝါရဏေန အန္ဓဘာဝကရဏေ။ ဝိရောစတီတိ **ဝေရောစနော။ မဏ္ဍလီ** တိ မဏ္ဍလသဏ္ဌာနော။ **မာ, ရာဟု, ဂိလီ စရမန္တလိက္ခေ** တိ အန္တလိက္ခေ စရံ သူရိယံ, ရာဟု, မာ ဂိလီတိ ဝဒတိ။ ကိံ ပနေသ တံ ဂိလတီတိ ? အာမ, ဂိလတိ။ ရာဟုဿ ဟိ အတ္တဘာဝေ မဟာ, ဥစ္စတ္တနေန အဋ္ဌယောဇနသတာဓိကာနိ စတ္တာရိ ယောဇနသဟဿာနိ, ဗာဟန္တရမဿ ဒွါဒသယောဇနသတာနိ, ဗဟလတ္တေန ဆ ယောဇနသတာနိ, သီသံ နဝ ယောဇနသတံ, နလာဋံ တိယောဇနသတံ, ဘမုကန္တရံ ပဏ္ဏာသ ယောဇနံ, မုခံ ဒွိယောဇနသတံ, ဃာနံ တိယောဇနသတံ, မုခါဓာနံ တိယောဇနသတဂမ္ဘီရံ ဟတ္ထတလပာဒတလာနိ ပုထုလတော ဒွိယောဇနသတာနိ ။ အင်္ဂုလိပဗ္ဗာနိ ပဏ္ဏာသ ယောဇနာနိ။ သော စန္ဒိမသူရိယေ ဝိရောစမာနေ ဒိသွာ ဣဿာ ပကတော တေသံ ဂမနဝီထိံ ဩတရိတွာ မုခံ ဝိဝရိတွာ တိဋ္ဌတိ။ စန္ဒဝိမာနံ သူရိယဝိမာနံ တ တိယောဇနသတိကေ မဟာနရကေ ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ ဝိမာနေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဝိရဝန္တိ။ သော ပန ဝိမာနံ ကဒာစိ ဟတ္ထေန ဆာဒေတိ, ကဒာစိ ဟနုကဿ ဟေဋ္ဌာ ပက္ခိပတိ, ကဒာစိ ဇိဝှာယ ပရိမဇ္ဇတိ, ကဒာစိ အဝဂဏ္ဍကာရကံ ဘုဉ္ဇန္တော ဝိယ ကပေါလန္တရေ ဌပေတိ။ ဝေဂံ ပန တရေတုံ န သက္ကောတိ။ သစေ တရေဿာမီတိ ဂဏှကံ ကတွာ တိဋ္ဌေယျ, မတ္ထကံ တဿ ဘိန္ဒိတွာ နိက္ခမေယျ, အာကမိုတွာ တ နံ ဩနမေယျ

ယ။ တသ္မာ ဝိမာနေန သဟေဝ ဂစ္ဆတိ။ **ပဇ္ဇံ မမန္တိ** စန္ဒိမသုရိယာ ကိရ ဒွေပိ ဒေဝပုတ္တာ မဟာသမယသုတ္တကထန ဒိဝသေ သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တာ။ တေန ဘဂဝတ ''ပဇ္ဇံ မမ''န္တိ အာဟ, ပုတ္တော မမ ဧသောတိ အတ္ထော။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂော။

၂. အနာထပိဏ္ဍိကဝဂ္ဂော

၁. စန္ဒိမသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၂. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ကစ္ဆေတ** တိ ကစ္ဆေ ဝိယ။ **ကစ္ဆေ** တိ ပဗ္ဗတကစ္ဆေပိ နဒီကစ္ဆေပိ။ **ဧကောဒိ နိပကာ**တိ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ စေဝ ပညာနေပက္ကေန စ သမန္နာဂတာ။ **သတာ**တိ သတိမန္တော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယေ ဈာနာနိ လဘိတ္ဝာ ဧကောဒီ နိပကာ သတာ ဝိဟရန္တိ, တေ အမကသေ ပဗ္ဗတကစ္ဆေ တ နဒီကစ္ဆေ တ မက ဝိယ သောတ္ထိံ ဂမိဿန္တီတိ။ **ဟာရန္တိ** နိဗ္ဗာနံ။ **အမ္ဗုဇော** တိ မစ္ဆော။ **ရဏဉ္ဇဟာ** တိ ကိလေသဉ္ဇဟာ။ ယေပိ ဈာနာနိ လဘိတ္ဝာ အပ္ပမတ္တာ ကိလေသေ ဇဟန္တိ, တေ သုတ္တဇာလံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ မစ္ဆာ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ ဂမိဿန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပဌမံ။

၂. ဝေဏ္ဍုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၃. ဒုတိယေ **ဝေဏ္ဍု** တိ တဿ ဒေဝပုတ္တဿ နာမံ။ **ပယိရုပာသိယာ**တိ ပရိရုပာသိတ္ဝာ။ **အနုသိက္ခရေ** တိ သိက္ခန္တိ။ **သိင်္ဂ္ဓပဒေ** တိ အနုသိင်္ဂ္ဓပဒေ။ **ကာလေ တေ အပ္ပမဇ္ဇန္တာ** တိ ကာလေ တေ အပ္ပမာဒံ ကရောန္တာ။ ဒုတိယံ။

၃. ဒီဃလဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၄. တတိယေ **ဒီဃလဋ္ဌိ** တိ ဒေဝလောကေ သဗ္ဗေ သမပ္ပမာဏာ တိကဝုတိကာဝ ဟောန္တိ, မနုဿလောကေ ပန ဿ ဒီဃတ္တဘာဝတာယ ဧဝံနာမံ အဟောသိ။ သော ပုညာနိ ကတ္ဝာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တောပိ တထေဝ ပညာယိ။ တတိယံ။

၄. နန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅. စတုတ္ထေ **ကေတမာ**တိ ဘဂဝန္တံ ကေတ္တေန အာလပတိ။ **အနာဝဋ္ဋ**န္တိ တထာဂတဿ ဟိ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပေသေန္တဿ ရက္ခော တ ပဗ္ဗတော တ အာဝရိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ တေနာဟ ''အနာဝဋ္ဋ''န္တိ။ ဣတိ တထာဂတံ ထောမေတ္ဝာ ဒေဝလောကေ အဘိသင်္ခတပဥှံ ပုစ္ဆန္တော **ကထံဝိဓန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒုက္ခမတိစ္စ ဣရိယတီ**တိ ဒုက္ခံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ဝိဟရတိ။ **သီလတ**တိ လောကိယလောကုတ္တရေန သီလေန သမန္နာဂတော ခီဏာသတော။ **ပညာ**ဒယောပိ မိဿကာယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပူဇယန္တိ** တိ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇေန္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅-၆. စန္ဒနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၆. ပဉ္စမေ **အပ္ပတိဋ္ဌေ အနာလမ္ဗေ** တိ ဟေဋ္ဌာ အပတိဋ္ဌေ ဥပရိ အနာလမ္ဗနေ။ **သုသမာဟိတော**တိ အပ္ပနာယပိ ဥပစာရေနပိ သုဋ္ဌု သမာဟိတော ။ **ပဟိတတ္တော** တိ ပေသိတတ္တော။ **နန္ဒီရာဂပရိက္ခီဏော** တိ ပရိက္ခီဏနန္ဒီရာဂော။ နန္ဒီရာဂေ နာမ တယော ကမ္မာဘိသင်္ခါရာ။ ဣတိ ဣမာယ ကထာယ ကာမသညာဂဟဏေန ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ, ရူပသံယောဇနေဂဟဏေန ပဉ္စ ဥဒ္ဒမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ, နန္ဒီရာဂေန တယော ကမ္မာဘိသင်္ခါရာ ဂဟိတာ။ ဧဝံ ယဿ ဒသ သံယောဇနာနိ တယော စ ကမ္မာဘိသင်္ခါရာ ပဟီနာ, သော ဂမ္ဘီရေ မဟောဃေ န သီဒတီတိ။ ကာမသညာယ တ ကာမဘဝေ, ရူပသံယောဇနေန ရူပဘဝေ ဂဟိတော, တေသံ ဂဟဏေန အရူပဘဝေ ဂဟိတောဝ , နန္ဒီရာဂေန တယော ကမ္မာဘိသင်္ခါရာ ဂဟိတာတိ ဧဝံ ယဿ တီသု ဘဝေသု တယော သင်္ခါရာ နတ္ထိ, သော ဂမ္ဘီရေ န သီဒတီတိပိ ဒဿေတိ။ ပဉ္စမံ။

၉၇. ဆဋ္ဌံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သုဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈. သတ္တမေ **သုဗြဟ္မာ** တိ သော ကိရ ဒေဝပုတ္တော အစ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတော နန္ဒနကီဠိကံ ဂန္တွာ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလေ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ တံ ပဉ္စသတာ ဒေဝဓီတရော ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နာ, ပဉ္စသတာ ရုက္ခံ အဘိရုဠှာ။ နနု စ ဒေဝတာနံ စိတ္တဝသေန ယောဇနသတိကောပိ ရုက္ခော ဩနမိတွာ ဟတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ, ကသ္မာ တာ အဘိရုဠှာတိ။ ခိဍ္ဍာပသုတတာယ။ အဘိရုယှ ပန မဓုရဿရေန ဂါယိတွာ ဂါယိတွာ ပုပ္ဖာနိ ပါတေန္တိ, တာနိ ဂဟေတွာ ဣတရာ ကေတောဝဏ္ဍိကမာလာဒိဝသေန ဂန္ထေန္တိ။ အထ ရုက္ခံ အဘိရုဠှာ ဥပစ္ဆေဒကကမ္မဝသေန ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ကာလံ ကတွာ အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တာ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တိ။

အထ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဒေဝပုတ္တော “ဣမာသံ နေဝ သဒ္ဒော သုယျတိ, န ပုပ္ဖာနိ ပါတေန္တိ။ ကဟံ နု ခော ဂတာ”တိ? အာဝဇ္ဇေန္တော နိရယေ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဒိသွာ ပိယဝတ္ထုကသောကေန ရုပ္ပမာနော စိန္တေသိ – “ဧတာ တာဝ ယထာကမ္မေန ဂတာ, မယှံ အာယုသင်္ခါရော ကိတ္တကော”တိ။ သော – “သတ္တမေ ဒိဝသေ မယာပိ အဝသေသာဟိ ပဉ္စသတာဟိ သဒ္ဓိံ ကာလံ ကတွာ တတ္ထေဝ နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗ”န္တိ ဒိသွာ ဗလဝတရေန သောကေန ရုပ္ပိ။ သော – “ဣမံ မယှံ သောကံ သဒေဝကေ လောကေ အညတြ တထာဂတာ နိဒ္ဓမိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထီ”တိ စိန္တေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ **နိစ္စံ ဥတြသ္တ** န္တိ ဂါထမာဟ။

တတ္ထ **ဣဒ** န္တိ အတ္တနော စိတ္တံ ဒဿေတိ။ ဒုတိယပဒံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။ **နိစ္စ** န္တိ စ ပဒဿ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော န ဂဟေတဗ္ဗော, သောကုပ္ပတ္တိကာလတော ပန ပဋ္ဌာယ နိစ္စန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အနုပ္ပန္နေသု ကိစ္ဆေသူ** တိ ဣတော သတ္တာဟစ္စယေန ယာနိ ဒုက္ခာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, တေသု။ **အထော ဥပ္ပတိတေသု စာ** တိ ယာနိ ပဉ္စသတာနံ အစ္ဆရာနံ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တာနံ ဒိဋ္ဌာနိ, တေသု စာတိ ဧဝံ ဣမေသု ဥပ္ပန္နာနုပ္ပန္နေသု ဒုက္ခေသု နိစ္စံ မမ ဥတြသ္တံ စိတ္တံ, အဗ္ဘန္တရေ ဍယှမာနော ဝိယ ဟောမိ ဘဂဝါတိ ဒဿေတိ။

နာညတြ ဗောဇ္ဈာ တပသာ တိ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာယ စ တပောဂုဏဉ္စ အညတြ မုဉ္စိတွာ သောတ္ထိံ န ပဿာမီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗနိဿဂ္ဂါ** တိ နိဗ္ဗာနတော။ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာ ပဌမံ ဂဟိတာ, ဣန္ဒြိယသံဝရော ပစ္ဆာ, အတ္ထတော ပန ဣန္ဒြိယသံဝရော ပဌမံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣန္ဒြိယသံဝရေ ဟိ ဂဟိတေ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဂဟိတံ ဟောတိ။ တသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတော ဘိက္ခု နိဿယမုတ္တကော ဓုတင်္ဂသင်္ခါတံ တပောဂုဏံ သမာဒာယ အရညံ ပဝိသိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သဟ ဝိပဿနာယ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေတိ။ တဿ အရိယမဂ္ဂေါ ယံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော “သဗ္ဗနိဿဂ္ဂေါ”တိ ဘဂဝါ စတုသစ္စဝသေန ဒေသနံ ဝိနိဝတ္တေသိ။ ဒေဝပုတ္တော ဒေသနာ ပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟီတိ။ သတ္တမံ။

၈-၁၀. ကကုဓသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၉. အဋ္ဌမေ **ကကုဓော ဒေဝပုတ္တော** တိ အယံ ကိရ ကောလနဂရေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ ဥပဋ္ဌာကပုတ္တော ဒဟရကာလေယေဝ ထေရဿ သန္တိကေ ဝသန္တော ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ကာလင်္ကတော, ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတြာပိ နံ ကကုဓော ဗြဟ္မာတွေဝ သဉ္ဇာနန္တိ။ **နန္ဒသီ** တိ တုဿသိ။ **ကိံ လဒ္ဓာ** တိ တုဋ္ဌော နာမ ကိဉ္စိ မနာပံ လဘိတွာ ဟောတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ကိံ ဇီယိတ္ထာ** တိ ယဿ ဟိ ကိဉ္စိ မနာပံ စီဝရာဒိဝတ္ထု ဇိဏ္ဏံ ဟောတိ, သော သောစတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **အရတီ နာဘိကီရတီ**တိ ဥက္ကဏ္ဌိတာ နာဘိဘဝတိ။ **အဃဇာတဿာ** တိ ဒုက္ခဇာတဿ, ဝဋ္ဋဒုက္ခေ ဌိတဿာတိ အတ္ထော။ **နန္ဒီဇာတဿာ** တိ ဇာတတဏှဿ။ **အဃန္တိ** ဝေဒူပဿ ဟိ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ အာဂတမေဝ ဟောတိ ။ “ဒုက္ခီ သုခံ ပတ္ထယတီ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ဣတိ အဃဇာတဿ နန္ဒီ ဟောတိ, သုခဝိပရိဏာမေန ဒုက္ခံ အာဂတမေဝါတိ နန္ဒီဇာတဿ အဃံ ဟောတိ။ အဋ္ဌမံ။

၁၀၀. နဝမံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ နဝမံ။

၁၀၁. ဒသမေ အာနန္ဒတ္ထေရသ္သ အနုမာနဗုဒ္ဓိယာ အာနုဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ **အညတရော**တိ အာဟ။ ဒသမံ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၃. နာနာတိတ္ထိယဝဂ္ဂေါ

၁-၂. သိဝသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. တတိယဝဂ္ဂသ္သ ပဌမံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ ပဌမံ။

၁၀၃. ဒုတိယေ **ပဋိကစ္စေဝ** တိ ပဌမံယေဝ။ **အက္ခစ္ဆိန္နောဝ ဈာယတီ** တိ အက္ခစ္ဆိန္နော အဝဈာယတိ, ဗလဝစိန္တနံ စိန္တေတိ။ ဒုတိယကထာယ **အက္ခစ္ဆိန္နောဝ** တိ အက္ခစ္ဆိန္နော ဝိယ။ ဒုတိယံ။

၃-၄. သေရီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၄. တတိယေ **အာယကော**တိ အနဿရော။ **အနုပတီ**တိ ယံ အဟံ ဒေမိ, တဿ ပတိ ဟုတွာ ဒေမိ, န အသော န သဟာယော။ ယော ဟိ အတ္တနာ မဓုရံ ဘုဉ္ဇတိ, ပရေသံ အမဓုရံ ဒေတိ, သော အနုသဋ္ဌာတဿ ဒေယျဓမ္မဿ အသော ဟုတွာ ဒေတိ။ ယော ယံ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇတိ, တဒေဝ ဒေတိ, သော သဟာယော ဟုတွာ ဒေတိ။ ယော ပန အတ္တနာ ယေန ကေနစိ ယာပေတိ, ပရေသံ မဓုရံ ဒေတိ, သော ပတိ ဇေဋ္ဌကော သာမိ ဟုတွာ ဒေတိ။ အဟံ "တာဒိသော အဟောသိ"န္တိ ဝဒတိ။

စတူသု ဒွါရေသူတိ တဿ ကိရ ရညော သိန္ဓုဝရဋ္ဌေ သောဝီရကရဋ္ဌေ ဒွေဝ ရဋ္ဌာနိ အဟေသုံ, နဂရံ ရောရုဝံ နာမ။ တဿ ဧကေကသ္မိံ ဒွါရေ ဒေဝသိကံ သတသဟဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အန္တောနဂရေ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ သတသဟဿံ။ သော ဗဟုဟိရညသုဝဏ္ဏံ ရာသိဘူတံ ဒိသွာ ကမ္မဿကတဉာဏံ ဥပ္ပာဒေတွာ စတူသု ဒွါရေသု အနသာလာယော ကာရေတွာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဒွါရေ ဥဋ္ဌိတအာယေန အနံ ဒေထာတိ အမစ္စေ ဌပေသိ။ တေနာဟ – "စတူသု ဒွါရေသု အနံ ဒီယိတ္ထာ"တိ။

သမဏဗြာဟ္မဏကပဏဒ္ဓိကဝနိဗ္ဗကယာစကာနန္တိ ဧတ္ထ **သမဏာ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတာ။ **ဗြာဟ္မဏာ** တိ ဘောဝါဒိနော။ သမိတပါပဗာဟိတပါပေ ပန သမဏဗြာဟ္မဏေ ဧသ နာလတ္ထ။ **ကပဏာ**တိ ဒုဂ္ဂတာ ဒလိဒ္ဒမနုဿာ ကာဏကုဏိအာဒယော။ **အဒ္ဓိကာ** တိ ပထာဝိနော။ **ဝနိဗ္ဗကာ** တိ ယေ "ဣဋ္ဌံ, ဒိန္နံ, ကန္တံ, မနာပံ, ကာလေန, အနဝဇ္ဇံ ဒိန္နံ, ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒေယျ, ဂစ္ဆတု ဘဝံ ဗြဟ္မလောက"န္တိအာဒိနာ နယေန အနဿ ဝဏ္ဏံ ထောမယမာနာ ဝိစရန္တိ။ **ယာစကာ**တိ ယေ "ပသတမတ္တံ ဒေထ, သရာဝမတ္တံ ဒေထာ"တိအာဒီနိ ဝတွာ ယာစမာနာ ဝိစရန္တိ။ **ဣတ္ထာကရဿ အနံ ဒီယိတ္ထာ**တိ ပဌမဒွါရဿ လဒ္ဓတ္တာ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇနကသတသဟဿေ အညမ္ပိ ဓနံ ပက္ခိပိတွာ ရညော အမစ္စေ ဟာရေတွာ အတ္တနော အမစ္စေ ဌပေတွာ ရညာ ဒိန္နအနတော ရာဇိတ္ထိယော မဟန္တတရံ အနံ အဒံသု။ တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **မမ အနံ ပဋိက္ကမိ** တိ ယံ မမ အနံ တတ္ထ ဒီယိတ္ထ, တံ ပဋိနိဝတ္တိ။ သေသဒွါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ကောစီ**တိ ကတ္ထစိ။ **ဒီဃရတ္တ**န္တိ အသီတိဝဿသဟဿာနိ။ ဧတ္တကံ ကိရ ကာလံ တဿ ရညော အနံ ဒီယိတ္ထ။ တတိယံ။

၁၀၅. စတုတ္ထံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဃဋီကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၆. ပဉ္စမေ **ကောသလေသု ဝိဟရန္တီ** တိ ဘဂဝတော သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝိဟရန္တိ။ **ဥဒ္ဓတာ** တိ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယ စ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာယ စ အနဝဇ္ဇေ သာဝဇ္ဇသညိတာယ စ သာဝဇ္ဇေ အနဝဇ္ဇသညိတာယ စ ဥဒ္ဓစ္စပကတိကာ ဟုတွာ။ **ဥန္နဠာ** တိ ဥဂ္ဂတနဠာ, ဥဋ္ဌိတတုစ္ဆမာနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စပလာ**တိ ပတ္တစီဝရမဏ္ဍနာဒိနာ စာပလ္လေန ယုတ္တာ။ **မုခရာ**တိ မုခခရာ, ခရဝစနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝိကိဏ္ဏ**

တစာတိ အသံယတဝစနာ, ဒိဝသမ္ပိ နိရတ္တကဝစနပလာပိနော။ **မုဋ္ဌဿတိနော** တိ နဋ္ဌဿတိနော သတိဝိရဟိတာ, ဣဓ ကတံ တတ္ထ ပမုဿန္တိ။ **အသမ္ပဇာနာ** တိ နိပ္ပညာ။ **အသမာဟိတာ**တိ အပ္ပနာဥပစာရသမာဓိရဟိတာ, စဏ္ဍသောတေ ဗဒ္ဓနာဝါ ဝိယ ဘန္တစိတ္တာ။ **ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တာ** တိ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တာ, ပန္ထာရုဠ္ဟဗာလမိဂသဒိသာ။ **ပါကတိန္ဒြိယာ** တိ သံဝရာဘာဝေန ဂိဟိကာလေ ဝိယ ဝိဝဋဣန္ဒြိယာ။

ဇန္တူ တိ ဇနော။ **တဒဟုပေါသထေ**တိ တသ္မိံ အဟု ဥပေါသထေ, ဥပေါသထဒိဝသေတိ အတ္ထော။ **ပန္နရသေ** တိ စာတုဒ္ဒသိကာဒိပဋိက္ခေပေါ။ **ဥပသင်္ကမိ** တိ စောဒနတ္ထာယ ဥပဂတော။ သော ကိရ စိန္တေသိ – “ဣမေ ဘိက္ခူ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိက္ခန္တာ, ဣဒါနိ ပမတ္တာ ဝိဟရန္တိ, န ခော ပနေတေ ဟိ ဋ္ဌိယေကုံ နိသိန္နဋ္ဌာနေ စောဒိယမာနာ ကထံ ဂဏှိဿန္တိ, သမာဂမနကာလေ စောဒိဿာမီ”တိ ဥပေါသထဒိဝသေ တေသံ သန္နိပတိတဘာဝံ ဉတွာ ဥပသင်္ကမိ။ **ကထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ** တိ သဗ္ဗေသံ မဇ္ဈေ ဌတွာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ ယသ္မာ ဂုဏကထာယ သဒ္ဓိံ နိဂ္ဂဏှာသ္သ အဂုဏော ပါကဋော ဟောတိ, တသ္မာ ဂုဏံ တာဝ ကထေန္တော **သုခဇီဝိနော ပုရေ အာသုန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုခဇီဝိနော ပုရေ အာသုန္တိ** ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခူ သုပေါသာ သုဘရာ အပေါသံ, ဥစ္စနီစကုလေသု သပဒါနံ စရိတွာ လဒ္ဓေန မိဿကပိဏ္ဍေန ယာပေသုန္တိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒမာဟ။ **အနိစ္ဆာ**တိ နိတ္တဏှာ ဟုတွာ။

ဇံ ပေါရာဏကဘိက္ခူနံ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ဣဒါနိ တေသံ အဝဏ္ဏံ ကထေန္တော **ဒုပ္ပေါသံ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကမေ ကမဏိကာ ဝိယာ**တိ ယထာ ကမေ ကမကုဋ္ဌာ နာနပ္ပကာရေန ဇနံ ပီဠေတွာ ခီရဒဓိတဏ္ဍုလာဒီနိ အာဟရာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ, ဇံ တုမှေပိ အနေသနာယ ဌိတာ တုမှာကံ ဇီဝိကံ ကပ္ပေထာတိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။ **နိပဇ္ဇန္တိ** တိ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာမနသိကာရေဟိ အနတ္ထိကာ ဟုတွာ သယနမှိ ဟတ္ထပာဒေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိပဇ္ဇန္တိ။ **ပရာကာရေသူ**တိ ပရဂေဟေသု, ကုလသုဏှာဒီသူတိ အတ္ထော။ **မုစ္ဆိတာ** တိ ကိလေသမုစ္ဆာယ မုစ္ဆိတာ။

ဧကစ္စေ တိ ဝတ္တဗ္ဗယုတ္တကေယေဝ။ **အပဝိဒ္ဓါ** တိ ဆဍ္ဍိတကာ။ **အနာထာ**တိ အပတိဋ္ဌာ။ **ပေတာ**တိ သုသာနေ ဆဍ္ဍိတာ ကာလင်္ကတမနုဿာ။ ယထာ ဟိ သုသာနေ ဆဍ္ဍိတာ နာနာသကုဏာဒီဟိ ခဇ္ဇန္တိ, ဉာတကာပိ နေသံ နာထကိစ္စံ န ကရောန္တိ, န ရက္ခန္တိ, န ဂောပယန္တိ, ဇဝမေဝံ ဇဝရူပါပိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီနံ သန္တိကာ ဩဝါဒါနုသာသနိံ န လဘန္တီတိ အပဝိဒ္ဓါ အနာထာ, ယထာ ပေတာ, တထေဝ ဟောန္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ရောဟိတဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. ဆဋ္ဌေ **ယတ္ထာ** တိ စက္ကဝါဠလောကဿ ဩကာသေ ဘုမ္မံ။ **န စဝတိ န ဥပပဇ္ဇတိ** တိ ဣဒံ အပရာပရံ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန ဂဟိတံ။ **ဂမနေနာ**တိ ပဒဂမနေန။ **နာဟံ တံ လောကဿ အန္တ** န္တိ သတ္တာ သင်္ခါရလောကဿ အန္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဉာတေယျ** န္တိအာဒီသု ဉာတဗ္ဗံ, ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ပတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဣတိ ဒေဝပုတ္တေန စက္ကဝါဠလောကဿ အန္တော ပုစ္ဆိတော, သတ္ထာရာ သင်္ခါရလောကဿ ကထိတော။ သော ပန အတ္တနော ပဉှေန သဒ္ဓိံ သတ္ထု ဗျာကရဏံ သမေတီတိ သညာယ ပသံသန္တော **အစ္ဆရိယ** န္တိ အာဒိမာဟ။

ဒဠှဓမ္မော တိ ဒဠှဓနု, ဥတ္တမပ္ပမာဏေန ဓနုနာ သမန္နာဂတော။ **ဓနုဂ္ဂဟော** တိ ဓနုအာစရိယော။ **သုသိက္ခိတော**တိ ဒသ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဓနုသိပ္ပံ သိက္ခိတော။ **ကတဟတ္ထော** တိ ဥသဘပ္ပမာဏေပိ တလဂ္ဂံ ဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထဘာဝေန ကတဟတ္ထော။ **ကတူပါသနော**တိ ကတသရက္ခေပေါ ဒဿိတသိပ္ပေါ။ **အသနေနာ**တိ ကဏ္ဍေန။ **အတိပါတေယျာ**တိ အတိက္ကမေယျ။ ယာဝတာ သော တာလစ္ဆာယံ အတိက္ကမေယျ, တာဝတာ ကာလေန ဧကစက္ကဝါဠံ အတိက္ကမာမီတိ အတ္တနော ဇဝသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။

ပုရတ္ထိမာ သမုဒ္ဒါ ပစ္ဆိမော တိ ယထာ ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဒါ ပစ္ဆိမသမုဒ္ဒော ဒူရေ, ဇဝံ မေ ဒူရေ ပဒဝီတိဟာရော အဟောသီတိ ဝဒတိ။ သော ကိရ ပာစီနစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဌိတော ပါဒံ ပသာရေတွာ ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ အက္

ကမတိ, ပုန ဒုတိယံ ဟဒံ ပသာရေတ္ဝာ ပရစက္ကတဥ္ဇမုခဝဋ္ဋိယံ အက္ကမတိ။ **ဣဏ္ဍာဂတ** န္တိ ဣဏ္ဍာ ဇဝေ။ **အညတ္ထေရ တာ**တိ နိပ္ပဇ္ဇတံ ဒဿေတိ။ ဘိက္ခာစာရကာလေ ကိရေသ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ခာဒိတ္ဝာ အနောတတ္တေ မုခံ ဓောဝိတ္ဝာ ကာလေ သမ္ပတ္တေ ဥတ္တရကုရုမ္ပိ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ စက္ကတဥ္ဇမုခဝဋ္ဋိယံ နိသိန္နော ဘတ္တကိစ္စံ ကရောတိ, တတ္ထ မုဟုတ္တံ ဝိဿမိတ္ဝာ ပုန ဇဝတိ။ **ဝဿသတာယုကော** တိ တဒာ ဒီဃာယုကကာလော ဟောတိ, အယံ ပန ဝဿသတာဝသိဋ္ဌေ အာယုမ္ပိ ဂမနံ အာရဘိ။ **ဝဿသတဇီဝီ** တိ တံ ဝဿသတံ အနန္တရာယေန ဇီဝန္တော။ **အန္တရာဝ ကာလင္ကတော**တိ စက္ကဝာဠလောကဿ အန္တံ အပ္ပတ္ဝာ အန္တရာဝ မတော။ သော ပန တတ္ထ ကာလံ ကတ္ဝာပိ အာဂန္တွာ ဣမသ္မိံယေဝ စက္ကဝာဠေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **အပ္ပတ္ဝာ** တိ သင်္ခါရလောကဿ အန္တံ အပ္ပတ္ဝာ။ **ဒုက္ခဿ သာ**တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ။ **အန္တကိရိယ** န္တိ ပရိယန္တကရဏံ။ **ကဠေဝရေ**တိ အတ္တဘာဝေ။ **သသညိမ္ဟိ သမနကေ**တိ သသညေ သစိတ္တေ။ **လောက**န္တိ ဒုက္ခသစ္စံ။ **လောကသမုဒယ**န္တိ သမုဒယသစ္စံ။ **လောကနိရောဓ**န္တိ နိရောဓသစ္စံ။ **ပဋိပဒ**န္တိ မဂ္ဂသစ္စံ။ ဣတိ – ''နာဟံ, အာဝုသော, ဣမာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ တိဏကဋ္ဌာဒီသု ပညပေမိ , ဣမသ္မိံ ပန စာတုမဟာဘူတိကေ ကာယသ္မိံ ယေဝ ပညပေမီ''တိ ဒဿေတိ။ **သမိတာဝီ**တိ သမိတပာပေါ။ **နာသီသတီ**တိ န ပတ္ထေတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၁၀၈-၁၀၉. သတ္တမဋ္ဌမာနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ သတ္တမံ, အဋ္ဌမံ။

၉. သုသိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. နဝမေ **တုယှမ္ပိ နော, အာနန္ဒ, သာရိပုတ္တော ရုစ္စတီ** တိ သတ္ထာ ထေရဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတုကာမော, ဝဏ္ဏော စ နာမေသ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တဿ သန္တိကေ ကထိတော ဟိ မတ္ထကံ န ပာပုဏာတိ။ သော ဟိ ''အသုကော နာမ ဘိက္ခု သီလဝါ''တိ ဝုတ္တေ၊ ''ကိံ တဿ သီလံ? ကေရုပသီလော သော။ ကိံ တယာ အညော သီလဝါ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော''တိ ဝါ? ''ပညဝါ''တိ ဝုတ္တေ, ''ကိံ ပညော သော? ကိံ တယာ အညော ပညဝါ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော''တိ? ဝါ, အာဒီနိ ဝတ္ဝာ ဝဏ္ဏကထာယ အန္တရာယံ ကရောတိ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ပန သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သဘာဂေ, ပဏီတာနိ လဘိတ္ဝာ ထေရဿ ဒေတိ, အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကအရကေ ပဗ္ဗာဇေတ္ဝာ ထေရဿ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှာပေတိ, ဥပသမ္ပာဒေတိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ အာနန္ဒတ္ထေရဿ တထေဝ ကရောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? အညမညဿ ဂုဏေသု ပသီဒိတ္ဝာ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ဟိ – ''အမ္ဟာကံ ဇေဋ္ဌဘာတိကော ဇကံ အသင်္ချေယ့် သတသဟဿဉ္စ ကပ္ပေ ဟာရမိယော ပူရေတ္ဝာ သောဠသဝိဓံ ပညံ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဓမ္မသေနာပတိဋ္ဌာနေ ဌိတော''တိ ထေရဿ ဂုဏေသု ပသီဒိတ္ဝာဝ ထေရံ မမာယတိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ – ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ မယာ ကတ္တဗ္ဗံ မုခဓောဒကအနာဒိကိစ္စံ သဗ္ဗံ အာနန္ဒော ကရောတိ။ အာနန္ဒံ နိဿာယ အဟံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတုံ လဘာမီ''တိ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဂုဏေသု ပသီဒိတ္ဝာဝ တံ မမာယတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတုကာမော အာနန္ဒတ္ထေရဿ သန္တိကေ ကထေတုံ အာရဒ္ဓေါ။

တတ္ထ **တုယှမ္ပိ** တိ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော ပိ-ကာရော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''အာနန္ဒ, သာရိပုတ္တဿ အာစာရော ဂေါစရော ဝိဟာရော အဘိက္ကမော ပဋိက္ကမော အာလောကိတဝိလောကိတံ သမိဉ္ဇိတပသာရဏံ မယှံ ရုစ္စတိ, အသီတိမဟာထေရာနံ ရုစ္စတိ, သဒေဝကဿ လောကဿ ရုစ္စတိ။ တုယှမ္ပိ ရုစ္စတီ''တိ?

တတော ထေရော သာဋ္ဌကန္တရေ လဒ္ဓောကာသော ဗလဝမလ္လော ဝိယ တုဋ္ဌမာနသော ဟုတ္ဝာ – ''သတ္ထာ မယှံ ပိယသဟာယဿ ဝဏ္ဏံ ကထာပေတုကာမော။ လဘိဿာမိ နော အဇ္ဇ, ဒီပဓဇော့ မဟာဇမ္ဗုံ ဝိဓုနန္တော ဝိယ ဝလာဟကန္တရတော စန္ဒံ နီဟရိတ္ဝာ ဒဿေန္တော ဝိယ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတု''န္တိ စိန္တေတ္ဝာ ပဉ္စမတရံ တာဝ စတူဟိ ပဒေဟိ ပုဂ္ဂလပလာပေ ဟရန္တော **ကဿ ဟိ နာမ, ဘန္တေ, အဗာလဿာ** တိအာဒိမာဟ။ ဗာလော ဟိ ဗာလတာယ, ဒုဋ္ဌော ဒေါသတာယ, မူဠှော မောဟေန, ဝိပလ္လတ္ထစိတ္တော ဥမ္မတ္တကော စိတ္တဝိပလ္လာသေန ဝဏ္ဏံ ''ဝဏ္ဏော''တိ ဝါ အဝဏ္ဏံ ''အဝဏ္ဏော''တိ ဝါ, ''အယံ ဗုဒ္ဓေါ, အယံ သာဝကော''တိ ဝါ န ဇာနာတိ။ အဗာလာဒယော ပန ဇာနန္တိ, တသ္မာ **အဗာလဿာ** တိအာဒိမာဟ။ **န ရုစ္စေယျာ** တိ ဗာလာဒီနံယေဝ ဟိ သော န ရုစ္စေယ့ယ, န အညဿ ကဿစိ န ရုစ္စေယျ။

ဇဝံ ပုဂ္ဂလပလာပေ ဟရိတ္ဝာ ဣတနိ သောဠသဟိ ပဒေဟိ ယထာဘူတံ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တော **ပဏ္ဍိတော, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဏ္ဍိတော** တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော, စတူသု ကောသလ္လေသု ဌိတဿေတံ နာမံ။ ဝုတ္တ ဉှေတံ – ''ယတော ခေါ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဓာတုကုသလော စ ဟောတိ အာယတနကုသလော စ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကု သလော စ ဌာနာဋ္ဌာနကုသလော စ, ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အာနန္ဒ, 'ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခု'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ (မ. နိ. ၃.၁၂၄)။ **မဟာပညောတိ**အာဒီသု မဟာပညာဒီဟိ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ တတြိဒံ မဟာပညာဒီနံ နာနတ္တံ (ပဋိ. မ. ၃.၄) – ကတမာ **မဟာပညာ?** မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ သမာဓိက္ခန္ဓေ, ပညာ က္ခန္ဓေ, ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ။ မဟန္တာနိ ဌာနာဋ္ဌာနာနိ, မဟာဝိဟာရသမာပတ္တိယော, မဟန္တာနိ အရိယသစ္စာနိ, မဟန္တေ သတိပဋ္ဌာနေ, သမ္မပ္ပဓာနေ, ဣဒ္ဓိပါဒေ, မဟန္ တာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, ဗလာနိ, ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ, မဟန္တေ အရိယမဂ္ဂေ , မဟန္တာနိ သာမညဖလာနိ, မဟာအဘိညာယော, မ ဟန္တံ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ။

သာ ပန ထေရဿ ဒေဝတောရောဟနံ ကတ္ဝာ သင်္ကဿနဂရဒ္ဝါရေ ဌိတေန သတ္ထာရာ ပုထုဇ္ဇနပဉ္စကေ ပဉှေ ပုစ္ဆိတေ တံ ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ ပာကဋာ ဇာတာ။

ကတမာ **ပုထုပညာ?** ပုထု နာနာခန္ဓေသု, (ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ။) ပုထု နာနာဓာတူသု, ပုထု နာနာအာယတ နေသု, ပုထု နာနာပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေသု, ပုထု နာနာသုညတမနုပလဗ္ဘေသု, ပုထု နာနာအတ္ထေသု, ဓမ္မေသု နိရုတ္တီသု ပ ဋိဘာနေသု, ပုထု နာနာသီလက္ခန္ဓေသု, ပုထု နာနာသမာဓိ-ပညာဝိမုတ္တိ-ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေသု, ပုထု နာနာဌာနာဋ္ဌ ာနေသု, ပုထု နာနာဝိဟာရသမာပတ္တီသု, ပုထု နာနာအရိယသစ္စေသု, ပုထု နာနာသတိပဋ္ဌာနေသု, သမ္မပ္ပဓာနေသု, ဣဒ္ဓိပါဒေသု, ဣန္ဒြိယေသု, ဗလေသု, ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု, ပုထု နာနာအရိယမဂ္ဂေသု, သာမညဖလေသု, အဘိညာသု, ပုထု နာနာဇနသာဓာရဏေ ဓမ္မေ သမတိက္ကမ္မ ပရမတ္ထေ နိဗ္ဗာနေ ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ။

ကတမာ **ဟာသပညာ?** ဣဓေကစ္စော ဟာသဗဟုလော ဝေဒဗဟုလော တုဋ္ဌိဗဟုလော ပါမောဇ္ဇဗဟုလော သီလံ ပရိ ပူရေတိ, ဣန္ဒြိယသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဘောဇနေ မတ္တညုတံ, ဇာဂရိယာနုယောဂံ, သီလက္ခန္ဓံ, သမာဓိက္ခန္ဓံ, ပညာက္ခန္ဓံ, ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓံ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓံ ပရိပူရေတီတိ, ဟာသပညာ။ ဟာသဗဟုလော ပါမောဇ္ဇဗဟုလော ဌာနာဋ္ဌာနံ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ဟာသပညာ။ ဟာသဗဟုလော ဝိဟာရသမာပတ္တိယော ပရိပူရေတီတိ ဟာသပညာ။ ဟာသဗဟုလော အရိယ သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ သတိပဋ္ဌာနေ , သမ္မပ္ပဓာနေ, ဣဒ္ဓိပါဒေ, ဣန္ဒြိယာနိ, ဗလာနိ , ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ, အရိယမဂ္ဂံ ဘာ ဝေတီတိ ဟာသပညာ။ ဟာသဗဟုလော သာမညဖလာနိ သစ္ဆိကရောတိ, အဘိညာယော ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ဟာသပညာ, ဟာသဗဟုလော ဝေဒတုဋ္ဌိပါမောဇ္ဇဗဟုလော ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတီတိ ဟာသပညာ။

ထေရော စ သရဒေ နာမ တာပသော ဟုတ္ဝာ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ အဂ္ဂသာဝကပတ္ထနံ ပဋ္ဌ ပေသိ။ တံကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟာသဗဟုလော သီလပရိပူရဏာဒီနိ အကာသီတိ ဟာသပညော။

ကတမာ **ဇဝနပညာ?** ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပေ.။ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ, သဗ္ဗံ ရူပံ အနိစ္စတော ခိ ပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ဒုက္ခတော ခိပ္ပံ, အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ။ပေ.။ ယာ ကာစိ သညာ။ ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ။ ယံကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပေ.။ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ အနိစ္စတော, ဒုက္ခတော, အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ စက္ခု။ပေ.။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စတော, ဒုက္ခတော, အနတ္တ တော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန, ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန, အနတ္တာ အသာ ရကဋ္ဌေနာတိ တုလယိတ္ဝာ တီရယိတ္ဝာ ဝိဘာဝယိတ္ဝာ ဝိဘူတံ ကတ္ဝာ ရူပနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝန ပညာ။ ဝေဒနာ။ သညာ။ သင်္ခါရာ။ ဝိညာဏံ။ စက္ခု။ပေ.။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန။ပေ.။ ဝိ ဘူတံ ကတ္ဝာ ဇရာမရဏနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပေ.။ ဝိညာဏံ။ စက္ခု။ပေ.။ ဇရာမရဏံ အနိစ္စံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မံ ဝိရာဂဓမ္မံ နိရောဓဓမ္မန္တိ တုလယိတ္ဝာ တီ ရယိတ္ဝာ ဝိဘာဝယိတ္ဝာ ဝိဘူတံ ကတ္ဝာ ဇရာမရဏနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။

ကတမာ **တိက္ခပညာ** ? ခိပ္ပံ ကိလေသေ ဆိန္ဒတီတိ တိက္ခပညာ။ ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတိ, ဥပ္ပန္နံ ဗျ
ာပာဒဝိတက္ကံ။ ဥပ္ပန္နံ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ။ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ။ ဥပ္ပန္နံ ရာဂံ။ ဒောသံ။ မော
ဟံ။ ကောဓံ။ ဥပနာဟံ။ မက္ခံ။ ပဠာသံ။ ဣဿံ။ မစ္ဆရိယံ။ မာယံ။ သာဌေယျံ။ ထမ္ဘံ။ သာရမ္ဘံ။ မာနံ။ အတိမာနံ။ မဒံ။
ပမာဒံ။ သဗ္ဗေ ကိလေသေ။ သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတေ။ သဗ္ဗေ အဘိသင်္ခါရေ။ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မေ နာဓိဝါသေတိ ပဇဟတိ
ဝိနောဒေတိ, ဗျန္တီကရောတိ, အနဘာဝံ ဂမေတီတိ တိက္ခပညာ။ ဧကသ္မိံ အာသနေ စတ္တာရော စ အရိယမဂ္ဂါ, စတ္
တာရိ စ သာမညဖလာနိ, စတဿော စ ပဋိသမ္ဘိဒါယော, ဆ စ အဘိညာယော အဓိဂတာ ဟောန္တိ သစ္ဆိကတာ ဖဿ
ိတာ ပညာယာတိ တိက္ခပညာ။

ထေရော စ ဘာဂိနေယျဿ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တေ ဒေသိယမာနေ ဌိတကောဝ သဗ္ဗ
ကိလေသေ ဆိန္ဒိတွာ သာဝကပာရမိဉာဏံ ပဋိဝိဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ တိက္ခပညော နာမ ဇာတော။ တေနာဟ – ‘‘တိ
က္ခပညော, ဘန္တေ, အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော’’တိ။

ကတမာ **နိဗ္ဗေဓိကပညာ** ? ဣဓေကစ္စော သဗ္ဗသင်္ခာရေသု ဥဗ္ဗေဂဗဟုလော ဟောတိ ဥတ္တာသဗဟုလော ဥက္က
ဏ္ဌနဗဟုလော အရတိဗဟုလော အနဘိရတိဗဟုလော ဗဟိမုခော န ရမတိ သဗ္ဗသင်္ခာရေသု, အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပ္ပဒါလိ
တပုဗ္ဗံ လောဘက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒါလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ။ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပ္ပဒါလိတပုဗ္ဗံ ဒောသက္ခန္ဓံ။
မောဟက္ခန္ဓံ။ ကောဓံ။ ဥပနာဟံ။ပေ.။ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မေ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒါလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ။

အပ္ပိစ္ဆော တိ သန္တဂုဏနိဂုဟနတာ, ပစ္စယပဋိဂ္ဂဟဏေ စ မတ္တညုတာ, ဧတံ အပ္ပိစ္ဆလက္ခဏန္တိ ဣမိနာ လ
က္ခဏေန သမန္နာဂတော။ **သန္တုဋ္ဌော** တိ စတူသု ပစ္စယေသု ယထာလာဘသန္တောသေန ယထာဗလသန္တောသေန ယ
ထာသာရုပ္ပသန္တောသေနာတိ, ဣမေဟိ တီဟိ သန္တောသေဟိ သမန္နာဂတော။ **ပဝိဝိတ္တော** တိ ကာယဝိဝေကော စ ဝိ
ဝေကဋ္ဌကာယာနံ နေက္ခမ္မာဘိရတာနံ, စိတ္တဝိဝေကော စ ပရိသုဒ္ဓစိတ္တာနံ ပရမဝေါဒါနပ္ပတ္တာနံ, ဥပဓိဝိဝေကော စ
နိရုပဓီနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိသင်္ခါရဂတာနန္တိ, ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ဝိဝေကာနံ လာဘီ။ **အသံသဋ္ဌော** တိ ဒဿနသံသဂ္ဂေါ သဝ
နသံသဂ္ဂေါ သမုလ္လပနသံသဂ္ဂေါ ပရိဘောဂသံသဂ္ဂေါ ကာယသံသဂ္ဂေါတိ, ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ သံသဂ္ဂေဟိ ဝိရဟိ
တော။ အယဉ္စ ပဉ္စဝိဓော သံသဂ္ဂေါ ရာဇူဟိ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ ဥပာသကေဟိ ဥ
ပါသိကာဟိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟီတိ အဋ္ဌဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ သဒ္ဓိံ ဇာယတိ, သော သဗ္ဗောပိ ထေရဿ နတ္ထီတိ အသံသဋ္
ဌော။

အာရဒ္ဓဝီရိယော တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယော ပရိပုဏ္ဏဝီရိယော။ တတ္ထ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဘိက္ခု ဂမနေ ဥပ္ပန္နကိလေ
သဿ ဌာနံ ပာပုဏိတုံ န ဒေတိ, ဌာနေ ဥပ္ပန္နဿ နိသဇ္ဇံ, နိသဇ္ဇာယ ဥပ္ပန္နဿ သေယျံ ပာပုဏိတုံ န ဒေတိ, တ
သ္မိံ တသ္မိံ ဣရိယာပထေ ဥပ္ပန္နံ တတ္ထ တတ္ထေဝ နိဂ္ဂဏှာတိ။ ထေရော ပန စတုစတ္တာလီသ ဝဿာနိ မဉ္စေ
ပိဋ္ဌိံ န ပသာရေတိ။ တံ သန္ဓာယ ‘‘အာရဒ္ဓဝီရိယော’’တိ အာဟ။ **ဝတ္တာ** တိ ဩဝါဒနဝတ္တာ။ ဘိက္ခူနံ အဇ္ဈာစာရံ ဒိသွ
ာ ‘‘အဇ္ဇ ကထေဿာမိ, သွေဝ ကထေဿာမီ’’တိ ကထာဝဝတ္ထာနံ န ကရောတိ, တသ္မိံ တသ္မိံ ယေဝ ဌာနေ ဩဝဒ
တိ အနုသာသတီတိ အတ္ထော။

ဝစနက္ခမော တိ ဝစနံ ခမတိ။ ဧကော ဟိ ပရဿ ဩဝါဒံ ဒေတိ, သယံ ပန အညေန ဩဝဒိယမာနော ကုဇ္ဈတိ။ ထေ
ရော ပန ပရဿပိ ဩဝါဒံ ဒေတိ, သယံ ဩဝဒိယမာနောပိ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆတိ။ ဧကဒိဝသံ ကိရ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ
သတ္တဝဿိကော သာမဏေရော – ‘‘ဘန္တေ, သာရိပုတ္တ, တုမှာကံ နိဝါသနကဏ္ဏော ဩလမ္ဗတီ’’တိ အာဟ။ ထေ
ရော ကိဉ္စိ အဝတွာဝ ဧကမန္တံ ဂန္တွာ ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတွာ အာဂမ္မ ‘‘ဣဒါနိ ဝဋ္ဋတိ အာစရိယာ’’တိ အဉ္ဇ
လိံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌာသိ။

> ‘‘တဒဟု ပဗ္ဗဇိတော သန္တော၊ ဇာတိယာ သတ္တဝဿိကော။
> သောပိ မံ အနုသာသေယျ၊ သမ္ပဋိစ္ဆာမိ မတ္ထကေ’’တိ။ (မိ. ပ. ၆.၄.၈) –

အာဟ။

စောဒကောတိ ဝတ္ထုသ္မိံ ဩတိဏ္ဏေ တ အနောတိဏ္ဏေ တ ဝီတိက္ကမံ ဒိသွတ – "အာဝုသော, ဘိက္ခုနာ နာမ ဧဝံ နိတသေတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဟာရုပိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဂန္တဗ္ဗံ, ဧဝံ ဌာတဗ္ဗံ, ဧဝံ နိသီဒိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ခာဒိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ တန္တိဝသေန အနုသိက္ခံ ဒေတိ။

ဟာပဂရဟီတိ ဟာပပုဂ္ဂလေ န ပသ္သေ, န တေသံ ဝစနံ သုဏေ, တေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကေစက္ကတင္မေပိ န ဝသေယ္ယံ။

"မာ မေ ကဒာစိ ဟာပိစ္ဆော၊ ကုသီတော ဟီနဝီရိယော။
အပ္ပသ္သုတော အနာဒရော၊ သမေတော အဟု ကတ္ထစီ"တိ။ –

ဧဝံ ဟာပပုဂ္ဂလေပိ ဂရဟတိ, "သမဏေန နာမ ရာဂဝသိကေန ဒောသမောဟဝသိကေန န ဟောတဗ္ဗံ, ဥပ္ပန္နော ရာဂေ ဒောသော မောဟော ပဟာတဗ္ဗော"တိ ဧဝံ ဟာပဓမ္မေပိ ဂရဟတီတိ ဒ္ဝီဟိ ကာရဏေဟိ "ဟာပဂရဟီ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော"တိ ဝဒတိ။

ဧဝံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန သောဠသဟိ ပဒေဟိ ထေရသ္သ ယထာဘူတဝဏ္ဏပ္ပကာသနေ ကတေ – "ကိံ အာနန္ဒော အတ္တနော ပိယသဟာယသ္သ ဝဏ္ဏံ ကထေတုံ န လဘတိ, ကထေတု ကိံ ပန တေန ကထိတံ တထေဝ ဟောတိ, ကိံ သော သဗ္ဗညူ"တိ? ကောစိ ဟာပပုဂ္ဂလော ဝတ္တုံ မာ လဘတူတိ သတ္ထာ တံ ဝဏ္ဏဘဏနံ အကုပ္ပံ သဗ္ဗညုဘာသိတံ ကရောန္တော ဖိနမုဒ္ဒိကာယ လဥ္ဆန္တော **ဧဝမေတ**န္တိအာဒိမာဟ။

ဧဝံ တထာဂတေန စ အာနန္ဒတ္ထေရေန စ မဟာထေရသ္သ ဝဏ္ဏေ ကထိယမာနေ ဘုမဋ္ဌကာ ဒေဝတာ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝတ ဧတေဟေဝ သောဠသဟိ ပဒေဟိ ဝဏ္ဏံ ကထယိံသု။ တတော အာကာသဋ္ဌကဒေဝတာ သီတဝလာဟကာ ဥဏ္ဟဝလာဟကာ စာတုမဟာရာဇိကာတိ ယာဝ အကနိဋ္ဌဗ္ရဟ္မလောကာ ဒေဝတာ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝတ ဧတေဟေဝ သောဠသဟိ ပဒေဟိ ဝဏ္ဏံ ကထယိံသု။ ဧတေနုပာယေန ဧကစက္ကတဠ္ဌံ အာဒိံ ကတ္ဝတ ဒသသု စက္ကတဠသဟသ္သေသု ဒေဝတာ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝတ ကထယိံသု။ အထာယသ္မတော သာရိပုတ္တသ္သ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော သုသီမော ဒေဝပုတ္တော စိန္တေသိ – "ဣမာ ဒေဝတာ အတ္တနော အတ္တနော နက္ခတ္တကီဠံ ပဟာယ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တ္ဝတ မယ္ဟံ ဥပဇ္ဈာယသ္သေဝ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တိ, ဂစ္ဆာမိ တထာဂတသ္သ သန္တိကံ, ဂန္တ္ဝတ ဧတဒေဝ ဝဏ္ဏဘဏနံ ဒေဝတာဘာသိတံ ကရောမီ"တိ, သော တထာ အကာသိ။ တံ ဒသ္သေတုံ **အထ ခော သုသီမော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဥစ္စာဝစာတိ အညေသု ဌာနေသု ပဏီတံ ဥစ္စံ ဝုစ္စတိ, ဟီနံ အဝစံ။ ဣဓ ပန ဥစ္စာဝစာတိ နာနာဝိဓာ ဝဏ္ဏနိဘာ။ တသ္ဝတ ကိရ ဒေဝပရိသာယ နီလဋ္ဌာနံ အတိနီလံ, ပီတကဋ္ဌာနံ အတိပီတကံ, လောဟိတဋ္ဌာနံ အတိလောဟိတံ, ဩဒာတဋ္ဌာနံ အစ္စောဒာတန္တိ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝဏ္ဏနိဘာ ဟာတုဘဝိ။ တေနေဝ **သေယ္ယထာပိ နာမာ** တိ စတသ္သော ဥပမာ အာဂတာ။ တတ္ထ **သုဘော**တိ သုန္ဒရော။ **ဇာတိမာ**တိ ဇာတိသမ္ပန္နော။ **သုပရိကမ္မကတော**တိ ခေဝနာဒိပရိကမ္မေန သုဋ္ဌု ပရိကမ္မကတော။ **ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တော** တိ ရတ္တကမ္ဗလေ ဌပိတော။ **ဧဝမေဝ**န္တိ ရတ္တကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တမဏိ ဝိယ သဗ္ဗာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဝိရောစိတုံ အာရဒ္ဓာ။ **နိက္ခ** န္တိ အတိရေကပဉ္စသုဝဏ္ဏေန ကတပိဠန္ဓနံ။ တဉ္ဟိ ဃဋ္ဋနမဇ္ဇနက္ခမံ ဟောတိ။ **ဇမ္ဗောနဒ** န္တိ မဟာဇမ္ဗုသာခာယ ပဝတ္တနဒိယံ နိဗ္ဗတ္တံ, မဟာဇမ္ဗုဖလရသေ တ ပထဝိယံ ပဝိဋ္ဌေ သုဝဏ္ဏင်္ကုရာ ဥဋ္ဌဟန္တိ, တေန သုဝဏ္ဏေန ကတပိဠန္ဓနန္တိပိ အတ္ထော။ **ဒက္ခကမ္မာရပုတ္တဥက္ကာမုခသုကုသလသမ္ပဟဋ္ဌ**န္တိ သုကုသလေန ကမ္မာရပုတ္တေန ဥက္ကာမုခေ ပစိတ္ဝတ သမ္ပဟဋ္ဌံ။ ဓာတုဝိဘင်္ဂေ (မ. နိ. ၃.၃၅၇ အာဒယော) အကတဘဏ္ဍံ ဂဟိတံ, ဣဓ ပန ကတဘဏ္ဍံ။

ဝိဒ္ဓေ တိ ဒူရီဘူတေ။ **ဒေဝေ**တိ အာကာသေ။ **နဘံ အဗ္ဘုသ္သက္ကမာနော** တိ အာကာသံ အဘိလင်္ဃန္တော။ ဣမိနာ တရုဏသူရိယဘာဝေ ဒသ္သိတော။ **သာရဒေ**တိ သာရဒစ္စေန သမန္နာဂတော။ **ဒန္တော** တိ နိဗ္ဗိသေဝနော။ **သတ္ထုဝဏ္ဏာဘတော**တိ သတ္ထာရာ အာဘတဝဏ္ဏော။ သတ္ထာ ဟိ အဋ္ဌပရိသမဇ္ဈေ နိသီဒိတ္ဝတ "သေဝထ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ"တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၃.၃၇၁) နယေန ထေရသ္သ ဝဏ္ဏံ အာဟရီတိ ထေရော အာဘတဝဏ္ဏော နာမ ဟောတိ။ **ကာလံ ကင်္ခတီ** တိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလံ ပတ္ထေတိ။ ခီဏာသဝော ဟိ နေဝ မရဏံ အဘိနန္ဒတိ, န ဇီဝိတံ ပတ္ထေ တိ, ဒိဝသသင်္ခေပံ ဝေတနံ ဂဟေတ္ဝတ ဌိတပုရိသော ဝိယ ကာလံ ပန ပတ္ထေတိ, ဩလောကေန္တော တိဋ္ဌတီတိ အတ္ထော။ တေနေတဟ –

“နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခာမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ”တိ။ (ထေရဂ. ၁၀၀၁-၁၀၀၂)။ နဝမံ။

၁၀. နာနာတိတ္ထိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. ဒသမေ **နာနာတိတ္ထိယသာဝကာ**တိ တေ ကိရ ကမ္မတဒိနော အဟေသုံ, တသ္မာ အနာဒိနို ပုညာနိ ကတ္ဝာ သင်္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာ, တေ “အတ္တနော အတ္တနော သတ္ထရိ ပသာဒေန နိဗ္ဗတ္တမှာ”တိ သညိနော ဟုတ္ဝာ “ဂစ္ဆာမ ဒသဗလဿ သန္တိကေ ဌတွာ အမှာကံ သတ္ထာရာနံ ဝဏ္ဏံ ကထေဿာမာ”တိ အာဂန္တွာ ပစ္စေကကထာဟိ ကထယိံသု။ တတ္ထ **ဆိန္ဒိတမာရိတေ** တိ ဆိန္ဒိတေ စ မာရိတေ စ။ **ဟတဇာနီသူ**တိ ဟေထနေ စ ဓနဇာနီသု စ။ **ပုညံ တ ပနာ**တိ အတ္တနော ပုညမ္ပိ န သမနုပဿတိ, သင္ခေပတော ပုညာပုညာနံ ဝိပာကော နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **သ ဝေ ဝိဿာသမာစိက္ခိ** တိ သော – “ဧဝံ ကတပာပကနမ္ပိ ကတပုညာနမ္ပိ ဝိပာကော နတ္ထီ”တိ ဝဒန္တော သတ္တာနံ ဝိဿာသံ အဝဿယံ ပတိဋ္ဌံ အာစိက္ခတိ, တသ္မာ မာနနံ ဝန္ဒနံ ပူဇနံ အရဟတီတိ ဝဒတိ။

တပေဇိဂုစ္ဆာယာ တိ ကာယကိလမထတပေန ပာပဇိဂုစ္ဆနေန။ **သုသံဝုတတ္တော** တိ သမန္နာဂတော ပိဟိတော တ။ **ဇေဂုစ္ဆီ** တိ တပေန ပာပဇိဂုစ္ဆကော။ **နိပကော**တိ ပဏ္ဍိတော။ **စာတုယာမသုသံဝုတော**တိ စာတုယာမေန သုသံဝုတော။ စာတုယာမော နာမ သဗ္ဗတရိတရိတော စ ဟောတိ သဗ္ဗတရိယုတ္တော စ သဗ္ဗတရိဓုတော စ သဗ္ဗတရိဖုဋ္ဌော စာတိ ဣမေ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသာ။ တတ္ထ **သဗ္ဗတရိတရိတော** တိ တရိတသဗ္ဗဥဒကော, ပဋိက္ခိတ္တသဗ္ဗသီတောဒကောတိ အတ္ထော။ သော ကိရ သီတောဒကေ သတ္တသညီ ဟောတိ , တသ္မာ တံ န ဝလဥ္ဇေတိ။ **သဗ္ဗတရိယုတ္တော** တိ သဗ္ဗေန ပာပတရဏေန ယုတော။ **သဗ္ဗတရိဓုတော** တိ သဗ္ဗေန ပာပတရဏေန ဓုတပာပေါ ။ **သဗ္ဗတရိဖုဋ္ဌော** တိ သဗ္ဗေန ပာပတရဏေန ဖုဋ္ဌော။ **ဒိဋ္ဌံ သုတဉ္စ အာစိက္ခ** န္တိ ဒိဋ္ဌံ “ဒိဋ္ဌံ မေ”တိ သုတံ “သုတံ မေ”တိ အာစိက္ခန္တော, န နိဂုဟန္တော။ **န ဟိ နူန ကိဗ္ဗိသီ** တိ ဧဝရူပေ သတ္ထာ ကိဗ္ဗိသကာရကော နာမ န ဟောတိ။

နာနာတိတ္ထိယေတိ သော ကိရ နာနာတိတ္ထိယာနံ ယေဝ ဥပဋ္ဌာကော, တသ္မာ တေ အာရဗ္ဘ ဝဒတိ။ **ပကုဓကော ကာတိယာနော**တိ ပကုဓော ကစ္စာယနော။ **နိဂဏ္ဌော** တိ နာဋပုတ္တော။ **မက္ခလိပူရဏာသေ** တိ မက္ခလိ စ ပူရဏော စ။ **သာမညပ္ပတ္တာ**တိ သမဏဓမ္မေ ကောဋိပ္ပတ္တာ။ **န ဟိ နူန တေ**တိ သပ္ပုရိသေဟိ န ဒူရေ, တေယေဝ လောကေ သပ္ပုရိသာတိ ဝဒတိ။ **ပစ္စဘာသီ** တိ “အယံ အာကောဋ္ဌကော ဣမေသံ နဂ္ဂနိဿိရိကာနံ ဒသဗလဿ သန္တိကေ ဌတွာ ဝဏ္ဏံ ကထေတီတိ တေသံ အဝဏ္ဏံ ကထေဿာမီ”တိ ပတိအဘာသီတိ။

တတ္ထ **သဟာစရိတေနာ**တိ သဟ စရိတမတ္တေန။ **ဆဝေ သိကလော**တိ လာမကော ကာလသိကလော။ **ကောတ္ထုကော**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **သင်္ကဿရာစာရော** တိ အာသင်္ကိတသမာစာရော။ **န သတံ သရိက္ခော** တိ ပဏ္ဍိတာနံ သပ္ပုရိသာနံ သဒိသော န ဟောတိ, ကိံ တွံ ကာလသိကလသဒိသေ တိတ္ထိယေ သီဟေ ကရောသီတိ?

အန္ဝာဝိသိတ္ဝာတိ “အယံ ဧဝရူပာနံ သတ္ထာရာနံ အဝဏ္ဏံ ကထေတိ, တေနေဝ နံ မုခေန ဝဏ္ဏံ ကထာပေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ တဿ သရီရေ အနုအာဝိသိ အဓိမုစ္စိ, ဧဝံ အန္ဝာဝိသိတ္ဝာ။ **အာယုတ္တာ** တိ တပေဇိဂုစ္ဆနေ ယုတ္တပယုတ္တာ။ **ပါလယံ ပဝိဝေကိယန္တိ** ပဝိဝေကံ ပါလယန္တာ။ တေ ကိရ “န္ဟာပိတပဝိဝေကံ ပါလေဿာမာ”တိ သယံ ကေသေ လုဉ္စန္တိ။ “စီဝရပဝိဝေကံ ပါလေဿာမာ”တိ နဂ္ဂါ ဝိစရန္တိ။ “ပိဏ္ဍပါတပဝိဝေကံ ပါလေဿာမာ”တိ သုနခာ ဝိယ ဘူမိယံ တ ဘုဉ္ဇန္တိ ဟတ္ထေသု တ။ “သေနာသနပဝိဝေကံ ပါလေဿာမာ”တိ ကဏ္ဋကသေယျာဒီနိ ကပ္ပေန္တိ။ **ရူပေ နိဝိဋ္ဌာ** တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ ရူပေ ပတိဋ္ဌိတာ။ **ဒေဝလောကာဘိနန္ဒိနော** တိ ဒေဝလောကပတ္ထနကာမာ။ **မာတိယာ**တိ မစ္စာ, တေ ဝေ မစ္စာ ပရလောကတ္ထာယ သမ္မာ အနုသာသန္တီတိ ဝဒတိ။

ဣတိ ဝိဒိတ္ဝာတိ “အယံ ပဌမံ ဧတေသံ အဝဏ္ဏံ ကထေတ္ဝာ ဣဒါနိ ဝဏ္ဏံ ကထေတိ, ကော နု ခေါ ဧသော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ဇာနိတ္ဝာ။ **ယေ စန္တလိက္ခသ္မိံ ပဘာသဝဏ္ဏာ** တိ ယေ အန္တလိက္ခေ စန္ဒောဘာသသူရိယောဘာသသဉ္ဈာရာဂဣန္ဒဓနုတာရကရူပာနံ ပဘာသဝဏ္ဏာ။ **သဗ္ဗေဝ တေ တေ** တိ သဗ္ဗေဝ တေ တယာ။ **နမုစီ**တိ မာရံ အာလပတိ။ **အာမိသံဝ မစ္ဆာနံ ဝဓာယ ခိတ္တာ** တိ ယထာ မစ္ဆာနံ ဝဓတ္ထာယ ဗဠိသလဂ္ဂံ အာမိသံ ခိပတိ, ဧဝံ တယာ ပသံသမာနေန ဧတေ ရူပာ သတ္တာနံ ဝဓာယ ခိတ္တာတိ ဝဒတိ။

မာဏဝကမိယောတိ အယံ ကိရ ဒေဝပုတ္တော ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော။ **ရာဇဂဟီယာနန္တိ** ရာဇဂဟပဗ္ဗတာနံ။ **သေတောတိ** ကေလာသော။ **အဃကမိနန္တိ** အာကာသကမီနံ။ **ဉဒဓိနန္တိ** ဉဒကနိဓာနာနံ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ရာဇဂဟီယာနံ ပဗ္ဗတာနံ ဝိပုလော သေဋ္ဌော, ဟိမဝန္တပဗ္ဗတာနံ ကေလာသော, အာကာသကမီနံ အာဒိစ္စော, ဉဒကနိဓာနာနံ သမုဒ္ဒော, နက္ခတ္တာနံ စန္ဒော, ဧဝံ သဒေဝကဿ လောကဿ ဗုဒ္ဓေါ သေဋ္ဌောတိ။ ဒသမံ။

နာနာတိတ္ထိယဝဂ္ဂေါ တတိယော။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဒေဝပုတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ကောသလသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. ဒဟရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. ကောသလသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒီ**တိ ယထာ ခမနီယာဒီနိ ပုစ္ဆန္တော ဘဂဝတေန, ဧဝံ သောပိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမပ္ပဝတ္တမောဒော အဟောသိ။ သီတောဒကံ ဝိယ ဥဏှောဒကေန သမ္မောဒိတံ ဧကီဘာဝံ အဂမာသိ။ ယာယ စ – "ကစ္စိ, ဘော ဂေါတမ, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ ဘောတော စ ဂေါတမဿ သာဝကာနဉ္စ အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရော"တိအာဒိကာယ ကထာယ သမ္မောဒိ, တံ ပီတိပါမောဇ္ဇသင်္ခါတသမ္မောဒဇနနတော သမ္မောဒိတုံ ယုတ္တဘာဝတော စ **သမ္မောဒနီယံ,** အတ္ထဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ စိရမ္ပိ ကာလံ သာရေတုံ နိရန္တရံ ပဝတ္တေတုံ အရဟရူပတော သရိတဗ္ဗဘာဝတော စ **သာရဏီယံ**။ သုယျမာနသုခတော စ သမ္မောဒနီယံ, အနုဿရိယမာနသုခတော သာရဏီယံ။ တထာ ဗျဉ္ဇနပရိသုဒ္ဓတာယ သမ္မောဒနီယံ, အတ္ထပရိသုဒ္ဓတာယ သာရဏီယန္တိ ဧဝံ အနေကေဟိ ပရိယာယေဟိ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ပရိယောသာပေတွာ နိဋ္ဌပေတွာ ဣတော ပုဗ္ဗေ တထာဂတဿ အဒိဋ္ဌတ္တာ ဂုဏာဂုဏဝသေန ဂမ္ဘီရဘာဝံ ဝါ ဥတ္တာနဘာဝံ ဝါ အဇာနန္တော ဧကမန္တံ နိသီဒိ, ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ယံ ဩဝဋ္ဋိကသာရံ ကတွာ အာဂတော လောကနိဿရဏဘာတေက္ကန္တိပဉှံ သတ္ထု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတံ ပုစ္ဆိတုံ **ဘဝမ္ပိ နော**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဘဝမ္ပိ**တိ ပိ-ကာရော သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော နိပါတော, တေန စ ဆ သတ္ထာရေ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ ယထာ ပူရဏာဒယော "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမှာ"တိ ပဋိဇာနန္တိ, ဧဝံ ဘဝမ္ပိ နု ပဋိဇာနာတီတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ပန ရာဇာ န အတ္တနော လဒ္ဓိယာ, လောကေ မဟာဇနေန ဂဟိတပဋိညာဝသေန ပုစ္ဆတိ။ အထ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓသီဟနာဒံ နဒန္တော **ယံ ဟိ တံ မဟာရာဇာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဟံ ဟိ မဟာရာဇာ**တိ အနုတ္တရံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ သဗ္ဗညုတညာဏသင်္ခါတံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဟံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။ **သမဏဗြာဟ္မဏာ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂမနေန သမဏာ, ဇာတိဝသေန ဗြာဟ္မဏာ။ **သင်္ဃိနော**တိအာဒီသု ပဗ္ဗဇိတသမူဟသင်္ခါတော သံဃော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **သင်္ဃိနော**။ သွေဝ ဂဏော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ဂဏိနော**။ အာစာရသိက္ခာပနဝသေန တဿ ဂဏဿ အာစရိယာတိ **ဂဏာစရိယာ**။ **ဉာတာ**တိ ပညာတာ ပါကဋာ။ "အပ္ပိစ္ဆာ သန္တုဋ္ဌာ အပ္ပိစ္ဆတာယ ဝတ္ထမ္ပိ န နိဝါသေန္တီ"တိ ဧဝံ သမုဂ္ဂတော ယသော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ယသဿိနော**။ **တိတ္ထကရာ**တိ လဒ္ဓိကရာ။ **သာဓုသမ္မတာ**တိ "သန္တော သပ္ပုရိသာ"တိ ဧဝံ သမ္မတာ။ **ဗဟုဇနဿာ**တိ အဿုတဝတော အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနဿ။ **ပူရဏော**တိအာဒီနိ တေသံ နာမဂေါတ္တာနိ။ **ပူရဏော**တိ ဟိ နာမမေဝ။ တထာ, **မက္ခလိ**တိ။ သော ပန ဂေါသာလာယ ဇာတတ္တာ **ဂေါသာလော**တိ ဝုတ္တော။ **နာဋပုတ္တော**တိ နာဋဿ ပုတ္တော။ **ဗေလဋ္ဌပုတ္တော**တိ ဗေလဋ္ဌဿ ပုတ္တော။ **ကစ္စာယနော**တိ ပကုဓဿ ဂေါတ္တံ။ ကေသကမ္ဗလဿ ဓာရဏတော **အဇိတော ကေသကမ္ဗလော**တိ ဝုတ္တော။

တေပိ မယာတိ ကပ္ပကောလာဟလံ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ စက္ကဝတ္တိကောလာဟလန္တိ တီဏိ ကောလာဟလာနိ။ တတ္ထ "ဝဿသတသဟဿမတ္ထကေ ကပ္ပုဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ"တိ ကပ္ပကောလာဟလံ နာမ ဟောတိ – "ဣတော ဝဿသတသဟဿမတ္ထကေ လောကော ဝိနဿိဿတိ, မေတ္တံ မာရိသာ, ဘာဝေထ, ကရုဏံ မုဒိတံ ဥပေက္ခ"န္တိ မနုဿပထေ ဒေဝတာ ဃောသေန္တိယော ဝိစရန္တိ။ "ဝဿသဟဿမတ္ထကေ ပန ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ နာမ ဟောတိ – "ဣတော ဝဿသဟဿမတ္ထကေ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒံ ပဋိပန္နေန သင်္ဃရတနေန ပရိဝါရိတော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဝိစရိဿတီ"တိ ဒေဝတာ ဥဃ္ဃောသေန္တိ။ "ဝဿသတမတ္ထကေ ပန စက္ကဝတ္တီ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ စက္ကဝတ္တိကောလာဟလံ နာမ ဟောတိ – "ဣတော ဝဿသတမတ္ထကေ သတ္တရတနသမန္နာဂတော စတုဒ္ဒီပိဿရော သဟဿပုတ္တပရိဝါရော ဝေဟာသင်္ဂမော စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ ဒေဝတာ ဥဃ္ဃောသေန္တိ။

ဣမေသု တီသု ကောလာဟလေသု ဣမေ ဆ သတ္ထာရော ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ သုတွာ အာစရိယေ ပယိရုပါသိတွာ စိန္တာမဏိဝိဇ္ဇာဒီနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ – "မယံ ဗုဒ္ဓမှာ"တိ ပဋိညံ ကတွာ မဟာဇနပရိဝုတာ ဇနပဒံ ဝိစရန္တာ အနုပုဗ္ဗေန

သာဝတ္ထိယံ ပတ္တာ။ တေသံ ဥပဋ္ဌာကာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ, ''မဟာရာဇ, ပူရဏော ကဿပေါ။ပေ.။ အဇိတော
ကေသကမ္ဗလော ဗုဒ္ဓေါ ကိရ သဗ္ဗညူ ကိရာ''တိ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ''တုမှေဟေဝ နေ နိမန္တေတွာ အာနေထာ''တိ
အာဟ ။ တေ ဂန္တွာ တေဟိ, ''ရာဇာ တေ နိမန္တေတိ။ ရညော ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ''တိ ဝုတ္တာ ဂန္တုံ န ဥဿ
ဟန္တိ, ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနာ ဥပဋ္ဌာကာနံ စိတ္တာနုရက္ခဏတ္ထာယ အဓိဝါသေတွာ သဗ္ဗေ ဧကတော ဝ အဂမံသု။ ရာဇာ
အာသနာနိ ပညာပေတွာ ''နိသီဒန္တူ''တိ အာဟ။ နိဂဏ္ဌာနံ အတ္တဘာဝေ ရာဇုသ္မာ နာမ ဖရတိ, တေ မဟာရဟေသု အာ
သနေသု နိသီဒိတုံ အသက္ကောန္တာ ဖလကေသု စေဝ ဘူမိယံ စ နိသီဒိံသု။

ရာဇာ ''ဧတ္တကေနေဝ နတ္ထိ တေသံ အန္တော သုက္ကဓမ္မော''တိ ဝတွာ အာဟာရံ အဒတွာဝ တာလတော ပတိ
တံ မုဂ္ဂရေန ဟေဋ္ဌေန္တော ဝိယ ''တုမှေဟ ဗုဒ္ဓါ, န ဗုဒ္ဓါ''တိ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ တေ စိန္တယိံသု – ''သစေ 'ဗုဒ္ဓမှာ'တိ ဝက္
ခာမ, ရာဇာ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ ကထေတုံ အသက္ကောန္တေ 'တုမှေဟ မယံ ဗုဒ္ဓါတိ မဟာဇနံ ဝဉ္စေတွာ အာ
ဟိဏ္ဍထာ'တိ ဇိဝှာမ္ပိ ဆိန္ဒာပေယျ, အညမ္ပိ အနတ္ထံ ကရေယျာ''တိ သကပဋိညာယ ဧဝ 'န မယံ ဗုဒ္ဓါ'တိ ဝဒိံသု။
အထ နေ ရာဇာ ဂေဟတော နိက္ခမာပေသိ။ တေ ရာဇဃရတော နိက္ခန္တေ ဥပဋ္ဌာကာ ပုစ္ဆိံသု – ''ကိံ အာစရိယာ ရာဇာ
တုမှေဟ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ သက္ကာရသမ္မာနံ အကာသီ''တိ? ရာဇာ ''ဗုဒ္ဓါ တုမှေဟ''တိ ပုစ္ဆိ, တတော မယံ – ''သစေ
အယံ ရာဇာ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ပဉှံ ကထိယမာနံ အဇာနန္တော အမှေဟသု မနံ ပဒောသေဿတိ, ဗဟုံ အပုညံ ပသဝိဿ
သတီ''တိ ရညော အနုကမ္ပာယ 'န မယံ ဗုဒ္ဓါ'တိ ဝဒိမှာ, မယံ ပန ဗုဒ္ဓါ ဧဝ, အမှာကံ ဗုဒ္ဓဘာဝေါ, ဥဒကေန ဓောဝိတွာ
ပိ ဟာရိတုံ န သက္ကာတိ။ ဣတိ ဗဟိဒ္ဓါ 'ဗုဒ္ဓမှာ'တိ အာဟံသု – ရညော သန္တိကေ 'န မယံ ဗုဒ္ဓါ'တိ ဝဒိံသူတိ, ဣဒံ ဂ
ဟေတွာ ရာဇာ ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **ကိံ ပန ဘဝံ ဂေါတမော ဒဟရော စေဝ ဇာတိယာ, နဝေါ စ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ** တိ ဣဒံ
အတ္တနော ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဝဒတိ။ တတ္ထ **ကိန္တိ** ပဋိက္ခေပဝစနံ။ ဧတေ ဇာတိမဟလ္လကာ စ စိရပဗ္ဗဇိတာ စ ''ဗုဒ္ဓမှ
ဟာ''တိ န ပဋိဇာနန္တိ, ဘဝံ ဂေါတမော ဇာတိယာ စ ဒဟရော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စ နဝေါ ကိံ ပဋိဇာနာတိ? မာ ပဋိဇာနာဟီတိ အ
ဓိပ္ပာယော။

န ဥညာတဗ္ဗာ တိ န အဝဇာနိတဗ္ဗာ။ **န ပရိဘောတဗ္ဗာ** တိ န ပရိဘဝိတဗ္ဗာ။ **ကတမေ စတ္တာရော** တိ ကထေတုက
မျတာပုစ္ဆာ။ **ခတ္တိယော** တိ ရာဇကုမာရော။ **ဥရဂေ**တိ အာသီဝိသော။ **အဂ္ဂီ** တိ အဂ္ဂိယေဝ။ **ဘိက္ခု** တိ ဣမသ္မိံ ပန
ပဒေ ဒေသနာကုသလတာယ အတ္တာနံ အဗ္ဘန္တရံ ကတွာ သီလဝန္တံ ပဗ္ဗဇိတံ ဒဿေတိ။ ဧတ္ထ စ ဒဟရံ ရာဇကု
မာရံ ဒိသွာ, ဥက္ကမိတွာ မဂ္ဂံ အဒေန္တော, ဟာရုပနံ အနပနေန္တော, နိသိန္နာသနတော အနုဋ္ဌဟန္တော, ဟတ္ထိပိဋ္ဌ
ဋ္ဌာဒီဟိ အနောတရန္တော, ဟေဋ္ဌာ ကတွာ မညနဝသေန အညမ္ပိ ဧဝရူပံ အနာစာရံ ကရောန္တော ခတ္တိယံ အဝဇာနာ
တိ နာမ။ ''ဘဒ္ဒကော ဝတာယံ ရာဇကုမာရော, မဟာကဏ္ဏော မဟောဒရော – ကိံ နာမ ယံကိဉ္စိ စောရူပဒ္ဒဝံ ဝူပသမေတုံ
ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌာနေ ရဇ္ဇံ အနုသာသိတုံ သက္ခိဿတီ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ပရိဘောတိ နာမ။ အဍ္ဍနိသလာကမတ္
တမ္ပိ အာသီဝိသပေါတကံ ကဏ္ဏာဒီသု ပိဠန္ဓန္တော အင်္ဂုလိမ္ပိ ဇိဝှာမ္ပိ ဍံသာပေန္တော ဥရဂံ အဝဇာနာတိ နာမ ။
''ဘဒ္ဒကော ဝတာယံ အာသီဝိသော ဥဒကဒေဍ္ဍုဘော ဝိယ ကိံ နာမ ကိဉ္စိဒေဝ ဍံသိတုံ ကဿစိဒေဝ ကာယေ ဝိသံ ဖရိတုံ
သက္ခိဿတီ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ပရိဘောတိ နာမ။ ခဇ္ဇောပနကမတ္တမ္ပိ အဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ ဟတ္ထေန ကီဠန္တော
ဘဏ္ဍုက္ခလိကာယ ခိပန္တော စူဠာယ တ သယနပိဋ္ဌသာဋကပသိဗ္ဗကာဒီသု တ ဌပေန္တော အဂ္ဂိံ အဝဇာနာတိ နာမ။
''ဘဒ္ဒကော ဝတာယံ အဂ္ဂိ ကတရံ နု ခေါ ယာဂုဘတ္တံ ပစိဿတိ, ကတရံ မစ္ဆမံသံ, ကဿ သီတံ ဝိနောဒေဿ
သတီ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ပရိဘောတိ နာမ။ ဒဟရသာမဏေရမ္ပိ ပန ဒိသွာ ဥက္ကမိတွာ မဂ္ဂံ အဒေန္တောတိ ရာဇကု
မာရေ ဝုတ္တံ အနာစာရံ ကရောန္တော ဘိက္ခုံ အဝဇာနာတိ နာမ။ ''ဘဒ္ဒကော ဝတာယံ သာမဏေရော မဟာကဏ္ဏော မ
ဟောဒရော ယံကိဉ္စိ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတုံ ယံကိဉ္စိ အရညံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ဝသိတုံ သက္ခိဿတိ, သင်္ဃတ္ထေ
ရကာလေ မနာပေါ ဘဝိဿတီ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ပရိဘောတိ နာမ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ န ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေန္တော **န ဥ
ညာတဗ္ဗော န ပရိဘောတဗ္ဗော**တိ အာဟ။

တေဒတေစာတိ ဧတံ ကထာဗန္ဓံ အတေစ။ ကထာ စ နာမေတာ တဒတ္ထဒီပနာပိ ဟောန္တိ ဝိသေသတ္ထဒီပနာပိ, တ
တ္ထိမာ တဒတ္ထမ္ပိ ဝိသေသတ္ထမ္ပိ ဒီပေန္တိယေဝ။ တတ္ထ **ခတ္တိယ**န္တိ ခေတ္တာနံ အဓိပတိံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ''ခေတ္
တာနံ အဓိပတီတိ ခေါ, တသေဋ္ဌ, 'ခတ္တိယော ခတ္တိယော'တွေဝ ဒုတိယံ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တ''န္တိ (ဒီ. နိ.
၃.၁၃၁)။ **ဇာတိသမ္ပန္န** န္တိ တာယေဝ ခတ္တိယဇာတိယာ ဇာတိသမ္ပန္နံ။ **အဘိဇာတ**န္တိ တီဏိ ကုလာနိ အတိက္ကမိတွာ
ဇာတံ။

ဌာနံ ဟီတိ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတိ။ **မနုဇိန္ဒော** တိ မနုဿဇေဋ္ဌကော။ **ရာဇဒဏ္ဍေနာ** တိ ရညော ဥဒ္ဒဏ္ဍဒဏ္ဍေန, သော အပ္ပကော နာမ န ဟောတိ, ဒသသဟဿဝီသတိသဟဿပ္ပမာဏော ဟောတိယေဝ။ **တသ္မိံ ပက္ကမတေ ဘုသ**န္တိ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဗလဝဉပက္ကမံ ဥပက္ကမတိ။ **ရက္ခံ ဇီဝိတမတ္တနော** တိ အတ္တနော ဇီဝိတံ ရက္ခမာနော တံ ခတ္တိယံ ပရိဝဇ္ဇေယျ န ဃဋ္ဋေယျ။

ဥစ္စာဝစေဟီတိ နာနာဝိဓေဟိ။ **ဝဏ္ဏေဟီ** တိ သဏ္ဌာနေဟိ။ ယေန ယေန ဟိ ဝဏ္ဏေန စရန္တော ဂေါစရံ လဘတိ, ယဒိ သပ္ပဝဏ္ဏေန, ယဒိ ဒေဍ္ဍုဘဝဏ္ဏေန, ယဒိ ဓမနိဝဏ္ဏေန, အန္တမသော ကလန္ဒကဝဏ္ဏေနပိ စရတိယေဝ။ **အာသဇ္ဇာ** တိ ပတွာ။ **ဗာလ**န္တိ ယေန ဗာလေန ဃဋ္ဋိတော, တံ ဗာလံ နရံ တ နာရိံ တ ဍံသေယျ။

ပဟူတဘက္ခန္တိ ဗဟုဘက္ခံ။ အဂ္ဂိဿ ဟိ အဘက္ခံ နာမ နတ္ထိ။ **ဇာလိန**န္တိ ဇာလဝန္တံ။ **ပါဝက**န္တိ အဂ္ဂိံ။ ပါဝဂန္တိပိ ပါဌော။ **ကဏှဝတ္တနိ**န္တိ ဝတ္တနီတိ မဂ္ဂေါ, အဂ္ဂိနာ ဂတမဂ္ဂေါ ကဏှော ဟောတိ ကာဠကော, တသ္မာ “ကဏှဝတ္တနီ”တိ ဝုစ္စတိ။

မဟာ ဟုတွာနတိ မဟန္တော ဟုတွာ။ အဂ္ဂိ ဟိ ဧကဒါ ယာဝဗြဟ္မလောကပ္ပမာဏောပိ ဟောတိ။ **ဇာယန္တိ တတ္ထ ပါရောဟာ** တိ တတ္ထ အဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎဝနေ ပါရောဟာ ဇာယန္တိ။ **ပါရောဟာ**တိ တိဏရုက္ခာဒယော ဝုစ္စန္တိ။ တေ ဟိ အဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎဋ္ဌာနေ မူလမတ္တေပိ အဝသိဋ္ဌေ ပါဒတော ရောဟန္တိ ဇာယန္တိ ဝဍ္ဎန္တိ, တသ္မာ “ပါရောဟာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ ပုန ရောဟနတ္ထေန တ **ပါရောဟာ။ အဟောရတ္တာနမစ္စယေ** တိ ရတ္တိန္ဒိဝါနံ အတိက္ကမေ။ နိဒါဃေပိ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌမတ္တေ ဇာယန္တိ။

ဘိက္ခုံ ဍဟတိ တေဇသာတိ ဧတ္ထ အက္ကောသန္တံ ပစ္စက္ကောသန္တော ဘဏ္ဍန္တံ ပဋိဘဏ္ဍန္တော ပဟရန္တံ ပဋိပဟရန္တော ဘိက္ခု နာမ ကိဉ္စိ ဘိက္ခုတေဇသာ ဍဟိတုံ န သက္ကောတိ။ ယော ပန အက္ကောသန္တံ န ပစ္စက္ကောသတိ, ဘဏ္ဍန္တံ န ပဋိဘဏ္ဍတိ။ ပဟရန္တံ န ပဋိပဟရတိ, တသ္မိံ ဝိပ္ပဋိပန္နော တဿ သီလတေဇေန ဍယှတိ။ တေနေဝေတံ ဝုတ္တံ။ **န တဿ ပုတ္တာ ပသဝေါ** တိ တဿ ပုတ္တဓီတရောပိ ဂေါမဟိံသကုက္ကုဋသူကရာဒယော ပသဝေါပိ န ဘဝန္တိ, ဝိနဿန္တီတိ အတ္ထော။ **ဒါယာဒါ ဝိန္ဒရေ ဓန**န္တိ တဿ ဒါယာဒါပိ ဓနံ န ဝိန္ဒန္တိ။ **တာလာဝတ္ထူ ဘဝန္တိ တေ**တိ တေ ဘိက္ခုတေဇသာ ဒဍ္ဎာ ဝတ္ထုမတ္တာဝသိဋ္ဌော မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ ဘဝန္တိ, ပုတ္တဓီတာဒိဝသေန န ဝဍ္ဎန္တီတိ အတ္ထော။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ သမဏတေဇေန ဒဍ္ဎာ မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ အဝိရူဠှိဓမ္မာ ဘဝန္တိ, တသ္မာ။ **သမ္မဒေဝ သမာစရေ**တိ သမ္မာ သမာစရေယျ။ သမ္မာ သမာစရန္တေန ပန ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ခတ္တိယံ တာဝ နိဿာယ လဒ္ဓဗ္ဗံ ကာမဂုဏယာနဝါဟနာဒိအာနိသံသံ, ဥရဂံ နိဿာယ တဿ ကီဠာပနေန လဒ္ဓဗ္ဗံ ဝတ္ထဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိအာနိသံသံ အဂ္ဂိံ နိဿာယ တဿာနုဘာဝေန ပတ္တဗ္ဗံ ယာဂုဘတ္တပစနသီတဝိနောဒနာဒိအာနိသံသံ, ဘိက္ခုံ နိဿာယ တဿ ဝသေန ပတ္တဗ္ဗံ အသုတသဝနသုတပရိယောဒပန-သဂ္ဂမဂ္ဂဓိဂမာဒိအာနိသံသံ သမ္ပဿမာနေန “ဧတေ နိဿာယ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရော အာဒီနဝေါ အတ္ထိ။ ကိံ ဣမေဟီ”တိ? န သဗ္ဗသော ပဟာတဗ္ဗာ။ ဣဿရိယတ္ထိကေန ပန ဝုတ္တပ္ပကာရံ အဝဇာနနဉ္စ ပရိဘဝနဉ္စ အကတွာ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယိပစ္ဆာနိပါတိတာဒီဟိ ဥပါယေဟိ ခတ္တိယကုမာရော တောသေတဗ္ဗော, ဧဝံ တတော ဣဿရိယံ အဓိဂမိဿတိ။ အဟိတုဏ္ဍိကေန ဥရဂေ ဝိဿာသံ အကတွာ နာဂဝိဇ္ဇံ ပရိဝတ္တေတွာ အဇပဒေန ဒဏ္ဍေန ဂီဝါယ ဂဟေတွာ ဝိသဟရေန မူလေန အဌာ ဓောဝိတွာ ပေဠာယံ ပက္ခိပိတွာ ကီဠာပေန္တေန စရိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ တံ နိဿာယ ဃာသစ္ဆာဒနာဒီနိ လဘိဿတိ။ ယာဂုပစနာဒီနိ ကတ္တုကာမေန အဂ္ဂိံ ဝိဿာသေန ဘဏ္ဍုက္ခလိကာဒီသု အပက္ခိပိတွာ ဟတ္ထေဟိ အနာမသန္တေန ဂေါမယစုဏ္ဏာဒီဟိ ဇာလေတွာ ယာဂုပစနာဒီနိ ကတ္တဗ္ဗာနိ, ဧဝံ တံ နိဿာယ အာနိသံသံ လဘိဿတိ။ အသုတသဝနာဒီနိ ပတ္ထယန္တေနပိ ဘိက္ခုံ အတိဝိဿာသေန ဝေဇ္ဇကမ္မနဝကမ္မာဒီသု အယောဇေတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော, ဧဝံ တံ နိဿာယ အသုတပုဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အသုတပုဗ္ဗံ ပဉှာဝိနိစ္ဆယံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကံ အတ္ထံ တိဿော ကုလသမ္ပတ္တိယော ဆ ကာမသဂ္ဂါနိ နဝ စ ဗြဟ္မလောကေ ပတွာ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဒဿနမ္ပိ လဘိဿတီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ **သမ္မဒေဝ သမာစရေ** တိ အာဟ။

တေဒတေစာတိ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နော ပသာဒံ အာဝိကရောန္တော တေံ "အဘိက္ကန္တ"န္တိအာဒိဝစနံ အ ဝေစ။ တတ္ထ **အဘိက္ကန္တ** န္တိ အဘိကန္တံ အတိကန္တံ အတိမနာပံ, အတိသုန္ဒရန္တိ အတ္ထော။ တ္တေ ဧကေန အ ဘိက္ကန္တသဒ္ဒေန ဒေသနံ ထောမေတိ "အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, ယဒိဒံ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ"တိ။ ဧကေန အတ္တ နော ပသာဒံ "အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, ယဒိဒံ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ အာဂမ္မ မမ ပသာဒော"တိ။

တတော ပရံ စတူဟိ ဥပမာဟိ ဒေသနံယေဝ ထောမေတိ။ တတ္ထ **နိက္ကုဇ္ဇိတ** န္တိ အဓောမုခဋ္ဌပိတံ, ဟေဋ္ဌာမုခဇာ တံ တာ။ **ဥက္ကုဇ္ဇေယျာ** တိ ဥပရိမုခံ ကရေယျ။ **ပဋိစ္ဆန္န** န္တိ တိဏပဏ္ဏာဒိဆာဒိတံ။ **ဝိဝရေယျာ** တိ ဥဃ္ဃာဋေယျ။ **မူဠှဿ** တိ ဒိသာမူဠှဿ။ **မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျာ** တိ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ "ဧသ မဂ္ဂေါ"တိ ဝဒေယျ။ **အန္ဓ ကာရေ**တိ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသီ အဍ္ဎရတ္တဃနဝနသဏ္ဍ မေဃပဋလေဟိ စတုရင်္ဂေ တမေ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ကောစိ နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ဧဝံ သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိတံ မံ အသဒ္ဓမ္မာ ဝုဋ္ဌာပေန္တေန, ယထာ ပဋိစ္ဆန္နံ ဝိဝရေယျ, ဧဝံ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနန္တရဓာနာ ပဘုတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂဟနပဋိစ္ဆန္နံ သာသ နံ ဝိဝရန္တေန, ယထာ မူဠှဿ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, ဧဝံ ကုမ္မဂ္ဂမိစ္ဆာမဂ္ဂပဋိပန္နဿ မေ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂံ အာ ဝိကရောန္တေန, ယထာ အန္ဓကာရေ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ, ဧဝံ မောဟန္ဓကာရေ နိမုဂ္ဂဿ မေ ဗုဒ္ဓါဒိရတနရူပါနိ အပဿတော တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟန္ဓကာရဝိဒ္ဓံသကဒေသနာပဇ္ဇောတံ ဓာရေန္တေန မယှံ ဘဂဝတာ ဧတေဟိ ပရိ ယာယေဟိ ပကာသိတတ္တာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတောတိ။

ဧဝံ ဒေသနံ ထောမေတွာ ဣမာယ ဒေသနာယ ရတနတ္တယေ ပသန္နစိတ္တော ပသန္နာကာရံ ကရောန္တော **ဧသော ဟ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧသောဟ**န္တိ ဧသော အဟံ။ **ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စာ** တိ ဘဂဝန္တ ဉ္စ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စာတိ ဣမံ ရတနတ္တယံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ **ဥပာသကံ မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဓာရေတူ** တိ မံ ဘ ဂဝါ 'ဥပာသကော အယ'န္တိ ဧဝံ ဓာရေတု, ဇာနာတူတိ အတ္ထော။ **အဇ္ဇတဂ္ဂေ** တိ အဇ္ဇတံ အာဒိံ ကတွာ။ အဇ္ဇဒဂ္ဂေ တိ ဝါ ပါဌော, ဒ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော, အဇ္ဇ အဂ္ဂံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ပါဏုပေတ**န္တိ ပါဏေဟိ ဥပေတံ ယာဝ မေ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ, တာဝ ဥပေတံ အနညသတ္ထုကံ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သရဏံ ဂတံ ဥပာသကံ ကပ္ပိယကာရကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတူတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ သာမည ဖလသုတ္တေ သဗ္ဗာကာရေန ဝုတ္တောတိ။ ပဌမံ။

၂. ပုရိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၃. ဒုတိယေ **အဘိတဒေတွ**တိ ပုရိမသုတ္တေ သရဏဂတတ္တာ ဣဓ အဘိတဒေသိ။ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ နိယကဇ္ဈတ္တံ, အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ **လောဘာ**ဒီသု လုဗ္ဘနလက္ခဏော လောဘော, ဒုဿနလက္ခဏော ဒောသော, မုယှနလက္ခဏော မောဟောတိ။ **ဟိံသန္တိ** တိ ဝိဟေဌေန္တိ နာသေန္တိ ဝိနာသေန္တိ။ **အတ္တသမ္ဘူတာ** တိ အတ္တနိ သမ္ဘူတာ။ **တစသာရံဝ သမ္ဖလ** န္တိ ယထာ တစသာရံ ဝေဠုံ တ နဠံ တ အတ္တနော ဖလံ ဟိံသတိ ဝိနာသေတိ, ဧဝံ ဟိံသန္တိ ဝိနာသေန္တီတိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဇရာမရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၄. တတိယေ **အညတြ ဇရာမရဏာ** တိ ဇရာမရဏတော မုတ္တော နာမ အတ္ထီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ခတ္တိယမဟာသာလာ** တိ ခတ္တိယမဟာသာလာ နာမ မဟာသာရပ္ပတ္တာ ခတ္တိယာ။ ယေသံ ဟိ ခတ္တိယာနံ ဟေဋ္ဌိမန္တေန ကောဋိသတံ နိဓာနဂ တံ ဟောတိ, တယော ကဟာပဏကုမ္ဘာ ဝလဉ္ဇနတ္ထာယ ဂေဟမဇ္ဈေ ရာသိံ ကတွာ ဌပိတာ ဟောန္တိ, တေ **ခတ္တိယ မဟာသာလာ** နာမ။ ယေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ အသီတိကောဋိဓနံ နိဟိတံ ဟောတိ, ဒိယဍ္ဎော ကဟာပဏကုမ္ဘော ဝလဉ္ဇနတ္ထာယ ဂေဟမဇ္ဈေ ရာသိံ ကတွာ ဌပိတော ဟောတိ, တေ **ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ** နာမ။ ယေသံ ဂဟပတီနံ စတ္တာလီ သကောဋိဓနံ နိဟိတံ ဟောတိ, ကဟာပဏကုမ္ဘော ဝလဉ္ဇနတ္ထာယ ဂေဟမဇ္ဈေ ရာသိံ ကတွာ ဌပိတော ဟောတိ, တေ **ဂဟပတိမဟာသာလာ** နာမ။

အဍ္ဍာ တိ ဣဿရာ။ နိဓာနဂတဓနဿ မဟန္တတာယ **မဟဒ္ဓနာ** ။ သုဝဏ္ဏရဇတဘာဇနာဒီနံ ဥပဘောဂဘဏ္ဍာနံ မ ဟန္တတာယ **မဟာဘောဂါ**။ အနိဓာနဂတဿ ဇာတရူပရဇတဿ ပဟူတတာယ, **ပဟူတဇာတရူပရဇတာ** ။ ဝိတ္တူပ

ကရဏသ္မႃ တုဋ္ဌိကရဏသ္မႃ ပဟူတတာယ **ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာ**။ ကောနောဒိနုဠ သတ္တဝိခေညာနုဠ ပဟူတတာယ **ပဟူတခနေညော။ တေသမ္ပိ ဇာတာနံ နတ္ထိ အညတ္တ ဇရာမရဏာ** တိ တေသမ္ပိ ဇံ ကုသ္မရာနံ ဇာတာနံ နိဗ္ဗတ္တာနံ နတ္ထိ အညတ္ရ ဇရာမရဏာ, ဇာတတ္တာယေဝ ဇရာမရဏတော မောက္ခော နာမ နတ္ထိ, အန္တောဇရာမရဏောယေဝ ဟော တိ။

အရဟန္တော တိအာဒီသု အာရကာ ကိလေသေဟီတိ အရဟန္တော။ ခီဏာ ဧတေသံ စတ္တာရော အာသဝါတိ **ခီဏာ သဝါ**။ ဗ္ရဟ္မစရိယဝါသံ ဝုဋ္ဌာ ပရိနိဋ္ဌိတဝါသာတိ **ဝုသိတဝန္တော**။ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကရဏီယံ ဧတေသံ ကတန္တိ **က တကရဏီယာ**။ ခန္ဓဘာရော ကိလေသဘာရော အဘိသင်္ခါရဘာရော ကာမဂုဏဘာရောတိ, ဣမေ ဩဟိတာ ဘာရာ ဧ တေသန္တိ **ဩဟိတဘာရာ**။ အနုပ္ပတ္တော အရဟတ္တသင်္ခါတော သကော အတ္ထော ဧတေသန္တိ **အနုပ္ပတ္တသဒ တ္ထာ**။ ဒသဝိဓမ္ပိ ပရိက္ခီဏံ ဘဝသံယောဇနံ ဧတေသန္တိ **ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနာ**။ သမ္မာ ကာရဏေဟိ ဇာနိတ္ဝာ ဝိမု တ္တာတိ **သမ္မဒညာဝိမုတ္တာ**။ မဂ္ဂပညာယ စတုသစ္စဓမ္မံ ဥတ္ဝာ ဖလဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တာတိ အတ္ထော။ **ဘေဒနဓမ္မော**တိ ဘိဇ္ဇနသဘာဝေါ။ **နိက္ခေပနဓမ္မော** တိ နိက္ခိပိတဗ္ဗသဘာဝေါ။ ခီဏာသဝဿ ဟိ အဇီရဏဓမ္မောပိ အတ္တိ, အာရမ္မဏတော ပဋိဝိဒ္ဓံ နိဗ္ဗာနံ, တံ ဟိ န ဇီရတိ။ ဣဓ ပနဿ ဇီရဏဓမ္မံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ အတ္ထုပ္ပတ္တိကော ကိ ရဿ သုတ္တဿ နိက္ခေပေါ။ သိဝိကသာလာယ နိသီဒိတ္ဝာ ကထိတန္တိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဘဂဝါ စိတ္တရာနိ ရထယာ နာဒီနိ ဒိသ္ဝာ ဒိဋ္ဌမေဝ ဥပမံ ကတ္ဝာ, “ဇီရန္တိ ဝေ ရာဇရထာ”တိ ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဇီရန္တိ** တိ ဇရံ ဟာပုဏန္တိ။ **ရာဇရထာ**တိ ရညော အဘိရူဟနရထာ။ **သုစိတ္တာ** တိ သုဝဏ္ဏရဇတာဒီဟိ သုဋ္ဌု စိတ္တိတာ။ **အထော သရီရမ္ပိ ဇရံ ဥပေတီ** တိ ဧဝရူပေသု အနုပာဒိဏ္ဏကေသု သာရဒအရူမယေသု ရထေသု ဇီရန္တေသု ဣမသ္မိံ အဇ္ဈတ္တိကေ ဥပာဒိဏ္ဏကေ မံသလောဟိတာဒိမယေ သရီရေ ကိံ ဝတ္တဗ္ဗံ? သရီရမ္ပိ ဇရံ ဥပေတိယေဝါတိ အတ္ထော။ **သန္တော ဟဝေ သဗ္ဘိ ပဝေဒယန္တီ** တိ သန္တော သဗ္ဘိဟိ သဒ္ဓိံ သတံ ဓမ္မော န ဇရံ ဥပေတီတိ ဇံ ပ ဝေဒယန္တိ။ “သတံ ဓမ္မော နာမ နိဗ္ဗာနံ, တံ န ဇီရတိ, အဇရံ အမတန္တိ ဇံ ကထေန္တီ”တိ အတ္ထော။ ယသ္မာ တ နိဗ္ ဗာနံ အာဂမ္မ သီဒနသဘာဝ ကိလေသာ ဘိဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ တံ သဗ္ဘိတိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ ပုရိမပဒဿ ကာရဏံ ဒဿေ န္တော “သန္တော ဟဝေ သဗ္ဘိ ပဝေဒယန္တီ”တိ အာဟ။ ဣဒံ ဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သတံ ဓမ္မော န ဇရံ ဥပေတိ, တသ္ မာ သန္တော သဗ္ဘိ ပဝေဒယန္တိ။ အဇရံ နိဗ္ဗာနံ သတံ ဓမ္မောတိ အာစိက္ခန္တီတိ အတ္ထော။ သုန္ဒရာဓိဝစနံ ဝါ ဇံ သဗ္ ဘီတိ။ ယံ သဗ္ဘိဓမ္မဘူတံ နိဗ္ဗာနံ သန္တော ပဝေဒယန္တိ ကထယန္တိ, သော သတံ ဓမ္မော န ဇရံ ဥပေတီတိပိ အတ္ ထော။ တတိယံ။

၄. ပိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅. စတုတ္ထေ **ရဟောဂတဿာ** တိ ရဟသိ ဂတဿ။ **ပဋိသလ္လီနဿာ** တိ နိလီနဿ ဧကီဘူတဿ။ **ဧဝ မေတံ, မဟာရာဇာ**တိ ဣဓ ဘဂဝါ ဣမံ သုတ္တံ သဗ္ဗညုဘာသိတံ ကရောန္တော အာဟ။ **အန္တကေနာဓိပန္နဿာ** တိ မရ ဏေန အဇ္ဈောတ္ထဋဿ။ စတုတ္ထံ။

၅. အတ္တရက္ခိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ပဉ္စမေ **ဟတ္ထိကာယော** တိ ဟတ္ထိဃဋာ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သံဝရော**တိ ပိဒဟနံ။ **သာဓု သဗ္ဗတ္ထ သံဝရော**တိ ဣမိနာ ကမ္မပထဘေဒံ အပတ္တဿ ကမ္မဿ သံဝရံ ဒဿေတိ။ **လဇ္ဇီ**တိ ဟိရိမာ။ လဇ္ဇီဂဟဏေန စေ တ္ထ ဩတ္တပ္ပမ္ပိ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. အပ္ပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. ဆဋ္ဌေ **ဥဠာရေ ဥဠာရေ**တိ ပဏီတေ စ ဗဟုကေ စ။ **မဇ္ဇန္တိ** တိ မာနမဇ္ဇနေန မဇ္ဇန္တိ။ **အတိသာရန္တိ** အ တိက္ကမံ။ **ကူဋန္တိ** ဟာသံ။ **ပဇ္ဇာသ** န္တိ ပဇ္ဇာ တေသံ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အဍ္ဍကရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၈. သတ္တမေ **ကာမဟေတူ**တိ ကာမမူလကံ။ **ကာမနိဒါနန္တိ** ကာမပစ္စယာ။ **ကာမာဓိကရဏန္တိ** ကာမကာရဏာ။ သဗ္ဗာနိ ပေတာနိ အညမညဝေဝစနာနေဝ။ **ဘဒ္ဒမုခေါ**တိ သုန္ဒရမုခေါ။ ဧကဒိဝသံ ကိရ ရာဇာ အဍ္ဍကရဏေ နိသီဒိ။ တတ္ထ ပဉ္စမတရံ လဒ္ဓံ ဂဟေတွာ နိသိန္နာ အမစ္စာ အဿာမိကေပိ သာမိကေ ကရိံသု။ ရာဇာ တံ ဉတွာ – “မယှံ တာဝ ပထဝိဿရဿ သမ္မုခါပေတေ ဧဝံ ကရောန္တိ, ပရမ္မုခါ ကိံ နာမ န ကရိဿန္တိ? ပညာယိဿတိ ဒါနိ ဝိဋူဍဘော သေနာပတိ သကေန ရဇ္ဇေန, ကိံ မယှံ ဧဝရူပေဟိ လဉ္ဇခါဒကေဟိ မုသာဝါဒီဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဋ္ဌာနေ နိသဇ္ဇာယာ”တိ စိန္တေသိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ခိပ္ပံဝ ဩဍ္ဍိတ**န္တိ ကုမိနံ ဝိယ ဩဍ္ဍိတံ။ ယထာ မစ္ဆာ ဩဍ္ဍိတံ ကုမိနံ ပဝိသန္တာ န ဇာနန္တိ, ဧဝံ သတ္တာ ကိလေသကာမေန ဝတ္ထုကာမံ ဝီတိက္ကမန္တာ န ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။ သတ္တမံ။

၈. မလ္လိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. အဋ္ဌမေ **အတ္ထိ နု ခေါ တေ မလ္လိကေ**တိ ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ? အယံ ကိရ မလ္လိကာ ဒုဂ္ဂတမာလာကာရဿ ဓီတာ, ဧကဒိဝသံ အာပဏတော ပူဝံ ဂဟေတွာ “မာလာရာမံ ဂန္တွာဝ ခါဒိဿာမီ”တိ ဂစ္ဆန္တီ ပဋိပထေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတံ ဘဂဝန္တံ ဘိက္ခာစာရံ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တာ တံ ဘဂဝတော အဒါသိ။ သတ္ထာ နိသီဒနာကာရံ ဒဿေသိ။ အာနန္ဒတ္ထေရော စီဝရံ ပညပေတွာ အဒါသိ။ ဘဂဝါ တတ္ထ နိသီဒိတွာ တံ ပူဝံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ သိတံ ပါတွာကာသိ။ ထေရော “ကိမိဿာ, ဘန္တေ, ကော ဝိပါကော ဘဝိဿတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာနန္ဒ, အဇ္ဇ ဧသာ တထာဂတဿ ပဌမဘောဇနံ အဒါသိ, အဇ္ဇေဝ ကောသလရညော အဂ္ဂမဟေသီ ဘဝိဿတီတိ။ တံဒိဝသမေဝ စ ရာဇာ ကာသိကမေ ဘာဂိနေယျေန ယုဒ္ဓေန ပရာဇိတော ပလာယိတွာ နဂရံ အာဂစ္ဆန္တော မာလာရာမံ ပဝိသိတွာ ဗလကာယဿ အာဂမနံ အာဂမေသိ။ တဿ သာ ဝတ္တံ အကာသိ။ သော တာယ ဝတ္တေ ပသီဒိတွာ တံ အန္တေပုရံ အတိဟာရာပေတွာ တံ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

အထေကဒိဝသံ စိန္တေသိ – “မယာ ဣမိဿာ ဒုဂ္ဂတကုလဿ ဓီတုယာ မဟန္တံ ဣဿရိယံ ဒိန္နံ, ယံနူနာဟံ ဣမံ ပုစ္ဆေယျံ ‘ကော တေ ပိယော’တိ? သာ ‘တွံ မေ, မဟာရာဇ, ပိယော’တိ ဝတွာ ပုန မံ ပုစ္ဆိဿတိ။ အထဿာဟံ ‘မယှမ္ပိ တွံယေဝ ပိယာ’တိ ဝက္ခာမီ”တိ။ ဣတိ သော အညမညံ ဝိဿာသဇနနတ္ထံ သမ္မောဒနီယံ ကထံ ကထေန္တော ပုစ္ဆတိ။ သာ ပန ဒေဝီ ပဏ္ဍိတာ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာယိကာ ဓမ္မုပဋ္ဌာယိကာ သံဃုပဋ္ဌာယိကာ မဟာပညာ , တသ္မာ ဧဝံ စိန္တေသိ – “နာယံ ပဥှော ရညော မုခံ ဩလောကေတွာ ကထေတဗ္ဗော”တိ။ သာ သရသေနေဝ ကထေတွာ ရာဇာနံ ပုစ္ဆိ။ ရာဇာ တာယ သရသေန ကထိတတ္တာ နိဝတ္တိတုံ အလဘန္တော သယမ္ပိ သရသေနေဝ ကထေတွာ “သကာရဏံ ဣဒံ, တထာဂတဿ နံ အာရောစေဿာမီ”တိ ဂန္တွာ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။ **နေဝဇ္ဈဂါ**တိ နာဓိဂစ္ဆတိ။ **ဧဝံ ပိယော ပုထု အတ္တာ ပရေသ**န္တိ ယထာ ဧကဿ အတ္တာ ပိယော, ဧဝံ ပရေသံ ပုထုသတ္တာနမ္ပိ အတ္တာ ပိယောတိ အတ္ထော။ အဋ္ဌမံ။

၉. ယညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၀. နဝမေ **ထူဏူပနီတာနီ**တိ ထူဏံ ဥပနီတာနိ, ထူဏာယ ဗဒ္ဓာနိ ဟောန္တိ။ **ပရိကမ္မာနိ ကရောန္တီ**တိ ဝုတ္တာဝ တာ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ရညော အာရဒ္ဓယညော တထာဂတဿ အာရောစိတော။ ကသ္မာ ပန ရညာ အယံ ယညော အာရဒ္ဓော? ဒုဿုပိနပဋိဃာတတ္ထာယ။ ဧကဒိဝသံ ကိရ ရာဇာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော နဂရံ အနုသဉ္စရန္တော ဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကယမာနံ ဧကံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ တဿာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တတောဝ ပဋိနိဝတ္တိတွာ အန္တေပုရံ ပဝိသိတွာ ဧကဿ ပုရိသဿ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ “ဂစ္ဆ တဿာ သဿာမိကဘာဝံ ဝါ အဿာမိကဘာဝံ ဝါ ဇာနာဟီ”တိ ပေသေသိ။ သော ဂန္တွာ ပုစ္ဆိ။ သာ “ဧသော မေ သာမိကော အာပဏေ နိသိန္နော”တိ ဒဿေသိ။ ရာဇပုရိသော ရညော တမတ္ထံ အာစိက္ခိ။ ရာဇာ တံ ပုရိသံ ပက္ကောသာပေတွာ “မံ ဥပဋ္ဌဟာ”တိ အာဟ။ “နာဟံ, ဒေဝ, ဥပဋ္ဌဟိတုံ ဇာနာမီ”တိ စ ဝုတ္တေ “ဥပဋ္ဌာနံ နာမ န အာစရိယဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ ဗလက္ကာရေန အာဝုဓဖလကံ ဂါဟာပေတွာ ဥပဋ္ဌာကံ အကာသိ။ ဥပဋ္ဌဟိတွာ ဂေဟံ ဂတမတ္တမေဝ စ နံ ပုန ပက္ကောသာပေတွာ “ဥပဋ္ဌာကေန နာမ ရညော ဝစနံ ကတ္တဗ္ဗံ, ဂစ္ဆ ဣတော ယောဇနမတ္တေ အမှာကံ သီသဓောဝနပေါက္ခရဏီ အတ္ထိ, တတော အရုဏမတ္တိကဉ္စ လောဟိတုပ္ပလမာလဉ္စ ဂဏှိတွာ ဧဟိ။ သစေ အဇ္ဇေဝ နာဂစ္ဆသိ, ရာဇဒဏ္ဍံ ကရိဿာမီ”တိ ဝတွာ ပေသေသိ။ သော ရာဇဘယေန နိက္ခမိတွာ ဂတော။

ရာဇာပိ တသ္မိံ ဂတေ ဒေတရိကံ ပက္ကောသာပေတတ, “အဇ္ဇ သာယန္ဟေယေဝ ဒုတရံ ပိဒဟိတတ ‘အဟံ ရာဇဒူတော’တိ တ ‘ဥပရာဇဒူတော’တိ တ ဘဏန္တာနမ္ပိ မာ ဝိဝရီ”တိ အာဟ။ သော ပုရိသော မတ္တိကစ္ဆ ဥပ္ပလာနိ စ ဂဟေတတ ဒုတရေ ပိဟိတမတ္တေ အာဂန္တတ ဗဟုံ ဝဒန္တောပိ ဒုတရံ အလဘိတတ ပရိသ္သယဘယေန ဇေတဝနံ ဂတော။ ရာဇာပိ ရာဂပရိဠာဟေန အဘိဘူတော ကာလေ နိသီဒတိ, ကာလေ တိဋ္ဌတိ, ကာလေ နိပဇ္ဇတိ, သန္နိဋ္ဌာနံ အလဘန္တော ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိသိန္နကောဝ မက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒာယ နိဒ္ဒာယတိ။

ပုဗ္ဗေ စ တသ္မိံယေဝ နဂရေ စတ္တာရော သေဋ္ဌိပုတ္တာ ပရဒာရိကကမ္မံ ကတတ နန္ဒောပနန္ဒာယ နာမ လောဟကုမ္ဘိယာ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စမာနာ တိံသဝသ္သသဟသ္သာနိ ဟေဋ္ဌာ ဂစ္ဆန္တာ ကုမ္ဘိယာ တလံ ဟာပုဏန္တိ, တိံသဝသ္သသဟသ္သာနိ ဥပရိ ဂစ္ဆန္တာ မတ္ထကံ ဟာပုဏန္တိ။ တေ တံ ဒိဝသံ အာလောကံ ဩလောကေတတ အတ္တနော ဒုက္ကဋ္ဌဘယေန ဧကေကံ ကထံ ဝတ္တုကာမာ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တာ ဧကေကံ အက္ခရမေဝ အာဟံသု။ ဧကော သ-ကာရံ, ဧကော သော-ကာရံ, ဧကော န-ကာရံ, ဧကော ဒု-ကာရံ အာဟ။ ရာဇာ တေသံ နေရယိကသတ္တာနံ သဒ္ဒံ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ သုခံ အဝိန္ဒမာနော တံရတ္တာဝသေသံ ဝီတိနာမေသိ။

အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ ပုရောဟိတော အာဂန္တတ တံ သုခသေယ္ယံ ပုစ္ဆိ။ သော “ကုတော မေ, အာစရိယ, သုခ”န္တိ ?
ဝတတ, “သုပိနေ ဧဝရူပေ သဒ္ဒေ အသ္သောသိ”န္တိ အာစိက္ခိ။ ဗ္ရာဟ္မဏော – “က္လမဿ ရညော က္လမိနာ သုပိနေန ဝုမ္မိ တ ဟာနိ တ နတ္ထိ, အပိစ ခော ပန ယံ က္လမဿ ဂဟေ အတ္ထိ, တံ သမဏဿ ကေတမဿ ဟောတိ, ကေတမသာဝကာနံ ဟောတိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ ကိစ္ဆိ န လဘန္တိ, ဗ္ရာဟ္မဏာနံ ဘိက္ခံ ဥပ္ပာဒေဿာမိ”တိ, “ဘာရိယော အယံ, မဟာရာဇ, သုပိနော တိံသု ဇာနိသု ဧကော ပညာယတိ, ရဇ္ဇန္တရာယော တ ဘဝိဿတိ ဇီဝိတန္တရာယော တ, ဒေတေ တ န ဝသ္သိဿတီ”တိ အာဟ။ ကထံ သောတ္ထိ ဘဝေယ္ယ အာစရိယာတိ? “မန္တေတတ ဉာတုံ သက္ကာ, မဟာရာဇာတိ။ ဂစ္ဆထ အာစရိယေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတတ အမှာကံ သောတ္ထိံ ကရောထာ”တိ။

သော သိဝိကသာလာယံ ဗ္ရာဟ္မဏေ သန္နိဟတေတတ တမတ္ထံ အာရောစေတတ, “ဝိသုံ ဝိသုံ ဂန္တတ ဧဝံ ဝဒထာ”တိ တယော ဝဂ္ဂေ အကာသိ ။ ဗ္ရာဟ္မဏာ ပဝိသိတတ ရာဇာနံ သုခသေယ္ယံ ပုစ္ဆိံသု။ ရာဇာ ပုရောဟိတဿ ကထိတနိယာမေနေဝ ကထေတတ “ကထံ သောတ္ထိ ဘဝေယ္ယာ”တိ ပုစ္ဆိ။ မဟာဗ္ရာဟ္မဏာ – “သဗ္ဗပဥ္စသတံ ယညံ ယဇိတတ တေဿ ကမ္မဿ သောတ္ထိ ဘဝေယ္ယ, ဧဝံ, မဟာရာဇ, အာစရိယာ ကထေန္တိ”တိ အာဟံသု။ ရာဇာ တေသံ သုတတ အနဘိနန္ဒိတတ အပ္ပဋိက္ကောသိတတ တုဏှီ အဟောသိ။ အထ ဒုတိယဝဂ္ဂဗ္ရာဟ္မဏာပိ အာဂန္တတ တတထေဝ ကထေသုံ။ တထာ တတိယဝဂ္ဂဗ္ရာဟ္မဏာပိ။ အထ ရာဇာ “ယညံ ကရောန္တု”တိ အာဏာပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဗ္ရာဟ္မဏာ ဥသဘာဒယော ဟဏေ အာဟရာပေသုံ။ နဂရေ မဟာသဒ္ဒော ဥဒပာဒိ ။ တံ ပဝတ္တိံ ဥတတ မလ္လိကာ ရာဇာနံ တထာဂတဿ သန္တိကံ ပေသေသိ။ သော ဂန္တတ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတတ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အထ နံ ဘဂဝာ – “ဟန္ဒ ကုတော နု တဝံ, မဟာရာဇ, အာဂစ္ဆသိ ဒိတဒိဝဿာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ – “အဇ္ဇ မေ, ဘန္တေ, သုပိနကေ စတတာရော သဒ္ဒာ သုတာ, သောဟံ ဗ္ရာဟ္မဏေ ပုစ္ဆိံ။ ဗ္ရာဟ္မဏာ ‘ဘာရိယော, မဟာရာဇ, သုပိနော, သဗ္ဗပဥ္စသတံ ယညံ ယဇိတတ ပဋိကမ္မံ ကရောမာတိ အာရဒ္ဓာ’”တိ အာဟ။ ကိန္တိ တေ, မဟာရာဇ, သဒ္ဒာ သုတာတိ။ သော ယထာသုတံ အာရောစေသိ။ အထ နံ ဘဂဝာ အာဟ – ပုဗ္ဗေ, မဟာရာဇ, က္လမသ္မိံယေဝ နဂရေ စတ္တာရော သေဋ္ဌိပုတ္တာ ပရဒာရိကာ ဟုတတ နန္ဒောပနန္ဒာယ လောဟကုမ္ဘိယာ နိဗ္ဗတ္တာ သဋ္ဌိဝဿသဟဿမတ္တကေ ဥဂ္ဂစ္ဆိံသု။

တတ္ထ ဧကော –

“သဋ္ဌိဝဿသဟဿာနိ၊ ပရိပုဏ္ဏာနိ သဗ္ဗသော။
နိရယေ ပစ္စမာနာနံ၊ ကဒာ အန္တော ဘဝိဿတီ”တိ။(ပေ. ဝ. ၈၀၂; ဇာ. ၁.၄.၅၄) –

က္လမံ ကထံ ဝတ္တုကာမော အဟောသိ။ ဒုတိယော –

“သောဟံ နူန က္လတော ဂန္တတ၊ ယောနိံ လဒ္ဓာန မာနုသိံ။
ဝဒညူ သီလသမ္ပန္နော၊ ကာဟာမိ ကုသလံ ဗဟု”န္တိ။ (ပေ. ဝ. ၈၀၅; ဇာ. ၁.၄.၅၆) –

ဣမံ ကထံ ဝတ္ထုကာမော အဟောသိ။ တတိယော –

> ‘‘နတ္ထိ အန္တော ကုတော အန္တော၊ န အန္တော ပဋိဒိဿတိ။
> တအာ ဟိ ပကတံ ဟာပံ၊ မမ တုယှဉ္စ မာရိသာ’’တိ။ (ပေ. ဝ. ၈၀၃; ဇာ. ၁.၄.၅၅) –

ဣမံ ကထံ ဝတ္ထုကာမော အဟောသိ။ စတုတ္ထော –

> ‘‘ဒုဇ္ဇီဝိတမဇီဝိမှာ၊ ယေ သန္တေ န ဒဒမှသေ။
> ဝိဇ္ဇမာနေသု ဘောဂေသု၊ ဒီပံ နာကမှ အတ္တနော’’တိ။ (ပေ. ဝ. ၈၀၄; ဇာ. ၁.၄.၅၃) –

ဣမံ ။ တေ ဣမာ ကထာ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တာ ဧကေကံ အက္ခရံ ဝတွာ တတ္ထေဝ နိမုဂ္ဂါ။ ဣတိ, မဟာရာဇ, တေ နေရယိကသတ္တာ ယထာကမ္မေန ဝိရဝိံသု။ တဿ သဒ္ဒဿ သုတပစ္စယာ တုယှံ ဟာနိ တ ဝုမ္ပိ တ နတ္ထိ။ တေ တကာနံ ပန ပသူနံ ဃာတနကမ္မံ နာမ ဘာရိယန္တိ နိရယဘယေန တဇ္ဇေတွာ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ ရာဇာ ဒသဗလေ ပသီဒိတွာ, ‘‘မုဉ္စာမိ, နေသံ ဇီဝိတံ ဒဒာမိ, ဟရိတာနိ စေဝ တိဏာနိ ခာဒန္တု, သီတလာနိ စ ပာနီယာနိ ပိဝန္တု, သီတော စ နေ သံ တတော ဥပဝာယတူ’’တိ ဝတွာ, ‘‘ဂစ္ဆထ ဟာရေထာ’’တိ မနုဿေ အာဏာပေသိ။ တေ ဂန္တွာ ဗ္ရာဟ္မဏေ ပ လာပေတွာ တံ ဟဏသဥ္ဃံ ဗန္ဓနတော မောစေတွာ နဂရေ ဓမ္မဘေရိံ စရာပေသုံ။

အထ ရာဇာ ဒသဗလဿ သန္တိကေ နိသိန္နော အာဟ – ‘‘ဘန္တေ, ဧကရတ္တိ နာမ တိယာမာ ဟောတိ, မယှံ ပန အဇ္ဇ ဒွေဝ ရတ္တိယော ဧကတော ဃဋိတာ ဝိယ အဟေသု’’န္တိ။ သောပိ ပုရိသော တတ္ထေဝ နိသိန္နော အာဟ – ‘‘ဘန္တေ, ယောဇနံ နာမ စတုဂါဝုတံ ဟောတိ, မယှံ ပန အဇ္ဇ ဒွေဝ ယောဇနာနိ ဧကတော ကတာနိ ဝိယ အဟေသု’’န္တိ။ အထ ဘဂဝါ – ‘‘ဇာဂရဿ တာဝ ရတ္တိယာ ဒီဃဘာဝေါ ပာကဋော, သန္တဿ ယောဇနဿ ဒီဃဘာဝေါ ပာက ဋော, ဝဋ္ဋပတိတဿ ပန ဗာလပုထုဇ္ဇနဿ အနမတဂ္ဂသံသာရဝဋ္ဋံ ဧကန္တဒီဃမေဝါ’’တိ ရာဇာနဉ္စ တဉ္စ ပုရိသံ နေရ ယိကသတ္တေ စ အာရဗ္ဘ ဓမ္မပဒေ ဣမံ ကထံ အဘာသိ –

> ‘‘ဒီဃာ ဇာဂရတော ရတ္တိ၊ ဒီဃံ သန္တဿ ယောဇနံ။
> ဒီဃော ဗာလာနံ သံသာရော၊ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတ’’န္တိ။ (ဓ. ပ. ၆၀)။

ကထာပရိယောသာနေ သော ဣတ္ထိသာမိကော ပုရိသော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ **တေမတ္ထံ ဝိဒိတွာ** တိ တော် ကာရဏံ ဇာနိတွာ။

အဿမေဓ န္တိအာဒီသု – ပောရာဏရာဇကာလေ ကိရ သဿမေဓံ ပုရိသမေဓံ သမ္မာပာသံ ဝါစာပေယျန္တိ စ တ္တာရိ သင်္ဂဟဝတ္ထူနိ အဟေသုံ, ယေဟိ ရာဇာနော လောကံ သင်္ဂဏှိံသု။ တတ္ထ နိပ္ဖန္နသဿတော ဒသမဘာဂ ဂ္ဂဟဏံ **သဿမေဓံ** နာမ, သဿသမ္ပာဒနေ မေဓာဝိတာတိ အတ္ထော။ မဟာယောဓာနံ ဆမာသိကံ ဘတ္တ-ဝေတနာ နုပ္ပဒာနံ **ပုရိသမေဓံ** နာမ, ပုရိသသင်္ဂဏှနေ မေဓာဝိတာတိ အတ္ထော။ ဒလိဒ္ဒမနုဿာနံ ဟတ္ထတော လေခံ ဂဟေ တွာ တီဏိ ဝဿာနိ ဝိနာဝ ဝဍ္ဎိယာ သဟဿဒွိသဟဿမတ္တဓနာနုပ္ပဒာနံ **သမ္မာပာသံ** နာမ။ တဉှိ သမ္မာ မနုဿေ ပာသေတိ, ဟဒယေ ဗန္ဓိတွာ ဝိယ ဌပေတိ, တသ္မာ သမ္မာပာသန္တိ ဝုစ္စတိ။ ‘‘တာတ မာတုလာ’’တိအာဒိနာ နယေ န သဏှဝါစာဘဏနံ ဝါစာပေယျံ နာမ, ပိယဝါစာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ သင်္ဂဟိတံ ရဋ္ဌံ ဣဒ္ဓ ဉ္စေဝ ဟောတိ ဖီတဉ္စ ပဟူတအန္နပာနံ ခေမံ နိရဗ္ဗုဒံ။ မနုဿာ မုဒာ မောဒမာနာ ဥရေ ပုတ္တေ နစ္စေန္တာ အပာရုတ ဃရဒွါရာ ဝိဟရန္တိ။ ဣဒံ ဃရဒွါရေသု အဂ္ဂဠာနံ အဘာဝတော **နိရဂ္ဂဠ** န္တိ ဝုစ္စတိ။ အယံ ပောရာဏိကာ ပဝေဏီ။

အပရဘာဂေ ပန ဩက္ကာကရာဇကာလေ ဗ္ရာဟ္မဏာ ဣမာနိ စတ္တာရိ သင်္ဂဟဝတ္ထူနိ ဣမဉ္စ ရဋ္ဌသမ္ပတ္တိံ ပရိဝတ္တေတွာ ဥဒ္ဓံမူလကံ ကတွာ အဿမေဓံ ပုရိသမေဓန္တိ အာဒိကေ ပဉ္စ ယညေ နာမ အကံသု။ တေသု အဿ မေတ္ထ မေဓန္တိ ဝဓန္တီတိ **အဿမေဓော** ။ ဒွီဟိ ပရိယညေဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ ဧကဝီသတိယူပဿ ဧကသ္မိံ မဇ္ဈိမဒိ ဝသေယေဝ သတ္တနဝုတိပဉ္စပသုသတဃာတဘိံသနဿ ဌပေတွာ ဘူမိဉ္စ ပုရိသေ စ အဝသေသသဗ္ဗဝိဘဝဒက္ခိဏဿ ယညဿေတံ အဓိဝစနံ။ ပုရိသမေတ္ထ မေဓန္တီတိ **ပုရိသမေဓော**။ စတူဟိ ပရိယညေဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ သဒ္ဓိံ ဘူမိယာ

အသ္သမေဓေ ဝုတ္တဝိဘာဝဒက္ခိဏာသ္သ ယညသ္သေတံ အဓိဝစနံ။ သမ္မမေတ္ထ ဟာသေန္တီတိ **သမ္မာဟာသော** ။ ဒိဝ သေ ဒိဝသေ သမ္မံ ခိပိတ္ဝာ တသ္သ ပတိတောကာသေ ဝေဒိံ ကတ္ဝာ သံဟာရိမေဟိ ယူပာဒီဟိ သရဿတိနဒိယာ နိမုဂ္ဂ ကောကာသတော ပဘုတိ ပဋိလောမံ ဂစ္ဆန္တေန ယဇိတဗ္ဗဿ သတ္တယာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ တဇမေတ္ထ ပိဝန္တီ တိ **တဇပေယျော** ။ ဇေနေန ပရိယညေန သတ္တရသဟိ ပသူဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ ဗေလုဝယူပဿ သတ္တရသကဒက္ခိဏာသ္သ ယညဿေတံ အဓိဝစနံ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ အဂ္ဂဠာတိ **နိရဂ္ဂဠော** ။ နဝဟိ ပရိယညေဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ သဒ္ဓိံ ဘူမိယာ စ ပု ရိသေဟိ စ အသ္သမေဓေ ဝုတ္တဝိဘာဝဒက္ခိဏာသ္သ သဗ္ဗမေဓပရိယာယနာမဿ အသ္သမေဓဝိကပ္ပဿေဝေတံ အဓိ ဝစနံ။ **မဟာရမ္ဘာ** တိ မဟာကိစ္စာ မဟာကရဏီယာ။ **သမ္မဂ္ဂတာ** တိ သမ္မာ ပဋိပန္နာ ဗုဒ္ဓာဒယော။ **နိရာရမ္ဘာ** တိ အပ္ပတ္ထာ အပ္ပကိစ္စာ။ **ယဇန္တိ အနုကုလ** န္တိ အနုကုလေသု ယဇန္တိ, ယံ နိစ္စဘတ္တာဒိ ပုဗ္ဗပုရိသေဟိ ပဋ္ဌပိတံ, တံ အပရာပရံ အနုပစ္ဆိန္နတ္တာ မနုဿာ ဒဒန္တီတိ အတ္ထော။ နဝမံ။

၁၀. ဗန္ဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၁. ဒသမေ **ဣဓ, ဘန္တေ, ရညော** တိ ဣဒံ တေ ဘိက္ခူ တေသု မနုဿေသု အာနန္ဒတ္ထေရဿ သုကတကာရ ဏံ အာရောစေန္တာ အာရောစေသုံ။ ရညော ကိရ သဏ္ဍေန ကုသရာဇဿ ဒိန္နော အဋ္ဌဝင္ကော မဏိ ပဝေဏိယာ အာဂ တော။ ရာဇာ အလင်္ကရဏကာလေ တံ မဏိံ အာဟရထာတိ အာဟ။ မနုဿာ “ဋပိတဋ္ဌာနေ န ပဿာမာ”တိ အာရော စေသုံ။ ရာဇာ အန္တောဃရစာရိနော “မဏိံ ပရိယေသိတ္ဝာ ဒေထာ”တိ ဗန္ဓာပေသိ။ အာနန္ဒတ္ထေရော တေ ဒိသွာ မဏိ ပဋိသာမကာနံ ဧကံ ဥပာယံ အာစိက္ခိ ။ တေ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ “ပဏ္ဍိတော ထေရော, ထေရဿ ဝစနံ ကရော ထာ”တိ။ ပဋိသာမကမနုဿာ ရာဇင်္ဂဏေ ဥဒကစာဋိံ ဌပေတ္ဝာ သာဏိယာ ပရိက္ခိပာပေတ္ဝာ တေ မနုဿေ အာဟံသု – “သာဋကံ ဟာရပိတ္ဝာ ဧတ္ထ ဂန္တွာ ဟတ္ထံ ဩတာရေထာ”တိ။ မဏိစောရော စိန္တေသိ – “ရာဇဘဏ္ဍံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ တ ဝလဉ္ဇေတုံ တ န သက္ကာ”တိ။ သော ဂေဟံ ဂန္တွာ မဏိံ ဥပကစ္ဆကေ ဌပေတ္ဝာ သာဋကံ ဟာရပိတ္ဝာ အာ ဂမ္မ ဥဒကစာဋိယံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ပက္ကာမိ။ မဟာဇနေ ပဋိက္ကန္တေ ရာဇမနုဿာ စာဋိယံ ဟတ္ထံ ဩတာရေတ္ဝာ မဏိံ ဒိသွာ အာဟရိတ္ဝာ ရညော အဒံသု။ “အာနန္ဒတ္ထေရေန ကိရ ဒဿိတနယေန မဏိ ဒိဋ္ဌော”တိ မဟာဇနော ကောလာ ဟလံ အကာသိ။ တေ ဘိက္ခူ တံ ကာရဏံ တထာဂတဿ အာရောစေန္တာ ဣမံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ – “အ နစ္ဆရိယံ, ဘိက္ခဝေ, ယံ အာနန္ဒော မနုဿာနံ ဟတ္ထာရုဠှမဏိံ အာဟရာပေယျ , ယတ္ထ ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ အတ္တ နော ဉာဏေ ဌတ္ဝာ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယံ နိဗ္ဗတ္တာနံ တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ ဟတ္ထာရုဠှံ ဘဏ္ဍံ အာဟရာပေတ္ဝာ ရညော အဒံသူ”တိ ဝတ္ဝာ –

> “ဥက္ကဋ္ဌေ သူရမိစ္ဆန္တိ၊ မန္တီသု အကုတူဟလံ။
> ပိယဉ္စ အန္နပာနမှိ၊ အတ္ထေ ဇာတေ စ ပဏ္ဍိတ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၉၂) –

မဟာသာရဇာတကံ ကထေသိ။

န တံ ဒဠှန္တိ တံ ဗန္ဓနံ ထိရန္တိ န ကထေန္တိ။ **ယဒာယသ**န္တိ ယံ အာယသာ ကတံ။ **သာရတ္တရတ္တာ** တိ သုဋ္ဌု ရတ္တရတ္တာ, သာရတ္တေန တ ရတ္တာ သာရတ္တရတ္တာ, သာရံ ဣဒန္တိ မညနာယ ရတ္တာတိ အတ္ထော။ **အပေက္ခာ**တိ အာလယော နိကန္တိ။ **အာဟူ**တိ ကထေန္တိ။ **ဩဟာရိန**န္တိ စတူသု အပာယေသု အာကမုနကံ။ **သိထိလ**န္တိ န အာ ယသာဒိဗန္ဓနံ ဝိယ ဣရိယာပထံ နိတရေတ္ဝာ ဌိတံ။ တေန ဟိ ဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓာ ပရဒေသမ္ပိ ဂစ္ဆန္တိယေဝ။ **ဒုပ္ပမုဉ္စ** န္တိ အညတြ လောကုတ္တရဉာဏေန မုဉ္စိတုံ အသက္ကုဏေယျန္တိ။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁. သတ္တဇဋိလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေ ပဌမေ **ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ** တိ ပုဗ္ဗာရာမသင်္ခါတေ ဝိဟာရေ မိဂါရမာတုယာ ပါသာဒေ။ တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – အတီတေ သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ ဧကာ ဥပါသိကာ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ နိမန္တေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သတသဟဿအနံ့ ဒတွာ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ – “အနာဂတေ တုမှာဒိသဿ ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂုပဋ္ဌာယိကာ ဟောမီ”တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရိတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ ဘဒ္ဒိယနဂရေ မေဏ္ဍကပုတ္တဿ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော ဂေဟေ သုမနဒေဝိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ ။ ဉာတကာလေ စဿာ ဝိသာခါတိ နာမံ အကံသု။ သာ ယဒာ ဘဂဝါ ဘဒ္ဒိယနဂရံ အဂမာသိ, တဒါ ပဉ္စဟိ အရိကာသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ဂတာ ပဌမဒဿနမှိယေဝ သောတာပန္နာ အဟောသိ။ အပရဘာဂေ သာဝတ္ထိယံ မိဂါရသေဋ္ဌိပုတ္တဿ ပုဏ္ဏဝဍ္ဎနကုမာရဿ ဂေဟံ ဂတာ။ တတ္ထ နံ မိဂါရသေဋ္ဌိ မာတိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ, တသ္မာ မိဂါရမာတာတိ ဝုစ္စတိ။ တာယ ကာရိတေ ပါသာဒေ။

ဗဟိ ဒွါရကောဋ္ဌကေ တိ ပါသာဒဒွါရကောဋ္ဌကဿ ဗဟိ, န ဝိဟာရဒွါရကောဋ္ဌကဿ။ သော ကိရ ပါသာဒေ လောဟပါသာဒေ ဝိယ သမန္တာ စတုဒွါရကောဋ္ဌကယုတ္တေန ပါကာရေန ပရိက္ခိတ္တော။ တေသု ပါစီနဒွါရကောဋ္ဌကဿ ဗဟိ ပါသာဒစ္ဆာယာယံ ပါစီနလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော ပညတ္တေ ဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော ဟောတိ။

ပရူဠှကစ္ဆနခလောမာ တိ ပရူဠှကစ္ဆာ ပရူဠှနခါ ပရူဠှလောမာ, ကစ္ဆာဒီသု ဒီဃလောမာ ဒီဃနခါ စာတိ အတ္ထော။ **ခါရိဝိဝိဓန္တိ** ဝိဝိခခါရိံ နာနပ္ပကာရကံ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရဘဏ္ဍကံ။ **အဝိဒူရေ အတိက္ကမန္တိ** တိ အဝိဒူရမဂ္ဂေန နဂရံ ပဝိသန္တိ။ **ရာဇာဟံ , ဘန္တေ** တိ အဟံ, ဘန္တေ, ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော, မယှံ နာမံ တုမှေပိ ဇာနာထာတိ။ ကသ္မာ ပန ရာဇာ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ နိသိန္နော ဝေရူပါနံ နဂ္ဂဘောဂ္ဂနိဿိရိကာနံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှာတီတိ။ သင်္ဂဏှာပနတ္ထာယ။ ဧဝံ ဟိဿ အဟောသိ – “သစာဟံ ဧတ္တကမ္ပိ ဧတေသံ န ကရိဿာမိ , ‘မယံ ပုတ္တဒါရံ ပဟာယ ဧတဿတ္ထာယ ဒုက္ကရဇနဒုက္ခသေယျာဒီနိ အနုဘောမ, အယံ အမှာကံ အဉ္ဇလိမတ္တမ္ပိ န ကရောတီ’တိ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌံ သုတံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ န ကထေယျုံ။ ဧဝံ ကတေ ပန အနိဂူဟိတွာ ကထေဿန္တီ”တိ။ တသ္မာ ဧဝမကာသိ။ အပိစ သတ္ထု အဇ္ဈာသယဇာနနတ္ထံ ဧဝမကာသိ။

ကာသိကစန္ဒန န္တိ သဏှစန္ဒနံ။ **မာလာဂန္ဓဝိလေပန**န္တိ ဝဏ္ဏဂန္ဓတ္ထာယ မာလံ, သုဂန္ဓဘာဝတ္ထာယ ဂန္ဓံ, ဝဏ္ဏဂန္ဓတ္ထာယ ဝိလေပနဉ္စ ဓာရေန္တေန။

သံဝါသေနာတိ သဟဝါသေန။ **သီလံ ဝေဒိတဗ္ဗ** န္တိ အယံ သုသီလော ဝါ ဒုဿီလော ဝါတိ သံဝသန္တေန ဥပသင်္ကမန္တေန ဇာနိတဗ္ဗော။ **တဉ္စ ခေါ ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ န ဣတ္တရ** န္တိ တဉ္စ သီလံ ဒီဃေန ကာလေန ဝေဒိတဗ္ဗံ, န ဣတ္တရေန။ ဒွီဟတီဟဉှိ သံယတာကာရော စ သံဝုတိန္ဒြိယာကာရော စ န သက္ကာ ဒဿေတုံ။ **မနသိကရောတာ**တိ သီလမဿ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမီတိ မနသိကရောန္တေန ပစ္စဝေက္ခန္တေနေဝ သက္ကာ ဇာနိတုံ, န ဣတရေန။ **ပညဝတာ** တိ တမ္ပိ သပ္ပညေနေဝ ပဏ္ဍိတေန။ ဗာလော ဟိ မနသိကရောန္တောပိ ဇာနိတုံ န သက္ကောတိ။

သံဝောဟာရေနာတိ ကထနေန။

> “ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု၊ ဝောဟာရံ ဥပဇီဝတိ။
> ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ ဝါဏိဇော သော န ဗြာဟ္မဏော”တိ။ (မ. နိ. ၂.၄၅၇) –

ဧတ္ထ ဟိ ဗျောဟာရော ဝောဟာရော နာမ။ “စတ္တာရော အရိယဝောဟာရာ စတ္တာရော အနရိယဝောဟာရာ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၁၃) ဧတ္ထ စေတနာ။ “သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝောဟာရော”တိ (ဓ. သ. ၁၃၁၃-၁၃၁၅) ဧတ္ထ ပညတ္တိ။ “ဝောဟာရမတ္တေန သော ဝောဟရေယျာ”တိ (သံ. နိ. ၁.၂၅) ဧတ္ထ ကထာ ဝောဟာရော။ ဣဓာပိ ဧသောဝ အဓိပ္ပေတော။ ဧကစ္စဿ ဟိ သမ္မုခါ ကထာ ပရမ္မုခါယ ကထာယ န သမေတိ, ပရမ္မုခါ ကထာ စ သမ္မုခါယ ကထာယ, တထာ ပုရိမကထာ စ ပစ္ဆိမကထာယ, ပစ္ဆိမကထာ စ ပုရိမကထာယ။ သော ကထေန္တေနေဝ သက္ကာ ဇာနိတုံ “အသုစိ ဧသော ပုဂ္ဂလော”တိ။ သုစိသီလဿ ပန ပုရိမံ ပစ္ဆိမေန, ပစ္ဆိမဉ္စ ပုရိမေန သမေတိ, သမ္မုခါကထိတံ ပရမ္မုခါကထိတေန, ပရမ္

မုခါကထိတဉ္စ သမ္ဗုခါကထိတေန, တသ္မာ ကထေန္တေန သက္ကာ သုစိဘာတေ ဇာနိတုန္တိ ပကာသေန္တော ဝေမာဟ။

ထာမောတိ ဉာဏထာမော။ ယသ္မာ ဟိ ဉာဏထာမော နတ္ထိ, သော ဥပ္ပန္နေသု ဥပဒ္ဒဝေသု ဂဟေတဗ္ဗဂ္ဂဟဏံ ကတဗ္ဗကိစ္စံ အပဿန္တော အဒ္ဒတရယာရံ ပဝိဋ္ဌော ဝိယ စရတိ။ တေနာဟ **အာပဒါသု ခော, မဟာရာဇ, ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ သာကစ္ဆာယာ** တိ သံကထာယ။ ဒုပ္ပညဿ ဟိ ကထာ ဥဒကေ ဂေဏ္ဍု ဝိယ ဥပ္ပလဝတိ, ပညဝတော ကထေန္တဿ ပဋိဘာနံ အနန္တရံ ဟောတိ။ ဥဒကဝိပ္ဖန္ဒိတေနေဝ ဟိ မစ္ဆော ခုဒ္ဒကော တ မဟန္တော တတိ ဉာယတိ။ **သြစရကာ**တိ ဟေဋ္ဌာစရကာ။ **စရာ** ဟိ ပဗ္ဗတမတ္ထကေန စရန္တာပိ ဟေဋ္ဌာ – စရကာဝ ဟောန္တိ။ **သြစရိတွာ**တိ အဝစရိ တွာ ဝီမံသိတွာ, တံ တံ ပဝတ္တိံ ဥတွာတိ အတ္ထော။ **ရဇောဇလ္လ** န္တိ ရဇဉ္စ ဇလ္လဉ္စ။ **ဝဏ္ဏရူပေနာ**တိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနေန။ **ဣတ္တရဒဿနေနာ** တိ လဟုကဒဿနေန။ **ဝိယဉ္ဇနေနာ** တိ ပရိက္ခာရဘဏ္ဍကေန။ **ပတိရူပကော မတ္တိကာ ကုဏ္ဍလောတ**တိ သုဝဏ္ဏကုဏ္ဍလပတိရူပကော မတ္တိကာကုဏ္ဍလောဝ။ **လောဟမုမာသော** တိ လောဟမုမာသကော။ ပဌမံ။

၂. ပဉ္စရာဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၃. ဒုတိယေ **ရူပာ**တိ နီလပီတာဒိဘေဒံ ရူပာရမ္မဏံ။ **ကာမာနံ အဂ္ဂ** န္တိ တေ ကာမာနံ ဥတ္တမံ သေဋ္ဌန္တိ ရူပဂရုကော အာဟ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ယတော**တိ ယဒါ။ **မနာပပရိယန္တ** န္တိ မနာပနိပ္ဖတ္တိကံ မနာပကောဋိကံ။ တတ္ထ ဒွေ မနာပါနိ ပုဂ္ဂလမနာပံ သမ္မုတိမနာပဉ္စ။ ပုဂ္ဂလမနာပံ နာမ ယံ ကေသဉ္စိ ပုဂ္ဂလဿ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ ဟောတိ, တဒေဝ အညဿ အနိဋ္ဌံ အကန္တံ။ ပစ္စန္တဝါသီနဉ္ဟိ ဂဏ္ဍုပ္ပာဒာပိ ဣဋ္ဌာ ဟောန္တိ ကန္တာ မနာပာ, မဇ္ဈိမဒေသဝါသီနံ အတိဇေဂုစ္ဆာ။ တေသဉ္စ မောရမံသာဒီနိ ဣဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, ဣတရေသံ တာနိ အတိဇေဂုစ္ဆာနိ။ ဣဒံ ပုဂ္ဂလမနာပံ။ ဣတရံ သမ္မုတိမနာပံ။

ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ နာမ လောကေ ပဋိဝိဘတ္တံ နတ္ထိ, ဝိဘဇိတွာ ပန ဒဿေတဗ္ဗံ။ ဝိဘဇန္တေန စ န အတိဣဿရာနံ မဟာသမ္မတမဟာသုဒဿနဓမ္မာသောကာဒီနံ ဝသေန ဝိဘဇိတဗ္ဗံ။ တေသဉ္ဟိ ဒိဗ္ဗကပ္ပမ္ပိ အာရမ္မဏံ အမနာပံ ဥပဋ္ဌာတိ။ အတိဒုဂ္ဂတာနံ ဒုလ္လဘန္နပာနာနံ ဝသေနပိ န ဝိဘဇိတဗ္ဗံ။ တေသဉ္ဟိ ကဏာဇကဘတ္တသိတ္ထာနိပိ ပူတိမံသဿ ရသောပိ အတိမဓုရော အမတသဒိသော ဟောတိ။ မဇ္ဈိမာနံ ပန ဂဏကမဟာမတ္တသေဋ္ဌိ ကုဋုမ္ဗိကဝာဏိဇာဒီနံ ကာလေန ဣဋ္ဌံ ကာလေန အနိဋ္ဌံ လဘမာနာနံ ဝသေန ဝိဘဇိတဗ္ဗံ။ တာဒိသာ ပနေတံ အာရမ္မဏံ ဇဝနံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ န သက္ကောတိ။ ဇဝနဉ္ဟိ ဣဋ္ဌေပိ ရဇ္ဇတိ အနိဋ္ဌေပိ, ဣဋ္ဌေပိ ဒုဿတိ အနိဋ္ဌေပိ။ ဧကန္တတော ပန ဝိပါကစိတ္တံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ ဗုဒ္ဓံ ဝါ သင်္ဃံ ဝါ မဟာစေတိယာဒီနိ ဝါ ဥဠာရာနိ အာရမ္မဏာနိ ဒိသွာ အက္ခီနိ ပိဒဟန္တိ ဒောမနဿံ အာပဇ္ဇန္တိ, ဓမ္မသဒ္ဒံ သုတွာ ကဏ္ဏေ ထကေန္တိ, စက္ခုဝိညာဏသောတဝိညာဏာနိ ပန တေသံ ကုသလဝိပါကာနေဝ ဟောန္တိ။ ကိဉ္စာပိ ဂူထသူကရာဒယော ဂူထဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ခါဒိတုံ လဘိဿာမာတိ သောမနဿဇာတာ ဟောန္တိ, ဂူထဒဿနေ ပန နေသံ စက္ခုဝိညာဏံ, တဿ ဂန္ဓဃာယနေ ဃာနဝိညာဏံ, ရသသာယနေ ဇိဝှာဝိညာဏဉ္စ အကုသလဝိပါကမေဝ ဟောတိ။ ဘဂဝတာ ပန ပုဂ္ဂလမနာပတံ သန္ဓာယ **တေ စ, မဟာရာဇ, ရူပာ**တိ အာဒိမာဟ။

စန္ဒနင်္ဂလိကော တိ ဣဒံ တဿ ဥပာသကဿ နာမံ။ **ပဋိဘာတိ မံ ဘဂဝါ**တိ ဘဂဝါ မယှံ ဧကံ ကာရဏံ ဥပဋ္ဌာတိ ပညာယတိ။ တဿ တေ ပဉ္စ ရာဇာနော အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလေ သဇ္ဇိတာယ အာပာနဘူမိယာ နိသိန္နေဝသေနေဝ မဟတာ ရာဇာနုဘာဝေန ပရမေန ဣဿရိယဝိဘဝေန အာဂန္တွာပိ ဒသဗလဿ သန္တိကေ ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဒိတ ပဒီပေ ဝိယ ဥဒကာဘိသိတ္တေ အင်္ဂါရေ ဝိယ သူရိယုဋ္ဌာနေ ခဇ္ဇောပနကေ ဝိယ စ ဟတပ္ပဘေ ဟတသောဘေ တံ တထာဂတဉ္စ တေဟိ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန ဝိရောစမာနံ ဒိသွာ, “မဟန္တာ ဝတ ဘော ဗုဒ္ဓါ နာမာ”တိ ပဋိဘာနံ ဥဒပါဒိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

ကောကနဒန္တိ ပဒုမသ္သေဝေတံ ဝေဝစနံ။ **ပါတော**တိ ကာလဿေဝ။ **သိယာ**တိ ဘဝေယျ။ **အဝီတဂန္ဓ**န္တိ အဝိဂတဂန္ဓံ။ **အင်္ဂီရသ** န္တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ။ ဘဂဝတော ဟိ အင်္ဂတော ရသ္မိယော နိက္ခမန္တိ, တသ္မာ အင်္ဂီရသောတိ ဝုစ္စ

စတိ။ ယထာ ကောကနဒသင္ခါတံ ပဒုမံ ဟတောဝ ဖုလ္လံ အဝိတဂန္ဓံ သိယာ, ဧဝမေဝ ဘဂဝန္တံ အင်္ဂီရသံ တပန္တံ အာဒိ စ္စမိဝ အန္တလိက္ခေ ဝိရောစမာနံ ပဿာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။ **ဘဂဝန္တံ အဿာဒေသီ** တိ ဘဂဝတော အအာသီတိ အတ္ထော။ လောကတေဟာရတော ပနေတ္ထ ဤဒိသံ ဝစနံ ဟောတိ။ သော ကိရ ဥပာသကော – ''ဧတေ တ ထာဂတဿ ဂုဏေသု ပသီဒိတွာ တ မယှံ ပဉ္စ ဥတ္တရာသင်္ဂေ ဒေန္တိ, အဟမ္ပိ တေ ဘဂဝတောဝ ဒဿာမီ''တိ စိန္တ တေတွာ တ အအာသိ။ ဒုတိယံ။

၃. အေဏဟကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၄. တတိယေ **အေဏဟကကုရန္တိ** အေဏဟကံ ကုရံ, အေဏဿ တဏ္ဍုလာနံ ပက္ကဘတ္တံ တဒုပိယဉ္စ သူပ ဗျဉ္ဇနံ ဘုဉ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **ဘုတ္တာဝီ** တိ ပုဗ္ဗေ ဘတ္တသမ္ဗန္ဓံ ဝိနောဒေတွာ တ မုဟုတ္တံ ဝိဿမိတွာ တ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာ နံ ဂစ္ဆတိ, တံဒိဝသံ ပန ဘုဉ္ဇန္တောဝ ဒသဗလံ သရိတွာ တ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ တ အဂမာသိ။ **မဟဿာသီ** တိ တဿ ဂ စ္ဆတော ဗလတ ဘတ္တပရိဠာဟော ဥဒပာဒိ, တသ္မာ မဟန္တေဟိ အဿာသေဟိ အဿသတိ, ဂတ္တတောပိဿ သေဒဗိန္ဒူနိ မုစ္စန္တိ, တမေနံ ဥဘောသု ပဿေသု ဌတွာ တ ယမကတာလဝဏ္ဋေဟိ ဗီဇန္တိ, ဗုဒ္ဓကရဝေန ပန နိပဇ္ဇိတုံ န ဥဿဟတီတိ ဣဒံ သန္ဓာယ ''မဟဿာသီ''တိ ဝုတ္တံ။ **ဣမံ ကထံ အဘာသီ**တိ, ရာဇာ ဘောဇနေ အမတ္တညုတာယ ကိ လမတိ, ဖာသု ဝိဟာရံ အနိဿ ကရိဿာမီတိ စိန္တေတွာ တ အဘာသိ။ **မနုဇဿာ** တိ သတ္တဿ။ **ကဟာပဏာသတန္တ** တိ ဟတရာသေ ပဏ္ဏာသံ သာယမာသေ ပဏ္ဏာသန္တိ ဧဝံ ကဟာပဏသတံ။ **ပရိယာပုဏိတွာ တ**တိ ရညာ သဒ္ဓိံ ထောကံ ဂန္တ တွာ တ ''ဣမံ မင်္ဂလအသိံ ကဿ ဒမ္မိ, မဟာရာဇာ''တိ? အသုကဿ နာမ ဒေဟီတိ သော တံ အသိံ ဒတွာ တ ဒသဗလဿ သ သန္တိကံ အာဂမ္မ ဝန္ဒိတွာ တ ဌိတကောဝ ''ကထံ ဝဒထ, ဘော ဂေါတမာ''တိ ဝတွာ တ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ ပရိယာပုဏိတွာ တ တတိ အတ္ထော။

ဘတ္တာဘိဟာရေ သုဒံ ဘာသတီတိ ကထံ ဘာသတိ? ဘဂဝတာ အနုသိဋ္ဌနိယာမေန။ ဘဂဝတ ဟိ နံ ဧဝံ အနုသာသိ – ''မာဏဝ, ဣမံ ကထံ နဠော ဝိယ ပတ္တပတ္တဋ္ဌာနေ မာ အဝစ, ရညော ဘုဉ္ဇနဋ္ဌာနေ ဌတွာ တ ပဌမပိဏ္ဍာဒီသုပိ အဝ တွာ တ တေသာနပိဏ္ဍေ ဂဟိတေ ဝဒေယျာသိ, ရာဇာ သုတွာ တဝ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ဆဍ္ဍေဿတိ။ အထ ရညော ဟတ္ထေ သု ဓောတေသု ဟတိံ အပနေတွာ တ သိတ္ထာနိ ဂဏေတွာ တ တဒုပိယံ ဗျဉ္ဇနံ ဉတွာ တ ပုနဒိဝသေ တာဝတကေ တဏ္ဍုလေ ဟာရေယျာသိ, ဟတရာသေ စ ဝတွာ တ သာယမာသေ မာ ဝဒေယျာသီ''တိ။ သော သာဓူတိ ပဋိဿုဏိတွာ တ တံဒိဝသံ ရ ညော ဟတရာသံ ဘုတွာ တ ဂတတ္တာ သာယမာသေ ဘဂဝတော အနုသိဋ္ဌနိယာမေန ကထံ အဘာသိ ။ ရာဇာ ဒသဗလဿ ဝစနံ သရိတွာ တ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ဟတိယံယေဝ ဆဍ္ဍေသိ။ ရညော ဟတ္ထေသု ဓောတေသု ဟတိံ အပနေတွာ တ သိတ္ထာနိ ဂ ဏေတွာ တ တဒုပိယံ ဗျဉ္ဇနံ ဉတွာ တ ပုနဒိဝသေ တတ္တကေ တဏ္ဍုလေ ဟရိံသု။

နာဠိကောဒနပရမတာယ သဏ္ဌာသီ တိ သော ကိရ မာဏဝေ ဒိဝသေ ဒိဝသေ တထာဂတဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ, ဒသဗလဿ ဝိဿာသိကော အဟောသိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ ပုစ္ဆိ ''ရာဇာ ကိတ္တကံ ဘုဉ္ဇတီ''တိ? သော ''နာဠိကော ဒန''န္တိ အာဟ။ ဝဋ္ဋိဿတိ တ္တောဝတာ ပုရိသဘာဂေ သေ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ကထံ မာ ဝဒီတိ။ ဣတိ ရာဇာ တတွာ တ ထေဝ သဏ္ဌာသိ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကေန စေဝ အတ္ထေန သမ္ပရာယိကေန စာ** တိ ဧတ္ထ သလ္လိခိတသရီရတာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္တ ထော နာမ, သီလံ သမ္ပရာယိကတ္ထော။ ဘောဇနေ မတ္တညုတာ ဟိ သီလင်္ဂံ နာမ ဟောတီတိ။ တတိယံ။

၄. ပဌမသင်္ဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၅. စတုတ္ထေ **ဝေဒေဟိပုတ္တော** တိ **ဝေဒေဟီ**တိ ပဏ္ဍိတာဓိဝစနမေတံ, ပဏ္ဍိတိတ္ထိယာ ပုတ္တောတိ အတ္ထ ထော။ **စတုရင်္ဂိနိ** န္တိ ဟတ္ထိအဿရထပတ္တိသင်္ခါတေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ။ **သန္နယှိတွာ တ** တိ စမ္မ မပဋိမုဉ္စနာဒီဟိ သန္နာဟံ ကာရေတွာ တ။ **သင်္ဂါမေသု** န္တိ ယုဇ္ဈိံသု။ ကေန ကာရဏေန? မဟာကောသလရညာ ကိရ ဗိမ္ဗိ သာရဿ ဓီတရံ ဒေန္တေန ဒွိန္နံ ရဇ္ဇာနံ အန္တရေ သတသဟဿုဋ္ဌာနော ကာသိကဂါမော နာမ ဓီတု ဒိန္နော။ အဇာတ သတ္တုနာ စ ပိတရိ မာရိတေ မာတာပိဿ ရညော ဝိယောဂသောကေန နစိရဿေဝ မတာ။ တတော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော – ''အဇာတသတ္တုနာ မာတာပိတရော မာရိတာ, မယှံ ပိတု သန္တကော ဂါမော''တိ တဿတ္ထာယ အဍ္ဍ

ကရောတိ။ အဇာတသတ္တုပိ “မယ္ဟံ မာတု သန္တကော”တိ တသ္သ ကမသ္သတ္တာယ ဒွေဝပိ မာတုလဘာဂိနေယျာ ယုဇ္ဈိံသု။

ဟဟာ ဒေဝဒတ္တာဒယော မိတ္တာ အသ္သာတိ **ဟပမိတ္တော**။ တေယေဝသ္သ သဟာယာတိ **ဟပသဟာယော**။ တေသ္ဝေဝသ္သ စိတ္တံ နိန္နံ သမ္ပဝင်္ကန္တိ **ဟပသမ္ပဝင်္ကော**။ ပသေနဒိသ္သ သာရိပုတ္တတ္ထေရာဒီနံ ဝသေန ကလျာဏမိတ္တာဒိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒုက္ခံ သေတီ** တိ ဇိတာနိ ဟတ္ထိအာဒီနိ အနုသောစန္တော ဒုက္ခံ သယိသ္သတိ။ ဣဒံ ဘဂတ ပုန တသ္သ ဇယကာရဏံ ဒိသ္ဝာ အာဟ။ **ဇယံ ဝေရံ ပသဝတီ**တိ ဇိနန္တော ဝေရံ ပသဝတိ, ဝေရိပုဂ္ဂလံ လဘတိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဒုတိယသင်္ဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၆. ပဉ္စမေ **အဗ္ဘုယျာသီ** တိ ပရာဇယေ ဂရဟပ္ပတ္တော “အာရာမံ ဂန္တွာ ဘိက္ခူနံ ကထာသလ္လာပံ သုဏာထာ”တိ ရတ္တိဘာဂေ ဗုဒ္ဓရက္ခိတေန နာမ ဝုမ္ဗပဗ္ဗဇိတေန ဓမ္မရက္ခိတသ္သ ဝုမ္ဗပဗ္ဗဇိတသ္သ “သစေ ရာဇာ ဣမဉ္စ ဥပာယံ ကတ္ဝာ ဂစ္ဆေယျ, ပုန ဇိနေယျာ”တိ ဝုတ္တဇယကာရဏံ သုတ္ဝာ အဘိဥယျာသိ။

ယာဝသ္သ ဥပကပ္ပတီ တိ ယာဝ တသ္သ ဥပကပ္ပတိ သယ္ဟံ ဟောတိ။ **ယဒာ စညေ**တိ ယဒာ အညေ။ **ဝိလုမ္ပန္တိ** တိ တံ ဝိလုမ္ပိတ္ဝာ ဌိတပုဂ္ဂလံ ဝိလုမ္ပန္တိ။ **ဝိလုမ္ပတီ** တိ ဝိလုမ္ပိယတိ။ **ဌာနံ ဟိ မညတီ**တိ “ကာရဏ”န္တိ ဟိ မညတိ။ **ယဒာ**တိ ယသ္မိံ ကာလေ။ **ဇေတာရံ လဘတေ ဇယန္တိ** ဇယန္တော ပုဂ္ဂလော ပစ္ဆာ ဇေတာရမ္ပိ လဘတိ။ **ရောသေတာ ရန္တိ** ဃဋ္ဋေတာရံ။ **ရောသကော**တိ ဃဋ္ဋကော။ **ကမ္မဝိဝဋ္ဋေနာ** တိ ကမ္မပရိဏာမေန, တသ္သ ဝိလုမ္ပနကမ္မသ္သ ဝိပာကအာနေန။ **သော ဝိလုတ္တော ဝိလုပ္ပတီ** တိ သော ဝိလုမ္ပကော ဝိလုမ္ပိယတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. မလ္လိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၇. ဆဋ္ဌေ **ဥပသင်္ကမိ** တိ မလ္လိကာယ ဒေဝိယာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနကာလေ သူတိဃရံ ပဋိဇဂ္ဂါပေတ္ဝာ အာရက္ခံ ဒတ္ဝာ ဥပသင်္ကမိ။ **အနတ္တမနော အဟောသီ**တိ, “ဒုဂ္ဂတကုလသ္သ မေ ဓီတု မဟန္တံ ဣသ္သရိယံ ဒိန္နံ, သစေ ပုတ္တံ အလဘိသ္သ, မဟန္တံ သက္ကာရံ အဓိဂမိသ္သ, တတော အနိ ပရိဟီနာ”တိ အနတ္တမနော အဟောသိ။ **သေယျာ** တိ ဒန္ဓပညသ္မာ ဧလမူဂပုတ္တတော ဧကစ္စာ ဣတ္ထီယေဝ သေယျာ။ **ပေါသာ**တိ ပေါသေဟိ။ **ဇနာဓိပ**တိ ဇနာဓိဘုံ ရာဇာနံ အာလပတိ။ **သသ္သုဒေဝါ** တိ သသ္သုသသုရဒေဝတာ။ **ဒိသမ္ပတီ** တိ ဒိသာဇေဋ္ဌကာ။ **တာဒိသာ သုဘဂိယာ**တိ တာဒိသာယ သုဘရိယာယ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အပ္ပမာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၈. သတ္တမေ **သမဓိဂ္ဂယှ ဟာ** တိ သမဓိဂ္ဂဏှိတ္ဝာ, အာဒိယိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပမာဒေ**တိ ကာရာပကအပ္ပမာဒေ။ **သမောဓာနန္တိ** သမဝဓာနံ ဥပက္ခေပံ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဟတ္ထိပဒံ ဝိယ ဟိ ကာရာပကအပ္ပမာဒေ, သေသပဒဇာတာနိ ဝိယ အဝသေသာ စတုဘူမကာ ကုသလဓမ္မာ။ တေ ဟတ္ထိပဒေ သေသပဒါနိ ဝိယ အပ္ပမာဒေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ, အပ္ပမာဒသ္သ အန္တော ပရိဝတ္တန္တိ။ ယထာ စ ဟတ္ထိပဒံ သေသပဒါနံ အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ, ဧဝံ အပ္ပမာဒေ သေသဓမ္မာနန္တိ ဒဿေတိ။ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရဓမ္မာနမ္ပိ ဟေသ ပဋိလာဘကဋ္ဌေန လောကိယောပိ သမာနော အဂ္ဂောဝ ဟောတိ။

အပ္ပမာဒံ ပသံသန္တိ တိ “ဧတာနိ အာယုအာဒီနိ ပတ္ထယန္တေန အပ္ပမာဒောဝ ကာတဗ္ဗော”တိ အပ္ပမာဒမေဝ ပသံသန္တိ။ ယသ္မာ တ ပုညကိရိယာသု ပဏ္ဍိတာ အပ္ပမာဒံ ပသံသန္တိ, တသ္မာ အာယုအာဒီနိ ပတ္ထယန္တေန အပ္ပမာဒောဝ ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **အတ္ထာဘိသမယာ** တိ အတ္ထပဋိလာဘာ။ သတ္တမံ။

၈. ကလျာဏမိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. အဋ္ဌမေ **သော စ ခော ကလျာဏမိတ္တသ္သာ** တိ သော စာယံ ဓမ္မော ကလျာဏမိတ္တသ္သေဝ သတော ခါတော နာမ ဟောတိ, န ပာပမိတ္တသ္သာတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ဓမ္မော သဗ္ဗေသမ္ပိ သတော ခါတောဝ, ကလျာဏမိတ္တသ္သ ပန သုဿူသန္တဿ သဒ္ဒဟန္တဿ အတ္ထံ ပူရေတိ ဘေသဇ္ဇံ ဝိယ ဝဋ္ဋမာနဿ န ကာလတရဿာတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။ **ဓမ္မော** တိ စေတ္ထ ဒေသနာဓမ္မော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပဍ္ဍမိဒ န္တိ ထေရော ကိရ ရဟောဂတော စိန္တေသိ – ''အယံ သမဏဓမ္မော နာမ ဩဝါဒကေ အနုသာသကေ ကလျာဏမိတ္တေ သတိ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေ ဌိတဿ သမ္ပဇ္ဇတိ, ဥပဍ္ဍံ ကလျာဏမိတ္တတော ဟောတိ, ဥပဍ္ဍံ ပစ္စတ္တပုရိသကာရတော''တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – ''အဟံ ပဒေသဉာဏေ ဌိတော နိပ္ပဒေသံ စိန္တေတုံ န သက္ကောမိ, သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိတွာ နိက္ကင်္ခော ဘဝိဿာမီ''တိ။ တသ္မာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ။ **ဗြဟ္မစရိယဿာ**တိ အရိယမဂ္ဂဿ။ **ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ** တိ ယာ ဧသာ ကလျာဏမိတ္တတာ နာမ, သာ ဥပဍ္ဍံ, တတော ဥပဍ္ဍံ အာဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ကာတိ ထေရေန ''ဥပဍ္ဍုပဍ္ဍာ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော ကလျာဏမိတ္တတော အာဂစ္ဆန္တိ, ဥပဍ္ဍုပဍ္ဍာ ပစ္စတ္တပုရိသကာရတော''တိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ထေရဿ အယံ မနောရထော, ယထာ ပန ဗဟူဟိ သိလာထမ္ဘေ ဥဋ္ဌာပိတေ, ''ဧတ္တကံ ဌာနံ အသုကေန ဥဋ္ဌာပိတံ, ဧတ္တကံ အသုကေနာ''တိ ဝိနိဗ္ဘောဂေါ နတ္ထိ, ယထာ စ မာတာပိတရော နိဿာယ ဥပ္ပန္နေသု ပုတ္တေသု ''ဧတ္တကံ မာတိတော နိဗ္ဗတ္တံ, ဧတ္တကံ ပိတိတော''တိ ဝိနိဗ္ဘောဂေါ နတ္ထိ, ဧဝံ ကာရာပိ အဝိနိဗ္ဘောဂဓမ္မော ဟောသ, ''ဧတ္တကံ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနံ ကလျာဏမိတ္တတော နိဗ္ဗတ္တံ, ဧတ္တကံ ပစ္စတ္တပုရိသကာရတော''တိ န သက္ကာ လဒ္ဓုံ, ကလျာဏမိတ္တတာယ ပန ဥပဍ္ဍုဂုဏော လဗ္ဘတီတိ ထေရဿ အဇ္ဈာသယေန **ဥပဍ္ဍံ** နာမ ဇာတံ, သကလဂုဏော ပဋိလဗ္ဘတီတိ ဘဂဝတော အဇ္ဈာသယေန **သကလံ** နာမ ဇာတံ။ **ကလျာဏမိတ္တတာ** တိ စေတံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိလာဘင်္ဂံ နာမာတိ ဂဟိတံ။ အတ္ထတော ကလျာဏမိတ္တံ နိဿာယ လဒ္ဓာ သီလသမာဓိဝိပဿနာဝသေန စတ္တာရော ခန္ဓာ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိပိ ဝဒန္တိယေဝ။

မာ ဟေဝံ, အာနန္ဒာတိ, အာနန္ဒ, မာ ဧဝံ အဘဏိ, ဗဟုဿုတော တွံ သေခပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တော အဋ္ဌ ဝရေ ဂဟေတွာ မံ ဥပဋ္ဌဟသိ, စတူဟိ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော, တာဒိသဿ ဧဝံ ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **သကလမေဝ ဟိဒံ, အာနန္ဒ, ဗြဟ္မစရိယံ, ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ**တိ ကာဒံ ဘဂဝတ – ''စတ္တာရော မဂ္ဂ စတ္တာရိ ဖလာနိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ သဗ္ဗံ ကလျာဏမိတ္တမူလကမေဝ ဟောတီ''တိ သန္ဓာယာဟ။ ကာအနိ ဝစီဘေဒေနေဝ ကာရဏံ ဒဿေန္တော **ကလျာဏမိတ္တဿေတ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟင်္ဒိကင်္ခ** န္တိ ဟင်္ဒိကင်္ခိတဗ္ဗံ ကာစ ဆိတဗ္ဗံ, အဝဿံဘာဝီတိ အတ္ထော။

ကာဏာတိ ကာမဿိ သာသနေ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဘာဝေတီ** တိအာဒီသု အဋ္ဌန္နံ အာဒိပဒါနံယေဝ တာဝ အယံ သင်္ခေပဝဏ္ဏနာ – သမ္မာ ဒဿနလက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သမ္မာ အဘိနိရောပနလက္ခဏော သမ္မာသင်္ကပ္ပော။ သမ္မာ ပရိဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ သမ္မာဝါစာ။ သမ္မာ သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏော သမ္မာကမ္မန္တော။ သမ္မာ ဝေါဒါပနလက္ခဏာ သမ္မာအာဇီဝေါ။ သမ္မာ ပဂ္ဂဟလက္ခဏော သမ္မာဝါယာမော။ သမ္မာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ သမ္မာသတိ။ သမ္မာ သမာဓာနလက္ခဏော သမ္မာသမာဓိ။

ဧတေသု ဧကေကဿ တီဏိ ကိစ္စာနိ ဟောန္တိ။ သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ တာဝ အညေဟိပိ အတ္တနော ပစ္စနီကကိလေသေဟိ သဒ္ဓိံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ, နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ ပဿတိ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟဝိဓမနဝသေန အသမ္မောဟတော။ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒယောပိ တထေဝ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာဒီနိ စ ပဇဟန္တိ, နိရောဓဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောန္တိ။ ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သဟဇာတဓမ္မေ သမ္မာ ဒဿေတိ ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သဟဇာတဓမ္မေ အဘိနိရောပေတိ, သမ္မာဝါစာ သမ္မာ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာ သမုဋ္ဌာပေတိ, သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာ ဝေါဒါပေတိ , သမ္မာဝါယာမော သမ္မာ ပဂ္ဂဏှာတိ, သမ္မာသတိ သမ္မာ ဥပဋ္ဌာပေတိ, သမ္မာသမာဓိ သမ္မာ ဒဟတိ။

အပိစေသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာခဏာ နာနာရမ္မဏာ ဟောတိ, မဂ္ဂကာလေ ဧကက္ခဏာ ဧကာရမ္မဏာ။ ကိစ္စတော ပန သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒုက္ခေ ဉာဏန္တိအာဒီနိ စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒယောပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာခဏာ နာနာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, မဂ္ဂကာလေ ဧကက္ခဏာ ဧကာရမ္မဏာ။ ဧတေသု သမ္မာသင်္ကပ္ပော ကိစ္စတော နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပောတိအာဒီနိ တီဏိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာဝါစာဒယော တယော ဝိရတိယောပိ ဟောန္တိ စေတနာယောပိ, မဂ္ဂ

က္ခဏေ ပန ဝိရတိယောဝ။ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတီတိ ဣဒမ္ပိ ဒွယံ ကိစ္စတော သမ္မပ္ပဓာနသတိပဋ္ဌာနဝသေန စ
တ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာသမာဓိ ပန ပုဗ္ဗဘာဂေပိ မဂ္ဂက္ခဏေပိ သမ္မာသမာဓိယေဝ။

ဧဝံ ဘာဝ “သမ္မာဒိဋ္ဌိ”န္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာနံ အဋ္ဌန္နံ အာဒိပဒာနံယေဝ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ဥတ္တ ဣဒာနိ **ဘာ
ဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတ**န္တိအာဒီသု ဧဝံ ဉာတဗ္ဗော။ **ဘာဝေတီ**တိ ဝဍ္ဎေတိ, အတ္တနော စိတ္တသန္တာနေ ပုနပ္ပုနံ ဇနေတိ,
အဘိနိဗ္ဗတ္တေတီတိ အတ္ထော။ **ဝိဝေကနိဿိတ**န္တိ ဝိဝေကံ နိဿိတံ, ဝိဝေကေ ဝါ နိဿိတန္တိ ဝိဝေကနိဿိတံ။
ဝိဝေကောတိ ဝိဝိတ္တတာ။ ဝိဝိတ္တတာ စာယံ တဒင်္ဂဝိဝေကော, ဝိက္ခမ္ဘန-သမုစ္ဆေဒ-ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ-နိဿရဏဝိ
ဝေကောတိ ပဉ္စဝိဓော။ ဧဝမေတသ္မိံ ပဉ္စဝိဓေ ဝိဝေကေ။ **ဝိဝေကနိဿိတ**န္တိ တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိတံ သမုစ္ဆေဒဝိဝေက
နိဿိတံ နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတဉ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဘာဝေတီတိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ အယံ အရိယမ
ဂ္ဂဘာဝနာနုယုတ္တော ယောဂီ ဝိပဿနာက္ခဏေ ကိစ္စတော တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိတံ, အဇ္ဈာသယတော နိဿရဏဝိ
ဝေကနိဿိတံ, မဂ္ဂကာလေ ပန ကိစ္စတော သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတံ, အာရမ္မဏတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတံ
သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဘာဝေတိ။ ဧသ နယော **ဝိရာဂနိဿိတာ**ဒီသု။ ဝိဝေကတ္ထာ ဧဝ ဟိ ဝိရာဂာဒယော။

ကေဝလဉ္စေတ္ထ ဝေါဿဂ္ဂေါ ဒုဝိဓော ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ စ ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါ စာတိ။ တတ္ထ **ပ
ရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ**တိ ဝိပဿနာက္ခဏေ စ တဒင်္ဂဝသေန, မဂ္ဂက္ခဏေ စ သမုစ္ဆေဒဝသေန ကိလေသပ္ပဟာနံ။
ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါတိ ဝိပဿနာက္ခဏေ တန္နိန္နဘာဝေန, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန အာရမ္မဏကရဏေန နိဗ္ဗာနပက္ခ
န္ဒနံ, တဒုဘယမ္ပိ ဣမသ္မိံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကေ အတ္ထဝဏ္ဏနာနယေ ဝဋ္ဋတိ။ တထာ ဟိ အယံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ
ဋ္ဌိ ယထာဝုတ္တေန ပကာရေန ကိလေသေ စ ပရိစ္စဇတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ ပက္ခန္ဒတိ။

ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိန္တိ ဣမိနာ ပန သကလေန ဝစနေန ဝေါဿဂ္ဂတ္ထံ ပရိဏာမန္တံ ပရိဏတဉ္စ, ပရိပစ္စန္တံ
ပရိပက္ကဉ္စာတိ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉ္ဟိ အရိယမဂ္ဂဘာဝနာနုယုတ္တော ဘိက္ခု ယထာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကိလေသပရိစ္
စာဂဝေါဿဂ္ဂတ္ထံ နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂတ္ထဉ္စ ပရိပစ္စတိ, ယထာ စ ပရိပက္ကာ ဟောတိ, တထာ နံ ဘာ
ဝေတီတိ။ ဧသ နယော သေသမဂ္ဂင်္ဂေသု။

အာဂမ္မာတိ အာရဗ္ဘ သန္ဓာယ ပဋိစ္စ။ **ဇာတိဓမ္မာ**တိ ဇာတိသဘာဝါ ဇာတိပကတိကာ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ သ
ကလော အရိယမဂ္ဂေါပိ ကလျာဏမိတ္တံ နိဿာယ လဗ္ဘတိ, တသ္မာ။ **ဟန္ဒာ**တိ ဝဝဿဂ္ဂတ္ထေ နိပါတော။
အပ္ပမာဒံ ပသံသန္တီတိ အပ္ပမာဒံ ဝဏ္ဏယန္တိ, တသ္မာ အပ္ပမာဒေ ကာတဗ္ဗော။ **အတ္ထာဘိသမယာ**တိ အတ္ထပဋိလာ
ဘာ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမအပုတ္တကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၀. နဝမေ **ဒိဝါ ဒိဝဿာ**တိ ဒိဝသဿ ဒိဝါ, မဇ္ဈန္ဟိကသမယေတိ အတ္ထော။ **သာပတေယျ**န္တိ ဓနံ။ **ကော
ပန ဝါဒော ရူပိယဿာ**တိ သုဝဏ္ဏရဇတတမ္ဗလောဟကာဠလောဟဖလကစ္ဆပကာဒိဘေဒဿ ဃနကတဿ စေဝ
ပရိဘောဂဘာဇနာဒိဘေဒဿ စ ရူပိယဘဏ္ဍဿ ပန ကော ဝါဒော? “ဝတ္တဗ္ဗံ နာမ”တိ ကာ ပရိစ္ဆေဒကထာတိ အတ္
ထော။ **ကဏာဇက**န္တိ သကုဏ္ဍကဘတ္တံ။ **ဗိလင်္ဂဒုတိယ**န္တိ ကဉ္ဇိကဒုတိယံ။ **သာဏ**န္တိ သာဏဝါကမယံ။ **တိပက္ခဝ
သန**န္တိ တိဏ္ဏိ ခဏ္ဍာနိ ဒွီသု ဌာနေသု သိဗ္ဗိတွာ ကတနိဝါသနံ။

အသပ္ပုရိသောတိ လာမကပုရိသော။ **ဥဒ္ဓဂ္ဂိက**န္တိအာဒီသု ဥပရူပရိဘူမီသု ဖလဒါနဝသေန ဥဒ္ဓံ အဂ္ဂမဿာတိ
ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ။ သဂ္ဂဿ ဟိတာ တတြုပပတ္တိဇနနတောတိ **သောဝဂ္ဂိကာ**။ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေသု သုခော ဝိပါကော အဿ
သာတိ **သုခဝိပါကာ**။ သုဋ္ဌု အဂ္ဂါနံ ဒိဗ္ဗဝဏ္ဏာဒီနံ ဝိသေသာနံ နိဗ္ဗတ္တနတော **သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ**။ ဧဝရူပံ ဒက္ခိဏ
အနံ န ပတိဋ္ဌာပေတီတိ။

သာဝေါဒကာတိ မဓုရောဒကာ။ **သီတောဒကာ**တိ ဝီစိနံ ဘိန္နဋ္ဌာနေ ဥဒကဿ သီတတာယ သီတောဒကာ။
သုပတိတ္ထာတိ သုန္ဒရတိတ္ထာ။ **တံ ဇနော**တိ ယေန ဥဒကေန သာဝေါဒကာ, တံ ဥဒကံ ဇနော ဘာဇနာနိ ပူရေတွာ နေဝ
ဟရေယျ။ **န ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရေယျာ**တိ, ယံ ယံ ဥဒကေန ဥဒကကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ, တံ တံ န ကရေယျ။ **တဒပေ**

ယ္ယမာနန္တိ တံ အပေယ္ယမာနံ။ **ကိစ္စကရော စ ဟောတီ**တိ အတ္တနာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စကရော စေဝ ကုသလကိစ္စကရော စ, ဘုဉ္ဇတိ စ, ကမ္မန္တေ စ ပယောဇေတိ, အနုဋ္ဌ ဒေတီတိ အတ္ထော။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယအပုတ္တကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၁. ဒသမေ **ပိဏ္ဍပာတေန ပဋိပါဒေသီ**တိ ပိဏ္ဍပါတေန သဒ္ဓိံ သံယောဇေသိ, ပိဏ္ဍပါတံ အဒါသီတိ အတ္ထော။ **ပက္ကာမီ**တိ ကေနစိဒေဝ ရာဇုပဋ္ဌာနာဒိနာ ကိစ္စေန ဂတော။ **ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသီ**တိ သော ကိရ အညေသုပိ ဒိဝသေသု တံ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓံ ပဿတိ, ဒါတုံ ပနဿ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ အယံ ပဒုမဝတီဒေဝိယာ တတိယပုတ္တော တဂ္ဂရသိခီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေတွာ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ဝုဋ္ဌာယ အနောတတ္တဒဟေ မုခံ ဓောဝိတွာ မနောသိလာတလေ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အဘိညာပါဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဣဒ္ဓိယာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ နဂရဒွာရေ ဩရုယှ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တမာဒါယ နဂရဝါသီနံ ဃရဒွာရေသု သဟဿဘဏ္ဍိကံ ဌပေန္တော ဝိယ ပါသာဒိကေဟိ အဘိက္ကန္တာဒီဟိ အနုပုဗ္ဗေန သေဋ္ဌိနော ဃရဒွာရံ သမ္ပတ္တော။ တံဒိဝသဉ္စ သေဋ္ဌိ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ ပဏီတဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ, ဃရဒွာရကောဋ္ဌကေ အာသနံ ပညာပေတွာ, ဒန္တန္တရာနိ သောဓေန္တော နိသိန္နော ဟောတိ။ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ, တံဒိဝသံ ပါတောဝ ဘုတွာ နိသိန္နတ္တာ အနစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ, ဘရိယံ ပက္ကောသာပေတွာ, “ဣမဿ သမဏဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒေဟီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

သေဋ္ဌိဘရိယာ စိန္တေသိ – “မယာ ဧတ္တကေန ကာလေန ဣမဿ ‘ဒေထာ’တိ ဝစနံ န သုတပုဗ္ဗံ, ဒါပေန္တောပိ စ အဇ္ဇ န ယဿ ဝါ တဿ ဝါ ဒါပေတိ, ဝီတရာဂဒောသမောဟဿ ဝန္တကိလေသဿ ဩဟိတဘာရဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဒါပေတိ, ယံ ဝါ တံ ဝါ အဒတွာ ပဏီတံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒဿာမီ”တိ, ဃရာ နိက္ခမ္မ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ပတ္တံ အာဒါယ အန္တောနိဝေသနေ ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ သုပရိသုဒ္ဓေဟိ သာလိတဏ္ဍုလေဟိ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ တဒနုရူပံ ခါဒနီယံ ဗျဉ္ဇနံ သူပေယျဉ္စ သလ္လက္ခေတွာ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဗဟိ ဂန္ဓေဟိ သမလင်္ကရိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေသု ပတိဋ္ဌပေတွာ ဝန္ဒိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော – “အညေသမ္ပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီ”တိ အပရိဘုဉ္ဇိတွာဝ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သောပိ ခေါ သေဋ္ဌိ ဗာဟိရတော အာဂစ္ဆန္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ မယံ “တုမှာကံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒေထာ”တိ ဝတွာ ပက္ကန္တာ, အပိ တေ လဒ္ဓေါတိ? အာမ, သေဋ္ဌိ လဒ္ဓေါတိ။ “ပဿာမီ”တိ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ ဩလောကေသိ။ အထဿ ပိဏ္ဍပါတဂန္ဓော ဥဋ္ဌဟိတွာ နာသာပုဋံ ပဟရိ။ သော စိတ္တံ သံယမေတုံ အသက္ကောန္တော ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရီ အာဟောသီတိ။

ဝရမေတန္တိအာဒိ ဝိပ္ပဋိသာရဿ ဥပ္ပန္နာကာရဒဿနံ။ **ဘာတု စ ပန ဧကပုတ္တကံ သာပတေယျဿ ကာရဏာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသီ**တိ တဒါ ကိရဿ အဝိဘတ္တေယေဝ ကုဋုမ္ဗေ မာတာပိတရော စ ဇေဋ္ဌဘာတာ စ ကာလမကံသု။ သော ဘာတုဇာယာယ သဒ္ဓိယေဝ သံဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဘာတု ပနဿ ဧကော ပုတ္တော ဟောတိ, တံ ဝီထိယာ ကီဠန္တံ မနုဿာ ဝဒန္တိ – “အယံ ဒါသော အယံ ဒါသီ ဣဒံ ယာနံ ဣဒံ ဓနံ တဝ သန္တက”န္တိ။ သော တေသံ ကထံ ဂဟေတွာ – “အယံ ဒါသော မယှံ သန္တက”န္တိအာဒီနိ ကထေတိ။

အထဿ စူဠပိတာ စိန္တေသိ – “အယံ ဒါရကော ဣဒါနေဝ ဧဝံ ကထေသိ, မဟလ္လကကာလေ ကုဋုမ္ဗံ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒာပေယျ, ဣဒါနေဝဿ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿာမီ”တိ ဧကဒိဝသံ တသိံ အာဒါယ – “ဧဟိ ပုတ္တ, အရညံ ဂစ္ဆာမာ”တိ တံ အရညံ နေတွာ ဝိရဝန္တံ ဝိရဝန္တံ မာရေတွာ အာတပေ ပက္ခိပိတွာ ပံသုနာ ပဋိစ္ဆာဒေသိ။ ဣဒံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **သတ္တက္ခတ္တု**န္တိ သတ္တဝါရေ။ ပုဗ္ဗပစ္ဆိမစေတနာဝသေန စေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧကပိဏ္ဍပါတဒါနသမုဋ္ဌာပိ ဧကာဝ စေတနာ ဒွေဝ ပဋိသန္ဓိယော န ဒေတိ, ပုဗ္ဗပစ္ဆိမစေတနာဟိ ပနေသ သတ္တက္ခတ္တုံ သဂ္ဂေ, သတ္တက္ခတ္တုံ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ **ပုရာဏ**န္တိ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတစေတနာကမ္မံ။

ပရိဂ္ဂဟန္တိ ပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထုံ။ **အနုဇီဝိနော**တိ ဧကံ မဟာကုလံ နိဿာယ ပဏ္ဏာသမ္ပိ သဋ္ဌိပိ ကုလာနိ ဇီဝန္တိ, တေ မနုဿေ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗံ နာဒါယ ဂန္တဗ္ဗ**န္တိ သဗ္ဗမေတံ န အာဒိယိတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗံ နိက္ခိပ္ပ ဂါမိန**န္တိ သဗ္ဗမေတံ နိက္ခိပ္ပသဘာဝံ, ပရိစ္စဇိတဗ္ဗသဘာဝမေဝါတိ အတ္ထော။ ဒသမံ။

၃. တတိယဝဂ္ဂေါ

၁. ပုဂ္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၂. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ “နိစေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော”တိအာဒိကေန တမေန ယုတ္တောတိ **တမော**။ ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ ပုန နိရယတမူပဂမနတော **တမပရာယဏော**။ ဣတိ ဥဘယေနပိ ခန္ဓတမောဝ ကထိတော ဟောတိ။ “ဥစ္စေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော”တိအာဒိကေန ဇောတိနာ ယုတ္တတော **ဇောတိ,** အာလောကီဘူတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကာယသုစရိတာဒီဟိ ပုန သဂ္ဂူပပတ္တိဇောတိဘာဝူပဂမနတော **ဇောတိပရာယဏော**။ ဣမိနာ နယေန ဣတရေပိ ဒွေ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝေနကုလေတိ ဝိလီဝကာရကုလေ။ **နေသာဒကုလေ**တိ မိဂလုဒ္ဒကာဒီနံ ကုလေ။ **ရထကာရကုလေ**တိ စမ္မကာရကုလေ။ **ပုက္ကုသကုလေ** တိ ပုပ္ဖဆဍ္ဍကကုလေ။ **ကသိရဝုတ္တိကေ** တိ ဒုက္ခဝုတ္တိကေ။ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏော** တိ ပံသုပိသာစကော ဝိယ ဈာမခာဏုဝဏ္ဏော။ **ဒုဒ္ဒသိကော** တိ ဝိဇာတမာတုယာပိ အမနာပဒဿနော ။ **ဩကောဋိမကော**တိ လကုဏ္ဍကော။ **ကာဏော**တိ ဧကက္ခိကာဏော ဝါ ဥဘယက္ခိကာဏော ဝါ။ **ကုဏီ**တိ ဧကဟတ္ထကုဏီ ဝါ ဥဘယဟတ္ထကုဏီ ဝါ။ **ခဉ္ဇော**တိ ဧကပာဒခဉ္ဇော ဝါ ဥဘယပာဒခဉ္ဇော ဝါ။ **ပက္ခဟတော**တိ ဟတပက္ခော ပီဌသပ္ပိ။ **ပဒီပေယျဿာ** တိ တေလကပလ္လကာဒိနော ပဒီပဥပကရဏဿ။ **ဧဝံ ခေါ, မဟာရာဇာ**တိ ဧတ္တ ဧကော ပုဂ္ဂလော ဗဟိဒ္ဓာ အာလောကံ အဒိသွာ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံယေဝ ကာလံ ကတွာ အပာယေသု နိဗ္ဗတ္တန္တော သကလံ ကပ္ပမ္ပိ သံသရတိ, သောပိ တမောတမပရာယဏောဝ။ သော ပန ကုဟကပုဂ္ဂလော ဘဝေယျ။ ကုဟကဿ ဟိ ဧဝရူပါ နိဗ္ဗတ္တိ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

ဧတ္ထ စ “နိစေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော ဟောတိ စဏ္ဍာလကုလေ ဝါ”တိအာဒီဟိ အာဂမနဝိပတ္တိ စေဝ ပုဗ္ဗုပ္ပန္နပစ္စယဝိပတ္တိ စ ဒဿိတာ။ **ဒလိဒ္ဒေ** တိအာဒီဟိ ပဝတ္တပစ္စယဝိပတ္တိ။ **ကသိရဝုတ္တိကေ** တိအာဒီဟိ အာဇီဝုပာယဝိပတ္တိ။ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏော** တိအာဒီဟိ အတ္တဘာဝဝိပတ္တိ။ **ဗဝှာဗာဓော**တိအာဒီဟိ ဒုက္ခကာရဏသမာယောဂေါ။ **န လာဘီ**တိအာဒီဟိ သုခကာရဏဝိပတ္တိ စေဝ ဥပဘောဂဝိပတ္တိ စ။ **ကာယေန ဒုစ္စရိတ** န္တိအာဒီဟိ တမပရာယဏဘာဝဿ ကာရဏသမာယောဂေါ။ **ကာယဿ ဘေဒာ** တိအာဒီဟိ သမ္ပရာယိကတမူပဂမော။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဗ္ဘောသတိ တိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသတိ။ **ပရိဘာသတီ**တိ, “ကသ္မာ တိဋ္ဌထ? ကိံ တုမှေ ဟေဟိ အမှာကံ ကသိကမ္မာဒီနိ ကတာနီ”တိအာဒီဟိ? ပရိဘဝဝစနေဟိ ပရိဘာသတိ။ **ရောသကော**တိ ဃဋ္ဋကော။ **အဗ္ဗုယဂ္ဂမနသော**တိ ဧကဂ္ဂစိတ္တော။ ပဌမံ။

၂. အယျိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၃. ဒုတိယေ **ဇိဏ္ဏာ** တိ ဇရာဇိဏ္ဏာ။ **ဝုဍ္ဎာ** တိ ဝယောဝုဍ္ဎာ။ **မဟလ္လိကာ** တိ ဇာတိမဟလ္လိကာ။ **အဒ္ဓဂတာ** တိ အဒ္ဓံ စိရကာလံ အတိက္ကန္တာ။ **ဝယောအနုပ္ပတ္တာ** တိ ပစ္ဆိမဝယံ သမ္ပတ္တာ။ **ပိယာ မနာပာ**တိ ရညော ကိရ မာတရိ မတာယ အယျိကာ မာတုဋ္ဌာနေ ဌတွာ ပဋိဇဂ္ဂိ, တေနဿ အယျိကာယ ဗလဝပေမံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဟတ္ထိရတနေနာ**တိ သတသဟဿဂ္ဃနကော ဟတ္ထီ သတသဟဿဂ္ဃနကေန အလင်္ကာရေန အလင်္ကတော ဟတ္ထိရတနံ နာမ။ **အဿရတနေပိ** ဧသေဝ နယော။ **ကမဝရေပိ** သတသဟဿုဋ္ဌာနကကမောဝ။ **သဗ္ဗာနိ တာနိ ဘေဒနဓမ္မာနီ**တိ တေသု ဟိ ကိဉ္စိ ကရိယမာနမေဝ ဘိဇ္ဇတိ, ကိဉ္စိ ကတပရိယောသိတံ စက္ကတော အနပနီတမေဝ, ကိဉ္စိ အပနေတွာ ဘူမိယံ ဌပိတမတ္တံ, ကိဉ္စိ တတော ပရံ, ဧဝမေဝ သတ္တေသုပိ ကောစိ ပဋိသန္ဓိ ဂဟေတွာ မရတိ, ကောစိ မူဠ္ဌဟဂတ္တာယ မာတရိ မာတုကုစ္ဆိတော အနိက္ခန္တောဝ, ကောစိ နိက္ခန္တမတ္တော, ကောစိ တတော ပရန္တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ဒုတိယံ။

၁၃၄. တတိယေ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ တတိယံ။

၄. ဣသိဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. စတုတ္ထသ္သ အဠပုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ။ ဘဂဝတော ကိရ ပဌမဗောဓိယံ မဟာလာဘသက္ကာရော ဥဒပါဒိ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ စ။ တိတ္ထိယာ ဟတလာဘသက္ကာရာ ဟုတွာ ကုလေသု ဧဝံ ကန္ဒန္တာ ဝိစရန္တိ – ‘‘သမဏော ဂေါတမော ဧဝမာဟ, ‘မယှမေဝ ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ, န အညေသံ ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ။ မယှမေဝ သာဝကာနံ ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ, န အညေသံ သာဝကာနံ ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ။ မယှမေဝ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ, န အညေသံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ။ မယှမေဝ သာဝကာနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ, န အညေသံ သာဝကာနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလ’န္တိ။ ယုတ္တံ နု ခေါ သယမ္ပိ ဘိက္ခာစာရနိဿိတေန ပရေသံ ဘိက္ခာစာရနိဿိတာနံ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ အန္တရာယံ ကာတုံ, အယုတ္တံ ကရောတိ အနနုစ္ဆဝိက’’န္တိ။ သာ ကထာ ပတ္ထရမာနာ ရာဇကုလံ သမ္ပတ္တာ။ ရာဇာ သုတွာ စိန္တေသိ – ‘‘အဋ္ဌာနမေတံ ယံ တထာဂတော ပရေသံ လာဘန္တရာယံ ကရေယျ။ ဧတေ တထာဂတသ္သ အလာဘာယ အယသာယ ပရိသက္ကန္တိ။ သစာဟံ ဣမေဝ ဌတွာ ‘မာ ဧဝံ အဘာသိတ္ထ, န သတ္ထာ ဧဝံ ကထေတီ’တိ ဝဒေယျံ, ဧဝံ သာ ကထာ နိဗ္ဗုတ္တိံ န ဂစ္ဆေယျ, ဣမသ္သ မဟာဇနသ္သ သန္နိပတိတကာလေယေဝ နံ နိဗ္ဗာပေဿာမီ’’တိ ဧကံ ဆဏဒိဝသံ အာဂမေန္တော တုဏှီ အဟောသိ။

အပရေန သမယေန မဟာဆဏော သမ္ပတ္တော ‘‘အယံ ဣမသ္သ ကာလော’’တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ – ‘‘သဒ္ဓါ တ အသဒ္ဓါ တ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ တ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ တ ဂေဟာရက္ခကေ အရကေ တ မာတုကမေ တ ဌပေတွာ အဝသေသာ ယေ ဝိဟာရံ နာဂစ္ဆန္တိ, ပညာသံ ဒဏ္ဍော’’တိ။ သယမ္ပိ ဟတောဝ နှာတွာ ကတဟတရာသော သဗ္ဗာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတော မဟတာ ဗလကာယေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ ဂစ္ဆန္တော စ စိန္တေသိ – ‘‘ဘဂဝတ တုမှေဟ ကိရ ဧဝံ ဝဒထ ‘မယှမေဝ ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ။ပေ.။ န အညေသံ သာဝကာနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလ’န္တိ ဧဝံ ပုစ္ဆိတုံ အယုတ္တံ, ပဥှမေဝ ပုစ္ဆိသ္သာမိ, ပဥှံ ကထေန္တော စ မေ ဘဂဝတ အဝသာနေ တိတ္ထိယာနံ တဒံ ဘဉ္ဇိဿတီ’’တိ။ သော ပဥှံ ပုစ္ဆန္တော **ကတ္ထ နု ခော, ဘန္တေ, ဒါနံ ဒါတဗ္ဗန္တိ** အာဟ။ **ယတ္ထ** တိ ယသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ စိတ္တံ ပသီဒတိ, တသ္မိံ ဒါတဗ္ဗံ, တသ္သ တ ဒါတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ရာဇာ ယေဟိ မနုဿေဟိ တိတ္ထိယာနံ ဝဏ္ဏံ အာရောစိတံ, တေ ဩလောကေသိ။ တေ ရညာ ဩလောကိတမတ္တာဝ မင်္ဂုလဘူတာ အဓောမုခာ ဟဒယင်္ဂုဋ္ဌကေန ဘူမိံ လေခမာနာ အဋ္ဌံသု။ ရာဇာ – ‘‘ဧကပဒေနေဝ, ဘန္တေ, ဟတာ တိတ္ထိယာ’’တိ မဟာဇနံ သာဝေန္တော မဟာသဒ္ဒေန အဘာသိ။ ဝေဠု ပန ဘာသိတွာ – ‘‘ဘဂဝတ စိတ္တံ နာမ နိဂဏ္ဌာစေလကပရိဗ္ဗာဇကာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပသီဒတိ , ကတ္ထ ပန, ဘန္တေ, ဒိန္နံ မဟပ္ဖလ’’န္တိ ပုစ္ဆိ။ **အညံ ခော တေန္တိ**, ‘‘မဟာရာဇ, အညံ တယာ ပဌမံ ပုစ္ဆိတံ, အညံ ပစ္ဆာ, သလ္လက္ခေဟိ တော်, ပဥှာကထနံ ပန မယှံ ဘာရော’’တိ ဝတွာ **သီလဝတော ခေါတိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣဓ တ္ထသ္သာ** တိ ဣဓ တေ အသ္သ။ **သမုပဗျူဠ္ဋ္ဌေဟော** တိ ရာသိဘူတော။ **အသိက္ခိတော** တိ ဓနုသိပ္ပေ အသိက္ခိတော။ **အကတဟတ္ထော** တိ မုဋ္ဌိဗန္ဓာဒိဝသေန အသမ္ပာဒိတဟတ္ထော။ **အကတယောဂ္ဂေ** တိ တိဏပုဋ္ဌမတ္တိကာပုဥ္ဇာဒီသု အကတပရိစယော။ **အကတူပါသနော**တိ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာနံ အဒဿိတသရက္ခေပေါ။ **ဆမ္ဘီ** တိ ပဝေဓိတကာယော။

ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီနော တိအာဒီသု အရဟတ္တမဂ္ဂေန ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီနော ဟောတိ, အနာဂါမိမဂ္ဂေန ဗျာပါဒော , အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ ထိနမိဒ္ဓံ, တထာ ဥဒ္ဓစ္စံ, တတိယေနေဝ ကုက္ကုစ္စံ, ပဌမမဂ္ဂေန ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီနာ ဟောတိ။ **အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေနာ** တိ အသေက္ခသ္သ သီလက္ခန္ဓေ အသေက္ခော သီလက္ခန္ဓော နာမ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ တတ္ထ စ ပုရိမေဟိ စတူဟိ ပဒေဟိ လောကိယလောကုတ္တရသီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိယော ကထိတာ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဟောတိ, တံ လောကိယမေဝ။

ဣသ္သတ္တ န္တိ ဣသုသိပ္ပံ။ **ဗလဝီရိယန္တိ** တတ္ထ ဗလံ နာမ တယောဓာတု, **ဝီရိယံ** ကာယိကစေတသိကဝီရိယမေဝ။ **ဘရေတိ** ဘရေယျ။ **နာသူရံ ဇာတိပစ္စယာ**တိ, ‘‘အယံ ဇာတိသမ္ပန္နော’’တိ ဧဝံ ဇာတိကာရဏာ အသူရံ န ဘရေယျ။

ခန္တိသောရစ္စ န္တိ တတ္ထ **ခန္တီ**တိ အဓိဝါသနခန္တိ, **သောရစ္စ** န္တိ အရဟတ္တံ။ **မေဓာ** တိ ဧတေ ဒွေဝ မေဓာ။ **အဿမေ**တိ အာဝသထေ။ **ဝိဝနေ**တိ အရညဋ္ဌာနေ, နိရုဒကေ အရညေ စတုရဿပေါက္ခရဏိအာဒီနိ ကာရယေတိ အတ္ထ

ထော။ **ဒုဂ္ဂေ** တိ ဝိသမဋ္ဌာနေ။ **သင်္ကမနာနီ** တိ ပဏ္ဏာသဟတ္ထသဋ္ဌိဟတ္ထာနိ သမောကိဏ္ဏပရိသုဒ္ဓတလိကာနိ သင်္ကမနာနိ ကရေယျ။

ဣတိ တေသု အရညသေနာသနေသု ဝသန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခာစာရဝတ္တံ အာစိက္ခန္တော **အန္နံ ဟန** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သေနာသနာနီ**တိ မဥ္စပီဌာဒီနိ။ **ဝိပ္ပသန္နေနာ** တိ ခီဏာသဝဿ ဒေန္တောပိ သကဋ္ဌေန ကိလေသမလိနေန စိတ္တေန အဒတွာ ဝိပ္ပသန္နေနေဝ စိတ္တေန ဒဒေယျ။ **ထနယန္တိ** ဂဇ္ဇန္တော။ **သတကက္ကူ**တိ သတသိခရော, အနေကကူဋောတိ အတ္ထော။ **အဘိသဝ္ဿတာ** တိ အဘိသဝ္ဿရိတွာ သမောဓာနေတွာ ရာသိံ ကတွာ။

အာမောဒမာနောတိ တုဋ္ဌမာနသော ဟုတွာ။ **ပကိရေတီ**တိ အနုဂ္ဂေ ဝိစိရတိ, ပကိရန္တော ဝိယ တ အန္နံ ဒေတိ။ **ပုညဓာရာ**တိ အနေကအနုဇေတနာမယာ ပုညဓာရာ။ **အတာရံ အဘိဝဿတီ** တိ ယထာ အာကာသေ သမုဋ္ဌိတမေဃတော နိက္ခန္တာ ဥဒကဓာရာ ပထဝိံ သိနေဟယန္တိ တေမေန္တိ ကိလေဒယန္တိ အဘိဝဿတိ, ဧဝမေဝ အယမ္ပိ အယကဿ အဇ္ဈတ္တရေ ဥပ္ပန္နာ ပုညဓာရာ တမေဝ အတာရံ အန္တော သိနေဟေတိ ပူရေတိ အဘိသန္ဒေတိ။ တေန ဝုတ္တံ "အတာရံ အဘိဝဿတီ"တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပဗ္ဗတူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၆. ပဉ္စမေ **မုဒ္ဓာဝသိတ္တာန** န္တိ ခတ္တိယာဘိသေကေန မုဒ္ဓနိ အဝသိတ္တာနံ ကတာဘိသေကာနံ။ **ကာမဂေဓပရိယုဋ္ဌိတာန**န္တိ ကာမေသု ဂေဓေန ပရိယုဋ္ဌိတာနံ အဘိဘူတာနံ။ **ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တာန** န္တိ ဇနပဒေ ထိရဘာဝပ္ပတ္တာနံ။ **ရာဇကရဏီယာနီ**တိ ရာဇကမ္မာနိ ရာဇူဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာနိ။ **တေသု ခွတဟ**န္တိ တေသု အဟံ။ **ဥဿုက္ကမာပန္နော**တိ ဗျာဟာရံ အာပန္နော။ သေ ကိရ ရာဇာ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ, အန္တရာဂမနာနိ ဗဟူနိပိ ဟောန္တိ။ တဿ နိဗဒ္ဓံ ဂစ္ဆတော ဗလကာယော မဟာပိ ဟောတိ အပ္ပောပိ။ အထေကဒိဝသံ ပဉ္စသတာ စောရာ စိန္တယိံသု – "အယံ ရာဇာ အဝေလာယ အပ္ပေန ဗလေန သမဏဿ ဂေါတမဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ, အန္တရာမဂ္ဂေ နံ ဂဟေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမာ"တိ။ တေ အန္ဓဝနေ နိလီယိံသု။ ရာဇာနော စ နာမ မဟာပုညာ ဟောန္တိ။ အထ တေသံ ယေဝ အဇ္ဈတ္တရေတော ဧကော ပုရိသော နိက္ခမိတွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ မဟန္တံ ဗလကာယံ အာဒာယ အန္ဓဝနံ ပရိတရေတွာ တေ သဗ္ဗေ ဂဟေတွာ အန္ဓဝနတော ယာဝ နဂရဒွါရာ မဂ္ဂဿ ဥဘောသု ပဿေသု ယထာ အညမညံ စက္ခုနာ စက္ခုံ ဥပနိဗန္ဓိတွာ သူလေသုကေန္တိ, ဧဝံ အာသန္နာနိ သူလာနိ ရောပာပေတွာ သူလေသု ဥတ္တာသေသိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဧဝမာဟ။

အထ သတ္ထာ စိန္တေသိ – "သစာဟံ ဝက္ခာမိ, 'မဟာရာဇ, မာဒိသေ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဓုရဝိဟာရေ ဝသန္တေ တယာ ဧဝရူပံ အရုဏံ ကမ္မံ ကတံ, အယုတ္တံ တေ ကတ'န္တိ, အထာယံ ရာဇာ မင်္ကု ဟုတွာ သန္ဌာတုံ န သက္ကုဏေယျ, ပရိယာယေန ဓမ္မံ ကထေန္တဿေဝ မေ သလ္လက္ခေဿတီ"တိ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘန္တော **တံ ကိံ မညသီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဒ္ဓာယိကော** တိ သဒ္ဓာတဗ္ဗော, ယဿ တွံ ဝစနံ သဒ္ဒဟသီတိ အတ္ထော။ **ပစ္စယိကော** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ, ယဿ ဝစနံ ပတ္တိယာယသီတိ အတ္ထော။ **အဗ္ဘသမ** န္တိ အာကာသသမံ။ **နိပ္ပောထေန္တော အာဂစ္ဆတီ**တိ ပထဝိတလတော ယာဝ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မလောကာ သဗ္ဗေ သတ္တေ သဏှကရဏီယံ တိဏစုဏ္ဏံ ဝိယ ကရောန္တော ပိသန္တော အာဂစ္ဆတိ။

အညတ္ရ ဓမ္မစရိယာယာ တိ ဌပေတွာ ဓမ္မစရိယံ အညံ ကာတဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဒသကုသလကမ္မပထသင်္ခာတာ ဓမ္မစရိယာဝ ကတ္တဗ္ဗာ, ဘန္တေတိ – **သမစရိယာဒီ**နိ တဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ **အာရောစေမီ**တိ အာစိက္ခာမိ။ **ပဋိဝေဒယာမီ**တိ ဇာနာပေမိ။ **အဓိဝတ္တတီ** တိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ **ဟတ္ထိယုဒ္ဓာနီ** တိ နာဋ္ဌာဂိရိသဒိသေ ဟေမကပ္ပနေ နာဂေ အဘိရုယှ ယုဇ္ဈိတဗ္ဗယုဒ္ဓာနိ။ **ဂတီ**တိ နိပ္ဖတ္တိ။ **ဝိသယော**တိ ဩကာသော, သမတ္ထဘာဝေါ တေ တ။ န ဟိ သက္ကာ တေဟိ ဇရာမရဏံ ပဋိဗာဟိတုံ ။ **မန္တိနော မဟာမတ္တာ** တိ မန္တသမ္ပန္နာ မဟောသဓဝိဓုရပဏ္ဍိတာဒိသဒိသာ မဟာအမစ္စာ။ **ဘူမိဂတ**န္တိ မဟာလောဟကုမ္ဘိယော ပူရေတွာ ဘူမိယံ ဌပိတံ။ **ဝေဟာသဋ္ဌ** န္တိ စမ္ပယသိဗ္ဗကေ ပူရေတွာ တုလာသင်္ဃာဋ္ဋာဒီသု လဂ္ဂေတွာ စေဝ နိယျူဟာဒီသု စ ပူရေတွာ ဌပိတံ။ **ဥပလာပေတု**န္တိ အညမညံ ဘိန္ဒိတုံ။ ယထာ ဒွေဝ ဇနာ ဧကေန မဂ္ဂေန န ဂစ္ဆန္တိ ဧဝံ ကာတုံ။

နဘံ အာဟစ္စာ တိ အာကာသံ ပူရေတွာ။ **ဧဝံ ဇရာ စ မစ္စူ စာ**တိ ဣဓ ဒွေဝယေဝ ပဗ္ဗတာ ဂဟိတာ, ရာဇောဝါဒေ ပန “ဇရာ အာဂစ္ဆတိ သဗ္ဗယောဗ္ဗနံ ဝိလုမ္ပမာနာ”တိ ဧဝံ ဇရာ မရဏံ ဗျာဓိ ဝိပတ္တီတိ စတ္တာရောပေတေ အာဂတာဝ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဟတ္ထိယုဒ္ဓါဒီဟိ ဇရာမရဏံ ဇိနိတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ။ **သဒ္ဓံ နိဝေသယေ** တိ သဒ္ဓံ နိဝေသေယျ, ပတိဋ္ဌာပေယျာတိ။ ပဉ္စမံ။

တတိယော ဝဂ္ဂေါ။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ကောသလသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. မာရသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. တပေါကမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၇. မာရသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ဥရုဝေလာယံ ဝိဟရတီ**တိ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏော ဥရုဝေလဂါမံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ **ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ** တိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပဌမံ အန္တောသတ္တာဟသ္မိံယေဝ။ **ဒုက္ကရကာရိကာယာ** တိ ဆဗ္ဗဿာနိ ကတာယ ဒုက္ကရကာရိကာယ။ **မာရော ပါပိမာ**တိ အတ္တနော ဝိသယံ အတိက္ကမိတုံ ပဋိပန္နေ သတ္တေ မာရေတီတိ **မာရော**။ ပါပေ နိယောဇေတိ, သယံ ဝါ ပါပေ နိယုတ္တောတိ **ပါပိမာ**။ အညာနိပိဿ ကဏှော, အဓိပတိ, ဝသဝတ္တီ, အန္တကော, နမုစိ, ပမတ္တဗန္ဓူတိအာဒီနိ ဗဟူနိ နာမာနိ, ဣဓ ပန နာမဒွယမေဝ ဂဟိတံ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ – “အယံ သမဏော ဂေါတမော ‘မုတ္တောသ္မိ’တိ မညတိ, အမုတ္တဘာဝမဿ ကထေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိ။

တပောကမ္မာ အပက္ကမ္မ တိ တပောကမ္မတော အပက္ကမိတွာ။ **အပရဒ္ဓေါ** တိ “ဒူရေ တွံ သုဒ္ဓိမဂ္ဂါ”တိ ဝဒတိ။ **အမရံ တပန္တိ** အမရတပံ အမရဘာဝတ္ထာယ ကတံ လူခတပံ, အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ။ **သဗ္ဗာနတ္ထာဝဟံ ဟောတီ**တိ, “သဗ္ဗံ တပံ မယှံ အတ္ထာဝဟံ န ဘဝတီ”တိ ဉတွာ။ **ဖိယာရိတ္တံဝ ဓမ္မနီ** တိ အရညေ ထလေ ဖိယာရိတ္တံ ဝိယ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ အရညေ ထလေ နာဝံ ဌပေတွာ ဘဏ္ဍဿ ပူရေတွာ မဟာဇနော အဘိရူဟိတွာ ဖိယာရိတ္တံ ဂဟေတွာ သံကမေယျံ စေဝ ဥပ္ပီလေယျံ စ, သော မဟာဇနဿ တယာမော ဂေင္ဂုလဒွဝင္ဂုလမတ္တမ္ပိ နာဝံ ဂမနံ အသာဓေန္တော နိရတ္ထကော ဘဝေယျ န အနတ္ထာဝဟော, ဧဝမေဝ အဟံ ‘သဗ္ဗံ အမရံ တပံ အနတ္ထာဝဟံ ဟောတီ’တိ ဉတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိန္တိ။

ဣဒါနိ တံ အမရံ တပံ ပဟာယ ယေန မဂ္ဂေန ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော, တံ ဒဿေန္တော **သီလန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သီလန္တိ** ဝစနေန သမ္မာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝါ ဂဟိတာ, **သမာဓိနာ** သမ္မာဝါယာမသတိသမာဓယော, **ပညာယ** သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပါ။ **မဂ္ဂံ ဗောဓာယ ဘာဝယ** န္တိ ဣမံ အဋ္ဌင်္ဂိကမေဝ အရိယမဂ္ဂံ ဗောဓတ္ထာယ ဘာဝယန္တော။ ဧတ္ထ စ **ဗောဓာယာ**တိ မဂ္ဂတ္ထာယ။ ယထာ ဟိ ယာဂုတ္ထာယ ယာဂုမေဝ ပစန္တိ, ပူဝတ္ထာယ ပူဝမေဝ ပစန္တိ, န အညံ ကိဉ္စိ ကရောန္တိ, ဧဝံ မဂ္ဂမေဝ မဂ္ဂတ္ထာယ ဘာဝေတိ။ တေနာဟ “မဂ္ဂံ ဗောဓာယ ဘာဝယ”န္တိ။ **ပရမံ သုဒ္ဓိ** န္တိ အရဟတ္တံ။ **နိဟတော**တိ တွံ မယာ နိဟတော ပရာဇိတော။ ပဌမံ။

၂. ဟတ္ထိရာဇဝဏ္ဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၈. ဒုတိယေ **ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ** န္တိ ရတ္တိံ အန္ဓဘာဝကာရကေ မဟာတမေ စတုရင်္ဂေ တမသိ။ **အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နော ဟောတီ**တိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ စင်္ကမနကောဋိယံ ဟသာဏဖလကေ မဟာစီဝရံ သီသေ ဌပေတွာ ပဓာနံ ပရိဂ္ဂဏှာမာနော နိသိန္နော ဟောတိ။

နနု စ တထာဂတဿ အဘာဝိတော ဝါ မဂ္ဂေါ, အပ္ပဟီနာ ဝါ ကိလေသာ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဝါ အကုပ္ပံ, အသစ္ဆိကတော ဝါ နိရောဓော နတ္ထိ, ကသ္မာ ဧဝမကာသီတိ? အနာဂတေ ကုလပုတ္တာနံ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ။ “အနာဂတေ ဟိ ကုလပုတ္တာ မယာ ဂတမဂ္ဂံ အာဝဇ္ဇိတွာ အဗ္ဘောကာသတတံ ဝသိတဗ္ဗံ မညမာနာ ပဓာနကမ္မံ ကရိဿန္တီ”တိ သမ္ပဿမာနော သတ္ထာ ဧဝမကာသိ။ **မဟာ**တိ မဟန္တော။ **အရိဋ္ဌကော** တိ ကာဠကော။ **မဏီ**တိ ဟသာဏော။ **ဧဝမဿ သီသံ ဟောတီ**တိ ဧဝရူပံ တဿ ကာဠဝဏ္ဏံ ကူဋ္ဌာကရုပ္ပမာဏံ မဟာဟသာဏသဒိသံ သီသံ ဟောတိ။

သုဘာသုဘန္တိ ဒီဃမဒ္ဒါနံ သံသရန္တော သုန္ဒရာသုန္ဒရံ ဝဏ္ဏံ ကတွာ အာဂတောသီတိ ဝဒတိ။ အထ ဝါ **သံသရ**န္တိ သံသရန္တော အာဂစ္ဆန္တော။ **ဒီဃမဒ္ဓါန** န္တိ ဝသဝတ္တိဌာနတော ယာဝ ဥရုဝေလာယ ဒီဃမဂ္ဂံ, ပုရေ ဗောဓာယ ဝါ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကသမယသင်္ခါတံ ဒီဃကာလံ။ **ဝဏ္ဏံ ကတွာ သုဘာသုဘ** န္တိ သုန္ဒရဉ္စ အသုန္ဒရဉ္စ နာနပ္ပကာရံ ဝဏ္ဏံ ကတွာ အနေကတရံ မမ သန္တိကံ အာဂတောသီတိ အတ္ထော။ သော ကိရ ဝဏ္ဏော နာမ

နတ္ထိ, ယေန ဝဏ္ဏေန မာရော ဝိဘိံသကတ္တာယ ဘဂဝတော သန္တိကံ န အာဂတပုဗ္ဗော။ တေန တံ ဘဂဝတ ဧဝမာဟ။ **အလံ တေ တေနာ**တိ အလံ တုယှံ တေန မာရဝိဘိံသာကာရဒဿနေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဒုတိယံ။

၃. သုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၉. တတိယေ **သုသံဝုတာ**တိ သုပိဟိတာ။ **န တေ မာရဝသာနုဂါ**တိ, မာရ, တေ တုယှံ ဝသာနုဂါ န ဟောန္တိ။ **န တေ မာရဿ ဗဒ္ဓဂူ**တိ တေ တုယှံ မာရဿ ဗဒ္ဓစရာ သိဿာ အန္တေဝါသိကာ န ဟောန္တိ။ တတိယံ။

၄. ပဌမမာရပါသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၀. စတုတ္ထေ **ယောနိသော မနသိကာရာ**တိ ဥပါယမနသိကာရေန။ **ယောနိသော သမ္မပ္ပဓာနာ** တိ ဥပါယဝီရိယေန ကာရဏဝီရိယေန။ **ဝိမုတ္တိ** တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိ။ **အဇ္ဈဘာသိ** တိ "အယံ အတ္တနာ ဝီရိယံ ကတ္တာ အရဟတ္တံ ပတ္တောပိ န တုဿတိ, ဣဒါနိ အညေသမ္ပိ 'ဟာပုဏာထာ'တိ ဥဿာဟံ ကရောတိ, ပဋိဗာဟေဿာမိ န"န္တိ စိန္တေတွာ အဘာသိ။

မာရပါသေနာတိ ကိလေသပါသေန။ **ယေ ဒိဗ္ဗာ ယေ စ မာနုသာ** တိ ယေ ဒိဗ္ဗာ ကာမဂုဏသင်္ခါတာ မာနုသာ ကာမဂုဏသင်္ခါတာ စ မာရပါသာ နာမ အတ္ထိ, သဗ္ဗေဟိ တေဟိ တွံ ဗဒ္ဓောတိ ဝဒတိ။ **မာရဗန္ဓနဗဒ္ဓေါ** တိ မာရဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓေါ, မာရဗန္ဓနေ ဝါ ဗဒ္ဓေါ။ **န မေ သမဏ မောက္ခသိ** တိ သမဏ တွံ မမ ဝိသယတော န မုစ္စိဿသိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဒုတိယမာရပါသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၁. ပဉ္စမေ **မုတ္တာဟ** န္တိ မုတ္တော အဟံ။ ပုရိမံ သုတ္တံ အန္တောဝဿေ ဝုတ္တံ, ဣဒံ ပန ပဝါရေတွာ ဝုဋ္ဌဝဿကာလေ။ **စာရိက**န္တိ အနုပုဗ္ဗဂမနစာရိကံ။ (ပဝါရေတွာ) ဒိဝသေ ဒိဝသေ ယောဇနပရမံ ဂစ္ဆန္တာ စရထာတိ ဝဒတိ။ **မာ ဧကေန ဒွေ**တိ ဧကမဂ္ဂေန ဒွေ ဇနာ မာ အဂမိတ္ထ။ ဝေဝ္ဟိ ဂတေသု ဧကသ္မိံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ, ဧကေန တုဏှီဘူတေန ဌာတဗ္ဗံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

အာဒိကလျာဏ န္တိ အာဒိမှိ ကလျာဏံ သုန္ဒရံ ဘဒ္ဒကံ။ တထာ မဇ္ဈပရိယောသာနေသု။ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနဉ္စ နာမေတံ သာသနဿ စ ဒေသနာယ စ ဝသေန ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ သာသနဿ သီလံ အာဒိ, သမထဝိပဿနာမဂ္ဂါ မဇ္ဈံ, ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာနံ။ သီလသမာဓယော ဝါ အာဒိ , ဝိပဿနာမဂ္ဂါ မဇ္ဈံ, ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာနံ။ သီလသမာဓိဝိပဿနာ ဝါ အာဒိ, မဂ္ဂေါ မဇ္ဈံ, ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာနံ။ ဒေသနာယ ပန စတုပ္ပဒိကာယ ဂါထာယ တာဝ ပဌမပါဒေါ အာဒိ, ဒုတိယတတိယာ မဇ္ဈံ, စတုတ္ထော ပရိယောသာနံ။ ပဉ္စပဒဆပ္ပဒါနံ ပဌမပါဒေါ အာဒိ, အဝသာနပါဒေါ ပရိယောသာနံ, အဝသေသာ မဇ္ဈံ။ ဧကာနုသန္ဓိကသုတ္တဿ နိဒါနံ အာဒိ, "ဣဒမဝေါစာ"တိ ပရိယောသာနံ, သေသံ မဇ္ဈံ။ အနေကာနုသန္ဓိကဿ မဇ္ဈေ ဗဟူပိ အနုသန္ဓိ မဇ္ဈမေဝ, နိဒါနံ အာဒိ, "ဣဒမဝေါစာ"တိ ပရိယောသာနံ။

သာတ္ထ န္တိ သာတ္ထကံ ကတွာ ဒေသေထ။ **သဗျဉ္ဇန** န္တိ ဗျဉ္ဇနေဟိ စေဝ ပဒေဟိ စ ပရိပူရံ ကတွာ ဒေသေထ။ **ကေဝလပရိပုဏ္ဏ** န္တိ သကလပရိပုဏ္ဏံ။ **ပရိသုဒ္ဓ** န္တိ နိရုပက္ကိလေသံ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ။ **ပကာသေထာ**တိ အာဝိကရောထ။

အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ တိ ပညာစက္ခုမှိ အပ္ပကိလေသရဇသဘာဝါ, ဒုက္ကူလသာဏိယာ ပဋိစ္ဆန္နာ ဝိယ စတုပ္ပဒိကဂါထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပတ္တုံ သမတ္ထာ သန္တီတိ အတ္ထော။ **အဿဝနတာ** တိ အဿဝနတာယ။ **ပရိဟာယန္တီ**တိ အလာဘပရိဟာနိယာ ဓမ္မတော ပရိဟာယန္တိ။ **သေနာနိဂမော**တိ ပဌမကပ္ပိကာနံ သေနာယ နိဝိဋ္ဌောကာသေ ပတိဋ္ဌိတဂါမော, သုဇာတာယ ဝါ ပိတု သေနာနီ နာမ နိဂမော။ **တေနုပသင်္ကမိဿာမီ** တိ နာဟံ တုမှေဟ ဥယျောဇေတွာ ပရိဝေဏာဒီနိ ကာရေတွာ ဥပဋ္ဌာကာဒီဟိ ပရိစရိယမာနော ဝိဟရိဿာမိ, တိဏ္ဏံ ပန ဇဋိလာနံ အဗ္ဘုဟာနိ ဟဋ္ဋိဟာရိယသဟဿာနိ ဒဿေတွာ ဓမ္မမေဝ ဒေသေတုံ ဥပသင်္ကမိဿာမီတိ။ **တေနုပသင်္ကမီ** တိ, "အယံ သမဏော ကေတ

မော မဟာယုဒ္ဓံ ဝိစာရေန္တော ဝိယ, 'မာ ဧကေန ဒွေ ဂမိတ္ထ, ဓမ္မံ ဒေသေထာ'တိ သင္ဃံ ဇနေ ဥယျောဇေတိ, ဣမ သ္မိံ ပန ဧကသ္မိံပိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ မယှံ စိတ္တသ္သာဒံ နတ္ထိ, ဧဝံ ဗဟူသု ဒေသေန္တေသု ကုတော ဘဝိဿတိ, ပ ဋိဗာဟာမိ န"န္တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိ။ ပဌမံ။

၆. သပ္ပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၂. ဆဋ္ဌေ **သောဏ္ဍိကာကိလဉ္ဇ** န္တိ သုရာကာရကာနံ ပိဋ္ဌပတ္ထရဏကကိလဉ္ဇံ။ **ကောသလိကာ ကံသပာတီ** တိ ကောသလရညော ရထစက္ကပ္ပမာဏာ ပရိဘောဂပာတိ ။ **ဂင္ဂဂဋ္ဌာယန္တေ** တိ ဂဇ္ဇန္တေ။ **ကမ္မာရဂဂ္ဂရိယာ** တိ ကမ္မာရဒ္ဒနပဏာဠိယာ။ **ဓမမာနာယာ**တိ ဘတ္တတတေန ပူရိယမာနာယ။ **ဣတိ ဝိဒိတွာ**တိ – "သမဏော ဂေါတမော ပဏာန မနုယုတ္တော သုခေန နိသိန္နော, ဃဋ္ဋယိဿာမိ န"န္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အတ္တဘာဝံ မာပေတွာ နိယာမဘူမိယံ ဣတော စိတော စ သဉ္စရန္တံ ဝိဇ္ဇုလတာလောကေန ဒိသွာ, "ကော နု ခော ဧသော သတ္တော"တိ? အာဝဇ္ဇေန္တော, "မာရော အယ"န္တိ ဧဝံ ဝိဒိတွာ။

သုညဂေဟာနီတိ သုညာကရာနိ။ **သေယျာ** တိ သေယျတ္တာယ။ ဌဿာမိ စင်္ကမိဿာမိ နိသီဒိဿာမိ နိပဇ္ဇိ ဿာမီတိ ဧတဒတ္ထာယ ယော သုညာကရာနိ သေဝတီတိ အတ္တော။ **သော မုနိ အတ္တသညတော**တိ သော ဗုဒ္ဓမုနိ ဟတ္ ထပာဒကုက္ကုစ္စာဘာဝေန သံယတတ္တဘာဝေ။ **တေဿဇ္ဇ စရေယျ တတ္ထ သော** တိ သော တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အာလယံ နိကန္တိံ တေဿဇ္ဇိတွာ ပဟာယ စရေယျ။ **ပတိရူပံ ဟိ တထာဝိဓဿ တ** န္တိ တာဒိသဿ တံသဏ္ဌိတ ဿ ဗုဒ္ဓမုနိနော တံ အတ္တဘာဝေ နိကန္တိံ တေဿဇ္ဇိတွာ စရဏံ နာမ ပတိရူပံ ယုတ္တံ အနုစ္ဆဝိကံ။

စရကာတိ သီဟဗျဂ္ဃဒီကာ သဉ္စရဏသတ္တာ။ **ဘေရဝာ**တိ သဝိညာဏကအဝိညာဏကဘေရဝာ။ တတ္ထ သ ဝိညာဏကာ သီဟဗျဂ္ဃာဒယော, အဝိညာဏကာ ရတ္တိဘာဂေ ခာဏုဝမ္မိကာဒယော။ တေပိ ဟိ တသ္မိံ ကာလေ ယက္ ခာ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ရဇ္ဇုဝလ္လိယာဒီနိ သဗ္ဗာနိ သပ္ပာ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ဘေရဝေသု သုညာက ရဂတော ဗုဒ္ဓမုနိ လောမစလနမတ္တကမ္ပိ န ကရောတိ။

ဣအာနိ အဋ္ဌာနပရိကပ္ပံ ဒဿေန္တော **နဘံ ဖလေယျာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဖလေယျာ** တိ ကာကပဒံ ဝိယ ဟီရဟီရသော ဖလေယျ။ **စလေယျာ** တိ ပေါက္ခရပတ္တေ တတာဟတော ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ စလေယျ။ **သဗ္ဗေပိ စေ ဥရသိ ပကပ္ပယေယျု**န္တိ တိခိဏသတ္တိသလ္လံ စေပိ ဥရသ္မိံ စာရေယေယျုံ။ **ဥပဓီသု**တိ ခန္ဓူပဓီသု။ **တာဏံ န က ရောန္တီ**တိ တိခိဏေ သလ္လေ ဥရသ္မိံ စာရိယမာနေ ဘယေန ဂုမ္ဗန္တရကန္ဒရာဒီနိ ပဝိသန္တာ တာဏံ ကရောန္တိ နာမ။ ဗုဒ္ဓါ ပန သမုစ္ဆိန္နသဗ္ဗဘယာ ဧဝရူပံ တာဏံ နာမ န ကရောန္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သုပတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၃. သတ္တမေ **ဟာဒေ ပက္ခာလေတွာ** တိ ဥတုကဟာပနတ္ထံ ဓောဝိတွာ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန သရီရေ ရဇောဇလ္လံ န ဥပလိ မ္ပတိ, ဥဒကမ္ပိ ပေါက္ခရပတ္တေ ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဝိဝဋ္ဋိတွာ ဂစ္ဆတိ။ အပိစ ခော ဓောတဟာဒကေ ဂေဟေ ဟာဒေ ဓောဝိတွာ ပဝိသနံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဝတ္တံ။ တတ္ထ ဗုဒ္ဓါနံ ဝတ္တဘေဒော နာမ နတ္ထိ, ဝတ္တသီသေ ပန ဌတွာ ဓောဝန္တိ။ သစေ ဟိ တထာဂတော နေဝ နှာယေယျ, န ဟာဒေ ဓောဝေယျ, "နာယံ မနုဿော"တိ ဝဒေယျုံ။ တသ္မာ မနုဿ ကိရိယံ အမုဉ္စန္တော ဓောဝတိ။ **သတော သမ္ပဇာနော** တိ သောပ္ပပရိဂ္ဂဟကေန သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော။ **ဥ ပသင်္ကမီ**တိ သမဏော ဂေါတမော သဗ္ဗရတ္တိံ အဇ္ဈောကာသေ စင်္ကမိတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ နိဒ္ဒါယတိ, အတိဝိ ယ သုခသယိတော ဘဝိဿတိ, ဃဋ္ဋယိဿာမိ နန္တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိ။

ကိံ သောပ္ပသီ တိ ကိံ သုပသိ, ကိံ သောပ္ပံ နာမိဒံ တတတိ ဝဒတိ။ **ကိံ နု သောပ္ပသီ** တိ ကသ္မာ နု သုပသိ? **ဒုဗ္ဘဂော ဝိယာ**တိ မတော ဝိယ, ဝိသညီ ဝိယ စ။ **သုညမကာရ**န္တိ သုညံ မေ ဃရံ လဒ္ဓန္တိ သောပ္ပသီတိ ဝဒတိ။ **သူရိယေ ဥဂ္ဂတေ** တိ သူရိယမ္ပိ ဥဋ္ဌိတေ။ ဣအာနိ ဟိ အညေ ဘိက္ခူ သမ္ပဇ္ဇန္တိ , ဟာနီယံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, ဘိက္ခာစာရဂမနသဇ္ဇာ ဘဝန္ တိ, တွံ ကသ္မာ သောပ္ပသိယေဝ။

ဇာလိနီတိ တဃော ဘဝေ အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ ဌိတေန ''အဇ္ဈတ္တိကဿုပ္ပာဒာယ အင်္ဂဿုပ္ပါဒိစရိတာ နီ''တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၄၂) တေန တေန အတ္တနော ကောဋ္ဌာသဘူတေန ဇာလေန ဇာလိနီ။ **ဝိသတ္တိကာ**တိ ရူပာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ ဝိသတ္တတာယ ဝိသမူလတာယ ဝိသပရိဘောဂတာယ စ ဝိသတ္တိကာ။ **ကုဟိဉ္စိ နေတဝေ** တိ ကတ္ထစိ နေတုံ။ **သဗ္ဗူ ပဓိ ပရိက္ခယာ**တိ သဗ္ဗေသံ ခန္ဓကိလေသာဘိသင်္ခါရကာမဂုဏဘေဒါနံ ဥပဓီနံ ပရိက္ခယာ။ **ကိံ တဝေတ္ထ, မာရာ** တိ, မာရ, တုယှံ ကိံ ဧတ္ထ? ကသ္မာ တွံ ဥဏှဟယာဂုယံ နိလီယိတုံ အသက္ကောန္တော ခုဒ္ဒကမက္ခိကာ ဝိယ အန္တန္တေ နေဝ ဥဗ္ဗိဇ္ဇာယန္တော အာဟိဏ္ဍသီတိ။ သတ္တမံ။

၈. နန္ဒတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. အဋ္ဌမံ ဒေဝတာသံယုတ္တေ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမအာယုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၅. နဝမေ **အပ္ပံ တ ဘိယျော** တိ ဘိယျော ဇီဝန္တော အပရံ ဝဿသတံ ဇီဝိတုံ န သက္ကောတိ, ပဏ္ဏာသံ တ သဋ္ဌိ တ ဝဿာနိ ဇီဝတိ။ **အစ္စာဘာသိ** တိ သမဏော ဂေါတမော ''မနုဿာနံ အပ္ပမာယု''တိ ကထေတိ, ဒီဃဘာဝမဿ သ ကထေဿာမီတိ ပစ္စနီကသာတတာယ အဘိဘဝိတ္ဝာ အဘာသိ။

န နံ ဟီဠေတိ တံ အာယုံ ''အပ္ပကမိဒ''န္တိ န ဟီဠေယျ။ **ခီရမတ္တော တ** တိ ယထာ ဒဟရော ကုမာရော ဥတ္တာန သေယျကော ခီရံ ပိဝိတ္ဝာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေ နိပန္နော အသညီ ဝိယ နိဒ္ဒါယတိ, ကဿစိ အာယုံ အပ္ပံ တ ဒီဃံ တတိ န စိန္တေတိ, ဧဝံ သပ္ပုရိသော။ **စရေယျာဒိတ္တသီသော တ** တိ အာယုံ ပရိတ္တန္တိ ဥတ္ဝာ ပဇ္ဇလိတသီသော ဝိယ စရေ ယျ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယအာယုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၆. ဒသမေ **နေမိဝ ရထကုဗ္ဗရ** န္တိ ယထာ ဒိဝသံ ဂစ္ဆန္တဿ ရထဿ စက္ကနေမိ ကုဗ္ဗရံ အနုပရိယာယတိ န ဝိဇဟတိ, ဧဝံ အာယု အနုပရိယာယတီတိ။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁. ပာသာဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၇. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **နိသိန္နော** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဓာနံ ပရိဂ္ဂဏှိတ္ဝာ နိသိန္နော။ မာရောပိ ဿ သုခနိသိန္နဘာဝံ ဥတ္ဝာ ဃဋ္ဋယိဿာမီတိ ဥပသင်္ကမန္တော။ **ပဒာလေသီ**တိ ပဗ္ဗတပိဋ္ဌေ ဌတ္ဝာ ပဝိဇ္ဈိ။ ပာ သာဏာ နိရန္တရာ အညမညံ အဘိဟနန္တာ ပတန္တိ။ **ကေဝလ**န္တိ သကလံ။ **သဗ္ဗ**န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ပဌမံ။

၂. ကိန္နုသီဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၈. ဒုတိယေ **ဝိစက္ခုကမ္မာယာ** တိ ပရိသာယ ပညာစက္ခုံ ဝိနာသေတုကမျတာယ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပနေသ ပညာစက္ခုံ ဝိနာ သေတုံ န သက္ကောတိ, ပရိသာယ ဘေရဝတရမ္မဏံ သာဝေန္တော တ ဒဿေန္တော တ သက္ကောတိ။ **ဝိဇိတာဝီ နု မညသီ**တိ ကိံ နု တွံ ''ဝိဇိတဝိဇယော အဟ''န္တိ မညသိ? မာ ဧဝံ မညိ, နတ္ထိ တေ ဇယော။ **ပရိသာသူ**တိ, အဋ္ဌသု ပရိသာသု။ **ဗလပ္ပတ္တာ**တိ ဒသဗလပ္ပတ္တာ။ ဒုတိယံ။

၃. သကလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၉. တတိယေ **မန္ဒိယာ နူ** တိ မန္ဒဘာဝေန မောမူဟဘာဝေန။ **ဥအာဟု ကာဝေယျမတ္တော** တိ ဥအာဟု ယထာ ကဝိ ကဗ္ဗံ စိန္တေန္တော တေန ကဗ္ဗကရဏေန မတ္တော သယတိ, ဧဝံ သယာသိ။ **သမ္မစုရာ** တိ ဗဟာတော။ **ကိမိဒံ သောပ္ပသေ တတိ** ကသ္မာ ဣဒံ သောပ္ပံ သောပ္ပသိယေဝ? **အတ္ထံ သမေစ္စာ** တိ အတ္ထံ သမာဂန္တ္ဝာ ဟပုဏိတ္ဝာ။ မယှံ ဟိ အ သင်္ဂဟော နာမ သင်္ဂဟဝိပန္နော တ အတ္တော နတ္ထိ။ **သလ္လ** န္တိ တိခိဏံ သတ္တိသလ္လံ။ **ဇဂ္ဂံ န သင္ကေ** တိ ယထာ ဧ ကစ္စော သီဟပထာဒီသု ဇဂ္ဂန္တော သင်္ကတိ, တထာ အဟံ ဇဂ္ဂန္တောပိ န သင်္ကာမိ။ **နပိ ဘေမိ သောတ္တုံ** န္တိ ယထာ ဧကစ္စော သီဟပထာဒီသုယေဝ သုပိတုံ ဘာယတိ, ဧဝံ အဟံ သုပိတုမ္ပိ န ဘာယာမိ။ **နာနုတပန္တိ မာမ** န္တိ ယထာ အာစရိ ယသ္သ တ အန္တေတသိကသ္သ တ အဖာသုကေ ဇာတေ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာယ ဌိတတ္တာ အန္တေတသိံ ရတ္တိန္ဒိဝ အတိ က္ကမန္တာ အနုတပန္တိ, ဧဝံ မံ နာနုတပန္တိ။ န ဟိ မယှံ ကိဉ္စိ အပရိနိဋ္ဌိတကမ္မံ နာမ အတ္ထိ။ တေနေတဟ **ဟာနိံ န ပဿာမိ ကုဟိဉ္စိ လောကေ** တိ။ တတိယံ။

၄. ပတိရူပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၀. စတုတ္ထေ **အနုရောဓဝိရောဓေသူ** တိ ရာဂပဋိဃေသု။ **မာ သဇ္ဇိတ္ထော တအာစရ** န္တိ ဧဝံ ဓမ္မကထံ အာစရန္တ တော မာ လဂ္ဂိ။ ဓမ္မကထံ ကထေန္တဿ ဟိ ကေစ္စ သာဓုကာရံ ဒဒန္တိ, တေသု ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကေစ္စ အသက္က စ္စံ သုဏန္တိ, တေသု ပဋိဃော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဓမ္မကထိကော အနုရောဓဝိရောဓေသု သဇ္ဇတိ နာမ။ တွံ ဧဝံ မာ သဇ္ဇိတ္ထောတိ ဝဒတိ။ **ယဒညမနုသာသတီ** တိ ယံ အညံ အနုသာသတိ, တံ။ သမ္ဗုဒ္ဓော ဟိတာနုကမ္ပီ ဟိတေန အနုပကမ္ပတိ။ ယသ္မာ စ ဟိတာနုကမ္ပီ , တသ္မာ အနုရောဓဝိရောဓေဟိ ဝိပ္ပမုတ္တော တထာဂတောတိ။ စတုတ္ထံ။

၅. မာနသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၁. ပဉ္စမေ အာကာသေ စရန္တေပိ ဗန္ဓတီတိ **အန္တလိက္ခစရော။ ဟသော** တိ ရာဂပာသော။ **မာနသော** တိ မနသမ္ပယုတ္တော။ ပဉ္စမံ။

၆. ပတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၂. ဆဋ္ဌေ **ပဉ္စန္နံ ဥပာဒါနက္ခန္ဓာနံ ဥပာဒါယ** တိ ပဉ္စ ဥပာဒါနက္ခန္ဓေ အာဒိယိတ္ဝာ, သဘာဝသာမညလက္ခဏဝသေန နာနပ္ပကာရတော ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿေန္တော။ **သန္ဒဿေတီ** တိ ခန္ဓာနံ သဘာဝလက္ခဏာဒီနိ ဒဿေတိ။ **သမာဒပေတီ** တိ ဂဏှာပေတိ။ **သမုတ္တေဇေတီ** တိ သမာဒာနမှိ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။ **သမ္ပဟံသေတီ** တိ ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏေန တောသေတိ ဇောတာပေတိ။ **အဋ္ဌိံ ကတွာ** တိ အတ္ထိကံ ကတွာ, ''အယံ နော အဓိဂန္တဗ္ဗော အတ္ထော''တိ ဧဝံ သ လ္လက္ခေတွာ တာယ ဒေသနာယ အတ္ထိကာ ဟုတွာ။ **မနသိ ကတွာ** တိ စိတ္တေ ဌပေတွာ။ **သဗ္ဗစေတသော သမန္နာဟရိတွာ** တိ သဗ္ဗေန တေန ကမ္မကာရကစိတ္တေန သမန္နာဟရိတွာ။ **ဩဟိတသောတာ** တိ ဌပိတသောတာ။ **အဗ္ဘောကာသေ နိက္ခိတ္တာ** တိ ဩတာပနတ္ထာယ ဌပိတာ။

ရူပံ ဝေဒယိတံ သညာ န္တိ, ဧတေ ရူပာဒယော တယော ခန္ဓာ။ **ယဉ္စ သင်္ခတ** န္တိ ဣမိနာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဂဟိ တော။ **ဧဝံ တတ္ထ ဝိရဇ္ဇတီ** တိ ''ဧသော အဟံ န ဟောမိ, ဧတံ မယှံ န ဟောတီ''တိ ပဿန္တော ဧဝံ တေသု ခန္ဓေသု ဝိရဇ္ဇတိ။ **ခေမတ္တ** န္တိ ခေမီဘူတံ အတ္တဘာဝံ။ ဣမိနာ ဖလက္ခဏံ ဒဿေတိ။ **အန္ဓေဝသ** န္တိ ဘဝယောနိဂတိဌိတိသတ္တာဝါသသင်္ခါတေသု သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု ပရိယေသမာနာ။ **နာဇ္ဈဂါ** တိ န ပဿိတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဆဖဿာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. သတ္တမေ **ဖဿာယတနာန** န္တိ သဉ္ဇာတိသမောသရဏဋ္ဌေန ဆဒ္ဒါရိကဿ ဖဿဿ အာယတနာနံ။ **ဘယဘေရဝံ သဒ္ဒ** န္တိ မေဃဒုန္ဒုဘိအသနိပာတသဒ္ဒသဒိသံ ဘယဇနကံ သဒ္ဒံ။ **ပထဝီ မညေ ဥဒ္ဒီယတီ** တိ အယံ မဟာပထဝီ ပဋ္ဋပဋ္ဋသဒ္ဒံ ကုရုမာနာ ဝိယ အဟောသိ။ **တ္ထေ လောကော ဝိမုစ္ဆိတော** တိ ဧတေသု ဆသု အာရမ္မဏေသု လောကော အဓိမုစ္ဆိတော။ **မာရဓေယျ** န္တိ မာရဿ ဌာနဘူတံ တေဘူမကဝဋ္ဋံ။ သတ္တမံ။

၈. ပိဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၄. အဋ္ဌမေ **ဟဟုနကာနိ ဘဝန္တိ** တိ တထာရူပေ နက္ခတ္တေ တတ္ထ တတ္ထ ပေသေတဗ္ဗာနိ ဟဟုနကာနိ ဘဝန္တိ, အာဂန္တုကပဏ္ဏာကာရအာနာနိ တ။ သယံစရဏဒိဝသေ သမဝယဇာတိကေတ္တာ ကုမာရကာ တတော တတော သန္နိပတန္တိ။ ကုမာရိကာယောပိ အတ္တနော အတ္တနော ဝိဘတနုရူပေန အလင်္ကတာ တဟံ တဟံ ဝိစရန္တိ။ တတ္ထ ကုမာရိကာယောပိ ယထာရုစိကာနံ ကုမာရကာနံ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေန္တိ, ကုမာရကာပိ ကုမာရိကာနံ အညသ္မိံ အသတိ အန္တမသော မာလာဂုဠေနပိ ပရိက္ခိပန္တိ။ **အန္ဓတဝိဋ္ဌာ** တိ အနု အာဝိဋ္ဌာ။ တံဒိဝသံ ကိရ ပဉ္စသတာ ကုမာရိကာယော ဉယျာနကီဠံ ဂစ္ဆန္တိယော ပဋိပထေ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဆဏပူဝံ ဒဒေယျုံ။ သတ္ထာ တာသံ အနာနုမောဒနတ္ထံ ပကိဏ္ဏကဓမ္မဒေသနံ ဒေသေယျ, ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗာပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟေယျုံ။ မာရော တာသံ သမ္ပတ္တိယာ အန္တရာယံ ကရိဿာမီတိ အန္ဒတဝိသိ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန **မာ သမဏော ဂေါတမော ပိဏ္ဍမလတ္ထ** တိ ဗွတ္တကံယေဝ ဝုတ္တန္တိ။

ကိံ ပန သတ္ထာ မာရာဝဋ္ဋနံ အဇာနိတ္ဝာ ပဝိဋ္ဌောတိ? အာမ အဇာနိတ္ဝာ။ ကသ္မာ? အနာဝဇ္ဇနတာယ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ – ''အသုကဋ္ဌာနေ ဘတ္တံ လဘိဿာမ, န လဘိဿာမာ''တိ အာဝဇ္ဇနံ န အနနုစ္ဆဝိကံ။ ပဝိဋ္ဌော ပန မနုဿာနံ ဥပစာရဘေဒံ ဒိသွာ, ''ကိံ ဣဒ''န္တိ? အာဝဇ္ဇေန္တော ဥတ္ဝာ, ''အာမိသတ္ထံ မာရာဝဋ္ဋနံ ဘိန္ဒိတုံ အနနုစ္ဆဝိက''န္တိ အဘိန္ဒိတ္ဝာဝ နိက္ခန္တော။

ဥပသင်္ကမီ တိ အမိတ္တဝိဇယေန ဝိယ တုဋ္ဌော သကလကမေ ကဋ္ဌစ္ဆုမတ္တမ္ပိ ဘတ္တံ အလဘိတ္ဝာ ကမတော နိက္ခမန္တံ ဘဂဝန္တံ ကမိယမနုဿဝေသေန ဥပသင်္ကမိ။ **တထာဟံ ကရိဿာမီ** တိ ဣဒံ သော မုသာ ဘာသတိ။ ဇံ ကိရဿ အဟောသိ – ''မယာ ဇံ ဝုတ္တေ ပုန ပဝိသိဿတိ, အထ နံ ကမအာရကာ 'သကလကမေ စရိတ္ဝာ ကဋ္ဌစ္ဆုဘိက္ခမ္ပိ အလဘိတ္ဝာ ကမတော နိက္ခမ္မ ပုန ပဝိဋ္ဌောသီ'တိအာဒီနိ ဝတ္ဝာ ဥပ္ပဏ္ဍေဿန္တီ''တိ။ ဘဂဝတာ ပန – ''သစာယံ မံ ဇံ ဝိဟေဌေဿတိ မုဒ္ဓမဿေဝ သတ္တဓာ ဖလိဿတီ''တိ တသ္မိံ အနုကမ္ပာယ အပဝိသိတ္ဝာ ကထာဒ္ဓဝယမာဟ။

တတ္ထ **ပသဝီတိ** ဇနေသိ နိပ္ဖာဒေသိ။ **အာသဇ္ဇ** တိ အာသာဒေတ္ဝာ ဃဋ္ဋေတ္ဝာ။ **န မေ ဟာပံ ဝိပစ္စတီ** တိ မမ ဟာပံ န ပစ္စတိ။ **နိပ္ပလံ တေ** န္တိ ကိံ နု တ္ဝံ ဇံ မညသိ? မာ ဇံ မညိ, အတ္ထိ တယာ ကတဿ ဟာပဿ ဖလန္တိ ဒီပေတိ။ **ကိဉ္စန** န္တိ မဒ္ဒိတုံ သမတ္ထံ ရာဂကိဉ္စနာဒိ ကိလေသဇာတံ။ **အာဘဿရာ ယထာ** တိ ယထာ အာဘဿရာ ဒေဝတာ သပ္ပီတိကဈာနေန ယာပေန္တာ ပီတိဘက္ခာ နာမ ဟောန္တိ, ဇံ ဘဝိဿာမာတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ကဿကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. နဝမေ **နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တာယာ** တိ နိဗ္ဗာနံ အပဒိသိတ္ဝာ ပဝတ္တာယ။ **ဟဋ္ဌဟဋ္ဌကေသောတိ** ပုရိမကေသေ ပစ္ဆတော, ပစ္ဆိမကေသေ ပုရတော တမပဿကေသေ ဒက္ခိဏတော, ဒက္ခိဏပဿကေသေ တမတော ဖရိတ္ဝာ ဖရိတ္ဝာ ဝိပ္ပကိဏ္ဏကေသော။ **မမ စက္ခုသမ္ဖဿဝိညာဏာယတန** န္တိ စက္ခုဝိညာဏေန သမ္ပယုတ္တော စက္ခုသမ္ဖဿောပိ ဝိညာဏာယတနမ္ပိ မမေဝတိ။ ဗ္ဗတ္ထ စ စက္ခုသမ္ဖဿေန ဝိညာဏသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ ဂဟိတာ, ဝိညာဏာယတနေန သဗ္ဗာနိပိ စက္ခုဒ္ဒတရေ ဥပ္ပန္နာနိ အာဝဇ္ဇနာဒိဝိညာဏာနိ။ သောတဒ္ဓတရာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ မနောဒ္ဓတရေ ပန **မနောတိ** သာဝဇ္ဇနကံ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ။ **ဓမ္မာ** တိ အာရမ္မဏဓမ္မာ။ **မနောသမ္ဖဿော** တိ သာဝဇ္ဇနေန ဘဝင်္ဂေန သမ္ပယုတ္တဖဿော။ **ဝိညာဏာယတန**န္တိ ဇဝနစိတ္တံ တဒာရမ္မဏမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

တဝေဝ ဟာပိမ, စက္ခု တိ ယံ လောကေ တိမိရကာစာဒီဟိ ဥပဒ္ဒုတံ အနေကရောဂါယတနံ ဥပက္ကဝိပက္ကံ အန္တမသော ကာဏစက္ခုပိ, သဗ္ဗံ တံ တဝေဝ ဘဝတု။ ရူပာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ယံ ဝဒန္တိ တိ ယံ ဘဏ္ဍကံ ''မမ ဣဒ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ယေ ဝဒန္တိ မမန္တိ စာ** တိ ယေ စ ပုဂ္ဂလာ ''မမ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဗ္ဗတ္ထ စေ တေ မနော အတ္ထီ** တိ ဧတေသု စ ဌာနေသု ယဒိ စိတ္တံ အတ္ထိ။ **န မေ သမဏ မောက္ခသီ** တိ သမဏ မယှံ

ဝိသယတော န မုစ္စိဿသိ။ **ယံ ဝဒန္တိ** တိ ယံ ဘဏ္ဍကံ ဝဒန္တိ, န တံ မယှံ။ **ယေ ဝဒန္တိ** တိ ယေပိ ပုဂ္ဂလာ ဇဝံ ဝဒန္တိ, န တေ အဟံ။ **န မေ မဂ္ဂမ္ပိ ဒက္ခသီ** တိ ဘဝယောနိဂတိအာဒီသု မယှံ ဂတမဂ္ဂမ္ပိ န ပဿိသိ။ နဝမံ။

၁၀. ရဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၆. ဒသမေ **အဟနံ အဃာတယန္တိ** အဟနန္တေန အဃာတယန္တေန။ **အဇိနံ အဇာပယန္တိ** ပရဿ ဓနဇာနိံ အကရောန္တေန အကာရာပေန္တေန။ **အသောစံ အသောစာပယန္တိ** အသောစန္တေန အသောစာပယန္တေန။ ဣတိ ဘဂဝါ အဓမ္မိကရာဇူနံ ရဇ္ဇေ ဝိဗိတေ ဒဏ္ဍကရပီဠိတေ မနုဿေ ဒိသွာ ကာရုညဝသေန ဇဝံ စိန္တေသိ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ "သမဏော ဂောတမော 'သက္ကာ နု ခော ရဇ္ဇံ ကာရေတု'န္တိ စိန္တေသိ, ရဇ္ဇံ ကာရေတုကာမော ဘဝိဿတိ, ရဇ္ဇဉ္စ နာမေတံ ပမာဒဋ္ဌာနံ, ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ သက္ကာ ဩတာရံ လဘိတုံ, ဂစ္ဆာမိ ဥဿာဟမဿ ဇနေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိ။ **ကာရေတု ဘဂဝါ** တိ ဣဒ္ဓိဗလေန ကာရေတု ဘဂဝါ ။ **ဘာဝိတာ**တိ ဝဍ္ဎိတာ။ **ဗဟုလီကတာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ကတာ။ **ယာနီကတာ**တိ ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာ။ **ဝတ္ထုကတာ**တိ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဝတ္ထုကတာ။ **အနုဋ္ဌိတာ** တိ အဓိဋ္ဌိတာ နိစ္စာနုဗဒ္ဓာ။ **ပရိစိတာ**တိ သာတစ္စကိရိယာယ သုပရိစိတာ ကတာ ဣဒ္ဓိသသ္သ အဓိရာဓိတစေဓိဟတ္တော ဝိယ။ **သုသမာရဒ္ဓာ**တိ သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓါ ပရိပုဏ္ဏဘာဝနာ။ **အဓိမုစ္စေယျာ** တိ စိန္တေယျ။

ပဗ္ဗတဿာ တိ ပဗ္ဗတော ဘဝေယျ။ **ဒွိတ္တာတ** တိ တိဋ္ဌတု ဧကော ပဗ္ဗတော, ဒွိက္ခတ္တုမ္ပိ တာဝ မဟန္တော သုဝဏ္ဏပဗ္ဗတော ဧကဿ နာလံ, န ပရိယတ္တောတိ အတ္ထော။ **ဣတိ ဝိဒ္ဓာ သမဉ္စရေ** တိ ဇဝံ ဇာနန္တော သမံ စရေယျ။ **ယတောနိဒာနန္တိ** ဒုက္ခံ နာမ ပဉ္စကာမဂုဏနိဒါနံ, တံ ယတောနိဒါနံ ဟောတိ, ဇဝံ ယော အဒက္ခိ။ **ကထံ နမေယျာ**တိ သော ဇန္တု တေသု ဒုက္ခဿ နိဒါနဘူတေသု ကာမေသု ကေန ကာရဏေန နမေယျ။ **ဥပဓိံ ဝိဒိတွာ**တိ ကာမဂုဏဥပဓိံ "သင်္ဂေါ ဧသော, လဂ္ဂနမေတ"န္တိ ဇဝံ ဝိဒိတွာ။ **တဿေဝ ဇန္တု ဝိနယာယ သိက္ခေ** တိ တဿေဝ ဥပဓိဿ ဝိနယာယ သိက္ခေယျ။ ဒသမံ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၃. တတိယဝဂ္ဂေါ

၁. သမ္ဗဟုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၇. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဇဋ္ဌဏ္ဍုဝေနာ** တိ ဇဋ္ဌာစုမ္ဗဋ္ဌကေန။ **အဇိနက္ခိပနိဝတ္ထော** တိ သခုရံ အဇိနစမ္မံ ဧကံ နိဝတ္ထော ဧကံ ပာရုတော။ **ဥဒုမ္ဗရဒဏ္ဍာ** န္တိ အပ္ပိစ္ဆဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ ဤသကံ ဝင်္ကံ ဥဒုမ္ဗရဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ။ **တေဒတေစာ**တိ လောကေ ဗြာဟ္မဏာဿ ဝစနံ နာမ သုဿူသန္တိ, ဗြာဟ္မဏောသုပိ ပဗ္ဗဇိတဿ, ပဗ္ဗဇိတေသုပိ မဟလ္လကဿာတိ မဟလ္လကဗြာဟ္မဏဿ ပဗ္ဗဇိတဝေသံ ဂဟေတွာ ပဓာနဘူမိယံ ကမ္မံ ကရောန္တေ တေ ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိတွာ ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိတွာ ဇဝံ "ဒဟရာ ဘဝန္တော"တိအာဒိဝစနံ အဝေစ။ **ဩကမ္မေတွာ** တိ ဟနုကေန ဥရံ ပဟရန္တော အဓောနတံ ကတွာ။ **ဇိဝှံ နိလ္လာလေတွာ** တိ ကဗရမဟာဇိဝှံ နီဟရိတွာ ဥဒ္ဓမဓော ဥဘယ ပဿေသု စ လာလေတွာ။ **တိဝိသာခန္တိ** တိသာခံ။ **နလာဋိကန္တိ** ဘကုဋိံ, နလာဋေ ဥဋ္ဌိတံ ဝလိတ္တယန္တိ အတ္ထော။ **ပက္ကာမီ** တိ တုမှေဟ ဇာနန္တာနံ ဝစနံ အကတွာ အတ္တနော ဝ တေလေ ပစ္စိဿထာတိ ဝတွာ ဧကံ မဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဂတော။ ပဌမံ။

၂. သမိဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၈. ဒုတိယေ **လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ** တိ ဧဝရူပဿ သတ္ထု စေဝ ဓမ္မဿ စ သဗ္ဗဟ္မစာရီနဉ္စ လဒ္ဓတ္တာ မယှံ လာဘာ မယှံ သုလဒ္ဓန္တိ။ သော ကိရာယသ္မာ ပစ္ဆာ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္မသိတွာ "အရဟတ္တံ ဂဟေဿာမီ"တိ ဟသာဒိကံ တာဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ စိတ္တကလ္လတံ ဥပ္ပာဒေတွာ စိတ္တံ ဟာသေတွာ တောသေတွာ နိသိန္နော။ တေနဿ ဧဝမဟောသိ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ "အယံ သမိဒ္ဓိ ဘိက္ခု ဟသာဒိကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသိန္နသဒိသော, ယာဝ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရဟတ္တံ န ဂဏှာတိ,

တာဝသ္သ အန္တရာယံ ကရိသ္သာမီ''တိ ဥပသင်္ကမိ။ **ဂစ္ဆ တွံ** န္တိ သတ္ထာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဩလောကေန္တော ''တသ္မိံယေဝ ဌာနေ တသ္သ ကမ္မဋ္ဌာနံ သပ္ပာယံ ဘဝိဿတီ''တိ အဒ္ဒသ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **သတိပညာ စ မေ ဗုဒ္ဓာ** တိ မယှံ သတိ စ ပညာ စ ဉာတာ။ **ကရဿု ရူပါနိ** တိ ဗဟူနိပိ ဝိဘိံသကာရူပါနိ ရူပါနိ ကရဿု။ **နေဝ မံ ဗျာဓယိဿသိ** တိ မံ နေဝ ဝေဓယိဿသိ န ကမ္ပေဿသိ။ ဒုတိယံ။

၃. ကေစိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၉. တတိယေ **ကာဠသိဂိလိပဿေ** တိ ကာဠသိဂိလိဿ နာမ ပဗ္ဗတဿ ပဿေ။ **ကာဠသိလာယန္တိ** ကာဠဝဏ္ဏာယ သိလာယံ။ **သာမယိကံ စေတောဝိမုတ္တိန္တိ** အပ္ပိတပ္ပိတက္ခဏေ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုစ္စတိ, အာရမ္မဏေ စ အဓိမုစ္စတီတိ လောကိယသမာပတ္တိ သာမယိကာ စေတောဝိမုတ္တိ နာမ။ **ဖုသီ**တိ ပဋိလဘိ။ **ပရိဟာယီ**တိ ကသ္မာ ယာဝ ဆဋ္ဌံ ပရိဟာယိ? သာဗာဓတ္တာ။ ထေရဿ ကိရ ဝါတပိတ္တသေမှဝသေန အနုသာယိကော အာဗာဓော အတ္ထိ, တေန သမာဓိဿ သပ္ပာယေ ဥပကာရကဓမ္မေ ပူရေတုံ န သက္ကောတိ, အပ္ပိတပ္ပိတာယ သမာပတ္တိယာ ပရိဟာယတိ။

ယံနူနာဟံ သတ္ထံ အာဟရေယျ န္တိ သော ကိရ စိန္တေသိ, ယသ္မာ ပရိဟီနဇ္ဈာနဿ ကာလင်္ကရောတော အနိဗဒ္ဓါ ဂတိ ဟောတိ, အပရိဟီနဇ္ဈာနဿ နိဗဒ္ဓါ ဂတိ ဟောတိ, ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ, တသ္မာ သတ္ထံ အာဟရိတုကာမော အဟောသိ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ – ''အယံ သမဏော သတ္ထံ အာဟရိတုကာမော, သတ္ထာဟရဏဉ္စ နာမေတံ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခဿ ဟောတိ။ ယော ဧဝံ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခော ဟောတိ, သော မူလကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္မသိတွာ အရဟတ္တမ္ပိ ဂဏှေတုံ သမတ္ထော ဟောတိ, မယှံ ပန ပဋိဗာဟိတောပိ ဧသ န ဩရမိဿတိ, သတ္ထာရာ ပဋိဗာဟိတော ဩရမိဿတီ''တိ ထေရဿ အတ္ထကာမော ဝိယ ဟုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။

ဇလာတိ ဇလမာနာ။ **ပါဒေ ဝန္ဒာမိ စက္ခုမာ** တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ တဝ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ။ **ဇုတိန္ဓရာ** တိ အာနုဘာဝဓရာ။ **အပ္ပတ္တမာနသော** တိ အပ္ပတ္တအရဟတ္တော။ **သေခော**တိ သီလာဒီနိ သိက္ခမာနော သကရဏီယော။ **ဇနေ သုတာ**တိ ဇနေ ဝိဿုတာ။ **သတ္ထံ အာဟရိတံ ဟောတီ** တိ ထေရော ကိရ ''ကိံ မယှံ ဣမိနာ ဇီဝိတေနာ''တိ? ဥတ္တာနော နိပဇ္ဇိတွာ သတ္ထေန ဂလနာဠိံ ဆိန္ဒိ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု။ ထေရော ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ တံယေဝ ဝေဒနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပတွာ သမသီသီ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ **သမသီသီ** နာမ တိဝိဓော ဟောတိ ဣရိယာပထသမသီသီ, ရောဂသမသီသီ, ဇီဝိတသမသီသီတိ။

တတ္ထ ယော ဌာနာဒီသု ဣရိယာပထေသု အညတရံ အဓိဋ္ဌာယ – ''ဣမံ အကောပေတွာဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿာမီ''တိ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတိ, အထဿ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ စ ဣရိယာပထကောပနဉ္စ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဟောတိ။ အယံ **ဣရိယာပထသမသီသီ** နာမ။ ယော ပန စက္ခုရောဂါဒီသု အညတရသ္မိံ သတိ – ''ဣတော အနုဋ္ဌိတောဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿာမီ''တိ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတိ, အထဿ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ စ ရောဂတော ဝုဋ္ဌာနဉ္စ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဟောတိ။ အယံ **ရောဂသမသီသီ** နာမ။ ကေစိ ပန တသ္မိံယေဝ ဣရိယာပထေ တသ္မိဉ္စ ရောဂေ ပရိနိဗ္ဗာနဝသေနေတ္ထ သမသီသိတံ ပညာပေန္တိ။ ယဿ ပန အာသဝက္ခယော စ ဇီဝိတက္ခယော စ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဟောတိ။ အယံ **ဇီဝိတသမသီသီ** နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''ယဿ ပုဂ္ဂလဿ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အာသဝပရိယာဒါနဉ္စ ဟောတိ ဇီဝိတပရိယာဒါနဉ္စ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော သမသီသီ''တိ (ပု. ပ. ၁၆)။

ဒွေ စ ပဝတ္တိသီသံ ကိလေသသီသန္တိ ဒွေဝ သီသာနိ။ တတ္ထ **ပဝတ္တိသီသံ** နာမ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, **ကိလေသသီသံ** နာမ အဝိဇ္ဇာ။ တေသု ဇီဝိတိန္ဒြိယံ စုတိစိတ္တံ ခေပေတိ, အဝိဇ္ဇာ မဂ္ဂစိတ္တံ။ ဒွိန္နံ စိတ္တာနံ ဧကတော ဥပ္ပာဒေါ နတ္ထိ။ မဂ္ဂါနန္တရံ ပန ဖလံ, ဖလာနန္တရံ ဘဝင်္ဂံ, ဘဝင်္ဂတော ဝုဋ္ဌာယ ပစ္စဝေက္ခဏံ, တံ ပရိပုဏ္ဏံ တ ဟောတိ အပရိပုဏ္ဏံ တ။ တိခိဏေန အသိနာ သီသေ ဆိဇ္ဇန္တေပိ ဟိ ဧကော တ ဒွေဝ တ ပစ္စဝေက္ခဏတရာ အဝဿံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိယေဝ, စိတ္တာနံ ပန လဟုပရိဝတ္တိတာယ အာသဝက္ခယော စ ဇီဝိတပရိယာဒါနဉ္စ ဧကက္ခဏေ ဝိယ ပညာယတိ။

သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ တိ အဝိဇ္ဇာမူလေန သမူလကံ တဏှံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဥပ္ပာဋေတွာ။ **ပရိနိဗ္ဗုတော** တိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။

ဝိဝတ္တကုန္န န္တိ ပရိဝတ္တကုန္နံ။ **သေမာန**န္တိ ဥတ္တာနံ ဟုတွာ သယိတံ ပောတိ။ ထေရော ပန ကိဉ္စာပိ ဥတ္တာနကော သယိတော, တထာပိသ္သ ဒက္ခိဏေန ပဿေန ပရိဝိတသယနတ္တာ သီသံ ဒက္ခိဏတောဝ ပရိဝတ္တိတွာ ဌိတံ။ **ဓူမာယိတတ္တ** န္တိ ဓူမာယိတဘာဝံ။ တသ္မိံ ဟိ ခဏေ ဓူမဝလာဟကာ ဝိယ တိမိရဝလာဟကာ ဝိယ စ ဥဋ္ဌဟိံသု။ **ဝိညာဏံ သမန္ဝေသတီ**တိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ပရိယေသတိ။ **အပ္ပတိဋ္ဌိတေနာ** တိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန အပ္ပတိဋ္ဌိတေန, အပ္ပတိဋ္ဌိတကာရဏာတိ အတ္ထော။ **ဗေလုဝပဏ္ဍုဝီဏ** န္တိ ဗေလုဝပက္ကံ ဝိယ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏံ သုဝဏ္ဏမဟာဝီဏံ။ **အာဒာယာ**တိ ကစ္ဆေ ဌပေတွာ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ "ကေဓိကတ္တေရသ္သ နိဗ္ဗုတဘာဝံ န ဇာနာမိ, သမဏံ ဂောတမံ ပုစ္ဆိတွာ နိက္ကင်္ခော ဘဝိဿာမီ"တိ ခုဒ္ဒကအရကဝဏ္ဏီ ဟုတွာ ဥပသင်္ကမိ။ **နာဓိဂစ္ဆာမီ** တိ န ပဿာမိ။ **သောကပရေတဿာ** တိ သောကေန ဖုဋ္ဌဿ။ **အဘဿထာ** တိ ဟဒယဋ္ဌိယံ ပတိတာ။ တတိယံ။

၄. သတ္တဝဿာနုဗန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၀. စတုတ္ထေ **သတ္တ ဝဿာနိ** တိ ပုရေ ဗောဓိယာ ဆဗ္ဗဿာနိ, ဗောဓိတော ပစ္ဆာ ဧကံ ဝဿံ။ **ဩတာရာပေက္ခော**တိ "သစေ သမဏဿ ကေတမဿ ကာယဒွါရာဒီသု ကိဉ္စိဒေဝ အနနုစ္ဆဝိကံ ပဿာမိ, စောဒေဿာမိ န"န္တိ ဧဝံ ဝိဝရံ အပေက္ခမာနော။ **အလဘမာနော**တိ ရထရေဏုမတ္တမ္ပိ အဝက္ခလိတံ အပဿန္တော။ တေနာဟ –

> "သတ္တ ဝဿာနိ ဘဂဝန္တံ၊ အနုဗန္ဓိံ ပဒာပဒံ။
> ဩတာရံ နာဓိဂစ္ဆိဿံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓဿ သတီမတော"တိ။ (သု. နိ. ၄၄၈)။

ဥပသင်္ကမီ တိ "အဇ္ဇ သမဏံ ကေတမံ အတိဂဟေတွာ ဂမိဿာမီ"တိ ဥပသင်္ကမိ။

စျာယသီတိ စျာယန္တော အဝဇ္ဈာယန္တော နိသိန္နောသီတိ ဝဒတိ။ **ဝိတ္တံ နု ဇီနော** တိ သတံ တ သဟဿံ တ ဇိတောသိ နု။ **အာဂုံ နု ကမသ္မိ** န္တိ, ကိံ နု အန္တောကမေ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ဟပကမ္မံ အကာသိ, ယေန အညေသံ မုခံ ဩလောကေတုံ အဝိသဟန္တော အရညေ ဝိစရသိ? **သက္ခိ** န္တိ မိတ္တဘာဝံ။

ပလိခာယာတိ ခဏိတွာ။ **ဘဝလောဘဇပ္ပ** န္တိ ဘဝလောဘသင်္ခာတံ တဏှံ။ **အနာသဝေ စျာယာမီ**တိ နိတ္တဏှော ဟုတွာ ဒွီဟိ စျာနေဟိ စျာယာမိ။ **ပမတ္တဗန္ဓု** တိ မာရံ အာလပတိ။ သော ဟိ ယေကေစိ လောကေ ပမတ္တာ, တေသံ ဗန္ဓု။

သစေ မဂ္ဂံ အနုဗုဒ္ဓ န္တိ ယဒိ တယာ မဂ္ဂေ အနုဗုဒ္ဓေ။ **အပေဟီ**တိ အပယာဟိ။ **အမစ္စုဓေယျ** န္တိ မစ္စုနော အနောကာသဘူတံ နိဗ္ဗာနံ။ **ဟရကမိနော**တိ ယေပိ ဟရံ ဂတာ, တေပိ ဟရကမိနော။ ယေပိ ဟရံ ဂစ္ဆိဿန္တိ, ယေပိ ဟရံ ဂန္တုကာမာ, တေပိ ဟရကမိနော။

ဝိသူကာယိကာနီတိ မာရဝိသူကာနိ။ **ဝိသေဝိတာနီ**တိ ဝိရုဒ္ဓသေဝိတာနိ, "အပ္ပမာယု မနုဿာနံ, အစ္စယန္တိ အဟောရတ္တာ"တိ ဝုတ္တေ။ "ဒီဃမာယု မနုဿာနံ, နာစ္စယန္တိ အဟောရတ္တာ"တိအာဒီနိ ပဋိလောမကာရဏာနိ။ **ဝိပ္ဖန္ဒိတာနီ**တိ, တမ္ဟိ တမ္ဟိ ကာလေ ဟတ္ထိရာဇဝဏ္ဏသပ္ပဝဏ္ဏာဒိဒဿနာနိ။ **နိဗ္ဗေဇနီယာ** တိ ဥက္ကဏ္ဍနီယာ။

အနုပရိယကတိအာဒီသု ကိဉ္စာပိ အတီတဝစနံ ကတံ, အတ္ထော ပန ဝတ္တမာနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ မေဒဝဏ္ဏံ ပာသာဏံ တယသော ဒိသွာ – "အပိ နာမေတ္ထ မုဒုံ ဝိန္ဒေယျာမ, အပိ အဿာဒော သိယာ"တိ အနုပရိဂစ္ဆေယျ, အထ သော တတ္ထ အဿာဒံ အလဘိတွာဝ တယသော ဧတ္တော အပက္ကမေယျ, တတော ဟသာဏာ အပဂစ္ဆေယျ, ဧဝံ မယမ္ပိ သော ကာကော ဝိယ သေလံ ကေတမံ အာသဇ္ဇ အဿာဒံ တ သန္ထံ တ အလဘန္တာ ကေတမာ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ အပဂစ္ဆာမ။ စတုတ္ထံ။

၅. မာရဓီတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၁. ပဉ္စမေ **အဘာသိတ္ဝတ**တိ ဝတ္တေ အ-ကာရော နိပါတမတ္တံ, ဘာသိတ္ဝတတိ အတ္ထော။ အဘာသယိတ္ဝတတိပိ ပါဌော။ **ဥပသင်္ကမိံသူ** တိ "ဂေဟာလကအရညံ ဝိယ ဒဏ္ဍကေန ဘူမိံ လေခံ ဒတ္ဝာ အတိဝိယ ဒုမ္မနော ဟုတ္ဝာ နိသိန္နော။ 'ကိန္နု ခော ကာရဏ'န္တိ? ပုစ္ဆိတ္ဝာ, ဇာနိဿာမာ"တိ ဥပသင်္ကမိံသု။

သောစသီတိ စိန္တေသိ။ **အာရညမိဝ ကုဉ္ဇရ** န္တိ ယထာ အရညတော ပေသိတဂဏိကာရဟတ္ထိနိယော အာရညကံ ကုဉ္ဇရံ ကုတ္ထိကုတ္တဒဿနေန ပလောဘေတွာ ဗန္ဓိတွာ အာနယန္တိ, ဧဝံ အာနယိဿာမ။ **မာရဓေယျ** န္တိ တေဘူမကဝဋ္ဋံ။

ဥပသင်္ကမိံသူ တိ – "တုမှေဟ ထောကံ အဓိဝါသေထ, မယံ တံ အာနေဿာမာ"တိ ပိတရံ သမဿာသေတွာ ဥပသင်္ကမိံသု။ **ဥစ္စာဝစာ**တိ နာနာဝိဓာ။ **ကေသတံ ကေသတ**န္တိ ဧကေကံ သတံ သတံ ကတွာ။ **ကုမာရိဝဏ္ဏသတ**န္တိ ကုမိနာ နယေန ကုမာရိအတ္တဘာဝါနံ သတံ။

အတ္ထဿ **ပတ္တိံ ဟဒယဿ သန္တိ** န္တိ, ဒွီဟိပိ ပဒေဟိ အရဟတ္တမေဝ ကထေသိ။ **သေန**န္တိ ကိလေသသေနံ။ သာ ဟိ ပိယရူပသာတရူပာ နာမ။ **ကောဟံ ဈာယ**န္တိ ဧကော အဟံ ဈာယန္တော။ **သုခမနုဗောဓိ**န္တိ အရဟတ္တသုခံ အနုဗုဇ္ဈိံ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ပိယရူပံ သာတရူပံ သေနံ ဇိနိတွာ အဟံ ဧကော ဈာယန္တော "အတ္ထဿ ပတ္တိံ ဟဒယဿ သန္တိ"န္တိ သင်္ခံ ဂတံ အရဟတ္တသုခံ အနုဗုဇ္ဈိံ။ တသ္မာ ဇနေန မိတ္တသန္ထဝံ န ကရောမိ, တေနေဝ စ မေ ကာရဏေန ကေနစိ သဒ္ဓိံ သက္ခိ န သမ္ပဇ္ဇတီတိ။

ကထံဝိဟာရီဗဟုလောတိ ကတမေန ဝိဟာရေန ဗဟုလံ ဝိဟရန္တော။ **အလဒ္ဓာ** တိ အလဘိတွာ။ **ယော**တိ နိပါတမတ္တံ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကတမေန ဈာနေန ဗဟုလံ ဈာယန္တံ တံ ပုဂ္ဂလံ ကာမသညာ အလဘိတွာဝ ပရိဗာဟိရာ ဟောန္တီတိ။

ပဿဒ္ဓကာယော တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနေန အဿာသပဿာသကာယဿ ပဿဒ္ဓတ္တာ ပဿဒ္ဓကာယော။ **သုဝိမုတ္တစိတ္တော** တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တစိတ္တော။ **အသင်္ခရာနော** တိ တယော ကမ္မာဘိသင်္ခါရေ အနဘိသင်္ခရောန္တော။ **အနောကော**တိ အနာလယော။ **အညာယ ဓမ္မ**န္တိ စတုသစ္စဓမ္မံ ဇာနိတွာ။ **အဝိတက္ကဈာယီ**တိ အဝိတက္ကေန စတုတ္ထဇ္ဈာနေန ဈာယန္တော။ **န ကုပ္ပတီ** တိအာဒီသု ဒေါသေန န ကုပ္ပတိ, ရာဂေန န သရတိ, မောဟေန န ထီနော။ ကုမေသု တီသု မူလကိလေသေသု ဂဟိတေသု ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ ပဌမပဒေန တ ဗျာပါဒနီဝရဏံ ဂဟိတံ, ဒုတိယေန ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ, တတိယေန ထိနံ အာဒိံ ကတွာ သေသနီဝရဏာနိ။ ကုတိ ကုမိနာ နီဝရဏပဟာနေန ခီဏာသဝံ ဒဿေတိ။

ပဉ္စောဃတိဏ္ဏော တိ ပဉ္စဒွါရိကံ ကိလေသောဃံ တိဏ္ဏော။ **ဆဋ္ဌ**န္တိ မနောဒွါရိကမ္ပိ ဆဋ္ဌံ ကိလေသောဃံ အတရိ။ ပဉ္စောဃဂ္ဂဟဏေန တ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ , ဆဋ္ဌဂ္ဂဟဏေန ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဂဏသင်္ဃစာရီ** တိ ဂဏေ စ သင်္ဃေ စ စရတီတိ သတ္ထာ ဂဏသင်္ဃစာရီ နာမ။ **အဒ္ဓာ စရိဿန္တီ** တိ အညေပိ သဒ္ဓါ ဗဟုဇနာ ဧကံသေန စရိဿန္တိ။ **အယ**န္တိ အယံ သတ္ထာ။ **အနောကော**တိ အနာလယော။

အစ္ဆေဇ္ဇ **နေဿတီ** တိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ နယိဿတိ, မစ္စုရာဇဿ ဟတ္ထတော အစ္ဆိန္ဒိတွာ နိဗ္ဗာနပာရံ နယိဿတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နယမာနာန**န္တိ နယမာနေသု။

သေလံဝ သိရသူဟစ္စ, ပါတာလေ ဂဓမေသထာ တိ မဟန္တံ ကူဋာဂာရပ္ပမာဏံ သိလံ သီသေ ဌပေတွာ ပါတာလေ ပတိဋ္ဌဂဝေသနံ ဝိယ။ **ခာဏုံဝ ဥရသာသဇ္ဇာ** တိ ဥရသိ ခာဏုံ ပဟရိတွာ ဝိယ။ **အပေထာ**တိ အပဂစ္ဆထ။ ကုမသ္မိံ ဌာနေ သင်္ဂီတိကာရာ "ကုဒမဝေစာ"တိ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေတွာ **ဒဒ္ဒလ္လမာနာ** တိ ကထံ အာဟံသု။ တတ္ထ **ဒဒ္ဒလ္လမာနာ**တိ အတိဝိယ ဇလမာနာ သောဘမာနာ။ **အာဂဉ္ဆု** န္တိ အာဂတာ။ **ပနုဒီ**တိ နီဟရိ။ **တူလံ ဘဋ္ဌံဝ မာလုတော** တိ ယထာ ဖလတော ဘဋ္ဌံ သိမ္ဗလိတူလံ တ ပောဋ္ဌကိတူလံ တ တတော ပနုဒတိ နီဟရတိ, ဧဝံ ပနုဒီတိ။ ပဉ္စမံ။

တတိယော ဝဂ္ဂေါ။

က္ကတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

မာရသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဘိက္ခုနီသံယုတ္တံ

၁. အာဠဝိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. ဘိက္ခုနီသံယုတ္တဿ ပဌမေ **အာဠဝိကာ**တိ အာဠဝိယံ ဇာတာ အာဠဝိနဂရတောယေဝ စ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတာ။
အန္ဓဝနန္တိ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ စေတိယေ နဝကမ္မတ္ထာယ ဓနံ သမာဒပေတွာ အာဂစ္ဆန္တဿ ယသောဓရေ
ဿ နာမ ဓမ္မဘာဏကဿ အရိယပုဂ္ဂလဿ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ တတ္ထေဝ အက္ခိဘေဒပ္ပတ္တေဟိ ပဉ္စဟိ
စောရသတေဟိ နိဝုတ္ထတ္တာ တတော ပဋ္ဌာယ "အန္ဓဝန"န္တိ သင်္ခံ ဂတံ ဝနံ။ တံ ကိရ သာဝတ္ထိတော ဒက္ခိဏပသ္
သေ ကဝုတမတ္တေ ဟောတိ ရာဇရက္ခာယ ဂုတ္တံ။ တတ္ထ ပဝိဝေကကာမာ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ ဂစ္ဆန္တိ။ တ
သ္မာ အယမ္ပိ ကာယဝိဝေကတ္ထိနီ ယေန တံ ဝနံ, တေနုပသင်္ကမိ။ **နိဿရဏ**န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ **ပညာယာ**တိ ပစ္စဝေက္ခဏ
ဉာဏေန။ **န တွံ ဇာနာသိ တံ ပဒ**န္တိ တွံ တေံ နိဗ္ဗာနပဒံ တ နိဗ္ဗာနကမိမဂ္ဂပဒံ တ န ဇာနာသိ။ **သတ္တိသူလူပမာ**တိ ဝိနိဝိ
ဇ္ဈနတ္ထေန သတ္တိသူလသဒိသာ။ **ခန္ဓာသံ အဓိကုဋ္ဋနာ** တိ ခန္ဓာ တေသံ အဓိကုဋ္ဋနဘဏ္ဍိကာ။ ပဌမံ။

၂. သောမာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. ဒုတိယေ **ဌာန**န္တိ အရဟတ္တံ။ **ဒုရဘိသမ္ဘဝ**န္တိ ဒုပ္ပသဟံ။ **ဒွင်္ဂုလပညာယာ** တိ ပရိတ္တပညာယ။ ယသ္
မာ တ ဒွီဟိ အင်္ဂုလေဟိ ကပ္ပာသဝဋ္ဋိံ ဂဟေတွာ သုတ္တံ ကန္တန္တိ, တသ္မာ ဣတ္ထီ "ဒွင်္ဂုလပညာ"တိ ဝုစ္စတိ။
ဉာဏမှိ ဝတ္တမာနမှိ တိ ဖလသမာပတ္တိဉာဏေ ပဝတ္တမာနေ။ **ဓမ္မံ ဝိပဿတော** တိ စတုသစ္စဓမ္မံ ဝိပဿန္တ
ဿ, ပုဗ္ဗဘာဂေ တ ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတံ ခန္ဓပဉ္စကမေဝ။ **ကိဉ္စိ တ ပန အညသ္မိ** တိ အညံ တ ကိဉ္စိ "အဟံ
အသ္မိ"တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန ယဿ သိယာ။ ဒုတိယံ။

၃. ကိသာဂေါတမီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. တတိယေ **ကိသာဂေါတမီ**တိ အပ္ပမံသလောဟိတတာယ ကိသာ, ဂေါတမီတိ ပနဿာ နာမံ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ သာဝ
တ္ထိယံ ဧကသ္မိံ ကုလေ အသီတိကောဋိဓနံ သဗ္ဗံ အင်္ဂါရာဝ ဇာတံ။ ကုဋုမ္ဗိကော အင်္ဂါရဇာတာနိ အနီဟရိတွာ – "အ
ဝဿံ ကောစိ ပုညဝာ ဘဝိဿတိ, တဿ ပုညေန ပုန ဟာကတိကံ ဘဝိဿတီ"တိ သုဝဏ္ဏဟိရညဿ စာဋိယော ပူရေ
တွာ အာပဏေ ဌပေတွာ သမီပေ နိသီဒိ။ အထေကာ ဒုဂ္ဂတကုလဿ ဓီတာ – "အမ္မာသကံ ဂဟေတွာ အရှသာကံ
အာဟရိဿာမီ"တိ ဝီထိံ ဂတာ တံ ဒိသွာ ကုဋုမ္ဗိကံ အာဟ – "အာပဏေ တာဝ ဓနံ တွေကံ, ဂေဟေ ကိတ္တကံ ဘဝိ
ဿတီ"တိ။ ကိံ ဒိသွာ အမ္မ ဧဝံ ကထေသီတိ? ဣမံ ဟိရညသုဝဏ္ဏန္တိ။ သော "ပုညဝတီ ဧသာ ဘဝိဿတီ"တိ တ
ဿာ ဝသနဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတွာ အာပဏေ ဘဏ္ဍံ ပဋိသာမေတွာ တဿာ မာတာပိတရော ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ –
"အမှာကံ ဂေဟေ ဝယပ္ပတ္တော အရကော အတ္ထိ, တဿေတံ အရိကံ ဒေထာ"တိ။ ကိံ သာမိ ဒုဂ္ဂတေဟိ သဒ္ဓိံ
ဧကတော ကရောသီတိ? မိတ္တာသန္ထဝေ နာမ ဒုဂ္ဂတေဟိပိ သဒ္ဓိံ ဟောတိ, ဒေထ နံ, ကုဋုမ္ဗသာမိနီ ဘဝိဿတီတိ နံ ဂ
ဟေတွာ ဃရံ အာနေသိ။ သာ သံဝာသမန္ဒာယ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ။ ပုတ္တော ပဒသာ အာဟိဏ္ဍနကာလေ ကာလမကာသိ။
သာ ဒုဂ္ဂတကုလေ ဥပပဇ္ဇိတွာ မဟာကုလံ ဂန္တွာပိ "ပုတ္တဝိနာသံ ပတ္တာမှိ"တိ ဥပ္ပန္နဗလဝသောကာ ပုတ္တ
ဿ သရီရကိစ္စံ ဝါရေတွာ တံ မတကဠေဝရံ အာဒာယ နဂရေ ဝိပ္ပလပန္တီ စရတိ။

ကေဒိဝသံ မဟတိယာ ဗုဒ္ဓဝီထိယာ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ – "ပုတ္တဿ မေ အရောဂဘာဝတ္ထာယ
ဘေသဇ္ဇံ ဒေထ ဘဂဝါ"တိ အာဟ။ ဂစ္ဆ သာဝတ္ထိံ အာဟိဏ္ဍိတွာ ယသ္မိံ ဂေဟေ မတပုဗ္ဗော နတ္ထိ, တတော သိဒ္ဓ
တ္ထကံ အာဟရ, ပုတ္တဿ တေ ဘေသဇ္ဇံ ဘဝိဿတီတိ။ သာ နဂရံ ပဝိသိတွာ ဓုရဂေဟတော ပဋ္ဌာယ ဘဂဝတာ ဝု
တ္တနယေန ဂန္တွာ သိဒ္ဓတ္ထကံ ယာစန္တီ ဃရေ ဃရေ, "ကုတော တွံ ဝေရူပံ ဃရံ ပဿိဿသီ"တိ ဝုတ္တာ
ကတိပယာနိ ဂေဟာနိ အာဟိဏ္ဍိတွာ – "သဗ္ဗေသမ္ပိ ကိရာယံ ဓမ္မတာ, န မယှံ ပုတ္တဿေဝါ"တိ သာလာယံ ဆဝံ
ဆဍ္ဍေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာ "ဣမံ ပဗ္ဗာဇေထာ"တိ ဘိက္ခုနိဥပဿယံ ပေသေသိ။ သာ ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟ
တ္တံ ပာပုဏိ။ ဣမံ ထေရိံ သန္ဓာယ "အထ ခော ကိသာဂေါတမီ"တိ ဝုတ္တံ။

ကေမာသီတိ ကော အာသိ။ **ရုဒမ္မုခီ** တိ ရုဒမာနမုခီ ဝိယ။ **အစ္စန္တံ မတပုတ္တာမှဟီ** တိ တွေ အန္တံ အတီတံ အစ္စန္တံ, ဘာဝနပုံသကမေတံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ပုတ္တမရဏံ အန္တံ အတီတံ ဟောတိ, ဧဝံ မတပုတ္တာ အဟံ, ဣဒါနိ မမ ပုန ပုတ္တမရဏံ နာမ နတ္ထိ။ **ပုရိသာ တေဒန္တိကာ** တိ ပုရိသာပိ မေ တေဒန္တိကာဝ ။ ယော မေ ပုတ္တမရဏာသ သ အန္တော, ပုရိသာနမ္ပိ မေ ဧသေဝန္တော, အဘဗ္ဗာ အဟံ ဣဒါနိ ပုရိသံ ဂဝေသိတုန္တိ။ **သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ** တိ သဗ္ဗေသု ခန္ဓာယတနဓာတုဘဝယောနိဂတိဋ္ဌိတိနိဝါသေသု မမ တဏှာနန္ဒီ ဝိဟတာ။ **တမောက္ခန္ဓော** တိ အဝိဇ္ဇာက္ခန္ဓော။ **ပဒါလိတော**တိ ဉာဏေန ဘိန္နော။ တတိယံ။

၄. ဝိဇယာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. စတုတ္ထေ **ပဉ္စင်္ဂိကေန** တိ အာတတံ ဝိတတံ အာတတဝိတတံ ဃနံ သုသိရန္တိ ဧဝံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေန။ **နိယျာတယာမိ တုယှေဟတ** တိ သဗ္ဗေ တုယှံယေဝ ဒေမိ။ **နာဟံ တေနတ္ထိကာ**တိ နာဟံ တေန အတ္ထိကာ။ **ပူတိကာယေန**ာတိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောပိ ကာယော နိစ္စံ ဥဂ္ဃရိတပဂ္ဃရိတဒုဂ္ဂန္ဓေန ပူတိကာယောဝ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဘိန္ဒနေန** တိ ဘိဇ္ဇနသဘာဝေန။ **ပဘင်္ဂုနာ** တိ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ အာပဇ္ဇနဓမ္မေန။ **အဋ္ဋီယာမိ** တိ အဋ္ဋာ ပီဠိတာ ဟောမိ။ **ဟရာယာမိ** တိ လဇ္ဇာမိ။ **သန္တာ သမာပတ္တိ** တိ အဋ္ဌဝိဓာ လောကိယသမာပတ္တိ အာရမ္မဏသန္တတာယ အင်္ဂသန္တတာယ စ သန္တာတိ ဝုတ္တာ။ **သဗ္ဗတ္ထ** တိ သဗ္ဗေသု ရူပာရူပဘဝေသု, တေသံ ဒွိန္နံ ဘဝါနံ ဂဟိတတ္တာ ဂဟိတော ကာမဘဝေ အဋ္ဌသု စ သမာပတ္တီသူတိ ဧတေသု သဗ္ဗေသု ဌာနေသု မယှံ အဝိဇ္ဇာတမော ဝိဟတောတိ ဝဒတိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဥပ္ပလဝဏ္ဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၆. ပဉ္စမေ **သုပုပ္ဖိတဂ္ဂ** န္တိ အဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ သုဋ္ဌု ပုပ္ဖိတံ သာလရုက္ခံ။ **န စတ္ထိ တေ ဒုတိယာ ဝဏ္ဏဓာတု** တိ တဝ ဝဏ္ဏဓာတုသဒိသာ ဒုတိယာ ဝဏ္ဏဓာတု နတ္ထိ, တယာ သဒိသာ အညာ ဘိက္ခုနီ နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **ဣဓာဂတာ တာဒိသိကာ ဘဝေယျု**န္တိ ယထာ တွံ ဣဓာဂတာ ကိဉ္စိ သန္ထဝံ တ သိနေဟံ တ န လဘသိ, ဧဝမေဝံ တေပိ တယာဝ သဒိသာ ဘဝေယျုံ။ **ပခုမန္တရိကာယ** န္တိ ဒွိန္နံ အက္ခီနံ မဇ္ဈေ နာသဝံသေပိ တိဋ္ဌန္တိံ မံ န ပဿသိ။ **ဝသီဘူတမှဟီ**တိ ဝသီဘူတာ အသ္မိ။ ပဉ္စမံ။

၆. စာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၇. ဆဋ္ဌေ **ကော နု တံ ဣဒမာဒပယီ**တိ ကော နု မန္ဒဗုဒ္ဓိ ဗာလော တံ ဧဝံ ကဟာပေသိ? **ပရိဗ္ဗဇသ** န္တိ အညမ္ပိ နာနပ္ပကာရံ ဥပဒ္ဒဝံ။ ဣဒါနိ ယံ မာရော အာဟ – ''ကော နု တံ ဣဒမာဒပယီ''တိ, တံ မဒ္ဒန္တီ – ''န မံ အန္ဓဗာလော အာဒပေသိ, လောကေ ပန အဂ္ဂပုဂ္ဂလော သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသီ''တိ ဒဿေတုံ, **ဗုဒ္ဓေ**ာတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သစ္စေ နိဝေသယီ**တိ ပရမတ္ထသစ္စေ နိဗ္ဗာနေ နိဝေသေသိ။ **နိရောဓံ အပ္ပဇာနန္တာ** တိ နိရောဓသစ္စံ အဇာနန္တာ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဥပစာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၈. သတ္တမေ **ဧတ္ထေ မာရဝသံ ပုနာ** တိ ပုနပ္ပုနံ မရဏမာရကိလေသမာရဒေဝပုတ္တမာရာနံ ဝသံ အာဂစ္ဆန္တိ။ **ပဋူပိတော**တိ သန္တာပိတော။ **အဂတိ ယတ္ထ မာရဿ** တိ ယတ္ထ တုယှံ မာရဿ အဂတိ။ **တတ္ထ** တိ တသ္မိံ နိဗ္ဗာနေ။ သတ္တမံ။

၈. သီသုပစာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၉. အဋ္ဌမေ **သမဏီ ဝိယ ဒိဿသိ** တိ သမဏိသဒိသာ ဒိဿသိ။ **ကိမိဝ စရသိ မောမူဟာ**တိ ကိံ ကာရဏာ မောမူဟာ ဝိယ စရသိ? **ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ** တိ ဣမမှာ သာသနာ ဗဟိ။ ပာသံ ဍေန္တီတိ **ပာသဏ္ဍာ,** သတ္တာနံ စိတ္တေသု ဒိဋ္ဌိပာသံ ခိပန္တီတိ အတ္ထော။ သာသနံ ပန ပာသေ မောစေတိ, တသ္မာ ပာသဏ္ဍောတိ န ဝုစ္စတိ, ဣတော ဗဟိဒ္ဓါယေဝ ပာသဏ္ဍာ ဟောန္တိ။ **ပသီဒန္တိ** တိ သံသီဒန္တိ လဂ္ဂန္တိ။

ကြအနိ ''ကံ နု ဥဒ္ဒိသ္သ မုဏ္ဍာသီ''တိ ပဥှံ ကထေန္တီ **အတ္ထိ သက္ယကုလေ ဇာတော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဗ္ဗာဘိဘူ** တိ သဗ္ဗာနိ ခန္ဓာယတနဓာတုဘဝယောနိဂတိအာဒီနိ အဘိဘဝိတ္ဝာ ဌိတော။ မရဏမာရာဒယော နုဒိ နီဟရီတိ **မာရနုဒော။ သဗ္ဗတ္ထမပရာဇိတော** တိ သဗ္ဗေသု ရာကဒီသု တ မာရယုဒ္ဓေ တ အဇိတော။ **သဗ္ဗတ္ထ မုတ္တော** တိ သဗ္ဗေသု ခန္ဓာဒီသု မုတ္တော။ **အသိတော**တိ တဏ္ဍှာဒိဋ္ဌိနိသ္သယေန အနိသ္သိတော။ **သဗ္ဗကမ္မက္ခယံ ပတ္တော** တိ သဗ္ဗ ကမ္မက္ခယသင်္ခာတံ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ **ဥပဓိသင်္ခယေ** တိ ဥပဓိသင်္ခယသင်္ခာတေ နိဗ္ဗာနေ အာရမ္မဏတော ဝိမု တ္တော။ အဋ္ဌမံ။

၉. သေလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၀. နဝမေ **ကေနိဒံ ပကတ**န္တိ ကေန ကြဒံ ကတံ။ **ဗိမ္ဗ** န္တိ အတ္တဘာဝံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အဃ**န္တိ ဒုက္ခပတိဋ္ဌာန တ္တာ အတ္တဘာဝမေဝ ဝဒတိ။ **ဟေတုဘင်္ဂါ** တိ ဟေတုနိရောဓေန ပစ္စယဝေကလ္လေန။ နဝမံ။

၁၀. ဝဇိရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၁. ဒသမေ **နယိဓ သတ္တုပလဗ္ဘတီ** တိ ကြမသ္မိံ သုဒ္ဓသင်္ခာရပုဉ္ဇေ ပရမတ္ထတော သတ္တော နာမ န ဥပလဗ္ ဘတိ။ **ခန္ဓေသု သန္တေသူ** တိ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု တေန တေနာကာရေန ဝဝတ္ထိတေသု။ **သမ္မုတီ** တိ သတ္တ ောတိ သမညာမတ္တမေဝ ဟောတိ။ **ဒုက္ခ**န္တိ ပဉ္စက္ခန္ဓဒုက္ခံ။ **နာညတြ ဒုက္ခာ** တိ ဌပေတွာ ဒုက္ခံ အညော နေဝ သမ္ ဘောတိ န နိရုဇ္ဈတီတိ။ ဒသမံ။

ကြတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဘိက္ခုနီသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဗုဟ္မသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. ဗြဟ္မာယာစနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၂. ဗြဟ္မသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒီ** တိ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော အယံ စေတသော ဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ ကဒါ ဥဒပါဒီတိ? ဗုဒ္ဓဘူတဿ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ ရာဇာယတနမူလေ သက္ကေန ဒေဝါနမိန္ဒေန အာဘတံ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ဩသဓဟရီတကဉ္စ ခါဒိတွာ မုခံ ဓောဝိတွာ စတူဟိ လောကပါလေဟိ ဥပနီတေ ပစ္စဂ္ဃေ သေလမယပတ္တေ တပုဿဘလ္လိကာနံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပုန ပစ္စာဂန္တွာ အဇပါလနိဂြောဓေ နိသိန္နမတ္တဿ။

အဓိဂတောတိ ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ **ဓမ္မော** တိ စတုသစ္စဓမ္မော။ **ဂမ္ဘီရော** တိ ဥတ္တာနပဋိက္ခေပဝစနမေတံ။ **ဒုဒ္ဒသော** တိ ဂမ္ဘီရတ္တာဝ ဒုဒ္ဒသော ဒုက္ခေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော, န သက္ကာ သုခေန ဒဋ္ဌုံ။ ဒုဒ္ဒသတ္တာဝ **ဒုရနုဗောဓော** ဒုက္ခေန အဝဗုဇ္ဈိတဗ္ဗော, န သက္ကာ သုခေန အဝဗုဇ္ဈိတုံ။ **သန္တော** တိ နိဗ္ဗုတော။ **ပဏီတော**တိ အတပ္ပကော။ ဣဒံ ဒွယံ လောကုတ္တရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတက္ကာဝစရော** တိ တက္ကေန အဝစရိတဗ္ဗော ဩဂါဟိတဗ္ဗော န ဟောတိ, ဉာဏေနေဝ အဝစရိတဗ္ဗော။ **နိပုဏော**တိ သဏှော။ **ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော**တိ သမ္မာပဋိပဒံ ပဋိပန္နေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာလယရာမာ**တိ သတ္တာ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အလ္လီယန္တိ, တသ္မာ တေ **အာလယာ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာနိ တ အလ္လီယန္တိ, တသ္မာပိ အာလယာတိ ဝုစ္စန္တိ။ တေဟိ အာလယေဟိ ရမန္တီတိ **အာလယရာမာ**။ အာလယေသု ရတာတိ **အာလယရတာ**။ အာလယေသု သုဋ္ဌု မုဒိတာတိ **အာလယသမ္မုဒိတာ** ။ ယထေဝ ဟိ သုသဇ္ဇိတံ ပုပ္ဖဖလဘာရိတရုက္ခာဒိသမ္ပန္နံ ဥယျာနံ ပဝိဋ္ဌော ရာဇာ တာယ တာယ သမ္ပတ္တိယာ ရမတိ, သမ္မုဒိတော အာမောဒိတပမောဒိတော ဟောတိ, န ဥက္ကဏ္ဌတိ, သာယမ္ပိ နိက္ခမိတုံ န ဣစ္ဆတိ, ဧဝမိမေဟိပိ ကာမာလယတဏှာလယေဟိ သတ္တာ ရမန္တိ, သံသာရဝဋ္ဋေ သမ္မုဒိတာ အနုက္ကဏ္ဌိတာ ဝသန္တိ။ တေန တေသံ ဘဂဝါ ဒုဝိဓံ အာလယံ ဥယျာနဘူမိံ ဝိယ ဒဿေန္တော "အာလယရာမာ"တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ယဒိဒန္တိ** နိပါတော, တဿ ဌာနံ သန္ဓာယ "ယံ ဣဒံ"န္တိ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ သန္ဓာယ "ယော အယံ"န္တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒော** တိ ဣမေသံ ပစ္စယာ ဣဒပ္ပစ္စယာ, ဣဒပ္ပစ္စယာ ဧဝ ဣဒပ္ပစ္စယတာ, ဣဒပ္ပစ္စယတာ စ သာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒော စာတိ **ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒော** ။ သင်္ခါရာဒိပစ္စယာနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော** တိအာဒိ သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနမေဝ။ ယသ္မာ ဟိ တံ အာဂမ္မ သဗ္ဗသင်္ခါရဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ သမန္တိ, ဝူပသမန္တိ, တသ္မာ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော** တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ စ တံ အာဂမ္မ သဗ္ဗေ ဥပဓယော ပဋိနိဿဋ္ဌာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗာ တဏှာ ခီယန္တိ, သဗ္ဗေ ကိလေသရာဂါ ဝိရဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ **သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော**တိ ဝုစ္စတိ။ ယာ ပနေသာ တဏှာ ဘဝေန ဘဝံ, ဖလေန ဝါ သဒ္ဓိံ ကမ္မံ ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတီတိ ကတွာ **ဝါန**န္တိ ဝုစ္စတိ, တတော နိက္ခန္တံ ဝါနတောတိ **နိဗ္ဗာနံ**။ **သော မမဿ ကိလမထော**တိ ယာ အဇာနန္တာနံ ဒေသနာ နာမ, သော မမ ကိလမထော အဿ, သာ မမ ဝိဟေသာ အဿာတိ အတ္ထော။ ကာယကိလမထော စေဝ ကာယဝိဟေသာ စ အဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ စိတ္တေ ပန ဥဘယမ္ပေတံ ဗုဒ္ဓါနံ နတ္ထိ။ **အပိဿု**တိ အနုဗြူဟနတ္ထေ နိပါတော။ သော "န ကေဝလံ အယံ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ, ဣမာပိ ဂါထာ ပဋိဘံသူ"တိ ဒီပေတိ။ **အနစ္ဆရိယာ** တိ အနုအစ္ဆရိယာ။ **ပဋိဘံသူ**တိ ပဋိဘာနသင်္ခါတဿ ဉာဏဿ ဂောစရာ အဟေသုံ, ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗတံ ပာပုဏိံသု။

ကိစ္ဆေန တိ ဒုက္ခေန, န ဒုက္ခာယ ပဋိပဒါယ။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ သုခပဋိပဒါဝ ဟောန္တိ။ ပါရမီပူရဏကာလေ ပန သရာဂသဒေါသသမောဟဿေဝ သတော အာဂတာဂတာနံ ယာစကာနံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ သီသံ ကန္တိတွာ ဂလလောဟိတံ နီဟရိတွာ သုအဉ္ဇိတာနိ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ကုလဝံသပ္ပဒီပံ ပုတ္တံ မနာပစာရိနိံ ဘရိယန္တိ ဧဝမာဒီနိ ဒေန္တဿ အညာနိ စ ခန္တိဝါဒိသဒိသေသု အတ္တဘာဝေသု ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇာဒီနိ ပါပုဏန္တဿ အာဂမနီယပဋိပဒံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဟလန္တိ** ဧတ္ထ **ဟ**-ကာရော နိပါတမတ္တော, အလန္တိ အတ္ထော။ **ပကာသိတုန္တိ**

ဒေသိတုံ, ဧဝံ ကိစ္ဆေန အဓိဂတဿ အလံ ဒေသိတုံ ပရိယတ္တံ ဒေသိတုံ။ ကော အတ္ထော ဒေသိတေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ? **ရာဂဒေါသပရေတေဟီ**တိ ရာဂဒေါသဖုဋ္ဌေဟိ ရာဂဒေါသာနုဂတေဟိ ဝါ။

ပဋိသောတဂါမိန္တိ နိစ္စာဒီနံ ပဋိသောတံ, ''အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ အသုဘ''န္တိ ဧဝံ ဂတံ စတုသစ္စဓမ္မံ။ **ရာဂရတ္တာ**တိ ကာမရာဂေန ဘဝရာဂေန ဒိဋ္ဌိရာဂေန စ ရတ္တာ။ **န ဒက္ခန္တီ**တိ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ အသုဘန္တိ ဣမိနာ သဘာဝေန န ပဿိဿန္တိ, တေ အပဿန္တေ ကော သက္ခိဿတိ ဧဝံ ဂါဟာပေတုံ။ **တမောခန္ဓေန အာဝုဋာ**တိ အဝိဇ္ဇာရာသိနာ အဇ္ဈောတ္ထဋာ။

အပ္ပေါဿုက္ကတာယာတိ နိရုဿုက္ကဘာဝေန, အဒေသေတုကာမတာယာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပနဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ? နနု ဧသ မုတ္တော မောစေဿာမိ, တိဏ္ဏော တာရေဿာမိ –

''ကိံ မေ အညာတဝေသေန, ဓမ္မံ သစ္ဆိကတေနိဓ။
သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာ, တာရယိဿံ သဒေဝက''န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၆) –

ပတ္ထနံ ကတွာ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တောတိ? သစ္စမေတံ, တဒေဝံ ပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေန ပနဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။ တဿ ဟိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ သတ္တာနံ ကိလေသဂဟနတံ, ဓမ္မဿ စ ဂမ္ဘီရတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ သတ္တာနံ ကိလေသဂဟနတာ စ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာ စ သဗ္ဗာကာရေန ပါကဋာ ဇာတာ။ အထဿ – ''ဣမေ သတ္တာ ကဉ္ဇိယပုဏ္ဏာ လာဗု ဝိယ, တက္ကဘရိတာ စာဋိ ဝိယ, ဝသာတေလပီတပိလောတိကာ ဝိယ, အဉ္ဇနမက္ခိတဟတ္ထော ဝိယ စ ကိလေသဘရိတာ အတိသံကိလိဋ္ဌာ ရာဂရတ္တာ ဒေါသဒုဋ္ဌာ မောဟမူဠှာ, တေ ကိံ နာမ ပဋိဝိဇ္ဈိဿန္တီ''တိ? စိန္တယတော ကိလေသဂဟနပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေနာပိ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။

''အယဉ္စ ဓမ္မော ပထဝီသန္ဓာရကဥဒကက္ခန္ဓော ဝိယ ဂမ္ဘီရော, ပဗ္ဗတေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌပိတော သာသပေါ ဝိယ ဒုဒ္ဒသော, သတဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ ကောဋိပဋိပါဒနံ ဝိယ ဒုရနုဗောဓော။ နနု မယာ ဟိ ဣမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ ဝါယမန္တေန အဒိန္နံ ဒါနံ နာမ နတ္ထိ, အရက္ခိတံ သီလံ နာမ နတ္ထိ, အပရိပူရိတာ ကာစိ ပါရမီ နာမ နတ္ထိ, တဿ မေ နိရုဿာဟံ ဝိယ မာရဗလံ ဝိဓမန္တဿာပိ ပထဝီ န ကမ္ပိတ္ထ, ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တဿာပိ န ကမ္ပိတ္ထ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေန္တဿာပိ န ကမ္ပိတ္ထ, ပစ္ဆိမယာမေ ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿေဝ မေ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ။ ဣတိ မာဒိသေနာပိ တိက္ခဉာဏေန ကိစ္ဆေနေဝါယံ ဓမ္မော ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ တံ လောကိယမဟာဇနာ ကထံ ပဋိဝိဇ္ဈိဿန္တီ''တိ? ဓမ္မဂမ္ဘီရပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေနာပိ ဧဝံ စိတ္တံ နမီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ဗြဟ္မုနာ ယာစိတေ ဒေသေတုကာမတာယပိဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။ ဇာနာတိ ဟိ ဘဂဝါ – ''မမ အပ္ပေါဿုက္ကတာယ စိတ္တေ နမမာနေ မံ မဟာဗြဟ္မာ ဓမ္မဒေသနံ ယာစိဿတိ, ဣမေ စ သတ္တာ ဗြဟ္မဂရုကာ။ တေ 'သတ္ထာ ကိရ ဓမ္မံ န ဒေသေတုကာမော အဟောသိ။ အထ နံ မဟာဗြဟ္မာ ယာစိတွာ ဒေသာပေသိ။ သန္တော ဝတ ဘော ဓမ္မော, ပဏီတော ဝတ ဘော ဓမ္မော'တိ မညမာနာ သုဿူသိဿန္တီ''တိ။ ဣဒမ္ပိဿ ကာရဏံ ပဋိစ္စ အပ္ပေါဿုက္ကတာယ စိတ္တံ နမိ, နော ဓမ္မဒေသနာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သဟမ္ပတိဿာတိ သော ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ သဟကော နာမ ထေရော ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ကပ္ပါယုကဗြဟ္မာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။ တတြ နံ ''သဟမ္ပတိဗြဟ္မာ''တိ ပဇာနန္တိ။ တံ သန္ဓာယာဟ ''ဗြဟ္မုနော သဟမ္ပတိဿာ''တိ။ **နဿတိ ဝတ ဘော**တိ သော ကိရ ဣမံ သဒ္ဒံ တထာ နိစ္ဆာရေသိ, ယထာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုဗြဟ္မာနော သုတွာ သဗ္ဗေ သန္နိပတိံသု။ **ယတြ ဟိ နာမာ**တိ ယသ္မိံ နာမ လောကေ။ **ပုရတော ပါတုရဟောသီ**တိ တေဟိ ဒသဟိ ဗြဟ္မသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပါတုရဟောသိ။ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ**တိ ပညာမယေ အက္ခိမှိ အပ္ပံ ပရိတ္တံ ရာဂဒေါသမောဟရဇံ ဧတေသံ ဧဝံသဘာဝါတိ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ။ အဿဝနတာ**တိ အဿဝနတာယ။ **ဘဝိဿန္တီ**တိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ဒသပုညကိရိယဝသေန ကတာဓိကာရာ ပရိပါကဂတာ ပဒုမာနိ ဝိယ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿံ, ဓမ္မဒေသနံယေဝ အာကင်္ခမာနာ စတုပ္ပဒိကဂါထာဝသာနေ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမနာရဟာ န ဧကော, န ဒွေ, အနေကသတသဟဿာ ဓမ္မဿ အညာတာရော ဘဝိဿန္တီတိ ဒဿေတိ။

ပါတုရဟောသီတိ ပါတုဘဝိ။ **သမလေဟိ စိန္တိတော**တိ သမလေဟိ ဆဟိ သတ္တာရေဟိ စိန္တိတော။ တေ ဟိ ပုရေတရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ကဏ္ဍကေ ပတ္ထရမာနာ ဝိယ, ဝိသံ သိဉ္စမာနာ ဝိယ စ သမလံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မံ ဒေသယိံသု။ **အပါပုရေတန္တိ** ဝိဝရံ ဧတံ။ **အမတဿ ဒွါရ**န္တိ အမတဿ နိဗ္ဗာနဿ ဒွါရဘူတံ အရိယမဂ္ဂံ။ **သုဏန္တု ဓမ္မံ ဝိမလေနာနုဗုဒ္ဓ**န္တိ ဣမေ သတ္တာ ရာဂါဒိမလာနံ အဘာဝတော ဝိမလေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အနုဗုဒ္ဓံ စတုသစ္စဓမ္မံ သုဏန္တု တာဝ ဘဂဝတတိ ယာစတိ။

သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတောတိ သေလမယေ ဧကဃနေ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ယထာဌိတောဝ။ န ဟိ တဿ ဌိတဿ ဒဿနတ္ထံ ဂီဝုက္ခိပနပသာရဏာဒိကိစ္စံ အတ္ထိ။ **တထူပမ**န္တိ တပ္ပဋိဘာဂံ သေလပဗ္ဗတူပမံ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ယထာ သေလပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ဌိတောဝ စက္ခုမာ ပုရိသော သမန္တတော ဇနတံ ပဿေယျ, တထာ တွံပိ သုမေဓ သုန္ဒရပည သဗ္ဗညုတညာဏေန သမန္တစက္ခု ဘဂဝ ဓမ္မမယံ ပါသာဒမာရုယှ သယံ အပေတသောကော သောကာဝတိဏ္ဏံ ဇာတိဇရာဘိဘူတံ ဇနတံ အဝေက္ခဿု ဥပဓာရယ ဥပပရိက္ခ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယထာ ဟိ ပဗ္ဗတပါဒေ သမန္တာ မဟန္တံ ခေတ္တံ ကတွာ, တတ္ထ ကေဒာရပါဠီသု ကုဋိကာယော ကတွာ ရတ္တိံ အဂ္ဂိံ ဇာလေယျုံ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတဉ္စ အန္ဓကာရံ အဿ, အထ တဿ ပဗ္ဗတဿ မတ္ထကေ ဌတွာ စက္ခုမတော ပုရိသဿ ဘူမိံ ဩလောကယတော နေဝ ခေတ္တံ န ကေဒာရပါဠိယော န ကုဋိယော န တတ္ထ သယိတမနုဿာ ပညာယေယျုံ။ ကုဋိကာသု ပန အဂ္ဂိဇာလာမတ္တကမေဝ ပညာယေယျ, ဧဝံ ဓမ္မပါသာဒံ အာရုယှ သတ္တနိကာယံ ဩလောကယတော တထာဂတဿ ယေ တေ အကတကလျာဏာ သတ္တာ, တေ ဧကဝိဟာရေ ဒက္ခိဏဇာဏုပဿေ နိသိန္နာပိ ဗုဒ္ဓစက္ခုဿ အာပါထံ နာဂစ္ဆန္တိ, ရတ္တိံ ခိတ္တာ သရာ ဝိယ ဟောန္တိ။ ယေ ပန ကတကလျာဏာ ဝေနေယျပုဂ္ဂလာ, တေ ဧဝဿ ဒူရေပိ ဌိတာ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ သော အဂ္ဂိ ဝိယ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတော ဝိယ စ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> “ဒူရေ သန္တော ပကာသေန္တိ၊ ဟိမဝန္တောဝ ပဗ္ဗတော။
> အသန္တေတ္ထ န ဒိဿန္တိ၊ ရတ္တိံ ခိတ္တာ ယထာ သရာ”တိ။ (ဓ. ပ. ၃၀၄)။

အဇ္ဈေသနန္တိ ယာစနံ။ **ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ**တိ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တညာဏေန စ အာသယာနုသယညာဏေန စ။ ဣမေသံ ဟိ ဒွိန္နံ ညာဏာနံ “ဗုဒ္ဓစက္ခု”တိ နာမံ, သဗ္ဗညုတညာဏဿ “သမန္တစက္ခု”တိ, တိဏ္ဏံ မဂ္ဂညာဏာနံ “ဓမ္မစက္ခု”တိ။ **အပ္ပရဇက္ခေ**တိအာဒီသု ယေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပညာစက္ခုမှိ ရာဂါဒိရဇံ အပ္ပံ, တေ **အပ္ပရဇက္ခာ**။ ယေသံ တံ မဟန္တံ, တေ **မဟာရဇက္ခာ**။ ယေသံ သဒ္ဓါဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ တိက္ခာနိ, တေ **တိက္ခိန္ဒြိယာ**။ ယေသံ တာနိ မုဒူနိ, တေ **မုဒိန္ဒြိယာ**။ ယေသံ တေယေဝ သဒ္ဓါဒယော အာကာရာ သုန္ဒရာ, တေ **သွာကာရာ**။ ယေ ကထိတကာရဏံ သလ္လက္ခေန္တိ, သုခေန သက္ကာ ဟောန္တိ ဝိညာပေတုံ, တေ **သုဝိညာပယာ**။ ယေ ပရလောကဉ္စေဝ ဝဇ္ဇဉ္စ ဘယတော ပဿန္တိ, တေ **ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော** နာမ။

အယံ ပနေတ္ထ ပါဠိ – “သဒ္ဓေါ ပုဂ္ဂလော အပ္ပရဇက္ခော, အဿဒ္ဓော ပုဂ္ဂလော မဟာရဇက္ခော။ အာရဒ္ဓဝီရိယော, ကုသီတော။ ဥပဋ္ဌိတဿတိ, မုဋ္ဌဿတိ။ သမာဟိတော, အသမာဟိတော။ ပညဝါ, ဒုပ္ပညော ပုဂ္ဂလော မဟာရဇက္ခော။ တထာ သဒ္ဓေါ ပုဂ္ဂလော တိက္ခိန္ဒြိယော။ပေ.။ ပညဝါ ပုဂ္ဂလော ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝီ, ဒုပ္ပညော ပုဂ္ဂလော န ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝီ။ လောကောတိ ခန္ဓလောကော, အာယတနလောကော, ဓာတုလောကော, သမ္ပတ္တိဘဝလောကော, သမ္ပတ္တိသမ္ဘဝလောကော, ဝိပတ္တိဘဝလောကော, ဝိပတ္တိသမ္ဘဝလောကော။ ဧကော လောကော သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ။ ဒွေ လောကာ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ။ တယော လောကာ တိဿော ဝေဒနာ။ စတ္တာရော လောကာ စတ္တာရော အာဟာရာ။ ပဉ္စ လောကာ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ဆ လောကာ ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ။ သတ္တ လောကာ သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော။ အဋ္ဌ လောကာ အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ။ နဝ လောကာ နဝ သတ္တာဝါသာ။ ဒသ လောကာ ဒသာယတနာနိ။ ဒွါဒသ လောကာ ဒွါဒသာယတနာနိ။ အဋ္ဌာရသ လောကာ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော။ ဝဇ္ဇန္တိ သဗ္ဗေ ကိလေသာ ဝဇ္ဇာ, သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတာ ဝဇ္ဇာ, သဗ္ဗေ အဘိသင်္ခါရာ ဝဇ္ဇာ, သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မာ ဝဇ္ဇာ, ဣတိ ဣမသ္မိဉ္စ လောကေ ဣမသ္မိဉ္စ ဝဇ္ဇေ တိဗ္ဗာ ဘယသညာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, သေယျထာပိ ဥက္ခိတ္တာသိကေ ဝဓကေ။ ဣမေဟိ ပညာသာယ အာကာရေဟိ ဣမာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဇာနာတိ ပဿတိ အညာသိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ ဣဒံ တထာဂတဿ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တေ ညာဏ”န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၂)။

ဥပ္ပလိနိယ န္တိ ဥပ္ပလဝနေ။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အန္တောနိမုဂ္ဂပောသီနိ** တိ ယာနိ အန္တော နိမုဂ္ဂါနေဝ ပောသိယန္တိ။ **ဥဒကံ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတာနိ** တိ ဥဒကံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတာနိ။ တတ္ထ ယာနိ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတာနိ, တာနိ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿံ အာဂမယမာနာနိ ဌိတာနိ အဇ္ဇ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ ပန သမောဒကံ ဌိတာနိ, တာနိ သွေ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပောသီနိ, တာနိ တတိယဒိဝသေ ပုပ္ဖနကာနိ။ ဥဒကာ ပန အနုဂ္ဂတာနိ အညာနိပိ သရောဂဥပ္ပလာဒီနိ နာမ အတ္ထိ, ယာနိ နေဝ ပုပ္ဖိဿန္တိ, မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာနေဝ ဘဝိဿန္တိ, တာနိ ပါဠိံ နာရုဠှာနိ။ အာဟရိတွာ ပန ဒီပေတဗ္ဗာနီတိ ဒီပိတာနိ။ ယထေဝ ဟိ တာနိ စတုဗ္ဗိဓာနိ ပုပ္ဖာနိ, ဧဝမေဝံ ဥဂ္ဃဋိတညူ ဝိပဉ္စိတညူ နေယျော ပဒပရမောတိ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ။

တတ္ထ "ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သဟ ဥဒါဟဋဝေလာယ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဥဂ္ဃဋိတညူ**။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဝိပဉ္စိတညူ**။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသတော ပရိပုစ္ဆတော ယောနိသော မနသိကရောတော ကလျာဏမိတ္တေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **နေယျော**။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဗဟုမ္ပိ သုဏတော ဗဟုမ္ပိ ဘဏတော ဗဟုမ္ပိ ဓာရယတော ဗဟုမ္ပိ ဝါစယတော န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ပဒပရမော** (ပု. ပ. ၁၄၈-၁၅၁)။ တတ္ထ ဘဂဝါ ဥပ္ပလဝနာဒိသဒိသံ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော – "အဇ္ဇ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ ဥဂ္ဃဋိတညူ, သွေ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ ဝိပဉ္စိတညူ, တတိယဒိဝသေ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ နေယျော, မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိယ ပဒပရမော"တိ အဒ္ဒသ။ ပဿန္တော စ "ဧတ္တကာ အပ္ပရဇက္ခာ, ဧတ္တကာ မဟာရဇက္ခာ, တတြာပိ ဧတ္တကာ ဥဂ္ဃဋိတညူ"တိ ဧဝံ သဗ္ဗာကာရတောဝ အဒ္ဒသ။

တတ္ထ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ အတ္ထံ သာဓေတိ။ ပဒပရမာနံ အနာဂတတ္ထာယ ဝါသနာ ဟောတိ။ အထ ဘဂဝါ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အတ္ထာဝဟံ ဓမ္မဒေသနံ ဝိဒိတွာ ဒေသေတုကမျတံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပုန သဗ္ဗေပိ တီသု ဘဝေသု သတ္တေ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗဝသေန ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ။ ယေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – "ကတမေ သတ္တာ အဘဗ္ဗာ? ယေ တေ သတ္တာ ကမ္မာဝရဏေန သမန္နာဂတာ ကိလေသာဝရဏေန သမန္နာဂတာ ဝိပါကာဝရဏေန သမန္နာဂတာ အဿဒ္ဓါ အစ္ဆန္ဒိကာ ဒုပ္ပညာ အဘဗ္ဗာ နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ, ဣမေ တေ သတ္တာ အဘဗ္ဗာ။ ကတမေ သတ္တာ ဘဗ္ဗာ? ယေ တေ သတ္တာ န ကမ္မာဝရဏေန။ပေ။ ဣမေ တေ သတ္တာ ဘဗ္ဗာ"တိ (ဝိဘ. ၈၂၇; ပဋိ. မ. ၁.၁၁၅)။ တတ္ထ သဗ္ဗေပိ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ ပဟာယ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေယေဝ ဉာဏေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ, "ဧတ္တကာ ရာဂစရိတာ ဧတ္တကာ ဒောသ-မောဟစရိတာ ဝိတက္က-သဒ္ဓါ-ဗုဒ္ဓိစရိတာ"တိ ဆ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ။ ဧဝံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီတိ စိန္တေသိ။

ပစ္စဘာသိ တိ ပတိအဘာသိ။ **အပါရုတာ**တိ ဝိဝဋာ။ **အမတဿ ဒွါရာ** တိ အရိယမဂ္ဂေါ။ သော ဟိ အမတသင်္ခါတဿ နိဗ္ဗာနဿ ဒွါရံ, သော မယာ ဝိဝရိတွာ ဌပိတောတိ ဒဿေတိ။ **ပမုဉ္စန္တု သဒ္ဓ** န္တိ သဗ္ဗေ အတ္တနော သဒ္ဓံ ပမုဉ္စန္တု ဝိဿဇ္ဇေန္တု။ ပစ္ဆိမပဒဒွယေ အယမတ္ထော – အဟဉှိ အတ္တနော ပဂုဏံ သုပ္ပဝတ္တိတမ္ပိ ဣမံ ပဏီတံ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ ကာယဝါစာကိလမထသညီ ဟုတွာ န ဘာသိံ။ ဣဒါနိ ပန သဗ္ဗော ဇနော သဒ္ဓါဘာဇနံ ဥပနေတု, ပူရေဿာမိ တေသံ သင်္ကပ္ပန္တိ။

အန္တရဓာယီ တိ သတ္ထာရံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ အန္တရဟိတော, သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတောတိ အတ္ထော။ ဂတေ စ ပန တသ္မိံ ဘဂဝါ "ကဿ နု ခော အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ"န္တိ? အာဠာရုဒကာနံ ကာလင်္ကတဘာဝံ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနဉ္စ ဗဟူပကာရဘာဝံ ဉတွာ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေတုကာမော ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနံ ဂန္တွာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေသီတိ။ ပဌမံ။

၂. ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၃. ဒုတိယေ **ဥဒပါဒီ**တိ အယံ ဝိတက္ကော ပဌမေ သတ္တာဟေ ဥဒပါဒိ။ **အဂါရဝေါ**တိ အညသ္မိံ ဂါရဝရဟိတော, ကဉ္စိ ဂရုဋ္ဌာနေ အဋ္ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပတိဿော** တိ ပတိဿယရဟိတော, ကဉ္စိ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ

အဋ္ဌပေတ္ဝာတတိ အတ္ထော။

သဒေဝကေတိအာဒီသု သဒ္ဓိံ ဒေဝေဟိ **သဒေဝကေ**။ ဒေဝဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ မာရဗြဟ္မေသု ဂဟိတေသုပိ မာရော နာမ ဝသဝတ္တီ သဗ္ဗေသံ ဥပရိ ဝသံ ဝတ္တေတိ, ဗြဟ္မာ နာမ မဟာနုဘာဝေါ ဧကင်္ဂုလိယာ ဧကသ္မိံ စက္ကဝါဠသဟဿေ အာလောကံ ဖရတိ။ ဒွီဟိ ဒွီသု။ပေ.။ ဒသဟိ အင်္ဂုလီဟိ ဒသသုပိ စက္ကဝါဠသဟဿေသု အာလောကံ ဖရတိ, သော ဣမိနာ သီလသမ္ပန္နတရောတိ ဝတ္တုံ မာ လဘတူတိ **သမာရကေ သဗြဟ္မကေ** တိ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။ တထာ သမဏာ နာမ ဧကနိကာယာဒိဝသေန ဗဟုဿုတာ သီလဝန္တော ပဏ္ဍိတာ, ဗြာဟ္မဏာပိ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာဒိဝသေန ဗဟုဿုတာ ပဏ္ဍိတာ, တေ ဣမိနာ သီလသမ္ပန္နတရာတိ ဝတ္တုံ မာ လဘန္တူတိ **သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယာ** တိ ဝုတ္တံ။ **သဒေဝမနုဿာယာ**တိ ဣဒံ ပန နိပ္ပဒေသတော ဒဿနတ္ထံ ဂဟိတမေဝ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ အပိစေတ္ထ ပုရိမာနိ တီဏိ ပဒါနိ လောကဝသေန ဝုတ္တာနိ, ပစ္ဆိမာနိ ဒွေ ပဇာဝသေန။ **သီလသမ္ပန္နတရ** န္တိ သီလေန သမ္ပန္နတရံ, အဓိကတရန္တိ အတ္ထော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ သီလာဒယော စတ္တာရော ဓမ္မာ လောကိယလောကုတ္တရာ ကထိတာ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ လောကိယမေဝ။ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဟေတံ။

ဟတ္ထရုဟောသီတိ – ''အယံ သတ္ထာ အဝီစိတော ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ သီလာဒီဟိ အတ္တနာ အဓိကတရံ အပဿန္တော 'မယာ ပဋိဝိဒ္ဓံ နဝလောကုတ္တရဓမ္မမေဝ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရိဿာမီ'တိ စိန္တေတိ, ကာရဏံ ဘဂဝတာ စိန္တေတိ, အတ္ထံ ဝုမိုဝိသေသံ စိန္တေတိ, ဂစ္ဆာမိဿ ဥဿာဟံ ဇနေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ပုရတော ပာကဋော အဟောသိ, အဘိမုခေ အဋ္ဌာသီတိ အတ္ထော။

ဝိဟရန္တိ စာ တိ ဧတ္ထ ယော ဝဒေယျ ''ဝိဟရန္တီတိ ဝစနတော ပစ္စုပ္ပန္နေပိ ဗဟူ ဗုဒ္ဓါ''တိ, သော ''ဘဂဝတာပိ, ဘန္တေ, ဧတရဟိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဣမိနာ ဝစနေန ပဋိဗာဟိတဗ္ဗော။

> ''န မေ အာစရိယော အတ္ထိ, သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
> သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ, နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော''တိ။ (မဟာဝ. ၁၁; မ. နိ. ၁.၂၈၅) –

အာဒီဟိ စဿ သုတ္တေဟိ အညေသံ ဗုဒ္ဓါနံ အဘာဝေါ ဒီပေတဗ္ဗော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓါ သဒ္ဓမ္မဂရုနော, တသ္မာ။ **မဟတ္တမဘိကင်္ခတာ** တိ မဟန္တဘာဝံ ပတ္ထယမာနေန။ **သရံ ဗုဒ္ဓါန-သာသန**န္တိ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ သရန္တေန။ ဒုတိယံ။

၃. ဗြဟ္မဒေဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၄. တတိယေ **ဧကော**တိ ဌာနာဒီသု ဣရိယာပထေသု ဧကကော, ဧကဝိဟာရီတိ အတ္ထော။ **ဝူပကဋ္ဌော** တိ ကာယေန ဝူပကဋ္ဌော နိဿဋ္ဌော။ **အပ္ပမတ္တော** တိ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသေ ဌိတော။ **အာတာပီ**တိ ဝီရိယာတာပေန သမန္နာဂတော။ **ပဟိတတ္တော** တိ ပေသိတတ္တော။ **ကုလပုတ္တာ** တိ အာစာရကုလပုတ္တာ။ **သမ္မဒေဝ** တိ န ဣဏဋ္ဋာ န ဘယဋ္ဋာ န ဇီဝိတပကတာ ဟုတွာ, ယထာ တ တထာ တ ပဗ္ဗဇိတာပိ ယေ အနုလောမပဋိပဒံ ပူရေန္တိ, တေ သမ္မဒေဝ အကာရသ္မာ အနကာရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ နာမ။ **ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာန** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ပရိယောသာနဘူတံ အရိယဖလံ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ** တိ သာမံ ဇာနိတွာ ပစ္စက္ခံ ကတွာ။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ** တိ ပဋိလဘိတွာ သမ္ပာဒေတွာ ဝိဟာသိ။ ဧဝံ ဝိဟရန္တော စ **ခီဏာ ဇာတိ။ပေ.။ အဗ္ဘညာသီ** တိ။ ဧတေနဿ ပစ္စဝေက္ခဏဘူမိ ဒဿိတာ။

ကတမာ ပနဿ ဇာတိ ခီဏာ, ကထဉ္စ နံ အဗ္ဘညာသီတိ? ဝုစ္စတေ, န တာဝဿ အတီတာ ဇာတိ ခီဏာ ပုဗ္ဗေဝ ခီဏတ္တာ, န အနာဂတာ တတ္ထ တယာမာဘာဝတော, န ပစ္စုပ္ပန္နာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ မဂ္ဂဿ ပန အဘာဝိတတ္တာ ယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဧကစတုပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓပ္ပဘေဒါ ဇာတိ။ သာ မဂ္ဂဿ ဘာဝိတတ္တာ အနုပ္ပာဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန ခီဏာ။ တံ သော မဂ္ဂဘာဝနာယ ပဟီနကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခိတွာ – ''ကိလေသာဘာဝေ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကမ္မံ အာယတိံ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဟောတီ''တိ ဇာနန္တော ဇာနာတိ။

ဝုသိတန္တိ ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ, ကတံ စရိတံ နိဋ္ဌာပိတန္တိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ ။ **ကတံ
ကရဏီယ**န္တိ စတူသု သစ္စေသု စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယဘာဝနာဝသေန သောဠသဝိဓမ္ပိ ကိစ္စံ နိဋ္ဌ
ာပိတန္တိ အတ္ထော။ **နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣဒါနိ ပုန ဣတ္ထဘာဝါယ, ဧဝံ သောဠသကိစ္စဘာဝါယ, ကိလေသ
က္ခယာယ ဝါ ကတမဂ္ဂဘာဝနာ နတ္ထီတိ။ အထ ဝါ **ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣတ္ထတ္တဘာဝတော, ဣမသ္မာ ဧဝံပကာ
ရာ ဣဒါနိ ဝတ္တမာနက္ခန္ဓသန္တာနာ အပရံ ခန္ဓသန္တာနံ နတ္ထိ, ဣမေ ပန ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကော
ရုက္ခော ဝိယာတိ အဗ္ဘညာသိ။ **အညတရော**တိ ဧကော။ **အရဟတ**န္တိ အရဟန္တာနံ, ဘဂဝတော သာဝကာနံ အရဟတံ အ
ဗ္ဘန္တရော အဟောသိ။

သပဒါနန္တိ သပဒါနစာရံ, သမ္ပတ္တဃရံ အနုက္ကမ္မ ပဋိပာဋိယာ စရန္တော။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ ဥပသင်္ကမန္တော။
မာတာ ပနဿ ပုတ္တံ ဒိသွာဝ ဃရာ နိက္ခမ္မ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အန္တောနိဝေသနံ ပဝေသေတွာ ပညတ္တာသနေ နိ
သီဒါပေသိ။

အာဟုတိံ နိစ္စံ ပဂ္ဂဏှာတီ တိ နိစ္စကာလေ အာဟုတိပိဏ္ဍံ ပဂ္ဂဏှာတိ။ တံ ဒိဝသံ ပန တဿ ဃရေ ဘူတဗလိ
ကမ္မံ ဟောတိ။ သဗ္ဗဂေဟံ ဟရိတုပလိတ္တံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏလာဇံ ဝနမာလပရိက္ခိတ္တံ ဉဿိတဒ္ဓဇပဋာကံ တတ္ထ တ
တ္ထ ပုဏ္ဏဃဋေ ဌပေတွာ ဒဏ္ဍဒီပိကာ ဇာလေတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏမာလာဒီဟိ အလင်္ကတံ, သမန္တတော သဉ္ဇာဒိယမာ
နာ ဓူမကဋစ္ဆု အဟောသိ။ သာပိ ဗြာဟ္မဏီ ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ သောဠသဟိ ဂန္ဓောဒကဃဋေဟိ နှာယိတွာ သ
ဗ္ဗာလင်္ကာရေန အတ္တဘာဝံ အလင်္ကရိ။ သာ တဿ သမယေ မဟာခီဏာသဝံ နိသီဒါပေတွာ, ယာဂုဥဇ္ဇုက္ကမတ္တမ္ပိ
အဒတွာ, "မဟာဗြဟ္မံ ဘောဇေဿာမီ"တိ သုဝဏ္ဏပာတိယံ ပါယာသံ ပူရေတွာ သပ္ပိမဓုသက္ခရာဒီဟိ ယောဇေ
တွာ နိဝေသနဿ ပစ္ဆာဘာဂေ ဟရိတုပလိတ္တဘာတတဒီဟိ အလင်္ကတာ ဘူတပီဌိကာ အတ္ထိ။ သာ တံ ပါတိံ အာဒါ
ယ, တတ္ထ ဂန္တွာ, စတူသု ကောဏေသု မဇ္ဈေ စ ဧကေကံ ပါယာသပိဏ္ဍံ ဌပေတွာ, ဧကံ ပိဏ္ဍံ ဟတ္ထေန ဂဟေ
တွာ, ယာဝ ကပ္ပရာ သပ္ပိနာ ပဂ္ဃရန္တေန ပထဝိယံ ဇာဏုမဏ္ဍလံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ "ဘုဉ္ဇတု ဘဝံ မဟာဗြဟ္မာ,
သာယတု ဘဝံ မဟာဗြဟ္မာ, တပ္ပေတု ဘဝံ မဟာဗြဟ္မာ"တိ ဝဒမာနာ ဗြဟ္မာနံ ဘောဇေတိ။

တေဒဟောသီတိ မဟာခီဏာသဝဿ သီလဂန္ဓံ ဆဒေဝလောကေ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဗြဟ္မလောကံ ဥပဂတံ
ဃာယမာနဿ ဧတံ အဟောသိ။ **သံဝေဇေယျ** န္တိ စောဒေယျံ, သမ္မာပဋိပတ္တိယံ ယောဇေယျံ။ 'အယံ ဟိ ဧဝရူပံ
အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျံ မဟာခီဏာသဝံ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုဥဇ္ဇုက္ကမတ္တမ္ပိ အဒတွာ, "မဟာဗြဟ္မံ ဘောဇေဿ
ာမီ"တိ တုလံ ပဟာယ ဟတ္ထေန တုလယန္တီ ဝိယ, ဘေရိံ ပဟာယ ကုစ္ဆိံ တဒေန္တီ ဝိယ, အဂ္ဂိံ ပဟာယ ခဇ္ဇောပန
ကံ ဓမမာနာ ဝိယ ဘူတဗလိံ ကုရုမာနာ အာဟိဏ္ဍတိ။ ဂစ္ဆာမိဿာ မိစ္ဆာဒဿနံ ဘိန္ဒိတွာ အပာယမဂ္ဂတော ဥဒ္ဓရိတွ
ာ ယထာ အသီတိကောဋိဓနံ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝိပ္ပကိရိတွာ သဂ္ဂမဂ္ဂံ အာရောဟတိ, တထာ ကရောမီ'တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဒူရေ ဣတောတိ ဣမမှာ ဌာနာ ဒူရေ ဗြဟ္မလောကော။ ဣတော ဟိ ကူဋာဂာရမတ္တာ သိလာ ပါတိတာ ဧကေန
အဟောရတ္တေန အဋ္ဌစတ္တာလီသယောဇနသဟဿာနိ ခေပယမာနာ စတူဟိ မာသေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟေယျ,
သဗ္ဗဟေဋ္ဌိမောပိ ဗြဟ္မလောကော ဧဝံ ဒူရေ။ **ယဿာဟုတိ** န္တိ ယဿ ဗြဟ္မုနော အာဟုတိံ ပဂ္ဂဏှာသိ, တဿ
ဗြဟ္မလောကော ဒူရေတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မပထ** န္တိ ဧတ္ထ ဗြဟ္မပထော နာမ စတ္တာရိ ကုသလဇ္ဈာနာနိ, ဝိပါကဇ္ဈ
ာနာနိ ပန နေသံ ဇီဝိတပထော နာမ, တံ ဗြဟ္မပထံ အဇာနန္တီ တွံ ကိံ ဇပ္ပသိ ဝိပ္ပလပသိ? ဗြဟ္မာနော ဟိ သပ္ပီတိ
ကဇ္ဈာနေန ယာပေန္တိ, န တေ တိဏဗီဇာနိ ပက္ခိပိတွာ ရန္ဓံ ကေယူသံ ခါဒန္တိ, မာ အကာရဏာ ကိလမသီတိ။

ဧဝံ ဝတွာ ပုန သော မဟာဗြဟ္မာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဝကုဇ္ဇော ဟုတွာ ထေရံ ဥပဒိသန္တော **ဧသော ဟိ တေ
ဗြာဟ္မဏိ ဗြဟ္မဒေဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နိရူပဓိကော**တိ ကိလေသာဘိသင်္ခါရကာမဂုဏောပဓီဟိ ဝိရဟိတော။
အတိဒေဝပတ္တော တိ ဒေဝါနံ အတိဒေဝဘာဝံ ဗြဟ္မာနံ အတိဗြဟ္မဘာဝံ ပတ္တော။ **အနညပေါသီ**တိ ဌပေတွာ ဣမံ
အတ္တဘာဝံ အညဿ အတ္တဘာဝဿ ဝါ ပုတ္တဒါရဿ ဝါ အပေါသနတာယ အနညပေါသီ။

အာဟုနေယျော တိ အာဟုနပိဏ္ဍံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တော။ **ဝေဒဂူ**တိ စတုမဂ္ဂသင်္ခါတေဟိ ဝေဒေဟိ ဒုက္ခဿ
န္တံ ဂတော။ **ဘာဝိတတ္တော** တိ အတ္တာနံ ဘာဝေတွာ ဝဍ္ဎေတွာ ဌိတော။ **အနူပလိတ္တော** တိ တဏှာဒီဟိ လေ

ပေဟိ အာလိတ္တော။ **ဃာသေသနံ ဣရိယတီ**တိ အာဟာရပရိယေသနံ စရတိ။

န တဿ ပဏ္ဍာ န ပုရတ္ထမတ္ထိ တိ ပဏ္ဍာ ဝုစ္စတိ အတီတံ, ပုရတ္ထံ ဝုစ္စတိ အနာဂတံ, အတီတာနာဂတေသု ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂဝိရဟိတဿ ပဏ္ဍာ တ ပုရတ္ထံ တ နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **သန္တော** တိအာဒီသု ရာဂါဒိသန္တတာယ သန္တော။ ကောဓဓူမဝိဂမာ **ဝိဓူမော,** ဒုက္ခာဘာတ **အနီဃော,** ကတ္တရဒဏ္ဍာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တောပိ ဝဓကစေတနာယ အဘာတ **နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍော။ တသထာဝရေသူ** တိ တွေ့ ပန ပုထုဇ္ဇနာ တသာ နာမ, ခီဏာသဝ ထာဝရာ နာမ။ သတ္တ ပန သေခာ တသာတိ ဝတ္တုံ န သက္ကာ, ထာဝရာ န ဟောန္တိ, ဘဇမာနာ ပန ထာဝရပက္ခမေဝ ဘဇန္တိ။ **သော တ္ယာဟု တိ**န္တိ သော တေ အာဟုတိံ။

ဝိသေနိဘူတောတိ ကိလေသသေနာယ ဝိသေနော ဇာတော။ **အနေဇော**တိ နိတ္တဏှော။ **သုသီလော**တိ ခီဏာသ ဝသီလေန သုသီလော။ **သုဝိမုတ္တစိတ္တော** တိ ဖလဝိမုတ္တိယာ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တစိတ္တော။ **ဩဃတိဏ္ဏ** န္တိ စတ္တာရော ဩဃေ တိဏ္ဏံ။ တွေကေန ကထာမဂ္ဂေန ဗ္ရဟ္မာ ထေရဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တော အာယတနေ ဗ္ရာဟ္မဏံ နို ယောဇေသိ။ အဝသာနကထာ ပန သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဌပိတာ။ **ပတိဋ္ဌပေသိ ဒက္ခိဏ** န္တိ စတုပစ္စယဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌပေသိ။ **သုခမာယတိက**န္တိ သုခာယတိကံ အာယတိံ သုခဝိပာကံ, သုခာဝဟန္တိ အတ္ထော။ တတိယံ။

၄. ဗကဗ္ရဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၅. စတုတ္ထေ **ဟာပကံ ဒိဋ္ဌိဂတ** န္တိ လာမိကာ သဿတဒိဋ္ဌိ။ **ဣဒံ နိစ္စ**န္တိ ဣဒံ သဟ ကာယေန ဗ္ရဟ္မဋ္ဌာနံ အနိစ္စံ "နိစ္စ"န္တိ ဝဒတိ။ ဓုတဒီနိ တဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ တတ္ထ **ဓုဝ**န္တိ ထိရံ။ **သဿတ** န္တိ သဒာ ဝိဇ္ဇမာနံ။ **ကေဝလ** န္တိ အခဏ္ဍံ သကလံ။ **အစဝနဓမ္မ**န္တိ အစဝနသဘာဝံ။ **ဣဒံ ဟိ န ဇာယတီ**တိအာဒီသု ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကောစိ ဇာယနကော တ ဇီယနကော တ မီယနကော တ စဝနကော တ ဥပပဇ္ဇနကော တ နတ္ထိ, တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဣတော စ ပနည**န္တိ ဣ တော သဟကာယာ ဗ္ရဟ္မဋ္ဌာနာ ဥတ္တရိ အညံ နိဿရဏံ နာမ နတ္ထီတိ။ ဧဝမဿ ထာမဂတာ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပ န္နာ ဟောတိ။ ဧဝံတဒီ စ ပန သော ဥပရိ တိဿော ဈာနဘူမိယော စတ္တာရော မဂ္ဂေ စတ္တာရိ ဖလာနိ နိဗ္ဗာနန္တိ သဗ္ဗံ ပဋိဗာဟတိ။ ကဒါ ပနဿ သာ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပန္နာတိ? ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ နိဗ္ဗတ္တကာလေ။ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိယန္တိ ဧကေ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – ဟေဋ္ဌုပပတ္တိကော ကိရေသ ဗ္ရဟ္မာ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ တွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ကာလံ ကတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာန ဘူမိယံ ဝေဟပ္ဖလဗ္ရဟ္မလောကေ ပဉ္စကပ္ပသတိကံ အာယုံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဟေ ဋ္ဌုပပတ္တိကံ ကတွာ တတိယဇ္ဈာနံ ပဏီတံ ဘာဝေတွာ သုဘကိဏှဗ္ရဟ္မလောကေ စတုသဋ္ဌိကပ္ပံ အာယုံ ဂဟေ တွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဘာဝေတွာ အာဘဿရေ အဋ္ဌ ကပ္ပေ အာယုံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ ထ ပဌမဇ္ဈာနံ ဘာဝေတွာ, ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ကပ္ပာယုကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ ။ သော ပဌမကာလေ အတ္တနာ ကတက မ္မဉ္စ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနဉ္စ အညာသိ, ကာလေ ပန ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ဥဘယံ ပမုဿိတွာ သဿတဒိဋ္ဌိံ ဥပ္ပာဒေ သိ။

အဝိဇ္ဇာဂတောတိ အဝိဇ္ဇာယ ဂတော သမန္နာဂတော အညာဏီ အန္ဓိဘူတော။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ယော နာမ။ **ဝက္ခ တီ**တိ ဘဏတိ။ "ယတြ"တိ နိပါတယောဂေန ပန အနာဂတဝစနံ ကတံ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ သော ဗ္ရဟ္မာ ယထာ နာမ မဂ္ဂစောရော ဒွေ တယော ပဟာရေ အဓိဝါသေန္တော သဟာယေ အနာစိ က္ခိတွာပိ ဥတ္တရိံ ပဟာရံ ပဟရိယမာနော "အသုကော စ အသုကော စ မယှံ သဟာယော"တိ အာစိက္ခတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝတာ သန္တဇ္ဇိယမာနော သတိံ လဘိတွာ, "ဘဂဝတ မယှံ ပအနုပဒံ ပေက္ခန္တော မံ နိပ္ပီဠိတုကာမော"တိ ဘီ တော အတ္တနော သဟာယေ အာစိက္ခန္တော **ဒွတ္တသတ္တတီ**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – ဘော ဂေါတမ, မယံ ဒွတ္တသတ္တ တိ ဇနာ **ပုညကမ္မာ** တေန ပုညကမ္မေန ဣဓ နိဗ္ဗတ္တာ။ **ဝသဝတ္တိနော** သယံ အညေသံ ဝသေ အဝတ္တိတွာ ပရေ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေမ, ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ အတီတာ, အယံ နော ဝေဒေဟိ ဂတတ္တာ "ဝေဒဂူ"တိ သင်္ခံ ဂတာ ဘဂဝတ အန္တိမာ ဗ္ရဟ္မုပပတ္တိ။ **အသ္မာဘိဇပ္ပန္တိ ဇနာ အနေကာ** တိ အနေကဇနာ အမှေဟ အဘိဇပ္ပန္တိ။ "အယံ ခော ဘဝံ

ဗြဟ္မာ, မဟာဗြဟ္မာ, အဘိဘူ, အနဘိဘူတော, အညဒတ္ထုဒသော, ဝသဝတ္တီ, ဣဿရော, ကတ္တာ, နိမ္မာတာ, သေ
ဋ္ဌော, သဇိတာ, ဝသီ, ပိတာ ဘူတဘဗျာန”န္တိ ဧဝံ ပတ္ထေန္တိ ပိဟေန္တီတိ။

အထ နံ ဘဂဝတ **အပ္ပံ ဟိ ဧတ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧတန္တိ** ယံ တွံ ဣဓ တဝ အာယုံ “ဒီဃ”န္တိ မညသိ, ဧတံ
အပ္ပံ ပရိတ္တကံ။ **သတံ သဟဿာနံ နိရဗ္ဗုဒါန** န္တိ နိရဗ္ဗုဒဂဏနာယ သတသဟဿနိရဗ္ဗုဒါနံ။ **အာယုံ ပဇာနာမီတိ,**
“ဣဒါနိ တဝ အဝသိဋ္ဌံ ဧတ္တကံ အာယူ”တိ အဟံ ဇာနာမိ။ **အနန္တဒဿီ ဘဂဝတ ဟမသ္မိ** တိ, ဘဂဝတ, တုမှေဟ “အဟံ
အနန္တဒဿီ ဇာတိအာဒီနိ ဥပဟတိဝတ္တော”တိ ဝဒထ။ **ကိံ မေ ပုရာဏ**န္တိ, ယဒိ တွံ အနန္တဒဿီ, ဧဝံ သန္တေ ဣဒံ မေ
အာစိက္ခ, ကိံ မယှံ ပုရာဏံ? **ဝတသီလဝတ္တ** န္တိ သီလမေဝ ဝုစ္စတိ။ **ယမဟံ ဝိဇညာ**တိ ယံ အဟံ တယာ ကထိတံ ဇာ
နေယျံ, တံ မေ အာစိက္ခာတိ ဝဒတိ။

ဣဒါနိဿ အာစိက္ခန္တော ဘဂဝတ **ယံ တွံ အပာယယေသီ**တိအာဒိမာဟ။ တတြာယံ အဓိပ္ပာယော – ပုဗ္ဗေ ကိရေ
သ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ – “ဇာတိဇရာမရဏဿ အန္တံ ကရိဿာမီ”တိ နိက္ခမ္မ ဣ
သိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ အဘိညာပာဒကဈာနဿ လာဘီ ဟုတွာ ဂင်္ဂါတီရေ ပဏ္ဏ
ဏသာလံ ကာရေတွာ ဈာနရတိယာ ဝီတိနာမေတိ။ တဒာ စ ကာလေနကာလံ သတ္ထဝါဟာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ မရုက
န္တာရံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ မရုကန္တာရေ ပန ဒိဝါ န သက္ကာ ဂန္တုံ, ရတ္တိံ ဂမနံ ဟောတိ။ အထ ပုရိမသကဋဿ အဂ္ဂယု
ဂေ ယုတ္တဗလိဗဒ္ဒါ ဂစ္ဆန္တာ ဂစ္ဆန္တာ နိဝတ္တိတွာ အာဂတမဂ္ဂာဘိမုခါ အဟေသုံ, သဗ္ဗသကဋာနိ တထေဝ နိဝ
တ္တိတွာ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ နိဝတ္တိတဘာဝံ ဇာနိံသု။ တေသဉ္စ တဒါ ကန္တာရံ အတိက္ကမနဒိဝသော အဟောသိ။ သ
ဗ္ဗံ အာရုဒကံ ပရိက္ခီဏံ – တသ္မာ “နတ္ထိ ဒါနိ အမှာကံ ဇီဝိတ”န္တိ စိန္တေတွာ, ဂောဏေ စက္ကေသု ဗန္ဓိတွာ, မနု
ဿာ သကဋစ္ဆာယာယံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိံသု။

တာပသောပိ ကာလဿေဝ ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမိတွာ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ နိသိန္နော ဂင်္ဂံ ဩလောကယမာ
နော အဒ္ဒသ ဂင်္ဂံ မဟတာ ဥဒကောဃေန ပူရိယမာနံ ပဝတ္တိတမဏိက္ခန္ဓံ ဝိယ အာဂစ္ဆန္တိံ, ဒိသွာ စိန္တေသိ – “အတ္
ထိ နု ခေါ ဣမသ္မိံ လောကေ ဧဝရူပဿ မဓုရောဒကဿ အလာဘေန ကိလိဿမာနာ သတ္တာ”တိ? သော ဧဝံ အာဝ
ဇ္ဇေန္တော မရုကန္တာရေ တံ သတ္ထံ ဒိသွာ ‘ဣမေ သတ္တာ မာ နဿန္တူ’တိ “ဣတော စိတော စ မဟာဥဒကက္ခန္ဓ
ော ဆိဇ္ဇိတွာ မရုကန္တာရေ သတ္ထာဘိမုခေါ ဂစ္ဆတူ”တိ အဘိညာစိတ္တေန အဓိဋ္ဌာသိ။ သဟ စိတ္တုပ္ပာဒေန
မာတိကာရုဠှံ ဝိယ ဥဒကံ တတ္ထ အဂမာသိ။ မနုဿာ ဥဒကသဒ္ဒေန ဝုဋ္ဌာယ ဥဒကံ ဒိသွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ နှာယိတွ
ာ ပိဝိတွာ ဂောဏေပိ ပါယေတွာ သောတ္ထိနာ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ အဂမံသု။ သတ္ထာ တံ ဗြဟ္မုနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒဿေ
န္တော ပဌမံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **အပါယယေသီ**တိ ပါယယေသိ။ အ-ကာရော နိပါတမတ္တံ။ **ဃမ္မနီ** တိ ဃိမှေဟ။ **သမ္ပရေတေ**
တိ ဃိမှာတပေန ဖုဋ္ဌေ အနုဂတေ။

အပရသ္မိမ္ပိ သမယေ တာပသော ဂင်္ဂာတီရေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ အရညကမကံ နိဿာယ ဝသတိ။ တေန စ
သမယေန စောရာ တံ ကမံ ပဟရိတွာ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ ကဝိယော စ ကရမရေ စ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ကာတေပိ
သုနခါပိ မနုဿာပိ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝန္တိ။ တာပသော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ “ကိန္နု ခေါ ဧတ”န္တိ? အာဝဇ္ဇေန္တော “မနု
ဿာနံ ဘယံ ဥပ္ပန္န”န္တိ ဉတွာ “မယိ ပဿန္တေ ဣမေ သတ္တာ မာ နဿန္တူ”တိ အဘိညာပာဒကဈာနံ သမာ
ပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ အဘိညာစိတ္တေန စောရာနံ ပဋိပထေ စတုရင်္ဂိနိံ သေနံ မာပေသိ။ ကမ္မသဇ္ဇာ အာဂစ္ဆန္တာ စောရာ
ဒိသွာ, “ရာဇာ မညေ အာဂတော”တိ ဝိလောပံ ဆဍ္ဍေတွာ ပက္ကမိံသု။ တာပသော “ယံ ယဿ သန္တကံ, တံ တဿ
သေဝ ဟောတူ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ, တံ တထေဝ အဟောသိ။ မဟာဇနော သောတ္ထိဘာဝံ ပါပုဏိ။ သတ္ထာ ဣဒမ္ပိ တဿ
ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒဿေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဧဏိကူလသ္မိ** န္တိ ဂင်္ဂာတီရေ။ **ဂယှကံ နီယမာန**န္တိ ဂဟေတွ
ာ နီယမာနံ, ကရမရံ နီယမာနန္တိပိ အတ္ထော။

ပုန ဧကသ္မိံ သမယေ ဥပရိဂင်္ဂါတသိကံ ဧကံ ကုလံ ဟေဋ္ဌာဂင်္ဂါတသိကေန ကုလေန သဒ္ဓိံ မိတ္တသန္ထဝံ ကတွ
ာ, နာဝါသင်္ဃာဋံ ဗန္ဓိတွာ, ဗဟုံ ခါဒနီယဉ္စေဝ ဘောဇနီယဉ္စ ဂန္ဓမာလာဒီနိ စ အာရောပေတွာ ဂင်္ဂါသောတေန အာ
ဂစ္ဆတိ။ မနုဿာ ခါဒမာနာ ဘုဉ္ဇမာနာ နစ္စန္တာ ကာယန္တာ ဒေဝဝိမာနေန ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ ဗလဝသောမနဿာ အ
ဟေသုံ။ ဂင်္ဂေယျကော နာဂေ ဒိသွာ ကုပိတော “ဣမေ မယိ သညမ္ပိ န ကရောန္တိ။ ဣဒါနိ နေ သမုဒ္ဒမေဝ ပါပေဿ

သာမီ''တိ မဟာန္တံ အတ္တဘာဝံ မာပေတွာ ဥဒကံ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယ ဖဏံ ကတွာ, သုသုကာရံ ကရောန္တော အဋ္ဌာသိ။ မဟာဇနော ဒိသွာ ဘီတော ဝိဿရမကာသိ။ တာပသော ပဏ္ဏသာလာယံ နိသိန္နော သုတွာ, ''က္ဝမေ ကယန္တာ နစ္စန္တာ သောမနဿဇာတာ အာဂစ္ဆန္တိ၊ က္ဝအနိ ပန ဘယရဝံ ရဝိံသု, ကိန္နု ခော''တိ? အာဝဇ္ဇေန္တော နာဂရာဇံ ဒိသွာ, ''မယိ ပဿန္တေ သတ္တာ မာ နဿန္တူ''တိ အဘိညာပာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ အတ္တဘာဝံ ပဇဟိတွာ သုပဏ္ဏဝဏ္ဏံ မာပေတွာ နာဂရာဇဿ ဒဿေသိ။ နာဂရာဇာ ဘီတော ဖဏံ သံဟရိတွာ ဥဒကံ ပဝိဋ္ဌော, မဟာဇနော သောတ္ထိဘာဝံ ပာပုဏိ။ သတ္တာ က္ဝဒမ္ပိ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒဿေန္တော တတိယံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **လုဒ္ဒေ နာ**တိ အရုဏေန။ **မနုဿကမ္ယာ** တိ မနုဿကာမတာယ, မနုဿေ ဝိဟေဌေတုကာမတာယာတိ အတ္ထော။

အပရသ္မိမ္ပိ သမယေ သေ က္ဝသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ကေသဝော နာမ တာပသော အဟောသိ။ တေန သမယေန အမ္ဟာကံ ဗောဓိသတ္တော ကပ္ပော နာမ မာဏဝေ ကေသဝဿ ဗဒ္ဓစရော အန္တေဝာသိကော ဟုတွာ အာစရိယဿ ကိံကာရပဋိဿာဝီ မနာပစာရီ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော အတ္ထစရော အဟောသိ။ ကေသဝော တေန ဝိနာ ဝသိတုံ န သက္ကောတိ, တံ နိဿာယေဝ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သတ္တာ က္ဝဒမ္ပိ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒဿေန္တော စတုတ္ထံ ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဗဒ္ဓစရော** တိ အန္တေဝာသိကော, သော ပန ဇေဋ္ဌန္တေဝာသိကော အဟောသိ။ **သမ္ဗုဒ္ဓိမန္တံ ဝတိနံ အမညီ**တိ, ''သမ္မာ ဗုဒ္ဓိမာ ဝတသမ္ပန္နော အယ''န္တိ ဇဝံ မညမာနော ကပ္ပော တဝ အန္တေဝာသိကော အဟောသိ အဟံ သော တေန သမယေနာတိ ဒဿေတိ။ **အညေပိ ဇာနာသီ**တိ န ကေဝလံ မယှံ အာယုမေဝ, အညေပိ တွံ ဇာနာသိယေဝ။ **တထာ ဟိ ဗုဒ္ဓေါ**တိ တထာ ဟိ တွံ ဗုဒ္ဓေါ, ယသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ, တသ္မာ ဇာနာသီတိ အတ္ထော။ **တထာ ဟိ တ္ယာယံ ဇလိတာနုဘာဝေ**တိ ယသ္မာ စ တွံ ဗုဒ္ဓေါ, တသ္မာ တေ အယံ ဇလိတော အာနုဘာဝေါ။ **ဩဘာသယံ တိဋ္ဌတီ** တိ သဗ္ဗံ ဗြဟ္မလောကံ ဩဘာသယန္တော တိဋ္ဌတိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အညတရဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၆. ပဉ္စမေ **တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ** တိ တေဇောကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ပာဒကဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ, **''သရီရတော ဇာလာ နိက္ခမန္တူ''တိ** အဓိဋ္ဌဟန္တော အဓိဋ္ဌာနစိတ္တာနုဘာဝေန သကလသရီရတော ဇာလာ နိက္ခမန္တိ, ဇဝံ တေဇောဓာတုံ သမာပန္နော နာမ ဟောတိ, တထာ သမာပဇ္ဇိတွာ။ **တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ** တိ ကသ္မာ ထေရော တတ္ထ အဂမာသိ? ထေရဿ ကိရ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ တဿ ဗြဟ္မုနော ဥပရိ နိသိန္နံ တထာဂတံ ဒိသွာ ''အဋ္ဌိဝေဓိ အယံ ပုဂ္ဂလော, မယာပေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗ''န္တိ အဟောသိ, တသ္မာ အဂမာသိ။ သေသာနံ ဂမနေပိ ဇသေဝ နယော။ သော ဟိ ဗြဟ္မာ တထာဂတဿ စေဝ တထာဂတသာဝကာနဉ္စ အာနုဘာဝံ အဒိသွာ အဘာဇ္ဇော ဝိနယံ ဥပဂန္တုံ, တေန သော သန္နိဟိတော အဟောသိ။ တတ္ထ တထာဂတဿ သရီရတော ဥဂ္ဂတဇာလာ သကလဗြဟ္မလောကံ အတိက္ကမိတွာ အဇ္ဈောကာသေ ပက္ခန္ဒာ, တာ စ ပန ဆဗ္ဗဏ္ဏာ အဟေသုံ, တထာဂတဿ သာဝကာနံ အာဘာ ပကတိဝဏ္ဏာဝ။

ပဿသိ ဝီတိဝတ္တန္တ န္တိ က္ဝမသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ အညဗြဟ္မသရီရဝိမာနာလင်္ကာရာဒီနံ ပဘာ အတိက္ကမမာနံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဘဿရံ ပဘံ ပဿသီတိ ပုစ္ဆတိ။ **န မေ, မာရိသ, သာ ဒိဋ္ဌိ** တိ ယာ မေသာ, ''က္ဝဓာဂန္တုံ သမတ္ထော အညော သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ နတ္ထီ''တိ ပုရေ ဒိဋ္ဌိ, နတ္ထိ မေ သာ။ **ကထံ ဝဇ္ဇံ** န္တိ ကေန ကာရဏေန ဝဒေယျံ။ **နိစ္စောမှိ သဿတော** တိ က္ဝမဿ ကိရ ဗြဟ္မုနော လဒ္ဓိဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိ စာတိ ဒွေဝ ဒိဋ္ဌိယော။ တတ္ထာဿ တထာဂတဉ္စေဝ တထာဂတသာဝကေ စ ပဿတော လဒ္ဓိဒိဋ္ဌိ ပဟီနာ။ ဘဂဝတ ပနေတ္ထ မဟာန္တံ ဓမ္မဒေသနံ ဒေသေသိ။ ဗြဟ္မာ ဒေသနာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ က္ဝတိဿ မဂ္ဂေန သဿတဒိဋ္ဌိ ပဟီနာ, တသ္မာ ဇဝမာဟ။

ဗြဟ္မပာရိသဇ္ဇ န္တိ ဗြဟ္မပာရိစာရိကံ။ ထေရာနညတ္ထိ ဘဏ္ဍာကဟာကဒဟာရာ ဝိယ ဗြဟ္မာနမ္ပိ ပာရိသဇ္ဇာ ဗြဟ္မာနော နာမ ဟောန္တိ။ **တေနုပသင်္ကမာ** တိ ကသ္မာ ထေရဿေဝ သန္တိကံ ပေသေသိ? ထေရေ ကိရဿ တတ္ထ ကေနေဝ ကထာသလ္လာပေန ဝိဿာသော ဥဒပာဒိ, တသ္မာ တဿေဝ သန္တိကံ ပေသေသိ **အညေပီ**တိ ယထာ တုမ္ဟေ စတ္တာရော ဇနာ, ကိန္နု ခော ဇဝရူပာ အညေပိ အတ္ထိ, ဥဒာဟု တုမ္ဟေဟ စတ္တာရော ဇဝ မဟိဒ္ဓိကာတိ? **တေ**

ဝိဇ္ဇာတိ ပုဗ္ဗေနိဝါသဒိဗ္ဗစက္ခုအာသဝက္ခယသင်္ခာတာဟိ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ သမန္နာဂတော။ **ကုဒ္ဒိပတ္တာ** တိ ကုဒ္ဒိဝိဓောဏံ ပတ္တာ။ **စေတောပရိယာယကောဝိဒာ**တိ ပရေသံ စိတ္တာစာရေ ကုသလာ။ ဧဝမေတ္ထ ပဉ္စ အဘိညာပိ သရူပေန ဝုတ္တာ။ ဒိဗ္ဗသောတံ ပန တာသံ ဝသေန အာဂတမေဝ ဟောတိ။ **ဗဟူ**တိ ဧဝရူပာ ဆဠဘိညာ ဗုဒ္ဓသာဝကာ ဗဟူ ဂဏနပထံ အတိက္ကန္တာ, သကလံ ဇမ္ဗုဒီပံ ကာသာဝပဇ္ဇောတံ ကတွာ ဝိစရန္တီတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဗြဟ္မလောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၇. ဆဋ္ဌေ **ပစ္စေကံ ဒွါရဗာဟံ** န္တိ ဧကေကော ဧကေကံ ဒွါရဗာဟံ နိဿာယ ဒွါရပါလာ ဝိယ အဋ္ဌံသု။ **ဣဒ္ဓေ**တိ ဗျာနသုခေန သမိဒ္ဓေ။ **ဖီတော**တိ အဘိညာပုပ္ဖေဟိ သုပုပ္ဖိတော။ **အနဓိဝါသေန္တော** တိ အသဟန္တော။ **တေ ဒေ ဝေ ဧတဒဝေါစ**တိ တေသံ နိမ္မိတဗြဟ္မာနံ မဇ္ဈေ နိသိန္နော တေ "ပဿသိ မေ"တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။

တယော သုပဏ္ဏာတိ ကထာယ ပဉ္စသတာတိ သတပဒံ ရူပဝသေန တ ပန္တိဝသေန တ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ရူပဝသေန တာဝ **တယော သုပဏ္ဏာ**တိ တီဏိ သုပဏ္ဏရူပသတာနိ။ **စတုရော စ ဟံသာ**တိ စတ္တာရိဟံသရူပသတာနိ။ **ဗျဂ္ဃီနိသာ ပဉ္စ သတာ**တိ ဗျဂ္ဃသဒိသာ ဧကစ္စေ မိဂါ ဗျဂ္ဃီနိသာ နာမ, တေသံ ဗျဂ္ဃီနိသာရူပကာနံ ပဉ္စသတာနိ, ပန္တိဝသေန **တယော သုပဏ္ဏာ**တိ တီဏိ သုပဏ္ဏပန္တိသတာနိ, **စတုရော ဟံသာ**တိ စတ္တာရိ ဟံသပန္တိသတာနိ။ **ဗျဂ္ဃီနိသာ ပဉ္စ သတာ**တိ ပဉ္စ ဗျဂ္ဃီနိသာ ပန္တိသတာနိ။ **ဗျာယိနော**တိ ဗျာယိဿ မယှံ ဝိမာနေ အယံ ဝိဘူတီတိ ဒဿေတိ။ **ဩဘာသယန္တိ** ဩဘာသယမာနံ။ **ဥတ္တရဿံ ဒိသာယ** န္တိ တံ ကိရ ကနကဝိမာနံ တေသံ မဟာဗြဟ္မာနံ ဌိတဋ္ဌာနတော ဥတ္တရဒိသာယံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ အယံ ပနဿ အဓိပ္ပာယော – ဧဝရူပေ ကနကဝိမာနေ ဝသန္တော အဟံ ကဿ အညဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂမိဿာမီတိ။ **ရူပေ ရဏံ ဒိသွာ**တိ ရူပမှိ ဇာတိဇရာဘင်္ဂသင်္ခါတံ ဒောသံ ဒိသွာ။ **သဒာ ပဝေဓိတ** န္တိ သီတာဒီဟိ စ နိစ္စံ ပဝေဓိတံ စလိတံ ဃဋ္ဋိတံ ရူပံ ဒိသွာ။ **တသ္မာ န ရူပေ ရမတိ သုမေဓော** တိ ယသ္မာ ရူပေ ရဏံ ပဿတိ, သဒာ ပဝေဓိတဉ္စ ရူပံ ပဿတိ, တသ္မာ သုမေဓော သုန္ဒရပညော သော သတ္ထာ ရူပေ န ရမတီတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ကောကာလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၈. သတ္တမေ **အပ္ပမေယျံ ပမိနန္တော** တိ အပ္ပမေယျံ ခီဏာသဝပုဂ္ဂလံ "ဧတ္တကံ သီလံ, ဧတ္တကော သမာဓိ, ဧတ္တကာ ပညာ"တိ ဧဝံ မိနန္တော။ **ကောဓ ဝိဒွါ ဝိကပ္ပယေ** တိ ကော ဣဓ ဝိဒွါ မေဓာဝီ ဝိကပ္ပေယျ, ခီဏာသဝေ ဝ ခီဏာသဝံ မိနန္တော ကပ္ပေယျာတိ ဒီပေတိ။ **နိဝုတံ တံ မညေ**တိ ယော ပန ပုထုဇ္ဇနော တံ ပမေတုံ အာရဘတိ, တံ နိဝုတံ အဝကုဇ္ဇပညံ မညာမီတိ။ သတ္တမံ။

၈. ကတမောဒကတိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၉. အဋ္ဌမေ **အကိဉ္စနံ** န္တိ ကိဉ္စန ဝိရဟိတံ ပညာ, နိပ္ပညောတိ အတ္ထော။ အဋ္ဌမံ။

၉. တုရူဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၀. နဝမေ **အာဗာဓိကော**တိ "သာသပမတ္တီဟိ ပီဠကာဟိ"တိအာဒိနာ နယေန အနန္တရသုတ္တေ အာဂတေန အာဗာဓေန အာဗာဓိကော။ **ဗာဠ္ဟဂိလာနော**တိ အဓိမတ္တဂိလာနော။ **တုရူ**တိ ကောကာလိကဿ ဥပဇ္ဈာယော တုရုတ္ထေရော နာမ အနာဂါမိဖလံ ပတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ သော ဘူမဋ္ဌကဒေဝတာ အာဒိံ ကတွာ, "အယုတ္တံ ကောကာလိကေန ကတံ အဂ္ဂသာဝကေ အန္တိမဝတ္ထုနာ အဗ္ဘာစိက္ခန္တေနာ"တိ ပရမ္ပရာယ ဗြဟ္မလောကသမ္ပတ္တံ ကောကာလိကဿ ဟာပကမ္မံ သုတွာ – "မာ မယှံ ပဿန္တဿေဝ ဝရာကော နဿိ, ဩဝဒိဿာမိ နံ ထေရေသု စိတ္တပသာဒတ္ထာယာ"တိ အာဂန္တွာ တဿ ပုရတော အဋ္ဌာသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "တုရူ ပစ္စေကဗြဟ္မာ"တိ။ **ပေသလာ**တိ ပိယသီလာ။ **ကောသိ တွံ, အာဝုသော**တိ နိပန္နကောဝ ကဗရက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဧဝမာဟ။ **ပဿ ယာဝဉ္စ တေ**တိ ပဿ ယတ္တကံ တယာ အပရဒ္ဓံ, အတ္တနော နလာဋေ မဟာဂဏ္ဍံ အပဿန္တော သာသပမတ္တာယ ပီဠကာယ မံ စောဒေတဗ္ဗံ မညသီတိ အာဟ။

အထ နံ “အဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော အယံ ဝရာကော, ဂိလဝိသော ဝိယ ကဿစိ ဝစနံ န ကရိဿတီ”တိ ဥတ္တ ပုရိသဿ **သ ဟီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကုဌာရီ**တိ ကုဌာရိသဒိသာ ဖရုသာ ဝါစာ။ **ဆိန္ဒတီ** တိ ကုသလမူလသင်္ခာတေ မူလေယေဝ နိကန္တတိ။ **နိန္ဒိယ** န္တိ နိန္ဒိတဗ္ဗံ ဒုဿီလပုဂ္ဂလံ။ **ပသံသတီ**တိ ဥတ္တမတ္ထေ သမ္ဘာဝေတ္ဝာ ခီဏာသဝောတိ ဝဒတိ။ **တံ ဝါ နိန္ဒတိ ယော ပသံသိယော** တိ , ယော ဝါ ပသံသိတဗ္ဗော ခီဏာသဝော, တံ အန္တိမဝတ္ထုနာ စောဒေန္တော “ဒုဿီလော အယ”န္တိ ဝဒတိ။ **ဝိစိနာတိ မုခေန သော ကလိ**န္တိ, သော တံ အပရာဓံ မုခေန ဝိစိနာတိ နာမ။ **ကလိနာ တေနာ**တိ တေန အပရာဓေန သုခံ န ဝိန္ဒတိ။ နိန္ဒိယပသံသာယ ဟိ ပသံသိယနိန္ဒာယ စ သမကောဝ ဝိပါကော။

သဗ္ဗဿာပိ သဟာပိ အတ္တနာတိ သဗ္ဗေန သကေနပိ အတ္တနာပိ သဒ္ဓိံ ယော အက္ခေသု ဓနပရာဇယော နာမ, အယံ အပ္ပမတ္တကော အပရာဓော။ **ယော သုဂတေသူ**တိ ယော ပန သမ္မဂ္ဂတေသု ပုဂ္ဂလေသု စိတ္တံ ပဒုဿေယျ, အယံ စိတ္တပဒောသော ဝ တတော ကလိတော မဟန္တတရော ကလိ။

ဣဒါနိ တဿ မဟန္တတရဘာဝံ ဒဿေန္တော **သတံ သဟဿာန** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သတံ သဟဿာန** န္တိ နိရဗ္ဗုဒဂဏနာယ သတသဟဿံ။ **ဆတ္တိံသတီ** တိ အပရာနိ ဆတ္တိံသတိ နိရဗ္ဗုဒါနိ။ **ပဉ္စ စာ**တိ အဗ္ဗုဒဂဏနာယ ပဉ္စ အဗ္ဗုဒါနိ။ **ယမရိယဂရဟီ**တိ ယံ အရိယေ ဂရဟန္တော နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, တတ္ထ ဧတ္တကံ အာယုပ္ပမာဏန္တိ။ နဝမံ။

၁၀. ကောကာလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. ဒသမေ **ကောကာလိကော ဘိက္ခု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ** တိ, ကော အယံ ကောကာလိကော, ကသ္မာ စ ဥပသင်္ကမိ? အယံ ကိရ ကောကာလိကရဋ္ဌေ ကောကာလိကနဂရေ ကောကာလိကသေဋ္ဌိဿ ပုတ္တော ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ပိတရာ ကာရာပိတေ ဝိဟာရေ ပဋိဝသတိ စူဠကောကာလိကောတိ နာမေန, န ဒေဝဒတ္တဿ သိဿော။ သော ဟိ ဗြာဟ္မဏပုတ္တော မဟာကောကာလိကော နာမ။ ဘဂဝတိ ပန သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဇနပဒစာရိကံ စရမာနာ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဝိဝေကာဝာသံ ဝသိတုကာမာ တေ ဘိက္ခူ ဥယျောဇေတွာ အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒါယ တသ္မိံ ဇနပဒေ တံ နဂရံ ပတွာ တံ ဝိဟာရံ အဂမံသု။ တတ္ထ နေသံ ကောကာလိကော ဝတ္တံ ဒဿေသိ။ တေ တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိတွာ, “အာဝုသော, မယံ ဣဓ တေမာသံ ဝသိဿာမ, မာ ကဿစိ အာရောစေဟီ”တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဝသိံသု။ ဝသိတွာ ပဝါရဏာဒိဝသေ ပဝါရေတွာ, “ဂစ္ဆာမ မယံ, အာဝုသော”တိ ကောကာလိကံ အာပုစ္ဆိံသု။ ကောကာလိကော “အဇ္ဇေကဒိဝသံ, အာဝုသော, ဝသိတွာ သွေဝ ဂမိဿထာ”တိ ဝတွာ ဒုတိယဒိဝသေ နဂရံ ပဝိသိတွာ မနုဿေ အာမန္တေသိ – “အာဝုသော, တုမှေဟ အဂ္ဂသာဝကေ ဣဓာဂန္တွာ ဝသမာနေပိ န ဇာနာထ, န နေ ကောစိ ပစ္စယေနာပိ နိမန္တေတီ”တိ။ နဂရဝါသိနော, “ကဟံ, ဘန္တေ, ထေရာ, ကသ္မာ နော န အာရောစယိတ္ထာ”တိ? ကိံ အာဝုသော အာရောစိတေန, ကိံ န ပဿထ ဒွေ ဘိက္ခူ ထေရာသနေ နိသီဒန္တေ, ဧတေ အဂ္ဂသာဝကာတိ။ တေ ခိပ္ပံ သန္နိပတိတွာ သပ္ပိဖာဏိတာဒီနိ စေဝ စီဝရဒုဿာနိ စ သံဟရိံသု။

ကောကာလိကော စိန္တေသိ – “ပရမပ္ပိစ္ဆာ အဂ္ဂသာဝကာ ပယုတ္တဝါစာယ ဥပ္ပန္နံ လာဘံ န သာဒိယိဿန္တိ , အသာဒိယန္တာ ‘အာဝါသိကဿ ဒေထာ’တိ ဝက္ခန္တီ”တိ။ တံ တံ လာဘံ ကဟာပေတွာ ထေရာနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ထေရာ ဒိသွာဝ “ဣမေ ပစ္စယာ နေဝ အမှာကံ, န ကောကာလိကဿ ကပ္ပန္တီ”တိ ပဋိက္ခိပိတွာ ပက္ကမိံသု။ ကောကာလိကော “ကထံ ဟိ နာမ အတ္တနာ အလဘန္တာ မယှမ္ပိ အအဒါပေတွာ ပက္ကမိဿန္တီ”တိ? အာဃာတံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တေပိ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပုန အတ္တနော ပရိသံ အာဒါယ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တာ အနုပုဗ္ဗေန တသ္မိံ ရဋ္ဌေ တမေဝ နဂရံ ပစ္စာဂမိံသု။ နာဂရာ ထေရေ သဉ္ဇာနိတွာ သဟ ပရိက္ခာရေဟိ အနံ သဇ္ဇေတွာ နဂရမဇ္ဈေ မဏ္ဍပံ ကတွာ အနံ အဒံသု, ထေရာနဉ္စ ပရိက္ခာရေ ဥပနာမေသုံ။ ထေရာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာဒယိံသု။ တံ ဒိသွာ ကောကာလိကော စိန္တေသိ – “ဣမေ ပုဗ္ဗေ အပ္ပိစ္ဆာ အဟေသုံ, ဣဒါနိ ဟာပိစ္ဆာ ဇာတာ, ပုဗ္ဗေပိ အပ္ပိစ္ဆ ဆသန္တုဋ္ဌပဝိဝိတ္တသဒိသာ မညေ”တိ ထေရေ ဥပသင်္ကမိတွာ, “အာဝုသော, တုမှေဟ ပုဗ္ဗေ အပ္ပိစ္ဆာ ဝိယ, ဣဒါနိ ပန ဟာပဘိက္ခူ ဇာတာ”တိ ဝတွာ “မူလဋ္ဌာနေယေဝ နေသံ ပတိဋ္ဌံ ဘိန္ဒိဿာမီ”တိ တရမာနရူပော နိက္ခမိတွာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ အယမေဝ ကောကာလိကော ဣမိနာ စ ကာရဏေန ဥပသင်္ကမီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘဂဝတ တံ တုရိတတုရိတံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာဝ အာဝဇ္ဇေန္တော အညာသိ – ''အယံ အဂ္ဂသာဝကေ အက္ကောသိ တုကာမော အာဂတော''တိ။ ''သက္ကာ နု ခေါ ပဋိသေဓေတု''န္တိ စ အာဝဇ္ဇေန္တော, ''န သက္ကာ ပဋိသေဓေတုံ, ထေရေသု အပရဇ္ဈိတွာ ကာလင်္ကတော ဧကံသေန ပဒုမနိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ''တိ ဒိသွာ, ''သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာ နေပိ နာမ ဂရဟန္တံ သုတွာ န နိသေဓေတီ''တိ တဒမောစနတ္ထံ အရိယူပဝါဒဿ စ မဟာသာဝဇ္ဇဘာဝဒဿနတ္ထံ **မာ ဟေဝ**န္တိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိသေဓေသိ။ တတ္ထ **မာ ဟေဝ**န္တိ မာ ဧဝံ အဘဏိ။ **သဒ္ဓါယိကော** တိ သဒ္ဓါယ အာကရော ပသာဒာဝဟော သဒ္ဓါတဗ္ဗဝစနော ဝါ။ **ပစ္စယိကော** တိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗဝစနော။

ပက္ကာမီ တိ ကမ္မာနုဘာဝေန စောဒိယမာနော ပက္ကာမိ။ ဩကာသကတံ ဟိ ကမ္မံ န သက္ကာ ပဋိဗာဟိတုံ, တံ တဿ တတ္ထ ဌာတုံ န အဒါသိ။ **အစိရပက္ကန္တဿ** တိ ပက္ကန္တဿ သတော န စိရေနေဝ။ **သဗ္ဗော ကာယော ဖုဋ္ဌော အဟောသီ**တိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဩကာသံ အာဝဇ္ဇေတွာ သကလသရီရံ အဋ္ဌီနိ ဘိန္ဒိတွာ ဥဂ္ဂတာဟိ ပီဠကာ ဟိ အဇ္ဈောတ္ထဋံ အဟောသိ။ ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန တထာရူပံ ကမ္မံ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခီဘာဝေ ဝိပာကံ န ဒေတိ, ဒဿနူပစာရေ ဝိဇဟိတမတ္တေ ဒေတိ, တသ္မာ တဿ အစိရပက္ကန္တဿ ပီဠကာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ **ကလာယမတ္တိယော** တိ စဏကမတ္တိယော။ **ဗေလုဝသလာဋုကမတ္တိယော** တိ တရုဏဗေလုဝမတ္တိယော။ (**ဗိလ္လမတ္တိယော** တိ မဟာဗေလုဝမတ္တိယော။) **ပဘိဇ္ဇိံသု** တိ ဘိဇ္ဇိံသု။ တာသု ဘိန္နာသု သကလသရီရံ ပနသပက္ကံ ဝိယ အဟောသိ။ သော ပက္ကေန ဂတ္တေန ဇေတဝနဒွာရကောဋ္ဌကေ ဝိသဂိလိတော မစ္ဆော ဝိယ ကဒလိပတ္တေသု သယိ။ အထ ဓမ္မသဝနတ္ထံ အာဂတာဂတာ မနုဿာ – ''ဓိ ကောကာလိက, ဓိ ကောကာလိက, အယုတ္တမကာသိ, အတ္တနောယေဝ မုခံ နိဿာယ အနယဗျသနံ ပတ္တော''တိ အာဟံသု။ တေသံ သုတွာ အာရက္ခဒေဝတာ ဓိ-ကာရံ အကံသု။ အာရက္ခကဒေဝတာနံ အာကာသဒေဝတာတိ ဣမိနာ ဥပာယေန ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ ဧကဓိကာရော ဥဒပာဒိ။ အထဿ ဥပဇ္ဈာယော အာဂန္တွာ ဩဝဒံ အဂဏှန္တံ ဥတွာ ဂရဟိတွာ ပက္ကာမိ။

ကာလမကာသီတိ ဥပဇ္ဈာယေ ပက္ကန္တေ ကာလမကာသိ။ **ပဒုမံ နိရယ**န္တိ ဟဋ္ဌိယေက္ကော ပဒုမနိရယော နာမ နတ္ထိ, အဝီစိမဟာနိရယမှိယေဝ ပန ပဒုမဂဏနာယ ပစ္စိတဗ္ဗေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိ။

ဝီသတိခါရိကောတိ မာဂဓကေန ပတ္ထေန စတ္တာရော ပတ္ထာ ကောသလရဋ္ဌေ ဧကပတ္ထော ဟောတိ, တေန ပတ္ထေန စတ္တာရော ပတ္ထာ အာဠှကံ, စတ္တာရိ အာဠှကာနိ ဒောဏံ, စတုဒောဏာ မာနိကာ, စတုမာနိကာ ခါရီ, တာယ ခါရိယာ ဝီသတိခါရိကော။ **တိလဝါဟော**တိ မာဂဓကာနံ သုခုမတိလာနံ တိလသကဋံ။ **အဗ္ဗုဒေ နိရယော** တိ အဗ္ဗုဒေ နာမ ဟဋ္ဌိယေက္ကော နိရယော နတ္ထိ။ အဝီစိမှိယေဝ ပန အဗ္ဗုဒဂဏနာယ ပစ္စိတဗ္ဗဋ္ဌာနဿေတံ နာမံ။ **နိရဗ္ဗုဒ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဝဿဂဏနာပိ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ယထေဝ ဟိ သတံ သတသဟဿာနိ ကောဋိ ဟောတိ, ဧဝံ သတံ သတသဟဿကောဋိယော ပကောဋိ နာမ ဟောတိ, သတံ သတသဟဿပကောဋိယော ကောဋိပကောဋိ နာမ, သတံ သတသဟဿကောဋိပကောဋိယော နဟုတံ, သတံ သတသဟဿနဟုတာနိ နိန္နဟုတံ, သတံ သတသဟဿနိန္နဟုတာနိ ဧကံ အဗ္ဗုဒံ, တတော ဝီသတိဂုဏံ နိရဗ္ဗုဒံ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထာတိ။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁. သနင်္ကုမာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၂. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သပ္ပိနီတီရေ** တိ သပ္ပိနီနာမိကာယ နဒိယာ တီရေ။ **သနင်္ကုမာရော** တိ သော ကိရ ပဉ္စသိခကုမာရကကာလေ ဈာနံ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ကုမာရကဝဏ္ဏေနေဝ ဝိစရတိ။ တေန နံ ''ကုမာရော''တိ သဉ္ဇာနန္တိ, ပောရာဏကတ္တာ ပန ''သနင်္ကုမာရော''တိ ဝုစ္စတိ။ **ဇနေတသ္မိ** န္တိ ဇနိတသ္မိံ, ပဇာယာတိ အတ္ထော။ **ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနော** တိ ယေ ဇနေတသ္မိံ ဂေါတ္တံ ပဋိသရန္တိ တေသု လောကေ ဂေါတ္တပဋိသာရီသု ခတ္တိယော သေဋ္ဌော။ **ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော** တိ ဘယဘေရဝသုတ္တပရိယာယေန (မ. နိ. ၁.၃၄ အာဒယော) ပုဗ္ဗေနိဝ

သာဒီပတိ တ တီပတိ, အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တပရိယာယေန (ဒီ. နိ. ၁.၂၇၈ အာဒယော) ဝိပဿနာဉာဏံ မနောမယိဒ္ဓိ ဆ အဘိညာ ယောတိ ဣမာပတိ တ အဋ္ဌပတိ ဝိဇ္ဇာပတိ, သီလေသု ပရိပူရကာရိတာ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ ဘောဇနေ မတ္တညုတာ ဇာဂရိယာနုယောဂေ သတ္တ သဒ္ဓမ္မာ စတ္တာရိ ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနီတိ ဇေ ပန္နရသဓမ္မဘေဒေန စရဏေန စ သမန္နာဂ တော။ **သော သေဋ္ဌော ဒေဝမာနုသေ** တိ သော ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏော ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သေဋ္ဌော ဥတ္တမော တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒေဝဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၃. ဒုတိယေ **အစိရပက္ကန္တေ** တိ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတွာ နစိရဿေဝ ဝေဠုဝနတော ဂယာသီသံ ဂတေ။ **အတ္တဝ ရိန္တိ** ဂဒ္ရဘဿ ဝဍ္ဎတယ ဇာတံ။ ဒုတိယံ။

၃. အန္ဓကဝိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၄. တတိယေ **အန္ဓကဝိန္ဒ** န္တိ ဇဝံနာမကံ ကမံ။ **ဥပသင်္ကမိ** တိ ''သတ္ထာ ဣအာနိပိ ဝီရိယံ ကရောတိ ပဓာနမနုယုဥ္ ဇတိ, ဂစ္ဆာမိဿ သန္တိကေ ဌတွာ သာသနာနုစ္ဆဝိကံ ဝီရိယပဋိသံယုတ္တံ ကထံ ဝက္ခာမီ''တိ ဥပသင်္ကမိ။

ပန္တာနီ တိ ဇနတံ အတိက္ကမိတွာ မနုဿာနံ အနုပစာရေ ဌိတာနိ။ **သံယောဇနဝိပ္ပမောက္ခာ** တိ တာနိ စ သေနာ သနာနိ သေဝမာနော န စီဝရာဒီနံ အတ္ထာယ သေဝေယျ, အထ ခေါ ဒသသံယောဇနဝိပ္ပမောက္ခတ္ထာယ စရေယျ။ **သင်္ဃေ ဝသေ** တိ တေသု သေနာသနေသု ရတိံ အလဘန္တော ဥပဋ္ဌာကကာဒီနံ စိတ္တာနုရက္ခဏတ္ထံ ဂဒ္ရဘပိဋ္ဌေ ရဇံ ဝိယ ဥပ္ပတန္တော အရညေ အစရိတွာ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဝသေယျ။ **ရက္ခိတတ္တော သတီမာ** တိ တတ္ထ စ ဝသန္တော သဂဝစဏ္ဍော ကောဏော ဝိယ သဗ္ဗြဟ္မစာရိနော အဝိဇ္ဈန္တော အဃဋ္ဋေန္တော ရက္ခိတတ္တော သတိပဋ္ဌာနပရာယ ဏော ဟုတွာ ဝသေယျ။

ဣအာနိ သင်္ဃေ ဝသမာနဿ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခာစာရဝတ္တံ အာစိက္ခန္တော **ကုလာကုလန္တိ** အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပိဏ္ဍိကာယ စရန္တော** တိ ပိဏ္ဍတ္ထာယ စရမာနော။ **သေဝေထ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ** တိ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဩတရိတွာ ဝ သမာနောပိ ခုရပရိဝေဏာ တာလနာဋ္ဌိကေရအာဒီနိ ရောပေတွာ ဥပဋ္ဌာကာဒိသံသဋ္ဌော န ဝသေယျ, စိတ္တကလ္လတံ ပန ဇနေတွာ စိတ္တံ ဟာသေတွာ တောသေတွာ ပုန ပန္တသေနာသနေ ဝသေယျာတိ အရညဿေဝ ဝဏ္ဏံ ကထေ တိ။ **ဘယာ**တိ ဝဋ္ဋဘယတော။ **အဘယေ**တိ နိဗ္ဗာနေ။ **ဝိမုတ္တော** တိ အဓိမုတ္တော ဟုတွာ ဝသေယျ။

ယတ္ထ ဘေရဝာ တိ ယသ္မိံ ဌာနေ ဘယဇနကာ သဝိညာဏကာ သီဟဗျဂ္ဃာဒယော, အဝိညာဏကာ ရတ္တိဘာ ဂေ ခာဏုဝလ္လိအာဒယော ဗဟူ အတ္ထိ။ **သရီသပာ**တိ ဒီဃဇာတိကာဒိသရီသပာ။ **နိသီဒိ တတ္ထ ဘိက္ခူ** တိ တာဒိသေ ဌာနေ ဘိက္ခု နိသီဒေယျ။ ဣမိနာ ဣဒံ ဒီပေတိ – ဘဂဝတ ယထာ တုမှေ့ ပ တေရပတိ တတ္ရဋ္ဌကဘေရဝတရမ္မဏာနိ စေဝ သရီသပေ စ ဝိဇ္ဇုနိစ္ဆာရဏာဒီနိ စ အမနသိကတွာ နိသိန္နာ, ဧဝမေဝံ ပဓာနမနုယုတ္တာ ဘိက္ခူ နိသီဒန္တီတိ။

ဇာတု မေ ဒိဋ္ဌ န္တိ ဧကံသေန မယာ ဒိဋ္ဌံ။ **န ယိဒံ ဣတိဟီတိဟ** န္တိ ဣဒံ ဣတိဟ ဣတိဟာတိ န တက္ကဟေတု တ နယ ဟေတု တ ပိဋကသမ္ပဒာနေန တ အဟံ ဝဒာမိ။ **ဧကသ္မိံ ဗြဟ္မစရိယသ္မိ** န္တိ ဧကာယ ဓမ္မဒေသနာယ။ ဓမ္မဒေသနာ ဟိ ဣဓ ဗြဟ္မစရိယန္တိ အဓိပ္ပေတာ။ **မစ္စုဟာယိနန္တိ** မရဏပရိစ္စာဂိနံ ခီဏာသဝါနံ။

ဒသာ စ ဒသဓာ ဒသာတိ ဧတ္တေ **ဒသာ**တိ ဒသေဝ, **ဒသဓာ ဒသာ**တိ သတံ, အညေ စ ဒသုတ္တရံ သေခသတံ ပသ့ သာမီတိ ဝဒတိ။ **သောတသမာပန္နာ** တိ မဂ္ဂသောတံ သမာပန္နာ။ **အတိရစ္ဆာနကာမိနော** တိ ဒေသနာမတ္တမေတံ, အဝိနိပါ တဓမ္မာတိ အတ္ထော။ **သင်္ခာတုံ နောပိ သက္ကောမိ** တိ မုသာဝါဒဘယေန ဧတ္တကာ နာမ ပုညဘာဂိနော သတ္တာတိ ဂ ဏေတုံ န သက္ကောမီတိ ဗဟုံ ဗြဟ္မဓမ္မဒေသနံ သန္ဓာယ ဧဝမာဟ။ တတိယံ။

၄. အရုဏဝတီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. စတုတ္ထေ **အဘိဘူသမ္ဘဝ** န္တိ အဘိဘူ စ သမ္ဘတေ စ။ တေသု အဘိဘူထေရော သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဝိယ ပညာယ အဂ္ဂေ, သမ္ဘဝတ္ထေရော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဝိယ သမာဓိနာ အဂ္ဂေ။ **ဥဇ္ဈာယန္တိ** တိ အဝဇ္ဈာယန္တိ, လာမကတော တ စိန္တေန္တိ။ **ခိယျန္တိ** တိ, ကိန္နာမေတံ ကိန္နာမေတန္တိ? အညမညံ ကထေန္တိ။ **ဝိပာစေန္တိ** တိ ဝိတ္ထာရယန္တာ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တိ။ **ဟေဋ္ဌိမေန ဥပမုကာယေနာ** တိ နာဘိတော ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌိမကာယေန။ ဟဋ္ဌိယံ တ္တေကမေဝ အာဂတံ။ ထေရော ပန ''ပကတိဝဏ္ဏံ ဝိဇဟိတွာ နာဂဝဏ္ဏံ ဂဟေတွာ ဒဿေတိ, သုပဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဂဟေတွာ တ ဒဿေတီ''တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၃.၁၃) နယေန အာဂတံ အနေကပ္ပကာရံ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ ဒဿေသိ။ **ဣမာ ကထာယော အဘာသီ**တိ ထေရော ကိရ စိန္တေသိ – ''ကထံ ဒေသိတာ နု ခော ဓမ္မဒေသနာ သဗ္ဗေသံ ပိယာ အဿ မနာပာ''တိ။ တတော အာဝဇ္ဇေန္တော – ''သဗ္ဗေပိ ဟာသဏ္ဍာ သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿာ အတ္တနော အတ္တနော သမယေ ပုရိသကာရံ ဝဏ္ဏယန္တိ, ဝီရိယဿ အဝဏ္ဏတာဒီ နာမ နတ္ထိ, ဝီရိယပဋိသံယုတ္တံ ကတွာ ဒေသေဿာမိ, ဧဝံ အယံ ဓမ္မဒေသနာ သဗ္ဗေသံ ပိယာ ဘဝိဿတိ မနာပာ''တိ ဉတွာ တီသု ပိဋကေသု ဝိစိနိတွာ ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အာရမ္ဘထာ** တိ အာရမ္ဘဝီရိယံ ကရောထ။ **နိက္ကမထာ** တိ နိက္ကမဝီရိယံ ကရောထ။ **ယုဉ္ဇထာ** တိ ပယောဂံ ကရောထ ပရက္ကမထ။ **မစ္စုနော သေန**န္တိ မစ္စုနော သေနာ နာမ ကိလေသသေနာ, တံ ဓုနာထ။ **ဇာတိသံသာရ**န္တိ ဇာတိဉ္စ သံသာရဉ္စ, ဇာတိသင်္ခါတံ တ သံသာရံ။ **ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိစ္ဆေဒံ ကရိဿတိ။ ကိံ ပန ကတွာ ထေရော သဟဿိလောကဓာတုံ ဝိညာပေသီတိ? နီလကသိဏံ တာဝ သမာပဇ္ဇိတွာ သဗ္ဗတ္ထ အာလောကဋ္ဌာနေ အန္ဓကာရံ ဖရိ, သြဒါတကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ အန္ဓကာရဋ္ဌာနေ သြဘာသံ။ တတော ''ကိမိဒံ အန္ဓကာရ''န္တိ? သတ္တာနံ အာဘောဂေ ဥပ္ပန္နေ အာလောကံ ဒဿေသိ။ အာလောကဋ္ဌာနေ အာလောကကိစ္စံ နတ္ထိ, ''ကိံ အာလောကော အယ''န္တိ? ဝိစိနန္တာနံ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ အထ တေသံ ထေရောတိ ဝဒန္တာနံ ဣမာ ကထာယော အဘာသိ, သဗ္ဗေ သြသဋ္ဌာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ ဝိယ သဒ္ဒံ သုဏိံသု။ အတ္ထောပိ နေသံ ပာကဋော အဟောသိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၆. ပဉ္စမေ **ဥပဝတ္တနေ မလ္လာနံ သာလဝနေ** တိ ယထေဝ ဟိ ကဒမ္ဗနဒီတီရတော ရာဇမာတုဝိဟာရဒွါရေန ထူပါရာမံ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ, ဧဝံ ဟိရညဝတိကာယ နာမ နဒိယာ ပါရိမတီရတော သာလဝနံ ဥယျာနံ။ ယထာ အနုရာဓပုရဿ ထူပါရာမော, ဧဝံ တံ ကုသိနာရာယ ဟောတိ။ ယထာ ထူပါရာမတော ဒက္ခိဏဒွါရေန နဂရံ ပဝိသနမဂ္ဂေ ပါစီနမုခေ ဂန္တွာ ဥတ္တရေန နိဝတ္တတိ, ဧဝံ ဥယျာနတော သာလပန္တိ ပါစီနမုခါ ဂန္တွာ ဥတ္တရေန နိဝတ္တာ။ တသ္မာ တံ ''ဥပဝတ္တန''န္တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံ ဥပဝတ္တနေ မလ္လာနံ သာလဝနေ။ **အန္တရေန ယမကသာလာန**န္တိ မူလက္ခန္ဓဝိဋပပတ္တေဟိ အညမညံ သံသိဗ္ဗိတွာ ဌိတသာလာနံ အန္တရိကာယ။ **အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထာ** တိ သတိအဝိပ္ပဝါသေန ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာနိ သမ္ပာဒယထ။ ဣတိ ဘဂဝါ ယထာ နာမ မရဏမဉ္စေ နိပန္နော မဟဒ္ဓနော ကုဋုမ္ဗိကော ပုတ္တာနံ ဓနသာရံ အာစိက္ခေယျ, ဧဝမေဝံ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နော ပဉ္စစတ္တာလီသ ဝဿာနိ ဒိန္နံ သြဝါဒံ သဗ္ဗံ ကေသိံ အပ္ပမာဒပဒေယေဝ ပက္ခိပိတွာ အဘာသိ။ **အယံ တထာဂတဿ ပစ္ဆိမာ ဝါစာ** တိ ဣဒံ ပန သင်္ဂီတိကာရာနံ ဝစနံ။

ဣတော ပရံ ယံ ပရိနိဗ္ဗာနပရိကမ္မံ ကတွာ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော, တံ ဒဿေတုံ, **အထ ခော ဘဂဝါ ပဌမံ ဈာနံ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပန္နေ ဘဂဝတိ အဿာသပဿာသာနံ အပ္ပဝတ္တိံ ဒိသွာ, ''ပရိနိဗ္ဗုတော သတ္ထာ''တိ သညာယ ဒေဝမနုဿာ ဧကပ္ပဟာရေန ဝိရဝိံသု, အာနန္ဒတ္ထေရောပိ – ''ပရိနိဗ္ဗုတော နု ခော, ဘန္တေ, အနုရုဒ္ဓ ဘဂဝါ''တိ ထေရံ ပုစ္ဆိ။ ထေရော ''န ခော, အာဝုသော အာနန္ဒ, တထာဂတော ပရိနိဗ္ဗုတော, အပိစ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပန္နော''တိ အာဟ။ ကထံ ပန သော အညာသိ? ထေရော ကိရ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံယေဝ တံ တံ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇန္တော ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနပဝုဋ္ဌာနံ, တာဝ ဂန္တွာ, ''ဣဒါနိ ဘဂဝါ နိရောဓံ သမာပန္နော, အန္တောနိရောဓေ စ ကာလံကိရိယာ နာမ နတ္ထီ''တိ အညာသိ။

အထ ခော ဘဂဝါ သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပဇ္ဇိ။ပေ။ တတိယဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇီတိ ဧတ္ထ ပန ဘဂဝါ စတုဝီသတိယာ ဌာနေသု ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ, တေရသသု ဌာနေသု ဒုတိယံ ဈာနံ။ တထာ တတိယံ။ ပန္နရသသု ဌာနေသု စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ကထံ?

ဒသသု အသုဘေသု ဒွတ္တိံသာကာရေ အဌသု ကသိဏေသု မေတ္တာကရုဏာမုဒိတေသု အာနာပာနေ ပရိစ္ဆေဒာကာသေ တိ ဣမေသု တာဝ စတုဝီသတိယာ ဌာနေသု ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ဌပေတွာ ပန ဒွတ္တိံသာကာရဉ္စ ဒသ စ အသုဘာနိ သေသေသု တေရသသု ဒုတိယံ ဈာနံ။ တေသုယေဝ တတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ အဌသု ပန ကသိဏေသု ဥပေက္ခာဗြဟ္မ ဝိဟာရေ အာနာပာနေ ပရိစ္ဆေဒာကာသေ စတူသု အရူပေသူတိ ဣမေသု ပန္နရသသု ဌာနေသု စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ အယမ္ပိ စ သင်္ခေပကထာဝ။ နိဗ္ဗာနပုရံ ပဝိသန္တော ပန ဘဂဝါ ဓမ္မဿာမိ သဗ္ဗာပိ စတုဝီသတိကောဋိသတသဟဿ သမာပတ္တိယော ပဝိသိတွာ ဝိဒေသံ ဂစ္ဆန္တော ဉာတိဇနံ အာလိင်္ဂေတွာ ဝိယ သဗ္ဗသမာပတ္တိသုခံ အနုဘဝိတွာ ပဝိဋ္ဌော။

စတုတ္ထဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ သမနန္တရာ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာယီ တိ ဧတ္ထ ဈာနသမနန္တရံ ပစ္စဝေက္ခဏာသမ နန္တရန္တိ, ဒွေ သမနန္တရာနိ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဘဝင်္ဂံ ဩတိဏ္ဏဿ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာနံ **ဈာနသမနန္တရံ** နာမ, စတုတ္ထဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ပုန ဈာနင်္ဂါနိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတိဏ္ဏဿ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာနံ **ပစ္စဝေက္ခဏာသမနန္တရံ** နာမ။ ဣမာနိ ဒွေပိ သမနန္တရာနေဝ။ ဘဂဝါ ပန ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဈာနင်္ဂါနိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဘဝင်္ဂစိတ္တေန အဗျာကတေန ဒုက္ခသစ္စေန ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ယေ ဟိ ကေစိ ဗုဒ္ဓါ ဝါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဝါ အရိယသာဝကာ ဝါ အန္တမသော ကုန္ထကိပိလ္လိကံ ဥပါဒါယ သဗ္ဗေ ဘဝင်္ဂစိတ္တေနေဝ အဗျာကတေန ဒုက္ခသစ္စေန ကာလံ ကရောန္တိ။

ဘူတာတိ သတ္တာ။ **အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော** တိ ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလဝိရဟိတော။ **ဗလပ္ပတ္တော** တိ ဒသဝိဓံ ဉာဏဗလံ ပတ္တော။ **ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော** တိ ဥပ္ပါဒဝယသဘာဝါ။ **တေသံ ဝူပသမော**တိ တေသံ သင်္ခါရာနံ ဝူပသမော။ **သုခော**တိ အသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနမေဝ သုခန္တိ အတ္ထော။ **တဒါသီ**တိ "သဟ ပရိနိဗ္ဗာနာ မဟာဘူမိစာလော အဟောသီ"တိ ဧဝံ မဟာပရိနိဗ္ဗာနေ (ဒီ. နိ. ၂.၂၂၀) ဝုတ္တံ ဘူမိစာလံ သန္ဓာယာဟ။ သော ဟိ လောမဟံသနကော စ ဘိံသနကော စ အာသိ။ **သဗ္ဗာကာရဝရူပေတေ**တိ သဗ္ဗာကာရဝရဂုဏူပေတေ။ **နာဟု အဿာသပဿာသော** တိ န ဇာတော အဿာသပဿာသော။ **အနေဇော**တိ တဏှာသင်္ခါတာယ ဧဇာယ အဘာဝေန အနေဇော။ **သန္တိမာရဗ္ဘ** တိ အနုပါဒိသေသံ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ သန္ဓာယ။ **စက္ခုမာ**တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ။ **ပရိနိဗ္ဗုတော** တိ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။ **အသလ္လီနေနာ** တိ အနလ္လီနေန အသင်္ကုဋိတေန သုဝိကသိတေနေဝ စိတ္တေန။ **ဝေဒနံ အဇ္ဈဝါသယီ** တိ ဝေဒနံ အဓိဝါသေသိ, န ဝေဒနာနုဝတ္တီ ဟုတွာ ဣတော စိတော သမ္ပရိဝတ္တိ။ **ဝိမောက္ခော** တိ ကေနစိ ဓမ္မေန အနာဝရဏဝိမောက္ခော သဗ္ဗသော အပညတ္တိဘာဝူပဂမော ပဇ္ဇောတနိဗ္ဗာနသဒိသော ဇာတောတိ။ ပဉ္စမံ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဗြဟ္မသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဗြာဟ္မဏသံယုတ္တံ

၁. အရဟန္တဝဂ္ဂေါ

၁. ဓနဉ္ဇာနီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၇. ဗြာဟ္မဏသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ဓနဉ္ဇာနီ**တိ ဓနဉ္ဇာနိဂေါတ္တာ။ ဥက္ကဋ္ဌဂေါတ္တာ ကိရေသာ။ သေသဗြာဟ္မဏာ ကိရ ဗြဟ္မုနော မုခတော ဇာတာ, ဓနဉ္ဇာနိဂေါတ္တာ မတ္ထကံ ဘိန္ဒိတွာ နိက္ခန္တာတိ တေသံ လဒ္ဓိ။ **ဥဒါနံ ဥဒါနေသီ**တိ ကသ္မာ ဥဒါနေသိ? သော ကိရ ဗြာဟ္မဏော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော "ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မော သင်္ဃော"တိ ဝုတ္တေ ကဏ္ဏေ ပိဒဟတိ, ထဒ္ဓော ခဒိရခါဏုသဒိသော။ ဗြာဟ္မဏီ ပန သောတာပန္နာ အရိယသာဝိကာ။ ဗြာဟ္မဏော အန္နံ ဒေန္တော ပဉ္စသတာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ အပ္ပောဒကံ ပါယာသံ ဒေတိ, ဗြာဟ္မဏီ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ နာနာရသဘောဇနံ။ ဗြာဟ္မဏဿ အနုဒိဝသေ ဗြာဟ္မဏီ တဿ ဝသဝတ္တိတာယ ပဟီနမစ္ဆေရတာယ စ သဟတ္ထာ ပရိဝိသတိ။ ဗြာဟ္မဏိယာ ပန အနုဒိဝသေ ဗြာဟ္မဏော ပါတောဝ ဃရာ နိက္ခမိတွာ ပလာယတိ။ အထေကဒိဝသံ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိယာ သဒ္ဓိံ အသမ္မန္တေတွာ ပဉ္စသတေ ဗြာဟ္မဏေ နိမန္တေတွာ ဗြာဟ္မဏိံ အာဟ – "သွေဝ ဘောတိ အမှာကံ ဃရေ ပဉ္စသတာ ဗြာဟ္မဏာ ဘုဉ္ဇိဿန္တီ"တိ။ မယာ ကိံ ကာတဗ္ဗံ ဗြာဟ္မဏာတိ? တယာ အညံ ကိဉ္စိ ကာတဗ္ဗံ နတ္ထိ, သဗ္ဗံ ပစနပရိဝေသနံ အညေ ကရိဿန္တိ။ ယံ ပန တွံ ဌိတာပိ နိသိန္နာပိ ခိပိတွာပိ ဥက္ကာသိတွာပိ "နမော ဗုဒ္ဓဿာ"တိ တဿ မုဏ္ဍကဿ သမဏကဿ နမက္ကာရံ ကရောသိ, တံ သွေဝ ဧကဒိဝသမတ္တံ မာ အကာသိ။ တံ ဟိ သုတွာ ဗြာဟ္မဏာ အနတ္တမနာ ဟောန္တိ, မာ မံ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဘိန္ဒသီတိ။ တွံ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝါ ဘိဇ္ဇ ဒေဝေဟိ ဝါ, အဟံ ပန သတ္ထာရံ အနုဿရိတွာ န သက္ကောမိ အနမဿမာနာ သဏ္ဌာတုန္တိ။ ဘောတိ ကုလသတိကေ ဂါမေ ဂါမဒွါရမ္ပိ တာဝ ပိဒဟိတုံ ဝါယမန္တိ, တွံ ဒွီဟင်္ဂုလေဟိ ပိဒဟိတဗ္ဗံ မုခံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဘောဇနကာလမတ္တံ ပိဒဟိတုံ န သက္ကောသီတိ။ ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တောပိ သော နိဝါရေတုံ အသက္ကောန္တော ဥဿီသကေ ဌပိတံ မဏ္ဍလဂ္ဂခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ – "ဘောတိ သစေ သွေဝ ဗြာဟ္မဏေသု နိသိန္နေသု တံ မုဏ္ဍသမဏကံ နမဿသိ, ဣမိနာ တံ ခဂ္ဂေန ပါဒတလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကေသမတ္ထကာ ကဠီရံ ဝိယ ကောဋ္ဋေတွာ ရာသိံ ကရိဿာမီ"တိ ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ –

"ဣမိနာ မဏ္ဍလဂ္ဂေန, ပါဒတော ယာဝ မတ္ထကာ။
ကဠီရမိဝ ဆေဇ္ဇာမိ, ယဒိ မိစ္ဆံ န ကာဟသိ။

"သစေ ဗုဒ္ဓေါတိ ဘဏသိ, သစေ ဓမ္မောတိ ဘာသသိ။
သစေ သင်္ဃောတိ ကိတ္တေသိ, ဇီဝန္တီ မေ နိဝေသနေ"တိ။

အရိယသာဝိကာ ပန ပထဝီ ဝိယ ဒုပ္ပကမ္ပာ, သိနေရု ဝိယ ဒုပ္ပရိဝတ္တိယာ။ သာ တေန နံ ဧဝမာဟ –

"သစေ မေ အင်္ဂမင်္ဂါနိ, ကာမံ ဆေဇ္ဇသိ ဗြာဟ္မဏ။
နေဝါဟံ ဝိရမိဿာမိ, ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သာသနာ။

"နာဟံ ဩက္ကာ ဝရဓရာ, သက္ကာ ရောစယိတုံ ဇိနာ။
ဓီတာဟံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ, ဆိန္ဒ ဝါ မံ ဝဓဿု ဝါ"တိ။

ဧဝံ ဓနဉ္ဇာနိဂေါတ္တာ နာမ ဂဇ္ဇန္တီ ပဉ္စ ဂါထာသတာနိ အဘာသိ။ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိံ ပရာမသိတုံ ဝါ ပဟရိတုံ ဝါ အသက္ကောန္တော "ဘောတိ ယံ တေ ရုစ္စတိ, တံ ကရောဟီ"တိ ဝတွာ ခဂ္ဂံ သယနေ ခိပိ။ ပုနဒိဝသေ ဂေဟံ ဟရိတုပလိတ္တံ ကာရာပေတွာ လာဇပုဏ္ဏဃဋမာလာဂန္ဓာဒီဟိ တတ္ထ တတ္ထ အလင်္ကာရာပေတွာ ပဉ္စန္နံ ဗြာဟ္မဏသတာနံ နဝသပ္ပိသက္ခရမဓုယုတ္တံ အပ္ပောဒကပါယာသံ ပဋိယာဒါပေတွာ ကာလံ အာရောစာပေသိ။

ဗြာဟ္မဏီပိ ပါတောဝ ဂန္ဓောဒကေန သယံ နှာယိတွာ သဟဿဂ္ဃနကံ အဟတဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ ပဉ္စသတဂ္ဃနကံ ဧကံသံ ကတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ သုဝဏ္ဏကဋစ္ဆုံ ဂဟေတွာ ဘတ္တဂ္ဂေ ဗြာဟ္မဏေ ပရိဝိသမာနာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကပန္တိယံ နိသိန္နဿ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဘတ္တံ ဥပသံဟရန္တီ ဒုန္နိက္ခိတ္တေ ဒါရုဘဏ္ဍေ ပက္ခလိ။ ပက္ခလနဃဋ္ဋနာယ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တသ္မိံ သမယေ ဒသဗလံ သရိ။ သတိသမ္ပန္နတာယ ပန ပါယာသပါတိံ အဆဍ္ဍေတွာ သဏိကံ ဩတာရေတွာ ဘူမိယံ သဏ္ဌပေတွာ ပဉ္စန္နံ ဗြာဟ္မဏသတာနံ မဇ္ဈေ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ဌပေတွာ ယေန ဝေဠုဝနံ, တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။

တသ္မိဉ္စ သမယေ တေသု ဗြာဟ္မဏေသု ကေစိ ဘုတ္တာ ဟောန္တိ, ကေစိ ဘုဉ္ဇမာနာ, ကေစိ ဟတ္ထေ ဩတာရိတမတ္တာ, ကေသဉ္စိ ဘောဇနံ ပုရတော ဌပိတမတ္တံ ဟောတိ။ တေ တံ သဒ္ဒံ သုတွာဝ သိနေရုမတ္တေန မုဂ္ဂရေန သီသေ ပဟဋာ ဝိယ ကဏ္ဏေသု သူလေန ဝိဒ္ဓါ ဝိယ ဒုက္ခဒေါမနဿံ ပဋိသံဝေဒိယမာနာ “ဣမိနာ အညလဒ္ဓိကေန မယံ ဃရံ ပဝေသိတာ”တိ ကုဇ္ဈိတွာ ဟတ္ထေ ပိဏ္ဍံ ဆဍ္ဍေတွာ မုခေန ဂဟိတံ နိဋ္ဌုဘိတွာ ခန္ဓံ ဒိသွာ ကာကာ ဝိယ ဗြာဟ္မဏံ အက္ကောသမာနာ ဒိသာဝိဒိသာ ပက္ကမိံသု။ ဗြာဟ္မဏော ဧဝံ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဗြာဟ္မဏေ ဒိသွာ ဗြာဟ္မဏိံ သီသတော ပဋ္ဌာယ ဩလောကေတွာ, “ဣဒမေဝ ဘယံ သမ္ပဿမာနာ မယံ ဟိယျော ပဋ္ဌာယ ဘောတိံ ယာစန္တာ န လဘိမှာ”တိ နာနပ္ပကာရေဟိ ဗြာဟ္မဏိံ အက္ကောသိတွာ, ဧတံ “ဧဝမေဝံ ပနာ”တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။

ဥပသင်္ကမီတိ “သမဏော ဂေါတမော ဂါမနိဂမရဋ္ဌပူဇိတော, န သက္ကာ ဂန္တွာ ယံ ဝါ တံ ဝါ ဝတွာ သန္တဇ္ဇေတုံ, ဧကမေဝ နံ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ ဂစ္ဆန္တောဝ **“ကိံသု ဆေတွာ”**တိ ဂါထံ အဘိသင်္ခရိတွာ – “သစေ ‘အသုကဿ နာမ ဝဓံ ရောစေမီ’တိ ဝက္ခတိ, အထ နံ ‘ယေ တုယှံ န ရုစ္စန္တိ, တေ မာရေတုကာမောသိ, လောကဝဓာယ ဥပ္ပန္နော, ကိံ တုယှံ သမဏဘာဝေနာ’တိ? နိဂ္ဂဟေဿာမိ။ သစေ ‘န ကဿစိ ဝဓံ ရောစေမီ’တိ ဝက္ခတိ, အထ နံ ‘တွံ ရာဂါဒီနမ္ပိ ဝဓံ န ဣစ္ဆသိ။ ကသ္မာ သမဏော ဟုတွာ အာဟိဏ္ဍသီ’တိ? နိဂ္ဂဟေဿာမိ။ ဣတိ ဣမံ ဥဘတော ကောဋိကံ ပဉှံ သမဏော ဂေါတမော နေဝ ဂိလိတုံ န ဥဂ္ဂိလိတုံ သက္ခိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိ ။ **သမ္မောဒီ**တိ အတ္တနော ပဏ္ဍိတတာယ ကုဒ္ဓဘာဝံ အဒဿေတွာ မဓုရကထံ ကထေန္တော သမ္မောဒိ။ ပဉှေဟာ ဒေဝတာသံယုတ္တေ ကထိတော။ သေသမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝါတိ။ ပဉ္စမံ။

၂. အက္ကောသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၈. ဒုတိယေ **အက္ကောသကဘာရဒွါဇော**တိ ဘာရဒွါဇောဝ သော, ပဉ္စမတ္တေဟိ ပန ဂါထာသတေဟိ တထာဂတံ အက္ကောသန္တော အာဂတောတိ။ “အက္ကောသကဘာရဒွါဇော”တိ တဿ သင်္ဂီတိကာရေဟိ နာမံ ဂဟိတံ။ **ကုပိတော အနတ္တမနော**တိ “သမဏေန ဂေါတမေန မယှံ ဇေဋ္ဌကဘာတရံ ပဗ္ဗာဇေန္တေန ဇာနိ ကတာ, ပက္ခော ဘိန္နော”တိ ကောဓေန ကုပိတော ဒေါမနဿေန စ အနတ္တမနော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **အက္ကောသတီ**တိ “စောရောသိ, ဗာလောသိ, မူဠှောသိ, ထေနောသိ, ဩဋ္ဌောသိ, မေဏ္ဍောသိ, ဂေါဏောသိ, ဂဒြဘောသိ, တိရစ္ဆာနဂတောသိ, နေရယိကောသီ”တိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသတိ။ **ပရိဘာသတီ**တိ “ဟောတု မုဏ္ဍကသမဏက, ‘အဒဏ္ဍော အဟ’န္တိ ကရောသိ, ဣဒါနိ တေ ရာဇကုလံ ဂန္တွာ ဒဏ္ဍံ အာရောပေဿာမီ”တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ပရိဘာသတိ နာမ။

သမ္ဘုဋ္ဌတီတိ ဧကတော ဘုဋ္ဌတိ။ **ဝီတိဟရတီ**တိ ကတဿ ပဋိကာရံ ကရောတိ။ **ဘာဂဝန္တံ ခော, ဂေါတမ**န္တိ ကသ္မာ ဧဝမာဟ? “တဝေဝေတံ, ဗြာဟ္မဏ, တဝေဝေတံ, ဗြာဟ္မဏာ”တိ ကိရဿ သုတွာ။ “ဣသယော နာမ ကုပိတာ သပနံ ဒေန္တိ ကိသဝစ္ဆာဒယော ဝိယာ”တိ အနုဿဝဝသေန “သပတိ မံ မညေ သမဏော ဂေါတမော”တိ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

ဒန္တဿာတိ နိဗ္ဗိသေဝနဿ။ **တာဒိနော**တိ တာဒိလက္ခဏံ ပတ္တဿ။ **တဿေဝ တေန ပါပိယော**တိ တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ တေန ကောဓေန ပါပံ ဟောတိ။ **သတော ဥပသမ္မတီ**တိ သတိယာ သမန္နာဂတော ဟုတွာ အဓိဝါသေတိ။ **ဥဘိန္နံ တိကိစ္ဆန္တာန**န္တိ ဥဘိန္နံ တိကိစ္ဆန္တံ။ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ ယော ပုဂ္ဂလော သတော ဥပသမ္မတိ, ဥဘိန္နမတ္ထံ စရတိ တိကိစ္ဆတိ သာဓေတိ, တံ ပုဂ္ဂလံ ဇနာ ဗာလောတိ မညန္တိ။ ကီဒိသာ ဇနာ? **ယေ ဓမ္မဿ အ**

ကောဝိဒါ။ **ဓမ္မဿာ**တိ ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မဿ တ စတုသစ္စဓမ္မဿ တ။ **အကောဝိဒါ**တိ တသ္မိံ ဓမ္မေ အကုသလာ အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနာ။ ဒုတိယံ။

၃. အသုရိန္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. တတိယေ **အသုရိန္ဒကဘာရဒ္ဝါဇော** တိ အက္ကောသကဘာရဒ္ဝါဇဿ ကနိဋ္ဌော။ **ကုပိတော**တိ တေနေဝ ကာရဏေန ကုဒ္ဓော။ **ဇယဉ္စေဝဿ တံ ဟောတီ** တိ အဿေဝ တံ ဇယံ ဟောတိ, သော ဇယော ဟောတီတိ အတ္ထော ။ ကတမဿာတိ? ယာ တိတိက္ခာ ဝိဇာနတော အဓိဝါသနာယ ဂုဏံ ဝိဇာနန္တဿ တိတိက္ခာ အဓိဝါသနာ, အယံ တဿ ဝိဇာနတော ဇယော။ ဗာလော ပန ဖရုသံ ဘဏန္တော ''မယှံ ဇယော''တိ ကေဝလံ ဇယံ မညတိ။ တတိယံ။

၄. ဗိလင်္ဂိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၀. စတုတ္ထေ **ဗိလင်္ဂိကဘာရဒ္ဝါဇော** တိ ဘာရဒ္ဝါဇော ဧဝ သော, နာနပ္ပကာရံ ပန သုဒ္ဓဥ သမ္ဘာရယုတ္တဥ ကဉ္ဇိကံ ကာရေတွာ ဝိက္ကိဏာပေန္တော ဗဟုဓနံ သင်္ဃရိတိ ''ဗိလင်္ဂိကဘာရဒ္ဝါဇော''တိ တဿ သင်္ဂီတိကာရေဟိ နာမံ ဂဟိတံ။ **တုဏှီဘူတော**တိ ''တယော မေ ဇေဋ္ဌကဘာတရော ဣမိနာ ပဗ္ဗာဇိတာ''တိ အတိဝိယ ကုဒ္ဓေ ကိဉ္စိ ဝ တ္တုံ အသက္ကောန္တော တုဏှီဘူတော အဋ္ဌာသိ။ ကထာ ပန ဒေဝတာသံယုတ္တေ ကထိတာဝ။ စတုတ္ထံ။

၅. အဟိံသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၁. ပဉ္စမေ **အဟိံသကဘာရဒ္ဝါဇော**တိ ဘာရဒ္ဝါဇောဝေသ, အဟိံသကပဉှံ ပန ပုစ္ဆိ, တေနဿေတံ သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ နာမံ ဂဟိတံ။ နာမေန တ ဧသ အဟိံသကော, ကေတ္တေန ဘာရဒ္ဝါဇော။ **အဟိံသကာဟန္တိ** အဟိံသကော အဟံ, ဣတိ မေ ဘဝံ ဂေါတမော ဇာနာတူတိ အာဟ။ **တထာ စဿာ** တိ တထာ စေ အဿ, ဘဝေယျာသီတိ အတ္ထော။ **န ဟိံသတီ**တိ န ဝိဟေဌေတိ န ဒုက္ခာပေတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဇဋာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၂. ဆဋ္ဌေ **ဇဋာဘာရဒ္ဝါဇော**တိ ဘာရဒ္ဝါဇောဝေသ, ဇဋာပဉှဿ ပန ပုစ္ဆိတတ္တာ သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဇဝံ ဝုတ္တော။ သေသံ ဒေဝတာသံယုတ္တေ ကထိတမေဝ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သုဒ္ဓိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၃. သတ္တမေ **သုဒ္ဓိကဘာရဒ္ဝါဇော** တိ အယမ္ပိ ဘာရဒ္ဝါဇောဝ, သုဒ္ဓိကပဉှဿ ပန ပုစ္ဆိတတ္တာ သင်္ဂီ တိကာရေဟိ ဇဝံ ဝုတ္တော။ **သီလဝါပိ တပောကရန္တိ** သီလသမ္ပန္နောပိ တပောကမ္မံ ကရောန္တော။ **ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော**တိ ဧတ္ထ **ဝိဇ္ဇာ**တိ တယော ဝေဒါ။ **စရဏန္တိ** ကေတ္တစရဏံ။ **သော သုဇ္ဈတိ န အညာ ဣတရာ ပဇာ** တိ သော တေဝိဇ္ဇော ဗြာဟ္မဏော သုဇ္ဈတိ, အယံ ပန အညာ နာမိကာ ပဇာ န သုဇ္ဈတီတိ ဝဒတိ။ **ဗဟုမ္ပိ ပလပံ ဇပ္ပ** န္တိ ဗဟုမ္ပိ ပ လပံ ဇပ္ပန္တော, ''ဗြာဟ္မဏောဝ သုဇ္ဈတီ''တိ ဇဝံ ဝစနသဟဿမ္ပိ ဘဏန္တောတိ အတ္ထော။ **အန္တောကသမ္ဗု** တိ အန္တော ကိလေသပူတိသဘာဝေန ပူတိကော။ **သံကိလိဋ္ဌော** တိ ကိလိဋ္ဌေဟိ ကာယကမ္မာဒီဟိ သမန္နာဂတော။ သတ္တမံ။

၈. အဂ္ဂိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၄. အဋ္ဌမေ **အဂ္ဂိကဘာရဒ္ဝါဇော** တိ အယမ္ပိ ဘာရဒ္ဝါဇောဝ, အဂ္ဂိ ပရိစရဏဝသေန ပနဿ သင်္ဂီတိကာ ရေဟိ ဇတံ နာမံ ဂဟိတံ။ **သန္နိဟိတော ဟောတီ** တိ သံယောဇိတော ဟောတိ။ **အဋ္ဌာသီ** တိ ကသ္မာ တတ္ထ အဋ္ဌာသိ? ဘဂဝတ ကိရ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဩလောကေန္တော ဣမံ ဗြာဟ္မဏံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – ''အယံ ဗြာဟ္မဏော ဧဝ ရူပံ အဂ္ဂပာယာသံ ဂဟေတွာ 'မဟာဗြဟ္မာနံ ဘောဇေမီ'တိ အဂ္ဂိမှိ ဈာပေန္တော အဖလံ ကရောတိ အပာယမဂ္ဂံ ဩက္ကမတိ, ဣမံ လဒ္ဓိံ အဝိဿဇ္ဇန္တော အပာယပူရကောဝ ဘဝိဿတိ, ဂစ္ဆာမိဿ ဓမ္မဒေသနာယ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ဘိ

န္ဒိတ္ဝာ ပဗ္ဗာဇေတ္ဝာ စတ္တာရော မဂ္ဂေ စေဝ စတ္တာရိ စ ဖလာနိ ဒေမိ’’တိ, တသ္မာ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ရာဇဂဟံ ပဝိသိတ္ဝာ တတ္ထ အဋ္ဌာသိ။

တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟီတိ တီဟိ ဝေဒေဟိ။ **ဇာတိမာ**တိ ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ ပရိသုဒ္ဓာယ ဇာတိယာ သမန္နာဂတော။ **သုတဝာ ဗဟူ**တိ ဗဟု နာနပ္ပကာရေ ဂန္ထေ သုတဝာ။ **သောမံ ဘုဉ္ဇေယျာ** တိ သော တေဝိဇ္ဇော ဗြာဟ္မဏော ဣမံ ဟယာသံ ဘုဉ္ဇိတုံ ယုတ္တော, တုမှာကံ ပနေသ ဟယာသော အယုတ္တောတိ ဝဒတိ။

ဝေဒီတိ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေန ဇာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ **သဂ္ဂာပာယ** န္တိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ သဂ္ဂမ္ပိ အပါယမ္ပိ ပဿတိ။ **ဇာတိက္ခယ**န္တိ အရဟတ္တံ။ **အဘိညာဝောသိတော**တိ ဇာနိတ္ဝာ ဝောသိတဝောသာနော။ **ဗြာဟ္မဏော ဘဝ**န္တိ အဝိစိတော ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ဘောတော ဂောတမေန သဒိသော ဇာတိသမ္ပန္နော ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏော နတ္ထိ, ဘဝံယေဝ ဗြာဟ္မဏောတိ။

ဝေဠု ပန ဝတွာ သုဝဏ္ဏပါတိံ ပူရေတွာ ဒသဗလဿ ဟယာသံ ဥပနာမေသိ။ သတ္ထာ ဥပ္ပတိံ ဒီပေတွာ ဘောဇနံ ပဋိက္ခိပန္တော **ကထာဘိဂီတံ မေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကထာဘိဂီတ**န္တိ ကထာဟိ အဘိဂီတံ။ **အဘောဇနေယျ**န္တိ အဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တ္ဝံ, ဗြာဟ္မဏ, မယှံ တွေကံ ကာလံ ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန ဌိတဿ ကဋစ္ဆုမတ္တမ္ပိ အတုံ နာသက္ခိ, ဣဒါနိ ပန မယာ တုယှံ ကိလဋ္ဌမှိ တိလေ ဝိတ္ထာရေန္တေန ဝိယ သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ပကာသိတာ, ဣတိ ကယနေန ကယိတ္ဝာ လဒ္ဓံ ဝိယ ဣဒံ ဘောဇနံ ဟောတိ, တသ္မာ ဣဒံ ကထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျန္တိ။ **သမ္ပဿတံ, ဗြာဟ္မဏ, နေသ ဓမ္မော** တိ, ဗြာဟ္မဏ, အတ္ထဉ္စ ဓမ္မဉ္စ သမ္ပဿန္တာနံ “ဧဝရူပံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ ဧသ ဓမ္မော န ဟောတိ။ သုဓာဘောဇနမ္ပိ **ကထာဘိဂီတံ ပနုဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ,** ကထာဟိ ကယိတ္ဝာ လဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓါ နီဟရန္တိယေဝ။ **ဓမ္မေ သတိ, ဗြာဟ္မဏ, ဝုတ္တိရေသာ** တိ, ဗြာဟ္မဏ, ဓမ္မေ သတိ ဓမ္မံ အပေက္ခိတ္ဝာ ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာယ ဇီဝိတံ ကပ္ပေန္တာနံ ဧသာ ဝုတ္တိ အယံ အာဇီဝေါ – ဧဝရူပံ နီဟရိတ္ဝာ ဓမ္မလဒ္ဓမေဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ။

အထ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – အဟံ ပုဗ္ဗေ သမဏဿ ဂောတမဿ ဂုဏေ ဝါ အဂုဏေ ဝါ န ဇာနာမိ။ ဣဒါနိ ပနဿာဟံ ဂုဏေ ဉတွာ မမ ဂေဟေ အသီတိကောဋိမတ္တံ ဓနံ သာသနေ ဝိပ္ပကိရိတုကာမော ဇာတော, အယဉ္စ “မယာ ဒိန္နပစ္စယာ အကပ္ပိယာ”တိ ဝဒတိ။ အပ္ပဋိဂ္ဂယှေဟာ အဟံ သမဏေန ဂောတမေနာတိ။ အထ ဘဂဝါ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပေသေတွာ တဿ စိတ္တာစာရံ ဝိမံသန္တော, “အယံ သဗ္ဗေပိ အတ္တနာ ဒိန္နပစ္စယေ ‘အကပ္ပိယာ’တိ သလ္လက္ခေတိ။ ယံ ဟိ ဘောဇနံ အာရဗ္ဘ ကထာ ဥပ္ပန္နာ, တဒေဝ န ဝဋ္ဋတိ, သေသာ နိဒ္ဒောသာ”တိ ဗြာဟ္မဏဿ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ အနုဒ္ဓါရံ ဒဿေန္တော **အညေန စာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကုက္ကုစ္စဝူပသန္တ** န္တိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စာဒီနံ ဝသေန ဝူပသန္တကုက္ကုစ္စံ။ **အန္နေန ပါနေန** တိ ဒေသနာမတ္တမေတံ ။ အယံ ပနတ္ထော – အညေဟိ တယာ “ပရိစ္စဇိဿာမိ”တိ သလ္လက္ခိတေဟိ စီဝရာဒီဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟဿု။ **ခေတ္တံ ဟိ တံ ပုညပေက္ခဿ ဟောတီ** တိ ဧတံ တထာဂတသာသနံ နာမ ပုညပေက္ခဿ ပုညတ္ထိကဿ တုယှံ အပ္ပေပိ ဗီဇေ ဗဟုသဿဖလဒါယကံ သုခေတ္တံ ဝိယ ပဋိယတ္တံ ဟောတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. သုန္ဒရိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၅. နဝမေ **သုန္ဒရိကဘာရဒွါဇော** တိ သုန္ဒရိကာယ နဒိယာ တီရေ အဂ္ဂိဇုဟနေန ဧဝံလဒ္ဓနာမော။ **သုန္ဒရိကာယာ**တိ ဧဝံနာမိကာယ နဒိယာ။ **အဂ္ဂိံ ဇုဟတီ**တိ အာဟုတိံ ပက္ခိပနေန ဇာလေတိ ။ **အဂ္ဂိဟုတ္တံ ပရိစရတီ** တိ အဂျာယတနံ သမ္မဇ္ဇနုပလေပနဗလိကမ္မာဒီနာ ပယိရုပါသတိ။ **ကော နု ခေါ ဣမံ ဟဗျသေသံ ဘုဉ္ဇေယျာ** တိ သော ကိရ ဗြာဟ္မဏော အဂ္ဂိမှိ ဟုတာဝသေသံ ပာယာသံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “အဂ္ဂိမှိ တာဝ ပက္ခိတ္တပါယာသော မဟာဗြဟ္မုနာ ဘုတ္တော, အယံ ပန အဝသေသော အတ္ထိ, တံ ယဒိ ဗြဟ္မုနော မုခတော ဇာတဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဒဒေယျံ, ဧဝံ မေ ပိတရာ သဟ ပုတ္တောပိ သန္တပ္ပိတော ဘဝေယျ, သုဝိသောဓိတော စဿ ဗြဟ္မလောကဂါမိမဂ္ဂေါ”တိ။ သော ဗြာဟ္မဏဿ ဒဿနတ္ထံ ဥဋ္ဌာယာသနာ စတုဒ္ဒိသာ အနုဝိလောကေသိ, “ကော နု ခေါ ဣမံ ဟဗျသေသံ ဘုဉ္ဇေယျာ”တိ?

ရုက္ခမူလေတိ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဇေဋ္ဌကရုက္ခဿ မူလေ။ **သသီသံ ပါရုတံ နိသိန္န**န္တိ သဟ သီသေန ပါရုတကာယံ နိသိန္နံ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ တတ္ထ နိသီဒိ? ဘဂဝါ ကိရ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော ဣမံ ဗြာဟ္မဏံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – အယံ ဗြာဟ္မဏော ဧဝရူပံ အဂ္ဂဟာယာသံ ဂဟေတွာ "မဟာဗြဟ္မာနံ ဘောဇေမီ"တိ အဂ္ဂိမ္ဟိ ဈာပေန္တော အဖလံ ကရောတိ။ပေ.။ စတ္တာရော မဂ္ဂေ စေဝ စတ္တာရိ စ ဖလာနိ ဒေမီတိ။ တသ္မာ ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ ဂန္တွာ ဝုတ္တနယေန တသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။ အထ ကသ္မာ သသီသံ ပါရုပီတိ? ဟိမပါတဿ စ သီတဝါတဿ စ ပဋိဗာဟနတ္ထံ, ပဋိဗလောဝ ဧတံ တထာဂတော အဓိဝါသေတုံ။ သစေ ပန အပါရုပိတွာ နိသီဒေယျ, ဗြာဟ္မဏော ဒူရတောဝ သဉ္ဇာနိတွာ နိဝတ္တေယျ, ဧဝံ သတိ ကထာ နပ္ပဝတ္တေယျ။ ဣတိ ဘဂဝါ – "ဗြာဟ္မဏေ အာဂတေ သီသံ ဝိဝရိဿာမိ, အထ မံ သော ဒိသွာ ကထံ ပဝတ္တေဿတိ, တဿာဟံ ကထာနုသာရေန ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ"တိ ကထာပဝတ္တနတ္ထံ ဧဝမကာသိ။

ဥပသင်္ကမီတိ ဗြာဟ္မဏော – "အယံ သသီသံ ပါရုပိတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ပဓာနမနုယုတ္တော။ ဣမဿ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ ဣမံ ဟဗျသေသံ ဒဿာမီ"တိ, ဗြာဟ္မဏသညီ ဟုတွာ ဥပသင်္ကမိ။ **မုဏ္ဍော အယံ ဘဝံ, မုဏ္ဍကော အယံ ဘဝ**န္တိ သီသေ ဝိဝရိတမတ္တေ နီစကေသန္တံ ဒိသွာ "မုဏ္ဍော"တိ အာဟ။ တတော သုဋ္ဌုတရံ ဝေါလောကေန္တော ပဝတ္တမတ္တမ္ပိ သိခံ အဒိသွာ ဟီဠေန္တော "မုဏ္ဍကော"တိ အာဟ။ **တတောဝ**တိ ယတ္ထ ဌိတော အဒ္ဒသ, တမ္ဟာဝ ပဒေသာ။ **မုဏ္ဍာပိ ဟီ**တိ ကေနစိ ကာရဏေန မုဏ္ဍိတသီသာပိ ဟောန္တိ။

မာ ဇာတိံ ပုစ္ဆာတိ ယဒိ ဒါနဿ မဟပ္ဖလတံ ပစ္စာသီသသိ, ဇာတိံ မာ ပုစ္ဆ။ အကာရဏံ ဟိ ဒက္ခိဏေယျဘာဝဿ ဇာတိ။ **စရဏဉ္စ ပုစ္ဆာ**တိ အပိစ ခေါ သီလာဒိဂုဏဘေဒံ စရဏံ ပုစ္ဆ။ ဧတံ ဟိ ဒက္ခိဏေယျဘာဝဿ ကာရဏံ။ ဣဒါနိဿ တမတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော **ကဋ္ဌာ ဟဝေ ဇာယတိ ဇာတဝေဒေါ**တိအာဒိမာဟ ။ တတြာယံ အဓိပ္ပာယော – ဣဓ ကဋ္ဌာ အဂ္ဂိ ဇာယတိ, န စ သော သာလာဒိကဋ္ဌာ ဇာတောဝ အဂ္ဂိကိစ္စံ ကရောတိ, သာပါန-ဒေါဏိအာဒိကဋ္ဌာ ဇာတော န ကရောတိ, အတ္တနော ပန အစ္စိယာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိယာ ယတော တ တတော တ ဇာတော ကရောတိယေဝ။ ဧဝံ န ဗြာဟ္မဏကုလာဒီသု ဇာတောဝ ဒက္ခိဏေယျော ဟောတိ, စဏ္ဍာလကုလာဒီသု ဇာတော န ဟောတိ, အပိစ ခေါ နီစကုလိနောပိ ဥစ္စကုလိနောပိ ခီဏာသဝ-မုနိ ဓိတိမာ ဟိရီနိသေဓော အာဇာနီယော ဟောတိ။ ဣမာယ ဓိတိဟိရိပမောက္ခာယ ဂုဏသမ္ပတ္တိယာ ဇာတိမာ ဥတ္တမဒက္ခိဏေယျော ဟောတိ။ သော ဟိ ဓိတိယာ ဂုဏေ ဓာရေတိ, ဟိရိယာ ဒောသေ နိသေဓေတီတိ။ အပိစေတ္ထ **မုနီ**တိ မောနဓမ္မေန သမန္နာဂတော။ **ဓိတိမာ**တိ ဝီရိယဝါ။ **အာဇာနီယော**တိ ကာရဏာကာရဏဇာနနကော။ **ဟိရီနိသေဓော**တိ ဟိရိယာ ပါပါနိ နိသေဓေတွာ ဌိတော။

သစ္စေန ဒန္တောတိ ပရမတ္ထသစ္စေန ဒန္တော။ **ဒမသာ ဥပေတော**တိ ဣန္ဒြိယဒမေန ဥပေတော။ **ဝေဒန္တဂူ**တိ စတုန္နံ မဂ္ဂဝေဒါနံ အန္တံ, စတူဟိ ဝါ မဂ္ဂဝေဒေဟိ ကိလေသာနံ အန္တံ ဂတော။ **ဝုသိတဗြဟ္မစရိယော**တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဝါသံ ဝုတ္ထော။ **ယညောပနီတော**တိ ဥပနီတယညော ပဋိယာဒိတယညော စ။ **တမုပဝ္ဟယေထာ**တိ ယေန ယညော ပဋိယာဒိတော, သော တံ ပရမတ္ထဗြာဟ္မဏံ အဝ္ဟယေယျ။ "ဣန္ဒမဝ္ဟယာမ, သောမမဝ္ဟယာမ, ဝရုဏမဝ္ဟယာမ, ဤသာနမဝ္ဟယာမ, ယာမမဝ္ဟယာမာ"တိ ဣဒံ ပန အဝ္ဟာနံ နိရတ္ထကံ။ **ကာလေနာ**တိ အဝ္ဟယန္တော စ "ကာလော, ဘန္တေ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ"န္တိ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကကာလေယေဝ တံ ဥပဝ္ဟယေယျ။ **သော ဇုဟတိ ဒက္ခိဏေယျေ**တိ ယော ဧဝံ ကာလေ ခီဏာသဝံ အာမန္တေတွာ တတ္ထ စတုပစ္စယဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌပေတိ, သော ဒက္ခိဏေယျေ ဇုဟတိ နာမ, န အစေတနေ အဂ္ဂိမ္ဟိ ပက္ခိပန္တော။

ဣတိ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ကထံ သုဏန္တော ပသီဒိတွာ ဣဒါနိ အတ္တနော ပသာဒံ အာဝိကရောန္တော **အဒ္ဓါ သုယိဋ္ဌ**န္တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – အဒ္ဓါ မမ ယိဒံ ဣဒါနိ သုယိဋ္ဌဉ္စ သုဟုတဉ္စ ဘဝိဿတိ, ပုဗ္ဗေ ပန အဂ္ဂိမ္ဟိ ဈာပိတံ နိရတ္ထကံ အဟောသီတိ။ **အညော ဇနော**တိ "အဟံ ဗြာဟ္မဏော, အဟံ ဗြာဟ္မဏော"တိ ဝဒန္တော အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနော။ **ဟဗျသေသ**န္တိ ဟုတသေသံ။ **ဘုဉ္ဇတု ဘဝ**န္တိအာဒိ ပုရိမသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

န ခွာဟန္တိ န ခေါ အဟံ။ ကသ္မာ ပနေဝမာဟာတိ? တသ္မိံ ကိရ ဘောဇနေ ဥပဟဋမတ္တေဝ "သတ္ထာ ဘုဉ္ဇိဿတီ"တိ သညာယ စတူသု မဟာဒီပေသု ဒွိသု ပရိတ္တဒီပသဟဿေသု ဒေဝတာ ပုပ္ဖဖလာဒီနိ စေဝ သပ္ပိနဝနီတတေ

လမခုဖာဏိတာဒီနိ စ အာအာယ မခုပဋ္ဌလံ ပီဌေတ္တတ မခုံ ဂဏှာဟန္တိယော ဝိယ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တိတောဇမေဝ ဂ ဟေတ္တတ ပက္ခိပိံသု။ တေန တံ သုခုမတ္တံ ဂတံ, မနုဿာနဉ္စ ဩဠာရိကံ ဝတ္ထုတိ တေသံ တာဝ ဩဠာရိကဝတ္ထုတာယ သမ္မာ ပရိဏာမံ န ဂစ္ဆတိ။ ဂေဟယူသေ ပန တိလဗီဇာနိ ပက္ခိပိတ္တတ ပက္ကတ္တာ ဩဠာရိကမိဿကံ ဇာတံ, ဒေဝတာနဉ္စ သု ခုမံ ဝတ္ထုတိ တေသံ သုခုမဝတ္ထုတာယ သမ္မာ ပရိဏာမံ န ဂစ္ဆတိ။ သုက္ခဝိပဿကခီဏာသဝဿာပိ ကုစ္ဆိယံ န ပရိဏာမ တိ။ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီခီဏာသဝဿ ပန သမာပတ္တိဗလေန ပရိဏာမေယျ။ ဘဂဝတော ပန ဟာကတိကေနေဝ ကမ္မဇတေဇေန ပရိဏာမေယျ။

အပ္ပဟရိတေတိ အဟရိတေ။ သစေ ဟိ ဟရိတေသု တိဏေသု ပက္ခိပေယျ, သိနိဒ္ဓဟယာသေန တိဏာနိ ပူတီနိ ဘ ဝေယျုံ။ ဗုဒ္ဓာ စ ဘူတဂါမသိက္ခာပဒံ န ဝီတိက္ကမန္တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ယတ္ထ ပန ဂလပ္ပမာဏာနိ မဟာတိဏာနိ, တာဒိသေ ဌာနေ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အပ္ပာဏကေ** တိ သပ္ပာဏကသိမ္ဟိ ပရိတ္တကေ ဥဒကေ ပက္ခိတ္တေ ဟဏကော မ ရန္တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ယံ ပန ဂမ္ဘီရံ မဟာဥဒကံ ဟောတိ, ဟတိသတေပိ ဟတိသဟဿေပိ ပက္ခိတ္တေ န အာလုဠ တိ, တထာရူပေ ဥဒကေ ဝဋ္ဋတိ။ **ဩပိလာပေသီ**တိ သုဝဏ္ဏဟတိယာ သဒ္ဓိံယေဝ နိမုဇ္ဇာပေသိ။ **စိစ္စိဋ္ဋာယတိ စိဋိစိဋ္ဋာ ယတီ**တိ ဧဝရူပံ သဒ္ဒံ ကရောတိ။ ကိံ ပနေသ ဟယာသဿ အာနုဘာဝေ, ဥအာဟု တထာဂတဿာတိ? တထာဂတဿ။ အယံ ဟိ ဗြာဟ္မဏော တံ ဟယာသံ ဩပိလာပေတ္တတ ဥမ္မင့် အာရုယှဟ သတ္ထု သန္တိကံ အနာဂန္တတ္တဝ ဂစ္ဆေယ္ယ, အထ ဘဂဝတ – ''တွေကံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွတ မမ သန္တိကံ အာဂမိဿတိ။ အထဿာဟံ ဓမ္မဒေသနာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂ ဟဏံ ဘိန္ဒိတ္တတ သာသနေ ဩတာရေတ္တတ အမတဟနံ ဟယေဿာမီ''တိ အဓိဋ္ဌာနဗလေန ဧဝမကာသိ။

အာရု သမာဒဟာနောတိ အာရုံ ဈာပယမာနော။ **ဗဟိဒ္ဓာ ဟိ ဧတ** န္တိ ဧတံ အာရုဈာပနံ နာမ အရိယဓမ္မတော ဗဟိဒ္ဓာ။ ယဒိ ဧတေန သုဒ္ဓိ ဘဝေယျ, ယေ ဒဝဍာဟကာဒယော ဗဟူနိ အရူနိ ဈာပေန္တိ, တေ ပဌမတရံ သုဇ္ဈေယျုံ။ **ကုသလာ** တိ ခန္ဓာဒီသု ကုသလာ။ **အဇ္ဈတ္တမေဝုဇ္ဇလယာမိ ဇောတိ** န္တိ နိယကဇ္ဈတ္တေ အတ္တနော သန္တာနသ္မိံယေဝ ဉာဏဇောတိံ ဇာလေမိ။ **နိစ္စဂ္ဂိနီ** တိ အာဝဇ္ဇနပဋိဗဒ္ဓေန သဗ္ဗညုတဉာဏေန နိစ္စံ ပဇ္ဇလိတဂ္ဂိ။ **နိစ္စသမာဟိတတ္တော** တိ နိစ္စံ သမ္မာ ဌပိတစိတ္တော။ **ဗြဟ္မစရိယံ စရာမီ** တိ ဗောဓိမဏ္ဍေ စရိတံ ဗြဟ္မစရိယံ ဂဟေတ္တတ ဧဝံ ဝဒတိ။

မာနော ဟိ တေ, ဗြာဟ္မဏ, ခာရိဘာရော တိ ယထာ ခာရိဘာရော ခန္ဓေန ဝယှဟမာနော ဥပရိ ဌိတောပိ အက္ကန္တ တက္ကန္တဋ္ဌာနေ ပထဝိယာ သဒ္ဓိံ ဖုသေတိ, ဧဝမေဝ ဇာတိကေတ္တကုလာဒီနိ မာနဝတ္ထူနိ နိဿာယ ဥဿာပိတော မာနောပိ တတ္ထ တတ္ထ ဣဿံ ဥပ္ပာဒေန္တော စတူသု အပာယေသု သံသီဒာပေတိ။ တေနာဟ ''မာနော ဟိ တေ, ဗြာ ဟ္မဏ, ခာရိဘာရော''တိ ။ **ကောဓော ဓူမော**တိ တဝ ဉာဏဂ္ဂိဿ ဥပက္ကိလေသဋ္ဌေန ကောဓော ဓုမော။ တေန ဟိ တေ ဥပက္ကိလိဋ္ဌော ဉာဏဂ္ဂိ န ဝိရောစတိ။ **ဘသ္မနိ မောသဝဇ္ဇ** န္တိ နိရောဇဋ္ဌေန မုသာဝါဒော ဆာရိကာ နာမ။ ယထာ ဟိ ဆာရိကာယ ပဋိစ္ဆန္နော အဂ္ဂိ န ဇောတေတိ, ဧဝံ တေ မုသာဝါဒေန ပဋိစ္ဆန္နံ ဉာဏန္တိ ဒဿေတိ။ **ဇိဝှာ သုဇာ**တိ ယထာ တုယှံ သုဝဏ္ဏရဇတလောဟကဋ္ဌမတ္တိကာသု အညတရမယာ ယာဂယဇနတ္ထာယ သုဇာ ဟောတိ, ဧဝံ မယှံ ဓမ္မယာဂံ ယဇနတ္ထာယ ပဟူတဇိဝှာ သုဇာတိ ဝဒတိ။ **ဟဒယံ ဇောတိဋ္ဌာန** န္တိ ယထာ တုယှံ နဒီတီရေ ဇောတိဋ္ဌာနံ, ဧဝံ မယှံ ဓမ္မယာဂဿ ယဇနဋ္ဌာနတ္တေန သတ္တာနံ ဟဒယံ ဇောတိဋ္ဌာနံ။ **အတ္တာ** တိ စိတ္တံ။

ဓမ္မော ရဟဒော တိ ယထာ တ္တဝံ အဂ္ဂိံ ပရိစရိတ္တတ ဓူမဆာရိကသေဒကိလိဋ္ဌသရီရော သုန္ဒရိကံ နဒိံ ဩတရိတ္တတ နှ ဟာယသိ, ဧဝံ မယှံ သုန္ဒရိကာသဒိသေန ဗာဟိရေန ရဟဒေန အတ္တော နတ္ထိ, အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဓမ္မော ပန မယှံ ရဟ ဒော, တတ္ရာဟံ ဟဏသတမ္ပိ ဟဏသဟဿမ္ပိ စတုရာသီတိဟဏသဟဿာနိပိ ဧကပ္ပဟာရေန နှာယာပေမိ။ **သီလ တိတ္ထော**တိ တဿ ပန မေ ဓမ္မရဟဒဿ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ တိတ္ထန္တိ ဒဿေတိ။ **အနာဝိလော**တိ ယထာ တုယှ ဟံ သုန္ဒရိကာ နဒီ စတူဟိ ပဉ္စဟိ ဧကတော နှာယန္တေဟိ ဟေဠုပရိယတလိကာ အာလုဠာ ဟောတိ , န ဧဝံ မယှံ ရဟ ဒော, အနေကသတသဟဿေသုပိ ဟဏေသု ဩတရိတ္တတ နှာယန္တေသု သော အနာဝိလော ဝိပ္ပသန္နောဝ ဟောတိ။ **သဗ္ဘိ သတံ ပသတ္ထော** တိ ပဏ္ဍိတေဟိ ပဏ္ဍိတာနံ ပသဋ္ဌော။ ဥတ္တမတ္ထေန တ သော သဗ္ဘီတိ ဝုစ္စတိ, ပဏ္ဍိ တေဟိ ပသတ္ထတ္တာ သတံ ပသတ္ထော။ **တရန္တိ ပာရ** န္တိ နိဗ္ဗာနပာရံ ဂစ္ဆန္တိ။

ဣဒာနိ အရိယမဂ္ဂရဟဒဿ အင်္ဂါနိ ဥဒ္ဓရိတ္တတ ဒဿေန္တော **သစ္စံ ဓမ္မော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သစ္စ** န္တိ ဝစီသစ္စံ။ **ဓမ္မော** တိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပဝါယာမသတိသမာဓယော ဒဿေတိ။ **သံယမော**တိ ဣမိနာ ကမ္မန္တာဇီဝ

ဂဟိတာ။ **သစ္စ** န္တိ တ ဣ္ကမိနာ မဂ္ဂသစ္စံ ဂဟိတံ။ သာ အတ္ထတော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဝုတ္တဉှေ၀ုတံ – "သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂေ စေဝ ဟောတု စာ"တိ (ဓ. သ. ၁၀၃၉)။ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ပန ဂဟိတာယ တဂ္ဂတိကတ္တာ သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဂဟိတောဝ ဟောတိ။ **ဓမ္မော** တိ ဣ္ကမိနာ တယာမသတိသမာဓယော။ **သံယမော**တိ ဣ္ကမိနာ တစာကမ္မန္တာဇီဝါ။ ဝေမိ့ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ ဒဿိတော ဟောတိ။ အထ တ **သစ္စ** န္တိ ပရမတ္ထသစ္စံ , တံ အတ္ထတော နိဗ္ဗာနံ။ **ဓမ္မော** တိပဒေန ဒိဋ္ဌိ သင်္ကပ္ပော တယာမော သတိ သမာဓိတိ ပဉ္စင်္ဂာနိ ဂဟိတာနိ။ **သံယမော**တိ တစာ ကမ္မန္တော အာဇီဝေါတိ တီဏိ။ ဝေမိ့ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ ဒဿိတော ဟောတိ။ **ဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ ဓော ဗ္ရဟ္မစရိယံ နာမ။ **မဇ္ဈေ သိတာ** တိ သဿတုစ္ဆေဒေ ဝဇ္ဇေတွာ မဇ္ဈေ နိဿိတာ။ **ဗ္ရဟ္မပတ္တီ** တိ သေဋ္ဌပတ္တိ။ **သ တုဇ္ဇုဘူတေသု နမော ကရောဟီ** တိ ဧတ္တ တကာရော ပဒသန္ဓိကရော, သ တွံ ဥဇုဘူတေသု ခီဏာသဝေသု နမော ကရောဟီတိ အတ္ထော။ **တမဟံ နရံ ဓမ္မသာရီတိ ဗြူမီ**တိ ယော ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတိ, တမဟံ ပုဂ္ဂလံ "ဓမ္မသာရီ ဧသော ဓမ္မသာရိယာ ပဋိစ္ဆန္နော"တိ စ "ကုသလဓမ္မေဟိ အကုသလဓမ္မေ သာရေတွာ ဌိတော"တိ တတိ ဝဒာမိတိ။ နဝမံ။

၁၀. ဗဟုဓိတရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၆. ဒသမေ **အညတရသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ** တိ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဩလောကေန္တော တဿ ဗ္ရာဟ္မဏဿ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ "ဂစ္ဆာမိဿ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီ"တိ ဂန္တွာ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟရတိ။ **နဋ္ဌာ ဟောန္တီ** တိ ကသိတွာ ဝိဿဋ္ဌာ အဋ္ဌဝိမုခာ စရမာနာ ဗ္ရာဟ္မဏေ ဘုဉ္ဇိတုံ ဂတေ ပလာတာ ဟောန္တိ။ **ပလ္လင်္ကန္တိ** သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓာသနံ။ **အာဘုဇိတွာ**တိ ဗန္ဓိတွာ ။ **ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာ**တိ ဥပရိမံ သရီရံ ဥဇုကံ ဌပေတွာ, အဋ္ဌာရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပာဒေတွာ။ **ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ သတိံ ဌပယိတွာ, မုခသမီပေ တ ကတွာတိ အတ္ထော။ တေနေဝ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ – "အယံ သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ သုပဋ္ဌိတာ နာသိကဂ္ဂေ တ မုခနိမိတ္တေ တ, တေန ဝုစ္စတိ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ"တိ (ဝိဘ. ၅၃၇)။ အထ တ **"ပရီ**တိ ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌော။ **မုခ**န္တိ နိယျာနဋ္ဌော။ **သတီ**တိ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌော။ တေန ဝုစ္စတိ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ"တိ ဧဝံ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ (ပဋိ. မ. ၁.၁၆၄) ဝုတ္တနယေနပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတြာယံ သင်္ခေပေါ – "ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနံ သတိံ ကတွာ"တိ။ ဧဝံ နိသီဒန္တော စ ပန ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိသီဒိ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ အောမနဿာဘိဘူတော အာဟိဏ္ဍန္တော, "သုခေန ဝတာယံ သမဏော နိသိန္နော"တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိ။

အဇ္ဇသဋ္ဌိံ န ဒိဿန္တိ တိ အဇ္ဇ ဆဋ္ဌိဝသမတ္တကာ ပဋ္ဌာယ န ဒိဿန္တိ။ **ဟာပကာ**တိ လာမကာ တိလခာဏုကာ။ တေန ကိရ တိလခေတ္တေ ဝပိတေ တဒဟောဝ ဒေဝေ ဝဿိတွာ တိလေ ပံသုမ္ဟိ ဩသီဒာပေသိ , ပုပ္ဖံ တ ဖလံ တ ဂဟေတုံ နာသက္ခိံသု။ ယေပိ ဝမိံသု, တေသံ ဥပရိ ဟာဏကာ ပတိတွာ ပဏ္ဏာနိ ခာဒိံသု, ဧကေပဏ္ဏဒုပဏ္ဏာ ခာဏုကာ အဝသိဿိံသု။ ဗ္ရာဟ္မဏော ခေတ္တံ ဩလောကေတုံ ဂတော တေ ဒိသွာ – "ဝမိယာ မေ တိလာ ဂဟိတာ, တေပိ နဋ္ဌာ"တိ အောမနဿဇာတော အဟောသိ, တံ ဂဟေတွာ ဣ္ကမံ ကထမာဟ။

ဥဿောဠှိကာယာ တိ ဥဿာဟေန ကဏ္ဏနင်္ဂုဋ္ဌာဒီနိ ဥက္ခိပိတွာ ဝိစရန္တာ ဥပ္ပတန္တိ။ တဿ ကိရ အနုပုဗ္ဗေန ဘောဂေသု ပရိက္ခီဏေသု ပက္ခိပိတဗ္ဗဿ အဘာဝေန တုစ္ဆကောဋ္ဌာ အဟေသုံ။ တဿ ဣ္ကတော စိတော စ သတ္တဟိ ဃရေဟိ အာဂတာ မူသိကာ တေ တုစ္ဆကောဋ္ဌေ ပဝိသိတွာ ဥယျာနကီဠံ ကီဠန္တာ ဝိယ နစ္စန္တိ, တံ ဂဟေတွာ ဧဝမာဟ။

ဥပ္ပာဋ္ဋကေဟိ သဉ္ဆန္နော တိ ဥပ္ပာဋ္ဋကဟာဏကေဟိ သဉ္ဆန္နော။ တဿ ကိရ ဗ္ရာဟ္မဏဿ သယနတ္ထာယ သန္ထတံ တိဏပဏ္ဏသန္ထာရံ ကောစိ အန္တရန္တရာ ပဋိဇဂ္ဂန္တော နတ္ထိ။ သော ဒိဝသံ အရညေ ကမ္မံ ကတွာ သာယံ အာဂန္တွာ တသ္မိံ နိပဇ္ဇတိ။ အထဿ ဥပ္ပာဋ္ဋကဟာဏကာ သရီရံ ဧကေစ္ဆန္နံ ကရောန္တာ ခာဒန္တိ, တံ ဂဟေတွာ ဧဝမာဟ။

ဝိဓဝါတိ မတပတိကာ။ ယာဝ ကိရ တဿ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဂေဟေ ဝိဘဝမတ္တာ အဟောသိ, တာဝ တာ ဝိဓဝါပိ ဟုတွာ ပတိကုလေသု ဝသိတုံ လဘိံသု။ ယဒါ ပန သော နိဒ္ဓနော ဇာတော, တဒါ တာ "ပိတုဃရံ ဂစ္ဆထာ"တိ သဿုသသုရာဒီဟိ နိက္ကမိတာ တတော တဿေဝ ဃရံ အာဂန္တွာ ဝသန္တိယော ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဘောဇနကာလေ "ဂစ္

ဆထ အယ္ယကေန သဒ္ဓိံ ဘုဉ္ဇထာ''တိ ပုတ္တေ ပေသေန္တိ, တေဟိ ဟတိယံ ဟတ္ထေသု ဩတာရိတေသု ဗ္ရာဟ္မ ဏော ဟတ္ထသ္သ ဩကာသံ န လဘတိ။ တံ ဂဟေတွာ ကမ္မံ ကထမာဟ။

ပိင်္ဂလာ တိ ကဠာရပိင်္ဂလာ။ **တိလကာဟတာ**တိ ကာဠသေတာဒိဝဏ္ဏေဟိ တိလကေဟိ အာဟတဂတ္တာ။ **သောတ္တံ ဟဒေန ဗောဓေတိ**တိ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တံ ဟဒေန ပဟရိတွာ ပဗောဓေတိ။ အယံ ကိရ ဗ္ရာဟ္မဏော မူသိကသဒ္ဒေန ဥဗ္ဗာဠေဟာ ဥပဟာဠကေဟိ စ ခဇ္ဇမာနော သဗ္ဗရတ္တိံ နိဒ္ဒံ အလဘိတွာ ပစ္စူသကာလေ နိဒ္ဒာယတိ။ အထ နံ အက္ခီသု နိမ္မိလိတမတ္တေသွေဝ – ''ကိံ ကရောသိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, ပဉ္စာ စ ပုဗ္ဗေ စ ဂဟိတသ္သ ကဏ္ဏသ္သ? ဝမိ မတ္တကံ ပတ္တာ, သတ္တ ခီတရော ပေသေတဗ္ဗာ။ ကူအနိ ကဏ္ဏာယိကာ အာဂန္တွာ ဂေဟံ ပရိတရေသ္သန္တိ, ဂစ္ဆ ကမ္မံ ကရောဟီ''တိ ဟဒေန ပဟရိတွာ ပဗောဓေတိ။ တံ ဂဟေတွာ ကမ္မံ ကထမာဟ။

ကဏ္ဏာယိကာတိ ယေသံ အနေန ဟတ္ထတော ကဏ္ဏံ ဂဟိတံ။ သော ကိရ ကသ္သစိ ဟတ္ထတော ဧကံ ကဟာပဏံ ကသ္သစိ ဒွေဝ ကသ္သစိ ဒသ။ပေ.။ ကသ္သစိ သတန္တိ ဧဝံ ဗဟူနံ ဟတ္ထတော ကဏ္ဏံ အဂ္ဂဟေသိ။ တေ ဒိတ ဗ္ရာဟ္မဏံ အပသ္သန္တာ ''ဂေဟတော တံ နိက္ခန္တမေဝ ဂဏှိသ္သာမာ''တိ ဗလဝပစ္စူသေ ဂန္တွာ စောဒေန္တိ။ တံ ဂဟေတွာ ကမ္မံ ကထမာဟ။

ဘဂဝတ တေန ဗ္ရာဟ္မဏေန ကမ္မာဟိ သတ္တဟိ ကထာဟိ ဒုက္ခေ ကထိတေ ''ယံ ယံ, ဗ္ရာဟ္မဏ, တယာ ဒုက္ခံ ကထိတံ, သဗ္ဗမေတံ မယှံ နတ္ထီ''တိ ဒသ္သေန္တော ပဋိကထာဟိ ဗ္ရာဟ္မဏသ္သ ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဍေသိ။ ဗ္ရာဟ္မဏော တာ ကထာ သုတွာ ဘဂဝတိ ပသန္နော သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တံ ဒသ္သေတုံ **ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘာရဒွါဇဂေါတ္တော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အလတ္ထာ** တိ လဘိ။

တဉ္စ ပန ဗ္ရာဟ္မဏံ ဘဂဝတ ပဗ္ဗာဇေတွာ အာဒါယ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ ပုနဒိဝသေ တေန ထေရေန ပစ္ဆာသမဏေန ကောသလရညော ဂေဟဒွါရံ အဂမာသိ ။ ရာဇာ ''သတ္ထာ အာဂတော''တိ သုတွာ ဟာသာဒ ဩရုယှ ဝန္ဒိတွာ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ တထာဂတံ ဥပရိပာသာဒံ အာရောပေတွာ ဝရာသနေ နိသီဒာပေတွာ ဂန္ဓောဒကေန ပာဒေ ဓောဝိတွာ သတပာကတေလေန မက္ခေတွာ ယာဂုံ အာဟရာပေတွာ ရဇတဒက္ခံ သုဝဏ္ဏကဋစ္ဆုံ ဂဟေတွာ သတ္ထု ဥပနာမေသိ။ သတ္ထာ ပတ္တံ ပိဒဟိ။ ရာဇာ တထာဂတသ္သ ပာဒေသု ပတိတွာ, ''သစေ မေ, ဘန္တေ, ဒေသော အတ္ထိ, ခမထာ''တိ အာဟ။ နတ္ထိ, မဟာရာဇာတိ။ အထ ကသ္မာ ယာဂုံ န ဂဏှထာတိ? ပလိဗောဓော အတ္ထိ, မဟာရာဇာတိ။ ကိံ ပန, ဘန္တေ, ယာဂုံ အဂဏှန္တေဟေဝ လဘိတဗ္ဗော သေ ပလိဗောဓော, ပဋိဗလော အဟံ ပလိဗောဓံ အတုံ, ဂဏှထ, ဘန္တေတိ။ သတ္ထာ အဂ္ဂဟေသိ။ မဟလ္လကတ္ထေရောပိ ဒီဃရတ္တံ ဆာတော ယာဝဒတ္ထံ ယာဂုံ ပိဝိ။ ရာဇာ ခာဒနီယဘောဇနီယံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ – ''ဘဂဝတ တုမှေဟ ပဝေဏိယာ အာဂတေ ဩက္ကာကဝံသေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စက္ကဝတ္တိသိရိံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ လောကေ အဂ္ဂတံ ပတ္တော, ကော နာမ, ဘန္တေ, တုမှာကံ ပလိဗောဓော''တိ? မဟာရာဇ, တေသ္သ မဟလ္လကတ္ထေရသ္သ ပလိဗောဓော အမှာကံ ပလိဗောဓ သဒိသောတတိ။

ရာဇာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ – ''ကော, ဘန္တေ, တုမှာကံ ပလိဗောဓော''တိ ပုစ္ဆိ? ကဏ္ဏပလိဗောဓော, မဟာရာဇာတိ။ ကိတ္တကော, ဘန္တေတိ? ဂဏေဟိ, မဟာရာဇာတိ။ ရညော ''ဧကံ ဒွေဝ သတံ သဟသ္သ''န္တိ ဂဏေန္တသ္သ အင်္ဂုလိယော နပ္ပဟောန္တိ။ အထေကံ ပုရိသံ ပက္ကောသိတွာ, ''ဂစ္ဆ, ဘဏေ, နဂရေ ဘေရိံ စရာပေဟိ 'သဗ္ဗေ ဗဟုခီတိကဗ္ဗ ရာဟ္မဏသ္သ ကဏ္ဏာယိကာ ရာဇင်္ဂဏေ သန္နိပတန္တူ''တိ။ မနုသ္သာ ဘေရိံ သုတွာ သန္နိပတိံသု။ ရာဇာ တေသံ ဟတ္ထတော ပဏ္ဏာနိ အာဟရာပေတွာ သဗ္ဗေသံ အနူနံ ဓနမဒာသိ။ တတ္ထ သုဝဏ္ဏမေဝ သတသဟသ္သဂ္ဃနကံ အဟောသိ။ ပုန ရာဇာ ပုစ္ဆိ – ''အညောပိ အတ္ထိ, ဘန္တေ, ပလိဗောဓော''တိ။ ကဏ္ဏံ နာမ, မဟာရာဇ, ဒတွာ မုစ္စိတုံ သက္ကာ, ဧတော ပန သတ္တ အရိကာ မဟာပလိဗောဓာ မယှန္တိ။ ရာဇာ ယာနာနိ ပေသေတွာ တသ္သ ခီတရော အာဟရာပေတွာ အတ္တနော ခီတရော ကတွာ တံ တံ ကုလဃရံ ပေသေတွာ, ''အညောပိ, ဘန္တေ, အတ္ထိ ပလိဗောဓော''တိ ပုစ္ဆိ? ဗ္ရာဟ္မဏီ, မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ ယာနံ ပေသေတွာ, တသ္သ ဗ္ရာဟ္မဏိံ အာဟရာပေတွာ, အယ္ယိကဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပုန ပုစ္ဆိ – ''အညောပိ, ဘန္တေ, အတ္ထိ ပလိဗောဓော''တိ? နတ္ထိ , မဟာရာဇာတိ ဝုတ္တေ ရာဇာပိ ဓီဝရဒုသ္သာနိ အာပေတွာ, ''ဘန္တေ, မမ သန္တကံ တုမှာကံ ဘိက္ခုဘာဝံ ဇာနာထာ''တိ အာဟ။ အာမ, မဟာရာဇာတိ။ အထ နံ ရာဇာ အာဟ

– ‘‘ဘန္တေ, စီဝရပိဏ္ဍပါတာဒယောပိ သဗ္ဗေ ပစ္စယာ အမှာကံ သန္တကာ ဘဝိဿန္တိ။ တုမှေဟ တထာဂတဿ မနံ ဂဟေတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောထာ’’တိ။ ထေရော တထေဝ အပ္ပမတ္တော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အာသဝက္ခယံ ပတ္တောတိ။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဥပါသကဝဂ္ဂေါ

၁. ကသိဘာရဒွာဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၇. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **မဂဓေသူ**တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ **ဒက္ခိဏာဂိရိသ္မိ**န္တိ ရာဇဂဟံ ပရိဝါရေတွာ ဌိတဿ ဂိရိနော ဒက္ခိဏဘာဂေ ဇနပဒေါ အတ္ထိ, တသ္မိံ ဇနပဒေ, တတ္ထ ဝိဟာရဿာပိ တဒေဝ နာမံ။ **ဧကနာဠာယံ ဗြာဟ္မဏဂါမေ**တိ ဧကနာဠာတိ တဿ ဂါမဿ နာမံ။ ဗြာဟ္မဏာ ပနေတ္ထ သမ္ဗဟုလာ ပဋိဝသန္တိ, ဗြာဟ္မဏဘောဂေ ဧဝ တ သော။ တသ္မာ ‘‘ဗြာဟ္မဏဂါမော’’တိ ဝုစ္စတိ။

တေန ခေါ ပန သမယေနာတိ ယံ သမယံ ဘဂဝါ မဂဓရဋ္ဌေ ဧကနာဠံ ဗြာဟ္မဏဂါမံ ဥပနိဿာယ ဒက္ခိဏဂိရိ မဟာဝိဟာရေ ဗြာဟ္မဏဿ ဣန္ဒြိယပရိပါကံ အာဂမယမာနော ဝိဟရတိ, တေန သမယေန။ **ကသိဘာရဒွာဇဿာ**တိ သော ဗြာဟ္မဏော ကသိံ နိဿာယ ဇီဝတိ, ဘာရဒွာဇောတိ စဿ ဂေါတ္တံ။ **ပဉ္စမတ္တာနီ**တိ ပဉ္စ ပမာဏာနိ, အနူနာနိ အနဓိကာနိ ပဉ္စနင်္ဂလသတာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပယုတ္တာနီ**တိ ယောဇိတာနိ, ဗလီဗဒ္ဒာနံ ခန္ဓေသု ဌပေတွာ ယုဂေ ယောတ္တေဟိ ယောဇိတာနီတိ အတ္ထော။

ဝပ္ပကာလေတိ ဝပ္ပနကာလေ ဗီဇနိက္ခေပသမယေ။ တတ္ထ ဒွေ ဝပ္ပာနိ ကလလဝပ္ပဉ္စ ပံသုဝပ္ပဉ္စ။ ပံသုဝပ္ပံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ, တဉ္စ ခေါ ပဌမဒိဝသေ မင်္ဂလဝပ္ပံ။ တတ္ထာယံ ဥပကရဏသမ္ပဒါ – တီဏိ ဗလီဗဒ္ဒသဟဿာနိ ဥပဋ္ဌာပိတာနိ ဟောန္တိ, သဗ္ဗေသံ သုဝဏ္ဏမယာနိ သိင်္ဂါနိ ပဋိမုက္ကာနိ, ရဇတမယာ ခုရာ, သဗ္ဗေ သေတမာလာဟိ စေဝ ဂန္ဓပဉ္စင်္ဂုလီဟိ စ အလင်္ကတာ ပရိပုဏ္ဏပဉ္စင်္ဂါ သဗ္ဗလက္ခဏသမ္ပန္နာ, ဧကစ္စေ ကာဠာ အဉ္ဇနဝဏ္ဏာ, ဧကစ္စေ သေတာ ဖလိကဝဏ္ဏာ, ဧကစ္စေ ရတ္တာ ပဝါဠဝဏ္ဏာ, ဧကစ္စေ ကမ္မာသာ မသာရဂလ္လဝဏ္ဏာ။ ဧဝံ ပဉ္စသတာ ကဿကာ သဗ္ဗေ အဟတသေတဝတ္ထာ ဂန္ဓမာလာလင်္ကတာ ဒက္ခိဏအံသကူဋေသု ပတိဋ္ဌိတပုပ္ဖစုမ္ဗဋကာ ဟရိတာလမနောသိလာလဉ္ဆနုဇ္ဇလဂတ္တာ ဒသ ဒသ နင်္ဂလာ ဧကေကဂုမ္ဗာ ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ နင်္ဂလာနံ သီသဉ္စ ယုဂဉ္စ ပတောဒါ စ သုဝဏ္ဏခစိတာ ။ ပဌမနင်္ဂလေ အဋ္ဌ ဗလီဗဒ္ဒါ ယုတ္တာ, သေသေသု စတ္တာရော စတ္တာရော, အဝသေသာ ကိလန္တပရိဝတ္တနတ္ထံ အာနီတာ။ ဧကေကဂုမ္ဗေ ဧကေကဗီဇသကဋံ ဧကေကော ကသတိ, ဧကေကော ဝပတိ။

ဗြာဟ္မဏော ပန ပဂေဝ မဿုကမ္မံ ကာရာပေတွာ နှာယိတွာ သုဂန္ဓဂန္ဓေဟိ ဝိလိတ္တော ပဉ္စသတဃ္ဃနကံ ဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ သဟဿဃ္ဃနကံ ဧကံသံ ကရိတွာ ဧကေကိဿာ အင်္ဂုလိယာ ဒွေ ဒွေတိ ဝီသတိ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာယော ကဏ္ဏေသု သီဟကုဏ္ဍလာနိ သီသေ ဗြဟ္မဝေဌနံ ပဋိမုဉ္စိတွာ သုဝဏ္ဏမာလံ ကဏ္ဌေ ကတွာ ဗြာဟ္မဏဂဏပရိဝုတော ကမ္မန္တံ ဝေါသာသတိ။ အထဿ ဗြာဟ္မဏီ အနေကသတဘာဇနေသု ပါယာသံ ပစာပေတွာ မဟာသကဋေသု အာရောပေတွာ ဂန္ဓောဒကေန နှာယိတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတာ ဗြာဟ္မဏီဂဏပရိဝုတာ ကမ္မန္တံ အဂမာသိ။ ဂေဟမ္ပိဿ ဟရိတုပလိတ္တံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏလာဇံ ပုဏ္ဏဃဋကဒလိဓဇပဋာကာဟိ အလင်္ကတံ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ သုကတဗလိကမ္မံ, ခေတ္တဉ္စ တေသု တေသု ဌာနေသု သမုဿိတဒ္ဓဇပဋာကံ အဟောသိ။ ပရိဇနကမ္မကာရေဟိ သဒ္ဓိံ ဩသဋပရိသာ အဍ္ဍတေယျသဟဿာ အဟောသိ, သဗ္ဗေ အဟတဝတ္ထာ, သဗ္ဗေသံ ပါယာသဘောဇနမေဝ ပဋိယတ္တံ။

အထ ဗြာဟ္မဏော သုဝဏ္ဏပါတိံ ဓောဝါပေတွာ ပါယာသဿ ပူရေတွာ သပ္ပိမဓုဖာဏိတေဟိ အဘိသင်္ခရိတွာ နင်္ဂလဗလိကမ္မံ ကာရာပေသိ။ ဗြာဟ္မဏီ ပဉ္စန္နံ ကဿကသတာနံ သုဝဏ္ဏရဇတကံသတမ္ဗလောဟမယာနိ ဘာဇနာနိ ဒါပေတွာ သုဝဏ္ဏကဋစ္ဆုံ ဂဟေတွာ ပါယာသေန ပရိဝိသန္တီ ဂစ္ဆတိ။ ဗြာဟ္မဏော ပန ဗလိကမ္မံ ကာရေတွာ

တ ရတ္တဖန္ဒိကာယော ဥပဟနာယော အာရောဟိတွာ ရတ္တသုဝဏ္ဏဒဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ, ''ဣမေ ဟယာသံ ဒေထ, ဣမေ သပ္ပိံ ဒေထ, ဣမေ သက္ခရံ ဒေထာ''တိ တေသာသမာနော ဝိစရတိ။ အယံ တာဝ ကမ္မန္တေ ပဝတ္တိ။

ဝိဟာရေ ပန ယတ္ထ ယတ္ထ ဗုဒ္ဓာ ဝသန္တိ, တတ္ထ တတ္ထ နေသံ ဒေဝသိကံ ပဉ္စ ကိစ္စာနိ ဘဝန္တိ, သေယျထိဒံ – ပုရေဘတ္တကိစ္စံ ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စံ ပုရိမယာမကိစ္စံ မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ ပစ္ဆိမယာမကိစ္စန္တိ။

တတ္ရိဒံ ပုရေဘတ္တကိစ္စံ – ဘဂဝါ ဟိ ပာတောဝ ဥဋ္ဌာယ ဥပဋ္ဌာကာနုဂ္ဂဟတ္ထံ သရီရဖာသုကတ္ထဉ္စ မုခ ဓောဝနာဒိပရိကမ္မံ ကတွာ ယာဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ, တာဝ ဝိဝိတ္တာသနေ ဝီတိနာမေတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ နိဝာ သေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တမာဒာယ ကဒါစိ ဧကကော ကဒါစိ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ ကဒါစိ ပကတိယာ, ကဒါစိ အနေကေဟိ ပာဋိဟာရိယေဟိ ဝတ္တမာနေဟိ။ သေယျထိဒံ – ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတော လောကနာထဿ ပုရတော ပုရတော ဂန္တွာ မုဒုဂတိယော ဝါတာ ပထဝိံ သောဓေန္တိ, ဝလာဟ ကာ ဥဒကဖုသိတာနိ မုဉ္စန္တာ မဂ္ဂေ ရေဏုံ ဝူပသမေတွာ ဥပရိ ဝိတာနံ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ, အပရေ ဝါတာ ပုပ္ဖာနိ ဥပ ဟရိတွာ မဂ္ဂေ ဩကိရန္တိ၊ ဥန္နတာ ဘူမိပ္ပဒေသာ ဩနမန္တိ, ဩနတာ ဥန္နမန္တိ။ ပါဒနိက္ခေပသမယေ သမာဝ ဘူမိ ဟောတိ, သုခသမ္ဖဿာနိ ပဒုမပုပ္ဖာနိ ဝါ ပါဒေ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။ ဣန္ဒခီလဿ အန္တော ဌပိတမတ္တေ ဒက္ခိဏပါ ဒေ သရီရာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော နိက္ခမိတွာ သုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရာနိ ဝိယ စိတ္တပဋပရိက္ခိတ္တာနိ ဝိယ စ ပါသာဒကူဋာ ဂါရာဒီနိ ကရောန္တိယော ဣတော စိတော စ ဝိဓာဝန္တိ။ ဟတ္ထိအဿာဝိဟင်္ဂါဒယော သကသကဋ္ဌာနေသု ဌိတာယေဝ မဓုရေနာကာရေန သဒ္ဒံ ကရောန္တိ, တထာ ဘေရိဝီဏာဒီနိ တူရိယာနိ မနုဿာနဉ္စ ကာယူပဂါနိ အာဘရဏာနိ။ တေန သ ညာဏေန မနုဿာ ဇာနန္တိ ''အဇ္ဇ ဘဂဝါ ဣဓ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော''တိ။ တေ သုနိဝတ္ထာ သုပါရုတာ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာ ဒါယ ဃရာ နိက္ခမိတွာ အန္တရဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘဂဝန္တံ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ သက္ကစ္စံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ – ''အမှာကံ, ဘန္တေ, ဒသ ဘိက္ခူ, အမှာကံ ဝီသတိ, အမှာကံ ဘိက္ခုသတံ ဒေထာ''တိ ယာစိတွာ ဘဂဝတောပိ ပတ္တံ ဂ ဟေတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ သက္ကစ္စံ ပိဏ္ဍပါတေန ပဋိမာနေန္တိ။

ဘဂဝါ ကတဘတ္တကိစ္စော တေသံ သန္တာနာနိ ဩလောကေတွာ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ယထာ ကေစိ သရဏဂမ နေ ပတိဋ္ဌဟန္တိ, ကေစိ ပဉ္စသု သီလေသု, ကေစိ သောတာပတ္တိသကဒါဂါမိအနာဂါမိဖလာနံ အညတရသ္မိံ, ကေစိ ပဗ္ ဗဇိတွာ အဂ္ဂဖလေ အရဟတ္တေတိ ။ ဧဝံ မဟာဇနံ အနုဂ္ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ ဂန္ဓမဏ္ ဍလမာဠေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသီဒတိ ဘိက္ခူနံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနံ အာဂမယမာနော။ တတော ဘိက္ခူနံ ဘတ္ တကိစ္စပရိယောသာနေ ဥပဋ္ဌာကော ဘဂဝတော နိဝေဒေတိ။ အထ ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသတိ။ ဣဒံ တာဝ **ပုရေဘတ္တကိစ္စံ**။

အထ ဘဂဝါ ဧဝံ ကတပုရေဘတ္တကိစ္စော ဂန္ဓကုဋိယာ ဥပဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ ပါဒပီဌေ ဌ တွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဩဝဒတိ – **''ဘိက္ခဝေ, အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ, ဒုလ္လဘော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော လောကသ္မိံ, ဒုလ္လ ဘော မနုဿတ္တပဋိလာဘော, ဒုလ္လဘာ သဒ္ဓာသမ္ပတ္တိ, ဒုလ္လဘာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ဒုလ္လဘံ သဒ္ဓမ္မဿဝန''န္တိ**။ တ တ္ထ ကေစိ ဘဂဝန္တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆန္တိ။ ဘဂဝါ တေသံ အတ္တနော စရိယာနုရူပံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဒေတိ။ တတော သဗ္ဗေ ပိ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ ဂစ္ဆန္တိ, ကေစိ အရညံ, ကေစိ ရုက္ခမူလံ, ကေစိ ပဗ္ ဗတာဒီနံ အညတရံ, ကေစိ စာတုမဟာရာဇိကဘဝနံ။ပေ.။ ကေစိ ဝသဝတ္တိဘဝနန္တိ။ တတော ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ သစေ အာကင်္ခတိ, ဒက္ခိဏေန ပဿေန သတော သမ္ပဇာနော မုဟုတ္တံ သီဟသေယျံ ကပ္ပေတိ။ အထ သမဿာ သိတကာယော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒုတိယဘာဂေ လောကံ ဝေါလောကေတိ။ တတိယဘာဂေ ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ, တတ္ထ မဟာဇနော ပုရေဘတ္တံ ဒါနံ ဒတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ သုနိဝတ္ထော သုပါရုတော ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာဒါယ ဝိဟာရေ သန္နိပတတိ။ တတော ဘဂဝါ သမ္ပတ္တပရိသာယ အနုရူပေန ပါဋိဟာရိယေန ဂန္တွာ ဓမ္မသဘာယံ ပညတ္တ ဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသဇ္ဇ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ကာလယုတ္တံ သမယယုတ္တံ။ အထ ကာလံ ဝိဒိတွာ ပရိသံ ဥယျောဇေတိ, မနုဿ သာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကမန္တိ။ ဣဒံ **ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စံ** ။

သော ဧဝံ နိဋ္ဌိတပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စော သစေ ဂတ္တာနိ ဩသိဉ္စိတုကာမော ဟောတိ, ဗုဒ္ဓါသနာ ဝုဋ္ဌာယ နှာန ကောဋ္ဌကံ ပဝိသိတွာ ဥပဋ္ဌာကေန ပဋိယာဒိတဥဒကေန ဂတ္တာနိ ဥတုံ ဂဏှာပေတိ ။ ဥပဋ္ဌာကောပိ ဗုဒ္ဓါသနံ အာနေတွာ

တ ပပ္ဖောဋေတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပညာပေတိ။ ဘဂဝါ သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတွာ တတ္ထ အာဂန္တွာ နိသီဒတိ ဧကကောဝ မုဟုတ္တံ ပဋိသလ္လီနော။ အထ ဘိက္ခူ တတော တတော အာဂမ္မ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ကေစိ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, ကေစိ ကမ္မဋ္ဌာနံ, ကေစိ ဓမ္မဿဝနံ ယာစန္တိ။ ဘဂဝါ တေသံ အဓိပ္ပာယံ သမ္ပာဒေန္တော ပုရိမယာမံ ဝီတိနာမေတိ။ ဣဒံ **ပုရိမယာမကိစ္စံ** ။

ပုရိမယာမကိစ္စပရိယောသာနေ ပန ဘိက္ခူသု ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကန္တေသု သကလဒသသဟဿိလောကဓာတုဒေဝတာယော ဩကာသံ လဘမာနာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ ယထာဘိသင်္ခတံ အန္တမသော စတုရက္ခရမ္ပိ။ ဘဂဝါ တာသံ တာသံ ဒေဝတာနံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော မဇ္ဈိမယာမံ ဝီတိနာမေတိ။ ဣဒံ **မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ**။

ပစ္ဆိမယာမံ ပန တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ပုရေဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ နိသဇ္ဇာပီဠိတဿ သရီရဿ ကိလာသုဘာဝမောစနတ္ထံ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ စင်္ကမေန ဝီတိနာမေတိ။ ဒုတိယကောဋ္ဌာသေ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သတော သမ္ပဇာနော သီဟသေယ္ယံ ကပ္ပေတိ။ တတိယကောဋ္ဌာသေ ပစ္စုဋ္ဌာယ နိသီဒိတွာ ပုရိမဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ဒါနသီလာဒိဝသေန ကတာဓိကာရပုဂ္ဂလဒဿနတ္ထံ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဩလောကေတိ။ ဣဒံ **ပစ္ဆိမယာမကိစ္စံ**။

တဒါပိ ဧဝံ ဩလောကေန္တော ကသိဘာရဒ္ဝါဇဿ ဗြာဟ္မဏဿ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယသမ္ပန္နံ ဒိသွာ – “တတ္ထ မယိ ဂတေ ကထာ ပဝတ္တိဿတိ, ကထာဝသာနေ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဧသော ဗြာဟ္မဏော သပုတ္တဒါရော တိသု သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ အသီတိကောဋိဓနံ မမ သာသနေ ဝိပ္ပကိရိတွာ အပရဘာဂေ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿတီ”တိ ဉတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဧတမတ္ထံ ဒဿေတုံ **အထ ခေါ ဘဂဝါ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ပုဗ္ဗဏှသမယ** န္တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, ပုဗ္ဗဏှသမယေတိ အတ္ထော။ **နိဝါသေတွာ**တိ ပရိဒဟိတွာ။ ဝိဟာရနိဝါသနပရိဝတ္တနဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ **ပတ္တစီဝရမာဒါယာ** တိ ပတ္တံ ဟတ္ထေဟိ, စီဝရံ ကာယေန အာဒိယိတွာ, သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဓာရေတွာတိ အတ္ထော။ ဘဂဝတော ကိရ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတုကာမဿ ဘမရော ဝိယ ဝိကသိတပဒုမဒွယမဇ္ဈံ, ဣန္ဒနီလမဏိဝဏ္ဏသေလမယပတ္တော ဟတ္ထဒွယမဇ္ဈံ အာဂစ္ဆတိ။ တံ ဧဝမာဂတံ ပတ္တံ ဟတ္ထေဟိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ စီဝရဉ္စ ပရိမဏ္ဍလံ ပါရုတံ ကာယေန ဓာရေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တေနုပသင်္ကမိ** တိ ယေန မဂ္ဂေန ကမ္မန္တော ဂန္တဗ္ဗော, တေန ဧကကောဝ ဥပသင်္ကမိ။ ကသ္မာ ပန နံ ဘိက္ခူ နာနုဗန္ဓိံသူတိ? ယဒါ ဟိ ဘဂဝါ ဧကကောဝ ကတ္ထစိ ဂန္တုကာမော ဟောတိ, ယာဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ နိသီဒတိ။ ဘိက္ခူ တာယ သညာယ ဇာနန္တိ “အဇ္ဇ ဘဂဝါ ဧကကောဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတုကာမော, အဒ္ဓါ ကဉ္စိ ဧဝ ဝိနေတဗ္ဗပုဂ္ဂလံ အဒ္ဒသာ”တိ။ တေ အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တိ။ တဒါ စ ဘဂဝါ ဧဝမကာသိ, တသ္မာ ဘိက္ခူ နာနုဗန္ဓိံသူတိ။

ပရိဝေသနာ ဝတ္တတီ တိ တေသံ သုဝဏ္ဏဘာဇနာဒီနိ ဂဟေတွာ နိသိန္နာနံ ပဉ္စသတာနံ ကဿကာနံ ပရိဝိသနာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတိ။ **ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသီ** တိ ယတ္ထ ဌိတံ ဗြာဟ္မဏော ပဿတိ, တထာရူပေ ဒဿနူပစာရေ ကထာသဝနဖာသုကေ ဥစ္စဋ္ဌာနေ အဋ္ဌာသိ။ ဌတွာ စ ရဇတသုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရံ စန္ဒိမသူရိယာနံ ပဘံ အတိရောစမာနံ သမန္တတော သရီရပ္ပဘံ မုဉ္စိ, ယာယ အဇ္ဈောတ္ထဋတ္တာ ဗြာဟ္မဏဿ ကမ္မန္တသာလာဘိတ္တိရုက္ခကသိတမတ္တိကပိဏ္ဍာဒယော သုဝဏ္ဏမယာ ဝိယ အဟေသုံ။ အထ မနုဿာ ဘုဉ္ဇန္တာ စ ကသန္တာ စ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ပဟာယ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနပရိဝါရံ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ သရီရံ ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခေပဝိဘူသိတံ ဗာဟုယုဂလံ ဇင်္ဂမံ ဝိယ ပဒုမသရံ, ရသ္မိဇာလသမုဇ္ဇလိတတာရာဂဏမိဝ ဂဂနတလံ, ဝိဇ္ဇုလတာဝိနဒ္ဓမိဝ စ ကနကသိခရံ သိရိယာ ဇလမာနံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဧကမန္တံ ဌိတံ ဒိသွာ ဟတ္ထပါဒေ ဓောဝိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ သမ္ပရိဝါရေတွာ အဋ္ဌံသု။ ဧဝံ တေဟိ သမ္ပရိဝါရိတံ အဒ္ဒသာ ခေါ ကသိဘာရဒ္ဝါဇော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ပိဏ္ဍာယ ဌိတံ, ဒိသွာန ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – **အဟံ ခေါ, သမဏ, ကသာမိ စ ဝပါမိ စာ**တိ။

ကသ္မာ ပနာယံ ဧဝမာဟ, ကိံ သမန္တပါသာဒိကေ ပသာဒနီယေ ဥတ္တမဒမထသမထမနုပ္ပတ္တေပိ တထာဂတေ အပ္ပသာဒေန, ဥဒာဟု အမုတိယာနံ ဇနသဟဿာနံ ပါယာသံ ပဋိယာဒေတွာပိ ကဋစ္ဆုဘိက္ခာယ မစ္ဆေရေနာတိ? ဥဘယထာပိ နော, ဘဂဝတော ပနဿ ဒဿနေန အတိတ္တံ နိက္ခိတ္တကမ္မန္တံ ဇနံ ဒိသွာ “ကမ္မဘင်္ဂံ မေ ကာတုံ အာဂတော”တိ အနတ္တမနတာ အဟောသိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ဘဂဝတော စ လက္ခဏသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ – “သစာယံ ကမ္မန္တေ အပ္ပယောဇယိဿ, သကလဇမ္ဗုဒီပေ မနုဿာနံ သီသေ စူဠာမဏိ ဝိယ အဘဝိဿ, ကော နာမဿ အတ္ထော န သမ္ပဇ္ဇိဿတိ, ဧဝမေဝံ အလသတာယ ကမ္မန္တေ အပ္ပယောဇေတွာ ဝပ္ပမင်္ဂလာဒီသု ပိဏ္ဍာယ စရတီ”တိပိဿ အနတ္တမနတာ အဟောသိ။ တေနာဟ – “အဟံ ခော, သမဏ, ကသာမိ စ ဝပါမိ စ, ကသိတွာ စ ဝပိတွာ စ ဘုဉ္ဇာမီ”တိ။

အယံ ကိရဿ အဓိပ္ပာယော – မယှမ္ပိ တာဝ ကမ္မန္တာ န ဗျာပဇ္ဇန္တိ, န စမှိ ယထာ တွံ ဧဝံ လက္ခဏသမ္ပန္နော, တွမ္ပိ ကသိတွာ စ ဝပိတွာ စ ဘုဉ္ဇဿု, ကော တေ အတ္ထော န သမ္ပဇ္ဇေယျ ဧဝံ လက္ခဏသမ္ပန္နဿာတိ။ အပိစာယံ အဿောသိ – “သက္ယရာဇကုလေ ကိရ ကုမာရော ဥပ္ပန္နော, သော စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော”တိ။ တသ္မာ ဣဒါနိ “အယံ သော”တိ ဉတွာ “စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ပဟာယ ကိလန္တောသီ”တိ ဥပါရမ္ဘံ အာရောပေန္တော ဧဝမာဟ။ အပိစ တိက္ခပညော ဧသ ဗြာဟ္မဏော, န ဘဂဝန္တံ အပသာဒေန္တော ဘဏတိ, ဘဂဝတော ပန ရူပသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ပညာသမ္ပတ္တိံ သမ္ဘာဝယမာနော ကထာပဝတ္တနတ္ထမ္ပိ ဧဝမာဟ။ အထ ဘဂဝါ ဝေနေယျဝသေန သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂကဿကဝပ္ပကဘာဝံ အတ္တနော ဒဿေန္တော **အဟမ္ပိ ခော ဗြာဟ္မဏာ**တိအာဒိမာဟ။

အထ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – “အယံ သမဏော” ‘အဟမ္ပိ ကသာမိ စ ဝပါမိ စာ’တိ ဘဏတိ။ န စဿ ဩဠာရိကာနိ ယုဂနင်္ဂလာဒီနိ ကသိဘဏ္ဍာနိ ပဿာမိ, ကိံ နု ခော မုသာ ဘဏတီ”တိ? ဘဂဝန္တံ ပါဒတလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂါ ဩလောကယမာနော, အင်္ဂဝိဇ္ဇာယ ကတာဓိကာရတ္တာ ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏသမ္ပတ္တိမဿ ဉတွာ, “အဋ္ဌာနမေတံ ယံ ဧဝရူပေါ မုသာ ဘဏေယျာ”တိ သဉ္ဇာတဗဟုမာနော ဘဂဝတိ သမဏဝါဒံ ပဟာယ ဂေါတ္တေန ဘဂဝန္တံ သမုဒါစရမာနော **န ခော ပန မယံ ပဿာမ ဘောတော ဂေါတမဿာ**တိအာဒိမာဟ။ ဘဂဝါ ပန ယသ္မာ ပုဗ္ဗဓမ္မသဘာဂတာယ ကထနံ နာမ ဗုဒ္ဓါနံ အာနုဘာဝေါ, တသ္မာ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဒီပေန္တော **သဒ္ဓါ ဗီဇ**န္တိအာဒိမာဟ။

ကာ ပနေတ္ထ ပုဗ္ဗဓမ္မသဘာဂတာ? နနု ဗြာဟ္မဏေန ဘဂဝါ နင်္ဂလာဒိကသိသမ္ဘာရသမာယောဂံ ပုဋ္ဌော အပုဋ္ဌိတဿ ဗီဇဿ သဘာဂတာယ အာဟ “သဒ္ဓါ ဗီဇ”န္တိ, ဧဝဉ္စ သတိ ကထာပိ အနနုသန္ဓိကာ ဟောတိ? န ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ အနနုသန္ဓိကကထာ နာမ အတ္ထိ, နပိ ပုဗ္ဗဓမ္မဿ အသဘာဂတာယ ကထေန္တိ။ ဧဝံ ပနေတ္ထ အနုသန္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဗြာဟ္မဏေန ဟိ ဘဂဝါ ယုဂနင်္ဂလာဒိကသိသမ္ဘာရဝသေန ကသိံ ပုစ္ဆိတော။ သော တဿ အနုကမ္ပာယ “ဣဒံ အပုစ္ဆိတ”န္တိ အပရိဟာပေတွာ သမူလံ သဥပကာရံ သသမ္ဘာရံ သဖလံ ကသိံ ဉာပေတုံ မူလတော ပဋ္ဌာယ ဒဿေန္တော “သဒ္ဓါ ဗီဇ”န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဗီဇံ ကသိယာ မူလံ, တသ္မိံ သတိ ကတ္တဗ္ဗတော, အသတိ အကတ္တဗ္ဗတော, တပ္ပမာဏေန စ ကတ္တဗ္ဗတော။ ဗီဇေ ဟိ သတိ ကသိံ ကရောန္တိ, န အသတိ။ ဗီဇပ္ပမာဏေန စ ကုသလာ ကဿကာ ခေတ္တံ ကသန္တိ, န ဦနံ “မာ နော သဿံ ပရိဟာယီ”တိ, န အဓိကံ “မာ နော မောဃော ဝါယာမော အဟောသီ”တိ။ ယသ္မာ စ ဗီဇမေဝ မူလံ, တသ္မာ ဘဂဝါ မူလတော ပဋ္ဌာယ ကသိသမ္ဘာရံ ဒဿေန္တော တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ကသိယာ ပုဗ္ဗဓမ္မဿ ဗီဇဿ သဘာဂတာယ အတ္တနော ကသိယာ ပုဗ္ဗဓမ္မံ ဒဿေန္တော အာဟ “သဒ္ဓါ ဗီဇ”န္တိ။ ဧဝမေတ္ထ ပုဗ္ဗဓမ္မသဘာဂတာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပုစ္ဆိတံယေဝ ဝတွာ အပုစ္ဆိတံ ပစ္ဆာ ကိံ န ဝုတ္တန္တိ စေ? တဿ ဥပကာရဘာဝတော စ ဓမ္မသမ္ဗန္ဓသမတ္ထဘာဝတော စ။ အယံ ဟိ ဗြာဟ္မဏော ပညဝါ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကုလေ ပန ဇာတတ္တာ သဒ္ဓါရဟိတော, သဒ္ဓါရဟိတော စ ပညဝါ ပရေသံ သဒ္ဓါယ အတ္တနော အဝိသယေ အပ္ပဋိပဇ္ဇမာနော ဝိသေသံ နာဓိဂစ္ဆတိ, ကိလေသကာလုဿိယပရာမဋ္ဌာပိ စဿ ဒုဗ္ဗလာ သဒ္ဓါ ဗလဝတိယာ ပညာယ သဟာသာ ဝတ္တမာနာ အတ္ထသိဒ္ဓိံ န ကရောတိ ဟတ္ထိနာ သဒ္ဓိံ ဧကဓုရေ ယုတ္တော ဂေါဏော ဝိယ။ ဣတိဿ သဒ္ဓါ ဥပကာရိကာတိ တံ ဗြာဟ္မဏံ သဒ္ဓါယ ပတိဋ္ဌာပေန္တေန ပစ္ဆာပိ ဝတ္တဗ္ဗော အယမတ္ထော ဒေသနာကုသလတာယ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တော။ ဗီဇဿ စ ဥပကာရိကာ ဝုဋ္ဌိ, သာ တဒနန္တရံယေဝ ဝုစ္စမာနာ သမတ္ထာ ဟောတိ။ ဧဝံ ဓမ္မသမ္ဗန္ဓသမတ္ထဘာဝတော ပစ္ဆာပိ ဝတ္တဗ္ဗော အယမတ္ထော, အညော စ ဧဝရူပေါ ဂါထာယောတ္တာဒိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ သမ္ပသာဒလက္ခဏာ သဒ္ဓါ, ဩကပ္ပနလက္ခဏာ ဝါ။ **ဗီဇန္တိ** ပဉ္စဝိဓံ ဗီဇံ မူလဗီဇံ ခန္ဓဗီဇံ ဖဠုဗီဇံ အဂ္ဂဗီဇံ
ဗီဇဗီဇမေဝ ပဉ္စမန္တိ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝိရုဟဏဋ္ဌေန ဗီဇန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

တတ္ထ ယထာ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ကသိယာ မူလဘူတံ ဗီဇံ ဒွေ ကိစ္စာနိ ကရောတိ, ဟေဋ္ဌာ မူလေန ပတိဋ္ဌာတိ, ဥပ
ရိ အင်္ကုရံ ဥဋ္ဌာပေတိ, ဧဝံ ဘဂဝတော ကသိယာ မူလဘူတာ သဒ္ဓါ ဟေဋ္ဌာ သီလမူလေန ပတိဋ္ဌာတိ , ဥပရိ သမထဝိပ
ဿနင်္ကုရံ ဥဋ္ဌာပေတိ။ ယထာ စ တံ မူလေန ပထဝိရသံ အာပေါရသံ ဂဟေတွာ နာဠေန ဓညပရိပါကဂဟဏတ္ထံ ဝဍ္ဎု
တိ, ဧဝမယံ သီလမူလေန သမထဝိပဿနာရသံ ဂဟေတွာ အရိယမဂ္ဂနာဠေန အရိယဖလဓညပရိပါကဂဟဏတ္ထံ ဝဍ္ဎု
တိ။ ယထာ စ တံ သုဘူမိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွာ မူလင်္ကုရပဏ္ဏနာဠကဏ္ဍပသဝေဟိ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ ပတွာ ခီရံ ဇ
နေတွာ အနေကသာလိဖလဘရိတံ သာလိသီသံ နိပ္ဖာဒေတိ, ဧဝမေသာ စိတ္တသန္တာနေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဆဟိ ဝိသုဒ္ဓီဟိ
ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ ပတွာ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိခီရံ ဇနေတွာ အနေကပဋိသမ္ဘိဒါဘိညာဘရိတံ အရဟတ္တဖလံ နိ
ပ္ဖာဒေတိ။ တေန ဝုတ္တံ “သဒ္ဓါ ဗီဇ”န္တိ။

ကသ္မာ ပန အညေသု ပရောပညာသာယ ကုသလဓမ္မေသု ဧကောဝ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဗီဇံ “ဗီဇ”န္တိ ဝုတ္တာ
တိ စေ? ဗီဇကိစ္စကရဏတော။ ယထာ ဟိ တေသု ဝိညာဏံယေဝ ဝိဇာနနကိစ္စံ ကရောတိ, ဧဝံ သဒ္ဓါ ဗီဇကိစ္စံ။ သာ စ သဗ္ဗ
ကုသလာနံ မူလဘူတာ။ ယထာဟ – “သဒ္ဓါဇာတော ဥပသင်္ကမတိ, ဥပသင်္ကမန္တော ပယိရုပာသတိ။ပေ.။ ပညာယ စ နံ
အတိဝိဇ္ဈ ပဿတီ”တိ (မ. နိ. ၂.၁၈၃)။

အကုသလဓမ္မေ စေဝ ကာယဉ္စ တပတီတိ **တပေါ**။ ဣန္ဒြိယသံဝရဝီရိယဓုတင်္ဂဒုက္ကရကာရိကာနံ ဧတံ အဓိဝစနံ,
ဣဓ ပန ဣန္ဒြိယသံဝရော အဓိပ္ပေတော။ **ဝုဋ္ဌိ** တိ ဝဿဝုဋ္ဌိ ဝါတဝုဋ္ဌီတိအာဒိ အနေကဝိဓာ, ဣဓ ဝဿဝုဋ္ဌိ အဓိပ္
ပေတာ။ ယထာ ဟိ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဝဿဝုဋ္ဌိသမနုဂ္ဂဟိတံ ဗီဇံ ဗီဇမူလကဉ္စ သဿံ ဝိရုဟတိ န မိလာယတိ နိပ္ဖတ္
တိံ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ ဘဂဝတော ဣန္ဒြိယသံဝရသမနုဂ္ဂဟိတာ သဒ္ဓါ, သဒ္ဓါမူလာ စ သီလာဒယော ဓမ္မာ ဝိရုဟန္တိ, န မိ
လာယန္တိ နိပ္ဖတ္တိံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေနာဟ “တပေါ ဝုဋ္ဌီ”တိ။

ပညာ မေတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တော မေ-သဒ္ဒော ပုရိမပဒေသုပိ ယောဇေတဗ္ဗော “သဒ္ဓါ မေ ဗီဇံ, တပေါ မေ ဝုဋ္ဌီ”တိ
တေန ကိံ ဒီပေတိ? ယထာ, ဗ္ရာဟ္မဏ, တယာ ဝပိတေ ခေတ္တေ သစေ ဝုဋ္ဌိ အတ္ထိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ အတ္
ထိ, ဥဒကမ္ပိ တာဝ အတဗ္ဗံ ဟောတိ။ တထာ မယာ ဟိရိဤသေ ပညာယုဂနင်္ဂလေ မနောယောတ္တေန ကောဗဒ္ဓေ
ကတေ ဝီရိယဗလိဗဒ္ဒေ ယောဇေတွာ သတိပာစနေန ဝိဇ္ဈိတွာ အတ္တနော စိတ္တသန္တာနခေတ္တမှိ သဒ္ဓါဗီဇေ ဝပိ
တေ ဝုဋ္ဌိယာ အဘာဝေ နာမ နတ္ထိ, အယံ ပန မေ နိစ္စကာလံ ဣန္ဒြိယသံဝရတပေါ ဝုဋ္ဌီတိ။

ပညာတိ ကာမာဝစရာဒိဘေဒတော အနေကဝိဓာ။ ဣဓ ပန သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာ အဓိပ္ပေတာ။ **ယုဂနင်္ဂလ**
န္တိ ယုဂဉ္စ နင်္ဂလဉ္စ ယုဂနင်္ဂလံ။ ယထာ ဟိ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ယုဂနင်္ဂလံ, ဧဝံ ဘဂဝတော ဒုဝိဓာပိ ဝိပဿနာ ပညာ
စ။ တတ္ထ ယထာ ယုဂံ ဤသာယ ဥပနိဿယံ ဟောတိ, ပုရတော စ ဤသာဗဒ္ဓံ ဟောတိ, ယောတ္တာနံ နိဿယံ ဟော
တိ, ဗလိဗဒ္ဒာနံ ဧကတော ဂမနံ ဓာရေတိ, ဧဝံ ပညာ ဟိရိပ္ပမုခါနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယာ ဟောတိ။ ယထာဟ – “ပညုတ္တ
ရာ သဗ္ဗေ ကုသလာ ဓမ္မာ”တိ (အ. နိ. ၈.၈၃; ၁၀.၅၈) စ, “ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာ ကုသလာ ဝဒန္တိ, နက္ခတ္တရာဇာရိဝ တာ
ရကာန”န္တိ (ဇာ. ၂.၁၇.၈၁) စ။ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပုဗ္ဗင်္ဂမဋ္ဌေန ပုရတော စ ဟောတိ။ ယထာဟ – “သီလံ သိရီ စာပိ သ
တဉ္စ ဓမ္မော, အန္ဝာယိကာ ပညဝတော ဘဝန္တီ”တိ ဟိရိဝိပ္ပယောဂေန အနုပ္ပတ္တိတော ပန ဤသာဗဒ္ဓော ဟောတိ။
မနောသင်္ခါတဿ သမာဓိယောတ္တဿ နိဿယပစ္စယတော ယောတ္တာနံ နိဿယော ဟောတိ။ အစ္စာရဒ္ဓာတိလီ
နဘာဝပဋိသေဓနတော ဝီရိယဗလိဗဒ္ဒာနံ ဧကတော ဂမနံ ဓာရေတိ, ယထာ စ နင်္ဂလံ ဖာလယုတ္တံ ကသနကာလေ ပထဝိ
ဃနံ ဘိန္ဒတိ, မူလသန္တာနကာနိ ပဒါလေတိ, ဧဝံ သတိယုတ္တာ ပညာ ဝိပဿနာကာလေ ဓမ္မာနံ သန္တတိသမူဟကိစ္စာ
ရမ္မဏဃနံ ဘိန္ဒတိ, သဗ္ဗကိလေသမူလသန္တာနကာနိ ပဒါလေတိ။ သာ စ ခေါ လောကုတ္တရာဝ, ဣတရာ ပန လောကိကာပိ
သိယာ။ တေနာဟ “ပညာ မေ ယုဂနင်္ဂလ”န္တိ။

ဟိရီယတိ ဟာပကေဟိ ဓမ္မေဟီတိ **ဟိရီ**။ တဂ္ဂဟဏေန တာယ အဝိပ္ပယုတ္တံ ဩတ္တပ္ပမ္ပိ ဂဟိတမေဝ ဟော
တိ။ **ဤသာ**တိ ယုဂနင်္ဂလသန္ဓာရိကာ ရက္ခလဋ္ဌိ။ ယထာ ဟိ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဤသာ ယုဂနင်္ဂလံ ဓာရေတိ, ဧဝံ ဘဂဝ

တောပိ ဟိရီ လောကိယလောကုတ္တရပညာသင်္ခာတံ ယုဂနင်္ဂလံ ဓာရေတိ ဟိရိအဘာဝေ ပညာယ အဘာဝတော။ ယထာ စ ဤသာပဋိဗဒ္ဓယုဂနင်္ဂလံ ကိစ္စကရံ ဟောတိ အစလံ အသိထိလံ, ဧဝံ ဟိရိပဋိဗဒ္ဓာ စ ပညာ ကိစ္စကာရီ ဟောတိ အစလာ အသိထိလာ အဗ္ဗောကိဏ္ဏာ အဟိရိကေန။ တေနာဟ ''ဟိရီ ဤသာ''တိ။ မုနာတီတိ **မနော,** စိတ္တဿေတံ နာမံ။ ဣဓ ပန မနောသီသေန တံသမ္ပယုတ္တော သမာဓိ အဓိပ္ပေတော။ **ယောတ္တ** န္တိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနံ။ တံ တိဝိဓံ ဤသာယ သဟ ယုဂဿ ဗန္ဓနံ, ယုဂေန သဟ ဗလိဗဒ္ဒာနံ ဗန္ဓနံ, သာရထိနာ သဟ ဗလိဗဒ္ဒာနံ ကောဗန္ဓနန္တိ။ တတ္ထ ယထာ ဗြာဟ္မဏဿ ယောတ္တံ ဤသာယုဂဗလိဗဒ္ဒေ ကောဗဒ္ဓေ ကတွာ သကကိစ္စေ ပဋိပါဒေတိ, ဧဝံ ဘဂဝတော သမာဓိ သဗ္ဗေဝ တေ ဟိရိပညာဝီရိယဓမ္မေ ကောရမ္မဏေ အဝိက္ခေပဘာဝေန ဗန္ဓိတွာ သကကိစ္စေ ပဋိပါဒေတိ။ တေနာဟ ''မနော ယောတ္တ''န္တိ။

စိရကတာဒိမတ္ထံ သရတီတိ **သတိ**။ ဖာလေတီတိ **ဖာလော**။ ပါဇေန္တိ ဧတေနာတိ **ပါဇနံ**။ တံ ဣဓ ''ပါစန''န္တိ ဝုတ္တံ။ ပတောဒဿေတံ နာမံ။ ဖာလော စ ပါစနဉ္စ ဖာလပါစနံ။ ယထာ ဟိ ဗြာဟ္မဏဿ ဖာလပါစနံ, ဧဝံ ဘဂဝတော ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ စ သတိ။ တတ္ထ ယထာ ဖာလော နင်္ဂလံ အနုရက္ခတိ, ပုရတော စဿ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ သတိ ကုသလာကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဂတိယော သမန္နေသမာနာ အာရမ္မဏေ ဝါ ဥပဋ္ဌာပယမာနာ ပညာနင်္ဂလံ ရက္ခတိ။ တေနေဝေသာ ''သတာရက္ခေန စေတသာ ဝိဟရတီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၁၀.၂၀) ဝိယ အာရက္ခာတိ ဝုတ္တာ။ အပ္ပမုဿနဝသေန စဿာ ပုရတော ဟောတိ။ သတိပရိစိတေ ဟိ ဓမ္မေ ပညာ ပဇာနာတိ, နော ပမုဋ္ဌေ။ ယထာ စ ပါစနံ ဗလိဗဒ္ဒာနံ ဝိဇ္ဈနဘယံ ဒဿေန္တံ သံသီဒိတုံ န ဒေတိ, ဥပ္ပထဂမနံ ဝါရေတိ, ဧဝံ သတိ ဝီရိယဗလိဗဒ္ဒာနံ အပါယဘယံ ဒဿေန္တီ ကောသဇ္ဇသံသီဒနံ န ဒေတိ, ကာမဂုဏသင်္ခါတေ အဂေါစရေ စာရံ နိဝါရေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေ နိယောဇေန္တီ ဥပ္ပထဂမနံ ဝါရေတိ။ တေနာဟ ''သတိ မေ ဖာလပါစန''န္တိ။

ကာယဂုတ္တော တိ တိဝိဓေန ကာယသုစရိတေန ဂုတ္တော။ **ဝစီဂုတ္တော** တိ စတုဗ္ဗိဓေန ဝစီသုစရိတေန ဂုတ္တော။ ဧတ္တာဝတာ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဝုတ္တံ။ **အာဟာရေ ဥဒရေ ယတော**တိ ဧတ္ထ အာဟာရမုခေန စတုပစ္စယာနံ ဂဟိတတ္တာ စတုဗ္ဗိဓေပိ ပစ္စယေ ယတော သံယတော နိရုပက္ကိလေသောတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဝုတ္တံ။ **ဥဒရေ ယတော**တိ ဥဒရေ ယတော သံယတော မိတဘောဇီ, အာဟာရေ မတ္တညူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိနာ ဘောဇနေ မတ္တညုတာမုခေန ပစ္စယပဋိသေဝနသီလံ ဝုတ္တံ။ တေန ကိံ ဒီပေတိ? ယထာ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ဗီဇံ ဝပိတွာ သဿပရိပါလနတ္ထံ ကဏ္ဍကဝတိံ ဝါ ရုက္ခဝတိံ ဝါ ပါကာရပရိက္ခေပံ ဝါ ကရောသိ, တေန တေ ဂေါမဟိံသမိဂဂဏာ ပဝေသံ အလဘန္တာ သဿံ န ဝိလုမ္ပန္တိ, ဧဝမဟမ္ပိ တံ သဒ္ဓာဗီဇံ ဝပိတွာ နာနပ္ပကာရကုသလသဿပရိပါလနတ္ထံ ကာယဝစီအာဟာရဂုတ္တိမယံ တိဝိဓံ ပရိက္ခေပံ ကရောမိ , တေန မေ ရာဂါဒိအကုသလဓမ္မဂေါမဟိံသမိဂဂဏာ ပဝေသံ အလဘန္တာ နာနပ္ပကာရကံ ကုသလသဿံ န ဝိလုမ္ပန္တီတိ။

သစ္စံ ကရောမိ နိဒ္ဒာန န္တိ ဧတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ အဝိသံဝါဒနံ **သစ္စံ။ နိဒ္ဒာန** န္တိ ဆေဒနံ လုနနံ ဥပ္ပါဋနံ ။ ကရဏတ္ထေ စေတံ ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ ဟေတ္ထ အတ္ထော ''သစ္စေန ကရောမိ နိဒ္ဒာန''န္တိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''ယထာ တွံ ဗာဟိရံ ကသိံ ကတွာ သဿဒူသကာနံ တိဏာနံ ဟတ္ထေန ဝါ အသိတေန ဝါ နိဒ္ဒာနံ ကရောသိ, ဧဝံ အဟမ္ပိ အဇ္ဈတ္တိကံ ကသိံ ကတွာ ကုသလသဿဒူသကာနံ ဝိသံဝါဒနတိဏာနံ သစ္စေန နိဒ္ဒာနံ ကရောမီ''တိ။ ယထာဘူတဉာဏံ ဝါ ဧတ္ထ **သစ္စ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေန အတ္တသညာဒီနံ တိဏာနံ နိဒ္ဒာနံ ကရောမီတိ ဒဿေတိ။ အထ ဝါ **နိဒ္ဒာန** န္တိ ဆေဒကံ လာဝကံ ဥပ္ပါဋကန္တိ အတ္ထော။ ယထာ တွံ ဒါသံ ဝါ ကမ္မကရံ ဝါ နိဒ္ဒာနံ ကရောသိ, ''နိဒ္ဒေဟိ တိဏာနီ''တိ တိဏာနံ ဆေဒကံ လာဝကံ ဥပ္ပါဋကံ ကရောသိ, ဧဝမဟံ သစ္စံ ကရောမီတိ ဒဿေတိ, အထ ဝါ **သစ္စ** န္တိ ဒိဋ္ဌိသစ္စံ။ တမဟံ နိဒ္ဒာနံ ကရောမိ, ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ လုနိတဗ္ဗံ ဥပ္ပါဋေတဗ္ဗံ ကရောမီတိ။ ဣတိ ဣမေသု ဒွီသု ဝိကပ္ပေသု ဥပယောဂေနေဝတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။

သောရစ္စံ မေ ပမောစန န္တိ ဧတ္ထ ယံ တံ ''ကာယိကော အဝီတိက္ကမော ဝါစသိကော အဝီတိက္ကမော''တိ သီလမေဝ ''သောရစ္စ''န္တိ ဝုတ္တံ, န တံ အဓိပ္ပေတံ။ ''ကာယဂုတ္တော''တိအာဒိနာ ဟိ တံ ဝုတ္တမေဝ။ အရဟတ္တဖလံ ပန အဓိပ္ပေတံ။ တံ ဟိ သုန္ဒရေ နိဗ္ဗာနေ ရတတ္တာ ''သောရစ္စ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ပမောစန**န္တိ ယောဂဝိဿဇ္ဇနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ တဝ ပမောစနံ ပုနပိ သာယနှေ ဝါ ဒုတိယဒိဝသေ ဝါ အနာဂတသံဝစ္ဆရေ ဝါ ယောဇေတဗ္ဗတော အပ္ပမောစနမေဝ ဟောတိ, န မမ ဧဝံ။ န ဟိ မမ အန္တရာ မောစနံ နာမ အတ္ထိ။ အဟံ ဟိ ဒီပင်္ကရဒသဗလကာလတော ပဋ္ဌာ

ဌာယ ပညာနင္ဂလေ ဝီရိယဗလီဗဒ္ဒေ ယောဇေတွာ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ မဟာ ကသိံ ကသန္တော တာဝ န မုဉ္စိ၊ ယာဝ န သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ။ ယဒါ စ မေ သဗ္ဗံ တံ ကာလံ ခေပေတွာ ဗောဓိ မူလေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ သဗ္ဗဂုဏပရိတရံ အရဟတ္တဖလံ ဥဒပါဒိ, တဒါ မယာ တံ သဗ္ဗုဿုက္ကပ ဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ ပမုတ္တံ, န အနိ ပုန ယောဇေတဗ္ဗံ ဘဝိဿတီတိ။ တေမတ္ထံ သန္ဓာယာဟ ''သောရစ္စံ မေ ပမောစ န''န္တိ။

ဝီရိယံ မေ ဓုရဓောရယှန္တိ ဧတ္ထ **ဝီရိယ**န္တိ ကာယိကစေတသိကော ဝီရိယာရမ္ဘော။ **ဓုရဓောရယှ**န္တိ ဓုရာ ယံ ဓောရယှံ, ဓုရာဝဟန္တိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဓုရာယံ ဓောရယှာဟာကမိုတံ နင်္ဂလံ ဘူမိယံ ဃန ဘိန္ဒ တိ, မူလသန္တာနကာနိ စ ပဒါလေတိ, ဧဝံ ဘဂဝတော ဝီရိယာကမိုတံ ပညာနင်္ဂလံ ယထာ ဝုတ္တံ ဃန ဘိန္ဒတိ, ကိလေသ သန္တာနကာနိ စ ပဒါလေတိ။ တေနာဟ ''ဝီရိယံ မေ ဓုရဓောရယှ''န္တိ။ အထ တ ပုရိမဓုရာဝဟတ္တာ ဓုရာ, မူလဓုရာဝဟ တ္တာ ဓောရယှာ, ဓုရာ စ ဓောရယှာ စ ဓုရဓောရယှာ။ ကတိ ယထာ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဓောကေသိ နင်္ဂလေ စတု ဗလီဗဒ္ဒပဘောဒ ဓုရဓောရယှ ဝဟန္တံ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နံ တိဏမူလဃာတနေ့ သဿသမ္ပတ္တိဥ္စ သာဓေတိ, ဧဝံ ဘဂ ဝတော စတုသမ္မပ္ပဓာနဝီရိယဘောဒ ဓုရဓောရယှံ ဝဟန္တံ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နံ အကုသလဃာတနေ့ ကုသလသမ္ပတ္တိဥ္စ သာဓေတိ။ တေနာဟ ''ဝီရိယံ မေ ဓုရဓောရယှ''န္တိ။

ယောဂက္ခေမာဓိဝါဟနန္တိ ဧတ္ထ ယောဂေဟိ ခေမတ္တာ နိဗ္ဗာနံ ယောဂက္ခေမံ နာမ, တံ အဓိကိစ္စ ဝါဟီယတိ, အဘိမုခံ တ ဝါဟီယတီတိ အဓိဝါဟနံ, ယောဂက္ခေမဿ အဓိဝါဟနံ ယောဂက္ခေမာဓိဝါဟနန္တိ။ ကြဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ တဝ ဓုရဓောရယှံ ပုရတ္ထိမာဒိသု အညတရဒိသာဘိမုခံ ဝါဟီယတိ, တထာ မမ ဓုရဓောရယှံ နိဗ္ဗာနာဘိမုခံ ဝါဟီယတီတိ။ ဧဝံ ဝါဟီယမာနဉ္စ **ဂစ္ဆတိ အနိဝတ္တန္တံ**။ ယထာ တဝ နင်္ဂလံ ဝဟန္တံ ဓုရဓောရယှံ ခေတ္တကောဋိံ ပ တွာ ပုန နိဝတ္တတိ, ဧဝံ အနိဝတ္တန္တံ ဒီပင်္ကရကာလတော ပဘုတိ ဂစ္ဆတေဝ။ ယသ္မာ တ တေန တေန မဂ္ဂေန ပ ဟီနာ ကိလေသာ န ပုနပ္ပုနံ ပဟာတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, ယထာ တဝ နင်္ဂလေန ဆိန္နာနိ တိဏာနိ ပုန အပရသ္မိံ သမယေ ဆိန္န ဒိတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာပိ ဧဝံ ပဌမမဂ္ဂဝသေန ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ ကိလေသေ, ဒုတိယဝသေန ဩဠာရိကေ, တတိယဝ သေန အဏုသဟဂတေ, စတုတ္ထဝသေန သဗ္ဗကိလေသေ ပဇဟန္တံ ဂစ္ဆတိ အနိဝတ္တန္တံ။ အထ တ **ဂစ္ဆတိ အနိဝတ္တ တ**န္တိ နိဝတ္တနရဟိတံ ဟုတွာ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **တ**န္တိ တံ ဓုရဓောရယှံ။ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ ဗော။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တဉ္စ ယထာ တဝ ဓုရဓောရယှံ န တံ ဌာနံ ဂစ္ဆတိ, ယတ္ထ ဂန္တွာ ကဿကော အသောကော ဝိရ ဇော ဟုတွာ န သောစတိ။ တော် ပန တံ ဌာနံ ဂစ္ဆတိ **ယတ္ထ ဂန္တွာ န သောစတိ**။ ယတ္ထ သတိပဟစနေန တော် ဝီရိယဓု ရဓောရယှံ စောဒေန္တော ဂန္တွာ မာဒိသော ကဿကော အသောကော ဝိရဇော ဟုတွာ န သောစတိ, တံ သဗ္ဗ သောကသလ္လသမုဂ္ဃာတဘူတံ နိဗ္ဗာနံ နာမ အသင်္ခတံ ဌာနံ ဂစ္ဆတီတိ။

ကြအနိ နိဂမနံ ကရောန္တော **ဧဝမေသာ ကသီ**တိ ကထမာဟ။ တဿာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယဿ, ဗ္ရာဟ္မဏ, သော သဒ္ဓာဗီဇာ တပေဟဝုဋ္ဌိယာ အနုဂ္ဂဟိတာ ကသီ ပညာမယံ ယုဂနင်္ဂလံ ဟိရိမယဉ္စ ဤသံ မနောမယေန ယောတ္ တေန ဧကာဗဒ္ဓံ ကတွာ ပညာနင်္ဂလေန သတိဖာလံ အာကောဋေတွာ သတိပာစနံ ဂဟေတွာ ကာယဝစီအာဟာရဂုတ္တိ ယာ ဂေပေတွာ သစ္စံ နိဒ္ဒါနံ ကတွာ သောရစ္စပမောစနံ ဝီရိယဓုရဓောရယှံ ယောဂက္ခေမာဘိမုခံ အနိဝတ္တန္တံ တပဟန္တေန ကဋ္ဌာ ကသီ ကမ္မပရိယောသာနံ စတုဗ္ဗိခံ သာမညဖလံ ပပိတာ, **သာ ဟောတိ အမတပ္ဖလာ,** သာ သော ကသီ အမတပ္ဖလာ ဟောတိ။ အမတံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ, နိဗ္ဗာနာနိသံသာ ဟောတီတိ အတ္ထော။ သာ ခော ပနေသာ ကသီ န မမေဝေကဿ အမတပ္ဖလာ ဟောတိ, အထ ခော ယော ကောစိ ခတ္တိယော တ ဗ္ရာဟ္မဏော တ ဝေဿော တ သုဒ္ ဒေ တ ဂဟဋ္ဌော တ ပဗ္ဗဇိတော တ ဧဝံ ကသိံ ကသတိ, သော သဗ္ဗောပိ ဧဝံ ကသိတွာတန သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီတိ။

ဧဝံ ဘဂဝတ ဗ္ရာဟ္မဏဿ အရဟတ္တနိကူဋေန နိဗ္ဗာနပရိယောသာနံ ကတွာ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ တတော ဗ္ရာ ဟ္မဏော ဂမ္ဘီရတ္ထံ ဒေသနံ သုတွာ – ''မမ ကသိဖလံ ဘုဉ္ဇိတွာ ပုနပိ ဒိဝသေယေဝ ဆာတော ဟောတိ, ဣမဿ ပန ကသီ အမတပ္ဖလာ, တဿ ဖလံ ဘုဉ္ဇိတွာ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ''တိ ဥတွာ ပသန္နော ပသန္နာကာရံ ကရောန္ တော **ဘုဥ္ဇတု ဘဝံ ကေတမော** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ တတော ပရဉ္စ ဝုတ္တတ္ထမေဝတိ။ ပဌမံ။

၂. ဥဒယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၈. ဒုတိယေ **သြဒနေန ပူရေသီ**တိ အတ္တနော အတ္တာယ သမာဒိတေန သူပဗ္ယဉ္ဇနေန သြဒနေန ပူရေတွာ အာသိ။ ဘဂဝတ ကိရ ပစ္စုသသမယေ လောကံ သြလောကေန္တော တံ ဗ္ရာဟ္မဏံ ဒိသွာ, ဟတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ, ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ, ဒွာရံ ပိဓာယ, နိသိန္နော တဿ ဘောဇနံ ဥပသံဟရိယမာနံ ဒိသွာ, ဧကကောဝ ပတ္တံ အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ, ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ, နဂရဒွာရေ ပတ္တံ နီဟရိတွာ, အန္တောနဂရံ ပဝိသိတွာ, ပဋိပာဋိယာ ဂစ္ဆန္တော ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဒွာရကောဋ္ဌကေ အဋ္ဌာသိ။ ဗ္ရာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ, အတ္တနော သဇ္ဇိတံ ဘောဇနံ အအာသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဒုတိယမ္ပိ** တိ ဒုတိယဒိဝသေပိ။ **တတိယမ္ပိ** တိ တတိယဒိဝသေပိ။ တာနိ ကိရ တီဏိ ဒိဝသာနိ နိရန္တရံ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဃရဒွာရံ ဂစ္ဆန္တဿ ဘဂဝတော အန္တရာ အညော ကောစိ ဥဋ္ဌာယ ပတ္တံ ဂဟေတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ, မဟာဇနော သြလောကေန္တောဝ အဋ္ဌာသိ။

တေဒတေစာတိ ဗ္ရာဟ္မဏော တီဏိ ဒိဝသာနိ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဒေန္တောပိ န သဒ္ဓာယ အအာသိ, ''ဃရဒွာရံ အာဂန္တွာ ဌိတဿ ပဗ္ဗဇိတဿ ဘိက္ခာမတ္တမ္ပိ အဒတွာ ဘုဉ္ဇတီ''တိ ဥပာရမ္ဘဘယေန အအာသိ။ ဒဒန္တော စ ဒွေ ဝေ ဒိဝသာနိ ဒတွာ ကိဉ္စိ အဝတွာဝ နိဝတ္တော။ ဘဂဝတာပိ ကိဉ္စိ အဝတွာဝ ပက္ကန္တော။ တတိယဒိဝသေ ပန အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဧတံ ''ပကဋ္ဌကော''တိအာဒိဝစနံ အဝေစ။ ဘဂဝတာပိ ဧတံ ဝစနံ နိစ္ဆာရာပနတ္ထမေဝ ယာဝ တတိယမဂမာသိ။ တတ္ထ **ပကဋ္ဌကော** တိ ရသဂိဒ္ဓော။

ပုနပ္ပုနံ စေဝ ဝပန္တိ ဗီဇ န္တိ သတ္ထာ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဝစနံ သုတွာ, ''ဗ္ရာဟ္မဏ, တွံ တီဏိ ဒိဝသာနိ ပိဏ္ဍပာတံ ဒတွာ သြသက္ကသိ, ပုနပ္ပုနံ ကာတဗ္ဗာ နာမ လောကသ္မိံ သောဠသ ဓမ္မာ''တိ ဝတွာ တေ ဓမ္မေ ဒဿေတုံ က္ကမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ပုနပ္ပုနံ စေဝ ဝပန္တီ** တိ ဧကသ္မိံ သဿေတရေ ဝုတ္တံ ''အလမေတ္တာဝတာ''တိ အနောသက္ကိတွာ အပရာပရေသုပိ သဿေတရေသု စ ဝပန္တိယေဝ။ **ပုနပ္ပုနံ ဝဿတီ** တိ န ဧကဒိဝသံ ဝဿိတွာ တိဋ္ဌတိ, ပုနပ္ပုနဒိဝသေသုပိ ပုနပ္ပုနသံဝစ္ဆရေသုပိ ဝဿတိယေဝ, ဧဝံ ဇနပဒာ က္ကဒ္ဓာ ဟောန္တိ။ ဧတေနုပာယေန သဗ္ဗတ္ထ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယာစကာတိ က္ကမသ္မိံ ပဒေ သတ္ထာ ဒေသနာကုသလတာယ အတ္တာနမ္ပိ ပက္ခိပိတွာ ဒဿေတိ။ **ခီရနိကာ**တိ ခီရကာရကာ ဂောဒောဟကာ။ န ဟိ တေ ဧကတရမေဝ ထနံ အဉ္ဆန္တိ, ပုနပ္ပုနံ အဉ္ဆန္တာ ခေနံ့ ဒုဟန္တီတိ အတ္ထော။ **ကိလမတိ ဖန္ဒတိ စာ** တိ အယံ သတ္တော တေန တေန ဣရိယာပထေန ကိလမတိ စေဝ ဖန္ဒတိ စ။ **ဂဗ္ဘ** န္တိ သောဏသိင်္ဂါလာဒီနမ္ပိ တိရစ္ဆာနဂတာနံ ကုစ္ဆိံ။ **သိဝထိက**န္တိ သုသာနံ, မတံ မတံ သတ္တံ တတ္ထ ပုနပ္ပုနံ ဟရန္တီတိ အတ္ထော။ **မဂ္ဂဥ္စ လဒ္ဓာ အပုနဗ္ဘဝာယာ**တိ အပုနဗ္ဘဝာယ မဂ္ဂေ နာမ နိဗ္ဗာနံ, တံ လဘိတွာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဝုတ္တေ တိ ဧဝံ ဘဂဝတာ အန္တရဝီထိယံ ဌတွာဝ သောဠသ ပုနပ္ပုနဓမ္မေ ဒေသေန္တေန ဝုတ္တေ။ **တေဒတေစာ**တိ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပသန္နော သဒ္ဓိံ ပုတ္တဒာရမိတ္တညာတိဝဂ္ဂေန ဘဂဝတော ဟဒယေ ဝန္ဒိတွာ ဧတံ ''အဘိက္ကန္တံ ဘော''တိအာဒိဝစနံ အဝေစ။ ဒုတိယံ။

၃. ဒေဝဟိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၉. တတိယေ **တဝေဟိ**တိ ဥဒရဝါတေဟိ။ ဘဂဝတော ကိရ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တဿ ပဿတမုဂ္ဂယူသာဒီနိ အာဟာရယတော ဒုဗ္ဘောဇနေန စေဝ ဒုက္ခသေယျာယ စ ဥဒရဝါတော ကုပ္ပိ။ အပရဘာဂေ သမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဏီတဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿာပိ အန္တရန္တရာ သော အာဗာဓော အတ္တာနံ ဒဿေတိယေဝ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဥပဋ္ဌာကော ဟောတီ** တိ ပဌမဗောဓိယံ အနိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကကာလေ ဥပဋ္ဌာကော ဟောတိ။ တသ္မိံ ကိရ ကာလေ သတ္ထုအသီတိမဟာထေရေသု ဥပဋ္ဌာကော အဘူတပုဗ္ဗော နာမ နတ္ထိ။ နာဂသမာလော ဥပတနော သုနက္ခတ္တော စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော သာဂတော ဗောဓိ မေဃိယောတိ က္ကမေ ပန ဟဒ္ဓိယံ အာဂတုပဋ္ဌာကာ။ က္ကမသ္မိံ ပန ကာလေ ဥပတနတ္ထေရော ဟတောဝ ဥဋ္ဌာယ ပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနံ ဒန္တကဋ္ဌဒာနံ န္ဟာနောဒကပရိယာဒနံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အနုဂမနန္တိ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနမကာသိ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ ပဌမဗောဓိယံ ကိရ ဝီသတိ ဝဿာနိ နိဗဒ္ဓုမ်ံ အရညမေဝ ဟောတိ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဥဒကတာပနမ္ပိ န ဘဂဝတာ အနုညာတံ။ သော စ ဗ္ရာဟ္မဏော ဥဒ္ဒနဟဋ္ဌိ ဗန္ဓာပေတွာ မဟာစာဋိယော ဥဒ္ဒနမာရောပေတွာ ဥဏှော္ဟာဒကံ ကာရေတွာ, န္ဟာနီယစုဏ္ဏာဒီဟိ သဒ္ဓိံ တံ ဝိက္ကိဏန္တော ဇီဝိ

ကံ ကပ္ပေတိ။ န္ဟာယိတုကာမာ တတ္ထ ဂန္တွာ မူလံ ဒတွာ န္ဟာယိတွာ ဂန္ဓေ ဝိလိမ္ပိတွာ မာလံ ပိဠန္ဓိတွာ ပက္ကမန္တိ။ တသ္မာ ထေရော တတ္ထ ဥပသင်္ကမိ။

ကိံ ပတ္တယာနောတိ ကိံ ဣစ္ဆန္တော။ **ကိံ ဧသန္တိ** ကိံ ဂဝေသန္တော။ **ပူဇိတော ပူဇနေယျာန**န္တိ ဣဒံ ထေရော ဒသဗလဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတုမာရဘိ။ ဂိလာနဘေသဇ္ဇတ္ထံ ဂတေန ကိရ ဂိလာနဿ ဝဏ္ဏော ကထေတဗ္ဗောတိ ဝတ္တမေတံ။ ဝဏ္ဏံ ဟိ သုတွာ မနုဿာ သက္ကစ္စံ ဘေသဇ္ဇံ အတဗ္ဗံ မညန္တိ။ သပ္ပာယဘေသဇ္ဇံ လဒ္ဓါ ဂိလာနော ခိပ္ပမေဝ ဝုဋ္ဌာတိ။ ကထေန္တေန စ ဈာနဝိမောက္ခသမာပတ္တိမဂ္ဂဖလာနိ အာရဗ္ဘ ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ "သီလတလတ္ထိ ကုက္ကုစ္စကော ဗဟုဿုတော အာဂမဓရော ဝံသာနုရက္ခကော"တိ ဧဝံ ပန အာဂမနီယပဋိပဒံယေဝ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပူဇနေယျာန**န္တိ အသီတိမဟာထေရာ သဒေဝကေန လောကေန ပူဇေတဗ္ဗာတိ ပူဇနေယျာ။ တေယေဝ သက္ကာတဗ္ဗာတိ **သက္ကရေယျာ**။ တေသံယေဝ အပစိတိ ကတ္တဗ္ဗာတိ **အပစေယျာ**။ ဘဂဝတ တေသံ ပူဇိတော သက္ကတော အပစိတော စ, ဣစ္စဿ တံ ဂုဏံ ပကာသေန္တော ထေရော ဧဝမာဟ။ **ဟာတဝေ**တိ ဟရိတုံ။

ဖဏိတဿ စ ပုဋ္ဌန္တိ မဟန္တံ နိဋ္ဌာရိကံ ဂုဠပိဏ္ဍံ။ သော ကိရ "ကိံ သမဏဿ ကေတမဿ အဖာသုက"န္တိ? ပုစ္ဆိတွာ, "ဥဒရဝါတော"တိ သုတွာ, "တေန ဟိ မယမေတ္ထ ဘေသဇ္ဇံ ဇာနာမ, ဣတော ထောကေန ဥဒကေန ဣဒံ ဖဏိတံ အာလောဠေတွာ န္ဟာနပရိယောသာနေ ပါတုံ ဒေထ, ဣတိ ဥဏှောဒကေန ဗဟိ ပရိသေအေ ဘဝိဿတိ, ဣမိနာ အန္တောတိ ဧဝံ သမဏဿ ကေတမဿ ဖာသုကံ ဘဝိဿတီ"တိ ဝတွာ ထေရဿ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ အဒါသိ။

ဥပသင်္ကမီတိ တသ္မိံ ကိရ အာဗာဓေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေ "ဒေဝဟိတေန တထာဂတဿ ဘေသဇ္ဇံ ဒိန္နံ, တေနေဝ ရောဂေ ဝူပသန္တော, အဟော အနံ့ ပရမအနံ့ ဗြာဟ္မဏဿာ"တိ ကထာ ဝိတ္ထာရိတာ ဇာတာ။ တံ သုတွာ ကိတ္တိကာမော ဗြာဟ္မဏော "ဧတ္တကေနပိ တာဝ မေ အယံ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော"တိ သောမနဿဇာတော အတ္တနာ ကတဘာဝံ ဇာနာပေတုကာမော တာဝတကေနေဝ ဒသဗလေ ဝိဿာသံ အာပဇ္ဇိတွာ ဥပသင်္ကမိ။

ဒဇ္ဇာတိ ဒဒေယျ။ **ကထံ ဟိ ယဇမာနဿာ**တိ ကေန ကာရဏေန ယဇန္တဿ။ **ဣဇ္ဈတီ**တိ သမိဇ္ဈတိ မဟပ္ဖလော ဟောတိ။ **ယောဝေဒီ**တိ ယော အဝေဒိ အညာသိ, ဝိဒိတံ ပါကဋမကာသိ "ယောဝေဒီ"တိပိ ပါဌော, ယော အဝေတိ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ **ပဿတီ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ပဿတိ။ **ဇာတိက္ခယ**န္တိ အရဟတ္တံ။ **အဘိညာဝေါသိတော**တိ ဇာနိတွာ ဝေါသိတော ဝေါသာနံ ကတကိစ္စတံ ပတ္တော။ **ဧဝံ ဟိ ယဇမာနဿာ**တိ ဣမိနာ ခီဏာသဝေ ယဇနာကာရေန ယဇန္တဿ။ တတိယံ။

၄. မဟာသာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၀. စတုတ္ထေ **လူခော လူခပါဝုရဏော**တိ ဇိဏ္ဏော ဇိဏ္ဏပါဝုရဏော။ **ဥပသင်္ကမီ**တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? တဿ ကိရ ဃရေ အဋ္ဌသတသဟဿဓနံ အဟောသိ။ သော စတုန္နံ ပုတ္တာနံ အာဝါဟံ ကတွာ စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ အဒါသိ ။ အထဿ ဗြာဟ္မဏိယာ ကာလင်္ကတာယ ပုတ္တာ သမ္မန္တယိံသု – "သစေ အညံ ဗြာဟ္မဏိံ အာနေဿတိ, တဿာ ကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တဝသေန ကုလံ ဘိဇ္ဇိဿတိ။ ဟန္ဒ နံ မယံ သင်္ဂဏှာမာ"တိ။ တေ စတ္တာရောပိ ပဏီတေဟိ ဃာသစ္ဆာဒနာဒီဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တာ ဟတ္ထပါဒသမ္ဗာဟနာဒီနိ ကရောန္တာ သင်္ဂဏှိတွာ ဧကဒိဝသံ ဒိဝါ နိဒ္ဒါယိတွာ ဝုဋ္ဌိတဿ ဟတ္ထပါဒေ သမ္ဗာဟမာနာ ပဋ္ဌိယေက္ကံ ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဝတွာ – "မယံ တုမှေ ဣမိနာ နီဟာရေန ယာဝဇီဝံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမ, သေသဓနမ္ပိ နော ဒေထာ"တိ ယာစိံသု။ ဗြာဟ္မဏော ပုန ဧကေကဿ သတသဟဿံ သတသဟဿံ ဒတွာ အတ္တနော နိဝတ္ထပါရုပနမတ္တံ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ ဥပဘောဂပရိဘောဂံ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ နိယျာဒေသိ။ တံ ဇေဋ္ဌပုတ္တော ကတိပါဟံ ဥပဋ္ဌဟိ။

အထ နံ ဧကဒိဝသံ န္ဟာတွာ အာဂစ္ဆန္တံ ဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌတွာ သုဏှာ ဧဝမာဟ – "ကိံ တယာ ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ အတိရေကံ ဒိန္နမတ္ထိ? နနု သဗ္ဗေသံ ဒွေ ဒွေ သတသဟဿာနိ ဒိန္နာနိ, ကိံ သေသ ပုတ္တာနံ ဃရဿ မဂ္ဂံ န ဇာနာသီ"တိ? သော "နဿ ဝသလီ"တိ ကုဇ္ဈိတွာ အညဿ ဃရံ အဂမာသိ, တတောပိ ကတိပါဟစ္စယေန ဣမိနာဝ ဥပါယေန ပလာပိတော အညဿာတိ ဧဝံ ဧကဃရေပိ ပဝေသနံ အလဘမာနော ပဏ္ဍရင်္ဂ

ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဘိက္ခာယ စရန္တော ကာလာနမစ္စယေန ဇရာဇိဏ္ဏော ဒုဗ္ဗောဇနဒုက္ခသေယ္ယာဟိ မိလာတသရီ ရော ဘိက္ခာစာရတော အာဂမ္မ, ပီဌကာယ နိပန္နော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတ္ဝာ ဝုဋ္ဌာယ နိသိန္နော အတ္တာနံ ဩလောကေတ္ဝာ တ ပုတ္တေသု ပတိဋ္ဌံ အပဿန္တော စိန္တေသိ – “သမဏော ကိရ ဂေါတမော အဗ္ဘာကုဋိကော ဥတ္တာနမုခော သုခ သမ္ဘာသော ပဋိသန္ထာရကုသလော, သက္ကာ သမဏံ ဂေါတမံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပဋိသန္ထာရံ လဘိတု”န္တိ နိဝာသနပာရု ရဏံ သဏ္ဌပေတ္ဝာ ဘိက္ခာဘာဇနမာဒာယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။

အာရေဟိ သံပုစ္ဆ ဃရာ နိက္ခာမေန္တိ တိ သဗ္ဗံ မမ သန္တကံ ဂဟေတွာ မယှံ နိဒ္ဒနဘာဝံ ဥတွာ အတ္တနော ဘ ရိယာဟိ သဒ္ဓိံ မန္တယိတွာ မံ ဃရာ နိက္ကမာပေန္တိ။

နန္ဒိဿ န္တိ နန္ဒိဇာတော တုဋ္ဌော ပမုဒိတော အဟောသိံ။ **ဘဝမိစ္ဆိသ** န္တိ ဝုဍ္ဎိံ ပတ္ထယိံ။ **သာဝ တရေန္တိ သူ ကရန္တိ** ယထာ သုနခာ ဝဂ္ဂဝဂ္ဂ ဟုတွာ ဘုဿန္တာ ဘုဿန္တာ သူကရံ တရေန္တိ, ပုနပ္ပုနံ မဟာရဝံ ရဝာပေန္တိ, ဧဝံ အာရေဟိ သဒ္ဓိံ မံ ဗဟုံ ဝတွာ ဝိရဝန္တံ ပလာပေန္တီတိ အတ္ထော။

အသန္တာတိ အသပ္ပုရိသာ။ **ဇမ္မာ** တိ လာမကာ။ **ဘာသရေ**တိ ဘာသန္တိ။ **ပုတ္တရူပေနာ** တိ ပုတ္တဝေသေန။ **ဝယော ဂတန္တိ** တယော ဝယေ ဂတံ အတိက္ကန္တံ ပစ္ဆိမဝယေ ဌိတံ မံ။ **ဇဟန္တိ** တိ ပရိစ္စဇန္တိ။

နိဗ္ဗောဂေ တိ နိပ္ပုရိဘောဂေ။ **ခါဒနာ အပနီယတီ**တိ အဿော ဟိ ယာဝဒေဝ တရုဏော ဟောတိ ဇဝသမ္ပန္နော, တာဝဿ နာနာရသံ ခါဒနံ ဒဒန္တိ, ဇိဏ္ဏော နိဗ္ဗောဂံ တတော အပနေန္တိ, အန္တိမဝယေ တံ ဝတ္တုံ န လဘတိ, ကဝီ ဟိ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌဝိယံ သုက္ခတိဏာနိ ခါဒန္တော စရတိ။ ယထာ သော အဿော, ဧဝံ ဇိဏ္ဏကာလေ ဝိလုတ္တသဗ္ဗဓနတ္ တာ နိဗ္ဗောဂေ မာဒိသောပိ ဗာလကာနံ ပိတာ ထေရော ပရဃရေသု ဘိက္ခတိ။

ယဋ္ဌေ တိ နိပါတော။ ကြဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယေ မမ ပုတ္တာ အနဿဝါ အပ္ပတိဿာ အဝသဝတ္တိနော, တေ ဟိ ဒဏ္ဍောဝ ကိရ သေယျော သုန္ဒရတရောတိ။ ကြအနိဿ သေယျဘာဝံ ဒဿေတုံ **စဏ္ဍမ္ပိ ဂေါဏ** န္တိအာဒိ ဝု တ္တံ။

ပုရေ ဟောတီတိ အဂ္ဂတော ဟောတိ, တံ ပုရတော ကတွာ ဂန္တုံ သုခံ ဟောတီတိ အတ္ထော ။ **ဂမ္ဘမေဓတီ**တိ ဥဒ ကံ ဩတရဏကာလေ ဂမ္ဘီရေ ဥဒကေ ပတိဋ္ဌံ လဘတိ။

ပရိယာပုဏိတွာတိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တ တစုဂ္ဂတာ ကတွာ။ **သန္နိသိန္နေသု** တိ တထာရူပေ ဗြာဟ္မဏာနံ သမာဂ မဒိဝသေ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတေသု ပုတ္တေသု တံ သဘံ ဩဂါဟေတွာ ဗြာဟ္မဏာနံ မဇ္ဈေ မဟာရဟေ အာသ နေ နိသိန္နေသု။ **အဘာသီ**တိ ‘အယံ မေ ကာလော’တိ သဘာယ မဇ္ဈေ ပဝိသိတွာ ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိတွာ , “ဘော အဟံ တုမှာကံ ကထာ ဘာသိတုကာမော, ဘာသိတေ သုဏိဿထာ”တိ ဝတွာ – “ဘာသ, ဗြာဟ္မဏ, သုဏောမာ”တိ ဝုတ္ တော ဌိတကောဝ အဘာသိ။ “တေန စ သမယေန မနုဿာနံ ဝတ္တံ ဟောတိ ယော မာတာပိတူနံ သန္တကံ ခါဒန္တော မာတာပိတရော န ပေါသေတိ, သော မာရေတဗ္ဗော”တိ။ တသ္မာ တေ ဗြာဟ္မဏပုတ္တာ ပိတုပာဒေသု နိပတိတွာ “ဇီဝိ တံ နော တာတ, ဒေဟီ”တိ ယာစိံသု။ သော ပိတုဟဒယဿ မုဒုတ္တာ “မာ မေ, ဘော, ဗာလကေ ဝိနာသယိတ္ထ, ပောသိဿန္တိ မ”န္တိ အာဟ။

အထဿ ပုတ္တေ မနုဿာ အာဟံသု – “သစေ, ဘော, အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ပိတရံ န သမ္မာ ပဋိဇဂ္ဂိဿထ, ဃာတေ ဿာမ ဝေ”တိ။ တေ ဘီတာ ဃရံ နေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိံသု။ တံ ဒဿေတုံ **အထ ခေါ နံ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ** န္တိအာဒိ ဝု တ္တံ။ တတ္ထ **နေတွာ**တိ ပီဌေ နိသီဒာပေတွာ သယံ ဥက္ခိပိတွာ နယိံသု။ **နှာပေတွာ**တိ သရီရံ တေလေန အဗ္ဘဉ္ ဇိတွာ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏာဒီဟိ နှာပေသုံ။ ဗြာဟ္မဏိယောပိ ပက္ကောသာပေတွာ, “အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ အမှာ ကံ ပိတရံ သမ္မာ ပဋိဇဂ္ဂထ။ သစေ ပမာဒံ အာပဇ္ဇိဿထ, ဃရတော ဝေ နိက္ကဍ္ဍိဿာမာ”တိ ဝတွာ, ပဏီတဘောဇ နံ ဘောဇေသုံ။

ဗြာဟ္မဏော သုဘောဇနေဠ္ဌ သုခသေယျဥ္စ အာဂမ္မ ကတိပာဟာစ္စယေန သဥ္ဇာတဗလော ပီဏိတိန္ဒြိယော အတ္တဘာဝံ သြလောကေတွာ, ''အယံ မေ သမ္ပတ္တိ သမဏံ ဂေါတမံ နိဿာယ လဒ္ဓာ''တိ ပဏ္ဏာကာရံ အာဒါယ ဘဂဝ တော သန္တိကံ အဂမာသိ။ တံ ဒဿေတုံ **အထ ခေါ သောတိ**အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧတဒဝေါစာ**တိ ဒုဿယုဂံ ဟဒမူ လေ ဌပေတွာ ဧတံ အဝေါစ။ သရဏဂမနာဝသာနေ စာပိ ဘဂဝန္တံ ဧဝမာဟ – ''ဘော ဂေါတမ, မယှံ ပုတ္တေဟိ စတ္ တာရိ ခုရဘတ္တာနိ ဒိန္နာနိ , တတော အဟံ ဒွေ တုမှာကံ ဒမ္မိ, ဒွေ သယံ ပရိဘုဥ္ဇိဿာမီ''တိ။ ကလျာဏံ, ဗြာ ဟ္မဏ, ဟဥ္စိယေကံ့ ပန မာ နိယျာဒေဟိ, အမှာကံ ရုစ္စနဋ္ဌာနမေဝ ဂမိဿာမာတိ။ ''ဧဝံ, ဘော''တိ ခေါ ဗြာဟ္မ ဏော ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဃရံ ဂန္တွာ ပုတ္တေ အာမန္တေသိ ''တာတာ, သမဏော ဂေါတမော မယှံ သဟာယော, တဿ ဒွေ ခုရဘတ္တာနိ ဒိန္နာနိ, တုမှေဟ တသ္မိံ သမ္ပတ္တေ မာ ပမဇ္ဇထာ''တိ။ သာဓု, တာတာတိ။ ပုနဒိဝသေ ဘဂ ဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ နိဝေသနဒွါရံ ဂတော။ သော သတ္ထာရံ ဒိသွာဝ ဟတ္ ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဃရံ ပဝေသေတွာ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒာပေတွာ ပဏီတဘောဇနမဒါသိ။ သတ္ ထာ ပုနဒိဝသေ ဣတရဿ, ပုနဒိဝသေ ဣတရဿာတိ ပဋိပာဋိယာ သဗ္ဗေသံ ဃရာနိ အဂမာသိ။ သဗ္ဗေ တထေဝ သက္ ကာရံ အကံသု။

အထေကဒိဝသံ ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ ဃရေ မင်္ဂလံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ။ သော ပိတရံ အာဟ – ''တာတ, ကဿ မင်္ဂလံ ဒေ မာ''တိ။ အမှေဟ အညံ န ဇာနာမ? နနု သမဏော ဂေါတမော မယှံ သဟာယောတိ? တေန ဟိ တုမှေဟ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသ တေဟိ သဒ္ဓိံ သွေတနာယ သမဏံ ဂေါတမံ နိမန္တေထာတိ။ ဗြာဟ္မဏော တထာ အကာသိ ။ ဘဂဝါ အဓိဝါသေတွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော တဿ ဂေဟဒွါရံ အဂမာသိ။ သော ဟရိတုပလိတ္တံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ ဂေဟံ သတ္ထာရံ ပဝေသေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပညတ္တာသနေသု နိသီဒာပေတွာ အပ္ပောဒကပာယာသဥ္စေဝ ခဇ္ဇကဝိကတိဥ္စ အဒါသိ။ အန္တရာဘတ္တသ္မိံယေဝ ဗြာဟ္မဏဿ စတ္တာရောပိ ပုတ္တာ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီ ဒိတွာ အာဟံသု – ''ဘော ဂေါတမ, မယံ အမှာကံ ပိတရံ ပဋိဇဂ္ဂာမ နပ္ပမဇ္ဇာမ, ပဿထဿ အတ္တဘာဝ''န္တိ။ သ တ္ထာ ''ကလျာဏံ ဝေ ကတံ, မာတာပိတုပေါသကံ နာမ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာနံ အာစိဏ္ဏမေဝ''တိ ဝတွာ မဟာနာဂ ဇာတကံ (ဇာ. ၁.၁၁.၁ အာဒယော; စရိယာ. ၂.၁ အာဒယော) နာမ ကထေတွာ, စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဒီပေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေ သိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဗြာဟ္မဏော သဒ္ဓိံ စတူဟိ ပုတ္တေဟိ စတူဟိ စ သုဏှာဟိ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေ သေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ တတော ပဋ္ဌာယ သတ္ထာ န သဗ္ဗကာလံ တေသံ ဂေဟံ အဂမာသီတိ။ စတု တ္ထံ။

၅. မာနတ္ထဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂ဝ၁. ပဉ္စမေ **မာနတ္ထဒ္ဓော**တိ တတတဘရိတဘတ္တာ ဝိယ မာနေန ထဒ္ဓော။ **အာစရိယန္တိ** သိပ္ပုဂ္ဂဟဏကာလေ အာစရိယော အနဘိဝါဒေတဗ္ဗောတိ သိပ္ပံ န ဒေတိ, အညသ္မိံ ပန ကာလေ တံ န အဘိဝါဒေတိ, အတ္ထိဘာဝမ္ပိဿ န ဇာ နာတိ။ **နာယံ သမဏော**တိ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''ယသ္မာ အယံ သမဏော မာဒိသေ ဇာတိသမ္ပန္နဗြာဟ္မဏေ သ မ္ပတ္တေ ပဋိသန္ထာရမတ္တမ္ပိ န ကရောတိ, တသ္မာ န ကိဉ္စိ ဇာနာတီ''တိ။

အဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာတိ အဘူတပုဗ္ဗာယ တုဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတာ။ **ကေသု စဿာ**တိ ကေသု ဘဝေယျ။ **ကျဿာ**တိ ကေ အဿ ပုဂ္ဂလဿ။ **အပစိတာ အဿု**တိ အပစိတိံ ဒဿေတုံ ယုတ္တာ ဘဝေယျုံ။ **အရဟန္တေ**တိ ဣမာယ ကထာယ ဒေသနာကုသလတ္တာ အတ္တာနံ အန္တောကတွာ ပူဇနေယျံ ဒဿေတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ပစ္စနီကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂ဝ၂. ဆဋ္ဌေ ''သဗ္ဗံ သေတ''န္တိ ဝုတ္တေ ''သဗ္ဗံ ကဏှ''န္တိအာဒိနာ နယေန ပစ္စနီကံ ကရောန္တဿေဝဿ သ သာတံ သုခံ ဟောတီတိ **ပစ္စနီကသာတော** ။ **ယော စ ဝိနေယျ သာရမ္ဘ**န္တိ ယော ကရဏုတ္တရိယလက္ခဏံ သာရ မ္ဘံ ဝိနေတွာ သုဏာတီတိ အတ္ထော။ ဆဋ္ဌံ။

၇. နဝကမ္မိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. သတ္တမေ **နဝကမ္မိကဘာရဒ္ဒတဇော** တိ သော ကိရ အရညေ ရုက္ခံ ဆိန္ဒာပေတွာ တတ္ထေဝ ဟသာဒကူဋ္ဌာက ရာဒိနိ ယောဇေတွာ နဂရံ အာဟရိတွာ ဝိက္ကိဏာတိ, ဣတိ နဝကမ္မံ နိဿာယ ဇီဝတိတိ နဝကမ္မိကော, ကေတ္တေန ဘာရဒ္ဒတဇောတိ **နဝကမ္မိကဘာရဒ္ဒတဇော။ ဒိသွာတနဿ တေဒဟောသီ** တိ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိ သိန္နံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာတန အဿ ဇတံ အဟောသိ။ **ဝနသ္မိ** န္တိ ဣမသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ။ **ဥစ္ဆိန္နမူလံ မေ ဝန** န္တိ မယှံ ကိလေသဝနံ ဥစ္ဆိန္နမူလံ။ **နိဗ္ဗနထော** တိ နိက္ကိလေသဝနော။ **ဧကော ရမေ**တိ ဧကကော အဘိရမာမိ။ **အရတိံ ဝိပ္ပဟာယာ**တိ ပန္တသေနာသနေသု စေဝ ဘာဝနာယ စ ဥက္ကဏ္ဌိတံ ဇဟိတွာ။ သတ္တမံ။

၈. ကဋ္ဌဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၄. အဋ္ဌမေ **အန္တေတသိကာ** တိ ဝေယျာဝစ္စံ ကတွာ သိပ္ပုဂ္ဂဏှာနကာ ဓမ္မန္တေတသိကာ။ **နိသိန္န** န္တိ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိသိန္နံ။ **ဂမ္ဘီရရူပေ** တိ ဂမ္ဘီရသဘာဝေ။

ဗဟုဘေရဝေတိ တတ္ထဋ္ဌကသဝိညာဏကအဝိညာဏကဘေရဝေဟိ ဗဟုဘေရဝေ။ **ဝိကဟိယာ**တိ အနုပဝိသိတွာ။ **အနိဥ္ဇမာနေနာ** တိအာဒီနိ ကာယဝိသေသနာနိ, ဧဝရူပေန ကာယေနာတိ အတ္ထော။ **သုစာရုရူပံ ဝတာ**တိ အတိသုန္ဒရံ ဝတ ဈာနံ ဈာယသီတိ ဝဒတိ။

ဝနဝဿိတော မုနီ တိ ဝနံ အဝဿိတော ဗုဒ္ဓမုနိ။ **ဣဒန္တိ** ဣဒံ တုမှာကံ ဇဝံ ဝနေ နိသိန္နကာရဏံ မယှံ အစ္ဆေရရူပံ ပဋိဘာတိ။ **ပီတိမနော**တိ တုဋ္ဌစိတ္တော။ **ဝနေ ဝသေ**တိ ဝနမှိ ဝသိ။

မညာမဟန္တိ မညာမိ အဟံ။ **လောကာဓိပတိသဟဗ္ဗုတ** န္တိ လောကာဓိပတိမဟာဗြဟ္မုနာ သဟဘာဝံ။ **အာကင်္ခမာနော**တိ ဣစ္ဆမာနော။ **တိဒိဝံ အနုတ္တရ** န္တိ ဣဒံ ဗြဟ္မလောကမေဝ သန္ဓာယာဟ။ **ကသ္မာ ဘဝံ ဝိဇနမရညမဿိတောတိ** အဟံ တာဝ ဗြဟ္မလောကံ အာကင်္ခမာနောတိ မညာမိ။ ယဒိ ဇဝံ န ဟောတိ, အထ မေ အာစိက္ခ, ကသ္မာ ဘဝန္တိ? ပုစ္ဆတိ။ **ဗြဟ္မပတ္တိယာ** တိ သေဋ္ဌပတ္တိယာ ။ ဣမံ ဣဒံ တပေ ကသ္မာ ကရောသီတိ အပရေနပိ အာကာရေန ပုစ္ဆတိ။

ကင်္ခာ တိ တဏှာ။ **အဘိနန္ဒနာ** တိ အဘိနန္ဒနဝသေန တဏှာဝ ဝုတ္တာ။ **အနေကဓာတူသူ**တိ အနေကသဘာဝေသု အာရမ္မဏေသု။ **ပုထူ**တိ နာနပ္ပကာရာ တဏှာ သေသကိလေသာ တ။ **သဒာသိတာ**တိ နိစ္စကာလံ အဝဿိတာ။ **အညာဏမူလပ္ပဘဝါ** တိ အဝိဇ္ဇာမူလာ ဟုတွာ ဇာတာ။ **ပဇပ္ပိတာ** တိ တဏှာဝ "ဣဒမ္ပိ မယှံ, ဣဒမ္ပိ မယှ"န္တိ ပဇပ္ပာပနဝသေန ပဇပ္ပိတာ နာမာတိ ဝုတ္တာ။ **သဗ္ဗာ မယာ ဗျန္တိကတာ** တိ သဗ္ဗာ တဏှာ မယာ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ဝိဂတန္တာ နိရန္တာ ကတာ။ **သမူလိကာ**တိ သဒ္ဓိံ အညာဏမူလေန။

အနူပယောတိ အနုပဂမနော။ **သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ဝိသုဒ္ဓဒဿနော** တိ ဣမိနာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဒီပေတိ။ **သမ္ဗောဓိမနုတ္တရ**န္တိ အရဟတ္တံ သန္ဓာယာဟ။ **သိဝ**န္တိ သေဋ္ဌံ ။ **ဈာယာမီ**တိ ဒွီဟိ ဈာနေဟိ ဈာယာမိ။ **ဝိသာရဒေါ**တိ ဝိဂတသာရဇ္ဇော။ အဋ္ဌမံ။

၉. မာတုပေါသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၅. နဝမေ **ပေစ္စာ** တိ ဣတော ပဋိဂန္တွာ။ နဝမံ။

၁၀. ဘိက္ခကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. ဒသမေ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုဘာဝေ။ **ဝိဿံ ဓမ္မ** န္တိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ အကုသလဓမ္မံ။ **ဗာဟိတွာ**တိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ဗာဟိတွာ။ **သင်္ခါယာ** တိ ဉာဏေန။ **သ ဝေ ဘိက္ခူတိ ဝုစ္စတီ** တိ သော ဝေ ဘိန္နကိလေသတ္တာ ဘိက္ခု နာမ ဝုစ္စတိ။ ဒသမံ။

၁၁. သင်္ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၇. ကောဒသမေ **ပစ္စေတီ** တိ ဣစ္ဆတိ ပတ္တေတိ။ **သာဓု, ဘန္တေ** တိ အာယာစမာနော အာဟ။ ထေရဿ ကိရေသ ဂိဟိသဟာယော, တသ္မာ ထေရော "အယံ ဝရာကော မံ သဟာယံ လဘိတွာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဂဟေတွာ မာ အပာယပူရကော အဟောသီ"တိ အာယာစတိ။ အပိစေသ မဟာပရိတရော, တသ္မိံ ပသန္နေ ပဉ္စကုလသတာနိ အနုဝတ္တိဿန္တီတိ မညမာနောပိ အာယာစတိ။ **အတ္တဝသ** န္တိ အတ္တာနိသံသံ အတ္တကာရဏံ။ **ဟာပ** န္တိ ဟာဏာတိဟာတာဒိအကုသလံ။ **ပတဟေမီ**တိ ဂလပ္ပမာဏံ ဥဒကံ ဩတရိတွာ ပတဟေမိ ပလာပေမိ။ **ဓမ္မော** တိ ကထာ ဝုတ္တတ္ထာဝ။ ကောဒသမံ။

၁၂. ခောမဒုဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၈. ဒွာဒသမေ **ခောမဒုဿံ နာမ** တိ ခောမဒုဿာနံ ဥဿန္နတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမံ။ **သဘာယ** န္တိ သာလာယံ။ **ဖုသာယတီ**တိ ဖုသိတာနိ မုဉ္စတိ ဝဿတိ။ သတ္ထာ ကိရ တံ သဘံ ဥပသင်္ကမိတုကာမော – "မယိ ဝေမေဝံ ဥပသင်္ကမန္တေ အဖာသုကဓာတုကံ ဟောတိ, ဧကံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ ဥပသင်္ကမိဿာမိ"တိ အဓိဋ္ဌာနဝသေန ဝုဋ္ဌိံ ဥပ္ပာဒေသိ။ **သဘာဓမ္မ** န္တိ သုခနိသိန္နေ ကိရ အသဉ္စာလေတွာ ဧကေပဿေန ပဝိသနံ တေသံ သဘာဓမ္မော နာမ, န မဟာဇနံ စာလေတွာ ဥဇုကမေဝ ပဝိသနံ။ ဘဂဝတ စ ဥဇုကမေဝ အာဂစ္ဆတိ, တေန တေ ကုပိတာ ဘဂဝန္တံ ဟီဠေန္တော "ကေ စ မုဏ္ဍကာ သမဏကာ, ကေ စ သဘာဓမ္မံ ဇာနိဿန္တီ"တိ အာဟံသု။ **သန္တော** တိ ပဏ္ဍိတာ သပ္ပုရိသာ။ **ပဟာယာ**တိ ဧတေ ရာဂဒယော ဇဟိတွာ ရာဂဒိဝိနယာယ ဓမ္မံ ဘဏန္တိ, တသ္မာ တေ သန္တော နာမာတိ။ ဒွာဒသမံ။

ဥပာသကဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဗ္ရာဟ္မဏသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဝင်္ဂီသသံယုတ္တံ

၁. နိက္ခန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. ဝင်္ဂီသသံယုတ္တဿ ပဌမေ **အဂ္ဂါဠဝေ စေတိယေ**တိ အာဠဝိယံ အဂ္ဂစေတိယေ။ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ အဂ္ဂါဠဝကေတမကာဒီနိ ယက္ခနာဂါဒီနံ ဘဝနာနိ, စေတိယာနိ အဟေသုံ။ ဥပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ တာနိ အပနေတွာ မနုဿာ ဝိဟာရေ ကရိံသု။ တေသံ တာနေဝ နာမာနိ ဇာတာနိ။ **နိဂြောဓကပ္ပေနာ**တိ နိဂြောဓရုက္ခမူလတသိနာ ကပ္ပတ္ထေရေန။ **ဩဟိယ္ယကော**တိ ဩဟီနကော။ **ဝိဟာရပါလော**တိ သော ကိရ တဒါ အဝဿိကော ဟောတိ ပတ္တစီဝရဂ္ဂဟဏေ အကောဝိဒော။ အထ နံ ထေရာ ဘိက္ခူ – “အာဝုသော, ဣမာနိ ဆတ္တုပါဟနကတ္တရယဋ္ဌိအာဒီနိ ဩလောကေန္တော နိသီဒါ”တိ ဝိဟာရရက္ခကံ ကတွာ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ တေန ဝုတ္တံ “ဝိဟာရပါလော”တိ။ **သမလင်္ကရိတွာ**တိ အတ္တနော ဝိဘာတနုရူပေန အလင်္ကာရေန အလင်္ကရိတွာ။ **စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတီ**တိ ကုသလစိတ္တံ ဝိဒ္ဓံသေတိ ဝိနာသေတိ။ **တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ**တိ တေသ္မိံ ရာဂေ ဥပ္ပန္နေ တံ ကာရဏံ ကုတော လဗ္ဘာ။ **ယံ မေ ပရော**တိ ယေန မေ ကာရဏေန အညော ပုဂ္ဂလော တ ဓမ္မော တ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေတွာ ဣအနေဝ အဘိရတိံ ဥပ္ပါဒေယျ အာစရိယုပဇ္ဈာယာပိ မံ ဝိဟာရေ ဩဟာယ ဂတာ။

အကာရသ္မာတိ အကာရဏာ နိက္ခန္တံ။ **အနကာရိယန္တိ** ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတန္တိ အတ္ထော။ **ကဏှဟတော**တိ ကဏှပက္ခတော မာရပက္ခတော အာဓာဝန္တိ။ **ဥဂ္ဂပုတ္တာ**တိ ဥဂ္ဂတာနံ ပုတ္တာ မဟေသက္ခာ ရာဇညဘူတာ။ **ဒဠှဓမ္မိနော**တိ ဒဠှဓနုနော, ဥတ္တမပ္ပမာဏံ အာစရိယဓနုံ ဓာရယမာနာ။ **သဟဿံ အပလာယိန**န္တိ ယေ တေ သမန္တာ သရေဟိ ပရိကိရေယျုံ, တေသံ အပလာယီနံ သဟဿံ ဒသ္သေန္တော “သဟဿ”န္တိ အာဟ။ **ဧတတော ဘိယျော**တိ ဧတသ္မာ သဟဿာ အတိရေကတရာ။ **နေဝ မံ ဗျာဓယိဿန္တီ**တိ မံ စာလေတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ **ဓမ္မေ သမှိ ပတိဋ္ဌိတ**န္တိ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေတွာ အဘိရတိံ ဥပ္ပါဒနသမတ္ထေ သကေ သာသနဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣဿာသသဟဿေ တာဝ သမန္တာ သရေဟိ ပရိကိရန္တေ သိက္ခိတော ပုရိသော ဒဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗေ သရေ သရီရေ အပတမာနေ အန္တရာဝ ပဟရိတွာ ပါဒမူလေ ပါတေတိ။ တတ္ထ ဧကောပိ ဒွေ သရေ ဧကတော န ခိပတိ, ဣမာ ပန ဣတ္ထိယော ရူပါရမ္မဏာဒိဝသေန ပဉ္စ ပဉ္စ သရေ ဧကတော ခိပန္တိ။ ဧဝံ ခိပန္တိယော ဧတာ သစေပိ အတိရေကသဟဿာ ဟောန္တိ, နေဝ မံ စာလေတုံ သက္ခိဿန္တီတိ။

သက္ခီ ဟိ မေ သုတံ ဧတန္တိ မယာ ဟိ သမ္မုခါ ဧတံ သုတံ။ **နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂ**န္တိ ဝိပဿနံ သန္ဓာယာဟ။ သာ ဟိ နိဗ္ဗာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂေ, လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ပန “မဂ္ဂ”န္တိ အာဟ။ **တတ္ထ မေ**တိ တသ္မိံ မေ အတ္တနော တရုဏဝိပဿနာသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနဂမနမဂ္ဂေ မနော နိရတော။ **ပါပိမာ**တိ ကိလေသံ အာလပတိ။ **မစ္စု**တိပိ တမေဝ အာလပတိ။ **န မေ မဂ္ဂမ္ပိ ဒက္ခသီ**တိ ယထာ မေ ဘဝယောနိအာဒီသု ဂတမဂ္ဂမ္ပိ န ပဿသိ, တထာ ကရိဿာမီတိ။ ပဌမံ။

၂. အရတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၀. ဒုတိယေ **နိက္ခမတီ**တိ ဝိဟာရာ နိက္ခမတိ။ **အပရဇ္ဇု တ ကာလေ**တိ ဒုတိယဒိဝသေ တ ဘိက္ခာစာရကာလေ။ ဝိဟာရဂရုကော ကိရေသ ထေရော။ **အရတိဉ္စ ရတိဉ္စာ**တိ သာသနေ အရတိံ ကာမဂုဏေသု စ ရတိံ။ **သဗ္ဗသော ဂေဟသိတဉ္စ ဝိတက္က**န္တိ ပဉ္စကာမဂုဏဂေဟနိဿိတံ ပါပဝိတက္ကဉ္စ သဗ္ဗာကာရေန ပဟာယ။ **ဝနထ**န္တိ ကိလေသမဟာဝနံ။ **ကုဟိဉ္စီ**တိ ကိသ္မိဉ္စိ အာရမ္မဏေ။ **နိဗ္ဗနထော**တိ နိက္ကိလေသဝနော။ **အရတော**တိ တဏှာရတိရဟိတော။

ပထဝိဉ္စ ဝေဟာသန္တိ ပထဝိဋ္ဌိတဉ္စ ဣတ္ထိပုရိသဝတ္ထာလင်္ကာရာဒိဝဏ္ဏံ, ဝေဟာသဋ္ဌကဉ္စ စန္ဒသူရိယောဘာသာဒိ။ **ရူပဂတ**န္တိ ရူပမေဝ။ **ဇဂတောဂဓ**န္တိ ဇဂတိယာ ဩဂဓံ, အန္တောပထဝိယံ နာဂဘဝနဂတန္တိ အတ္ထော။ **ပရိဇီယတီ**တိ ပရိဇီရတိ။ **သဗ္ဗမနိစ္စ**န္တိ သဗ္ဗံ တံ အနိစ္စံ။ အယံ ထေရဿ မဟာဝိပဿနာတိ ဝဒန္တိ။ **ဧဝံ သမစ္စ စာ**တိ ဧဝံ သမာဂန္တွာ။ **စရန္တိ မုတတ္တာ**တိ ဝိညာတတ္တဘာဝါ ဝိဟရန္တိ။

ဥပဓီသူတိ ခန္ဓကိလေသာဘိသင်္ခါရေသု။ **ဂဓိတာ**တိ ဂိဒ္ဓါ။ **ဒိဋ္ဌသုတေ**တိ စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌေ ရူပေ, သောတေန သုတေ သဒ္ဒေ။ **ပဋိဃေ စ မုတေ စာ**တိ ဧတ္ထ ပဋိဃပဒေန ဂန္ဓရသာ ဂဟိတာ, မုတပဒေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ ။ **ယော ဧတ္ထ န လိမ္ပတီ**တိ ယော ဧတေသု ပဉ္စကာမဂုဏေသု တဏှာဒိဋ္ဌိလေပေဟိ န လိမ္ပတိ။

အထ သင်္ခနိသ္သိတာ သဝိတက္ကာ, ပုထူ ဇနတာယ အဓမ္မာ နိဝိဋ္ဌာ တိ အထ ဆ အာရမ္မဏနိဿိတာ ပုထူ အဓမ္မဝိတက္ကာ ဇနတာယ နိဝိဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ **န စ ဝဂ္ဂဂတဿ ကုဟိဉ္စိ** တိ တေသံ ဝသေန န ကတ္ထစိ ကိလေသဝဂ္ဂဂတော ဘဝေယျ။ **နော ပန ဒုဋ္ဌုလ္လဘာဏီ** တိ ဒုဋ္ဌုလ္လဝစနဘာဏီပိ န သိယာ။ **သ ဘိက္ခူ** တိ သော ဧဝံဝိဓော ဘိက္ခု နာမ ဟောတိ။

ဒဗ္ဗော တိ ဒဗ္ဗဇာတိကော ပဏ္ဍိတော။ **စိရရတ္တသမာဟိတော** တိ ဒီဃရတ္တံ သမာဟိတစိတ္တော။ **နိပကော**တိ နေပက္ကေန သမန္နာဂတော ပရိဏတပညော။ **အပိဟာလူ**တိ နိတ္တဏှော။ **သန္တံ ပဒ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ **အဇ္ဈဂမာ မုနီ** တိ အဓိဂတော မုနိ။ **ပဋိစ္စ ပရိနိဗ္ဗုတော ကင်္ခတိ ကာလ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ ပဋိစ္စ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော ပရိနိဗ္ဗာန ကာလံ အာဂမေတိ။ ဒုတိယံ။

၃. ပေသလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၁. တတိယေ **အတိမညတီ**တိ ''ကိံ ဣမေ မဟလ္လကာ? န ဧတေသံ ဟဋ္ဌိ, န အဋ္ဌကထာ, န ပဒဗျဉ္ဇနမဓုရတာ, အမှာကံ ပန ဟဋ္ဌိပိ အဋ္ဌကထာပိ နယသတေန နယသဟဿေန ဥပဋ္ဌာတီ''တိ အတိက္ကမိတွာ မညတိ။ **ကေတမာ**တိ ကေတမဗုဒ္ဓသာဝကတ္တာ အတ္တာနံ အာလပတိ။ **မာနပထ**န္တိ မာနာရမ္မဏဋ္ဌေ မာနသဟဘုနော စ ဓမ္မေ။ **ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတ**တိ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟုတ, အဟောသီတိ အတ္ထော။ **မဂ္ဂဇိနော** တိ မဂ္ဂေန ဇိတကိလေသော။ **ကိတ္တိဉ္စ သုခဉ္စ** တိ ဝဏ္ဏဘဏနဉ္စ ကာယိကစေတသိကသုခဉ္စ။ **အခိလောဓ ပဓာနတ**တိ အခိလော ဣဓ ပဓာနတ ဝီရိယသမ္ပန္နော။ **ဝိသုဒ္ဓော**တိ ဝိသုဒ္ဓော ဘဝေယျ။ **အသေသသ**န္တိ နိဿေသံ နဝဝိဓံ။ **ဝိဇ္ဇာယန္တကရော** တိ ဝိဇ္ဇာယ ကိလေသာနံ အန္တက ရော။ **သမိတာဝီ**တိ ရာဂါဒီနံ သမိတတာယ သမိတာဝီ။ တတိယံ။

၄. အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၂. စတုတ္ထေ **ရာဂေ**တိ အာယသ္မာ အာနန္ဒော မဟာပုညော သမ္ဘာဝိတော, တံ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော နိမန္တေတွာ အန္တောနိဝေသနေ နိသီဒာပေန္တိ။ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာပိ ဣတ္ထိယော ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ တာလဝဏ္ဋေန ဗီဇေန္တိ, ဥပနိသီဒိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ ဓမ္မံ သုဏန္တိ။ တတ္ထ အာယသ္မတော ဝင်္ဂီသဿ နဝပဗ္ဗဇိတဿ အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တဿ ဣတ္ထိရူပာရမ္မဏေ ရာဂေ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတိ။ သော သဒ္ဓာပဗ္ဗဇိတတ္တာ ဥဇုဇာတိကော ကုလပုတ္တော ''အယံ မေ ရာဂေ ဝဍ္ဍိတွာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကံ အတ္ထံ နာသေယျာ''တိ စိန္တေတွာ အနန္တရံ နိသိန္နော ဝ ထေရဿ အတ္တာနံ အာဝိကရောန္တော **ကာမရာဂေနော**တိအာဒိ မာဟ။

တတ္ထ **နိဗ္ဗာပန** န္တိ ရာဂနိဗ္ဗာနကာရဏံ။ **ဝိပရိယေသာ**တိ ဝိပလ္လာသေန။ **သုဘံ ရာဂူပသဉှိတ**န္တိ ရာဂဋ္ဌာနိယံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ။ **ပရတော ပဿာ** တိ အနိစ္စတော ပဿ။ **မာ စ အတ္တတော**တိ အတ္တတော မာ ပဿ။ **ကာယဂတာ တျတ္ထု**တိ ကာယဂတာ တေ အတ္ထု။ **အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟီ** တိ နိစ္စာဒီနံ နိမိတ္တာနံ ဥဂ္ဃာဋိတတ္တာ ဝိပဿနာ အနိမိတ္တာ နာမ, တံ ဘာဝေဟီတိ ဝဒတိ။ **မာနာဘိသမယာ**တိ မာနဿ ဒဿနာဘိသမယာ စေဝ ပဟာနာဘိသမယာ စ။ **ဥပသန္တော**တိ ရာဂါဒိသန္တတာယ ဥပသန္တော။ စတုတ္ထံ။

၅. သုဘာသိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၃. ပဉ္စမေ **အင်္ဂေဟီ** တိ ကာရဏေဟိ, အဝယဝေဟိ တာ။ မုသာဝါဒါဝေရမဏီအာဒီနိ ဟိ စတ္တာရိ သုဘာသိတတ စာယ ကာရဏာနိ, သစ္စဝစနာဒယော စတ္တာရော အဝယဝါ။ ကာရဏတ္ထေ စ အင်္ဂသဒ္ဒေ ''စတူဟီ''တိ နိဿက္ကဝစနံ ဟောတိ, အဝယဝတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **သမန္နာဂတာ** တိ သမနုအာဂတာ ပဝတ္တာ ယုတ္တာ စ။ **တစာ**တိ သမုလ္လပန

တစာ, ယာ ''တစာ ဂိရာ ဗ္ဗပ္ပထော''တိ (ဓ. သ. ၆၃၆) စ, ''နေလာ ကဏ္ဏသုခာ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၉) စ အာဂတာ။ ''ယာ ပန တစာယ စေ ကတံ ကမ္မ''န္တိ ဧဝံ ဝိညတ္တိ စ ''ယာ စတူဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ။ပေ.။ အယံ ဝုစ္စတိ သမ္မာဝါစာ''တိ (ဝိဘ. ၂၀၆) ဧဝံ ဝိရတိ စ, ''ဖရုသဝါစာ, ဘိက္ခဝေ, အာသေဝိတာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ နိရယသံဝတ္တနိကာ ဟောတီ''တိ (အ. နိ. ၈.၄၀) ဧဝံ စေတနာ စ ဝါစာတိ အာဂတာ, န သာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ ကသ္မာ? အဘာသိတဗ္ဗတော။ **သုဘာသိတာ**တိ သုဋ္ဌု ဘာသိတာ။ တေနဿာ အတ္ထာဝဟတံ ဒီပေတိ။ **နော ဒုဗ္ဘာသိတာ** တိ န ဒုဋ္ဌု ဘာသိတာ။ တေနဿာ အနတ္ထာဝဟနပဟာနတံ ဒီပေတိ။ **အနဝဇ္ဇာ** တိ ရာဂါဒိဝဇ္ဇရဟိတာ။ ဣမိနာဿာ ကာရဏသုဒ္ဓိံ စတုဒောသာဘာဝဥ္စ ဒီပေတိ။ **အနနုဝဇ္ဇာ** တိ အနုဝါဒဝိမုတ္တာ ။ ဣမိနာဿာ သဗ္ဗာကာရသမ္ပတ္တိံ ဒီပေတိ။ **ဝိညူနန္တိ** ပဏ္ဍိတာနံ။ တေန နိန္ဒာပသံသာသု ဗာလာ အပ္ပမာဏာတိ ဒီပေတိ။

သုဘာသိတံယေဝ ဘာသတီတိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဒေသနာယ စတူသု ဝါစင်္ဂေသု အညတရနိဒ္ဒေသဝစနမေတံ။ **နော ဒုဗ္ဘာသိတ** န္တိ ဝါစင်္ဂပဋိပက္ခဘာသနနိဝါရဏံ။ **နော ဒုဗ္ဘာသိတ** န္တိ ဣမိနာ မိစ္ဆာဝါစပ္ပဟာနံ ဒီပေတိ။ **သုဘာသိတ**န္တိ ဣမိနာ ပဟီနမိစ္ဆာဝါစေန ဘာသိတဗ္ဗဝစနလက္ခဏံ။ အင်္ဂပရိဒီပနတ္ထံ ပနေတ္ထ အဘာသိတဗ္ဗံ ပုဗ္ဗေ အဝတွာ ဘာသိတဗ္ဗမေဝဟ။ သေ နယော **ဓမ္မံယေဝ** တိအာဒီသုပိ။ ဧတ္ထ စ ပဌမေန ပိသုဏာဒောသရဟိတံ သမဂ္ဂကရဏံ ဝစနံ ဝုတ္တံ, ဒုတိယေန သမ္ဖပ္ပလာပဒောသရဟိတံ ဓမ္မတော အနပေတံ မန္တာဝစနံ, ဣတရေဟိ ဒွီဟိ ဖရုသာလိကရဟိတာနိ ပိယသစ္စဝစနာနိ။ **ဣမေဟိ ခေါ**တိ အာဒိနာ တာနိ အင်္ဂါနိ ပစ္စက္ခတော ဒဿေန္တော တံ တစံ နိဂမေတိ။ ယဥ္စ အညေ ပဋိညာဒီဟိ အဝယဝေဟိ, နာမာဒီဟိ ပဒေဟိ, လိင်္ဂဝစနဝိဘတ္တိကာလကာရကသမ္ပတ္တီဟိ စ သမန္နာဂတံ မုသာဝါဒါဒိတစမ္ပိ သုဘာသိတန္တိ မညန္တိ, တံ ပဋိသေဓေတိ။ အဝယဝါဒိသမန္နာဂတာပိ ဟိ တထာရူပီ တစာ ဒုဗ္ဘာသိတာဝ ဟောတိ အတ္တနော စ ပရေသဥ္စ အနတ္ထာဝဟတ္တာ။ ဣမေဟိ ပန စတူဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ သစေပိ မိလက္ခုဘာသာပရိယာပန္နာ ဃဋဒ္ဓစေဋိကာဂီတိကပရိယာပန္နာပိ ဟောတိ, တထာပိ သုဘာသိတာဝ လောကိယလောကုတ္တရဟိတသုခါဝဟတ္တာ။ တထာ ဟိ မဂ္ဂပဿေ သဿံ ရက္ခန္တိယာ သီဟဠစေဋိကာယ သီဟဠကေနေဝ ဇာတိဇရာမရဏယုတ္တံ ဂီတိကံ ကယန္တိယာ သဒ္ဒံ သုတွာ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တာ သဋ္ဌိမတ္တာ ဝိပဿကာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ တထာ တိဿော နာမ အာရဒ္ဓဝိပဿကော ဘိက္ခု ပဒုမသရသမီပေန ဂစ္ဆန္တော ပဒုမသရေ ပဒုမာနိ ဘဉ္ဇိတွာ –

> ''ပာတောဝ ဖုလ္လိတကောကနဒံ၊ သူရိယာလောကေန ဘိဇ္ဇိယတေ။
> ဧဝံ မနုဿတ္တံ ဂတာ သတ္တာ၊ ဇရာဘိဝေဂေန မဒ္ဒိယန္တီ''တိ။ –

ဣမံ ဂီတိကံ ကယန္တိယာ စေဋိကာယ သုတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။

ဗုဒ္ဓန္တရေပိ အညတရော ပုရိသော သတ္တဟိ ပုတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ အဋဝိတော အာဂမ္မ အညတရာယ ဣတ္ထိယာ မုသလေန တဏ္ဍုလေ ကောဋ္ဋေန္တိယာ –

> ''ဇရာယ ပရိမဒ္ဒိတံ ဧတံ၊ မိလာတဆဝိစမ္မနိဿိတံ။
> မရဏေန ဘိဇ္ဇတိ ဧတံ၊ မစ္စုဿ ဃာသမာမိသံ။
>
> ''ကိမီနံ အာလယံ ဧတံ၊ နာနာကုဏပေန ပူရိတံ။
> အသုစိဿ ဘာဇနံ ဧတံ၊ ကဒလိက္ခန္ဓသမံ ဣဒ''န္တိ။ –

ဣမံ ဂီတိကံ သုတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တော သဟ ပုတ္တေဟိ ပစ္စေကဗောဓိံ ပတ္တော။ ဧဝံ ဣမေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ ဝါစာ သစေပိ မိလက္ခုဘာသာပရိယာပန္နာ ဃဋဒ္ဓစေဋိကာဂီတိကပရိယာပန္နာပိ ဟောတိ, တထာပိ သုဘာသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သုဘာသိတတ္တာ ဧဝ စ အနဝဇ္ဇာ စ အနနုဝဇ္ဇာ စ ဝိညူနံ အတ္ထတ္ထိကာနံ အတ္ထပဋိသရဏာနံ, နော ဗျဉ္ဇနပဋိသရဏာနန္တိ။

သာရုပ္ပာဟီ တိ အနုစ္ဆဝိကာဟိ။ **အဘိတ္ထဝီ** တိ ပသံသိ။ **န တာပယေ**တိ ဝိပ္ပဋိသာရေန န တာပေယျ န ဝိဗာဓေယျ။ **ပရေ**တိ ပရေဟိ ဘိန္ဒန္တော နာဘိဘဝေယျ န ဗာဓေယျ။ ဣတိ ဣမာယ ကထာယ အပိသုဏာဝါစာဝသေန ဘဂ

ဝန္တံ ထောမေတိ။ **ပဋိနန္ဒိတာ** တိ ပိယာယိတာ။ **ယံ အနာအာယာ**တိ ယံ တစံ ဘာသန္တော ပရေသံ ဟာဟနိ အပ္ပိယာနိ ဖရုသဝစနာနိ အနာအာယ အတ္တုပ္ပဋ္ဌနမဓုရံ ပိယမေဝ ဘာသတိ, တံ တစံ ဘာသေယျာတိ ပိယတစာဝသေန အဘိတ္ထဝိ။

အမတာတိ သာဓုဘာဝေန အမတသဒိသာ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ – ''သစ္စံ ဟဝေ သာဒုတရံ ရသာနံ''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၄၆) နိဗ္ဗာနာမတပစ္စယတ္တာ တ အမတာ။ **သေ ခမ္မော သနန္တနော** တိ ယာ အယံ သစ္စတစာ နာမ, သေ ပောရာဏော ခမ္မော စရိယာ ပဝေဏီ။ ဣဒမေဝ ဟိ ပောရာဏာနံ အာစိဏ္ဏံ, န တေ အလိကံ ဘာသိံသု။ တေနေတဟ – **သစ္စေ အတ္တေ စ ခမ္မေ စ, အာဟု သန္တော ပတိဋ္ဌိတာ**တိ။

တတ္ထ သစ္စေ ပတိဋ္ဌိတတ္တာဝ အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ အတ္ထေ ပတိဋ္ဌိတာ, အတ္ထေ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဧဝ ခမ္မေ ပတိဋ္ဌိတာ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သစ္စဝိသေသနမေဝ တ ဇော။ ဣဒံ ဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစ္စေ ပတိဋ္ဌိတာ, ကီဒိသေ? အတ္တေ စ ခမ္မေ စ, ယံ ပရေသံ အတ္ထတော အနပေတတ္တာ အတ္ထံ အနုပရောစကရံ , ခမ္မတော အနပေတတ္တာ ခမ္မံ ခမ္မိကမေဝ အတ္ထံ သာဓေတီတိ။ ဣတိ ဣမာယ ကထာယ သစ္စဝစနဝသေန အဘိတ္ထဝိ။

ခေမန္တိ အဘာယံ နိရုပဒ္ဒဝံ။ ကေန ကာရဏေနာတိ စေ။ **နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယ,** ယသ္မာ ကိလေသနိဗ္ဗာနံ ဟပေတိ, ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ စ အန္တကိရိယာယ သံဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ အထ တ ယံ ဗုဒ္ဓော နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယာတိ ဒွိဝိန္နံ နိဗ္ဗာနဓာတူနံ အတ္ထာယ ခေမမဂ္ဂပ္ပကာသနတော ခေမံ တစံ ဘာသတိ, **သာ ဝေ တစာနမုတ္တမာ**တိ သာ တစာ သဗ္ဗတစာနံ သေဋ္ဌာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣတိ ဣမာယ ကထာယ မန္တာဝစနဝသေန ဘဂဝန္တံ အဘိတ္ထဝန္တော အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသီတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သာရိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၄. ဆဋ္ဌေ **ဟောရိယာ**တိ အက္ခရာဒိပရိပုဏ္ဏာယ။ **ဝိဿဋ္ဌာယာ** တိ အဝိဗဒ္ဓာယ အပလိဗုဒ္ဓာယ။ ခမ္မသေနာပတိဿ ဟိ ကထေန္တဿ ပိတ္တာဒီနံ ဝသေန အပလိဗုဒ္ဓဝစနံ ဟောတိ, အယဒက္ခော့န ပဟတကံသတာလတော သဒ္ဒော ဝိယ နိစ္ဆရတိ။ **အနေလဂလာယာ**တိ အနေလာယ အဂလာယ နိဒ္ဒောသာယ စေဝ အက္ခလိတပဒဗ္ဗဉ္ဇနာယ စ။ ထေရဿ ဟိ ကထယတော ပဒံ တ ဗျဉ္ဇနံ တ န ပရိဟာယတိ။ **အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ** တိ အတ္ထဿ ဝိညာပနသမတ္ထာယ။ **ဘိက္ခုနန္တိ** ဘိက္ခူနံ။

သံခိတ္တေနပိ တိ ''စတ္တာရိမာနိ, အာဝုသော, အရိယသစ္စာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ။ပေ။ ဣမာနိ ခေါ, အာဝုသော, စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ, တသ္မာတိဟ, အာဝုသော, ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စန္တိ ယောဂေါ ကရဏီယော''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၆-၁၀၉၈) ဧဝံ သံခိတ္တေနပိ ဒေသေတိ။ **ဝိတ္ထာရေနပိ** တိ ''ကတမံ, အာဝုသော, ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ''န္တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၃.၃၇၃) နယေန တာနေဝ ဝိဘဇန္တော ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသတိ။ ခန္ဓာဒိဒေသနာသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သာဠိကာယိဝ နိဂ္ဃောသော** တိ ယထာ မဓုရံ အမ္ဗပက္ကံ သာယိတွာ ပက္ခေဟိ တတံ ဒတွာ မဓုရဿရံ နိစ္ဆာရေန္တိယာ သာဠိကသကုဏိယာ နိဂ္ဃောသော, ဧဝံ ထေရဿ ခမ္မံ ကထေန္တဿ မဓုရော နိဂ္ဃောသော ဟောတိ။ **ပဋိဘာနံ ဥဒီရယီ**တိ သမုဒ္ဒတော ဦမိယော ဝိယ အနန္တံ ပဋိဘာနံ ဥဋ္ဌဟတိ။ **ဩဓေန္တိ** တိ ဩဒဟန္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဝါရဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၅. သတ္တမေ **တဒဟူ**တိ တသ္မိံ အဟု, တသ္မိံ ဒိဝသေတိ အတ္ထော။ ဥပဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဥပောသထော**။ ဥပဝသန္တီတိ စ သီလေန တ အနသနေန တ ဥပေတာ ဟုတွာ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။ သော ပနေသ ဥပောသထဒိဝသော အဋ္ဌမီစာတုဒ္ဒသီပန္နရသီဘေဒေန တိဝိဓော, တသ္မာ သေသဒွယနိဝာရဏတ္ထံ **ပန္နရသေ**တိ ဝုတ္တံ။ **ပဝါရဏာယာ**တိ ဝသ္သံ-ဝုဋ္ဌ-ပဝါရဏာယ။ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာတိပိ ဧတိဿာဝ နာမံ။ **နိသိန္နော ဟောတီ** တိ သာယန္ဟသမယေ သမ္ပတ္တ ပရိသာယ ကာလယုတ္တံ ခမ္မံ ဒေသေတွာ ဥဒကကောဋ္ဌကေ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ နိဝတ္ထနိဝါသနော ဧကံသံ သုဂတမဟာစီဝရံ ကတွာ မဏ္ဍိမတ္ထမ္ဘံ နိဿာယ ပညတ္တေ ဝရဗုဒ္ဓာသနေ ပုရတ္ထိမဒိသာယ ဥဋ္ဌဟတော စန္ဒမဏ္ဍလဿ သိရိံ သိရိယာ အဘိဘဝမာနော နိသိန္နော ဟောတိ။ **တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတ**န္တိ ယတော ယတော အနုဝိလောကေတိ, တတော တတော တုဏှီဘူတမေဝ။ တတ္ထ ဟိ ဧကဘိက္ခုဿာပိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ တ ပါဒကုက္ကုစ္စံ တ

နတ္ထိ, သဗ္ဗေ နိရတ္တ သန္တေန ဣရိယာပထေန နိသီဒိံသု။ **အနုဝိလောကေတွာ**တိ ဒိသ္သမာနပဉ္စပသာဒေဟိ နေတ္တေဟိ အနုဝိလောကေတွာ။ **ဟန္ဒာ** တိ ဝေဿဂ္ဂတ္ထေ နိပါတော။ **န စ မေ ကိဉ္စိ ဂရဟထ** တိ ဧတ္ထ **န စ ကိဉ္စိ** တိ ပုစ္ဆန တ္ထေ န-ကာရော။ ကိံ မေ ကိဉ္စိ ဂရဟထ? ယဒိ ဂရဟထ, ဝဒထ, ဣစ္စာပေမိ တေ ဝတ္တုန္တိ အတ္ထော။ **ကာယိကံ ဝါ ဝါစသိကံ ဝါ**တိ ဣမိနာ ကာယဝစီဒွါရာနေဝ ပဝါရေတိ, န မနောဒွါရံ။ ကသ္မာ? အပါကဋတ္တာ။ ကာယဝစီဒွါရေသု ဟိ ဒေသော ပါကဋော ဟောတိ, န မနောဒွါရေ။ ''ကေမဇ္ဈေ သယတောပိ ဟိ ကိံ စိန္တေသီ''တိ? ပုစ္ဆိတွာ စိတ္တာ စာရံ ဇာနာတိ။ ဣတိ မနောဒွါရံ အပါကဋတ္တာ န ပဝါရေတိ, နော အပရိသုဒ္ဓတ္တာ။ ဗောဓိသတ္တဘူတဿာပိ ဟိ ဝ သ္သ ဘူရိဒတ္တဆဒ္ဒန္တသင်္ခပါလမ္ဗမဟာလာဒိကာလေ မနောဒွါရံ ပရိသုဒ္ဓံ, ကိမင်္ဂ ပန ဧတရဟိ နတ္ထိ။

ဝေဒဝေစာတိ ဓမ္မသေနာပတိဌာနေ ဌိတတ္တာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဘာရံ ဝဟန္တော ဇာဏုံ အဝောစ။ **န ခော မယံ, ဘန္တေ**တိ, ဘန္တေ, မယံ ဘဂဝတော န ကိဉ္စိ ဂရဟာမ။ **ကာယိကံ ဝါ ဝါစသိကံ ဝါ**တိ ဣဒံ စတုန္နံ အရက္ခိယတံ သန္ဓာယ ထေရော အာဟ။ ဘဂဝတော ဟိ စတ္တာရိ အရက္ခိယာနိ။ ယထာဟ –

''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ အရက္ခိယာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော, နတ္ထိ တထာဂတဿ ကာယဒုစ္စရိတံ, ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ 'မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ'တိ။ ပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော, နတ္ထိ တထာဂတဿ ဝစီဒုစ္စရိတံ, ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ, 'မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ'တိ။ ပရိသုဒ္ဓမနောသမာစာရော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော, နတ္ထိ တထာဂတဿ မနောဒုစ္စရိတံ, ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ, 'မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ'တိ။ ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော, နတ္ထိ တထာဂတဿ မိစ္ဆာအာဇီဝေါ, ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ ''မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ''တိ (အ. နိ. ၇.၅၈)။

ဣဓာနိ ဘဂဝတော ယထာဘူတဂုဏေ ကထေန္တော **ဘဂဝါ ဟိ, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနုပ္ပန္နဿ** တိ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတော ပဋ္ဌာယ အညေန သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ အနုပ္ပာဒိတပုဗ္ဗဿ။ **အသဉ္ဇာတဿ**တိ ဣဒံ အနုပ္ပန္နဝေဝစနမေဝ။ **အနက္ခာတဿ** တိ အဒေသိတဿ။ **ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာ** တိ ပဌမဂတဿ ဘဂဝတော ပစ္ဆာ သမနုအာဂတာ။ ဣတိ ထေရော ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ ဘဂဝတော သီလာဒယော ဂုဏာ အရဟတ္တမဂ္ဂမေဝ နိဿာယ အာဂတာ, တသ္မာ အရဟတ္တမဂ္ဂမေဝ နိဿာယ ဂုဏံ ကထေသိ။ တေန သဗ္ဗဂုဏာ ကထိတာဝ ဟောန္တိ။ **အဟဉ္စ ခော, ဘန္တေ** တိ ဣဒံ ထေရော သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဿ အတ္တနော စေဝ သင်္ဃဿ စ ကာယိကဝါစသိကံ ပဝါရေန္တော အာဟ။

ပိတရာ ပဝတ္တိတန္တိ စက္ကဝတ္တိမှဟိ ကာလင်္ကတေ ဝါ ပဗ္ဗဇိတေ ဝါ သတ္တာဟစ္စယေန စက္ကံ အန္တရဓာ ယတိ, ဝတော ဒသဝိဓံ ဒွါဒသဝိဓံ စက္ကဝတ္တိဝတ္တံ ပူရေတွာ နိသိန္နဿ ပုတ္တဿ အညံ ပါတုဘဝတိ, တံ သော ပဝတ္တေတိ။ ရတနမယတ္တာ ပန သဒိသဋ္ဌေန တဒေဝ ဝတ္တံ ကတွာ ''ပိတရာ ပဝတ္တိတ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ဝါ သော ''အပ္ပေါဿုက္ကော တွံ, ဒေဝ, ဟောဟိ, အဟမနုသာသိဿာမီ''တိ အာဟ, တသ္မာ ပိတရာ ပဝတ္တိတံ အာဏာစက္ကံ အနုပ္ပဝတ္တေတိ နာမ။ **သမ္မဒေဝ အနုပ္ပဝတ္တေသီ** တိ သမ္မာ နယေန ဟေတုနာ ကာရဏေနေဝ အနုပ္ပ ဝတ္တေသိ။ ဘဂဝါ ဟိ စတုသစ္စဓမ္မံ ကထေတိ, ထေရော တမေဝ အနုကထေတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာ**တိ ဒွီဟိ ဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တာ, အရူပါဝစရသမာပတ္တိယာ ရူပကာယတော ဝိမုတ္တာ, အဂ္ဂမဂ္ဂေန နာမကာယ တောတိ။ **ပညာဝိမုတ္တာ** တိ ပညာယ ဝိမုတ္တာ ဝေဝိဇ္ဇာဒိဘာဝံ အပ္ပတ္တာ ခီဏာသဝါ။

ဝိသုဒ္ဓိယာ တိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာယ။ **သံယောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒါ** တိ သံယောဇနသင်္ခါတေ စေဝ ဗန္ဓနသင်္ခါတေ စ ကိ လေသေ ဆိန္ဒိတွာ ဌိတာ။ **ဝိဇိတသင်္ဂါမ**န္တိ ဝိဇိတရာဂဒောသမောဟသင်္ဂါမံ, မာရဗလဿ ဝိဇိတတ္တာပိ ဝိဇိတသင်္ ဂါမံ။ **သတ္ထဝါဟ**န္တိ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂရထေ အာရောပေတွာ ဝေနေယျသတ္တေ ဝဟတိ သံသာရကန္တာရံ ဥတ္တာ ရေတီတိ ဘဂဝါ သတ္ထဝါဟော, တံ သတ္ထဝါဟံ။ **ပလာဟော**တိ အန္တောတုစ္ဆော ဒုဿီလော။ **အာဒိစ္စဗန္ဓုန** န္တိ အာဒိစ္စဗန္ဓုံ သတ္ထာရံ ဒသဗလံ ဝန္ဒာမီတိ ဝဒတိ။ သတ္တမံ။

၈. ပရောသဟဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၆. အဋ္ဌမေ **ပရောသဟဿ**န္တိ အတိရေကသဟဿံ။ **အကုတောဘယ**န္တိ နိဗ္ဗာနေ ကုတောစိ ဘယံ နတ္ထိ, နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တဿ တ ကုတောစိ ဘယံ နတ္ထီတိ နိဗ္ဗာနံ အကုတောဘယံ နာမ။ **ဣသီနံ ဣသိသတ္တမောတိ** ဝိပဿိတော ပဋ္ဌာယ ဣသီနံ သတ္တမကော ဣသိ။

ကိံ နု တေ ဝင်္ဂီသာ တိ ဣဒံ ဘဂဝတ အတ္တုပ္ပတ္တိဝသေန အာဟ။ သင်္ဃမဇ္ဈေ ကိရ ကထာ ဥဒပါဒိ "ဝင်္ဂီသတ္ထေရော ဝိဿဋ္ဌဝတ္တော , နေဝ ဥဒ္ဒေသေ, န ပရိပုစ္ဆာယ, န ယောနိသောမနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောတိ, ကထာ ဗန္ဓန္တော စုဏ္ဏိယပဒါနိ ကရောန္တော ဝိစရတီ"တိ။ အထ ဘဂဝတ စိန္တေသိ – "ဣမေ ဘိက္ခူ ဝင်္ဂီသဿ ပဋိဘာနသမ္ပတ္တိံ န ဇာနန္တိ, စိန္တေတွာ စိန္တေတွာ ဝဒတီတိ မညန္တိ, ပဋိဘာနသမ္ပတ္တိမဿ ဇာနာပေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ, **"ကိံ နု တေ ဝင်္ဂီသာ"**တိအာဒိမာဟ။

ဥမ္မဂ္ဂပထန္တိ အနေကာနိ ကိလေသုမ္မုဇ္ဇနသတာနိ, ဝဋ္ဋပထတ္တာ ပန ပထန္တိ ဝုတ္တံ။ **ပဘိဇ္ဇ ခိလာနီ** တိ ရာဂခိလာဒီနိ ပဉ္စ ဘိန္ဒိတွာ စရသိ။ **တံ ပဿထာ** တိ တံ ဧဝံ အဘိဘုယျ ဘိန္ဒိတွာ စရန္တံ ဗုဒ္ဓံ ပဿထ။ **ဗန္ဓပမုဉ္စကရ**န္တိ ဗန္ဓနမောစနကရံ။ **အသိတ**န္တိ အနိဿိတံ။ **ဘာဂသော ပဝိဘဇ**န္တိ သတိပဋ္ဌာနာဒိကောဋ္ဌာသဝသေန ဓမ္မံ ဝိဘဇန္တံ။ ပဝိဘဇ္ဇာတိ တ ဟဇ္ဇော, အင်္ဂပစ္စင်္ဂကောဋ္ဌာသဝသေန ဝိဘဇိတွာ ဝိဘဇိတွာ ပဿထာတိ အတ္ထော။

ဩဃဿာ တိ စတုရောဃဿ။ **အနေကဝိဟိတ**န္တိ သတိပဋ္ဌာနာဒိဝသေန အနေကဝိဓံ။ **တသ္မိံ စ အမတေ အက္ခာတေတိ** တသ္မိံ တေန အက္ခာတေ အမတေ။ **ဓမ္မဒ္ဒသာ** တိ ဓမ္မဿ ပဿိတာရော။ **ဌိတာ အသံဟီရာ**တိ အသံဟာရိယာ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌိတာ။

အတိဝိဇ္ဈာ တိ အတိဝိဇ္ဈိတွာ။ **သဗ္ဗဋ္ဌိတီန**န္တိ သဗ္ဗေသံ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာနံ ဝိညာဏဋ္ဌိတီနံ တ ။ **အတိက္ကမမဒ္ဒသာ**တိ အတိက္ကမဘူတံ နိဗ္ဗာနမဒ္ဒသ။ **အဂ္ဂ**န္တိ ဥတ္တမဓမ္မံ။ အဂ္ဂေတိ တ ဟဇ္ဇော, ပဌမတရန္တိ အတ္ထော။ **ဒသဒ္ဓာန**န္တိ ပဉ္စန္နံ, အဂ္ဂဓမ္မံ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ, အဂ္ဂေ တ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဓမ္မံ ဒေသေသီတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ သေ ဓမ္မော သုဒေသိတော တိ ဇာနန္တေန စ ပမာဒော န ကာတဗ္ဗော, တသ္မာ။ **အနုသိက္ခေ** တိ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခေယျ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ကောဏ္ဍညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၇. နဝမေ **အညာသိကောဏ္ဍညော** တိ ပဌမံ ဓမ္မဿ အညာတတ္တာ ဧဝံ ဂဟိတနာမော ထေရော။ **သုစိရဿေ တတိ** ကီဝစိရဿ? ဒွါဒသန္နံ သံဝစ္ဆရာနံ။ တွေက္ကံ ကာလံ ကတ္တ ဝိဟာသီတိ။ ဆဒ္ဒန္တဘဝနေ မန္ဒာကိနိပောက္ခရဏိယာ တီရေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ ဝသနဋ္ဌာနေ။ ကသ္မာ? ဝိဟာရဂရုတာယ။ သော ဟိ ပညာတ မဟာသာဝကော။ ယထေဝ ဘဂဝတော, ဧဝမဿ ဒသသဟဿစက္ကဝာဠေ ဒေဝမနုဿာနံ အဘိဏ္ဍနရေ ဂုဏာ ပတ္ထဋ္ဌာဝ။ ဒေဝမနုဿာ တထာဂတဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇံ ကတွာ "အဂ္ဂဓမ္မံ ပဋိဝိဒ္ဓသာဝကော"တိ အနန္တရံ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပူဇေန္တိ။ သန္တိကံ အာဂတာနဉ္စ နာမ တထာရူပာ ဓမ္မကထာ တ ပဋိသန္ထာရော တ ကာတဗ္ဗော ဟောတိ။ ထေရော စ ဝိဟာရဂရုကော, တေနဿ သော ပပဉ္စော ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဣတိ ဝိဟာရဂရုတာယ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝိဟာသိ။

အပရမ္ပိ ကာရဏံ – ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ တာဝ သဗ္ဗသာဝကာ ဝဿဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တိ။ ဓမ္မဒေသနာကာလေ ပန မဇ္ဈေ ဗုဒ္ဓါနေ အလင်္ကတပဗုဒ္ဓာသနမ္ဟိ သတ္ထရိ နိသိန္နေ ဒက္ခိဏဟတ္ထပဿေ ဓမ္မသေနာပတိ, တမဟတ္ထပဿေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော နိသီဒတိ, တေသံ ပိဋ္ဌိဘာဂေ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ အာသနံ ပညာပေန္တိ။ သေသာ ဘိက္ခူ တံ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒန္တိ။ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ အဂ္ဂဓမ္မပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ စ မဟလ္လကတ္တာ စ ထေရေ သကရတ ထေရံ မဟာဗ္ရဟ္မံ ဝိယ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ အာသီဝိသံ ဝိယ စ မညမာနာ ဓုရာသနေ နိသီဒန္တာ ဩတ္တပ္ပန္တိ ဟရာယန္တိ။ ထေရော စိန္တေသိ – "ဣမေဟိ ဓုရာသနတ္တာယ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသင်္ချေယျံ ဟရမိယော ပူရိတာ, တေ ဣအနိ ဓုရာသနေ နိသီဒန္တာ မမ ဩတ္တပ္ပန္တိ ဟရာယန္တိ, ဖာသုဝိဟာရံ နေသံ ကရိဿာမီ"တိ။ သော ပတိရူပေ ကာလေ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, ဇနပဒေ ဝသိတု"န္တိ အာဟ, သတ္ထာ အနုဇာနိ။

ထေရော သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဆဒ္ဒန္တဘဝနေ မန္ဒာကိနိတီရံ ဂတော။ ပုဗ္ဗေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဟရိစရိယာယ ကတပရိစယာ အဋ္ဌသဟဿာ ဟတ္ထိနာက ထေရံ ဒိသွာဝ “အမှာကံ ပုညက္ခေတ္တံ အာဂတ”န္တိ နခေဟိ စင်္ကမနံ နိတ္တိဏံ ကတွာ အာဝရဏသာခာ ဟရိတွာ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ဝတ္တံ ကတွာ သဗ္ဗေ သန္နိပတိတွာ မန္တယိံသု – “သစေ ဟိ မယံ ‘အယံ ထေရဿ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿတိ, အယံ ကရိဿတီ’တိ ပဋိပဇ္ဇိဿာမ, ထေရော ဗဟုဉာတိကကမံ ဂတော ဝိယ ယထာဓောတေနေဝ ပတ္တေန ဂမိဿတိ, ဝါရေန နံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမ, ဧကဿ ပန ဝါရေ ပတ္တေ သေသေဟိပိ နပ္ပမဇ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ ဝါရံ ဌပယိံသု။ ဝါရိကနာဂေ ဟတောဝ ထေရဿ မုခောဒကဉ္စ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ဌပေတိ, ဝတ္တံ ကရောတိ။

မန္ဒာကိနိပေါက္ခရဏီ နာမ ဧသာ ပဏ္ဏာသယောဇနာ ဟောတိ။ တဿာ ပဉ္စဝီသတိယောဇနမတ္တေ ဌာနေ သေဝါလော ဝါ ပဏကံ ဝါ နတ္ထိ, ဖလိကဝဏ္ဏံ ဥဒကမေဝ ဟောတိ။ တတော ပရံ ပန ကဋိပ္ပမာဏေ ဥဒကေ အဍ္ဎယောဇနဝိတ္ထတံ သေတပဒုမဝနံ ပဏ္ဏာသယောဇနံ သရံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတံ။ တဒနန္တရံ တာဝ မဟန္တမေဝ ရတ္တပဒုမဝနံ, တဒနန္တရံ ရတ္တကုမုဒဝနံ, တဒနန္တရံ သေတကုမုဒဝနံ, တဒနန္တရံ နီလုပ္ပလဝနံ, တဒနန္တရံ ရတ္တုပ္ပလဝနံ, တဒနန္တရံ သုဂန္ဓရတ္တသာလိဝနံ, တဒနန္တရံ ဧဠာလုကလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍာဒီနိ မဓုရရသာနိ ဝလ္လိဖလာနိ, တဒနန္တရံ အဍ္ဎယောဇနဝိတ္ထာရမေဝ ဥစ္ဆုဝနံ, တတ္ထ ပူဂရုက္ခက္ခန္ဓပ္ပမာဏာ ဥစ္ဆူ, တဒနန္တရံ ကဒလိဝနံ, ယတော ဒွေဝ ပက္ကာနိ ခါဒန္တာ ကိလမန္တိ, တဒနန္တရံ စာဋိပ္ပမာဏဖလံ ပနသဝနံ, တဒနန္တရံ ဇမ္ဗုဝနံ, တဒနန္တရံ အမ္ဗဝနံ, တဒနန္တရံ ကပိတ္ထဝနန္တိ။ သင်္ခေပတော တသ္မိံ ဒဟေ ခါဒိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဖလံ နာမ နတ္ထီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကုသုမာနံ ပုပ္ဖနသမယေ တတော ရေဏုဝဋ္ဋိံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ပဒုမိနိပတ္တေသု ဌပေတိ, တတ္ထ ဥဒကဖုသိတာနိ ပတန္တိ။ တတော အာဒိစ္စပာကေန ပစ္စိတွာ ပက္ကပယောဃနိကာ ဝိယ တိဋ္ဌတိ, ဧတံ ပေါက္ခရမဓု နာမ , တံ ထေရဿ အာဟရိတွာ ဒေန္တိ။ မုဠာလံ နင်္ဂလသီသမတ္တံ ဟောတိ, တမ္ပိ အာဟရိတွာ ဒေန္တိ။ ဘိသံ မဟာဘေရိပေါက္ခရပ္ပမာဏံ ဟောတိ, တဿ ဧကသ္မိံ ပဗ္ဗေ ဟဒဃဋ္ဋကပ္ပမာဏံ ခီရံ ဟောတိ, တံ အာဟရိတွာ ဒေန္တိ။ ပေါက္ခရဋ္ဌိနိ မဓုသက္ခရာယ ယောဇေတွာ ဒေန္တိ။ ဥစ္ဆုံ ဟာသာဏပိဏ္ဍေ ဌပေတွာ ဟဒေန အက္ကမန္တိ။ တတော ရသော ပဂ္ဃရိတွာ သောဏ္ဍိအာတဋ္ဌေ ပူရေတွာ, အာဒိစ္စပာကေန ပစ္စိတွာ ခီရဟာသာဏပိဏ္ဍော ဝိယ တိဋ္ဌတိ, တံ အာဟရိတွာ ဒေန္တိ။ ပနသကဒလိအမ္ဗပက္ကာဒီသု ကထာဝ နတ္ထိ။

ကေလာသပဗ္ဗတေ နာဂဒတ္တော နာမ ဒေဝပုတ္တော ဝသတိ။ ထေရော ကာလေန ကာလံ တဿ ဝိမာနဒွါရံ ဂစ္ဆတိ။ သော နဝသပ္ပိပေါက္ခရမဓုစုဏ္ဏယုတ္တဿ နိရုဒကပာယာသဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဒေတိ။ သော ကိရ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ သုဂန္ဓသပ္ပိနာ ခီရသလာကံ အဒါသိ။ တေနဿေတံ ဘောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ထေရော ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဝသိတွာ အတ္တနော အာယုသင်္ခါရံ ဩလောကေန္တော ပရိက္ခီဏဘာဝံ ဉတွာ “ကတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ – “ဟတ္ထိနာဂေဟိ မံ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဥပဋ္ဌဟန္တေဟိ ဒုက္ကရံ ကတံ, သတ္ထာရံ အနုဇာနာပေတွာ ဧတေသံယေဝ သန္တိကေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ”တိ အာကာသေန ဘဂဝတော သန္တိကံ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ “သုစိရဿဝ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ”တိ။

နာမဉ္စ တိ ကသ္မာ နာမံ သာဝေတိ? ထေရဉှိ ကေစိ သဉ္ဇာနန္တိ, ကေစိ န သဉ္ဇာနန္တိ။ တတ္ထ ထေရော စိန္တေသိ – “ယေ မံ အဇာနန္တာ ‘ကော ဧသ ပဏ္ဍုရသီသော ဩဘဂ္ဂေ ကေဟနသိဝဏ္ဏော မဟလ္လကော သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတီ’တိ စိတ္တံ ပဒူသေဿန္တိ, တေ အပာယပူရကာ ဘဝိဿန္တိ။ ယေ ပန မံ ဇာနန္တာ – ‘ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ သတ္ထာ ဝိယ ပညာတော ပါကဋော မဟာသာဝကော’တိ စိတ္တံ ပသာဒေဿန္တိ, တေ သဂ္ဂူပကာ ဘဝိဿန္တီ”တိ, သတ္တာနံ အပာယမဂ္ဂံ ပိဒဟိတွာ သဂ္ဂမဂ္ဂံ ဝိဝရန္တော နာမံ သာဝေတိ။

ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါတိ ပဌမံ သတ္ထာ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈိ, ပစ္ဆာ ထေရော, တသ္မာ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါတိ, ဝုစ္စတိ။ **တိဗ္ဗနိက္ကမော**တိ ဗာဠှပဝီရိယော။ **ဝိဝေကာနန္တိ** တိဏ္ဏံ ဝိဝေကာနံ။ **တေဝိဇ္ဇော, စေတောပရိယာယကောဝိဒေါ** တိ ဆသု အဘိညာသု စတဿော ဝဒတိ။ ဣတရာ ဒွေ ကိဉ္စာပိ န ဝုတ္တာ, ထေရော ပန ဆဠဘိညော။ ဣမိဿာ စ ကထာယ ပရိယောသာနေ ပရိသာ သန္နိသိန္နာ။ ပရိသာယ သန္နိသိန္နဘာဝံ ဉတွာ ထေရော သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ပရိက္ခီဏာ မေ, ဘန္တေ, အာယုသင်္ခါရာ, ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ”တိ, ပရိနိဗ္ဗာနကာလံ အနုဇာနာပေသိ ။ ကတ္ထ ပရိနိဗ္ဗ

ဗာယိသ္သသိ ကောဏ္ဍညာတိ? ဥပဋ္ဌာကေဟိ မေ, ဘန္တေ, ဟတ္ထိနာဂေဟိ ဒုက္ကရံ ကတံ, တေသံ သန္တိကေတိ။ သ
တ္ထာ အနုဇာနိ။

ထေရော ဒသဗလံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ – ''ပုဗ္ဗံ တံ မေ, ဘန္တေ, ပဌမဒဿနံ, ဣဒံ ပစ္ဆိမဒဿန''န္တိ ပရိဒေဝန္တ
တေ မဟာဇနေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ, ဒွာရကောဋ္ဌကေ ဌိတော – ''မာ သောစိတ္ထ, မာ ပရိဒေဝိတ္ထ,
ဗုဒ္ဓာ တ ယောန္တု ဗုဒ္ဓသာဝကာ တ, ဥပ္ပန္နာ သင်္ခာရာ အဘိဇ္ဇနကာ နာမ နတ္ထီ''တိ မဟာဇနံ သြဝဒိတွာ ပဿန္တ
ဿေဝ မဟာဇနဿ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂမ္မ မန္ဒာကိနိတီရေ ဩတရိတွာ ပောက္ခရဏိယံ နှာတွာ နိဝတ္ထနိတာသ
နော ကတုတ္တရာသင်္ဂော သေနာသနံ သံသာမေတွာ ဖလသမာပတ္တိယာ တယော ယာမေ ဝီတိနာမေတွာ ဗလဝပစ္စူ
သသမယေ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ထေရဿ သဟပရိနိဗ္ဗာနာ ဟိမဝတိ သဗ္ဗရုက္ခာ ပုပ္ဖေဟိ စ ဖလေဟိ စ ဩနတဝိနတာ အဟေ
သုံ။ တရိကနာကေ ထေရဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ အဇာနန္တော ဟတောဝ မုခောဒကဒန္တကဋ္ဌာနိ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဝတ္တံ
ကတွာ ခာဒနီယဖလာနိ အာဟရိတွာ စင်္ကမနကောဋိယံ အဋ္ဌာသိ။ သော ယာဝ သူရိယုဂ္ဂမနာ ထေရဿ နိက္ခမနံ အပ
ဿန္တော ''ကိံ နု ခော ဧတံ? ပုဗ္ဗေ အယျော ဟတောဝ စင်္ကမတိ, မုခံ ဓောဝတိ။ အဇ္ဇ ပန ပဏ္ဏသာလတောပိ န
နိက္ခမတီ''တိ ကုဋိဒွါရံ ကမ္ပေတွာ ဩလောကေန္တော ထေရံ နိသိန္နကမေဝ ဒိသွာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ပရာမသိ
တွာ အဿာသပဿာသေ ပရိယေသန္တော တေသံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝံ ဉတွာ – ''ပရိနိဗ္ဗုတော ထေရော''တိ သောဏ္ဍ
ဒုံ မုခေ ပက္ခိပိတွာ မဟာရဝံ ဝိရဝိ။ သကလဟိမဝန္တော ဧကနိန္နာဒော အဟောသိ။ အဋ္ဌနာဂသဟဿာနိ သန္နိပတိတွ
တ ထေရံ ဇေဋ္ဌကနာဂဿ ကုမ္ဘေ နိသီဒာပေတွာ သုပုပ္ဖိတရုက္ခသာခာ ဂဟေတွာ ပရိတရေတွာ သကလဟိမဝန္တံ
အနုဝိစရိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ အာဂတာ။

သက္ကော ဝိဿကမ္မံ အာမန္တေသိ – ''တာတ, အမှာကံ ဇေဋ္ဌဘာတာ ပရိနိဗ္ဗုတော, သက္ကာရံ ကရိဿာ
မ, နဝယောဇနိကံ သဗ္ဗရတနမယံ ကူဋာဂါရံ မာပေဟီ''တိ။ သော တထာ ကတွာ ထေရံ တတ္ထ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဟတ္ထိ
နာကနံ အဒာသိ။ တေ ကူဋာဂါရံ ဥက္ခိပိတွာ တိယောဇနသဟဿံ ဟိမဝန္တံ ပုနပ္ပုနံ အာဝိဇ္ဈိံသု ။ တေသံ ဟတ္ထ
တော အာကာသဋ္ဌကာ ဒေဝတာ ဂဟေတွာ သာခုကီဠိတံ ကီဠိံသု။ တတော ဝဿဝလာဟကာ သီတဝလာဟကာ ဥဏှဟ
ဝလာဟကာ စာတုမဟာရာဇိကာ တာဝတိံသာတိ ဧတေနုပာယေန ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ကူဋာဂါရံ အဂမာသိ, ပုန ဗြဟ္မာ
နော ဒေဝတာနန္တိ အနုပုဗ္ဗေန ဟတ္ထိနာကနံယေဝ ကူဋာဂါရံ အဒံသု။ ဧကေကာ ဒေဝတာ စတုရင်္ဂုလမတ္တံ စန္ဒနဃဋိကံ
အာဟရိ, စိတကော နဝယောဇနိကော အဟောသိ။ ကူဋာဂါရံ စိတကံ အာရောပယိံသု။ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ အာကာသေနာဂန္တွ
တွာ သဗ္ဗရတ္တိံ သဇ္ဈာယမကံသု။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော ဓမ္မံ ကထေသိ, ဗဟူနံ ဒေဝတာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ။
ပုနဒိဝသေ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယမေဝ စိတကံ နိဗ္ဗာပေတွာ သုမနမကုဋဝဏ္ဏာနံ ဓာတူနံ ပရိသာဝနံ ပူရေတွာ ဘဂဝတိ
နိက္ခမိတွာ ဝေဠုဝနဝိဟာရကောဋ္ဌကံ သမ္ပတ္တေ အာဟရိတွာ သတ္ထု ဟတ္ထေ ဌပယိံသု။ သတ္ထာ ဓာတုပရိသာဝ
နံ ဂဟေတွာ ပထဝိယာ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ, မဟာပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ရဇတဗုဗ္ဗုဠသဒိသံ စေတိယံ နိက္ခမိ။ သတ္ထာ သ
ဟတ္ထေန စေတိယေ ဓာတုယော နိဓေသိ။ အဇ္ဇာပိ ကိရ တံ စေတိယံ ဓရတိယေဝါတိ။ နဝမံ။

၁၀. မောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၈. ဒသမေ **သမန္နေသတီ** တိ ပရိယေသတိ ပစ္စဝေက္ခတိ။ **နဂဿာ** တိ ပဗ္ဗတဿ။ **မုနိန္တိ** ဗုဒ္ဓမုနိံ။ **ဒုက္ခဿ ပာရဂုန္တိ** ဒုက္ခဟာရံ ဂတံ။ **သမန္နေသ** န္တိ သမန္နေသန္တော။ **ဇဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္န** န္တိ ဇဝံ သဗ္ဗဂုဏသမ္ပန္နံ။ **အနေကာကာရသမ္ပန္န** န္တိ အနေကေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတံ။ ဒသမံ။

၁၁. ဂဂ္ဂရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၉. ကောဒသမေ **တ္ထာသုဒ** န္တိ တေ အသုဒံ။ အသုဒန္တိ နိဟတမတ္တံ။ **ဝဏ္ဏေနာ** တိ သရီရဝဏ္ဏေန။ **ယသသာ**တိ ပရိတရေန။ **ဝိဂတမလော ဘာဏုမာ**တိ ဝိဂတမလော အာဒိစ္စော ဝိယ။ ကောဒသမံ။

၁၂. ဝင်္ဂီသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၀. ဒုတိယသမေ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ။ **ဝင်္ဂီသော** တိ တဿ ထေရဿ နာမံ။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ပဒုမုတ္တရကာလေ ပဋိဘာနသမ္ပန္နံ သာဝကံ ဒိသွာ အနံ ဒတွာ ပတ္ထနံ ကတွာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဟာရမိယော ပူရေတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ သကလဇမ္ဗုဒီပေ တဒကာမတာယ ဇမ္ဗုသာခံ ပရိဟရိတွာ ဧကေန ပရိဗ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိံ တဒံ ကတွာ တဒေ ဇယပရာဇယာနုဘာဝေန တေနေဝ ပရိဗ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိံ သံတသံ ကပ္ပေတွာ ဝသမာနာယ ဧကိဿာ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော ဝယံ အာဂမ္မ မာတိတော ပဉ္စတဒသတာနိ, ပိတိတော ပဉ္စတဒသတာနီတိ တဒသဟဿံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဝိစရတိ။ ဧကေဉ္စ ဝိဇ္ဇံ ဇာနာတိ, ယံ ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပိတွာ မတာနံ သီသံ အင်္ဂုလိယာ ပဟရိတွာ – “အသုကဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဇာနာတိ။ သော အနုပုဗ္ဗေန ကမနိဂမာဒီသု ဝိစရန္တော ပဉ္စဟိ မာဏဝကသတေဟိ သဒ္ဓိံ သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တော နဂရဒွာရေ သာလာယ နိသီဒတိ။

တအ စ နဂရတသိန္နော ပုရေဘတ္တံ အနံ ဒတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂာ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ ဓမ္မဿဝနာယ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ။ မာဏဝေ ဒိသွာ, “ကဟံ ဂစ္ဆထာ”တိ? ပုစ္ဆိ။ တေ “ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဓမ္မဿဝနာယာ”တိ အာဟံသု။ သောပိ သပရိတရော တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ဘဂဝတ အာဟ – “ဝင်္ဂီသ, ဘဒ္ဒကံ ကိရ သိပ္ပံ ဇာနာသီ”တိ။ “ဘော ဂေါတမ, အဟံ ဗဟုသိပ္ပံ ဇာနာမိ။ တုမှေဟ ကတရံ သန္ဓာယ ဝဒထာ”တိ? ဆဝဒူသကသိပ္ပန္တိ။ အာမ, ဘော ဂေါတမာတိ။ အထဿ ဘဂဝတ အတ္တနော အာနုဘာဝေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တဿ သီသံ ဒဿေတွာ, “ဝင်္ဂီသ, အယံ ကဟံ နိဗ္ဗတ္တော”တိ ပုစ္ဆိ။ သော မန္တံ ဇပ္ပိတွာ အင်္ဂုလိယာ ပဟရိတွာ “နိရယေ”တိ အာဟ။ “သာဓု, ဝင်္ဂီသ, သုကထိတ”န္တိ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တဿ သီသံ ဒဿေသိ။ တမ္ပိ သော တထေဝ ဗျာကာသိ။ အထဿ ခီဏာသဝဿ သီသံ ဒဿေသိ။ သော ပုနပ္ပုနံ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာပိ အင်္ဂုလိယာ ပဟရိတွာပိ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ န ပဿတိ။

အထ နံ ဘဂဝတ “ကိလမသိ, ဝင်္ဂီသာ”တိ အာဟ? အာမ ဘော, ဂေါတမာတိ။ ပုနပ္ပုနံ ဥပဓာရေဟီတိ။ တထာ ကရောန္တောပိ အဒိသွာ, “တုမှေဟ, ဘော ဂေါတမ, ဇာနာထာ”တိ အာဟ။ အာမ, ဝင်္ဂီသ, မံ နိဿာယ စေသ ဂတော, အဟမဿ ဂတိံ ဇာနာမီတိ။ မန္တေန ဇာနာသိ, ဘော ဂေါတမာတိ? အာမ, ဝင်္ဂီသ, ဧကေန မန္တေနေဝ ဇာနာမီတိ။ ဘော ဂေါတမ, မယှံ မန္တေန ဣမံ မန္တံ ဒေထာတိ။ အမူလိကော, ဝင်္ဂီသ, မယှံ မန္တောတိ။ ဒေထ, ဘော ဂေါတမာတိ။ န သက္ကာ မယှံ သန္တိကေ အပဗ္ဗဇိတဿ အတုန္တိ။ သော အန္တေတသိကေ အာမန္တေသိ – “တာတာ သမဏော ဂေါတမော အတိရေကသိပ္ပံ ဇာနာတိ, အဟံ ဣမဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ သိပ္ပံ ဂဏှာမိ, တတော သကလဇမ္ဗုဒီပေ အမှေဟိ ဗဟုတရံ ဇာနန္တော နာမ န ဘဝိဿတိ။ တုမှေဟ ယာဝ အဟံ အာဂစ္ဆာမိ, တာဝ အနုက္ကဏ္ဌိတွာ ဝိစရထာ”တိ တေ ဥယျောဇေတွာ “ပဗ္ဗာဇေထ မ”န္တိ အာဟ။ သတ္ထာ နိဂြောဓကပ္ပဿ ပဋိဟဒေသိ။ ထေရော တံ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂမ္မ ဝန္ဒိတွာ ဌိတော “သိပ္ပံ ဒေထာ”တိ ယာစိ။ ဝင်္ဂီသ, တုမှေဟ သိပ္ပံ ဂဏှဟန္တာ အလောဏဘောဇနထဏ္ဍိလသေယျာဒီဟိ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဂဏှဟထ, ဣမဿာပိ သိပ္ပဿ ပရိကမ္မံ အတ္ထိ, တံ တာဝ ကရောဟီတိ။ သာဓု, ဘန္တေတိ။ အထဿ သတ္ထာ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ။ သော တံ အနုလောမပဋိလောမံ မနသိကရောန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ဟာပုဏိ။

ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒီတိ ဇံ အရဟတ္တံ ပတွာ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တော။ **ကာဝေယျမတ္တာ** တိ ကာဝေယျေန ကဗ္ဗကရဏေန မတ္တာ။ **ခန္ဓာယတနဓာတုယော**တိ ဣမာနိ ခန္ဓာဒီနိ ပကာသေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ **ယေ နိယာမဂတဒ္ဒသာ**တိ ယေ နိယာမဂတာ စေဝ နိယာမဒဿာတိ စ။ **သုတ္တဂတ**န္တိ သုအာဂမနံ။ **ဣဒ္ဓိပတ္တောမှီ** တိ ဣမိနာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ ဂဟိတံ။ **စေတောပရိယာယကောဝိဒော**တိ ဣမိနာ စေတောပရိယဉာဏံ။ ဒိဗ္ဗသောတံ ပန အဝုတ္တမ္ပိ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ ဇံ ဆ အဘိညာပတ္တော ဧသော မဟာသာဝကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုတိယသမံ။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဝင်္ဂီသသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝနသံယုတ္တံ

၁. ဝိဝေကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. ဝနသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ကောသလေသု ဝိဟရတီ**တိ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ တဿ ဇနပဒဿ သုလဘဘိက္ခတာယ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝိဟရတိ။ **သံဝေဇေတုကာမာ**တိ ဝိဝေကံ ပဋိပဇ္ဇာပေတုကာမာ။ **ဝိဝေကကာမောသီ**တိ တဿော ဝိဝေကေ ပတ္ထယန္တော။ **နိဋ္ဌရတိ ဗဟိဒ္ဓာ** တိ ဗာဟိရေသု ပုထုတ္တာရမ္မဏေသု စရတိ။ **ဇနော ဇနသ္မိန္တိ** တွံ ဇနော အညသ္မိံ ဇနေ ဆန္ဒရာဂံ ဝိနယဿု။ **ပဇဟာသီ**တိ ပဇဟ။ **ဘဝသီ**တိ ဘဝ။ **သတံ တံ သာရယာမသေ**တိ သတိမန္တံ ပဏ္ဍိတံ တံ မယမ္ပိ သာရယာမ, သတံ တ ခမ္မံ မယံ တံ သာရယာမာတိ အတ္ထော။ **ပာတာလရဇော**တိ အပ္ပတိဋ္ဌဋ္ဌေန ပာတာလသင်္ခာတော ကိလေသရဇော။ **မာ တံ ကာမရဇော**တိ အယံ ကာမရာဂရဇော တံ မာ အဝဟရိ, အပာယမေဝ မာ နေတူတိ အတ္ထော။ **ပံသုကုန္ထိတော** တိ ပံသုမက္ခိတော။ **ဝိဓုနန္တိ** ဝိဓုနန္တော။ **သိတံ ရဇန္တိ** သရီရလဂ္ဂံ ရဇံ။ **သံဝေဂမာပာဒီ**တိ ဒေဝတာပိ နာမ မံ ဇဝံ သာရေတီတိ ဝိဝေကမာပန္နော, ဥတ္တမဝီရိယံ တ ပဂ္ဂယှ ပရမဝိဝေကံ မဂ္ဂမေဝ ပဋိပန္နောတိ။ ပဌမံ။

၂. ဥပဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၂. ဒုတိယေ **သုပတီ**တိ အယံ ကိရ ခီဏာသဝေ, သော ဒူရေ ဘိက္ခာစာရဂါမံ ဂန္တွာ အာဂတော ပဏ္ဏသာလာယ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ အဝိဒူရေ ဇာတဿရံ ဩတရိတွာ ဂတ္တာနိ ဥတုံ ကဟာပေတွာ ဒိဝဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တွာ တတ္ထ နိစမဉ္စကံ ပညာပေတွာ နိဒ္ဒံ အနောက္ကမန္တောဝ နိပန္နော။ ခီဏာသဝဿာပိ ဟိ ကာယဒရထော ဟောတိယေဝတိ တဿ ဝိနောဒနတ္ထံ, တံ သန္ဓာယ သုပတီတိ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌကထာယံ** တိ "အယံ ဘိက္ခု သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဒိဝာ သုပတိ, ဒိဝသောပ္ပဉ္စ နာမေတံ ဝမိုတံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကံ အတ္ထံ နာသေတီ"တိ မညမာနာ "စောဒေဿာမိ န"န္တိ စိန္တေတွာ အဘာသိ။

အာတုရဿာ တိ ဇရာတုရော ရောကတုရော ကိလေသာတုရောတိ တဿော အာတုရာ, တေသု ကိလေသာတုရံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **သလ္လဝိဒ္ဓဿာ** တိ သဝိသေန သတ္တိသလ္လေန ဝိယ အဝိဇ္ဇာဝိသဝိဋ္ဌေန တဏှာသလ္လေန ဟဒယေ ဝိဒ္ဓဿ။ **ရုပ္ပတော** တိ ဃဋ္ဋိယမာနဿ။

ကြာအနိဿ ကာမေသု အာဒီနဝံ ကထယန္တီ **အနိစ္စာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အသိတန္တိ** တဏှာဒိဋ္ဌိနိဿယေန အနိဿိတံ။ **ကသ္မာ ပဗ္ဗဇိတံ တပေ** တိ ဧဝရူပံ ခီဏာသဝံ ဒိဝသောပ္ပံ န တပတိ, တာဒိသံ ပန ကသ္မာ န တပေယ္ယ သတီတိ? ဝဒတိ။ ထေရဿေဝ တ ဇတံ ဝစနံ, တသ္မာ အယမေတ္ထ အတ္ထော – ဗဒ္ဓေသု မုတ္တံ အသိတံ မာဒိသံ ခီဏာသဝပဗ္ဗဇိတံ ကသ္မာ ဒိဝသောပ္ပံ တပေ, န တပေဿတီတိ? သေသကထာသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဒေဝတာယ ဟိ ဝစနပက္ခေ – "ဧဝရူပံ ခီဏာသဝပဗ္ဗဇိတံ ဒိဝသောပ္ပံ န တပတိ, တာဒိသံ ပန ကသ္မာ န တပေဿတိ? တပေဿတိယေဝ"တိ အတ္ထော။ ထေရဿ ဝစနပက္ခေ – "ဧဝရူပံ မာဒိသံ ခီဏာသဝပဗ္ဗဇိတံ ကသ္မာ ဒိဝသောပ္ပံ တပေ? န တပတိယေဝ"တိ အတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။ **ဝိနယာ**တိ ဝိနယေန။ **သမတိက္ကမာ** တိ ဝဋ္ဋမူလိကာယ အဝိဇ္ဇာယ သမတိက္ကမေန။ **တံ ဉာဏန္တိ** တံ စတုသစ္စဉာဏံ။ **ပရမောဒာနန္တိ** ပရမပရိသုဒ္ဓံ။ **ပဗ္ဗဇိတ** န္တိ ဧဝရူပေန ဉာဏေန သမန္နာဂတံ ပဗ္ဗဇိတံ။ **ဝိဇ္ဇာယာ**တိ စတုတ္ထမဂ္ဂဝိဇ္ဇာယ။ **အာရဒ္ဓဝီရိယ** န္တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယံ ပရိပုဏ္ဏဝီရိယံ။ ဒုတိယံ။

၃. ကဿပဂေါတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၃. တတိယေ **ဆေတန္တိ** ဇေကံ မိဂလုဒ္ဒကံ။ **ဩဝဒတီ**တိ သော ကိရ မိဂလုဒ္ဒကော ဟတောဝ ဘုဉ္ဇိတွာ "မိဂေ ဝဓိဿာမီ"တိ အရညံ ပဝိဋ္ဌော ဇေကံ ရောဟိတမိဂံ ဒိသွာ "သတ္တိယာ နံ ပဟရိဿာမီ"တိ အနုဗန္ဓမာနော ထေရဿ ပဌမသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နဿ အဝိဒူရေန ပက္ကမတိ။ အထ နံ ထေရော – "ဥပာသက, ပာဏာတိပာတော နာမေသ အပာယသံဝတ္တနိကော အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကော, သက္ကာ အညေနပိ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မေန

အရညာရဏံ ကာတုံ, မာ ဇေရူပံ ကက္ခဥ္ဇကမ္မံ ကရောဟီ''တိ အာဟ။ သောပိ ''မဟာပံသုကူလိကတ္ထေရော ကထေတီ''တိ ကရဝေန ဌတွာ သောတုံ အာရဒ္ဓော။ အထဿ သောတုကာမတံ ဇနေဿာမီတိ ထေရော အင်္ဂုဋ္ဌကံ ဇာလာပေသိ။ သော အက္ခီဟိပိ ပဿတိ, ကဏ္ဏေဟိပိ သုဏာတိ, စိတ္တံ ပနဿ ''အသုကဋ္ဌာနံ မိကေ ဂတော ဘဝိဿတိ, အသု ကတိတ္ထံ သြိတိဏ္ဏော, တတ္ထ နံ ဂန္တွာ ဃာတေတွာ ယာဝဒိစ္ဆကံ မံသံ ခါဒိတွာ သေသံ ကာဇေနာဒာယ ဂန္တွာ ပုတ္တကေ တောသေဿာမီ''တိ ဇဝံ မိဂဿေဝ အနုပဒံ ဓာဝတိ။ ဇဝံ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ထေ ရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''သြိဝဒတီ''တိ။ **အဇ္ဈဘာသိ** တိ ''အယံ ထေရော အအရုံ တစ္ဆန္တော ဝိယ အခေတ္တေ ဝပ္ပန္တော ဝိယ အတ္တနောပိ ကမ္မံ နာသေတိ, ဇေတဿာပိ စောဒေဿာမိ န''န္တိ အဘာသိ။

အပ္ပပညဿ နိပ္ပည်။ **အစေတသဿ** ကာရဏာဇာနနသမတ္ထေန စိတ္တေန ရဟိတံ။ **မဉ္ဇောတ** တိ အန္ဓဗာလော ဝိယ။ **သုဏာတီ**တိ တဝ ဓမ္မကထံ သုဏာတိ။ **န ဝိဇာနာတီ**တိ အတ္ထမဿ န ဇာနာတိ။ **အာလောကေတီ**တိ တဝ ပုထုဇ္ဇနိ ကက္ကဋ္ဌိယာ ဇလန္တံ အင်္ဂုဋ္ဌကံ အာလောကေတိ။ **န ပဿတီ** တိ ဇတ္တ ''နေဝ တေလံ န ဝဋ္ဋိ န ဒီပကပလ္လိကာ, ထေ ရဿ ပန အာနုဘာဝေနာယံ ဇလတီ''တိ ဣမံ ကာရဏံ န ပဿတိ။ **ဒသ ပဇ္ဇောတေ** တိ ဒသသု အင်္ဂုလီသု ဒသ ပဒီပေ။ **ရူပာနီ**တိ ကာရဏာရူပါနိ။ **စက္ခု** တိ ပညာစက္ခု။ **သံဝေဂမာပါဒီ**တိ ကိံ မေ ဣမိနာတိ? ဝိရိယံ ပဂ္ဂယှ ပရမဝိဝေကံ အရဟ တ္တမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တတိယံ။

၄. သမ္ဗဟုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၄. စတုတ္ထေ **သမ္ဗဟုလာ** တိ ဗဟူ သုတ္တန္တိကာ အာဘိဓမ္မိကာ ဝိနယဓရော စ။ **ဝိဟရန္တိ** တိ သတ္တု သန္တိ ကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိဟရန္တိ။ **ပက္ကမိံသု** တိ တေ ကိရ တသ္မိံ ဇနပဒေ အညတရံ ကမံ ဥပသင်္ကမန္တေ ဒိသွာ တ မနုဿာ ပသန္နစိတ္တာ အာသနသာလာယ ကောဇဝတ္ထရဏာဒီနိ ပညာပေတွာ ယာဂုခဇ္ဇကာနိ ဒတွာ ဥပနိသီဒိံ သု။ မဟာထေရော ဇော် ဓမ္မကထိကံ ''ဓမ္မံ ကထေဟီ''တိ အာဟ။ သော စိတ္တံ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ မနုဿာ ပသီဒိတွာ ဘောဇနဝေလာယံ ပဏီတဘောဇနံ အဒံသု။ မဟာထေရော မနုညံ ဘတ္တာနုမောဒနမကာသိ။ မနုဿာ ဘိယျောသောမ တ္တာယ ပသန္နာ ''ဣဓေဝ, ဘန္တေ, တေမာသံ ဝသထာ''တိ ပဋိညံ ကာရေတွာ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နေ ဌာနေ သေနာသ နာနိ ကာရေတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ မဟာထေရော ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဘိက္ခူ သြဝဒိ – ''အာဝုသော, တုမ္ဟေဟိ ဂရုကဿ သတ္တု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟိတံ, ဗုဒ္ဓဟတုဘာတေ နာမ ဒုလ္လဘော။ မာသဿ အဋ္ဌ ဒိဝ သေ ဓမ္မဿဝနံ ကတွာ ဂဏာသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ အပ္ပမတ္တာ ဝိဟရထာ''တိ။ တေ တထာ ပဋ္ဌာယ ယုဥ္ဇန္တိ ဃဋ္ဋေ န္တိ။ ကအာစိ သဇ္ဇရတ္တိကံ ဓမ္မဿဝနံ ကရောန္တိ, ကအာစိ ပဥှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ, ကအာစိ ပဓာနံ ကရောန္တိ။ တေသံ ဓ မ္မဿဝနဒိဝသေ ဓမ္မံ ကထေန္တာနံယေဝ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ ပဥှာဝိဿဇ္ဇနဒိဝသေ ဗုတ္တော ဘိက္ခု ပဥှံ ပုစ္ဆတိ, ပဏ္ဍိတော ဝိဿဇ္ဇေတီတိ ပုစ္ဆနဝိဿဇ္ဇနံ ကရောန္တာနံယေဝ။ ပဓာနဒိဝသေ သူရိယတ္ထင်္ဂမနေ ဂဏ္ဍိံ ပဟရိတွာ စင်္ကမံ သြတရိတွာ ပဓာနံ ကရောန္တာနံယေဝ။ တေ ဇဝံ ဝဿံ ဝသိတွာ ပဝာရေတွာ ပက္ကမိံသု။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပရိဒေဝမာနာ**တိ ''ဣဒါနိ တထာရူပံ မဓုရံ ဓမ္မဿဝနံ ပဥှာကထနံ ကုတော လဘိဿာမီ''တိ အာဒီနိ ဝတွာ ရောဒမာနာ။

ခါယတီတိ ပညာယတိ ဥပဋ္ဌာတိ။ **ကော မေ**တိ ကဟံ ဣမေ။ **ဝဇ္ဇိဘူမိယာ** တိ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌာဘိမုခါ ဂတာ။ **မက ဝိယာ** တိ ယထာ မက တသ္မိံ တသ္မိံ ပဗ္ဗတဟဒေ တ ဝနသဏ္ဍေ တ ဝိစရန္တာ – ''ဣဒံ အမှာကံ မာတုသန္တကံ ပိတုသန္တ ကံ ပဝေဏိအာဂတ''န္တိ အဂဟေတွာ, ယတ္ထေဝ နေသံ ကေစရဖာသုတာ စ ဟောတိ ပရိပန္ထာဘာဝေ စ, တတ္ထ ဝိစ ရန္တိ။ ဇဝံ အနိကေတာ အဂေဟာ ဘိက္ခုတေပိ ''အယံ, အာဝုသော, အမှာကံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တကော ပဝေဏိ အာဂတော''တိ အဂဟေတွာ ယတ္ထေဝ နေသံ ဥတုသပ္ပာယံ ဘောဇနသပ္ပာယံ ပုဂ္ဂလသပ္ပာယံ သေနာသနသပ္ပာယံ ဓမ္မဿဝနသပ္ပာယဉ္စ သုလဘံ ဟောတိ, တတ္ထ ဝိဟရန္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၅. ပဉ္စမေ **အာနန္ဒော** တိ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကတ္ထေရော။ **အတိဝေလန္တိ** အတိက္ကန္တဝေလံ။ **ဂိဟိသညတ္တိဗ ဟုလော**တိ ရတ္တိဥ္စ ဒိဝါ စ ဗဟုကာလံ ဂိဟီ သညာပယန္တော။ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ မဟာကဿပတ္ထေရော ထေရံ

အာဟ – “အာဝုသော, မယံ ရာဇဂဟေ ဝသ္သံ ဥပဂန္တွာ ဓမ္မံ သဂ္ဂါယိဿာမ, ဂစ္ဆ တွံ အရညံ ပဝိသိတွာ ဥပရိမ
ဂ္ဂတ္တယတ္ထာယ တယာမံ ကရောဟီ”တိ။ သော ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရမာအယ ကောသလရဋ္ဌံ ဂန္တွာ ကေသ္မိံ
အရညာတသေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဧကံ ကမံ ဟဝိသိ။ မနုဿာ ထေရံ ဒိသွာ – “ဘန္တေ အာနန္ဒ, တုမှေဟ ပုဗ္ဗေ သ
တ္ထာရာ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆထ။ အဇ္ဇ ဧကကာဝ အာဂတာ။ ကဟံ သတ္ထာရံ ဌပေတွာ အာဂတတ္ထ? ဣအနိ ကဿ ပ
တ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရထ? ကဿ မုခောဒကံ ဒန္တကဋ္ဌံ ဒေထ, ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇထ, ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကရော
ထာ”တိ ဗဟုံ ဝတွာ ပရိဒေဝိံသု။ ထေရော – “မာ, အာဝုသော, သောစိတ္ထ, မာ ပရိဒေဝိတ္ထ, အနိစ္စာ သင်္ခါရာ”တိအာ
ဒီနိ ဝတွာ တေ သညာပေတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ မနုဿာ သာယမ္ပိ တတ္ထ ဂန္တွာ
တထေဝ ပရိဒေဝန္တိ။ ထေရောပိ တထေဝ ဩဝဒတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အဇ္ဈဘာသီ** တိ “အယံ ထေရော ဘိက္ခုသ
င်္ဃဿ ကထံ သုတွာ ‘သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ’တိ အရညံ ပဝိသိတွာ ဣအနိ ဂိဟီ သညာပေန္တော ဝိဟရတိ, သတ္
ထု သာသနံ အသင်္ဂဟိတပုပ္ဖရာသိ ဝိယ ဌိတံ, ဓမ္မသင်္ဂဟံ န ကရောတိ, စောဒေဿာမိ န”န္တိ စိန္တေတွာ အဘာသိ။

ပသက္ကိယာ တိ ပဝိသိတွာ။ **ဟဒယသ္မိံ ဩပိယာ** တိ ကိစ္စတော စ အာရမ္မဏတော စ ဟဒယမှိ ပက္ခိပိတွာ။ “နိ
ဗ္ဗာနံ ဟာပုဏိဿာမီ”တိ ဝီရိယံ ကရောန္တော နိဗ္ဗာနံ ကိစ္စတော ဟဒယမှိ ဩပေတိ နာမ, နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ပန သမာပ
တ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒန္တော အာရမ္မဏတော။ တဒုဘယမ္ပိ သန္ဓာယေသာ ဘာသတိ။ **ဈာယာ**တိ ဒွီဟိ ဈာနေဟိ ဈာ
ယိကော ဘဝ။ **ဗိဠ္ဌိဗိဠ္ဌိကာ**တိ အယံ ဂိဟီဟိ သဒ္ဓိံ ဗိဠ္ဌိဗိဠ္ဌိကထာ။ ပဉ္စမံ။

၆. အနုရုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၆. ဆဋ္ဌေ **ပုရာဏဒုတိယိကာ**တိ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ အဂ္ဂမဟေသီ။ **သောဘသီ**တိ ပုဗ္ဗေပိ သောဘသိ, ဣအနိပိ
သောဘသိ။ **ဒုဂ္ဂတာ** တိ န ဂတိဒုဂ္ဂတိယာ ဒုဂ္ဂတာ။ တာ ဟိ သုဂတိယံ ဌိတာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တိ, ပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိ
ယာ ပန ဒုဂ္ဂတာ။ တတော စုတာ ဟိ တာ နိရယေပိ ဥပပဇ္ဇန္တီတိ ဒုဂ္ဂတာ။ **ပတိဋ္ဌိတာ** တိ သက္ကာယသ္မိံ ဟိ ပတိဋ္ဌဟ
န္တော အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ပတိဋ္ဌာတိ – ရတ္တော ရာဂဝသေန ပတိဋ္ဌာတိ, ဒုဋ္ဌော ဒောသဝသေန။ မူဠှော မောဟဝ
သေန။ ဝိနိဗဒ္ဓေါ မာနဝသေန။ ပရာမဋ္ဌော ဒိဋ္ဌိဝသေန။ ထာမဂတော အနုသယဝသေန။ အနိဋ္ဌင်္ဂတော ဝိစိကိစ္ဆာဝသေန။
ဝိက္ခေပဂတော ဥဒ္ဓစ္စဝသေန ပတိဋ္ဌာတိ။ တာပိ ဧဝံ ပတိဋ္ဌိတာဝ။ **နရဒေဝတန္**တိ ဒေဝနရာနံ။

နတ္ထိ အနီတိ သာ ကိရ ဒေဝဓီတာ ထေရေ ဗလဝသိနေဟာ အဟောသိ, ပဋိဂ္ဂန္တုံ နာသက္ခိ။ ကာလေန အာဂန္တွာ ပရိ
ဝေဏံ သမ္မဇ္ဇတိ, မုခောဒကံ ဒန္တကဋ္ဌံ ဟာနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌပေတိ။ ထေရော အနာဝဇ္ဇနေန ပရိဘုဉ္ဇတိ။ ဧကေ
သ္မိံ ဒိဝသေ ထေရဿ ဇိဏ္ဏစီဝရဿ စောဠကဘိက္ခံ စရတော သင်္ကာရကူဋေ ဒိဗ္ဗဒုဿံ ဌပေတွာ ပက္ကာမိ။
ထေရော တံ ဒိသွာ ဥက္ခိပိတွာ, ဩလောကေန္တော ဒုဿန္တံ ဒိသွာ “ဒုဿမေတ”န္တိ ဉတွာ, “အလံ တွောဝ
တာ”တိ အဂ္ဂဟေသိ။ တေနေဝဿ စီဝရံ နိဋ္ဌာသိ။ အထ ဒွေဝ အဂ္ဂသာဝကာ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော စာတိ တယော ဇနာ
စီဝရံ ကရိံသု။ သတ္ထာ သူစိံ ယောဇေတွာ အဒါသိ။ နိဋ္ဌိတစီဝရဿ ပိဏ္ဍာယ စရတော ဒေဝတာ ပိဏ္ဍပါတံ သမာဒ
ပေတိ။ သာ ကာလေန ဧကိကာ, ကာလေန အတ္တဒုတိယာ ထေရဿ သန္တိကံ အာဂစ္ဆတိ။ တဒါ ပန အတ္တတတိယာ အာ
ဂန္တွာ ဒိတဋ္ဌာနေ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ – “မယံ မနာပကာယိကာ နာမ မနသာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတရူပံ မာပေမာ”တိ
အာဟ။ ထေရော – “တော ဧဝံ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိဿာမိ, သဗ္ဗာ နီလကာ ဟောန္တူ”တိ စိန္တေသိ။ တာ ထေရဿ မနံ ဉတွာ
တ သဗ္ဗာဝ နီလဝဏ္ဏာ အဟေသုံ, ဧဝံ ပီတလောဟိတဩဒါတဝဏ္ဏာတိ။ တတော စိန္တယိံသု – “ထေရော အမှာကံ
ဒဿနံ အဿာဒေတီ”တိ တာ သမဇ္ဇံ ကာတုံ အာရဒ္ဓါ, ဧကာပိ ကာယိ, ဧကာပိ နစ္စိ, ဧကာပိ အစ္ဆရံ ပဟာရိ။ ထေရော
ဣန္ဒြိယာနိ ဩက္ခိပိ။ တတော – “န အမှာကံ ဒဿနံ ထေရော အဿာဒေတီ”တိ ဉတွာ သိနေဟံ တ သန္ထဝံ တ
အလဘမာနာ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ ဂန္တုမာရဒ္ဓါ။ ထေရော တာသံ ဂမနဘာဝံ ဉတွာ – “မာ ပုနပ္ပုနံ အာဂစ္ဆိတ္ထာ”တိ အရဟတ္
တံ ဗျာကရောန္တော ဣမံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဝိက္ခီဏော** တိ ခီဏော။ **ဇာတိသံသာရော**တိ တတ္ထ တတ္ထ ဇာတိသင်္
ခါတော သံသာရော။ ဆဋ္ဌံ။

၇. နာဂဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၇. သတ္တမေ **အတိကာလေနာ**တိ သဗ္ဗရတ္တိံ နိဒ္ဒာယိတ္ဝာ ဗလဝပစ္စူသေ ကောဋိသမ္ဗုဠ္ဠနိယာ ထောကံ သမ္ဗဇ္ဇိတ္ဝာ မုခံ ဓောဝိတ္ဝာ ယာဂုဘိက္ခာယ ဟတောဝ ပဝိသတိ။ **အတိဒိဝါ**တိ ယာဂုံ အာဒာယ အာသနသာလံ ဂန္တွာ ပိဝိတ္ဝာ ကောသိံ ဌာနေ နိပန္နော နိဒ္ဒာယိတ္ဝာ – ''မနုဿာနံ ဘောဇနဝေလာယ ပဏီတံ ဘိက္ခံ လဘိဿာမီ''တိ ဥပကဋ္ဌေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ဥဋ္ဌာယ ဓမ္မကရဏေန ဥဒကံ ဂဟေတ္ဝာ အက္ခီနိ ပမဇ္ဇိတ္ဝာ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ မဇ္ဈန္ဟိကေ ဝီတိဝတ္တေ ပဋိက္ကမတိ။ **ဒိဝါ စ အာဂန္တွာ** တိ အတိကာလေ ပဝိဋ္ဌေန နာမ အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပဌမတရံ အာဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ, တ္ဝံ ပန အတိဒိဝါ ဒိဝါ အာဂန္တွာ ဂတာသီတိ အတ္ထော။ **ဘာယာမိ နာဂဒတ္တ** န္တိ တံ နာဂဒတ္တံ အဟံ ဘာယာမိ။ **သုပ္ပဂဗ္ဘ** န္တိ သုဋ္ဌု ပဂဗ္ဘံ။ **ကုလေသူ**တိ ခတ္တိယကုလာဒိဥပဋ္ဌာကကုလေသု။ သတ္တမံ။

၈. ကုလဃရဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၈. အဋ္ဌမေ **အဇ္ဈောဂာဠှပ္ပတ္တော** တိ ဩဂာဟပ္ပတ္တော။ သော ကိရ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ တံ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသိတ္ဝာ ဒုတိယဒိဝသေ ကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိ ဟာသာဒိကေဟိ အဘိက္ကန္တာဒီဟိ။ အညတရံ ကုလံ တဿ ဣရိယာပထေ ပသီဒိတ္ဝာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတ္ဝာ ပိဏ္ဍပါတံ အဒါသိ။ ဘတ္တာနုမောဒနံ ပုန သုတ္ဝာ အတိရေကတရံ ပသီဒိတ္ဝာ, ''ဘန္တေ, နိစ္စကာလံ ဣဓေဝ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ''တိ နိမန္တေသိ။ ထေရော အဓိဝါသေတ္ဝာ တေသံ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇမာနော ဝီရိယံ ပဂ္ဂယှ ဃဋေန္တော အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ စိန္တေသိ – ''ဗဟူပကာရံ မေ ဧတံ ကုလံ, အညတ္ထ ဂန္တွာ ကိံ ကရိဿာမီ''တိ? ဖလသမာပတ္တိသုခံ အနုဘဝန္တော တတ္ထေဝ ဝသိ။ **အဇ္ဈာဘာသီ** တိ သာ ကိရ ထေရဿ ခီဏာသဝဘာဝံ အဇာနန္တီ စိန္တေသိ – ''အယံ ထေရော နေဝ အညံ ကာမံ ဂစ္ဆတိ, န အညံ ဃရံ, န ရုက္ခမူလအာသနသာလာဒီသု နိသီဒတိ, နိစ္စကာလံ ဃရံ ပဝိသိတ္ဝာဝ နိသီဒတိ, ဥဘောပေတေ ဩဂဓပ္ပတ္တာ ပဋိဗဒ္ဓပ္ပတ္တာ, ကအာစိ ဧသ ဣမံ ကုလံ ဒူသေယျ, စောဒေဿာမိ န''န္တိ။ တသ္မာ အဘာသိ။

သဏ္ဌာနေ တိ နဂရဒွါရသ္သ အာသန္နေ မနုဿာနံ ဘဏ္ဍကံ ဩတာရေတ္ဝာ ဝိဿမနဋ္ဌာနေ။ **သင္ဂမ္မာ** တိ သမာဂန္တွာ။ **မန္တေန္တိ** တိ ကထေန္တိ။ **မဉ္စ တဉ္စ** တိ မဉ္စ ကထေန္တိ တဉ္စ ကထေန္တိ။ **ကိမန္တရ** န္တိ ကိံ ကာရဏံ? **ဗဟူ ဟိ သဒ္ဒာ ပစ္စူဟာ** တိ ဗဟုကာ ဧတေ လောကသ္မိံ ပဋိလောမသဒ္ဒါ။ **န တေနာ**တိ တေန ကာရဏေန, တေန တတပဿိနာ န မင်္ကု ဟောတဗ္ဗံ။ **န ဟိ တေနာ**တိ န ဟိ တေန ပရေဟိ ဝုတ္တဝစနေန သတ္တော ကိလိဿတိ, အတ္တနာ ကတေန ပန ပာပကမ္မေနေဝ ကိလိဿတီတိ ဒဿေတိ။ **တတမိဂေ ယထာ**တိ ယထာ ဝနေ တတမိဂေ တတတေရိတာနံ ပဏ္ဏာဒီနံ သဒ္ဒေန ပရိတဿတိ, ဧဝံ ယော သဒ္ဒပရိတ္တာသီ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **နာဿ သမ္ပဇ္ဇတေ ဝတ** န္တိ တဿ လဟုစိတ္တဿ ဝတံ န သမ္ပဇ္ဇတိ။ ထေရော ပန ခီဏာသဝတ္တာ သမ္ပန္နဝတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဝဇ္ဇိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၉. နဝမေ **ဝဇ္ဇိပုတ္တကော** တိ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ ရာဇပုတ္တော ဆတ္တံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော။ **သဗ္ဗရတ္တိစာရော** တိ ကတ္တိကနက္ခတ္တံ ဃောသေတ္ဝာ သကလနဂရံ ဓဇပဋာကာဒီဟိ ပဋိမဏ္ဍေတ္ဝာ ပဝတ္တိတော သဗ္ဗရတ္တိစာရော။ ဣဒ ဥဟိ နက္ခတ္တံ ယာဝ စာတုမဟာရာဇိကေဟိ ဧကောဗဒ္ဓံ ဟောတိ။ **တူရိယတာဠိတဝါဒိတနိဂ္ဃောသသဒ္ဒ** န္တိ ဘေရိအာဒိတူရိယာနံ တာဠိတာနံ ဝီဏာဒီနဉ္စ ဝါဒိတာနံ နိဂ္ဃောသသဒ္ဒံ။ **အဘာသီ**တိ ဝေသာလိယံ ကိရ သတ္တ ရာဇသဟဿာ နိ သတ္တသတာနိ သတ္တ စ ရာဇာနော, တတ္တကာဝ တေသံ ဥပရာဇသေနာပတိအာဒယော ။ တေသု အလင်္ကတပဋိယတ္တေသု နက္ခတ္တကီဠနတ္ထာယ ဝီထိံ ဩတိဏ္ဏေသု သဋ္ဌိဟတ္ထေ မဟာစင်္ကမေ စင်္ကမမာနော နဘဿ မဇ္ဈေ ဌိတံ စန္ဒံ ဒိသွာ စင်္ကမနကောဋိယံ ဖလကံ နိဿာယ ဌိတော အဘာသိ။ **အပဝိဒ္ဓံဝ ဝနသ္မိံ ဒာရုက** န္တိ ဝတ္တဝေဌနာလင်္ကာရရဟိတတ္တာ ဝနေ ဆဍ္ဍိတဒာရုကံ ဝိယ ဇာတံ။ **ဟာပိယောတိ** လာမကတရော အမှေဟိ အညော ကောစိ အတ္ထိ။ **ပိဟယန္တီ**တိ ထေရော အာရညိကော ပံသုကူလိကော ပိဏ္ဍပါတိကော သပဒါနစာရိကော အပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌောတိ ဗဟူ တုယှံ ပတ္ထယန္တီတိ အတ္ထော။ **သဂ္ဂကာမိန** န္တိ သဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တာနံ ဂတာနမ္ပိ။ နဝမံ။

၁၀. သဇ္ဈာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၀. ဒသမေ **ယံ သုဒ** န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **သဇ္ဈာယဗဟုလော** တိ နိဿရဏပရိယတ္တိံဝသေန သဇ္ဈာယနတော ဗဟုတရံ ကာလံ သဇ္ဈာယန္တော။ သော ကိရ အာစရိယဿ ဒိတ္ဝာနံ သမ္မဇ္ဇိတ္ဝာ အာစရိယံ ဥဒိက္ခန္တော တိဋ္ဌတိ။

အထ နံ အာဂန္တွာ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နဿ တာလဝဏ္ဋ
တံ ဒတွာ ဟနီယံ အာပုစ္ဆိတွာ ဟဒေ ဓောဝိတွာ တေလံ မက္ခေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဌိတော ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတွာ ယာဝ
သုရိယတ္ထင်္ဂမာ သဇ္ဈာယံ ကရောတိ။ သော နှာနကောဋ္ဌကေ ဥဒကံ ဥပဋ္ဌပေတွာ အင်္ဂါရကပလ္လေ အဂ္ဂိံ က
ရောတိ။ အာစရိယဿ နှာတွာ အာဂတဿ ဟဒေသု ဥဒကံ ပုဉ္ဆိတွာ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ ဥဒ္ဒေသံ ဂ
ဟေတွာ ပဌမယာမေ သဇ္ဈာယံ ကတွာ မဇ္ဈိမယာမေ သရီရံ သမဿာသေတွာ ပစ္ဆိမယာမေ ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတွာ
ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ သဇ္ဈာယံ ကတွာ နိရုဒ္ဓသဒ္ဒံ ခယတော သမ္မသတိ။ တတော သေသံ ဥပာဒာယရူပံ ဘူတရူပံ နာမရူ
ပန္တိ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ **အပ္ပေါဿုက္ကော** တိ ဥဒ္ဒေသဂ္ဂဟဏေ စ သဇ္ဈ
ာယကရဏီယေ စ နိရုဿုက္ကော။ **သင်္ကသာယတီ** တိ ယဿ အနိ အတ္ထာယ အဟံ သဇ္ဈာယံ ကရေယျံ, သော
မေ အတ္ထော မတ္ထကံ ပတ္တော။ ကိံ မေ ဣဒါနိ သဇ္ဈာယေနာတိ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ကာလံ အတိဝတ္တေတိ။ **အ
ဇ္ဈဘာသီ**တိ, “ကိံ နု ခေါ အဿ ထေရဿ အဖာသုကံ ဇာတံ, ဥဒာဟု အာစရိယဿ? ကေန နု ခေါ ကာရဏေန
ပုဗ္ဗေ ဝိယ မဓုရဿရေန န သဇ္ဈာယတီ”တိ? အာဂန္တွာ သန္တိကေ ဌိတာ အဘာသိ။

ဓမ္မပအာနီတိ ဣဓ သဗ္ဗမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ အဓိပ္ပေတံ ။ **နာဓီယသီ**တိ န သဇ္ဈာယသိ။ နာဒိယသီတိ တ ဟဗ္ဗော, န ဂဏှာ
သီတိ အတ္ထော။ **ပသံသန္တိ** ဓမ္မဘာဏကော ပသံသံ လဘတိ, အာဘိဓမ္မိကော သုတ္တန္တိကော ဝိနယဓရောတိဿ ပ
သံသိတာ ဘဝန္တိ။ **ဝိရာဂေနာ**တိ အရိယမဂ္ဂေန။ **အညာယာ**တိ ဇာနိတွာ။ **နိက္ခေပန** န္တိ တဿ ဒိဋ္ဌသုတာဒိနော ဝိဿ
ဇ္ဇနံ သန္တော ဝဒန္တီတိ ဒီပေတိ, န ဗုဒ္ဓဝစနဿ။ တွာဝတာ “ထေရော ဗုဒ္ဓဝစနံ န ဝိဿဇ္ဇာပေတိ”တိ န နိစ္စကာ
လံ သဇ္ဈာယန္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, သဇ္ဈာယိတွာ ပန – “တွေကဿာဟံ အတ္ထဿ တ ဓမ္မဿ တ အာဇာရော
ဘဝိတုံ သမတ္ထော”တိ ဥတွာ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဒသမံ။

၁၁. အကုသလဝိတက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၁. ဧကာဒသမေ **အကုသလေ ဝိတက္ကေ** တိ ကာမဝိတက္ကာဒယော တယော မဟာဝိတက္ကေ။ **အယောနိသော မနသိကာရာ**တိ အနုပာယမနသိကာရေန။ **သော**တိ သော တွံ။ **အယောနိသော ပဋိနိဿဇ္ဇ** တိ တေံ အနုပာယမနသိကာရံ ဝဇ္ဇေဟိ။ **သတ္ထာရ** န္တိ ဣမာယ ကထာယ ဟသာဒိကကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတိ။ **ပီတိသုခမသံသယ**န္တိ ဧဝံ သေနေဝ ဗလ
ဝပီတိဉ္စ သုခဉ္စ အဓိဂမိဿသိ။ ဧကာဒသမံ။

၁၂. မဇ္ဈန္ဟိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၂. ဒွာဒသမေ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဒေဝတာသံယုတ္တေ နန္ဒနဝဂ္ဂေ ဝုတ္တမေဝ။ ဒွာဒသမံ။

၁၃. ပာကတိန္ဒြိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၃. တေရသမံ ဒေဝပုတ္တသံယုတ္တေ ဇန္တုဒေဝပုတ္တသုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ တေရသမံ။

၁၄. ဂန္ဓတ္ထေနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၄. စုဒ္ဒသမေ **အဇ္ဈဘာသီ** တိ တံ ဘိက္ခုံ နာဠေ ဂဟေတွာ ပဒုမံ သိင်္ဃမာနံ ဒိသွာ – “အယံ ဘိက္ခု သတ္ထု
သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ အရညံ ပဝိဋ္ဌော ဂန္ဓာရမ္မဏံ ဥပနိဇ္ဈာယတိ, သွာယံ အဇ္ဇ ဥပ
သိင်္ဃံ သွေပိ ပုနဒိဝသေပိ ဥပသိင်္ဃိဿတိ, ဧဝမဿ သာ ဂန္ဓတဏှာ ဝဍ္ဎိတွာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကံ အတ္ထံ
နာသေဿတိ, မာ မယိ ပဿန္တိယာ နဿတု, စောဒေဿာမိ န”န္တိ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘာသိ။

ဧကင်္ဂမေတံ **ထေယျာန** န္တိ ထေနိတဗ္ဗာနံ ရူပာရမ္မဏာဒီနံ ပဉ္စကောဋ္ဌာသာနံ ဣဒံ ဧကင်္ဂံ, ဧကကောဋ္ဌာသော
တိ အတ္ထော။ **န ဟရာမီ**တိ န ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာမိ။ **အာရာ**တိ ဒူရေ နာဠေ ဂဟေတွာ နာမေတွာ ဒူရေ ဌိတော ဥပသိင်္ဃ
ာမီတိ ဝဒတိ။ **ဝဏ္ဏေနာ** တိ ကာရဏေန။

ယွတယန္တိ ယော အယံ။ တသ္မိံ ကိရ ဒေဝတာယ သဒ္ဒိံ ကထေန္တေယေဝ ဇောော တာပသော ဩတရိတ္ဝာ ဘိသခ နနာဒီနိ ကာတုံ အာရဒ္ဓော, တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **အာကိဏ္ဏကမ္မန္တော** တိ ဇဝံ အပရိသုဒ္ဓကမ္မန္တော။ အခီဏကမ္မ န္တောတိပိ ပါဌော, ကက္ခဠဠကမ္မန္တောတိ အတ္တော။ **န ဝုစ္စတီ** တိ ဂန္ဓစောရောတိ တ ပုပ္ဖစောရောတိ တ ကသ္မာ န ဝု စ္စတိ။

အာကိဏ္ဏလုဒ္ဒော တိ ဗဟုပာပေ ကဌ္ဌဟပာပေ တ, တသ္မာ န ဝုစ္စတိ။ **ဓာတိစေလံဝ မက္ခိတော** တိ ယထာ ဓာ တိယာ နိဝတ္ထကိလိဋ္ဌဝတ္ထံ ဥစ္စာရပဿာဝပံသုမသိကဒ္ဒမာဒီဟိ မက္ခိတံ, ဇဝမေဝံ ရာဂအေသာဒီဟိ မက္ခိတော။ **အရ ဟာမိ ဝတ္တဝေ**တိ အရဟာမိ ဝတ္တုံ။ ဒေဝတာယ စောဒနာ ကိရ သုဂတာနုသိဋ္ဌိသဒိသာ, န တံ လာမကာ ဟီနာဓိမုတ္တိ ကာ မိစ္ဆာပဋိပန္နကပုဂ္ဂလာ လဘန္တိ။ တသ္မိံ ပန အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂဖလာနံ ဘဗ္ဗရူပာ ပုဂ္ဂလာ တံ လဘန္တိ, တသ္မာ ဇ ဝမာဟ။

သုစိဂဝေသိနောတိ သုစီနိ သီလသမာဓိဉာဏာနိ ဂဝေသန္တဿ။ **အဏ္ဏာမတ္တံ တ** တိ ဝလာဟကကူဋမတ္တံ ဝိယ။ **ဇာနာသီ**တိ သုဒ္ဓေ အယန္တိ ဇာနာသိ။ **ဝဇ္ဇာသိ** တိ ဝဒေယျာသိ။ **နေဝ တံ ဥပဇီဝါမာ**တိ ဒေဝတာ ကိရ စိန္တေသိ – ''အယံ ဘိက္ခု အတ္တိ မေ ဟိတကာမာ ဒေဝတာ, သာ မံ စောဒေဿတိ သာရေဿတီတိ ပမာဒမ္ပိ အနုယုဥ္ဇေယျ, နာ ဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိဿာမိ''တိ။ တသ္မာ ဇဝမာဟ။ **တ္ဝမေတ**တိ တ္ဝံယေဝ။ **ဇာနေယျာ** တိ ဇာနေယျာသိ။ **ယေနာ** တိ ယေန ကမ္မေန သုဂတိံ ဂစ္ဆေယျာသိ, တံ ကမ္မံ တ္ဝံယေဝ ဇာနေယျာသီတိ။ စုဒ္ဒသမံ။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဝနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ယမကသံယုတ္တံ

၁. ဣန္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၅. ယက္ခသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ဣန္ဒကဿာ** တိ ဣန္ဒကူဋနိဝါသိနော ယက္ခဿ။ ယက္ခာနံ ဟိ ကူဋမ္ပိ, ကူဋေ စ ယက္ခေန နာမံ လဒ္ဓံ။ **ရူပံ န ဇီဝန္တိ ဝဒန္တိ** တိ ယဒိ ဗုဒ္ဓါ ရူပံ ဇီဝန္တိ န ဝဒန္တိ, ယဒိ ရူပံ သတ္တော ပုဂ္ဂ လောတိ ဇီဝံ န ဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ **ကထံ နွယံ ဝိန္ဒတိ** ကထံ နု အယံ? **ကုတဿ အဋ္ဌိယကပိဏ္ဍမေတိ** တိ အဿ သ တ္တဿ အဋ္ဌိယကပိဏ္ဍဉ္စ ကုတော အာဂစ္ဆတိ? ဧတ္ထ စ အဋ္ဌိဂ္ဂဟဏေန တီဏိ အဋ္ဌိသတာနိ, ယကပိဏ္ဍဂ္ဂဟ ဏေန နဝ မံသပေသိသတာနိ ဂဟိတာနိ။ ယဒိ ရူပံ န ဇီဝေ, အထဿ ဣမာနိ စ အဋ္ဌီနိ ဣမာ စ မံသပေသိယော ကုတော အာဂစ္ဆန္တီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ကထံ နွယံ သဇ္ဇတိ ဂဗ္ဘရသ္မိံ** န္တိ ကေန နု ကာရဏေန အယံ သတ္တော မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ သဇ္ဇတိ လဂ္ဂတိ, တိဋ္ဌတီတိ? ပုဂ္ဂလဝါဒီ ကိရေသ ယက္ခော, "ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သတ္တော မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗ တ္တတီ"တိ ဂဟေတွာ ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဿ မာတာ မစ္ဆမံသာဒီနိ ခါဒတိ, သဗ္ဗာနိ ဧကရတ္တိတသေန ပစိ တွာ ဖေဏံ ဝိယ ဝိလီယန္တိ။ ယဒိ ရူပံ သတ္တော န ဘဝေယျ, ဧဝမေဝ ဝိလီယေယျာတိ လဒ္ဓိယာ ဧဝမာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ – "န မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ နိဗ္ဗတ္တတိ, အနုပုဗ္ဗေန ပန ဝဍ္ဎတီ"တိ ဒဿေန္တော **ပဌမံ ကလလံ ဟောတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဌမန္တိ** ပဌမေန ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ တိဿောတိ တ ဖုဿောတိ တ နာ မံ နတ္ထိ, အထ ခေါ တီဟိ ဇာတိဥဏ္ဏံသူဟိ ကတသုတ္တဂ္ဂေ သဏ္ဌိတတေလဗိန္ဒုပ္ပမာဏံ ကလလံ ဟောတိ, ယံ သန္ဓာ ယ ဝုတ္တံ –

> "တိလတေလဿ ယထာ ဗိန္ဒု၊ သပ္ပိမဏ္ဍော အနာဝိလော။
> ဧဝံ ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ၊ ကလလံ သမ္ပဝုစ္စတီ"တိ။

ကလလာ ဟောတိ အဗ္ဗုဒ န္တိ တသ္မာ ကလလာ သတ္တာဟစ္စယေန မံသဓောဝနဥဒကဝဏ္ဏံ အဗ္ဗုဒံ နာမ ဟော တိ, ကလလန္တိ နာမံ အန္တရဓာယတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> "သတ္တာဟံ ကလလံ ဟောတိ၊ ပရိပက္ကံ သမူဟတံ။
> ဝိဝဋ္ဋမာနံ တဗ္ဘာဝံ၊ အဗ္ဗုဒံ နာမ ဇာယတီ"တိ။

အဗ္ဗုဒာ ဇာယတေ ပေသီတိ တသ္မာပိ အဗ္ဗုဒာ သတ္တာဟစ္စယေန ဝိလီနတိပုသဒိသာ ပေသိ နာမ သဉ္ဇာယတိ။ သာ မရိစဖာဏိတေန ဒီပေတဗ္ဗာ။ ကမအရိကာ ဟိ သုပက္ကာနိ မရိစာနိ ဂဟေတွာ သာဋကန္တေ ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ ပီ ဠေတွာ မဏ္ဍံ အာဒာယ ကဟလေ ပက္ခိပိတွာ အာတပေ ဌပေန္တိ, တံ သုက္ခမာနံ သဗ္ဗာကာရေဟိ မုစ္စတိ။ ဧဝရူပါ ပေ သိ ဟောတိ, အဗ္ဗုဒန္တိ နာမံ အန္တရဓာယတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> "သတ္တာဟံ အဗ္ဗုဒံ ဟောတိ၊ ပရိပက္ကံ သမူဟတံ။
> ဝိဝဋ္ဋမာနံ တဗ္ဘာဝံ၊ ပေသိ နာမ ပဇာယတီ"တိ။

ပေသိ နိဗ္ဗတ္တတီ ဃနော တိ တတော ပေသိတော သတ္တာဟစ္စယေန ကုက္ကုဋဏ္ဍသဏ္ဌာနော ဃနော နာမ မံသပိဏ္ဍော နိဗ္ဗတ္တတိ, ပေသီတိ နာမံ အန္တရဓာယတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> "သတ္တာဟံ ပေသိ ဘဝတိ၊ ပရိပက္ကံ သမူဟတံ။
> ဝိဝဋ္ဋမာနံ တဗ္ဘာဝံ၊ ဃနောတိ နာမ ဇာယတိ။
>
> "ယထာ ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍံ၊ သမန္တာ ပရိမဏ္ဍလံ။
> ဧဝံ ဃနဿ သဏ္ဌာနံ၊ နိဗ္ဗတ္တံ ကမ္မပစ္စယာ"တိ။

ဃနာ ပသာခါ ဇာယန္တီ တိ ပဉ္စမေ သတ္တာဟေ ဒွိန္နံ ဟတ္ထပါဒါနံ သီသဿ စတ္ထာယ ပဉ္စ ပီဠကာ ဇာယန္တိ, ယံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ “ပဉ္စမေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာဟေ ပဉ္စ ပီဠကာ သဏ္ဌဟန္တိ ကမ္မတော”တိ။

ဣတော ပရံ ဆဋ္ဌသတ္တမာဒီနိ သတ္တာဟာနိ အတိက္ကမ္မ ဒေသနံ သင်္ခိပိတွာ ဒွါစတ္တာလီသေ သတ္တာဟေ ပရိဏတကာလံ ဂဟေတွာ ဒဿေန္တော **ကေသာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကေသာ လောမာ နခါပိ စာ**တိ ဒွါစတ္တာလီသေ သတ္တာဟေ ဧတာနိ ဇာယန္တိ။

တေန သော တတ္ထ ယာပေတီ တိ တဿ ဟိ နာဘိတော ဥဋ္ဌိတော နာဠော မာတု ဥဒရပဋလေန ဧကာဗဒ္ဓော ဟောတိ, သော ဥပ္ပလဒဏ္ဍကော ဝိယ ဆိဒ္ဒေါ, တေန အာဟာရရသော သံသရိတွာ အာဟာရသမုဋ္ဌာနရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ဧဝံ သော ဒသ မာသေ ယာပေတိ။ **မာတုကုစ္ဆိဂတော နရော**တိ မာတုယာ တိရောကုစ္ဆိဂတော, ကုစ္ဆိယာ အဗ္ဘန္တရဂတောတိ အတ္ထော။ ဣတိ ဘဂဝါ “ဧဝံ ခေါ, ယက္ခ, အယံ သတ္တော အနုပုဗ္ဗေန မာတုကုစ္ဆိယံ ဝဍ္ဎတိ, န ဧကပ္ပဟာရေနေဝ နိဗ္ဗတ္တတီ”တိ ဒဿေတိ။ ပဌမံ။

၂. သက္ကနာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၆. ဒုတိယေ **သက္ကနာမကော** တိ ဧဝံ နာမကော ဧကော ယက္ခော, သော ကိရ မာရပက္ခိကယက္ခော။ **ဝိပ္ပမုတ္တဿာ**တိ တီဟိ ဘဝေဟိ ဝိပ္ပမုတ္တဿ။ **ယဒညန္တိ** ယံ အညံ။ **ဝဏ္ဏေနာ** တိ ကာရဏေန။ **သံဝါသော**တိ ဧကတော ဝါသော, သက္ခိဓမ္မော မိတ္တဓမ္မောတိ အတ္ထော။ **သပ္ပညော** တိ သုပညော သမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ဒုတိယံ။

၃. သူစိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၇. တတိယေ **ဂယာယန္တိ** ဂယာဂါမေ, ဂယာယ အဝိဒူရေ နိဝိဋ္ဌဂါမံ ဥပနိဿာယာတိ အတ္ထော။ **ဋင်္ကိတမဉ္စေ**တိ ဒီဃမဉ္စေ ပါဒမဇ္ဈေ ဝိဇ္ဈိတွာ အဋနိယော ပဝေသေတွာ ကတမဉ္စေ။ တဿ “ဣဒံ ဥပရိ, ဣဒံ ဟေဋ္ဌာ”တိ နတ္ထိ, ပရိဝတ္တေတွာ အတ္ထတောပိ တာဒိသောဝ ဟောတိ, တံ ဒေဝဋ္ဌာနေ ဌပေန္တိ။ စတုန္နံ ပါသာဏာနံ ဥပရိ ပါသာဏံ အတ္ထရိတွာ ကတဂေဟမ္ပိ “ဋင်္ကိတမဉ္စော”တိ ဝုစ္စတိ။ **သူစိလောမဿာ** တိ ကထိနသူစိသဒိသလောမဿ။ သော ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒူရဋ္ဌာနတော အာဂတော သေဒမလဂ္ဂဟိတေန ဂတ္တေန သုပညတ္တံ သင်္ဃိကမဉ္စံ အနာဒရေန အပစ္စတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိ, တဿ ပရိသုဒ္ဓသီလဿ တံ ကမ္မံ သုဒ္ဓဝတ္ထေ ကာဠကံ ဝိယ အဟောသိ။ သော တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော ကာလံကတွာ ဂယာဂါမဒွါရေ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ယက္ခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ နိဗ္ဗတ္တမတ္တဿေဝ စဿ သကလသရီရံ ကထိနသူစီဟိ ဂဝိစ္ဆိဝိဇ္ဈိတံ ဝိယ ဇာတံ။

အထေကဒိဝသံ ဘဂဝါ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော တံ ယက္ခံ ပဌမာဝဇ္ဇနဿေဝ အာပါထံ အာဂတံ ဒိသွာ – “အယံ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝိ။ ကိံ နု ခွါဿ မံ အာဂမ္မ သောတ္ထိကာရဏံ ဘဝေယျာ”တိ? အာဝဇ္ဇေန္တော ပဌမမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယံ အဒ္ဒသ။ အထဿ သင်္ဂဟံ ကာတုကာမော သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ သုဂတမဟာစီဝရံ ပါရုပိတွာ ဒေဝဝိမာနကပ္ပံ ဂန္ဓကုဋိံ ပဟာယ ဟတ္ထိဂတဿမနုဿကုက္ကုရာဒိကုဏပဒုဂ္ဂန္ဓံ သင်္ကာရဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တတ္ထ မဟာဂန္ဓကုဋိယံ ဝိယ နိသီဒိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “သူစိလောမဿ ယက္ခဿ ဘဝနေ”တိ။

ခရောတိ သံသုမာရပိဋ္ဌိ ဝိယ ဆဒနိဋ္ဌကာဟိ ဝိသမစ္ဆဒနပိဋ္ဌိ ဝိယ စ ခရသရီရော။ သော ကိရ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ သီလသမ္ပန္နော ဥပါသကော ဧကဒိဝသေ ဝိဟာရေ စိတ္တတ္ထရဏာဒီဟိ အတ္ထတာယ ဘူမိယာ သင်္ဃိကေ အတ္ထရဏေ အတ္တနော ဥတ္တရာသင်္ဂံ အပစ္စတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိ။ သင်္ဃိကံ တေလံ အဘာဇေတွာ အတ္တနော ဥတ္တရာသင်္ဂံ အပစ္စတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိ။ သင်္ဃိကံ တေလံ အဘာဇေတွာ အတ္တနော ဟတ္ထေဟိ သရီရံ မက္ခေသီတိပိ ဝဒန္တိ။ သော တေန ကမ္မေန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတုံ အသက္ကောန္တော တဿေဝ ဂါမဿ ဒွါရေ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ယက္ခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ နိဗ္ဗတ္တမတ္တဿ စဿ သကလသရီရံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အဟောသိ။ တေ ဥဘောပိ သဟာယာ ဇာတာ။ ဣတိ ခရဿ ခရဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဝိဒူရေ အတိက္ကမန္တီတိ ကေစရံ ပရိယေသန္တာ သမာဂမဋ္ဌာနံ ဝါ ဂစ္ဆန္တာ အာသန္နေ ဌာနေ ဂစ္ဆန္တိ။ တေသု သူစိလောမော သတ္ထာရံ န ပဿတိ, ခရလောမော ပဌမတရံ ဒိသွာ သူစိလောမံ ယက္ခံ တေဒဝေါစ – “**ဧသော သမဏော**”တိ, သမ္မ, ဧသ တဝ ဘဝနံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နော ဧကော သမဏောတိ။ **နေသော သမဏော, သမဏကော ဧသော**တိ သော ကိရ ယော မံ ပဿိတွာ ဘီတော ပလာယတိ, တံ သမဏကောတိ ဝဒတိ။ ယော န ဘာယတိ, တံ သမဏောတိ။ တသ္မာ “အယံ မံ ဒိသွာ ဘီတော ပလာယိဿတီ”တိ မညမာနော ဧဝမာဟ။

ကာယံ ဥပနာမေသီတိ ဘေရဝရူပံ နိမ္မိနိတွာ မဟာမုခံ ဝိဝရိတွာ သကလသရီရေ လောမာနိ ဥဋ္ဌာပေတွာ ကာယံ ဥပနာမေသိ။ **အပနာမေသီ**တိ ရတနသတိကံ သုဝဏ္ဏဃဋိကံ ဝိယ ထောကံ အပနာမေသိ။ **ပါပကော**တိ လာမကော အမနုဿော။ သော ဂူထံ ဝိယ အဂ္ဂိ ဝိယ ကဏှသပ္ပော ဝိယ စ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗော, န ဣမိနာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေန သရီရေန သမ္ဖုဋ္ဌိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဝုတ္တော ပန သူစိလောမော “ပါပကော ကိရ မေ သမ္ဖဿော”တိ ကုဒ္ဓော **ပဉှံ တံ, သမဏာ**တိ အာဒိမာဟ။ **စိတ္တံ ဝါ တေ ခိပိဿာမီ**တိ ယေသဉှိ အမနုဿာ စိတ္တံ ခိပိတုကာမာ ဟောန္တိ, တေသံ သေတမုခံ နီလောဒရံ သုရတ္တဟတ္ထပါဒံ မဟာသီသံ ပဇ္ဇလိတနေတ္တံ ဘေရဝံ ဝါ အတ္တဘာဝံ နိမ္မိနိတွာ ဒဿေန္တိ, ဘေရဝံ ဝါ သဒ္ဒံ သာဝေန္တိ, ကထေန္တာနံယေဝ ဝါ မုခေ ဟတ္ထံ ပက္ခိပိတွာ ဟဒယံ မဒ္ဒန္တိ, တေန တေ သတ္တာ ဥမ္မတ္တကာ ဟောန္တိ ခိတ္တစိတ္တာ။ တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ပါရဂင်္ဂါယာ**တိ ဒွိသု ပါဒေသု ဂဟေတွာ တံ အာဝိဉ္ဆေတွာ ယထာ န ပုနာဂစ္ဆသိ, ဧဝံ ပါရံ ဝါ ဂင်္ဂါယ ခိပိဿာမီတိ ဝဒတိ။ **သဒေဝကေ**တိအာဒိ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ပုစ္ဆ ယဒါကင်္ခသီ**တိ ယံကိဉ္စိ အာကင်္ခသိ, တံ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆ, အသေသံ တေ ဗျာကရိဿာမီတိ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေတိ။

ကုတောနိဒါနာတိ ကိံနိဒါနာ, ကိံပစ္စယာတိ အတ္ထော? **ကုမာရကာ ဓင်္ကမိဝေါဿဇန္တီ**တိ ယထာ ကုမာရကာ ကာကံ ဂဟေတွာ ဩဿဇန္တိ ခိပန္တိ, ဧဝံ ပါပဝိတက္ကာ ကုတော သမုဋ္ဌာယ စိတ္တံ ဩဿဇန္တီတိ ပုစ္ဆတိ?

ဣတောနိဒါနာတိ အယံ အတ္တဘာဝေါ နိဒါနံ ဧတေသန္တိ ဣတော နိဒါနာ။ **ဣတောဇာ**တိ ဣတော အတ္တဘာဝတော ဇာတာ။ **ဣတော သမုဋ္ဌာယ မနောဝိတက္ကာ**တိ ယထာ ဒီဃသုတ္တကေန ပါဒေ ဗဒ္ဓံ ကာကံ ကုမာရကာ တဿ သုတ္တပရိယန္တံ အင်္ဂုလိယံ ဝေဌေတွာ ဩဿဇန္တိ, သော ဒူရံ ဂန္တွာပိ ပုန တေသံ ပါဒမူလေယေဝ ပတတိ, ဧဝမေဝ ဣတော အတ္တဘာဝတော သမုဋ္ဌာယ ပါပဝိတက္ကာ စိတ္တံ ဩဿဇန္တိ။

သ္နေဟဇာတိ တဏှာသိနေဟတော ဇာတာ။ **အတ္တသမ္ဘူတာ**တိ အတ္တနိ သမ္ဘူတာ။ **နိဂြောဓဿေဝ ခန္ဓဇာ**တိ နိဂြောဓခန္ဓေ ဇာတာ ပါရောဟာ ဝိယ။ **ပုထူ**တိ ဗဟူ အနေကပ္ပကာရာ ပါပဝိတက္ကာ တံသမ္ပယုတ္တကိလေသာ စ။ **ဝိသတ္တာ**တိ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ။ **ကာမေသူ**တိ ဝတ္ထုကာမေသု။ **မာလုဝါဝ ဝိတတာ ဝနေ**တိ ယထာ ဝနေ မာလုဝါ လတာ ယံ ရုက္ခံ နိဿာယ ဇာယတိ, တံ မူလတော ယာဝ အဂ္ဂါ, အဂ္ဂတော ယာဝ မူလာ ပုနပ္ပုနံ သံသိဗ္ဗိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဩတတဝိတတာ တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ ဝတ္ထုကာမေသု ပုထူ ကိလေသကာမာ ဝိသတ္တာ, ပုထူ ဝါ သတ္တာ တေဟိ ကိလေသကာမေဟိ ဝတ္ထုကာမေသု ဝိသတ္တာ။ **ယေ နံ ပဇာနန္တီ**တိ ယေ “အတ္တသမ္ဘူတာ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တံ အတ္တဘာဝံ ဇာနန္တိ။

ယတောနိဒါနန္တိ ယံ နိဒါနမဿ အတ္တဘာဝဿ တဉ္စ ဇာနန္တိ။ **တေ နံ ဝိနောဒေန္တီ**တိ တေ ဧဝံ အတ္တဘာဝသင်္ခါတဿ ဒုက္ခသစ္စဿ နိဒါနဘူတံ သမုဒယသစ္စံ မဂ္ဂသစ္စေန ဝိနောဒေန္တိ။ **တေ ဒုတ္တရ**န္တိ တေ သမုဒယသစ္စံ နီဟရန္တာ ဣဒံ ဒုတ္တရံ ကိလေသောဃံ တရန္တိ။ **အတိဏ္ဏပုဗ္ဗ**န္တိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ သုပိနန္တေနပိ န တိဏ္ဏပုဗ္ဗံ။ **အပုနဗ္ဘဝါယာ**တိ အပုနဗ္ဘဝသင်္ခါတဿ နိဗ္ဗာနဿတ္ထာယ။ ဣတိ ဣမာယ ကထာယ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေန္တော အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ ဒေသနာဝသာနေ သူစိလောမော တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ ဌိတော ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ သောတာပန္နာ စ နာမ န ကိလိဋ္ဌတ္တဘာဝေ တိဋ္ဌန္တီတိ သဟ ဖလပဋိလာဘေနဿ သရီရေ သေတကဏ္ဏုပိဋ္ဌကသူစိယော သဗ္ဗာ ပတိတာ။ သော ဒိဗ္ဗဝတ္ထနိဝတ္ထော ဒိဗ္ဗဝရဒုကူလုတ္တရာသင်္ဂေါ ဒိဗ္ဗဝေဌနဝေဌိတော ဒိဗ္ဗာဘရဏဂန္ဓမာလဓရော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဟုတွာ ဘုမ္မဒေဝတာပရိဟာရံ ပဋိလဘီတိ။ တတိယံ။

၄. မဏိဘဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၈. စတုတ္ထေ **သုခမေဓတီ**တိ, သုခံ ပဋိလဘတိ။ **သုဝေ သေယျော** တိ သုဝေ သုဝေ သေယျော, နိစ္စမေဝ သေယျောတိ အတ္ထော။ **ဝေရာ န ပရိမုစ္စတီ** တိ အဟံ သတိမာတိ တေ္တကေန ဝေရတော န မုစ္စတိ။ **ယဿ** တိ ယဿ အရဟတော။ **အဟိံသာယာ**တိ ကရုဏာယ စေဝ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေ စ။ **မေတ္တံသော** တိ သော မေတ္တာဧွဝ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂဥ္စ ဘာဝေတိ။ အထ တ **အံသော**တိ ကောဋ္ဌာသော ဝုစ္စတိ။ မေတ္တာ အံသော ဧတဿာတိ မေတ္တံသော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယဿ အရဟတော သဗ္ဗကာလံ အဟိံသာယ ရတော မနော, ယဿ စ သဗ္ဗဘူတေသု မေတ္တာကောဋ္ဌာသော အတ္ထိ, တဿ ကေနစိ ပုဂ္ဂလေန သဒ္ဓိံ ဝေရံ နာမ နတ္ထိ ယက္ခာတိ။ စတုတ္ထံ။

၅. သာနုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၉. ပဉ္စမေ **ယက္ခေန ဂဟိတော ဟောတီ** တိ သော ကိရ တဿာ ဥပာသိကာယ ဧကပုတ္တကော။ အထ နံ သာ ဒဟရကာလေယေဝ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သီလဝါ အဟောသိ ဝတ္တသမ္ပန္နော, အာစရိယုပဇ္ဈာယအာဂန္တုကာဒီနံ ဝတ္တံ ကတမေဝ ဟောတိ, မာသဿ အဋ္ဌမီဒိဝသေ ပာတောဝ ဝုဋ္ဌာယ ဥဒကမာဠကေ ဥဒကံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဓမ္မဿဝနဂ္ဂံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဒီပံ ဇာလေတွာ မဓုရဿရေန ဓမ္မဿဝနံ ဃောသေတိ။ ဘိက္ခူ တဿ ထာမံ ဉတွာ "သရဘာဏံ ဘဏ, သာမဏေရာ"တိ အဇ္ဈေသန္တိ။ သော "မယှံ ဟဒယဝါတော ရုဇတိ, ကာသော ဝါ ဗာဓတီ"တိ ကိဉ္စိ ပစ္စာဟာရံ အကတွာ ဓမ္မာသနံ အဘိရုဟိတွာ အာကာသဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ သရဘာဏံ ဝတွာ ဩတရန္တော – "မယှံ မာတာပိတူနမ္ပိ ဣမသ္မိံ သရဘညေ ပတ္တိ"တိ ဝဒတိ။ တဿ မနုဿာ မာတာပိတရော ပတ္တိယာ ဒိန္နဘာဝံ န ဇာနန္တိ။ အနန္တရတ္တဘာဝေ ပနဿ မာတာ ယက္ခိနီ ဇာတာ။ သာ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတာ , ဓမ္မံ သုတွာ – "သာမဏေရေန ဒိန္နပတ္တိံ အနုမောဒာမိ, တာတာ"တိ ဝဒတိ။ သီလသမ္ပန္နာ စ နာမ ဘိက္ခူ သဒေဝကဿ လောကဿ ပိယာ ဟောန္တီတိ တသ္မိံ သာမဏေရေ ဒေဝတာ သလဇ္ဇာ သဂါရဝါ မဟာဗြဟ္မံ ဝိယ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ စ နံ မညန္တိ။ သာမဏေရေ ကရဝေန တံ ယက္ခိနိံ ဂရုံ ကတွာ ပဿန္တိ။ ဓမ္မဿဝနယက္ခသမာဂမာဒီသု "သာနုမာတာ သာနုမာတာ"တိ ယက္ခိနိယာ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ ဒေန္တိ။ မဟေသက္ခာပိ ယက္ခာ တံ ဒိသွာ မဂ္ဂါ ဩက္ကမန္တိ, အာသနာ ဝုဋ္ဌဟန္တိ။

အထ ခေါ သာမဏေရော ဝုဍ္ဎိမန္ွာယ ပရိပက္ကိန္ဒြိယော အနဘိရတိပီဠိတော အနဘိရတိံ ဝိနောဒေတုံ အသက္ကောန္တော ပရူဠ္ဟကေသနခေါ ကိလိဋ္ဌနိဝါသနပါရုပနော ကဿစိ အနာရောစေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဧကကောဝ မာတု ဃရံ ဂတော။ ဥပာသိကာ ပုတ္တံ ဒိသွာ, ဝန္ဒိတွာ အာဟ – "တာတ, တွံ ပုဗ္ဗေ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ ဝါ ဒဟရသာမဏေရေဟိ ဝါ သဒ္ဓိံ ဣဓာဂစ္ဆသိ။ ကသ္မာ ဧကကောဝ အဇ္ဇ အာဂတော"တိ? သော ဥက္ကဏ္ဌိတဘာဝံ အာရောစေသိ။ သဒ္ဓါ ဥပာသိကာ နာနပ္ပကာရေန ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ ပုတ္တံ ဩဝဒမာနာပိ တံ သညာပေတုံ အသက္ကောန္တီ, "အပ္ပေဝ နာမ အတ္တနော ဓမ္မတာယပိ သလ္လက္ခေဿတီ"တိ အနုယောဇေတွာဝ – "တိဋ္ဌ, တာတ, ယာဝ တေ ယာဂုဘတ္တံ သမ္ပာဒေမိ, ယာဂုံ ပိဝိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စဿ တေ မနာပါနိ ဝတ္ထာနိ နီဟရိတွာ ဒဿာမီ"တိ ဝတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ နိသီဒိ သာမဏေရော။ ဥပာသိကာ မုဟုတ္တေနေဝ ယာဂုခဇ္ဇကံ သမ္ပာဒေတွာ အဒါသိ။ တတော "ဘတ္တံ သမ္ပာဒေဿာမီ"တိ အဝိဒူရေ နိသိန္နာ တဏ္ဍုလေ ဓောဝတိ။ တသ္မိံ သမယေ သာ ယက္ခိနီ "ကဟံ နု ခေါ သာမဏေရော? ကိဉ္စိ ဘိက္ခာဟာရံ လဘတိ , ဥဒါဟု နော"တိ? အာဝဇ္ဇမာနာ တဿ ဝိဗ္ဘမိတုကာမတာယ နိသိန္နဘာဝံ ဉတွာ, "မာ ဟေဝ ခေါ မေ ဒေဝတာနံ အန္တရေ လဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေယျ, ဂစ္ဆာမိဿ ဝိဗ္ဘမနေ အန္တရာယံ ကရောမီ"တိ အာဂန္တွာ သရီရေ အဓိမုစ္စိတွာ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွာ ဘူမိယံ ပါတေသိ။ သော အက္ခီဟိ ဝိပရိဝတ္တေဟိ ခေဠေန ပဃရန္တေန ဘူမိယံ ဝိပ္ဖန္ဒတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ယက္ခေန ဂဟိတော ဟောတီ"တိ။

အဘာသီတိ ဥပာသိကာ ပုတ္တဿ တံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ပုတ္တံ အာလိင်္ဂေတွာ ဦရူသု နိပဇ္ဇာပေသိ။ သကလဂါမဝါသိနော အာဂန္တွာ ဗလိကမ္မာဒီနိ ကရောန္တိ။ ဥပာသိကာ ပရိဒေဝမာနာ ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိ။

ဟာဋိဟာရိယပက္ခဉ္စ တိ မနုဿာ "အဋ္ဌမီဥပေါသထဿ ပစ္စုဂ္ဂမနဉ္စ အနုဂ္ဂမနဉ္စ ကရိဿာမာ"တိ သတ္တမိယာပိ နဝမိယာပိ ဥပေါသထင်္ဂါနိ သမာဒိယန္တိ, စာတုဒ္ဒသီပန္နရသီနံ ပစ္စုဂ္ဂမနာနုဂ္ဂမနံ ကရောန္တာ တေရသိယာပိ

ဟာဋ္ဌိပဒေပိ သမာဒိယန္တိ၊ “ဝဿာတသဿ အနုဂ္ဂမနံ ကရိဿာမာ”တိ ဒ္ဝိန္နံ ပတရဏာနံ အန္တရေ အမုမာသံ နိဗ ဒ္ဓုပဟောသထိကာ ဘဝန္တိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ဟာဋ္ဌိဟာရိယပက္ခ၌ာ”တိ။ **အဋ္ဌင်္ဂသုသမာဂတ** န္တိ အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သုဋ္ဌု သမာဂတံ, သမ္ပယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ သေဋ္ဌစရိယံ။ **န တေ ဟိ ယက္ခာ ကီဋ္ဌန္တိ** တိ န တေ ဂဟေတ္ဝာ ယက္ခာ ကိလမေန္တိ။

ပုန **စာတုဒ္ဒသိ** န္တိ ဣမာယ ကထာယ သာမဏေရဿ ကာယေ အဓိမုတ္တာ ယက္ခိနီ အာဟ။ **အာဝိ တ ယဒိ တ ရ ဟော**တိ ကဿစိ သမ္မုခေ တ ပရမ္မုခေ တ။ **ပမုတ္တတ္ထိ** တိ ပမုတ္တိ အတ္ထိ။ **ဥပ္ပစ္စာပိ** တိ ဥပ္ပတိတ္ဝာပိ။ သစေပိ သကုဏော ဝိယ ဥပ္ပတိတ္ဝာ ပလာယသိ, တထာပိ တေ မောက္ခော နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ ဧဝဥ္စ ပန ဝတ္ဝာ သာမဏေရံ မုဥ္စိ။ သာမဏေရော အက္ခီနိ ဥမ္မီလေသိ, မာတာ ကေသေ ပကိရိယ အဿုသန္တီ ပဿသန္တီ ရောဒတိ။ သော “အမနုဿ သေန ဂဟိတောမှီ”တိ န ဇာနာတိ။ ဩလောကေန္တော ပန “အဟံ ပုဗ္ဗေ ပီဌေ နိသိန္နော။ မာတာ မေ အဝိဒူရေ နိသီဒိတ္ဝာ တ တဏ္ဍုလေ ခာဓတိ။ ဣဒာနိ ပနမှိ ဘူမိယံ နိသိန္နော, မာတာပိ မေ အဿုသန္တီ ပဿသန္တီ ရောဒတိ, သကလ ကမတသိနောပိ သန္နိပတိတာ။ ကိံ နု ခေါ တေ”န္တိ? နိပန္နကောဝ **မတံ တ အမ္မာ** တိ ကထမာဟ။

ကာမေ စဇိတ္ဝာနတိ ဒုဝိဓေပိ ကာမေ ပဟာယ။ **ပုနရာဂစ္ဆတေ** တိ ဝိဗ္ဘမနဝသေန အာဂစ္ဆတိ။ **ပုန ဇီဝံ မတော ဟိ သော**တိ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ပုန ဇီဝန္တောပိ သော မတကောဝ, တသ္မာ တမ္ပိ ရောဒန္တီတိ ဝဒတိ။

ဣဒာနိဿ ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တီ **ကုက္ကုဠာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကုက္ကုဠာ** တိ ဃရာဝါသော ကိရ ဥဏှဋ္ဌေန ကုက္ကုဠာ နာမ ဟောတိ။ **ကဿ ဥဇ္ဈာပယာမသေ** တိ – “အဘိဓာဝထ, ဘဒ္ဒံ တေ ဟောတူ”တိ ဧဝံ ဝတ္ဝာ တ – “ယံ တ္ဝံ ဝိဗ္ဘမိတုကာမော ယက္ခေန ဟပိတော, ဣမံ ဝိပ္ပကာရံ ကဿ မယံ ဥဇ္ဈာပယာမ နိဇ္ဈာပယာမ အာ ရောစယာမာ”တိ ဝဒတိ။ **ပုန ဥယ္ဟတိတုမိစ္ဆသိ** တိအာဒိတ္တဃရတော နီဟဋဘဏ္ဍံ ဝိယ ဃရာ နီဟရိတ္ဝာ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတော ပုန မဟာဍာဟသဒိသေ ဃရာဝါသေ ဥယ္ဟိတုံ ဣစ္ဆသီတိ အတ္ထော။ သော မာတရိ ကထေန္တိယာ ကထေ န္တိယာ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပဋိလဘိတ္ဝာ, “နတ္ထိ မယှံ ဂိဟိဘာဝေန အတ္ထော”တိ အာဟ။ အထဿ သ မာတာ “သာဓု, တာတာ”တိ တုဋ္ဌာ ပဏီတဘောဇနံ ဘောဇေတ္ဝာ, “ကတိ ဝဿောသိ, တာတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ပရိပုဏ္ဏ ဏဝဿောမှိ ဥပာသိကေတိ။ “တေန ဟိ, တာတ, ဥပသမ္ပဒံ ကရောဟီ”တိ စီဝရသာဋကေ အဒာသိ။ သော တိစီဝရံ ကာ ရာပေတ္ဝာ ဥပသမ္ပန္နော ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတ္ဝာ တေပိဋကော ဟုတ္ဝာ သီလာဒီနံ အာဂတဋ္ဌာနေ တံ တံ ပူရေန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ မဟာဓမ္မကထိကော ဟုတ္ဝာ ဝီသဝဿသတံ ဌတ္ဝာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ခေါဘေတ္ဝာ ပ ရိနိဗ္ဗာယိ။ ပဥ္စမံ။

၆. ပိယင်္ကရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၀. ဆဋ္ဌေ **ဇေတဝနေ**တိ ဇေတဝနဿ ပစ္စန္တေ ကောသမ္ဗကကုဋိ နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ ဝိဟရတိ။ **ဓမ္မပဒာ နီ**တိ ဣမာ ဟာဋ္ဌိယေက္ကံ သင်္ဂဟံ အာရုဠှာ ဆဗ္ဗိသတိဝဂ္ဂ တန္တိ အဓိပ္ပေတာ ။ တတ္ရ ထေရော တသ္မိံ သမယေ အန္တောဝိဟာရေ နိသိန္နော မဓုရဿရေန သရဘညံ ကတ္ဝာ အပ္ပမာဒဝဂ္ဂံ ဘာသတိ။ **ဧဝံ တောသေသီ**တိ သာ ကိရ ပု တ္တံ ပိယင်္ကရံ အင်္ကေနာဒာယ ဇေတဝနဿ ပစ္ဆိမဘာဂတော ပဋ္ဌာယ ကေစရံ ပရိယေသန္တီ အနုပုဗ္ဗေန နဂရာဘိမုခီ ဟုတ္ဝာ ဥစ္စာရပဿာဝခေဠသိင်္ဃာဏိကဒုဗ္ဘောဇနာနိ ပရိယေသမာနာ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပတ္ဝာ မဓုရဿရံ အ ဿောသိ။ တဿာ သော သဒ္ဒော ဆဝိအာဒီနိ ဆေတ္ဝာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ ဟဒယင်္ဂမနီယော ဟုတ္ဝာ အဋ္ဌာသိ။ အထဿာ ကေစရပရိယေသနေ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇိ, ဩဟိတသောတာ ဓမ္မမေဝ သုဏန္တီ ဌိတာ။ ယက္ခအရကဿ ပန ဒဟရတာယ ဓမ္မဿဝနေ စိတ္တံ နတ္ထိ။ သော ဇိဃစ္ဆာယ ပီဠိတတ္တာ, “ကသ္မာ အမ္မာ ဂတာဂတဋ္ဌာနေ ခာဏု ကော ဝိယ တိဋ္ဌသိ? န မယှံ ခါဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ ပရိယေသသီ”တိ ပုနပ္ပုနံ မာတရံ စောဒေတိ။ သာ “ဓမ္မဿ ဝနဿ မေ အန္တရာယံ ကရောတီ”တိ ပုတ္တကံ “မာ သဒ္ဒံ ကရိ, ပိယင်္ကရာ”တိ ဧဝံ တောသေသိ။ တတ္ထ **မာ သဒ္ဒံ ကရီ**တိ သဒ္ဒံ မာ ကရိ။

ဟာဏေသု စာတိ ကထာယ သာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သမာဒိဏ္ဏံ ပဉ္စသီလံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **သံယမာမသေ**တိ သံ ယမာမ သံယတာ ဟောမ။ ဣမိနာ ဟာဏာတိပာတာ ဝိရတိ ဂဟိတာ, ဒုတိယပဒေန မုသာဝါဒာ ဝိရတိ, တတိယပဒေန သေသာ

တိဿော ဝိရတိယော။ **အပိ မုစ္စေမ ပိသာစယောနိယာ**တိ အပိ နာမ ယက္ခလောကေ ဥပ္ပန္နာနိ ပဉ္စ ဝေရာနိ ပဟာယ, ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဣမာယ ဆာတကဒုဗ္ဘိက္ခာယ ပိသာစယက္ခယောနိယာ မုစ္စေမ, တာတာတိ ဝဒတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပုနဗ္ဗသုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၁. သတ္တမေ **တေန ခော ပန သမယေနာ**တိ ကတရသမယေန? သူရိယဿ အတ္ထင်္ဂမနသမယေန။ တဒါ ကိရ ဘဂဝါ ပစ္ဆာဘတ္တေ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မဟာဇနံ ဥယျောဇေတွာ နှာနကောဋ္ဌကေ နှာတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ ပုရတ္ထိမလောကဓာတုံ ဩလောကယမာနော နိသီဒိ။ အထေကစာရိကဒွိစာရိကာဒယော ပံသုကူလိကပိဏ္ဍပါတိကဘိက္ခူ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေဟိ နိက္ခမိတွာ အာဂမ္မ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ ရတ္တသာဏိယာ ပရိက္ခိပမာနာ ဝိယ နိသီဒိံသု။ အထ နေသံ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ သတ္ထာ နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။

ဧဝံ တောသေသီတိ သာ ကိရ ဓီတရံ အင်္ကေနာဒါယ ပုတ္တံ အင်္ဂုလိယာ ဂဟေတွာ ဇေတဝနပိဋ္ဌိယံ ပာကာရပရိက္ခေပသမီပေ ဥစ္စာရပဿာဝခေဠသိင်္ဃာဏိကံ ပရိယေသမာနာ အနုပုဗ္ဗေန ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကံ သမ္ပတ္တာ။ ဘဂဝတော စ, “အာနန္ဒ, ပတ္တံ အာဟရ, စီဝရံ အာဟရ, ဝိဃာသာဒါနံ ဒါနံ ဒေဟီ”တိ ကထေန္တဿ သဒ္ဒော သမန္တာ ဒွါဒသဟတ္ထမတ္တမေဝ ဂဏှာတိ။ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ သစေပိ စက္ကဝာဠပရိယန္တံ ကတွာ ပရိသာ နိသီဒတိ, ယထာ ပရိသံ ဂစ္ဆတိ, ဗဟိပရိသာယ ဧကင်္ဂုလိမတ္တမ္ပိ န နိဂ္ဂစ္ဆတိ, “မာ အကာရဏာ မဓုရသဒ္ဒော နဿီ”တိ။ တတ္ရာယံ ယက္ခိနီ ဗဟိပရိသာယ ဌိတာ သဒ္ဒံ န သုဏာတိ, ဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌိတာယ ပနဿာ မဟတိယာ ဗုဒ္ဓဝီထိယာ အဘိမုခေ ဌိတာ ဂန္ဓကုဋိ ပညာယိ။ သာ နိဝါတေ ဒီပသိခာ ဝိယ ဗုဒ္ဓဂါရဝေန ဟတ္ထကုက္ကုစ္စာဒိရဟိတံ နိစ္စလံ ပရိသံ ဒိသွာ – “နူန မေတ္ထ ကိဉ္စိ ဘာဇနီယဘဏ္ဍံ ဘဝိဿတိ, ယတော အဟံ သပ္ပိတေလမဓုဖာဏိတာဒီသု ကိဉ္စိဒေဝ ပတ္တတော ဝါ ဟတ္ထတော ဝါ ပဃ္ဃရန္တံ ဘူမိယံ ဝါ ပန ပတိတံ လဘိဿာမီ”တိ အန္တောဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ ဒွါရကောဋ္ဌကေ အဝရုဒ္ဓကာနံ နိဝါရဏတ္ထာယ ဌိတာ အာရက္ခဒေဝတာ ယက္ခိနိယာ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ န နိဝါရေသိ။ တဿာ သဟ ပရိသာယ ဧကီဘာဝဂမနေန မဓုရဿရော ဆဝိအာဒီနိ ဆိန္ဒိတွာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ အဋ္ဌာသိ။ တံ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ နိစ္စလံ ဌိတံ ပုရိမနယေနေဝ ပုတ္တကာ စောဒယိံသု။ သာ “ဓမ္မဿဝနဿ မေ အန္တရာယံ ကရောန္တီ”တိ ပုတ္တကေ **တုဏှီ ဥတ္တရိကေ ဟောဟီ**တိ ဧဝံ တောသေသိ။

တတ္ထ **ယာဝါ**တိ ယာဝ ဓမ္မံ သုဏာမိ, တာဝ တုဏှီ ဟောဟီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗဂန္ထပ္ပမောစန**န္တိ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ သဗ္ဗေ ဂန္ထာ ပမုစ္စန္တိ, တသ္မာ တံ သဗ္ဗဂန္ထပ္ပမောစနန္တိ ဝုစ္စတိ။ **အတိဝေလာ**တိ ဝေလာတိက္ကန္တာ ပမာဏာတိက္ကန္တာ။ **ပိယာယနာ**တိ မဂ္ဂနာ ပတ္ထနာ။ **တတော ပိယတရ**န္တိ ယာ အယံ အဿ ဓမ္မဿ မဂ္ဂနာ ပတ္ထနာ, ဣဒံ မယှံ တတော ပိယတရန္တိ အတ္ထော။ ပိယတရာတိ ဝါ ပါဌော။ **ပါဏိန**န္တိ ယထာ ပါဏီနံ ဒုက္ခာ မောစေတိ။ ကေ မောစေတီတိ? ပါဏိနေတိ အာဟရိတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ယံ ဓမ္မံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓ**န္တိ, ယံ ဓမ္မံ ဘဂဝါ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ **တုဏှီဘူတာယမုတ္တရာ**တိ န ကေဝလံ အဟမေဝ, အယံ မေ ဘဂိနီ ဥတ္တရာပိ တုဏှီဘူတာတိ ဝဒတိ။ **သဒ္ဓမ္မဿ အနညာယာ**တိ, အမ္မ, မယံ ပုဗ္ဗေပိ ဣမံ သဒ္ဓမ္မမေဝ အဇာနိတွာ ဣဒါနိ ဣဒံ ခုပ္ပိပါသာဒိဒုက္ခံ အနုဘဝန္တာ ဒုက္ခံ စရာမ ဝိဟရာမ။

စက္ခုမာတိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ။ ဓမ္မံ ဒေသေန္တောယေဝ ဘဂဝါ ပရိသံ သလ္လက္ခယမာနော တဿာ ယက္ခိနိယာ စေဝ ယက္ခဒါရကဿ စ သောတာပတ္တိဖလဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ စတုသစ္စကထံ ဒီပေတိ, တံ သုတွာ တသ္မိံယေဝ ဒေသေ ဌိတာ ယက္ခိနီ သဒ္ဓိံ ပုတ္တေန သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ။ ဓီတုယာပိ ပနဿာ ဥပနိဿယော အတ္ထိ, အတိဒဟရတ္တာ ပန ဒေသနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ နာသက္ခိ။

ဣဒါနိ သာ ယက္ခိနီ ပုတ္တဿ အနုမောဒနံ ကရောန္တီ **သာဓု ခော ပဏ္ဍိတော နာမာ**တိအာဒိမာဟ။ **အဇ္ဇာဟမှိ သမုဂ္ဂတာ**တိ အဟမှိ အဇ္ဇ ဝဋ္ဋတော ဥဂ္ဂတာ သမုဂ္ဂတာ သာသနေ ဝါ ဥဂ္ဂတာ သမုဂ္ဂတာ, တွမ္ပိ သုခီ ဟောဟီတိ။ **ဒိဋ္ဌာနီ**တိ မယာ စ တယာ စ ဒိဋ္ဌာနိ။ **ဥတ္တရာပိ သုဏာတု မေ**တိ, “အမှာကံ စတုသစ္စပဋိဝေဓောဝံ, ဓီတာ မေ ဥတ္တရာပိ, သုဏာတူ”တိ ဝဒတိ။ သဟ သစ္စပဋိဝေဓေနေဝ သာပိ သူစိလောမော ဝိယ သဗ္ဗံ သေတကဏ္ဍုကစ္ဆုအာဒိ

ဘာဝံ ပဟာယ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘတိ သဒ္ဓိံ ပုတ္တေန။ ဓီတာ ပနဿာ ယထာ နာမ လောကေ မာတာပိတူဟိ ဣသ္
သရိယေ လဒ္ဓေ ပုတ္တာနမ္ပိ တံ ဟောတိ, ဧဝံ မာတု-အာနုဘာဝေနေဝ သမ္ပတ္တိံ လဘိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ သာ သဒ္ဓိံ
ပုတ္တကေဟိ ဂန္ဓကုဋိသမီပရုက္ခေယေဝ နိတသရုက္ခံ လဘိတွာ သာယံ ပါတံ ဗုဒ္ဓဒဿနံ လဘမာနာ ဓမ္မံ သုဏမာနာ
ဒီဃရတ္တံ တတ္ထေဝ ဝသိ။ သတ္တမံ။

၈. သုဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. အဋ္ဌမေ **ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ**တိ ဝဏိဇ္ဇကမ္မံ အဓိပ္ပေတံ။ အနာထပိဏ္ဍိကော စ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ စ
အညမညံ ဘဂိနိပတိကာ ဟောန္တိ။ ယဒါ ရာဇဂဟေ ဥဋ္ဌာနကဘဏ္ဍကံ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ, တဒါ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ တံ ဂ
ဟေတွာ ပဉ္စသကဋသတေဟိ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ယောဇနမတ္တေ ဌိတော အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတိ။ အနာထ
ပိဏ္ဍိကော ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ တဿ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ ဧကယာနံ အာရောပေတွာ သာဝတ္ထိံ ပဝိသတိ။ သော
သစေ ဘဏ္ဍံ လဟုကံ ဝိက္ကီယတိ, ဝိက္ကိဏာတိ။ နော စေ, ဘဂိနိဃရေ ဌပေတွာ ပက္ကမတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကောပိ တ
ထေဝ ကရောတိ။ သွာယံ တဒါပိ တေနေဝ ကရဏီယေန အဂမာသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

တံ ဒိဝသံ ပန ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ ယောဇနမတ္တေ ဌိတေန အနာထပိဏ္ဍိကေန အာဂတဘာဝဇာနနတ္ထံ ပေသိတံ ပဏ္ဏံ
န သုဏိ, ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ သော ဓမ္မကထံ သုတွာ သွာတနာယ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေ
တွာ အတ္တနော ဃရေ ဥဒ္ဓနခဏာပနဒါရုဖာလနာဒီနိ ကာရေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကောပိ “ဣဒါနိ မယှံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ က
ရိဿတိ, ဣဒါနိ ကရိဿတီ”တိ ဃရဒွါရေပိ ပစ္စုဂ္ဂမနံ အလဘိတွာ အန္တောဃရံ ပဝိဋ္ဌော ပဋိသန္ထာရမ္ပိ န ဗ
ဟုံ အလတ္ထ။ “ကိံ, မဟာသေဋ္ဌိ, ကုသလံ ဒါရကရူပါနံ? နသိ မဂ္ဂေ ကိလန္တော”တိ? ထောကောဝ ပဋိသန္ထာရော
အဟောသိ။ သော တဿ မဟာဗ္ယာပါရံ ဒိသွာ, “ကိံ နု တေ, ဂဟပတိ, အာဝါဟော ဝါ ဘဝိဿတီ”တိ? ခန္ဓကေ (စူ
ဠဝ. ၃၀၄) အာဂတနယေနေဝ ကထံ ပဝတ္တေတွာ တဿ မုခတော ဗုဒ္ဓသဒ္ဒံ သုတွာ ပဉ္စဝဏ္ဏံ ပီတိံ ပဋိလဘိ။ သာ တ
ဿ သီသေန ဥဋ္ဌာယ ယာဝ ပါဒပိဋ္ဌိယာ, ပါဒပိဋ္ဌိယာ ဥဋ္ဌာယ ယာဝ သီသာ ဂစ္ဆတိ, ဥဘတော ဥဋ္ဌာယ မဇ္ဈေ ဩ
သရတိ, မဇ္ဈေ ဥဋ္ဌာယ ဥဘတော ဂစ္ဆတိ။ သော ပီတိယာ နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌော, “ဗုဒ္ဓေါတိ တွံ, ဂဟပတိ, ဝဒေသိ? ဗုဒ္ဓေါ
တာဟံ, ဂဟပတိ, ဝဒါမီ”တိ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ပုစ္ဆိတွာ, “ဃောသောပိ ခေါ ဧသော ဒုလ္လဘော လောကသ္မိံ ယဒိဒံ
ဗုဒ္ဓေါ”တိ အာဟ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “အဿောသိ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော, ဂဟပတိ, ဗုဒ္ဓေါ ကိရ လောကေ ဥပ္ပန္
နော”တိ။

တေဒဟောသိ အကာလော ခေါ အဇ္ဇ တိ သော ကိရ တံ သေဋ္ဌိံ ပုစ္ဆိ, “ကုဟိံ ဂဟပတိ သတ္ထာ ဝိဟရတီ”တိ?
အထဿ သော – “ဗုဒ္ဓါ နာမ ဒုရာသဒါ အာသီဝိသသဒိသာ ဟောန္တိ, သတ္ထာ သီဝထိကာယ ဝသတိ, န သက္ကာ တတ္
ထ တုမှာဒိသေဟိ ဣမာယ ဝေလာယ ဂန္တု”န္တိ အာစိက္ခိ။ အထဿ တေဒဟောသိ။ **ဗုဒ္ဓဂတာယ သတိယာ နိပဇ္ဇိ** တိ
တံဒိဝသံ ကိရဿ ဘဏ္ဍသကဋေသု ဝါ ဥပဋ္ဌာကေသု ဝါ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇိ, သာယမာသမ္ပိ န အကာသိ, သတ္တဘူမိ
ကံ ပန ပါသာဒံ အာရုယှ သုပညတ္တာလင်္ကတဝရသယနေ “ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ”တိ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တောဝ နိပဇ္ဇိတွာ
နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဗုဒ္ဓဂတာယ သတိယာ နိပဇ္ဇီ”တိ။

ရတ္တိယာ သုဒံ တိက္ခတ္တုံ ဥဋ္ဌာသိ ပဘာတန္တိ မညမာနော တိ ပဌမယာမေ တာဝ ဝီတိဝတ္တေ ဥဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓံ အ
နုဿရိ, အထဿ ဗလဝပ္ပသာဒေါ ဥဒပါဒိ, ပီတိအာလောကော အဟောသိ, သဗ္ဗတမံ ဝိဂစ္ဆိ, ဒီပသဟဿုဇ္ဇလံ ဝိယ
စန္ဒုဋ္ဌာနံ သူရိယုဋ္ဌာနံ ဝိယ စ ဇာတံ။ သော “ပဟာဒံ အာပန္နော ဝတမှိ, သူရိယော ဥဂ္ဂတော”တိ ဥဋ္ဌာယ အာကာသတ
လေ ဌိတော စန္ဒံ ဥလ္လောကေတွာ “ဧကောဝ ယာမော ဂတော, အညေ ဒွေ အတ္ထီ”တိ ပုန ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိ။ ဧတေနု
ပါယေန မဇ္ဈိမယာမာဝသာနေပိ ပစ္ဆိမယာမာဝသာနေပီတိ တိက္ခတ္တုံ ဥဋ္ဌာသိ။ ပစ္ဆိမယာမာဝသာနေ ပန ဗလဝပစ္စူသေ
ယေဝ ဥဋ္ဌာယ အာကာသတလံ အာဂန္တွာ မဟာဒွါရာဘိမုခေါဝ အဟောသိ, သတ္တဘူမိကဒွါရံ သယမေဝ ဝိဝဋံ
အဟောသိ။ သော ပါသာဒါ ဩရုယှ အန္တရဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိ။

ဝိဝရိံသူတိ “အယံ မဟာသေဋ္ဌိ ‘ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ဂမိဿာမီ’တိ နိက္ခန္တော, ပဌမဒဿနေနေဝ သောတာပတ္တိဖလေ
ပတိဋ္ဌာယ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော ဟုတွာ အသဒိသံ သင်္ဃာရာမံ ကတွာ စာတုဒ္ဒိသဿ အရိယဂဏသ္

သ အနာဝဋ္ဋ္ဒုတရော ဘဝိဿတိ, န ယုတ္တမဿ ဒုတရံ ပိဒဟိတုန္တိ စိန္တေတွာ ဝိဝရိံသု။ **အန္တရဓာယိ** တိ ရာဇဂေဟံ ကိရ အာကိဏ္ဏမနုဿံ အန္တောနဂရေ နဝ ကောဋိယော, ဗဟိနဂရေ နဝတိ တံ ဥပနိဿာယ အဍ္ဍရသ မနုဿကောဋိယော ဝသန္တိ။ အဝေလာယ မတမနုဿေ ဗဟိ နီဟရိတုံ အသက္ကောန္တာ အဋ္ဋာလကေ ဌပေတွာ ဗဟိဒွါရေ ခိပန္တိ။ မဟာသေဋ္ဌိ နဂရတော ဗဟိနိက္ခန္တမတ္တော ဝ အလ္လသရီရံ ပာဒေန အက္ကမိ, အပရမ္ပိ ပိဋ္ဌိပာဒေန ပဟာရိ။ မက္ခိကာ ဥပ္ပတိတွာ ပရိကိရိံသု။ ဒုဂ္ဂန္ဓော နာသပုဋံ အဘိဟနိ။ ဗုဒ္ဓပ္ပသာအေ တနုတ္တံ ဂတော။ တေနဿ အာလောကော အန္တရဓာယိ, အန္ဓကာရော ပာတုရဟောသိ။ **သဒ္ဒမနုဿာဝေသိ** တိ "သေဋ္ဌိဿ ဥဿာဟံ ဇနေဿာမီ"တိ သုဝဏ္ဏကိင်္ကိဏိကံ ဃဋ္ဋေန္တော ဝိယ မဓုရဿရေန သဒ္ဒံ အနုဿာဝေသိ။

သတံ ကညာသဟဿာနီ တိ ပုရိမပဒအနိပိ ဣမိနာဝ သဟဿပဒေန သဒ္ဓိံ သမ္ဗန္ဓနီယာနိ။ ယထေဝ ဟိ သတံ ကညာသဟဿာနိ, သတံ သဟဿာနိ ဟတ္ထီ, သတံ သဟဿာနိ အဿာ, သတံ သဟဿာနိ ရထာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ဣတိ ဇေကေကသတသဟဿမေဝ ဒီပိတံ။ **ပဒဝီတိဟာရဿ** တိ ပဒဝီတိဟာရော နာမ သမဂမနေ ဒွိဝိန္နံ ပဒါနံ အန္တရေ မုဋ္ဌိရတနမတ္တံ။ **ကလံ နာဂ္ဃန္တိ သောဠသိ** န္တိ တံ ဇကံ ပဒဝီတိဟာရံ သောဠသဘာဂေ ကတွာ တတော ဇကော ကောဋ္ဌာသော ပုန သောဠသဓာ, တတော ဇကော သောဠသဓာတိ ဇဝံ သောဠသ တရေ သောဠသဓာ ဘိန္နဿ ဇကော ကောဋ္ဌာသော သောဠသိကလာ နာမ, တံ သောဠသိကလံ ဇတာနိ စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ န အဂ္ဃန္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သတံ ဟတ္ထိသဟဿာနိ သတံ အဿသဟဿာနိ သတံ ရထသဟဿာနိ သတံ ကညာသဟဿာနိ, တာ စ ခော အာမုက္ကမဏိကုဏ္ဍလာ သကလဇမ္ဗုဒီပရာဇဓီတရော တတိ ဣမဿာ တော္တကာ လာဘာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တဿ တသ္မိံ သောဠသိကလသဒ္ဓာတေ ပဒေသေ ပဝတ္တစေတနာဝ ဥတ္တရိတရာတိ။ ဣဒံ ပန ဝိဟာရဂမနံ ကဿ ဝသေန ဂဟိတန္တိ? ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အနန္တရာယေန သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟန္တဿ။ "ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇံ ကရိဿာမိ , စေတိယံ ဝန္ဒိဿာမိ, ဓမ္မံ သောဿာမိ, ဒီပပူဇံ ကရိဿာမိ, သင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ဒါနံ ဒဿာမိ, သိက္ခာပဒေသု ဝာ သရဏေသု ဝာ ပတိဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ ဂစ္ဆတောပိ ဝသေန ဝဋ္ဋတိယေဝ။

အန္ဓကာရော အန္တရဓာယီ တိ သော ကိရ စိန္တေသိ – "အဟံ ဇကကောတိ သညံ ကရောမိ, အနုယုတ္တာပိ မေ အတ္ထိ, ကသ္မာ ဘာယာမီ"တိ သူရော အဟောသိ။ အထဿ ဗလဝ ဗုဒ္ဓပ္ပသာအေ ဥဒပါဒိ။ တသ္မာ အန္ဓကာရော အန္တရဓာယီတိ။ သေသတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အပိစ ပုရတော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ဘိံသနကေ သုသာနမဇ္ဈေ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကသမံသလောဟိတန္တိအာဒီနိ အနေကဝိဓာနိ ကုဏပါနိ အဒ္ဒသ ။ သောဏသိင်္ဂါလာဒီနံ သဒ္ဒံ အဿောသိ။ တံ သဗ္ဗံ ပရိဿယံ ပုနပ္ပုနံ ဗုဒ္ဓဂတံ ပသာဒံ ဝဍ္ဍေတွာ မဒ္ဒန္တော အဂမာသိယေဝ။

ဧဟိ သုဒတ္တာ တိ သော ကိရ သေဋ္ဌိ ဂစ္ဆမာနောဝ စိန္တေသိ – "ဣမသ္မိံ လောကေ ဗဟူ ပူရဏကဿပာဒယော တိတ္ထိယာ 'မယံ ဗုဒ္ဓါ မယံ ဗုဒ္ဓါ'တိ ဝဒန္တိ, ကထံ နု ခော အဟံ သတ္ထု ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဇာနေယျ"န္တိ? အထဿ ဧတဒဟောသိ – "မယှံ ဂုဏဝသေန ဥပ္ပန္နံ နာမံ မဟာဇနော ဇာနာတိ, ကုလဒတ္တိယံ ပန မေ နာမံ အညတြ မယာ န ကောစိ ဇာနာတိ။ သစေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ, ကုလဒတ္တိကနာမေန မံ အာလပိဿတီ"တိ။ သတ္ထာ တဿ စိတ္တံ ဉတွာ ဧဝမာဟ။

ပရိနိဗ္ဗုတော တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။ **အာသတ္တိယော**တိ တဏှာယော။ **သန္တိ** န္တိ ကိလေသဝူပသမံ။ **ပပ္ပုယျာ** တိ ပတွာ။ ဣဒဒ္ဓ ပန ဝတွာ သတ္ထာ တဿ အနုပုဗ္ဗိကထံ ကထေတွာ မတ္ထကေ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေသိ။ သေဋ္ဌိ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ မဟာဒါနံ အတုံ အာရဘိ။ ဗိမ္ဗိသာရာဒယော သေဋ္ဌိဿ သာသနံ ပေသေန္တိ – "တွံ အာဂန္တုကော, ယံ နပ္ပဟောတိ, တံ ဣတော အာဟရာပေဟီ"တိ။ သော "အလံ တုမှေဟ ဗဟုကိစ္စာ"တိ သဗ္ဗေ ပဋိက္ခိပိတွာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ အာနီတဝိဘဝေန သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ အနပရိယောသာနေ စ ဘဂဝန္တံ သာဝတ္ထိယံ ဝဿာဝာသံ ပဋိဇာနာပေတွာ ရာဇဂဟဿ စ သာဝတ္ထိယာ စ အန္တရေ ယောဇနေ ယောဇနေ သတသဟဿံ ဒတွာ ပဉ္စစတ္တာလီသ ဝိဟာရေ ကာရေန္တော သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာဒေသီတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမသုက္ကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. နဝမေ **ရထိကာယ ရထိက**န္တိ ဧကံ ရထိကံ ဂဟေတွာ တတော အပရံ ဂစ္ဆန္တော ရထိကာယ ရထိကံ ဥပသင်္ကမန္တော နာမ ဟောတိ။ သိင်္ဃာဋကေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ **ရထိကာ**တိ ရစ္ဆာ။ **သိင်္ဃာဋက**န္တိ စတုက္ကံ။ **ကိံ မေ ကတာ**တိ ကိံ ဣမေ ကတာ? ကိံ ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ **မဓုပီတာဝ သေယျရေ**တိ ဂန္ဓမဓုပာနံ ပီတာ ဝိယ သယန္တိ။ ဂန္ဓမဓုပာနံ ပီတော ကိရ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောတိ, အသညီ ဟုတွာ သယတေဝ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

တဿ ပန အပ္ပဋိဝါနီယန္တိ တဿ ပန ဓမ္မံ အပ္ပဋိဝါနီယံ ဒေသေတိ။ ဗာဟိရကဉ္ဟိ သုမဓုရမ္ပိ ဘောဇနံ ပုနပ္ပုနံ ဘုဉ္ဇန္တဿ န ရုစ္စတိ, “အပနေထ, ကိံ ဣမိနာ”တိ? ပဋိဝါနေတဗ္ဗံ အပနေတဗ္ဗံ ဟောတိ, န ဧဝမယံ ဓမ္မော။ ဣမံ ဟိ ဓမ္မံ ပဏ္ဍိတာ ဝဿသတမ္ပိ ဝဿသဟဿမ္ပိ သုဏန္တာ တိတ္တိံ န ဂစ္ဆန္တိ။ တေနာဟ “အပ္ပဋိဝါနီယ”န္တိ။ **အသေစနကမောဇဝ**န္တိ အနာသိတ္တကံ ဩဇဝန္တံ။ ယထာ ဟိ ဗာဟိရာနိ အသမ္ဘိန္နပာယာသာဒီနိပိ သပ္ပိမဓုသက္ခရာဟိ အာသိတ္တာနိ ယောဇိတာနေဝ မဓုရာနိ ဩဇဝန္တာနိ ဟောန္တိ, န ဧဝမယံ ဓမ္မော။ အယံ ဟိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ မဓုရော စေဝ ဩဇဝါ စ, န အညေန ဥပသိတ္တော။ တေနာဟ “အသေစနကမောဇဝ”န္တိ။ **ပိဝန္တိ မညေ သပ္ပညာ**တိ ပဏ္ဍိတပုရိသာ ပိဝန္တိ ဝိယ။ **ဝလာဟကမေဝ ပန္ထဂူ**တိ ဝလာဟကန္တရတော နိက္ခန္တဥဒကံ ဃမ္မာဘိတတ္တာ ပထိကာ ဝိယ။ နဝမံ။

၁၀-၁၁. ဒုတိယသုက္ကာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၄၄. ဒသမေ **ပုညံ ဝတ ပသဝိ ဗဟု**န္တိ ဗဟုံ ဝတ ပုညံ ပသဝတီတိ။ ဒသမံ။

၂၄၅. ဧကာဒသမံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧကာဒသမံ။

၁၂. အာဠဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၆. ဒွါဒသမေ **အာဠဝိယ**န္တိ အာဠဝီတိ တံ ရဋ္ဌမ္ပိ နဂရမ္ပိ။ တဿ ဘဝနံ နဂရဿ အဝိဒူရေ ဂါဝုတမတ္တေ ဌိတံ။ ဘဂဝါ တတ္ထ ဝိဟရန္တော တံ နဂရံ ဥပနိဿာယ အာဠဝိယံ ဝိဟရတီတိ ဝုတ္တော။ **အာဠဝကဿ ယက္ခဿ ဘဝနေ**တိ ဧတ္ထ ပန အယမနုပုဗ္ဗိကထာ – အာဠဝကော ကိရ ရာဇာ ဝိဝိဓနာဋကူပဘောဂံ ဆဍ္ဍေတွာ စောရပဋိဗာဟနတ္ထံ ပဋိရာဇနိသေဓနတ္ထံ ဗျာယာမကရဏတ္ထဉ္စ သတ္တမေ သတ္တမေ ဒိဝသေ မိဂဝံ ဂစ္ဆန္တော ဧကဒိဝသံ ဗလကာယေန သဒ္ဓိံ ကတိကံ အကာသိ – “ယဿ ပဿေန မိဂေါ ပလာယတိ, တဿေဝ သော ဘာရော”တိ။ အထ တဿေဝ ပဿေန မိဂေါ ပလာယိ, ဇဝသမ္ပန္နော ရာဇာ ဓနုံ ဂဟေတွာ ပတ္တိကောဝ တိယောဇနံ တံ မိဂံ အနုဗန္ဓိ။ ဧဏိမိဂါ စ တိယောဇနဝေဂါ ဧဝ ဟောန္တိ။ အထ ပရိက္ခီဏဇဝံ တံ ဥဒကံ ဝိယ ပဝိသိတွာ ဌိတံ ဝဓိတွာ ဒွိဓာ ဆေတွာ အနတ္ထိကောပိ မံသေန “နာသက္ခိ မိဂံ ဂဟေတု”န္တိ အပဝါဒမောစနတ္ထံ ကာဇေနာဒါယ အာဂစ္ဆန္တော နဂရဿာဝိဒူရေ ဗဟလပတ္တပလာသံ မဟာနိဂြောဓံ ဒိသွာ ပရိဿမဝိနောဒနတ္ထံ တဿ မူလမုပဂတော။ တသ္မိဉ္စ နိဂြောဓေ အာဠဝကော ယက္ခော မဟာရာဇသန္တိကာ ဘဝနံ လဘိတွာ မဇ္ဈန္ဟိကသမယေ တဿ ရုက္ခဿ ဆာယာယ ဖုဋ္ဌောကာသံ ပဝိဋ္ဌေ ပါဏိနော ခါဒန္တော ပဋိဝသတိ။ သော တံ ဒိသွာ ခါဒိတုံ ဥပဂတော။ ရာဇာ တေန သဒ္ဓိံ ကတိကံ အကာသိ – “မုဉ္စ မံ, အဟံ တေ ဒိဝသေ ဒိဝသေ မနုဿဉ္စ ထာလိပါကဉ္စ ပေသေဿာမီ”တိ။ ယက္ခော – “တွံ ရာဇူပဘောဂေန ပမတ္တော န သရိဿသိ, အဟံ ပန ဘဝနံ အနုပဂတဉ္စ အနနုညာတဉ္စ ခါဒိတုံ န လဘာမိ, သွာဟံ ဘဝန္တမ္ပိ ဇီယေယျ”န္တိ န မုဉ္စိ။ ရာဇာ “ယံ ဒိဝသံ န ပေသေမိ, တံ ဒိဝသံ မံ ဂဟေတွာ ခါဒာ”တိ အတ္တာနံ အနုဇာနိတွာ တေန မုတ္တော နဂရာဘိမုခေါ အဂမာသိ။

ဗလကာယော မဂ္ဂေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ ဌိတော ရာဇာနံ ဒိသွာ, “ကိံ, မဟာရာဇ, အယသမတ္တဘယာ ဧဝံ ကိလန္တောသီ”တိ? ဝဒန္တော ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပဋိဂ္ဂဟေသိ။ ရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ အနာရောစေတွာ နဂရံ ဂန္တွာ ကတပါတရာသော နဂရဂုတ္တိကံ အာမန္တေတွာ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ။ နဂရဂုတ္တိကော – “ကိံ, ဒေဝ , ကာလပရိစ္ဆေဒော ကတော”တိ အာဟ? န ကတော ဘဏေတိ။ ဒုဋ္ဌု ကတံ, ဒေဝ, အမနုဿာ ဟိ ပရိစ္ဆိန္နမတ္တမေဝ လဘန္တိ, အပရိစ္ဆိန္နေ ပန ဇနပဒဿာဗာဓော ဘဝိဿတိ, ဟောတု ဒေဝ, ကိဉ္စာပိ ဧဝမကာသိ, အပ္ပောဿုက္ကော တွံ ရဇ္ဇသုခမနုဘောဟိ, အဟမေတ္ထ ကာတဗ္ဗံ ကရိဿာမီတိ။ သော ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ဗန္ဓနာဂါရဒွါရေ ဌတွာ ယေ ယေ ဝဇ္ဈာ ဟောန္တိ, တေ တေ သန္ဓာယ “ယော ဇီဝိတတ္ထိကော, သော နိက္ခမတူ”တိ ဘဏတိ။ ယော ပဌမံ နိက္ခမတိ, တံ ဂေဟံ နေ

တွာ နှာပေတွာ ဘောဇေတွာ စ “ဣမံ ထာလိပါကံ ယက္ခဿ ဒေဟီ”တိ ပေသေတိ။ တံ ရုက္ခမူလံ ပဝိဋ္ဌမတ္တံ ယေဝ ယက္ခော ဘေရဝံ အတ္တဘာဝံ နိမ္မိနိတွာ မူလကန္ဒံ ဝိယ ခါဒိ။ ယက္ခာနုဘာဝေန ကိရ မနုဿာနံ ကေသာဒီနိ ဥပါဒါယ သကလသရီရံ နဝနီတပိဏ္ဍံ ဝိယ ဟောတိ, ယက္ခဿ ဘတ္တံ ဂါဟာပေတုံ ဂတပုရိသာ တံ ဒိသွာ ဘီတာ ယထာမိတ္တံ အာရောစေသုံ။ တတော ပဘုတိ “ရာဇာ စောရေ ဂဟေတွာ ယက္ခဿ ဒေတီ”တိ မနုဿာ စောရကမ္မတော ပဋိဝိရတာ။ တတော အပရေန သမယေန နဝစောရာနံ အဘာဝေန ပုရာဏစောရာနဉ္စ ပရိက္ခယေန ဗန္ဓနာဂါရာနိ သုညာနိ အဟေသုံ။

အထ နဂရဂုတ္တိကော ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ အတ္တနော ဓနံ နဂရရစ္ဆာသု ဆဍ္ဍာပေသိ “အပ္ပေဝ နာမ ကောစိ လောဘေန ဂဏှေယျာ”တိ။ တံ ပါဒေနပိ ကောစိ နစ္ဆုပိ။ သော စောရေ အလဘန္တော အမစ္စာနံ အာရောစေသိ။ အမစ္စာ “ကုလပဋိပါဋိယာ ဧကမေကံ ဇိဏ္ဏကံ ပေသေမ, သော ပကတိယာပိ မစ္စုပထေ ဝတ္တတီ”တိ အာဟံသု။ ရာဇာ “အမှာကံ ပိတရံ အမှာကံ ပိတာမဟံ ပေသေတီတိ မနုဿာ ခောဘံ ကရိဿန္တိ, မာ တေ ဧတံ ရုစ္စီ”တိ ဝါရေသိ။ “တေန ဟိ, ဒေဝ, ဒါရကံ ပေသေမ ဥတ္တာနသေယျကံ, တထာဝိဓဿ ဟိ ‘မာတာ မေ’တိ ‘ပိတာ မေ’တိ သိနေဟော နတ္ထီ”တိ အာဟံသု။ ရာဇာ အနုဇာနိ။ တေ တထာ အကံသု။ နဂရေ ဒါရကမာတရော စ ဒါရကေ ဂဟေတွာ ဂဗ္ဘိနိယော စ ပလာယိတွာ ပရဇနပဒေ ဒါရကေ သံဝဍ္ဎေတွာ အာနေန္တိ။ ဧဝံ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဂတာနိ။

တတော ဧကဒိဝသံ သကလနဂရံ ဝိစိနိတွာ ဧကမ္ပိ ဒါရကံ အလဘိတွာ အမစ္စာ ရညော အာရောစေသုံ – “နတ္ထိ, ဒေဝ, နဂရေ ဒါရကော ဌပေတွာ အန္တေပုရေ တဝ ပုတ္တံ အာဠဝကကုမာရ”န္တိ။ ရာဇာ “ယထာ မမ ပုတ္တော ပိယော, ဧဝံ သဗ္ဗလောကဿ, အတ္တနာ ပန ပိယတရံ နတ္ထိ, ဂစ္ဆထ တမ္ပိ ဒတွာ မမ ဇီဝိတံ ရက္ခထာ”တိ။ တေန စ သမယေန အာဠဝကဿ မာတာ ပုတ္တံ နှာပေတွာ မဏ္ဍေတွာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေ ကတွာ အင်္ကေ သယာပေတွာ နိသိန္နာ ဟောတိ။ ရာဇပုရိသာ ရညော အာဏာယ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝိပ္ပလပန္တိယာ တဿာ သောဠသန္နဉ္စ ဒေဝိသဟဿာနံ သဒ္ဓိံ ဓာတိယာ တံ အာဒါယ ပက္ကမိံသု, “သွေဝ ယက္ခဘက္ခော ဘဝိဿတီ”တိ။ တံဒိဝသဉ္စ ဘဂဝါ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ဇေတဝနဝိဟာရေ ဂန္ဓကုဋိယံ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေန္တော အဒ္ဒသ အာဠဝကဿ ကုမာရဿ အနာဂါမိဖလုပ္ပတ္တိယာ ဥပနိဿယံ ယက္ခဿ စ သောတာပတ္တိဖလုပ္ပတ္တိယာ, ဒေသနာပရိယောသာနေ စ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မစက္ခုပဋိလာဘဿာတိ။ သော ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ ပုရိမဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ သုနိဋ္ဌိတပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စော ကာဠပက္ခုပေါသထဒိဝသေ ဝတ္တမာနေ ဩဂ္ဂတေ သူရိယေ ဧကော အဒုတိယော ပတ္တစီဝရမာဒါယ ပါဒမဂ္ဂေနေဝ သာဝတ္ထိတော တိံသ ယောဇနာနိ ဂန္တွာ တဿ ယက္ခဿ ဘဝနံ ပါဝိသိ။ တေန ဝုတ္တံ “အာဠဝကဿ ယက္ခဿ ဘဝနေ”တိ။

ကိံ ပန ဘဂဝါ ယသ္မိံ နိဂြောဓေ အာဠဝကဿ ဘဝနံ, တဿ မူလေ ဝိဟာသိ, ဥဒါဟု ဘဝနေယေဝါတိ? ဘဝနေယေဝ။ ယထေဝ ဟိ ယက္ခာ အတ္တနော ဘဝနံ ပဿန္တိ, တထာ ဘဂဝါပိ။ သော တတ္ထ ဂန္တွာ ဘဝနဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ တဒါ အာဠဝကော ဟိမဝန္တေ ယက္ခသမာဂမံ ဂတော ဟောတိ။ တတော အာဠဝကဿ ဒွါရပါလော ဂဒြဘော နာမ ယက္ခော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ, “ကိံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဝိကာလေ အာဂတော”တိ အာဟ။ အာမ, ဂဒြဘ, အာဂတောမှိ, သစေ တေ အဂရု, ဝိဟရေယျာမေကရတ္တံ အာဠဝကဿ ဘဝနေတိ ။ န မေ, ဘန္တေ, ဂရု, အပိစ ခေါ သော ယက္ခော ကက္ခဠော ဖရုသော, မာတာပိတူနမ္ပိ အဘိဝါဒနာဒီနိ န ကရောတိ, မာ ရုစ္စိ ဘဂဝတော ဣဓ ဝါသောတိ။ ဇာနာမိ, ဂဒြဘ, တဿ သဘာဝံ, န ကောစိ မမန္တရာယော ဘဝိဿတိ။ သစေ တေ အဂရု, ဝိဟရေယျာမေကရတ္တန္တိ။

ဒုတိယမ္ပိ ဂဒြဘော ယက္ခော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဂ္ဂိတတ္တကပါလသဒိသော, ဘန္တေ, အာဠဝကော, မာတာပိတရောတိ ဝါ သမဏဗြာဟ္မဏာတိ ဝါ ဓမ္မောတိ ဝါ န ဇာနာတိ, ဣဓာဂတာနံ ပန စိတ္တက္ခေပမ္ပိ ကရောတိ, ဟဒယမ္ပိ ဖာလေတိ, ပါဒေပိ ဂဟေတွာ ပရသမုဒ္ဒေ ဝါ ပရစက္ကဝါဠေ ဝါ ခိပတီ”တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ဘဂဝါ အာဟ – “ဇာနာမိ, ဂဒြဘ, သစေပိ တေ အဂရု, ဝိဟရေယျာမေကရတ္တ”န္တိ။ န မေ, ဘန္တေ, ဂရု, အပိစ ခေါ သော ယက္ခော အတ္တနော အနာရောစေတွာ အနုဇာနန္တံ မံ ဇီဝိတာပိ ဝေါရောပေယျ, အာရောစေမိ, ဘန္တေ, တဿာတိ။ ယထာသုခံ , ဂဒြဘ, အာရောစေဟီတိ။ “တေန ဟိ, ဘန္တေ, တွမေဝ ဇာနာဟီ”တိ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဟိမဝန္တာဘိမုခေါ ပက္ကာမိ။ ဘဝနဒွါရမ္ပိ သယမေဝ ဘဂဝတော ဝိဝရမဒါသိ။ ဘဂဝါ အန္တောဘဝနံ ပဝိသိတွာ ယတ္ထ အဘိလက္ခိတေသု မင်္

ဂလဒိဝသာဒီသု နိသီဒိတွာ အာဠဝကော သိရိံ အနုဘောတိ, တသ္မိံယေဝ ဒိဗ္ဗရတနမယေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ သုဝဏ္ဏာဘံ မုဉ္စိ။ တံ ဒိသွာ ယက္ခဿ ဣတ္ထိယော အာဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ သမ္ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသု။ ဘဂဝါ “ပုဗ္ဗေ တုမှေ အနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ပူဇနေယျံ ပူဇေတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္တာ, ဣဒါနိပိ တထေဝ ကရောထ, မာ အညမညံ ဣဿာမစ္ဆရိယာဘိဘူတာ ဝိဟရထာ”တိအာဒိနာ နယေန တာသံ ပကိဏ္ဏကဓမ္မကထံ ကထေသိ။ တာ ဘဂဝတော မဓုရနိဂ္ဃောသံ သုတွာ သာဓုကာရသဟဿာနိ ဒတွာ ဘဂဝန္တံ သမ္ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသုယေဝ။ ဂဒြဘောပိ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ အာဠဝကဿာရောစေသိ – “ယဂ္ဃေ, မာရိသ, ဇာနေယျာသိ ဝိမာနေ တေ ဘဂဝါ နိသိန္နော”တိ။ သော ဂဒြဘဿ သညံ အကာသိ “တုဏှီ ဟောဟိ, ဂန္တွာ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿာမီ”တိ။ ပုရိသမာနေန ကိရ လဇ္ဇိတော အဟောသိ, တသ္မာ “မာ ကောစိ ပရိသမဇ္ဈေ သုဏေယျာ”တိ ဝေမကာသိ။

တဒါ သာတာဂိရဟေမဝတာ ဘဂဝန္တံ ဇေတဝနေယေဝ ဝန္ဒိတွာ “ယက္ခသမာဂမံ ဂမိဿာမာ”တိ သပရိဝါရာ နာနာယာနေဟိ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တိ။ အာကာသေ စ ယက္ခာနံ သဗ္ဗတ္ထ မဂ္ဂေါ နတ္ထိ, အာကာသဋ္ဌာနိ ဝိမာနာနိ ပရိဟရိတွာ မဂ္ဂဋ္ဌာနေနေဝ မဂ္ဂေါ ဟောတိ။ အာဠဝကဿ ပန ဝိမာနံ ဘူမဋ္ဌံ သုဂုတ္တံ ပါကာရပရိက္ခိတ္တံ သုသံဝိဟိတဒွါရအဋ္ဋာလကဂောပုရံ ဥပရိ ကံသဇာလသဉ္ဆန္နံ မဉ္ဇူသသဒိသံ တိယောဇနံ ဥဗ္ဗေဓေန, တဿ ဥပရိ မဂ္ဂေါ ဟောတိ။ တေ တံ ပဒေသမာဂမ္မ ဂန္တုံ နာသက္ခိံသု။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ နိသိန္နောကာသဿ ဥပရိဘာဂေန ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ကောစိ ဂန္တုံ န သက္ကောတိ။ တေ “ကိမိဒ”န္တိ? အာဝဇ္ဇေန္တာ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ အာကာသေ ခိတ္တလေဍ္ဍု ဝိယ ဩရုယှ ဝန္ဒိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ, “ယက္ခသမာဂမံ ဂစ္ဆာမ ဘဂဝါ”တိ တီဏိ ဝတ္ထူနိ ပသံသန္တာ ယက္ခသမာဂမံ အဂမံသု။ အာဠဝကော တေ ဒိသွာ, “ဣဓ နိသီဒထာ”တိ ပဋိက္ကမ္မ ဩကာသမဒါသိ။ တေ အာဠဝကဿ နိဝေဒေသုံ – “လာဘာ တေ, အာဠဝက, ယဿ တေ ဘဝနေ ဘဂဝါ ဝိဟရတိ, ဂစ္ဆာဝုသော, ဘဂဝန္တံ ပယိရုပါသဿူ”တိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ ဘဝနေယေဝ ဝိဟာသိ, န ယသ္မိံ နိဂြောဓေ အာဠဝကဿ ဘဝနံ, တဿ မူလေတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ အာဠဝိယံ ဝိဟရတိ အာဠဝကဿ ယက္ခဿ ဘဝနေ”တိ။

အထ ခေါ အာဠဝကော။ပေ။ ဧတဒဝေါစ – “နိက္ခမ, သမဏာ”တိ ကသ္မာ ပနာယံ ဧတဒဝေါစ? ရောသေတုကာမတာယ။ တတြာယံ အာဒိတော ပဘုတိ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော – အယံ ဟိ ယသ္မာ အဿဒ္ဓဿ သဒ္ဓါကထာ ဒုက္ကထာ ဟောတိ ဒုဿီလာဒီနံ သီလာဒိကထာ ဝိယ, တသ္မာ တေသံ ယက္ခာနံ သန္တိကာ ဘဂဝတော ပသံသံ သုတွာယေဝ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တလောဏသက္ခရာ ဝိယ အဗ္ဘန္တရေ ကောပေန တဋတဋာယမာနဟဒယော ဟုတွာ “ကော သော ဘဂဝါ နာမ, ယော မမ ဘဝနံ ပဝိဋ္ဌော”တိ အာဟ။ တေ အဟံသု – “န တွံ, အာဝုသော, ဇာနာသိ ဘဂဝန္တံ အမှာကံ သတ္ထာရံ, ယော တုသိတဘဝနေ ဌိတော ပဉ္စမဟာဝိလောကိတံ ဝိလောကေတွာ”တိအာဒိနာ နယေန ယာဝ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာ ကထေန္တာ ပဋိသန္ဓိအာဒီသု ဒွတ္တိံသ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဝတွာ, “ဣမာနိပိ တွံ, အာဝုသော, အစ္ဆရိယာနိ နာဒ္ဒသာ”တိ? စောဒေသုံ။ သော ဒိသွာပိ ကောဓဝသေန “နာဒ္ဒသ”န္တိ အာဟ။ အာဝုသော အာဠဝက, ပဿေယျာသိ ဝါ တွံ, န ဝါ, ကော တယာ အတ္ထော ပဿတာ ဝါ အပဿတာ ဝါ? ကိံ တွံ ကရိဿသိ အမှာကံ သတ္ထုနော, ယော တွံ တံ ဥပနိဓာယ စလက္ကကုဓ-မဟာဥသဘသမီပေ တဒဟုဇာတဝစ္ဆကော ဝိယ, တိဓာ ပဘိန္နမတ္တဝါရဏသမီပေ ဘိင်္ကပေါတကော ဝိယ, ဘာသုရဝိလမ္ဗိတကေသရသောဘိတက္ခန္ဓဿ မိဂရညော သမီပေ ဇရသိင်္ဂါလော ဝိယ, ဒိယဍ္ဎယောဇနသတပဝဍ္ဎကာယသုပဏ္ဏရာဇသမီပေ ဆိန္နပက္ခကာကပေါတကော ဝိယ ခါယသိ, ဂစ္ဆ ယံ တေ ကရဏီယံ, တံ ကရောဟီတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တော ဒုဋ္ဌော အာဠဝကော ဥဋ္ဌဟိတွာ မနောသိလာတလေ ဝါမပါဒေန ဌတွာ – “ပဿထ ဒါနိ တုမှာကံ ဝါ သတ္ထာ မဟာနုဘာဝေါ, အဟံ ဝါ”တိ ဒက္ခိဏပါဒေန သဋ္ဌိယောဇနမတ္တံ ကေလာသပဗ္ဗတကူဋံ အက္ကမိ။ တံ အယောကူဋပဟဋ္ဌော ဝိယ နိဒ္ဓန္တအယောပိဏ္ဍော ပပဋိကာယော မုဉ္စိ, သော တတ္ထ ဌတွာ, “အဟံ အာဠဝကော”တိ ဥဂ္ဃောသေသိ။ သကလဇမ္ဗုဒီပံ သဒ္ဒော ဖရိ။

စတ္တာရော ကိရ သဒ္ဒါ သကလဇမ္ဗုဒီပေ သူယိံသု – ယဉ္စ ပုဏ္ဏကော ယက္ခသေနာပတိ ဓနဉ္စယကောရဗျရာဇာနံ ဇူတံ ဇိနိတွာ အပ္ဖောဋေတွာ “အဟံ ဇိနိ”န္တိ ဥဂ္ဃောသေသိ; ယဉ္စ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ကဿပဘဂဝတော သာသနေ ဩသက္ကန္တေ ဝိဿကမ္မဒေဝပုတ္တံ သုနခံ ကာရေတွာ – “အဟံ ပါပဘိက္ခူ စ ပါပဘိက္ခုနိယော စ ဥပါသကေ စ ဥပါသိကာယော စ သဗ္ဗေဝ စ အဓမ္မဝါဒိနော ခါဒါမီ”တိ ဥဂ္ဃောသာပေသိ; ယဉ္စ ကုသဇာတကေ ပဘာဝတိဟေတု သတ္တဟိ ရာဇူဟိ နဂရေ ဥပရုဒ္ဓေ ပဘာဝတိံ အတ္တနာ သဟ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ အာရောပေတွာ နဂရာ နိက္ခမ္မ – “အဟံ သီဟဿရမဟာကုသရာဇာ”တိ မဟာပုရိသော ဥဂ္ဃောသေသိ; ယဉ္စ ကေလာသမုဒ္ဓနိ ဌတွာ အာဠဝကောတိ။

တအ ဟိ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဒွတရေ ဌာတ္တတ ဥဋ္ဌေသိတသဒိသံ အဟောသိ။ တိယောဇနသဟဿဝိတ္ထတော စ ဟိမဝ
ပိ သင်္ကမ္ပိ ယက္ခသ္သာနုဘာဝေန။

သော **တတမဏ္ဍလံ** သမုဋ္ဌာပေသိ – ''ဧဝေနေဝ သမဏံ ပလာပေဿာမီ''တိ ။ တေ ပုရတ္ထိမာဒိဘေအ တတာ
သမုဋ္ဌဟိတ္တတ အမုယောဇနယောဇနဒွိယောဇနတိယောဇနပ္ပမာဏာနိ ပဗ္ဗတကူဋာနိ ပအလေတ္တတ ဝနဂစ္ဆရုက္ခာဒီနိ
ဥမ္မူလံ ကတ္တတ, အာဋ္ဌဝိနဂရံ ပက္ခန္တာ ဇိဏ္ဏဟတ္ထိသာလာဒီနိ စုဏ္ဏေန္တာ ဆဒနိဋ္ဌကာ အာကာသေ ဝိဓမေန္တာ။
ဘဂဝတ ''မာ ကဿစိ ဥပရောဓော ဟောတူ''တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေ တတာ ဒသဗလံ ပတ္တတ စီဝရကဏ္ဏမတ္တမ္ပိ စာလေ
တုံ နာသက္ခိံသု။ တတော **မဟာဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ ''ဥဒကေန အဇ္ဈောတ္ထရိတ္တတ သမဏံ မာရေဿာမီ''တိ။ တဿ
သာနုဘာဝေန ဥပရူပရိ သတပဋလသဟဿပဋလာဒိဘေအ ဝလာဟကာ ဥဋ္ဌဟိတ္တတ ပဝဿိံသု။ ဝုဋ္ဌိဓာရာဝေဂေန
ပထဝီ ဆိဒ္ဒာ အဟောသိ။ ဝနရုက္ခာဒီနံ ဥပရိ မဟောဃော အာဂန္တ္တတ ဒသဗလဿ စီဝရေ ဥဿာဝဗိန္ဒုမတ္တမ္ပိ တေ
မေတုံ နာသက္ခိ။ တတော **ပါသာဏဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ မဟန္တာနိ မဟန္တာနိ ပဗ္ဗတကူဋာနိ ဓူမာယန္တာနိ ပဇ္ဇလန္တ
တာနိ အာကာသေနာဂန္တ္တတ ဒသဗလံ ပတ္တတ ဒိဗ္ဗမာလာဂုဠာနိ သမ္ပဇ္ဇိံသု။ တတော **ပဟရဏဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။
ဧကတောဓာရာဥဘတောဓာရာအသိသတ္တိခုရပ္ပာဒယော ဓူမာယန္တာ ပဇ္ဇလန္တာ အာကာသေနာဂန္တ္တတ ဒသဗလံ ပတ္တ
တ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ အဟေသုံ။ တတော **အင်္ဂါရဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ ကိံသုက ဝဏ္ဏာ အင်္ဂါရာ အာကာသေနာဂန္တ္တတ
ဒသဗလဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ဟုတ္တတ ဝိကီရိယိံသု။ တတော **ကုက္ကုလဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ အစ္စုဏှော ကုက္
ကုလာ အာကာသေနာဂန္တ္တတ ဒသဗလဿ ပါဒမူလေ စန္ဒနစုဏ္ဏံ ဟုတ္တတ နိပတိံသု။ တတော **တလိကဝဿံ** သမုဋ္ဌာ
ပေသိ။ အတိသုခုမတလိကာ ဓူမာယန္တာ ပဇ္ဇလန္တာ အာကာသေနာဂန္တ္တတ ဒသဗလဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ဟုတ္
တ နိပတိံသု။ တတော **ကလလဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ တံ ကလလဝဿံ ဓူမာယန္တံ ပဇ္ဇလန္တံ အာကာသေနာဂန္တ္တတ
ဒသဗလဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ ဟုတ္တတ နိပတိ။ တတော **အန္ဓကာရံ** သမုဋ္ဌာပေသိ ''ဘိံသေတ္တတ သမဏံ ပလာပေဿ
သာမီ''တိ။ တံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ အန္ဓကာရသဒိသံ ဟုတ္တတ ဒသဗလံ ပတ္တတ သူရိယပ္ပဘာဝိဟတမိဝ အန္ဓကာရံ အန္တ
ရဓာယိ။

ဧဝံ ယက္ခော ဣမာဟိ နဝဟိ တတဝဿပါသာဏပဟရဏင်္ဂါရကုက္ကုလတလိကကလလန္ဓကာရဝုဋ္ဌီဟိ ဘဂဝ
န္တံ ပလာပေတုံ အသက္ကောန္တော နာနာဝိဓပဟရဏဟတ္ထာယ အနေကပ္ပကာရရူပဘူတဂဏသမာကုလာယ စတုရင်္ဂိ
နိယာ သေနာယ သယမေဝ ဘဂဝန္တံ အဘိဂတော။ တေ ဘူတဂဏာ အနေကပ္ပကာရေ ဝိကာရေ ကတ္တတ ''ဂဏှဟထ ဟန
ထာ''တိ ဘဂဝတော ဥပရိ အာဂစ္ဆန္တာ ဝိယ ဟောန္တိ။ အပိစ ခေါ နိဒ္ဓန္တလောဟပိဏ္ဍံ ဝိယ မက္ခိကာ, ဘဂဝန္တံ အ
လ္လီယိတုံ အသမတ္ထာဝ အဟေသုံ။ ဧဝံ သန္တေပိ ယထာ ဗောဓိမဏ္ဍေ မာရော အာဂတဝေလာယမေဝ နိဝတ္တော,
တထာ အနိဝတ္တေတ္တတ ဥပဍ္ဎရတ္တိမတ္တံ ဗျာကုလမကံသု။ ဧဝံ ဥပဍ္ဎရတ္တိမတ္တံ အနေကပ္ပကာရဝိဘိံသနကဒ
ဿနေနပိ ဘဂဝန္တံ စာလေတုံ အသက္ကောန္တော အာဠဝကော စိန္တေသိ – ''ယံနူနာဟံ ကေနစိ အဇေယျံ ဒုဿာဝု
ဓံ မုဉ္စေယျ''န္တိ။

စတ္တာရိ ကိရ အာဝုဓာနိ လောကေ သေဋ္ဌာနိ – သက္ကဿ ဝဇိရာဝုဓံ, ဝေဿဝဏဿ ဂဒါဝုဓံ, ယမဿ နယ
နာဝုဓံ, အာဠဝကဿ ဒုဿာဝုဓန္တိ။ ယဒိ ဟိ သက္ကော ဒုဋ္ဌော ဝဇိရာဝုဓံ သိနေရုမတ္ထကေ ပဟရေယျ, အဋ္ဌသဋ္ဌိ
ဌိသဟဿာဓိကယောဇနသတသဟဿံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတ္တတ ဟေဋ္ဌတော ဂစ္ဆေယျ။ ဝေဿဝဏေန ကုဇ္ဈနကာလေ ဝိ
ဿဇ္ဇိတံ ဂဒါဝုဓံ ဗဟူနံ ယက္ခသဟဿာနံ သီသံ ပါတေတ္တတ ပုန ဟတ္ထပါသံ အာဂန္တ္တတ တိဋ္ဌတိ။ ယမေန ဒုဋ္ဌေ
န နယနာဝုဓေန ဩလောကိတမတ္တေ အနေကာနိ ကုမ္ဘဏ္ဍသဟဿာနိ တတ္တကပါလေ တိလာ ဝိယ ဖရန္တာနိ ဝိန
ဿန္တိ။ အာဠဝကော ဒုဋ္ဌော သစေ အာကာသေ ဒုဿာဝုဓံ မုဉ္စေယျ, ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဒေဝေါ န ဝဿေယျ။
သစေ ပထဝိယံ မုဉ္စေယျ။ သဗ္ဗရုက္ခတိဏာဒီနိ သုဿိတ္တတ ဒွါဒသဝဿန္တရေ န ပုန ဝိရုဟေယျုံ။ သစေ သမုဒ္ဒေ
မုဉ္စေယျ, တတ္တကပါလေ ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ သဗ္ဗမုဒကံ သုဿေယျ။ သစေ သိနေရုသဒိသေပိ ပဗ္ဗတေ မုဉ္စေယျ,
ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ဟုတ္တတ ဝိကိရေယျ။ သော ဧဝံ မဟာနုဘာဝံ ဒုဿာဝုဓံ ဥတ္တရိသာဋကံ မုဉ္စိတ္တတ အဂ္ဂဟေသိ။ ယေဘု
ယျေန ဒသသဟဿီလောကဓာတုဒေဝတာ ဝေဂေန သန္နိပတိံသု ''အဇ္ဇ ဘဂဝါ အာဠဝကံ ဒမေဿတိ, တတ္ထ ဓမ္
မံ သောဿာမာ''တိ ယုဒ္ဓဒဿနကာမာပိ ဒေဝတာ သန္နိပတိံသု။ ဧဝံ သကလမ္ပိ အာကာသံ ဒေဝတာဟိ ပရိပုဏ္ဏမ
ဟောသိ။

အထ အာဠွကော ဘဂဝတော သမီပေ ဥပရူပရိ ဝိစရိတွာ ဝတ္ထာဝုဓံ မုဉ္စိ။ တံ အသနိဝိစက္ကံ ဝိယ အာကာသေ
ဘေရဝသဒ္ဒံ ကရောန္တံ ဓူမာယန္တံ ပဇ္ဇလန္တံ ဘဂဝန္တံ ပတွာ ယက္ခမာနမဒ္ဒနတ္ထံ ပါဒပုဉ္ဆနစောဠံ ဟုတွာ ပါ
ဒမူလေ နိပတိ။ အာဠွကော တံ ဒိသွာ ဆိန္နဝိသာဏော ဝိယ ဥသဘော ဥဒ္ဓတဒါဌော ဝိယ သပ္ပော နိတ္တေဇော နိမ္မ
ဒော နိပတိတမာနဒ္ဓဇော ဟုတွာ စိန္တေသိ – “ဒုဿာဝုဓမ္ပိ မေ သမဏံ နာဘိဘောသိ။ ကိံ နု ခော ကာရဏ”န္တိ?
“ဣဒံ ကာရဏံ, မေတ္တာဝိဟာရယုတ္တော သမဏော, ဟန္ဒ နံ ရောသေတွာ မေတ္တာယ ဝိယောဇေမီ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓေ
နေတံ ဝုတ္တံ – အထ ခော အာဠွကော ယက္ခော ယေန ဘဂဝါ။ပေ.။ နိက္ခမ သမဏာတိ။ တတ္ထာယမဓိပ္ပာယော – က
သ္မာ မယာ အနနုညာတော မမ ဘဝနံ ပဝိသိတွာ ဃရသာမိကော ဝိယ ဣတ္ထာဂာရဿ မဇ္ဈေ နိသိန္နောသိ? အနနုယု
တ္တမေတံ သမဏဿ ယဒိဒံ အဒိန္နပရိဘောဂေ ဣတ္ထိသံသဂ္ဂေါ စ? တသ္မာ ယဒိ တွံ သမဏဓမ္မေ ဌိတော,
နိက္ခမ သမဏာတိ။ ဧကေ ပန – “ဧတာနိ အညာနိ စ ဖရုသဝစနာနိ ဝတွာ ဧဝံ ဧတဒဝေါစာ”တိ ဘဏန္တိ။

အထ ဘဂဝါ – “ယသ္မာ ထဒ္ဓေါ ပဋိထဒ္ဓဘာဝေန ဝိနေတုံ န သက္ကာ, သော ဟိ ပဋိထဒ္ဓဘာဝေ ကယိရမာနေ,
သေယျထာပိ စဏ္ဍဿ ကုက္ကုရဿ နာသာယ ပိတ္တံ ဘိန္ဒေယျ, သော ဘိယျောသောမတ္တာယ စဏ္ဍတရော
အဿ, ဧဝံ ထဒ္ဓတရော ဟောတိ, မုဒုနာ ပန သော သက္ကာ ဝိနေတု”န္တိ ဉတွာ, **သာဓာဝုသော**တိ ပိယဝစနေန တဿ
ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ နိက္ခမိ။ တေန ဝုတ္တံ **သာဓာဝုသောတိ ဘဂဝါ နိက္ခမီ** တိ။

တတော အာဠွကော – “သုဗ္ဗစော ဝတာယံ သမဏော ဧကဝစနေနေဝ နိက္ခန္တော, ဧဝံ နာမ နိက္ခမေတုံ သုခံ သမ
ဏံ အကာရဏေနေဝါဟံ သကလရတ္တိံ ယုဒ္ဓေန အဗ္ဗုယှိဿာမီ”တိ မုဒုစိတ္တော ဟုတွာ ပုန စိန္တေသိ – “ဣဒါနိပိ
န သက္ကာ ဇာနိတုံ, ကိံ နု ခော သုဗ္ဗစတာယ နိက္ခန္တော ဥဒါဟု ကောဓနော ။ ဟန္ဒာဟံ ဝီမံသာမီ”တိ။ တတော **ပဝိသ,
သမဏာ**တိ အာဟ။ အထ သုဗ္ဗစောတိ မုဒုဘူတစိတ္တောဝတ္တာနကရဏတ္ထံ ပုန ပိယဝစနံ ဝဒန္တော **သာဓာဝုသော**တိ
ဘဂဝါ ပါဝိသိ။ အာဠွကော ပုနပ္ပုနံ ဧတမေဝ သုဗ္ဗစဘာဝံ ဝီမံသန္တော ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ **နိက္ခမ ပဝိသာ**တိ အာဟ။
ဘဂဝါပိ တထာ အကာသိ။ ယဒိ န ကရေယျ, ပကတိယာပိ ထဒ္ဓယက္ခဿ စိတ္တံ ထဒ္ဓတရံ ဟုတွာ ဓမ္မကထာယ
ဘာဇနံ န ဘဝေယျ။ တသ္မာ ယထာ နာမ မာတာ ရောဒန္တံ ပုတ္တကံ ယံ သော ဣစ္ဆတိ, တံ ဒတွာ ဝါ ကတွာ ဝါ
သညာပေသိ တထာ ဘဂဝါ ကိလေသရောဒနေန ရောဒန္တံ ယက္ခံ သညာပေတုံ ယံ သော ဘဏတိ, တံ အကာသိ။ ယထာ စ
ဓာတီ ထညံ အပိဝန္တံ ဒါရကံ ကိဉ္စိ ဒတွာ ဥပလာဠေတွာ ပါယေတိ, တထာ ဘဂဝါ ယက္ခံ လောကုတ္တရဓမ္မခီရံ ပါ
ယေတုံ တဿ ပတ္ထိတဝစနကရဏေန ဥပလာဠေန္တော ဧဝမကာသိ။ ယထာ စ ပုရိသော လာဗုမှိ စတုမဓုရံ ပူရေတု
ကာမော တဿဗ္ဘန္တရံ သောဓေတိ, ဧဝံ ဘဂဝါ ယက္ခဿ စိတ္တေ လောကုတ္တရစတုမဓုရံ ပူရေတုကာမော တဿ
ဗ္ဘန္တရေ ကောဓမလံ သောဓေတုံ ယာဝ တတိယံ နိက္ခမနပဝိသနံ အကာသိ။

အထ အာဠွကော “သုဗ္ဗစော အယံ သမဏော ‘နိက္ခမာ’တိ ဝုတ္တော နိက္ခမတိ, ‘ပဝိသာ’တိ ဝုတ္တော ပဝိသတိ။
ယံနူနာဟံ ဣမံ သမဏံ ဧဝမေဝ သကလရတ္တိံ ကိလမေတွာ ပါဒေ ဂဟေတွာ ပါရဂင်္ဂါယ ခိပေယျ”န္တိ? ပါပကံ စိ
တ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ စတုတ္ထဝါရံ အာဟ **နိက္ခမ, သမဏာ**တိ။ တံ ဉတွာ ဘဂဝါ **န ခွါဟံ တ**န္တိ အာဟ။ ဧဝံ ဝါ ဝုတ္တေ
တဒုတ္တရိကရဏီယံ ပရိယေသမာနော ပဉှံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ မညိဿတိ။ တံ ဓမ္မကထာယ မုခံ ဘဝိဿတီတိ ဉတွာ,
န ခွါဟံ တန္တိ အာဟ။ တတ္ထ **န**-ကာရော ပဋိက္ခေပေ။ **ခေါ**တိ အဝဓာရဏေ။ **အဟ**န္တိ အတ္တနိဒဿနံ။ **တ**န္တိ ဟေတုဝ
စနံ။ တေနေဝေတ္ထ “ယသ္မာ တွံ ဧဝံ စိန္တေသိ, တသ္မာ အဟံ, အာဝုသော, နေဝ နိက္ခမိဿာမိ, ယံ တေ ကရဏီယံ,
တံ ကရောဟီ”တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တတော အာဠွကော ယသ္မာ ပုဗ္ဗေပိ အာကာသေန ဂမနဝေလာယ – “ကိံ နု ခော ဧတံ သုဝဏ္ဏဝိမာနံ, ဥဒါဟု ရဇတ
မဏိဝိမာနာနံ အညတရံ, ဟန္ဒ နံ ပဿာမာ”တိ ဧဝံ အတ္တနော ဝိမာနံ အာဂတေ ဣဒ္ဓိမန္တေ တာပသပရိဗ္ဗာဇကေ ပဉှံ
ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတုံ အသက္ကောန္တေ စိတ္တက္ခေပါဒီဟိ ဝိဟေဌေတိ, တသ္မာ ဘဂဝန္တမ္ပိ တထာ ဝိဟေဌေ
ဿာမီတိ မညမာနော **ပဉှံ တ**န္တိအာဒိမာဟ။

ကုတော ပနဿ ပဉှာတိ ? တဿ ကိရ မာတာပိတရော ကဿပံ ဘဂဝန္တံ ပယိရုပါသိတွာ အဋ္ဌ ပဉှေ
သဟ ဝိဿဇ္ဇနေန ဥဂ္ဂဟေသုံ။ တေ ဒဟရကာလေ အာဠွကံ ပရိယာပုဏာပေသုံ; သော ကာလစ္စယေန ဝိဿဇ္ဇနံ သ
မ္မုဿိ။ တတော “ဣမေ ပဉှာပိ မာ ဝိနဿန္တူ”တိ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ ဇာတိဟိင်္ဂုလကေန လေခါပေတွာ ဝိမာနေ နိက္ခိ

ပိ။ ဧဝမေတေ ပုဌ္ဌပဥှာ ဗုဒ္ဓဝိသယာ၀ ဟောန္တိ။ ဘဂဝါ တံ သုတွာ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓါနံ ပရိစ္စတ္တလာဘန္တရာယော တ ဇီဝိတန္တရာယော တ သဗ္ဗညုတညာဏဗ္ဗာမပ္ပဘာဒိပဋိဃာတော တ န သက္ကာ ကေနစိ ကာတုံ, တသ္မာ နံ လောကေ အသာဓာရဏံ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဒဿေန္တော **န ခွတဟံ တံ, အာဝုသော, ပဿာမိ သဒေဝကေ လောကေ** တိအာဒိမာဟ။

ဧဝံ ဘဂဝါ တဿ ဗာဓနစိတ္တံ ပဋိသေဓေတွာ ပဉှာပုစ္ဆနေ ဉဿာဟံ ဇနေန္တော အာဟ **အပိစ တွံ, အာဝုသော, ပုစ္ဆ, ယဒာကင်္ခသီ**တိ။ တဿတ္ထော – ပုစ္ဆ, ယဒိ အာကင်္ခသိ, န မေ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနေ ဘာရော အတ္ထိ။ အထ တ ပုစ္ဆ, ယံ အာကင်္ခသိ။ သဗ္ဗံ တေ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီတိ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေသိ အသာဓာရဏံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအဂ္ဂသာဝကမဟာသာဝကေဟိ။ ဧဝံ ဘဂဝတော သဗ္ဗညုပဝါရဏာယ ပဝါရိတာယ **အထ ခေါ အာဠဝကော ယက္ခော ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ**။

တတ္ထ **ကိံ သူဓ ဝိတ္တ** န္တိ, ကိံ သု ဣဓ ဝိတ္တံ။ **ဝိတ္တ** န္တိ ဓနံ။ တံ ဟိ ပီတိသင်္ခာတံ ဝိတ္တိံ ကရောတိ, တသ္မာ "ဝိတ္တ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ **သုစိဏ္ဏ** န္တိ သုကတံ။ **သုခ**န္တိ ကာယိကစေတသိကံ သာတံ။ **အာဝဟာတီ**တိ အာဝဟတိ အာနေ တိ ဒေတိ အပ္ပေတိ။ **ဟဝေ**-ဣတိ ဒဠှတ္ထေ နိပါတော။ **သာဒုတရ**န္တိ အတိသယေန သာဒု။ "သာဓုတရ"န္တိပိ ပာဌော။ **ရသာန**န္တိ ရသသညိတာနံ ဓမ္မာနံ။ **ကထ**န္တိ ကေန ပကာရေန။ ကထံဇီဝိနော ဇီဝိတံ **ကထံဇီဝိံဇီဝိတံ**။ ကထာဗန္ဓသု ခတ္တံ ပန သာနုနာသိကံ ဝုစ္စတိ။ ကထံဇီဝိံ ဇီဝိတန္တိ တ ဟဌော, တဿ "ဇီဝန္တာနံ ကထံဇီဝိ"န္တိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဣမာယ ဂါထာယ "ကိံ သု ဣဓ လောကေ ပုရိသဿ ဝိတ္တံ သေဋ္ဌံ? ကိံ သု သုစိဏ္ဏံ သုခမာဝဟာတိ? ကိံ ရသာနံ သာဒုတရံ? ကထံဇီဝိံ ဇီဝိတံ သေဋ္ဌမာဟူ"တိ? ဣမေ စတ္တာရော ပဉှေ ပုစ္ဆိ။

အထဿ ဘဂဝါ ကဿပဒသဗလေန ဝိဿဇ္ဇိတနယေနေဝ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ **သဒ္ဓီဓ ဝိတ္တ** န္တိ။ တတ္ထ ယထာ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိ ဝိတ္တံ ဉပဘောဂသုခံ အာဝဟတိ, ခုပ္ပိပါသာဒိဒုက္ခံ ပဋိဗာဟတိ, အလိဒ္ဒိယံ ဝူ ပသမေတိ, မုတ္တာဒိရတနပဋိလာဘဟေတု ဟောတိ, လောကသန္တတိဥ္စ အာဝဟတိ, ဧဝံ လောကိယလောကုတ္တရာ သဒ္ဓါပိ ယထာသမ္ဘဝံ လောကိယလောကုတ္တရံ ဝိပါကံ သုခမာဝဟတိ, သဒ္ဓါဓုရေန ပဋိပန္နာနံ ဇာတိဇရာဒိဒုက္ခံ ပဋိဗာဟတိ, ဂုဏာအလိဒ္ဒိယံ ဝူပသမေတိ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒိရတနပဋိလာဘဟေတု ဟောတိ။

> "သဒ္ဓော သီလေန သမ္ပန္နော၊ ယသော ဘောဂသမပ္ပိတော။
> ယံ ယံ ပဒေသံ ဘဇတိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ ပူဇိတော"တိ။ (ဓ. ပ. ၃၀၃) –

ဝစနတော လောကသန္တတိဥ္စ အာဝဟတီတိ ကတွာ "ဝိတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန တေသံ သဒ္ဓါဝိတ္တံ အနုကမိ ကံ အနညသာဓာရဏံ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိဟေတု, လောကိယဿ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိဝိတ္တဿာပိ နိဒါနံ။ သဒ္ဓေါယေဝ ဟိ အ နာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဝိတ္တံ အဓိဂစ္ဆတိ, အဿဒ္ဓဿ ပန ဝိတ္တံ ယာဝဒေဝ အနတ္ထာယ ဟောတိ, တသ္မာ သေဋ္ဌ ဋ္ဌန္တိ ဝုတ္တံ။ **ပုရိသဿာ** တိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဒေသနာ။ တသ္မာ န ကေဝလံ ပုရိသဿ, ဣတ္ထိအာဒီနမ္ပိ သဒ္ဓါဝိတ္တ မေဝ သေဋ္ဌန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဓမ္မော တိ ဒသကုသလဓမ္မော, အနသီလဘာဝနာဓမ္မော တ။ **သုစိဏ္ဏော** တိ သုကတော သုစရိတော။ **သုခမာဝဟ တီ**တိ သောဏသေဋ္ဌိပုတ္တရဋ္ဌပါလာဒီနံ ဝိယ မနုဿသုခံ, သက္ကာဒီနံ ဝိယ ဒိဗ္ဗသုခံ, ပရိယောသာနေ မဟာပဒုမာဒီနံ ဝိယ နိဗ္ဗာနသုခဥ္စ အာဝဟတိ။

သစ္စ န္တိ အယံ သစ္စသဒ္ဒော အနေကေသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ။ သေယျထိဒံ – "သစ္စံ ဘဏေ န ကုဇ္ဈေယျ ယာ " တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၂၂၄) တစာသစ္စေ။ "သစ္စေ ဌိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ စာ"တိအာဒီသု (ဇာ. ၂.၂၁.၄၃၃) ဝိရတိ သစ္စေ။ "ကသ္မာ နု သစ္စာနိ ဝဒန္တိ နာနာ, ပဝါဒိယာသေ ကုသလာ ဝဒာနာ"တိအာဒီသု (သု. နိ. ၈၉၁) ဒိဋ္ဌိသစ္စေ။ "စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဗြာဟ္မဏသစ္စာနီ"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၈၅) ဗြာဟ္မဏသစ္စေ။ "ဧကံ ဟိ သစ္စံ န ဒုတိယမတ္ထိ"တိအာဒီသု (သု. နိ. ၈၉၀; မဟာနိ. ၁၁၉) ပရမတ္ထသစ္စေ။ "စတုန္နံ သစ္စာနံ ကတိ ကုသလာ"တိအာဒီသု (ဝိဘ. ၂၁၆) အရိယသစ္စေ။ ဣဓ ပန ပရမတ္ထသစ္စံ နိဗ္ဗာနံ ဝိရတိသစ္စဥ္စ အဗ္ဘန္တရံ ကတွာ တစာသစ္စံ အဓိပ္ပေတံ, ယဿာ နုဘာဝေန ဥဒကာဒီနိ ဝသေ ဝတ္တေန္တိ, ဇာတိဇရာမရဏပာရံ တရန္တိ။ ယထာဟ –

“သစ္စေန တစေနုဒကမ္ပဟိ ဓာဝတိ၊
ဝိသမ္ပိ သစ္စေန ဟနန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
သစ္စေန ဒေဝေါ ထနယံ ပဝဿတိ၊
သစ္စေ ဌိတာ နိဗ္ဗုတိံ ပတ္ထယန္တိ။

“ယေ ကေစိမေ အတ္ထိ ရသာ ပထဗျာ၊
သစ္စံ တေသံ သာဒုတရံ ရသာနံ။
သစ္စေ ဌိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ စ၊
တရန္တိ ဇာတိမရဏဿ ပါရ”န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၃၃)။

သာဒုတရန္တိ မဓုရတရံ ပဏီတတရံ။ **ရသာန**န္တိ ယေ ဣမေ “မူလရသော ခန္ဓရသော”တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၆၂၈-၆၃၀) နယေန သာယနီယဓမ္မာ, ယေစိမေ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ ဖလရသံ (မဟာဝ. ၃၀၀), အရသရူပေါ ဘဝံ ဂေါတမော, ယေ တေ, ဗြာဟ္မဏ, ရူပရသာ သဒ္ဒရသာ (ပါရာ. ၃; အ. နိ. ၈.၁၁), အနာပတ္တိ ရသရသေ (ပါစိ. ၆၀၅-၆၁၁), အယံ ဓမ္မဝိနယော ဧကရသော ဝိမုတ္တိရသော (စူဠဝ. ၃၈၅; အ. နိ. ၈.၁၉), ဘာဂီ ဝါ ဘဂဝါ အတ္ထရသဿ ဓမ္မရသဿာ”တိအာဒိနာ (မဟာနိ. ၁၄၉) နယေန ရူပါစာရရသုပဝဏ္ဏာ အဝသေသာ ဗျဉ္ဇနာဒယော “ဓမ္မရသာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ တေသံ ရသာနံ သစ္စံ ဟဝေ သာဒုတရံ သစ္စမေဝ သာဒုတရံ။ သာဓုတရံ ဝါ, သေဋ္ဌတရံ, ဥတ္တမတရံ။ မူလရသာဒယော ဟိ သရီရမုပဗြူဟေန္တိ, သံကိလေသိကဉ္စ သုခမာဝဟန္တိ။ သစ္စရသော ဝိရတိသစ္စဝါစာသစ္စရသာ သမထဝိပဿနာဒီဟိ စိတ္တံ ဥပဗြူဟေတိ, အသံကိလေသိကဉ္စ သုခမာဝဟတိ။ ဝိမုတ္တိရသော ပရမတ္ထသစ္စရသပရိဘာဝိတတ္တာ သာဒု, အတ္ထရသဓမ္မရသာ စ တဒဓိဂမူပါယဘူတံ အတ္ထဉ္စ ဓမ္မဉ္စ နိဿာယ ပဝတ္တိတောတိ။

ပညာဇီဝိံဇီဝိတန္တိ ဧတ္ထ ပန ယွါယံ အန္ဓေကစက္ခုဒွိစက္ခုကေသု ဒွိစက္ခုပုဂ္ဂလော ဂဟဋ္ဌော ဝါ ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာန-သရဏဂမနဒါန-သံဝိဘာဂ-သီလသမာဒါနုပေါသထကမ္မာဒိ ဂဟဋ္ဌပဋိပဒံ, ပဗ္ဗဇိတော ဝါ အဝိပ္ပဋိသာရကရသီလသင်္ခါတံ တဒုတ္တရိစိတ္တဝိသုဒ္ဓိအာဒိဘေဒမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတပဋိပဒံ ပညာယ အာရာဓေတွာ ဇီဝတိ, တဿ ပညာယ ဇီဝိနော ဇီဝိတံ, တံ ဝါ ပညာဇီဝိတံ သေဋ္ဌမာဟူတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧဝံ ဘဂဝတာ ဝိဿဇ္ဇိတေ စတ္တာရောပိ ပဉှေ သုတွာ အတ္တမနော ယက္ခော အဝသေသေပိ စတ္တာရော ပဉှေ ပုစ္ဆန္တော **ကထံသု တရတိ ဩဃ**န္တိ ဂါထမာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ ပုရိမနယေနေဝ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **သဒ္ဓါယ တရတီ**တိ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ယော စတုဗ္ဗိဓမောဃံ တရတိ, သော သံသာရဏ္ဏဝမ္ပိ တရတိ, ဝဋ္ဋဒုက္ခမ္ပိ အစ္စေတိ, ကိလေသမလာပိ ပရိသုဇ္ဈတိ, ဧဝံ သန္တေပိ ပန ယသ္မာ အဿဒ္ဓော ဩဃတရဏံ အသဒ္ဒဟန္တော န ပက္ခန္ဒတိ, ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု စိတ္တဝေါဿဂ္ဂေန ပမတ္တော တတ္ထေဝ ဝိသတ္တတ္တာ သံသာရဏ္ဏဝံ န တရတိ, ကုသီတော ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ ဝေါကိဏ္ဏော အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, အပ္ပညော သုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အဇာနန္တော န ပရိသုဇ္ဈတိ, တသ္မာ တပ္ပဋိပက္ခံ ဒဿေန္တော ဘဂဝတာ အယံ ဂါထာ ဝုတ္တာ။

ဧဝံ ဝုတ္တာယ စေတာယ ယသ္မာ သောတာပတ္တိယင်္ဂပဒဋ္ဌာနံ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ, တသ္မာ **သဒ္ဓါယ တရတိ ဩဃ**န္တိ ဣမိနာ ပဒေန ဒိဋ္ဌောဃတရဏံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ သောတာပန္နဉ္စ ပကာသေတိ။ ယသ္မာ ပန သောတာပန္နော ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ သာတစ္စကိရိယသင်္ခါတေန အပ္ပမာဒေန သမန္နာဂတော ဒုတိယမဂ္ဂံ အာရာဓေတွာ ဌပေတွာ သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂမနမဂ္ဂံ အဝသေသံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန အတိဏ္ဏံ ဘဝေါဃဝတ္ထုံ သံသာရဏ္ဏဝံ တရတိ, တသ္မာ **အပ္ပမာဒေန အဏ္ဏဝ**န္တိ ဣမိနာ ပဒေန ဘဝေါဃတရဏံ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ သကဒါဂါမိဉ္စ ပကာသေတိ။ ယသ္မာ စ သကဒါဂါမီ ဝီရိယေန တတိယမဂ္ဂံ အာရာဓေတွာ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန အနတိဏ္ဏံ ကာမောဃဝတ္ထုံ ကာမောဃသညိတဉ္စ ကာမဒုက္ခမစ္စေတိ, တသ္မာ **ဝီရိယေန ဒုက္ခမစ္စေတီ**တိ ဣမိနာ ပဒေန ကာမောဃတရဏံ အနာဂါမိမဂ္ဂံ အနာဂါမိဉ္စ ပကာသေတိ။ ယသ္မာ ပန အနာဂါမီ ဝိဂတကာမသညာယ ပရိသုဒ္ဓါယ ပညာယ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ စတုတ္ထမဂ္ဂပညံ အာရာဓေတွာ အနာဂါမိမဂ္ဂေန အပ္ပဟီနံ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတံ ပရမမလံ ပဇဟတိ, တသ္မာ **ပညာယ ပရိသုဇ္ဈတီ**တိ, ဣမိနာ ပဒေန အဝိဇ္ဇောဃတရဏံ အရဟတ္တမဂ္ဂဉ္စ အရဟတ္တဉ္စ ပကာသေတိ။ ဣမာယ စ အရဟတ္တနိကူဋေန ကထိတာယ ဂါထာယ ပရိယောသာနေ ယက္ခော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

ဣာနိ တမေဝ ‘‘ပညာယ ပရိသုဇ္ဈတီ’’တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တံ ပညာပဒံ ဂဟေတွာ တ အတ္ထနော ပဋိဘာနေန လောကိယ လောကုတ္တရမိဿကံ ပဥှံ ပုစ္ဆန္တော **ကထံသု လဘတေ ပညန္တိ** ဣမံ ဆပ္ပဒံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ကထံသူ**တိ သဗ္ဗတ္ထေဝ အတ္ထယုတ္တိပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ အယံ ဟိ ပညာဒိအတ္ထံ ဉတွာ တဿ ယုတ္တိံ ပုစ္ဆတိ – ‘‘ကထံ, ကာယ ယုတ္တိယာ, ကေန ကာရဏေန ပညံ လဘတီ’’တိ? ဧသ နယော ဓနာဒီသု။

အထဿ ဘဂဝါ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ပညာလာဘံ ဒဿေန္တော **သဒ္ဒဟာနော** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – ယေန ပုဗ္ဗဘာဂေ ကာယသုစရိတာဒိဘေဒေန အပရဘာဂေ စ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဘေဒေန ဓမ္မေန အရဟန္တော ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကာ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တာ, တံ သဒ္ဒဟာနော အရဟတံ ဓမ္မံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ လောကိယလောကုတ္တရပညံ လဘတိ, တဉ္စ ခော န သဒ္ဓါမတ္တကေနေဝ။ ယသ္မာ ပန သဒ္ဓါဇာတော ဥပသင်္ကမတိ , ဥပသင်္ကမန္တော ပယိရုပာသတိ, ပယိရုပာသန္တော သောတံ ဩဒဟတိ, ဩဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတိ, တသ္မာ ဥပသင်္ကမနတော ပဘုတိ ယာဝ ဓမ္မဿဝနေန သုဿူသံ လဘတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တံ ဓမ္မံ သဒ္ဒဟိတွာပိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ကာလေန ဥပသင်္ကမိတွာ ဝတ္တကရဏေန ပယိရုပာသိတွာ ယဒါ ပယိရုပာသနာယ အာရာဓိတစိတ္တာ ကိဉ္စိ ဝတ္တုကာမာ ဟောန္တိ။ အထ အဓိဂတာယ သောတုကာမတာယ သောတံ ဩဒဟိတွာ သုဏန္တော လဘတီတိ။ ဧဝံ သုဿူသမ္ပိ စ သတိအဝိပ္ပဝါသေန အပ္ပမတ္တော သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတညုတာယ ဝိစက္ခဏော ဧဝ လဘတိ, န ဣတရော။ တေနာဟ ‘‘အပ္ပမတ္တော ဝိစက္ခဏော’’တိ။

ဧဝံ ယသ္မာ သဒ္ဓါယ ပညလာဘသံဝတ္တနိကံ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇတိ, သုဿူသာယ သက္ကစ္စံ ပညာဓိဂမူပာယံ သုဏာတိ, အပ္ပမာဒေန ဂဟိတံ န ပမုဿတိ။ ဝိစက္ခဏတာယ အနူနာဓိကံ အဝိပရီတဉ္စ ဂဟေတွာ ဝိတ္ထာရိကံ ကရောတိ။ သုဿူသာယ ဝါ ဩဟိတသောတော ပညာပဋိလာဘဟေတုံ ဓမ္မံ သုဏာတိ, အပ္ပမာဒေန သုတဓမ္မံ ဓာရေတိ, ဝိစက္ခဏတာယ ဓတာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထမုပပရိက္ခတိ, အထာနုပုဗ္ဗေန ပရမတ္ထသစ္စံ သစ္ဆိကရောတိ, တသ္မာဿ ဘဂဝါ ‘‘ကထံသု လဘတေ ပည’’န္တိ ပုဋ္ဌော ဣမာနိ စတ္တာရိ ကာရဏာနိ ဒဿေန္တော ဣမံ ကထမာဟ။

ဣာနိ တတော ပရေ တယော ပဉှေ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **ပတိရူပကာရီ**တိ ဣမံ ကထမာဟ။ တတ္ထ ဒေသကာလာဒီနိ အဟာပေတွာ လောကိယဿ လောကုတ္တရဿ ဝါ ဓနဿ ပတိရူပံ အဓိဂမူပာယံ ကရောတီတိ **ပတိရူပကာရီ။ ဓုရဝါ**တိ စေတသိကဝီရိယဝသေန အနိက္ခိတ္တဓုရော။ **ဥဋ္ဌာတာ** တိ, ‘‘ယော စ သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ, တိဏာ ဘိယျော န မညတီ’’တိအာဒိနာ (ထေရဂာ. ၂၃၂) နယေန ကာယိကဝီရိယဝသေန ဥဋ္ဌာနသမ္ပန္နော အသိထိလပရက္ကမော။ **ဝိန္ဒတေ ဓန**န္တိ ဧကမူသိကာယ နစိရဿေဝ စတုသတသဟဿသင်္ခ့ စူဠန္တေဝါသီ ဝိယ လောကိယဓနဉ္စ, မဟာလ္လကမဟာ တိဿတ္ထေရော ဝိယ လောကုတ္တရဓနဉ္စ လဘတိ။ သော ‘‘တီဟိယေဝ ဣရိယာပထေဟိ ဝိဟရိဿာမီ’’တိ ဝတ္တံ ကတွာ ထိနမိဒ္ဓါဂမနဝေလာယ ပလာလစုမ္ဗဋကံ တေမေတွာ သီသေ ကတွာ ဂလပ္ပမာဏံ ဥဒကံ ပဝိသိတွာ ထိနမိဒ္ဓံ ပဋိဗာဟန္တော ဒသဟိ ဝဿေဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ **သစ္စေနာ** တိ ဝစီသစ္စေနာပိ ‘‘သစ္စဝါဒီ ဘူတဝါဒီ’’တိ, ပရမတ္ထသစ္စေနာပိ ‘‘ဗုဒ္ဓေါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အရိယသာဝကော’’တိ ဧဝံ ကိတ္တိံ ပပ္ပောတိ။ **ဒဒ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ဣစ္ဆိတပတ္ထိတံ ဒဒန္တော မိတ္တာနိ ဂန္ထတိ, သမ္ပာဒေတိ ကရောတီတိ အတ္ထော။ ဒုဒ္ဒဒံ ဝါ ဒဒံ တံ ဂန္ထတိ။ အနမုခေန ဝါ စတုတ္တာရိပိ သင်္ဂဟဝတ္ထူနိ ဂဟိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, တေဟိ မိတ္တာနိ ကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝံ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ သာဓာရဏေန လောကိယလောကုတ္တရမိဿကေန နယေန စတ္တာရော ပဉှေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣာနိ ‘‘ကထံ ပေစ္စ န သောစတီ’’တိ ဣမံ ပဉ္စမံ ပဥှံ ဂဟဋ္ဌဝသေန ဝိဿဇ္ဇေန္တော **ယဿေတေ** တိအာ ဒီမာဟ။ တဿတ္ထော – ယဿ ‘‘သဒ္ဒဟာနော အရဟတ’’န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တာယ သဗ္ဗကလျာဏဓမ္မုပ္ပာဒိကာယ သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတတ္တာ **သဒ္ဓဿ, ဃရမေသိနော** တိ ဃရာဝါသံ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ဧသန္တဿ ဂဝေသန္တဿ သ ကာမဘောဂိနော ဂဟဋ္ဌဿ ‘‘သစ္စေန ကိတ္တိံ ပပ္ပောတီ’’တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တပ္ပကာရံ **သစ္စံ** ။ ‘‘သုဿူသံ လဘ တေ ပည’’န္တိ ဧတ္ထ သုဿူသပညာနာမေန ဝုတ္တော ဝ **ဒမော**။ ‘‘ဓုရဝါ ဥဋ္ဌာတာ’’တိ ဧတ္ထ ဓုရနာမေန ဥဋ္ဌာနနာမေ န စ ဝုတ္တာ **ဓိတိ**။ ‘‘ဒဒံ မိတ္တာနိ ဂန္ထတီ’’တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တပ္ပကာရော **စာဂေ** စာတိ ဧတေ စတုရော ဓမ္မာ သန္တိ။ **သ ဝေ ပေစ္စ န သောစတီ** တိ ဣမလောကာ ပရလောကံ ဂန္တွာ သ ဝေ န သောစတီတိ။

ဧဝံ ဘဂဝတ ပဉ္စမမ္ပိ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တံ ယက္ခံ စောဒေန္တော **ကထံ အသ္မာ လောကာ ပေစ္စ န သောစတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣ ဓ ယာ**တိ စောဒနတ္ထေ နိပါတော။ **အညေပီ**တိ အညေပိ ဓမ္မေ ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆဿု။ အညေပိ တ ပူရဏာဒ ယော သဗ္ဗညုပဋိညေ ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆဿု။ ယဒိ အမှေဟိ ''သစ္စေန ကိတ္တိံ ပပ္ပောတီ''တိ ဧတ္ထ ဝု တ္တပ္ပကာရာ သစ္စာ ဘိယျော ကိတ္တိပ္ပတ္တိကာရဏံ တ, ''သုဿူသံ လဘတေ ပညံ''န္တိ ဧတ္ထ သုဿူသာတိ ပညာပဒေသေန ဝုတ္တာ ဒမ္မာ ဘိယျော လောကိယလောကုတ္တရပညာပဋိလာဘကာရဏံ တ, ''ဒဒံ မိတ္တာနိ ဂန္ထ တီ''တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တပ္ပကာရာ စာဂ ဘိယျော မိတ္တဂန္ထနကာရဏံ တ, ''ဓုရဝါ ဥဋ္ဌာတာ''တိ ဧတ္ထ တံ တံ အတ္ထ ထဝသံ ပဋိစ္စ ဓုရနာမေန ဥဋ္ဌာနနာမေန စ ဝုတ္တာယ မဟာဘာရသဟနတ္ထေန ဥဿောဠှိဘာဝပ္ပတ္တာယ ဝီရိယသင် ခါတာယ ခန္တျာ ဘိယျော လောကိယလောကုတ္တရဓနဝိန္ဒနကာရဏံ တ, ''သစ္စံ ဒမော ဓိတိ စာဂေ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တ တေဟိ ဣမေဟိ စတူဟိ ဓမ္မေဟိ ဘိယျော အသ္မာ လောကာ ပရံ လောကံ ပေစ္စ အသောစနကာရဏံ တ ဣဓ ဝိဇ္ဇ တီတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပယောဇနာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ဧကေမေကံ ပဒံ အတ္ထုဒ္ဓါရပဒုဒ္ဓါရပ ဒဝဏ္ဏနာနယေဟိ ဝိဘဇိတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ယက္ခော ယေန သံသယေန အညေ ပုစ္ဆေယျ, တဿ ပဟီနတ္တာ **ကထံ နု အဇ္ဇ ပုစ္ဆေယျံ, ပု ထူ သမဏဗြာဟ္မဏေ**တိ ဝတွာ ယေပိဿ အပုစ္ဆနကာရဏံ န ဇာနန္တိ, တေပိ ဇာနာပေန္တော **ယောဟံ အဇ္ဇ ပဇာ နာမိ, ယော အတ္ထော သမ္ပရာယိကော**တိ အာဟ။ တတ္ထ **အဇ္ဇာ** တိ အဇ္ဇာဒိံ ကတွာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဇာနာမီ**တိ ယထာဝုတ္တေန ပကာရေန ဇာနာမိ။ **ယော အတ္ထော** တိ ဧတ္တာဝတာ ''သုဿူသံ လဘတေ ပညံ''န္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ဒဿေတိ။ **သမ္ပရာယိကော** တိ ဣမိနာ ''ယဿေတေ စတုရော ဓမ္မာ''တိ ဝုတ္တံ ပေစ္စ သောကာ ဘာဝကာရဏံ သမ္ပရာယိကံ။ **အတ္ထော** တိ စ ကာရဏဿေတံ အဓိဝစနံ။ အယံ ဟိ အတ္ထသဒ္ဒော ''သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇ နေ''န္တိ ဧဝမာဒီသု (ပါရာ. ၁; ဒီ. နိ. ၁.၂၅၅) ဟဒ္ဒေတ္ထေ ဝတ္တတိ။ ''အတ္ထော မေ, ဂဟပတိ, ဟိရညသုဝဏ္ဏေနာ''တိ အာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၅၀; မ. နိ. ၃.၂၅၈) ဝိစက္ခဏေ။ ''ဟောတိ သီလဝတံ အတ္ထော''တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၁.၁၁) ဝုဒ္ဓိမှိ။ ''ဗဟုဇနော ဘဇတေ အတ္ထဟေတူ''တိအာဒီသု ဓနေ။ ''ဥဘိန္နမတ္ထံ စရတီ''တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၇.၆၆; သံ. နိ. ၁.၂၅၀; ထေရဂါ. ၄၄၃) ဟိတေ ။ ''အတ္ထေ ဇာတေ စ ပဏ္ဍိတ''န္တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၁.၉၂) ကာရဏေ။ ဣဓ ပန ကာရဏေ။ တသ္မာ ယံ ပညာဒိလာဘာဒီနံ ကာရဏံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ, ယဉ္စ ပေစ္စ သောကာဘာဝဿ ကာရဏံ သမ္ပရာယိကံ, တံ ယောဟံ အဇ္ဇ ဘဂဝတာ ဝုတ္တနယေန သာမံယေဝ ပဇာနာမိ, သော ကထံ နု အဇ္ဇ ပုစ္ဆေယျံ ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏေတိ ဧဝမေတ္ထ သင်္ခေပတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ ယက္ခော ''ပဇာနာမိ ယော အတ္ထော သမ္ပရာယိကော''တိ ဝတွာ တဿ ဉာဏဿ ဘဂဝံမူလကတ္တံ ဒဿ ေသန္တော **အတ္ထာယ ဝတ မေ ဗုဒ္ဓေါ** တိ အာဟ။ တတ္ထ **အတ္ထာယာ** တိ ဟိတာယ ဝုဒ္ဓိယာ စ။ **ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ဖ လ**န္တိ ''ယဿေတေ စတုရော ဓမ္မာ''တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တစာဂေန ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ, တံ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျံ ဗုဒ္ဓံ ပဇာနာမီတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန ''သင်္ဃံ သန္ဓာယ ဧဝမာဟာ''တိ ဘဏန္တိ။

ဧဝံ ဣမာယ ဂာထာယ အတ္တနော ဟိတာဓိဂမံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သဟိတပဋိပတ္တိံ ဒီပေန္တော **သော အဟံ ဝိစရိ ဿာမီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဂါမာ ဂါမ**န္တိ ဒေဝဂါမာ ဒေဝဂါမံ။ **ပုရာ ပုရ**န္တိ ဒေဝနဂရတော ဒေဝနဂရံ။ **နမဿမာ နော သမ္ဗုဒ္ဓံ, ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတ**န္တိ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဝတ ဘဂဝတော ဓမ္မော''တိ အာဒိနာ နယေန ဗုဒ္ဓသုဗောဓိတဉ္စ ဓမ္မသုဓမ္မတဉ္စ စ-သဒ္ဒေန ''သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော''တိ အာဒိနာ သင်္ဃသုပ္ပဋိပတ္တိဉ္စ အဘိတ္ထဝိတွာ နမဿမာနော ဓမ္မဃောသကော ဟုတွာ ဝိစရိဿာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝမိမာယ ဂါထာယ ပရိယောသာနဉ္စ ရတ္တိဝိဘာဝနဉ္စ သာဓုကာရသဒ္ဒုဋ္ဌာနဉ္စ အာဠဝကကုမာရဿ ယက္ခ ဘဝနံ အာနယနဉ္စ ဧကက္ခဏေယေဝ အဟောသိ။ ရာဇပုရိသာ သာဓုကာရသဒ္ဒံ သုတွာ – ''ဧဝရူပေ သာဓုကာရသဒ္ဒ အေ ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓေ န အညေသံ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ, အာဂတော နု ခော ဘဂဝါ''တိ အာဝဇ္ဇေန္တာ ဘဂဝတော သရီရပ္ပ ဘံ ဒိသွာ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဗဟိ အဋ္ဌတွာ နိဗ္ဗိသင်္ကာ အန္တောယေဝ ပဝိသိတွာ အဒ္ဒသံသု ဘဂဝန္တံ ယက္ခဿ ဘဝ နေ နိသိန္နံ, ယက္ခဉ္စ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဌိတံ။ ဒိသွာန ယက္ခံ အာဟံသု – ''အယံ တေ, မဟာယက္ခ, ရာဇကုမာ ရော ဗလိကမ္မာယ အာနီတော, ဟန္ဒ နံ ခါဒ ဝါ ဘုဉ္ဇ ဝါ, ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရောဟီ''တိ။ သော သောတာပန္နတ္တာ

လဒ္ဓိတော ဝိသေသေန စ ဘဂဝတော ပုရတော ဇဝံ ဝုစ္စမာနော အထ တံ ကုမာရံ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဘဂဝတော ဥပနာမေသိ “အယံ, ဘန္တေ, ကုမာရော မယှံ ပေသိတော, ဣမာဟံ ဘဂဝတော ဒမ္မိ, ဟိတာနုကမ္ပကာ ဗုဒ္ဓါ, ပဋိဂ္ဂဏှာတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမံ အရက္ခံ ဣမဿ ဟိတတ္ထာယ သုခတ္ထာယာ”တိ ဣမဥ္စ ကထမာဟ –

“ဣမံ ကုမာရံ သတပုညလက္ခဏံ၊
သဗ္ဗင်္ဂုပေတံ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနံ။
ဥဒဂ္ဂစိတ္တော သုမနော ဒဒာမိ တေ၊
ပဋိဂ္ဂဟ လောကဟိတာယ စက္ခုမာ”တိ။

ပဋိဂ္ဂဟေသိ ဘဂဝါ ကုမာရံ။ ပဋိဂ္ဂဏှန္တော စ ယက္ခဿ စ ကုမာရဿ စ မင်္ဂလကရဏတ္ထံ ဟဒ္ဒုနကထံ အဘာသိ။ တံ ယက္ခော ကုမာရံ သရဏံ ဂမေန္တော တိက္ခတ္တုံ စတုတ္ထဟဒေန ပူရေသိ။ သေယျထိဒံ –

“ဒီဃာယုကော ဟောတု အယံ ကုမာရော၊
တုဝဉ္စ ယက္ခ သုခိတော ဘဝါဟိ။
အဗျာဓိတာ လောကဟိတာယ တိဋ္ဌထ၊
အယံ ကုမာရော သရဏမုပေတိ ဗုဒ္ဓံ။
အယံ ကုမာရော သရဏမုပေတိ ဓမ္မံ။
အယံ ကုမာရော သရဏမုပေတိ သင်္ဃ”န္တိ။

အထ ဘဂဝါ ကုမာရံ ရာဇပုရိသာနံ အဒါသိ – “ဣမံ ဝဍ္ဎေတွာ ပုန မမေဝ ဒေထာ”တိ။ ဇဝံ သော ကုမာရော ရာဇပုရိသာနံ ဟတ္ထတော ယက္ခဿ ဟတ္ထံ, ယက္ခဿ ဟတ္ထတော ဘဂဝတော ဟတ္ထံ, ဘဂဝတော ဟတ္ထတော ပုန ရာဇပုရိသာနံ ဟတ္ထံ ဂတတ္တာ နာမတော “ဟတ္ထကော အာဠဝကော”တိ ဇာတော။ တံ အာဒာယ ပဋိနိဝတ္တေ ရာဇပုရိသေ ဒိသွာ ကဿကဝနကမ္မိကာဒယော “ကိံ ယက္ခော ကုမာရံ အတိဒဟရတ္တာ န ဣစ္ဆီ”တိ? ဘီတာ ပုစ္ဆိံသု။ ရာဇပုရိသာ “မာ ဘာယထ။ ခေမံ ကတံ ဘဂဝတာ”တိ သဗ္ဗမာရောစေသုံ ။ တတော “သာဓု သာဓူ”တိ သကလံ အာဠဝိနဂရံ ဧကကောလာဟလမေဝ ယက္ခာဘိမုခံ အဟောသိ။ ယက္ခောပိ ဘဂဝတော ဘိက္ခာစာရကာလေ အနုပ္ပတ္တေ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဥပဍ္ဎမဂ္ဂံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တိ။

အထ ဘဂဝါ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော နဂရဒွါရေ အညတရသ္မိံ ဝိဝိတ္တေ ရုက္ခမူလေ ပညတ္တဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ။ တတော မဟာဇနကာယေန သဒ္ဓိံ ရာဇာ စ နာဂရာ စ ဧကတော သမ္ပိဏ္ဍိတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမ္မ ဝန္ဒိတွာ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နာ – “ကထံ, ဘန္တေ, ဇဝံ အရုဏံ ယက္ခံ ဒမယိတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ တေသံ ဘဂဝါ ယုဒ္ဓမာဒိံ ကတွာ “ဇဝံ နဝဝိဓံ ဝဿံ ဝဿေတွာ ဇဝံ ဝိဘီံသနကံ အကာသိ, ဇဝံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ တဿာဟံ ဇဝံ ဝိဿဇ္ဇေသိ”န္တိ တမေဝ တ္ထဝကသုတ္တံ ကထေသိ။ ကထာပရိယောသာနေ စတုရာသီတိပာဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ။ တတော ရာဇာ စေဝ နာဂရာ စ ဝေဿဝဏမဟာရာဇဿ ဘဝနသမီပေ ယက္ခဿ ဘဝနံ ကတွာ ပုပ္ဖဂန္ဓာဒိသက္ကာရုပေတံ နိစ္စဗလိံ ပဝတ္တေသုံ။ တဉ္စ ကုမာရံ ဝိညုတံ ပတ္တံ “တွံ ဘဂဝန္တံ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဘိ, ဂစ္ဆ ဘဂဝန္တံယေဝ ပယိရုပာသဿု ဘိက္ခုသင်္ဃဥ္စာ”တိ ဝိဿဇ္ဇေသုံ။ သော ဘဂဝန္တဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဥ္စ ပယိရုပာသ မာနော နစိရဿေဝ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပဉ္စသတဥပာသကပရိဝါရော အဟောသိ။ ဘဂဝါ စ နံ ဧတဒဂ္ဂေ နိဒ္ဒိသိ – “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဥပာသကာနံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ပရိသံ သ င်္ဂဏှန္တာနံ ယဒိဒံ ဟတ္ထကော အာဠဝကော”တိ (အ. နိ. ၁.၂၅၁)။ ဒုတိယံ။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ယက္ခသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. သက္ကသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. သုဝီရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၇. သက္ကသံယုတ္တဿ ပဌမေ **အဘိယံသူ**တိ ကအာ အဘိယံသု? ယအာ ဗလဝန္တော အဟေသုံ, တအာ။ တတ္ရာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – သက္ကော ကိရ မဂဓရဋ္ဌေ မစလကာမကေ မဃော နာမ မာဏဝေါ ဟုတွာ တေတ္တိံသ ပုရိသေ ဂဟေတွာ ကလျာဏကမ္မံ ကရောန္တော သတ္တ ဝတပဒါနိ ပူရေတွာ တတ္ထ ကာလင်္ကတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ ဗလဝကမ္မာနုဘာဝေန သပရိသံ သေသဒေဝတာ ဒသဟိ ဌာနေဟိ အဓိဂဏှာန္တံ ဒိသွာ "အာဂန္တုကဒေဝပုတ္တာ အာဂတာ"တိ နေဝသိကာ ဂန္ဓပာနံ သဇ္ဇယိံသု။ သက္ကော သကပရိသာယ သညံ အဒါသိ – "မာရိသာ မာ ဂန္ဓပာနံ ပိဝိတ္ထ, ပိဝနာကာရမတ္တမေဝ ဒဿေထာ"တိ။ တေ တထာ အကံသု။ နေဝသိကဒေဝတာ သုဝဏ္ဏသရကေဟိ ဥပနီတံ ဂန္ဓပာနံ ယာဝဒတ္ထံ ပိဝိတွာ မတ္တာ တတ္ထ တတ္ထ သုဝဏ္ဏပထဝိယံ ပတိတွာ သယိံသု။ သက္ကော "ဂဏှထ ပုတ္တဟတာယ ပုတ္တေ"တိ တေ ဟဒေသု ဂဟေတွာ သိနေရုပာဒေ ခိပာပေသိ။ သက္ကဿ ပုညတေဇေန တဒနုဝတ္တကာပိ သဗ္ဗေ တတ္ထေဝ ပတိံသု။ တေ သိနေရုဝေမဇ္ဈကာလေ သညံ လဘိတွာ, "တာတာ န သုရံ ပိဝိမ္ဟ, န သုရံ ပိဝိမ္ဟာ"တိ အာဟံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ အသုရာ နာမ ဇာတာ။ အထ နေသံ ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ သိနေရုဿ ဟေဋ္ဌိမတလေ ဒသယောဇနသဟဿံ အသုရဘဝနံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သက္ကော တေသံ နိဝတ္တေတွာ အနာဂမနတ္ထာယ အာရက္ခံ ဌပေသိ, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

> "အန္တရာ ဒွိန္နံ အယုဇ္ဈပုရာနံ,
> ပဉ္စဝိဓာ ဌပိတာ အဘိရက္ခာ။
> ဥဒကံ ကရောဋိ-ပယဿ စ ဟာရီ,
> မဒနယုတာ စတုရော စ မဟတ္တာ"တိ။

ဒွေ ဝ နဂရာနိ ဟိ ယုဒ္ဓေန ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အယုဇ္ဈပုရာနိ နာမ ဇာတာနိ ဒေဝနဂရဉ္စ အသုရနဂရဉ္စ။ ယအာ ဟိ အသုရာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, အထ ဒေဝေဟိ ပလာယိတွာ ဒေဝနဂရံ ပဝိသိတွာ ဒွါရေ ပိဒဟိတေ အသုရာနံ သတသဟဿမ္ပိ ကိဉ္စိ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ ယအာ ဒေဝါ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, အထာသုရေဟိ ပလာယိတွာ အသုရနဂရဿ ဒွါရေ ပိဒဟိတေ သက္ကာနံ သတသဟဿမ္ပိ ကိဉ္စိ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ ဣတိ ဣမာနိ ဒွေ နဂရာနိ အယုဇ္ဈပုရာနိ နာမ။ နေသံ အန္တရာ ဧတေသု ဥဒကာဒီသု ပဉ္စသု ဌာနေသု သက္ကေန အာရက္ခာ ဌပိတာ။ တတ္ထ **ဥဒက**သဒ္ဒေန နာဂါ ဂဟိတာ။ တေ ဟိ ဥဒကေ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ။ တသ္မာ သိနေရုဿ ပဌမာလိန္ဒေ တေသံ အာရက္ခာ။ **ကရောဋိ**သဒ္ဒေန သုပဏ္ဏာ ဂဟိတာ။ တေသံ ကိရ ကရောဋိ နာမ ပါနဘောဇနံ, တေန တံ နာမံ လဘိံသု။ ဒုတိယာလိန္ဒေ တေသံ အာရက္ခာ။ **ပယဿဟာရီ** သဒ္ဒေန ကုမ္ဘဏ္ဍာ ဂဟိတာ။ အနဝရက္ခသာ ကိရ တေ။ တတိယာလိန္ဒေ တေသံ အာရက္ခာ။ **မဒနယုတ**သဒ္ဒေန ယက္ခာ ဂဟိတာ။ ဝိသမစာရိနော ကိရတေ ယုဇ္ဈသောဏ္ဍာ။ စတုတ္ထာလိန္ဒေ တေသံ အာရက္ခာ။ **စတုရော စ မဟတ္တာ** တိ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဝုတ္တာ။ ပဉ္စမာလိန္ဒေ တေသံ အာရက္ခာ။ တသ္မာ ယဒိ အသုရာ ကုပိတာဝိလစိတ္တာ ဒေဝပုရံ ဥပယန္တိ ယုဒ္ဓေသုံ, ယံ ဂိရိနော ပဌမံ ပရိဘဏ္ဍံ, တံ ဥရဂါ ပဋိဗာဟန္တိ ဧဝံ သေသေသု သေသာ။

တေ ပန အသုရာ အာယုဝဏ္ဏရသက္ကဿရိယသမ္ပတ္တီဟိ တာဝတိံသသဒိသာဝ။ တသ္မာ အန္တရာ အတ္တာနံ အဇာနိတွာ ပာဋလိယာ ပုပ္ဖိတာယ, "န ဣဒံ ဒေဝနဂရံ, တတ္ထ ပာရိစ္ဆတ္တကော ပုပ္ဖတိ, ဣဓ ပန စိတ္တပာဋလီ, ဇရသက္ကေနာမှာကံ သုရံ ပာယေတွာ ဝဉ္စိတာ, ဒေဝနဂရဉ္စ နော ဂဟိတံ, ဂစ္ဆာမ တေန သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိဿာမာ"တိ ဟတ္ထိအဿရထေ အာရုယှ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိဖလကာနိ ဂဟေတွာ, ယုဒ္ဓသဇ္ဇာ ဟုတွာ, အသုရဘေရိယော ဝါဒေန္တော မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ဒွိဓာ ဘေတွာ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ တေ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဝမ္မိကမက္ခိကာ ဝမ္မိကံ ဝိယ သိနေရုံ အဘိရုဟိတုံ အာရဘန္တိ။ အထ နေသံ ပဌမံ နာဂေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဒ္ဓံ ဟောတိ။ တသ္မိံ ခေါ ပန ယုဒ္ဓေ န ကဿစိ ဆဝိ ဝါ စမ္မံ ဝါ ဆိဇ္ဇ

ဇတိ, န လောဟိတံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကေဝလံ ကုမာရကာနံ အရုမေတ္တကယုဒ္ဓံ ဝိယ အညမညံ သန္တာသနမတ္တမေဝ ဟောတိ။ ကောဋ္ဋိသတာပိ ကောဋ္ဋိသဟဿာပိ နာဂါ တေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတုံ တေ အသုရပုရံယေဝ ပဝေသေတုံ နိဝတ္တန္တိ။

ယဒါ ပန အသုရာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, အထ နာဂါ ဩသက္ကိတွာ ဒုတိယေ အာလိန္ဒေ သုပဏ္ဏေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတောဝ ဟုတွာ ယုဇ္ဈန္တိ။ သေ နယော သုပဏ္ဏာဒီသုပိ။ ယဒါ ပန တာနိ ပဉ္စပိ ဌာနာနိ အသုရာ မဒ္ဒန္တိ, တဒါ ဧကတော သမ္ပိဏ္ဍိတာနိပိ ပဉ္စ ဗလာနိ ဩသက္ကန္တိ။ အထ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဂန္တွာ သက္ကဿ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေန္တိ။ သက္ကော တေသံ ဝစနံ သုတွာ ဒိယဍ္ဎယောဇနသတိကံ ဝေဇယန္တရထံ အာရုယှ သယံ ဝါ နိက္ခမတိ, ဧကံ ဝါ ပုတ္တံ ပေသေတိ။ ဣမသ္မိံ ပန ကာလေ ပုတ္တံ ပေသေတုကာမော, **တာတ သုဝီရာ**တိအာဒိမာဟ။

ဧဝံ ဘဒ္ဒန္တဝါတိ ခော တိ ဧဝံ ဟောတု ဘဒ္ဒံ တဝ ဣတိ ခော။ **ပမာဒံ အာဟရေသီ**တိ ပမာဒံ အကာသိ။ အစ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတော သဋ္ဌိယောဇနံ ဝိတ္ထာရေန သုဝဏ္ဏမဟာဝီထိံ ဩတရိတွာ နက္ခတ္တံ ကီဠန္တော နန္ဒနဝနာဒီသု ဝိစရတီတိ အတ္ထော။

အနုဋ္ဌဟ န္တိ အနုဋ္ဌဟန္တော။ **အတန္ဒယာမန္တိ** အတန္ဒယမန္တော။ **အလသွဝဿာ** တိ အလသော အဿ။ **န စ ကိစ္စကာနိ ကာရယေ**တိ ကိဉ္စိ ကိစ္စံ နာမ န ကရေယျ။ **သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓဿာ** တိ သဗ္ဗကာမေဟိ သမိဒ္ဓော အဿ။ **တံ မေ, သက္က, ဝရံ ဒိသာ**တိ, သက္က ဒေဝသေဋ္ဌ, တံ မေ ဝရံ ဥတ္တမံ ဌာနံ ဩကာသံ ဒိသံ အာစိက္ခ ကထေဟီတိ ဝဒတိ။ **နိဗ္ဗာနဿ ဟိ သော မဂ္ဂေ**တိ ကမ္မံ အကတွာ ဇီဝိတဌာနံ နာမ နိဗ္ဗာနဿ မဂ္ဂေါ။ ပဌမံ။

၂. သုသီမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၈. ဒုတိယေ **သုသီမ**န္တိ အတ္တနော ပုတ္တသဟဿဿ အန္တရေ ဧဝံနာမကံ ဧကံ ပုတ္တမေဝ။ ဒုတိယံ။

၃. ဓဇဂ္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၉. တတိယေ **သမုပဗျူဠှော** တိ သမ္ပိဏ္ဍိတော ရာသိဘူတော။ **ဓဇဂ္ဂံ ဥလ္လောကေယျာထာ** တိ သက္ကဿ ကိရ ဒိယဍ္ဎယောဇနသတာယာမော ရထော ။ တဿ ဟိ ပစ္ဆိမန္တော ပဏ္ဏာသယောဇနော, မဇ္ဈေ ရထပဉ္ဇရော ပဏ္ဏာသယောဇနော, ရထသန္ဓိတော ယာဝ ရထသီသာ ပဏ္ဏာသယောဇနာနိ။ တဒေဝ ပမာဏံ ဒိဂုဏံ ကတွာ တိယောဇနသတာယာမောတိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ တသ္မိံ ယောဇနိကပလ္လင်္ကော အတ္ထတော, တိယောဇနိကံ သေတစ္ဆတ္တံ မတ္ထကေ ဌပိတံ, ဧကသ္မိံယေဝ ယုဂေ သဟဿအာဇညာ ယုတ္တာ, သေသာလင်္ကာရဿ ပမာဏံ နတ္ထိ။ ဓဇော ပနဿ အဍ္ဎတိယာနိ ယောဇနသတာနိ ဥဂ္ဂတော, ယဿ ဝါတာဟတဿ ပဉ္စင်္ဂိကတူရိယဿေဝ သဒ္ဒော နိစ္ဆရတိ, တံ ဥလ္လောကေယျာထာတိ ဝဒတိ။ ကသ္မာ? တံ ပဿန္တာနဉ္ဟိ ရာဇာ နော အာဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဝိယ ဌိတော, ကဿ မယံ ဘာယာမာတိ ဘယံ န ဟောတိ။ **ပဇာပတိဿာ** တိ သော ကိရ သက္ကေန သမာနဝဏ္ဏော သမာနာယုကော ဒုတိယံ အာသနံ လဘတိ။ တထာ **ဝရုဏော ဤသာနော** စ။ ဝရုဏော ပန တတိယံ အာသနံ လဘတိ, ဤသာနော စတုတ္ထံ။ **ပလာယီ**တိ အသုရေဟိ ပရာဇိတော တသ္မိံ ရထေ ဌိတော အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ရဇဇဲ ဒိသွာ ပလာယနမော။

ဣတိပိ သော ဘဂဝါတိအာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။ **ဣဒမဝေစာ**တိ ဣဒံ ဓဇဂ္ဂပရိတ္တံ နာမ ဘဂဝါ အဝေစ, ယဿ အာဏာခေတ္တေ ကောဋ္ဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေ အာနုဘာဝေါ ဝတ္တတိ။ ဣဒံ အာဝဇ္ဇေတွာ ဟိ ယက္ခဘယစောရဘယာဒီဟိ ဒုက္ခေဟိ မုတ္တာနံ အန္တော နတ္ထိ။ တိဋ္ဌတု အညဒုက္ခဝူပသမော, ဣဒံ အာဝဇ္ဇမာနော ဟိ ပသန္နစိတ္တော အာကာသေပိ ပတိဋ္ဌံ လဘတိ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဒီဃဝာပိစေတိယမှိ ကိရ သုဓာကမ္မေ ကယိရမာနေ ဧကော ဒဟရော မုဒ္ဓဝေဒိကာဟာဒတော ပတိတွာ စေတိယကုစ္ဆိယာ ဘဿတိ။ ဟေဋ္ဌာ ဌိတော ဘိက္ခုသင်္ဃော ''ဓဇဂ္ဂပရိတ္တံ, အာဝုသော, အာဝဇ္ဇာဟီ''တိ အာဟ။ သော မရဏဘယေန တဇ္ဇိတော ''ဓဇဂ္ဂပရိတ္တံ မံ ရက္ခတူ''တိ အာဟ။ တာဝဒေဝဿ စေတိယကုစ္ဆိတော ဒွေ ဣဋ္ဌကာ နိက္ခမိတွာ သောပာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌံသု, ဥပရိဋ္ဌိတော ဝလ္လိနိဿေဏိံ ဩတာရေသုံ။ တသ္မိံ နိဿေဏိယံ ဌိတေ ဣဋ္ဌကာ ယထာဋ္ဌာနေယေဝ အဋ္ဌံသု။ တတိယံ။

၄. ဝေပစိတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၀. စတုတ္ထေ **ဝေပစိတ္တီ**တိ သော ကိရ အသုရာနံ သဗ္ဗဇေဋ္ဌကော။ **ယေနာ**တိ နိပါတမတ္တံ **နန္တိ** စ။ **ကဏ္ဌပဉ္စမေဟီ**တိ ဒွီသု ဟတ္ထေသု ပါဒေသု ကဏ္ဌေ စာတိ ဧဝံ ပဉ္စဟိ ဗန္ဓနေဟိ။ တာနိ ပန နဠိနသုတ္တံ ဝိယ မက္ကဋကသုတ္တံ ဝိယ စ စက္ခုဿာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ, ဣရိယာပထံ ရုဇ္ဈန္တိ။ တေဟိ ပန စိတ္တေနေဝ ဗဇ္ဈတိ, စိတ္တေနေဝ မုစ္စတိ။ **အက္ကောသတီ**တိ စောရောသိ ဗာလောသိ မူဠှောသိ ထေနောသိ ဩဋ္ဌောသိ ဂေါဏောသိ ဂဒြဘောသိ နေရယိကောသိ တိရစ္ဆာနဂတောသိ, နတ္ထိ တုယှံ သုဂတိ, ဒုဂ္ဂတိယေဝ တုယှံ ပါဋိကင်္ခါတိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသတိ။ **ပရိဘာသတီ**တိ, ဇရသက္က, န တွံ သဗ္ဗကာလံ ဇိနိဿသိ, ယဒါ အသုရာနံ ဇယော ဘဝိဿတိ, တဒါ တမ္ပိ ဧဝံ ဗန္ဓိတွာ အသုရဘဝနဿ ဒွါရေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပေါထာပေဿာမီတိ အာဒီနိ ဝတွာ တဇ္ဇေတိ။ သက္ကော ဝိဇိတဝိဇယော န တံ မနသိ ကရောတိ, မဟာပဋိဂ္ဂဟဏံ ပနဿ မတ္ထကေ ဝိဓုနန္တော သုဓမ္မဒေဝသဘံ ပဝိသတိ စေဝ နိက္ခမတိ စ။ **အဇ္ဈဘာသီ**တိ "ကိံ နု ခေါ ဧသ သက္ကော ဣမာနိ ဖရုသဝစနာနိ ဘယေန တိတိက္ခတိ, ဥဒါဟု အဓိဝါသနခန္တိယာ သမန္နာဂတတ္တာ"တိ? ဝီမံသန္တော အဘာသိ။

ဒုဗ္ဗလျာ နောတိ ဒုဗ္ဗလဘာဝေန နု။ **ပဋိသံယုဇေ**တိ ပဋိသံယုဇေယျ ပဋိပ္ဖရေယျ။ **ပဘိဇ္ဇေယျု**န္တိ ဝိရုဇ္ဈေယျုံ။ ပကုပ္ပေယျုန္တိပိ ပါဌော။ **ပရန္တိ** ပစ္စတ္ထိကံ။ **ယော သတော ဥပသမ္မတီ**တိ ယော သတိမာ ဟုတွာ ဥပသမ္မတိ, တဿ ဥပသမံယေဝါဟံ ဗာလဿ ပဋိသေဓနံ မညေတိ အတ္ထော။ **ယဒါ နံ မညတီ**တိ ယသ္မာ တံ မညတိ။ **အဇ္ဈာရုဟတီ**တိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ **ဂေါဝ ဘိယျော ပလာယိန**န္တိ ယထာ ဂေါယုဒ္ဓေ တာဝဒေဝ ဒွေဝ ကတေ ယုဇ္ဈန္တေ ဂေါဂဏော ဩလောကေန္တော တိဋ္ဌတိ, ယဒါ ပန ဧကော ပလာယတိ, အထ နံ ပလာယန္တံ သဗ္ဗော ဂေါဂဏော ဘိယျော အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ ဧဝံ ဒုမ္မေဓော ခမန္တံ ဘိယျော အဇ္ဈောတ္ထရတီတိ အတ္ထော။

သဒတ္ထပရမာတိ သကတ္ထပရမာ။ **ခန္တျာ ဘိယျော န ဝိဇ္ဇတီ**တိ တေသု သကအတ္ထပရမေသု အတ္ထေသု ခန္တိတော ဥတ္တရိတရော အညော အတ္ထော န ဝိဇ္ဇတိ။ **တမာဟု ပရမံ ခန္တိ**န္တိ ယော ဗလဝါ တိတိက္ခတိ, တဿ တံ ခန္တိံ ပရမံ အာဟု။ **အဗလံ ဗလံ** နာမ အညာဏဗလံ။ တံ ယဿ ဗလံ, အဗလမေဝ တံ ဗလန္တိ အာဟု ကထေန္တီတိ ဒီပေတိ။ **ဓမ္မဂုတ္တဿာ**တိ ဓမ္မေန ရက္ခိတဿ, ဓမ္မံ ဝါ ရက္ခန္တဿ။ **ပဋိဝတ္တာ**တိ ပဋိပ္ဖရိတွာ ဝတ္တာ, ပဋိပ္ဖရိတွာ ဝါ တံ ဗာလဗလံ ဝဒေယျာပိ, ဓမ္မဋ္ဌံ ပန စာလေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ **တဿေဝ တေန ပါပိယော**တိ တေန ကောဓေန တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ ပါပံ။ ကတရဿ? **ယော ကုဒ္ဓံ ပဋိကုဇ္ဈတိ။ တိကိစ္ဆန္တာန**န္တိ ဧကဝစနေ ဗဟုဝစနံ, တိကိစ္ဆန္တန္တိ အတ္ထော။ **ဇနာ မညန္တီ**တိ ဧဝရူပံ အတ္တနော စ ပရဿ စာတိ ဥဘိန္နံ အတ္ထံ တိကိစ္ဆန္တံ နိပ္ဖာဒေန္တံ ပုဂ္ဂလံ "အန္ဓဗာလော အယ"န္တိ အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနာဝ ဧဝံ မညန္တိ။ **ဓမ္မဿ အကောဝိဒါ**တိ စတုသစ္စဓမ္မေ အဆေကာ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **ခေါ**တိ နိပါတမတ္တံ။ စတုတ္ထံ။

၅. သုဘာသိတဇယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၁. ပဉ္စမေ **အသုရိန္ဒံ ဧတဒဝေါစာ**တိ ဆေကတာယ ဧဝံ အဝေါစ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ "ပရဿ နာမ ကထံ မောစေတွာ ပဌမံ ဝတ္တုံ ဂရု။ ပရဿ ဝစနံ အနုဂန္တွာ ပန ပစ္ဆာ သုခံ ဝတ္တု"န္တိ။ **ပုဗ္ဗဒေဝါ**တိ ဒေဝလောကေ စိရနိဝါသိနော ပုဗ္ဗသာမိကာ, တုမှာကံ တာဝ ပဝေဏိအာဂတံ ဘဏထာတိ ။ **အဒဏ္ဍာဝစရာ**တိ ဒဏ္ဍာဝစရဏရဟိတာ, ဒဏ္ဍံ ဝါ သတ္ထံ ဝါ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဧဝမေတ္ထ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ ပဉ္စမံ။

၆. ကုလာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၂. ဆဋ္ဌေ **အဇ္ဈဘာသီ**တိ တဿ ကိရ သိမ္ဗလိဝနာဘိမုခဿ ဇာတဿ ရထသဒ္ဒေ စ အာဇာနီယသဒ္ဒေ ဓဇသဒ္ဒေ စ သမန္တာ အသနိပါတသဒ္ဒေ ဝိယ အဟောသိ။ တံ သုတွာ သိမ္ဗလိဝနေ ဗလဝသုပဏ္ဏာ ပလာယိံသု, ဇရာဇိဏ္ဏာ စေဝ ရောဂဒုဗ္ဗလာ စ အသဉ္ဇာတပက္ခပေါတကာ စ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တာ, မရဏဘယေန တဇ္ဇိတာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိံသု။ သက္ကော တံ သုတွာ "ကဿ သဒ္ဒေါ, တာတာ"တိ? မာတလိံ ပုစ္ဆိ။ ရထသဒ္ဒံ, ဒေဝ, သုတွာ သုပဏ္ဏာ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တာ ဝိရဝန္တီတိ။ တံ သုတွာ ကရုဏာသမာဝဇ္ဇိတဟဒယော အဘာသိ။ **ဤသာမုခေနာ**တိ ရထဿ ဤသာမုခေန။ ယထာ ကုလာဝကေ ဤသာမုခံ န သဉ္စုဏ္ဏေတိ, ဧဝံ ဣမိနာ ဤသာမု

ခေန တေ ပရိဝဇ္ဇယ။ သော ဟိ ရထော ပုညပစ္စယနိဗ္ဗတ္တော စက္ကဝတ္တိပဗ္ဗတေပိ သိနေရုမ္ပိ သမ္ပရိဝတ္တေ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာဝ ဂစ္ဆတိ န သဇ္ဇတိ, အာကာသဂတသဒိသေနေဝ ဂစ္ဆတိ။ သစေ တေန သိမ္ဗလိဝနေန ဂတော ဘဝေယျ, ယထာ မဟာသကဋ္ဌေ ကဒလိဝနမဇ္ဈေန တ ရေဏုဝနမဇ္ဈေန တ ဂစ္ဆန္တေ သဗ္ဗဝနံ ဝိဘဂ္ဂံ နိမ္မထိတံ ဟောတိ, ဧဝံ တမ္ပိ သိမ္ဗလိဝနံ ဘဝေယျ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. နဒုဗ္ဘိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၃. သတ္တမေ **ဥပသင်္ကမိ** တိ "အယံ သက္ကော 'ယောပိ မေ အဿ သုပစ္စတ္ထိကော, တဿ ဟဟံ န ဒုဗ္ဘေယျ'န္တိ စိန္တေတိ, မယာ တဿ ပစ္စတ္ထိကတရော နာမ နတ္ထိ, ဝိမံသိဿာမိ တာဝ နံ, ကိံ နု ခော မံ ပဿိတွာ ဒုဗ္ဘတိ, န ဒုဗ္ဘတီ"တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိ။ **တိဋ္ဌ ဝေပစိတ္တိ ဂဟိတောသီ** တိ ဝေပစိတ္တိ, ဧတ္ထေဝ တိဋ္ဌ, ဂဟိတော တွံ မယာတိ ဝဒတိ။ သဟ ဝစနေနေဝဿ သော ကဏ္ဍပဉ္စမေဟိ ဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓောဝ အဟောသိ။ **သပဿု စ မေ** တိ မယိ အဒုဗ္ဘတ္ထာယ သပထံ ကရောဟီတိ ဝဒတိ။ **ယံ မုသာဘဏတော ဟပဋ္ဌိ** က္လမသို ကပ္ပေ ပဋ္ဌမကပ္ပိကေသု စေတိယရညော ဟပံ သန္ဓာယာဟ။ **အရိယူပဝါဒိနော**တိ ကောကလိကဿ ဝိယ ဟပံ။ **မိတ္တဒ္ဒုနော စ ယံ ဟပဋ္ဌိ မဟာကပိဇာတကေ** မဟာသတ္တေ ဒုဋ္ဌစိတ္တဿ ဟပံ။ **အကတညုနော**တိ ဒေဝဒတ္တသဒိသဿ အကတညုနော ဟပံ။ က္လမာနိ ကိရ က္လမသို ကပ္ပေ စတ္တာရိ မဟာဟပါနိ။ သတ္တမံ။

၈. ဝေရောစနအသုရိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၄. အဋ္ဌမေ **အဋ္ဌံသု** တိ ဒွါရပါလရူပကာနိ ဝိယ ဌိတာ။ **နိပ္ဖဒါ** တိ နိပ္ဖတ္တိ, ယာဝ အတ္ထော နိပ္ဖဇ္ဇတိ, တာဝ ဝါယမေထေဝါတိ ဝဒတိ။ ဒုတိယကထာ သက္ကဿ။ တတ္ထ **ခန္တျာ ဘိယျော** တိ နိပ္ဖန္နသောဘနေသု အတ္ထေသု ခန္တိတော ဥတ္တရိတရော အတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ **အတ္ထဇာတာ** တိ ကိစ္စဇာတာ။ သောဏသိင်္ဂါလာဒယောပိ ဟိ ဥပာအယ အကိစ္စဇာတော သတ္တော နာမ နတ္ထိ။ က္လတော ဧတ္တော ဂမနမတ္တမ္ပိ ကိစ္စမေဝ ဟောတိ။ **သံယောဂပရမာ တွေဝဝ, သမ္ဘောဂ သဗ္ဗပါဏိန**န္တိ ဟာရိတသိကသြဒနာဒီနိ ဟိ အသမ္ဘောဂရဟာနိ ဟောန္တိ, တာနိ ပုန ဥဏှာပေတွာ ဘဇ္ဇိတွာ သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီဟိ သံယောဇိတာနိ သမ္ဘောဂရဟာနိ ဟောန္တိ။ တေနာဟ "သံယောဂပရမာ တွေဝ, သမ္ဘောဂ သဗ္ဗပါဏိန"န္တိ ။ **နိပ္ဖန္နသောဘနော အတ္ထော** တိ က္လမေ အတ္တာ နာမ နိပ္ဖန္နောဝ သောဘတိ။ ပုန စတုတ္ထကထာ သက္ကဿ။ တတ္ထာပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဋ္ဌမံ။

၉. အရညာယတနက္လသိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၅. နဝမေ **ပဏ္ဏကုဋီသု သမ္မန္တိ** တိ ဟိမဝန္တပဒေသေ ရမဏီယေ အရညာယတနေ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝဋ္ဌာနစင်္ကမနာဒီဟိ သမ္ပန္နာသု ပဏ္ဏသာလာသု ဝသန္တိ။ **သက္ကော စ ဒေဝာနမိန္ဒော ဝေပစိတ္တိ စာ** တိ က္လမေ ဒွေ ဇနာ ဇာမာတိကသသုရာ ကာလေန ကလဟံ ကရောန္တိ, ကာလေန ဧကတော စရန္တိ, က္လမသို ပန ကာလေ ဧကတော စရန္တိ။ **ပဋ္ဋလိယော**တိ ဂဏင်္ဂဏူပာဟနာ။ **ခဂ္ဂံ ဩလဂ္ဂေတွာ** တိ ခဂ္ဂံ အံသေ ဩလဂ္ဂေတွာ။ **ဆတ္တေနာ** တိ ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တေန မတ္ထကေ ဓာရယမာနေန။ **အပဗ္ဗာမတော ကရိတွာ** တိ ဗ္ဗာမတော အကတွာ။ **စိရဒိက္ခိတာန** န္တိ စိရသမာဒိဏ္ဏဝတာနံ။ **က္လတော ပဋိက္ကမ္မာ** တိ "က္လတော ပက္ကမ ပရိဝဇ္ဇယ, မာ ဥပရိဝာတေ တိဋ္ဌာ"တိ ဝဒန္တိ။ **န ဟေတ္ထ ဒေဝါ**တိ ဧတေသို သီလဝန္တာနံ ဂန္ဓေ ဒေဝါ န ပဋိက္ကုလသညိနော, က္လဋ္ဌကန္တမနာပသညိနောယေဝါတိ ဒီပေတိ။ နဝမံ။

၁၀. သမုဒ္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၆. ဒသမေ **သမုဒ္ဒတီရေ ပဏ္ဏကုဋီသု** တိ စက္ကဝဠမဟာသမုဒ္ဒပိဋ္ဌိယံ ရဇတပဋ္ဋဝဏ္ဏေ ဝါလုကပုဠိနေ ဝုတ္တပ္ပကာရာသု ပဏ္ဏသာလာသု ဝသန္တိ။ **သိယာပိ နော**တိ သိယာပိ အမှာကံ။ **အဘယဒက္ခိဏံ ယာစေယျာမာ** တိ အဘယဒာနံ ယာစေယျာမ။ ယေဘုယျေန ကိရ ဒေဝါသုရသင်္ဂါမော မဟာသမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ ဟောတိ။ အသုရာနံ န သဗ္ဗကာလံ ဇယော ဟောတိ, ဗဟုတရေ ပရာဇယောဝ ဟောတိ။ တေ ဒေဝေဟိ ပရာဇိတာ ပလာယန္တာ က္လသီနံ အဿမပဒေန ဂစ္ဆန္တာ "သက္ကော က္လမေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ အမှေ ဟ နာသေတိ, ဂဏှာထ ပုတ္တဟတာယ ပုတ္တေ"တိ ကု

ပိတာ အသ္သမပဒေ ဟနိယဃဍ္ဍစက္ကမနသာလာဒိနို ဝိဒ္ဓံသေန္တိ။ ဣသယော အရညတော ဖလာဖလံ အာဒာယ အာဂတာ နံ ဒိသွာ ပုန ဒုက္ခေန ပဋိပာကတိကံ ကရောန္တိ။ တေပိ ပုနပ္ပုနံ တထေဝ ဝိနာသေန္တိ။ တသ္မာ "ဣဒါနိ တေသံ သင်္ဂါမော ပစ္စုပဋ္ဌိတော"တိ သုတွာ ဇဝံ စိန္တယိံသု။

ကာမံကရောတိ ဣစ္ဆိတကရော။ **ဘယသ္သ အဘယသ္သ တ** တိ ဘယံ တ အဘယံ တ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ တွံ အဘယံ အတုကာမော, အဘယံ အတုံ ပဟောသိ။ သစေ ဘယံ အတုကာမော။ ဘယံ အတုံ ပဟောသိ။ အမှာကံ ပန အဘယအနံ ဒေဟီတိ။ **ဒုဋ္ဌာန** န္တိ ဝိရုဒ္ဓာနံ။ **ပဝုတ္တ** န္တိ ခေတ္တေ ပတိဋ္ဌာပိတံ။

တိက္ခတ္တုံ ဥဗ္ဗိဇ္ဇိ တိ သာယမာသဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ သယနံ အဘိရုယှ ဟ နိပန္နော နိဒ္ဒာယ ဩက္ကန္တမတ္တော တာယ သမန္တာ ဌတွာ သတ္တိသတေန ပဟဋော ဝိယ ဝိရဝန္တော ဥဋ္ဌဟတိ, ဒသယောဇနသဟဿံ အသုရဘဝနံ "ကိမိဒ"န္တိ သင္ခောဘံ အာပဇ္ဇတိ။ အထ နံ အာဂန္တွာ "ကိမိဒ"န္တိ ပုစ္ဆန္တိ။ သော "န ကိဉ္စိ"တိ ဝဒတိ။ ဒုတိယယာမာ ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ အသုရာနံ "မာ ဘာယိ, မဟာရာဇာ"တိ တံ အဿာသေန္တာနံယေဝ အရုဏံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမဿ တတော ပဋ္ဌာယ ဂေလညဇာတံ စိတ္တံ ဝေပတိ။ တေနေဝ စဿ "ဝေပစိတ္တီ"တိ အပရံ နာမံ ဥဒပာဒီတိ။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂော။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂော

၁. ဝတပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၇. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဝတပဒါနီ**တိ ဝတကောဋ္ဌာသာနိ။ **သမတ္တာနီ** တိ ပရိပုဏ္ဏာနိ။ **သမာဒိန္နာနီ** တိ ဂဟိတာနိ။ **ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယီ** တိ ကုလဇေဋ္ဌကာနံ မဟာပိတာ မဟာမာတာ စူဠပိတာ စူဠမာတာ မာတုလော မာတုလာနီတိ အာဒီနံ အပစိတိကာရကော။ **သဏှဝါစော**တိ ပိယမုဒုမဓုရဝစော။ **မုတ္တစာဂေ**တိ ဝိဿဋ္ဌစာဂေ။ **ပယတပါဏီ**တိ ဒေယျဓမ္မအနုတ္တာယ သဒါ ဓောတဟတ္ထော။ **ဝေဿဂ္ဂရတော** တိ ဝေဿဇ္ဇနေ ရတော။ **ယာစယောဂေ**တိ ပရေဟိ ယာစိတဗ္ဗာရဟော, **ယာစယောဂေ**တိ ဝါ ယာစယောဂေနေဝ ယုတ္တော။ **အနသံဝိဘာဂရတော**တိ အနေ စ သံဝိဘာဂေ စ ရတော။ ပဌမံ။

၂. သက္ကနာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၈. ဒုတိယေ **မနုဿဘူတော** တိ မဂဓရဋ္ဌေ မစလကာမေ မနုဿဘူတော။ **အာဝသထံ အဒါသီ**တိ စတုမဟာပထေ မဟာဇနဿ အာဝသထံ ကာရေတွာ အဒါသိ။ **သဟဿမ္ပိ အတ္ထာန** န္တိ သဟဿမ္ပိ ကာရဏာနံ, ဇနသဟဿေ န တ ဝါ ဇနသဟဿေန တ ဩသာရိတေ "အယံ ဣမဿ အတ္ထော, အယံ ဣမဿ အတ္ထော"တိ ဧကပဒေ ဌိတောဝ ဝိနိစ္ဆိနတိ။ ဒုတိယံ။

၃. မဟာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၉. တတိယေ **ဥပသင်္ကမိ** တိ "သက္ကော ဒေဝရာဇာတိ ကထေန္တိ, အတ္ထိ နု ခေါ သော သက္ကော, ယေန သော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောတိ ဣမမတ္ထံ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ ဥပသင်္ကမိ။ **တဥ္စ ပဇာနာမီ** တိ ဗဟုဝစနေ ဧကဝစနံ, တေ စ ဓမ္မေ ပဇာနာမီတိ အတ္ထော။ သက္ကော ကိရ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ မဂဓရဋ္ဌေ မစလကာမေ မဃော နာမ မာဏဝေါ အဟောသိ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော, ဗောဓိသတ္တစရိယာ ဝိယ စ တဿ စရိယာ အဟောသိ။ သော တေတ္တိံသ ပုရိသေ ဂ ဟေတွာ ကလျာဏမကာသိ။ ဧကဒိဝသံ အတ္တနောဝ ပညာယ ဥပပရိက္ခိတွာ ကာမမဇ္ဈေ မဟာဇနဿ သန္နိပတိတဋ္ဌာနေ ကစဝရံ ဥဘတောပဿေသု အပဗျူဟိတွာ တံ ဌာနံ ရမဏီယံ အကာသိ။ ပုန တတ္ထေဝ မဏ္ဍပံ ကာရေသိ။ ပုန ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ သာလံ ကာရေသိ။ ကာမတော စ နိက္ခမိတွာ ကဝုတမ္ပိ အဍ္ဎယောဇနမ္ပိ တိကဝုတမ္ပိ ယောဇနမ္ပိ ဝိစရိတွာ တေဟိ သဟာယေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိသမံ သမံ အကာသိ။ တေ သဗ္ဗေဝ ဧကစ္ဆန္ဒာ တတ္ထ တတ္ထ သေတုယုတ္တေ

တဋ္ဌာနေ သေတုံ, မဏ္ဍပသာလာပေါက္ခရဏိမာလာဝစ္ဆရောပနပဒီနံ ယုတ္တဋ္ဌာနေသု မဏ္ဍပသာလာပေါက္ခရဏိမာလာဝစ္ဆရောပနာဒီနိ ကရောန္တော ဗဟုံ ပုညမကာသိ။ မဃော သတ္တ ဝတပဒါနိ ပူရေတွာ ကာယဿ ဘေဒါ သဒ္ဓိံ သဟာယေဟိ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝါ ဇာနာတိ။ တေနာဟ – **ယေသံ ဓမ္မာနံ သမာဒိန္နတ္တာ သက္ကော သက္ကတ္တံ အဇ္ဈဂါ, တဉ္စ ပဇာနာမီ**တိ။ အယံ သက္ကဿ သက္ကတ္တာဓိဂမေ သင်္ခေပကထာ, ဝိတ္ထာရော ပန သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ သက္ကပဉှဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တော။ တတိယံ။

၄. ဒလိဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၀. စတုတ္ထေ **မနုဿဒလိဒ္ဒော**တိ မနုဿအဓနော။ **မနုဿကပဏော**တိ မနုဿကာရုညတံ ပတ္တော။ **မနုဿဝရာကော**တိ မနုဿလာမကော။ **တတ္ရာ**တိ တသ္မိံ ဌာနေ, တသ္မိံ ဝါ အတိရောစနေ။ **ဥဇ္ဈာယန္တီ**တိ အဝဇ္ဈာယန္တိ လာမကတော စိန္တေန္တိ။ **ခိယန္တီ**တိ ကထေန္တိ ပကာသေန္တိ။ **ဝိပါစေန္တီ**တိ တတ္ထ တတ္ထ ကထေန္တိ ဝိတ္ထာရေန္တိ။ **သော ခော မာရိသာ**တိ ဧတ္ထ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ – သော ကိရ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ကာသိရဋ္ဌေ ဗာရာဏသိရာဇာ ဟုတွာ သမုဿိတဒ္ဓဇပဋာကနာနာလင်္ကာရေန သုဋ္ဌု အလင်္ကတံ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ အကာသိ အတ္တနော သိရိသမ္ပတ္တိယာ သမာကမ္ပိတနေတ္တေန ဇနကာယေန သမုလ္လောကိယမာနော။ တသ္မိဉ္စ သမယေ ဧကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတာ အာဂမ္မ တသ္မိံ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရတိ, သန္တိန္ဒြိယော သန္တမာနသော ဥတ္တမဒမထသမန္နာဂတော။ မဟာဇနောပိ ရာဇဂတံ စိတ္တီကာရံ ပဟာယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓမေဝ ဩလောကေသိ။ ရာဇာ – "ဣဒါနိ ဣမသ္မိံ ဇနကာယေ ဧကောပိ မံ န ဩလောကေတိ။ ကိံ နု ခော ဧတ"န္တိ? ဩလောကေန္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ အဒ္ဒသ။ သောပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော မဟလ္လကော ဟောတိ ပစ္ဆိမဝယေ ဌိတော။ စီဝရာနိပိဿ ဇိဏ္ဏာနိ, တတော တတော သုတ္တာနိ ဂဠန္တိ။ ရညော သတသဟဿာဓိကာနိ ဒွေ အသင်္ခေယျာနိ ပူရိတပါရမိံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ စိတ္တပသာဒမတ္တံ ဝါ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဝန္ဒနမတ္တံ ဝါ နာဟောသိ။ သော ရာဇာ "ပဗ္ဗဇိတော မညေ ဧသ ဥဿူယာယ မံ န ဩလောကေတီ"တိ ကုဇ္ဈိတွာ "ကွတယံ ကုဋ္ဌိစီဝရာနိ ဟရတော"တိ နိဋ္ဌုဘိတွာ ပက္ကာမိ။ တဿ ကမ္မဿ ဝိပါကေန မဟာနိရယေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိပါကာဝသေသေန မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆန္တော ရာဇဂဟေ ပရမကပဏာယ ဣတ္ထိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ဂဟိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သာ ဣတ္ထီ ကဉ္စိကမတ္တမ္ပိ ဥဒရပူရံ နာလတ္ထ။ တဿ ကုစ္ဆိဂတဿေဝ ကဏ္ဏနာသာ ဝိလီနာ, သင်္ခပလိတကုဋ္ဌီ ဟုတွာ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တော။ မာတာပိတရော နာမ ဒုက္ကရကာရိကာ ဟောန္တိ, တေနဿ မာတာ ယာဝ ကပါလံ ဂဟေတွာ စရိတုံ န သက္ကောတိ, တာဝဿ ကဉ္စိကမ္ပိ ဥဒကမ္ပိ အာဟရိတွာ အဒါသိ။ ဘိက္ခာယ စရိတုံ သမတ္ထကာလေ ပနဿ ကပါလံ ဟတ္ထေ ဒတွာ "ပညာယိဿသိ သကေန ကမ္မေနာ"တိ ပက္ကာမိ။

အထဿ တတော ပဋ္ဌာယ သကလသရီရတော မံသာနိ ဆိဇ္ဇိတွာ ဆိဇ္ဇိတွာ ပတန္တိ, ယူသံ ပဂ္ဃရတိ, မဟာဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ။ ယံ ယံ ရစ္ဆံ နိဿာယ သယတိ, သဗ္ဗရတ္တိံ မဟာရဝေန ရဝတိ။ တဿ ကာရုညပရိဒေဝိတသဒ္ဒေန သကလဝီထိယံ မနုဿာ သဗ္ဗရတ္တိံ နိဒ္ဒံ န လဘန္တိ။ တဿ တတော ပဋ္ဌာယ သုခသယိတေ ပဗောဓေတီတိ **သုပ္ပဗုဒ္ဓော**တွေဝ နာမံ ဥဒပါဒိ။ အထာပရေန သမယေန ဘဂဝတိ ရာဇဂဟံ သမ္ပတ္တေ နာဂရာ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ နဂရမဇ္ဈေ မဟာမဏ္ဍပံ ကတွာ ဒါနံ အဒံသု။ သုပ္ပဗုဒ္ဓောပိ ကုဋ္ဌီ ဂန္တွာ အနင်္ဂဏမဏ္ဍပဿ အဝိဒူရေ နိသီဒိ။ နာဂရာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပရိဝိသန္တာ တဿာပိ ယာဂုဘတ္တံ အဒံသု။ တဿ ပဏီတဘောဇနံ ဘုတ္တဿ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ အဟောသိ။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ အနုမောဒနံ ကတွာ သစ္စာနိ ဒီပေသိ, သုပ္ပဗုဒ္ဓော နိသိန္နဋ္ဌာနေ နိသိန္နောဝ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ သတ္ထာ ဥဋ္ဌာယ ဝိဟာရံ ဂတော။ သောပိ စုမ္ဗဋံ အာရုယှ ကပါလမာဒါယ ဒဏ္ဍမောလုဗ္ဘ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော ဝိဗ္ဘန္တာယ ဂါဝိယာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပိတော မတ္တိကပါတိံ ဘိန္ဒိတွာ သုဝဏ္ဏပါတိံ ပဋိလဘန္တော ဝိယ ဒုတိယစိတ္တဝါရေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော အတ္တနော ပုညံ နိဿာယ အညေ ဒေဝေ အတိက္ကမ္မ ဝိရောစိတ္ထ။ တံ ကာရဏံ ဒဿေန္တော သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော **သော ခော မာရိသာ**တိအာဒိမာဟ။

သဒ္ဓာတိ မဂ္ဂေနာဂတသဒ္ဓာ။ **သီလဉ္စ ယဿ ကလျာဏ**န္တိ ကလျာဏသီလံ နာမ အရိယသာဝကဿ အရိယကန္တသီလံ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အရိယသာဝကဿ ဧကသီလမ္ပိ အကန္တံ နာမ နတ္ထိ, ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ဘဝန္တရေပိ အပ္ပဟီနံ ပဉ္စသီလံ အဓိပ္ပေတံ။ စတုတ္ထံ။

၅. ရာမဏေယျကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၁. ပဉ္စမေ **အာရာမစေတျာ** တိ အာရာမစေတိယာနိ။ **ဝနစေတျာ** တိ ဝနစေတိယာနိ။ ဥဘယတ္ထာပိ စိတ္တီကတဋ္ဌေန စေတျံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မနုဿရာမဏေယျဿာ** တိ မနုဿရမဏီယဘာဝဿ။ ဣအနိ မနုဿရမဏီယကဝသေန ဘူမိရမဏီယကံ ဒဿေန္တော **ကမေ တ**တိအာဒိမာဟ။ ပဉ္စမံ။

၆. ယဇမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၂. ဆဋ္ဌေ **ယဇမာနာန**န္တိ ယဇန္တာနံ။ တဒါ ကိရ အင်္ဂမဂဓတေသိကာ မနုဿာ အနုသံဝစ္ဆရံ သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီသု အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ကေသိမ္ပိ ဌာနေ အရူနံ သင်္ဃမတ္တော သကဋ္ဌဘာရေ ရာသိံ ကတွာ အဂ္ဂိံ ဒတွာ ပဇ္ဇလိတကာလေ “မဟာဗြဟ္မုနော ယဇာမာ”တိ တံ သဗ္ဗံ ပက္ခိပန္တိ။ “ကေတရံ ပက္ခိတ္တံ သဟဿဂုဏဖလံ ဒေတီ”တိ နေသံ လဒ္ဓိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ “သဗ္ဗေပိမေ သဗ္ဗအဂ္ဂါနိ ဂဟေတွာ ‘မဟာဗြဟ္မုနော ယဇာမာ’တိ အဂ္ဂိမှိ ဈာပေန္တိ။ အဖလံ ကရောန္တိ, မယိ ပဿန္တေ မာ နဿန္တု, ယထာ ဗုဒ္ဓဿ စေဝ သင်္ဃဿ စ ဒတွာ ဗဟုံ ပုညံ ပသဝန္တိ, ဧဝံ ကရိဿာမီ”တိ အရုရာသိံ ဇလာပေတွာ ဩလောကေန္တော မနုဿေသု ပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဗြဟ္မတ္တဘာဝံ မာပေတွာ မဟာဇနဿ ပဿန္တဿေဝ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဘိန္ဒိတွာ နိက္ခန္တော ဝိယ အဟောသိ။ မဟာဇနော ဒိသွာ “ဣမံ ယညံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ မဟာဗြဟ္မာ အာဂစ္ဆတီ”တိ ဇဏ္ဏုကေဟိ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာယ, အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။ ဗြာဟ္မဏာ အာဟံသု “တုမှေဟ ‘မယံ တက္ကေန ကထေမာ’တိ မညထ, ဣအနိ ပဿထ, အယံ တေ ဗြဟ္မာ သဟတ္ထာ ယညံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ အာဂစ္ဆတီ”တိ။ သက္ကော အာဂန္တွာ အရုစိတကမတ္တကေ အာကာသေ ဌတွာ “ကဿာယံ သက္ကာရော”တိ ပုစ္ဆိ? တုမှာကံ, ဘန္တေ, ပဋိဂ္ဂဏှာဟထ နော ယညန္တိ။ တေန ဟိ အာဂစ္ဆထ, မာ တုလံ ဆဍ္ဍေတွာ ဟတ္ထေန တုလယိတ္ထ, အယံ သတ္ထာ ခုရဝိဟာရေ ဝသတိ, တံ ပုစ္ဆိဿာမ “ကသ္သ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတီ”တိ ? ဥဘယရဋ္ဌတသိနော ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပုစ္ဆန္တော ဧဝမာဟ။

တတ္ထ **ပုညပေက္ခာန** န္တိ ပုညံ ဣစ္ဆန္တာနံ ပုညတ္ထိကာနံ။ **ဩပဓိကံ ပုည**န္တိ ဥပဓိဝိပါကံ ပုညံ။ **သင်္ဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလ**န္တိ အရိယသင်္ဃေ ဒိန္နံ ဝိပ္ဖာရဝန္တံ ဟောတိ။ ဒေသနာဝသာနေ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနိ အမတပါနံ ပိဝိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ မနုဿာ သဗ္ဗာနိ အဂ္ဂအနာနိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အဒံသု။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဗုဒ္ဓဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၃. သတ္တမေ **ဥဋ္ဌေဟီ** တိ ဥဋ္ဌဟ, ဃဋ္ဋ, တယမ။ **ဝိဇိတသင်္ဂါမာ** တိ ရာကဒီနဋ္ဌေဝ ဒွတဒသယောဇနိကဿ စ မာရဗလဿ ဇိတတ္တာ ဘဂဝန္တံ ဧဝံ အာလပတိ ။ **ပန္နဘာရာ** တိ ဩရောပိတခန္ဓကိလေသာဘိသင်္ခါရဘာရ။ **ပန္နရသာယ ရတ္တိ**န္တိ ပန္နရသာယ ပုဏ္ဏမာယ ရတ္တိံ။ သတ္တမံ။

၈. ဂဟဋ္ဌဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၄. အဋ္ဌမေ **ပုထုဒ္ဒိသာ** တိ စတဿော ဒိသာ စတဿော အနုဒိသာ စ။ **ဘုမ္မာ** တိ ဘူမိတသိနော။ **စိရရတ္တသမာဟိတေ**တိ ဥပစာရပ္ပနာဟိ စိရရတ္တသမာဟိတစိတ္တေ။ **ဝန္ဒေ** တိ ဝန္ဒာမိ။ **ဗြဟ္မစရိယပရာယဏေ** တိ ဒသပိ ဝသ္သာနိ ဝီသတိပိ ဝဿာနိ။ပေ.။ သဋ္ဌိပိ ဝဿာနိ အာပာဏကောဋိကံ ကေသေယ္ယံ ကေဘတ္တန္တိအာဒိကံ သေဋ္ဌစရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ စရမာနေတိ အတ္ထော။ **ပုညကရာ**တိ စတုပစ္စယအနံ ကုသုမ္ဘသုမနပူဇာ ဒီပသဟဿဇာလန္တိ ဧဝမာဒိပုညကာရကာ။ **သီလဝန္တော** တိ ဥပာသကတ္တေ ပတိဋ္ဌာယ ပဉ္စဟိပိ ဒသဟိပိ သီလေဟိ သမန္နာဂတာ။ **ဓမ္မေန အာရံ ဟောသေန္တီ**တိ ဥမင်္ဂဘိန္ဒနာဒီနိ အကတွာ ဓမ္မိကေဟိ ကသိကေရက္ခဝဏိဇ္ဇာဒီဟိ ပုတ္တအာရံ ပောသေန္တိ။ **ပမုခော ရထမာရုဟီ**တိ ဒေဝတာနံ ပမုခော သေဋ္ဌော ရထံ အာရုဟိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. သတ္ထာရဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၅. နဝမေ **ဘဂဝန္တံ နမဿတီ** တိ ဧကံသံ ဥတ္တရိယံ ဒုကူလံ ကတွာ, ဗုဟ္မဇာဏုကော ဟုတွာ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ဌပေတွာ နမဿတိ။ **သော ယက္ခော** တိ သော သက္ကော။ **အနောမနာမန္တိ** သဗ္ဗဂုဏေဟိ ဩမကဘာဝဿ နတ္ထိတာယ သဗ္ဗဂုဏာနေမိတ္တကေဟိ နာမေဟိ အနောမနာမံ။ **အဝိဇ္ဇာသမတိက္ကမာ** တိ စတုသစ္စပဋိစ္ဆာဒိကာယ ဝဋ္ဋမူလက အဝိဇ္ဇာယ သမတိက္ကမေန။ **သေက္ခာ** တိ သတ္တ သေက္ခာ။ **အပစယာရာမာ**တိ ဝဋ္ဋဝိဒ္ဓံသနေ ရတာ။ **သိက္ခရေ** တိ သိက္ခန္တိ။ နဝမံ။

၁၀. သဋ္ဌဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၆. ဒသမေ **အဇ္ဈဘာသိ** တိ ကသ္မာ ဧသ ပုနပ္ပုနံ ဧဝံ ဘာသတီတိ? သက္ကဿ ကိရ ဒေဝရညော သဒ္ဒော မဓုရော, သုဖသိတံ ဒန္တာဝရဏံ, ကထနကာလေ သုဝဏ္ဏကိင္ကိဏိကသဒ္ဒော ဝိယ နိစ္ဆရတိ။ တံ ပုနပ္ပုနံ သောတုံ လဘိဿာမီတိ ဘာသတိ။ **ပူတိဒေဟသယာ**တိ ပူတိမ္ဟိ မာတုသရီရေ တ, အတ္တနော ယေဝ တ သရီရံ အဝတ္ထရိတွာ သယနတော ပူတိဒေဟသယာ။ **နိမုဂ္ဂါ ကုဏပမ္ဟိ တေ**တိ ဒသမာသေ မာတုကုစ္ဆိသင်္ခာတေ ကုဏပသ္မိံ တေ နိမုဂ္ဂါ။ **တေ တံ တေသံ ပိဟယာမီ**တိ တေသံ တံ ပိဟယာမိ ပတ္ထယာမိ။ **န တေ သံ ကောဋ္ဌေ ဩပေန္တိ** တိ န တေ သံ သန္တကံ ခေည်ကောဋ္ဌေ ပက္ခိပန္တိ။ န ဟိ တေသံ ခေည် အတ္ထိ။ **န ကုမ္ဘိ** တိ န ကုမ္ဘိယံ။ **န ကဠောပိယန္တိ** န ပစ္ဆိယံ။ **ပရနိဋ္ဌိတ မေသာနာ**တိ ပရေသံ နိဋ္ဌိတံ ပရဃရေ ပက္ကံ ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန ဧသမာနာ ဂဝေသမာနာ။ **တေနာ**တိ ဧဝံ ပရိယိဋ္ဌေန။ **သုဗ္ဗတာ** တိ ဒသပိ။ပေ.။ သဋ္ဌိပိ ဝဿာနိ သုသမာဒိန္နသုန္ဒရဝတာ။

သုမန္တမန္တိနော တိ ဓမ္မံ သဇ္ဈာယိဿာမ, ဓုတင်္ဂံ သမာဒိယိဿာမ, အမတံ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမ, သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမာတိ ဧဝံ သုဘာသိတဘာသိနော။ **တုဏှီဘူတာ သမဉ္စရာ** တိ တိယာမရတ္တိံ အသနိယောသေန ဃောသိတာ ဝိယ ဓမ္မံ ကထေန္တာပိ တုဏှီဘူတာ သမံ စရန္တိယေဝ နာမ။ ကသ္မာ? နိရတ္ထကဝစနဿာဘာဝတော။ **ပုထုမစ္စာ စ** တိ ဗဟုသတ္တာ စ အညမညံ ဝိရုဒ္ဓါ။ **အတ္တဒဏ္ဍေသု နိဗ္ဗုတာ** တိ ပရဝိဟေဌနတ္ထံ ဂဟိတဒဏ္ဍေသု သတ္တေသု နိဗ္ဗုတာ ဝိဿဋ္ဌဒဏ္ဍာ။ **သာဒါနေသု အနာဒါနာ**တိ သဂဟဏေသု သတ္တေသု စ ဘဝယောနိအာဒီနံ ကေနကောစိ အဂ္ဂဟိတတ္တာ အဂဟဏာ။ ဒသမံ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၃. တတိယဝဂ္ဂေါ

၁. ဆေတွာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၇. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ ပဌမံ။

၂. ဒုဗ္ဗဏ္ဏိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၈. ဒုတိယေ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏော** တိ ဈာမခာဏုဝဏ္ဏော။ **ဩကောဋိမကော**တိ လကုဏ္ဍကော မဟောဒရော။ **အာသနေ**တိ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယံ။ **ကောဓဘက္ခော** တိ သက္ကေန ဂဟိတနာမမေဝေတံ။ သော ပန ကော ရူပာဝစရဗြဟ္မာ, "သက္ကော ကိရ ခန္တိဗလေန သမန္နာဂတော"တိ သုတွာ ဝီမံသနတ္ထံ အာဂတော ။ အဝရုဒ္ဓကယက္ခာ ပန ဧဝရူပံ သံဝိဟိတာရက္ခံ ဌာနံ ပဝိသိတုံ န သက္ကောန္တိ။ **ဥပသင်္ကမိ** တိ ဒေဝတာနံ သုတွာ "န သက္ကာ ဧသ ဖရုသေန စာလေတုံ, နီစဝုတ္တိနာ ပန ခန္တိယံ ဌိတေန သက္ကာ ပလာပေတု"န္တိ တထာ ပလာပေတုကာမော ဥပသင်္ကမိ။ **အန္တရဓာယီ** တိ ခန္တိယံ ဌတွာ ဗလဝစိတ္တီကာရံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ နီစဝုတ္တိယာ ဒဿိယမာနာယ သက္ကာသနေ ဌာတုံ အသက္ကောန္တော အန္တရဓာယိ။ **န သူပဟတစိတ္တောမှီ** တိ ဧတ္ထ **သူ**တိ နိပါတမတ္တံ, ဥပဟတစိတ္တောမှီတိ အာဟ။ **နာဝတ္တေန သုတနယော**တိ န ကောဓာဝတ္တေန သုအာနယော, ကောဓဝသေ ဝတ္တေတုံ န သုကရောမှီတိ ဝဒတိ။ **န တေ စိရာဟ**န္တိ **တေ**တိ နိပါတမတ္တံ, အဟံ စိရံ န ကုဇ္ဈာမီတိ ဝဒတိ။ ဒုတိယံ။

၃. သမ္ဗရိမာယာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၉. တတိယေ **အာဗာဓိကော**တိ က္လသိဂဏ္ဏေန အဘိသပကာလေ ဥပ္ပန္နာဗာဓေန အာဗာဓိကော။ **တစေဟိ မန္တိ** သစေ မံ သမ္ဗရိမာယံ တစေသိ, ဧဝမဟံ တမ္ပိ တိကိစ္ဆိဿာမီတိ ဝဒတိ။ **မာ ခော တွံ, မာရိသ, တစေသီ**တိ ဝိနာပိ တာဝ သမ္ဗရိမာယံ သက္ကော အမှေ ဗာဓတိ, ယဒိ ပန တံ ဇာနိဿတိ, နဋ္ဌာ မယံ, မာ အတ္တနော ကေဿ အတ္ထာယ အမှေ နာသေဟီတိ ဝတွာ နိတရယိံသု။ **သမ္ဗရော ဝ သတံ သမ**န္တိ ယထာ သမ္ဗရော အသုရိန္ဒော မာယာဝီ မာယံ ပယောဇေတွာ ဝဿသတံ နိရယေ ပက္ကော, ဧဝံ ပစ္စတိ။ တုမှေ ဓမ္မိကာဝ, အလံ တေ မာယာယာတိ ဝဒတိ။ ကိံ ပန သက္ကော တဿ ကောဓံ တိကိစ္ဆိတုံ သက္ကုဏေယျာတိ? အာမ သက္ကုဏေယျ။ ကထံ? တအာ ကိရ သော က္လသိဂဏ္ဏော ဓရတိယေဝ, တဿာ နံ က္လသိနံ သန္တိကံ နေတွာ ခမာပေယျ, ဧဝမဿ ဖာသု ဘဝေယျ။ တေန ပန ဝဥ္စိတတွာ တာ တထာ အကတွာ ပက္ကန္တော။ တတိယံ။

၄. အစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၀. စတုတ္ထေ **သမ္ပယောဇေသု**န္တိ ကလဟံ အကံသု။ **အစ္စသရာ** တိ အတိက္ကမိ, ဧကော ဘိက္ခု ဧကံ ဘိက္ခုံ အတိက္ကမ္မ ဝစနံ အဝေစာတိ အတ္ထော။ **ယထာဓမ္မံ နပ္ပဋိဂ္ဂဏှာတီ** တိ န ခမတိ။ **ကောဓော တေ ဝသမာယာတူ**တိ ကောဓော တုမှာကံ ဝသံ အာဂစ္ဆတု, မာ တုမှေ ကောဓဝသံ ဂမိတ္ထာတိ ဒီပေတိ။ **မာ စ မိတ္တေ ဟိ တေ ဇရာ** တိ ဧတ္ထ **ဟီ**တိ နိပာတမတ္တံ, တုမှာကံ မိတ္တဓမ္မေ ဇရာ နာမ မာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဘုမ္မတ္ထေ တ ကရဏဝစနံ, မိတ္တေသု တေ ဇရာ မာ နိဗ္ဗတ္တိ, မိတ္တဘာဝတော အညထာဘာဝေ မာ ဟောတူတိ အတ္ထော။ **အဂရဟိယံ မာ ဂရဟိတ္ထာ** တိ အကရယှံ ခီဏာသဝပုဂ္ဂလံ မာ ဂရဟိတ္ထ။ စတုတ္ထံ။

၅. အက္ကောဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၁. ပဉ္စမေ **မာ တေ ကောဓော အဇ္ဈာဘဝီ** တိ ကောဓော တုမှေ မာ အဘိဘဝိ, တုမှေဝ ကောဓံ အဘိဘဝထ။ **မာ စ ကုဇ္ဈိတ္ထ ကုဇ္ဈိတ**န္တိ ကုဇ္ဈန္တာနံ မာ ပဋိကုဇ္ဈိတ္ထ။ **အက္ကောဓော** တိ မေတ္တာ စ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေ စ။ **အဝိဟိံသာ**တိ ကရုဏာ စ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေ စ။ **အထ ဟပဇနံ ကောဓော, ပဗ္ဗတောတဘိမဒ္ဒတီ** တိ လာမကဇနံ ပဗ္ဗတော ဝိယ ကောဓော အဘိမဒ္ဒတီတိ။ ပဉ္စမံ။

တတိယော ဝဂ္ဂေါ။

သက္ကသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

က္လတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

သဂာထာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ ပဌမော ဘာဂေါ။